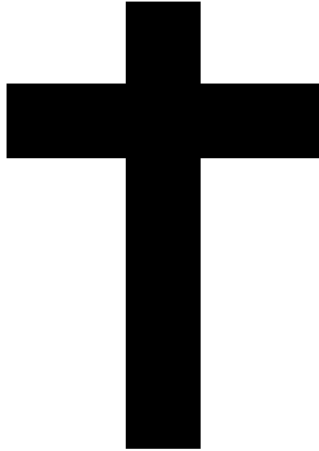

Kitabu ka Kanu

Portions of the Holy Bible in the Baga Sitemu language of
Guinea

Kitabu ka Kanu
Portions of the Holy Bible in the Baga Sitemu language of Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue Baga Sitemu de
Guinée

copyright © 2015 Pioneer Bible Translators

Language: Baga Sitemu

Translation by: Traducteurs Pionniers de la Bible

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
e5320012-5c6f-534d-9205-97d787f9a95c

Contents

Dəkəcop	1
Yosuwe	41
Rut	61
Luk	64
Yəbəc	96
Sak	125

Dəkəcop da Doru Tawureta Musa, Buk I: Dəkəcop

1-11

Ko Kanu kələmpəs doru ko afum

¹ Dəkəcop, ko Kanu kəwure kəm k'antəf. ² Təm tatəkə antəf nənayə fə teyi, kubump kənayi kəba kəronj. Mba Derkifin da Kanu dənayi sə domun kəronj doc-bum yi. ³ Ko Kanu kələku: «Pəwanjəra peyi!» Ko pəwanjəra peyi. ⁴ Ko Kanu kənəjk fə pəwanjəra pentese. Ko Kanu kəngbey pəwanjəra ko kubump. ⁵ Ko Kanu kəwe pəwanjəra «dəsək», ko kəwe kubump «pibi.» Ko dəfəy deyi, ko bət-bət beyi, ko təyənə dəsək dəcəkə-cəkə.

⁶ Ko Kanu kələku sə: «Pəkuyme peyi, nte tənşənə domun deyersənə mə!» ⁷ Ko Kanu kəyə ko pəkuyme peyi ko pəngbey domun d'antəf ko dakəronj, ko teyi tatəkə. ⁸ Ko Kanu kəwe pəkuyme mpə «kəm.» Ko dəfəy deyi ko bət-bət beyi, ko təyənə dəsək da mərənj.

⁹ Ko Kanu kələku: «Domun ndə deyi kəm tantəf mə, dolonjkanə tofo tin, pəwosu peyi, pəwur, pəyi takəronj!» Ko teyi tatəkə. ¹⁰ Ko Kanu kəwe tofo towosu «antəf.» ko kəwe mofə mmə mələ domun mə «cəba.» Ko Kanu kənəjk fə tentese tatəkə. ¹¹ Ko Kanu kələku sə: «Antəf njonjə pubuk, yika nja defet, ko tək yokom nje yende yoc-kom antəf kəronj taciņa mə! Yəyə sə defet dakayi!» Ko teyi tatəkə. ¹² K'antəf njonjə pəbuk, ko yika yəyə defet, ko tək yokom yəyə defet dakayi. Ko Kanu kənəjk sə fə tentese. ¹³ Ko dəfəy deyi ko bət-bət beyi, ko təyənə tataka ta maas.

¹⁴ Ko Kanu kələku sə: «Yomotər-motər peyi dəpəkuyme, nte tənşənə dəsək dəgbeyənə ko pibi mə! Ko təyənə megbəkəre ma təm, dəsək ko meren. ¹⁵ Yəyənə yomotər-motər ya pəkuyme nje yende yoc-sənj antəf pəwanjəra mə!» Ko teyi tatəkə. ¹⁶ Ko Kanu kəwure yomotər-motər mərənj ko kəndet yi . Pomot pəpənj pətəsərne dəsək, ko pomot pəfet pətəsərne pibi. Ko Kanu kəwure cəs ko kəndet. ¹⁷ Ko Kanu kəndet yomotər-motər nje dəkom yoc-sənj antəf pəwanjəra. ¹⁸ Pomot pəpənj pətəsərne dəsək, pomot pəfet ko cəs yətəsərne pibi, tənşənə pəwanjəra pəgbeyənə ko kubump. Ko Kanu kənəjk fə tentese. ¹⁹ Ko dəfəy deyi, ko bət-bət beyi, ko təyənə tataka ta manjəkəle.

²⁰ Ko Kanu kələku sə: «Yenjesəm ya dəkəba yec-səp dəromun. Bəmp yec-fələr-fələr kəm tantəf!» ²¹ Ko Kanu kəwure səm yəpənj ya dəromun dokom dokom, ko yenjərən-jərən ya dəromun, ko domun donjop kəsəp. Ko

Kanu kəwure sə bəmp dokom dokom. Ko Kanu kənəjk fə tentese. ²² Ko Kanu kəmpocə yi pətət*, ko kələku: «Nəyənə akombəra, nəla, nəlas domun da dəkəba, ko bəmp, yela antəf kəronj!» ²³ Ko dəfəy deyi ko bət-bət beyi, ko təyənə tataka ta kəcamət.

²⁴ Ko Kanu kələku sə: «Antəf njonjə yenjesəm dokom dokom, səm yəcəl, yeliņe-liņe, ko səm ya dəkulum, fəp fa yi ko dokom da yi!» Ko teyi tatəkə. ²⁵ Ko Kanu kəwure səm ya dəkulum dokom dokom, yəcəl dokom dokom ko yeliņe-liņe fəp dokom dokom. Ko Kanu kənəjk fə tentese. ²⁶ Ko Kanu kələku: «Awa, palompəs fum teyi tosu, wəwurene kosu, nwe endetasərne lop ya dəkəba, bəmp ya dərənc, yəcəl ko yeliņe-liņe ya dantəf fəp mə!»

²⁷ Ko Kanu kələmpəs fum pəwurene ko nkən Kanu, ko kələmpəs nja njawurene ko nkən Kanu, wərkun ko wəran.

²⁸ Ko Kanu kəmpocə nja pətət, ko kələku: «Nəyənə akombəra, nəla, nəlas antəf, nəboc antəf tefanj tonu! Nətasərne lop ya dəkəba, bəmp nje yenfələr dərənc mə, səm ko yeliņe-liņe ya dantəf fəp.» ²⁹ Ko Kanu kələku: «İsənj nu yika nje yəyə defet dakayi mə, ko yokom ya tək. Yəyənə nu yeri. ³⁰ Səm ya dantəf, bəmp ya dərənc, yefələr-fələr ya dərənc, ko yeliņe-liņe ya dantəf, ca fəp nje yenjesəm mə, isənj yi dəmne yika yobuk yəyənə yi yeri.» Ko teyi sə tatəkə. ³¹ Ko Kanu kənəjk fə mes məko ənayə mə fəp, motət dəm mənayi. Ko dəfəy deyi ko bət-bət beyi, ko təyənə tataka ta camət-tin.

2

¹ Dəsək da camət-tin dadəkə, di d' analəpəs kəm, antəf ko ca yələpəs nje. ² Tataka ta camət-mərənj, ko yolompəs ya Kanu fəp yelip, k'əsək, k'enjesəm tataka ta camət-mərənj ta yebəc yən. ³ Ko Kanu kəsənj tataka ta camət-mərənj pələli. K'eleləs pi, bawo dəsək dadəkə də Kanu kəsək yebəc ya kələmpəs yəkə ənayi mə. ⁴ Dəkəyefə da kom k'antəf də dadəkə, nte awure yi mə.

Dale da Eden

Nte Mariki Kanu* owure antəf ko kəm mə, ⁵ ali tətək ya dale pin pənayi fə antəf kəronj, ali ayika nja dale njin nənəronj fə təm tatəkə. Bawo Mariki Kanu enatore fə wəcəfan dantəf, fum ənayi fə sə, nwe embəc antəf mə. ⁶ Mba kifir kənj-c-pə dantəf, nke kənj-c-dəməs antəf fəp mə.

⁷ Ko Kanu Kəpənj kəsələ fum kəbof ka dantəf. Ko Kanu kəfurup ko dololəm kifir ka kəyine doru, ko fum əyənə paka pənjesəm. ⁸ Ko Kanu Kəpənj kəmbəf tək yokom nde dale da Eden, kaca nke dec dəmpə mə, k'emberse

* 1:22 «kəpocə pətət» = «kəsənj yi baraka».

* 2:4 Tewe ta Kanu «YHWH» təyənə, «lyənə» ko pəyənə fə ti-ə, «İndeyənə.»

di fum nwe enasel ma. ⁹ Ko Kanu Kəronj kəsəŋe ko tək yokom yəbət kədi yomponəs-ponəs fəp, kələkəne kətək ka kəyine wəyən katina nke kənacəme nde dale daco ma, ko kətək ka kəcərəne pətət ko pələc.

¹⁰ Ko kəngbəkə kəwur Edeŋ, nke kəŋc-daməs dale ma. Ko kəngbəkə kəŋkə kəŋkə kəyerəne dale disre waca maŋkələ. ¹¹ Kəca kəcəkə-cəkə k'anj-we «Pisəŋ», ki kənoŋkər atəf ŋa Hawila fəp, nde kəma kəyi ma. ¹² (Nde ambəp kəma kəsoku pəs ma, ŋcəmcəm yobotu ambəŋc,† ko masar momotər-motər ‡.) ¹³ Kəca ka mərəŋ k'anjwe «Kihəŋ», ki kənoŋkər atəf ŋa Kus.§ ¹⁴ K'anjwe kəngbəkə ka maas «Tikər*», ki kəcəpər kəca nke dec dempe dare da Asur ma. Kəngbəkə ka maŋkələ kəyone «Eferat.»

¹⁵ Ko Kanu Kəronj kələk fum, ko kəmberse ko dale da Edeŋ disre, a pəbəfət ca, pəbumene so di. ¹⁶ Ko Kanu Kəronj kətinjtiŋ fum: «Məntam kədi yeri ya dale dandə fəp. ¹⁷ Mba ta mədi pokom pa kətək ka kəcərəne pətət ko pələc de! Bawo dəsək nde mandedi pokom pa ki ma, maŋfi!»

¹⁸ Ko Kanu Kəronj kələku: «Pəmar fe wərkun pəyi sona! Indelompəs wəmarəs kən, nte tənşəŋe ŋayi mərəŋ ma.» ¹⁹ Ko Kanu Kəronj kəŋkəre fum sem ya dale ko bəmp ya darenj nye kənwurə dəntəf ma, kədəməmən nte ende pəcwe yi ma. Nte tənşəŋe yowurə yən fəp yəyə mewe mme fum ende pəcwe yi ma. ²⁰ Ko fum əsəŋ sem yəcəl fəp mewe, ko bəmp ya darenj ko fum əsəŋ so sem ya dəkulum fəp mewe. Mba ta fum taŋ, əsətə fe nwe endetam kəcmar ko ma. ²¹ Ko Kanu Kəronj kəsəŋ wərkun mere mərəŋ, k'endire. Ko Kanu kəwurə wərkun kəbent kəkəsək ka dəkəkək. Ko kəluksərne so, ko kəntaməs danda. ²² Ko Kanu Kəronj kələmpəse wəran kəbent kəkəsək nke enawurə wərkun ma, k'ənjkene wərkun wəran nwe. ²³ Ko wərkun oŋkule: «Apayol»

«Wəkawe taŋ,
kəbent ka bənt yem,
tesem ta sem yem.»

Wəkawe andewe «wəran» wənəŋcəne ka wərkun,
bawo nno dis dem d' awurə ko.

²⁴ Ti to wərkun enyefene kas ko kere kəsək pəkə pəyi taciŋa ko wəran kən. Ŋakafələ ŋayone tesem tin tayi.

²⁵ Wərkun ko wəran kən fəp faŋan kəsəkər ko ŋanayi, ta ŋaŋlapərəne-ε.

*Kiciya kəcəkə-cəkə: Wərkun ko wəran
kəbələs kəŋan nde dale da Edeŋ
3:1-24*

3

Wərkun ko wəran: Kəbələs kəŋan nde dale da Edeŋ

¹ Abok ŋenacəre mes ŋetas sem ya dale fəp nye Kanu Kəronj kənwurə ma. K'abok ŋeyif wəran: «Kanu kələku nu yati: «A ta nədi yokom ya tək ya dale dandə?»» ² Ko wəran oloku abok: «Səndi yokom ya tək ya dale dandə yati. ³ Mba kətək nke kəyi dale daco ma, Kanu kələku: «Ta nədi yokom ya ki, ta nəgbuŋene ŋaŋ ki! Ko nəyə ti-ε, nəŋfi.» ⁴ K'abok ŋoloku wəran: «Nəfəfi! ⁵ Bawo Kanu kəŋcərə, a dəsək nde nəndi yi ma, fər yonu yerŋere, nəyi pəmo Kanu nke kəŋcərə pətət ko pələc ma.»

⁶ Ko wəran enəŋk a pokom pa kətək pəmbət kədi, pəmbət kəməmən, pentam kəsəŋ kəcərə pətət ko pələc. Ko wəran oŋgbotu pokom k'endi. K'əsəŋ wos wəkə ŋanasol ma, ko wəkəkə so əndi. ⁷ Ko ŋamepe fər, ko ŋaŋcərəne a kəsəkər ko ŋawur. Ko ŋaŋgbotu bəpər ya kətək ka cəpəp*, ko ŋasot maŋkara ko ŋamərne mi.

⁸ Dec dərəfəy, nte tefef towur ma, wərkun ko wəran ŋane dim da Kanu Kəronj, nke kəŋckətəs ma. wərkun ko wəran ko ŋaŋkə ŋaŋbərne ŋabələ Kanu fər kirin, tək ya dale dadəkə daco. ⁹ Ko Kanu Kəronj kəwe wərkun ko kəyif ko: «Deke məyi-ε?» ¹⁰ Ko wərkun oloku Kanu: «Dim d' in' am dale disre, k'inesə, bawo iwur kəsəkər, ti t' iŋgbərne.» ¹¹ Ko Kanu Kəronj kəyif ko so: «Anə 'mentər əm a kəsəkər ko məwur-ε? Cəpə məndi pokom pa kətək kəŋkə inamən' am ma ba?» ¹² Ko wərkun oloku: «Wəran nwe məsəŋ im ma, nkən əsəŋ im pi k'ina so indi.»

¹³ Ko Kanu kəyif wəran: «Ta ake to məyone tantə-ε?»

Ko wəran oloku Kanu: «Abok ŋetinjker im, k'indi pokom pəmpə.»

¹⁴ Ko Kanu Kəronj kələku abok:

«Bawo məsəŋe wəran kəciya,
kəsəŋ əm kənder pələc sem yəcəl,
ko sem ya dop fəp daco.
Kor ko mənde məcliŋene,
məcdi kəbof mataka ma kiya kam doru
fəp.

¹⁵ Kəbərš əm k'inder daco ko wəran,
kəyefe nəna haŋ awut a wəran
kəbər awut a mənə, Abok!
Wəran ende pəc-putək əm domp,
mənə, Abok, məc-ŋaŋ ko dəmne atək.»

¹⁶ Ko Kanu kələku wəran:

«Indeyə kəbəkəs kam kəc-cu'm.
Pəcuca pə mənde məc-kom.

† 2:12 Labunde docuca kənoŋki, di d' anjwe «bədeliyom.»
anjwe məkə Ecopi ko Sudan.

* 2:14 «Hidekel»

‡ 2:12 Masar mətot mme anjwe «nəkəs» ma. § 2:13 Dif bəpər ya f. «figuier», kətək ko nke kəmpoŋ nde Yisrayel ma.

Mefañ mam mændeƙo nda wos æm.
Mba endetasærn' am.»

¹⁷ Kò Kanu ƙaloku wærkun:

«Bawo, mænƙærƙæl dim da wëran kam,
ƙò mænɗi pokom pa ƙætøk nƙe inamøn' am
ƙædi mo,

Indesøj antof pælec tetam:

Pæcua pò mænɗe mæcsôtær nɗi yeri yam
dasøk o dasøk kiyi kam doru fəp.

¹⁸ Yika ya dækulum yò mænɗe mæc-di.

Mba antof nɗende nɗoc-kom am
berƙ ƙò nɗgbærƙælò.

¹⁹ Kawonè ka tobu tam

kændesøj' am ƙæc-sòm ƙæcom
haɗ tæm nte mænɗelucus dæntof
nde mæyefè mò.

Bawo ƙæbof ƙò mæyønè,
dækæbof mænɗesò-lukus.»

²⁰ Kò wærkun ɔsøj wëran ƙøn tewe ta
«Hawa»†, bawo nƙøn Hawa ɔyønè iya wæka
afum a doru fəp.

²¹ Kò Kanu Ƙæpøj ƙælompɛ Adama ƙò
wëran ƙøn, Hawa, yamos ya akata, k'ember
ɗa yi.

²² Kò Kanu Ƙæpøj ƙæloku: «Ah! Nte fum
ende pæyi oɗ pæmò sənà mò, pæcære pælec
ƙò pætət, sækembærne ta pætærɗ ƙæca pælec sò
pokom pa ƙætøk ƙæyine wæyerɗ, pæɗeyi oɗ
doru katina.» ²³ Kò Kanu Ƙæpøj ƙæwurene
ƙò dale da Edeɗ disre, pækæbæc antof nye
ƙænasele ƙò mò. ²⁴ Nte Kanu ƙæwurene fum
dale da Edeɗ mò, ƙò ƙærjæmber meleke ‡
ntende dec dempe dale da Edeɗ, ƙò dakma
nde denƙfikæle dec-cəsəɗe nærɗ, nte tærɗəɗe ta
alætærne ƙætøk ka ƙæyine wæyerɗ mò.

4

Kayin ƙò Abel
4:1-26

¹ K'Adama nambæpene ƙò wëran ƙøn Hawa,
ƙò Hawa embekæs, ƙ'ojkom Kayin. Ƙò Hawa
oloku: «Isətò wan wærkun ƙæmar ka Kanu
disre.» * ² Kò Hawa oɗkom sò wæfet ka Kayin
nwe anawe Abel mò.

K'Abel ende pæyønè wækek ka cir ƙò nƙesiya.
Ƙò Kayin ɔyønè wæbifti. ³ Ƙò tæm tæloma tende
tebær mò, ƙò Kayin elék yokom ya dæntof,
ƙ'ærƙere yi Kanu ƙælørɗe. ⁴ K'Abel nƙøn
sò, æɗƙere yokom yocækò-cækò ya yocəl yøn
ƙò moro ma yi. Ƙò Kanu Ƙæpøj ƙæmòmænè
Abel ƙò ƙælørɗe ƙøn fər yotət. ⁵ Mba Kanu
ƙæmòmænè fè Kayin ƙò ƙælørɗe ƙøn fər yotət.
Ƙò pæntele Kayin, ƙ'ærɗey ƙæro. ⁶ Kò Kanu
ƙæyif Kayin: «Ta ake to pæntelot' am-è, ta
ake to mæɗeyè ƙæro-è? ⁷ Kò mænƙot bel-bel-è,
mænɗesal. Ƙò ƙò mænƙot pælec-è, kiciya ƙay'

æm dækusunƙa ƙò mæfaɗ ma ki mey' æm. Mba
mæsep mætasærne ki.»

⁸ Kò Kayin æɗcæpær wærɗ Abel. Mba nte
njanayi dale mò, ƙò Kayin eyefær wærɗ Abel
ƙæsutene, k'endif ƙò.

⁹ Kò Kanu ƙæyif Kayin: «Deke wærɗ æm Abel
eyi-è?» Ƙò Kayin oloku fə: «Inƙære fè. Cerpò
wækækæs ƙøn iyønè ba?» ¹⁰ Kò Kanu ƙæloku
Kayin: «Cæke cò mæyò wærɗ æm-è? Dim da
mecir ma wærɗ æm deyi ƙækule-ƙule ƙæyefè
dæntof haɗ nno iyi mò. ¹¹ Ndeƙæl oɗ, ƙætolan'
am k'antof nɗender pælec, nɗe nɗewani kusu ƙò
mæsəɗe nɗi ƙæmeras mecir ma wærɗ æm mò.
¹² Ƙò mænɗe mæcbæc antof-è, nɗəfəde nɗəsəɗ
æm pæbotu pa nɗi. Ti to pænɗe pæctelen' am
mæc-cere-cere dækæbæc.»

¹³ Kò Kayin oloku Kanu: «Pælel pa kiciya
kem pæmbek ƙæsare. ¹⁴ Mæmbelæs im mækò
nno antof nɗam nɗeɗi nɗeɗi mò. Pænamar im
ƙægbopæn' am, ƙò ƙæcepè-cere dæntof, ƙò fum
embær im dænɗa-è, pædif im.» ¹⁵ Mba, ƙò
Kanu Ƙæpøj ƙæloku ƙò: «Ƙò fum endif Kayin-
è, æɗluxe ayek nɗon camæt-meræɗ.» Ƙò Kanu
ƙæɗɗbesi Kayin nte tærɗəɗe æɗe nambær ƙò mò,
ta nɗasut ƙò nɗadif. ¹⁶ Kò Kayin owur fər ya
Kanu ƙiriɗ dale da Edeɗ, ƙ'ærɗə ƙæyi atof nɗa
Nodu nde dec dempe dale da Edeɗ mò.

Awut ƙò Awut-sò a Kayin

¹⁷ Kò Kayin nambæpene ƙò wëran ƙøn. Ƙò
wækækò embekæs ƙ'ojkom Henok. Ƙò Kayin
owure dare ƙ'osəɗ di tewe ta wan ƙøn
Henok. ¹⁸ Kò Henok oɗkom Iradu, ƙ'Iradu
oɗkom Mehuyayel, ƙò Mehuyayel oɗkom Me-
tusayel, ƙò Metusayel oɗkom Lemek.

¹⁹ Kò Lemek elék aran merəɗ, pacwe wækin
«Ada,» ƙò wæka meræɗ «Cila.» ²⁰ K'Ada oɗkom
Yabal, nƙøn ɔyønè wætem ka akek yocəl
acepè-cere. ²¹ Tewe ta wærɗ tenayønè Yubal:
Nƙøn ɔyønè wætem ƙ'æfer ɔɗƙælò ƙ'afula
luk. ²² Kò Cila nƙøn sò dæmnè oɗkom Tubal-
Kayin, nwe æɗcɗec ca fəp ya ƙopær ƙò ya fèc
mò. Wæƙire ƙøn æɗcwe Nahama. ²³ Kò Lemek
oloku aran ɔn:

«Ada ƙò Sila næcærƙæl dim dem!

Aran a Lemek nəsü læɗəs næcærƙæl moloku
mem.

K'asut im-è, indif fum.

K'ambopær im-è, indif wanfet.

²⁴ Kò pæyønè fə padif afum camæt-meræɗ

ƙælukse ayek nɗa Kayin-è,

andedif afum 77,

a paclukse ayek nɗa Lemek.»

²⁵ Adama ƙò Hawa nɗasətò sò wan. Ƙò Hawa
ewe ƙò «Sæt», ti to tatøkò «Kanu ƙəsəɗ im sò
wæloma ƙæɗeyon' em Abel wækò Kayin endif
mò.»

† 3:20 «Iya», nwe ɔsøj ƙæyi wæyerɗ ‡ 3:24 Serubær-meleke mò, mme mombum dæbe da Kanu mò. Serubær səyò dobomp
da fum, dis da kusununƙu, ƙò səyò sò banƙa yefelære * 4:1 «Kayin» = H. «ƙæmar»

²⁶ Kō Set ende pakom wan pac-we kō Enōs. Tem tatakō t' anapoc kākōr-kōru tewe ta Kanu Kəpəŋ.

5

Kəyefē Adama haŋ Nuha

¹ Buk ba dokombəra da Adama bə bambē. Dəsək nde Kanu kəsəl Adama mə, k'əsəl kō, pəwurene kō nkōn Kanu. ² wərkun kō wəran k'əsəl ŋa, k'ompoce ŋa pətət, k'ewe ŋa tewe ta «fum,» tem nte eŋc-sel ŋa mə.

³ Adama endesəto meren 130, k'əsəto wan wəwurene kō nkōn, pəmə təkō eyi mə, k'əsəŋ kō tewe ta Set. ⁴ Nte Adama ŋjkom Set mə, k'eyi sō doru meren 800, mme enasəto sō awut arku k'awut aran mə. ⁵ Kəwon ka Adama doru kənasəto meren 930, a k'endefi.

⁶ Set enasəto meren 105, a k'endekom Enōs. ⁷ Nte Set ŋjkom Enōs mə, k'eyi sō doru meren 807, mme enakom sō awut arku k'awut aran əlma mə. ⁸ Kəwon ka Set doru kənasəto meren 912, k'efi.

⁹ Enōs enasəto meren 90 a pədekom Kenəŋ. ¹⁰ Nte Enōs ŋjkom Kenəŋ mə, k'eyi sō doru meren 815, mme enakom sō awut arku k'awut aran əlma mə. ¹¹ Kəwon ka Enōs doru fəp kənasəto meren 905, k'efi.

¹² Kō Kenəŋ əsəto meren 70 a k'endekom Mahalalel. ¹³ Nte ŋjkom Mahalalel mə, kō Kenəŋ eyi sō doru meren 840, mme enakom sō awut arku k'awut aran əlma mə. ¹⁴ Kəwon ka Kenəŋ doru fəp kənasəto meren 910, k'efi. ¹⁵ Mahalalel enasəto meren 65 a k'endekom Yeredu. ¹⁶ Nte Mahalalel ŋjkom Yeredu mə, k'eyi sō doru meren 830, mme enakom sō awut arku k'awut aran əlma mə. ¹⁷ Kəwon ka Mahalalel doru fəp, kənasəto meren 895, k'efi. ¹⁸ Yeredu enasəto meren 162 a k'endekom Henok. ¹⁹ Nte Yeredu ŋjkom Henok mə, k'eyi sō doru meren 800, mme enakom sō awut arku k'awut aran əlma mə. ²⁰ Kəwon ka Yeredu doru fəp kənasəto meren 962, k'efi.

²¹ Henok enasəto meren 65 a k'endekom Metusela. ²² Nte Henok ŋjkom Metusela mə, k'əsəto sō meren 300 ŋasol kō Kanu. K'ŋjkom sō awut arku k'aran əlma. ²³ Kəwon ka Henok doru fəp kənasəto meren 365. ²⁴ Kō Henok eŋcəme dəpə da Kanu darəŋ, kō tende telip, bawo Kanu kənalək kō pəyi wayəŋ.

²⁵ Metusela enasəto meren 187 a k'endekom Lemək. ²⁶ Nte Metusela ŋjkom Lemək mə, k'əsəto sō meren 782, mme enakom sō awut arku k'awut aran əlma mə. ²⁷ Kəwon ka Metusela doru kənasəto meren 969, k'efi.

²⁸ Lemək enasəto meren 182 a k'endekom wan wərkun. ²⁹ Kō Lemək ewe wan wəkəkō «Nuha.»* K'oloku: «Wəkawe ende

pəyaməse-yaməse su, kəcem-cemne ka pucuy mpe yebəc yocuca nye waca womboc antəf nye, Kanu Kəpəŋ kənasəŋ pələc te tosu mə.» ³⁰ Nte Lemək ŋjkom Nuha mə, k'eyi sō doru meren 595. K'ŋjkom sō awut arku k'awut aran əlma. ³¹ Kəwon ka Lemək doru fəp kənasəto meren 777, k'efi.

³² Nuha enasəto meren 500 a k'endekom Semy, Ham, kō Yafet.

6

Kanu kəŋcem-cemne kən kənim ka afum doru

¹ Nte afum ŋajcop kəla antəf kəroŋ mə, k'anjkoməs ayecəra. ² Kō meleke ŋanəŋk fə ayecəra aka afum ŋantese. Kō ŋayek-yek aran aŋan ayecəra akakō daco. ³ Kō Kanu kəloku: «Ifaŋ fe kəsak afum ŋayine kifir kəyine doru nke inasəŋ ŋa mə, bawo fum sem dəm yō. Kəyi kən doru kəfode kəc-cəpə sō meren 120.» ⁴ Tem tatakō tō afum aŋeci ŋanayi doru, nte meleke* ŋantefərne ayecəra aka afum, a kō ŋasəŋ ŋa awut mə. Awut akakō ŋanayone abe akur a tem tatakō.

⁵ Kō Kanu Kəpəŋ kənanəŋk fə deyeŋki bəkəc da afum dəla doru, dəsək o dəsək məcem-cemne melece gbəcəram mə afum ŋayine. ⁶ Kō Kanu Kəpəŋ kəŋəŋne telər kəsəl kən fum, k'abəkəc ŋeŋkafəle kō. ⁷ Kō Kanu kəloku: «Kənim k'inder afum aŋe inasəl mə, kəyefē afum, kəbəp sem, kəkō ka yeliŋe-liŋe haŋ bəmp ya dareŋc, bawo ŋanəŋne telər kəsəl kəŋan.» ⁸ Mba kō Nuha əsəto kəŋanəne ka Kanu Kəpəŋ, bawo Kanu kənanəŋk dolompu dən.

Kanu kəyac Nuha

⁹ Təcəpərene ta Nuha k'awut-sō ən tente: Nuha, fum wətoŋ enayi pəlomp, ŋasol kō Kanu. ¹⁰ Nuha, awut maas ŋə enakom: Semy, Ham kō Yafet.

¹¹ Mba nno fəŋ ya Kanu kirin, afum ŋanatese fe bəkəc. Mes melece gbəcəram menayi doru. ¹² Kanu kənanəŋk a doru dəsəkpe, bawo afum fəp ŋanagbayme-gbayme dəpə dətət. ¹³ Ti t' enasəŋe Kanu kəloku Nuha: «ŋjcem-cemne kəmələk yeŋesəm ya doru fəp, bawo tes taŋan təsəŋe kō doru dəla kədəkətərene, kənim ŋa k'inder doru. ¹⁴ Məcaŋe abil ŋəpəŋ cəbam ca kawe, məwure ŋi sədakəlo səlarəm, məsop ŋi kortal tedisre kō todoru. ¹⁵ Nte tō məndecəŋ ŋi: Njəbəl cururu 300 (mētər 137), ŋawəkəl cururu 50 (mētər 23), ŋotukme cururu 30 (mētər 14). ¹⁶ Məgbəpər ŋi tadareŋc, məsak kururu katin (mētər daco) kəyefē nde kəroŋ haŋ nde dəkəpom, məwure ŋi kumba kəsək, mədenəŋ ŋi dek maas. ¹⁷ Bawo ina, domun dəlarəm † d' indesak nde dendemələk ca fəp

* 5:29 Nuha = H. «kəyaməs-yaməs»

* 6:4 «awut a canu», «afum apəŋ», kō pəyōne fe ti-e, «afum aŋe ŋanayo mewe məpəŋ

mə.» † 6:17 «wacafan indetore pəkəl doru fəp.»

mə. Mpe o mpe peñesəm doru mə, pendefi.
 18 Kə mənə, indecanəs danapa dosu, məde məberə debil kə wəran kam, awut am k'aran anjan! 19 Məde məberəne sə ŋi disre sem ya doru fəp mərəŋ mərəŋ, workun kə wəran, nte tənşəŋe nəde nəyi doru kə yi mə. 20 Sem yeñesəm ya doru fəp, yorkun kə yeran, yefet kə yəpən, yede yolətərn' am nte tənşəŋe yi sə yede yeyi doru mə. 21 Awa, məten yeri fəp, məməŋkərne yi nte tənşəŋe nəde nəc-səto yedi nənə kə yi mə.»

22 Ti tə Nuha ənayo, ənayo mes fəp mme Kanu Kəpən kənaloku kə mə.

7

Nuha kəberə kən debil

1 Kə Kanu kəloku Nuha: «Məberə abil disre, mənə k'afum am fəp, bawo iŋkəkce a mənə sona gboŋ (mən' olomp) mən' eceps' em darəŋ anapa am fəp daco. 2 Mələkene sem yotət camət-mərəŋ camət-mərəŋ, yorkun kə yeran, mba sem yelec, məlek yi mərəŋ mərəŋ: Workun kə wəran gbəcərəm. 3 Kə bəmp, mələkene yi fəp daco, yorkun camət-mərəŋ kə yeran camət-mərəŋ. Ti t' endesəŋe yi sə yeyi doru. 4 Pəŋcəme mata camət-mərəŋ, itorə wəcafən mata 40 kə pibi 40 camcam. Tem tətəkə indefeŋ nno doru afum aŋe inasel mə fəp.» 5 Nuha ənayo məyo fəp, mme Kanu Kəpən kənaloku kə mə.

Kətup kəpən

6 Nuha ənəsətə meren 600 a kə domun dendekal antəf. 7 K'embərə debil kə wəran kən, awut ən k'aran anjan, nte tənşəŋe ŋayacəne domun nde denaban antəf mə. 8 Sem yotət kə yelec, bəmp kə sem yefet-yefet nye yenliŋe-liŋe mə fəp, 9 kə Kanu kəmberse yi abil disre nde Nuha eyi mə, mərəŋ mərəŋ yorkun kə yeran, pəmə təkə Kanu kənaloku ti mə. 10 Nte tataka ta camət-mərəŋ tənçepər mə, kə domun dəmban antəf. 11 Kəren nke Nuha əsətə meren 600, tataka ta wəco kə camət-mərəŋ, ŋof ŋa mərəŋ disre, kə domun dombuŋcə dəcəŋgbəkə fəp, kə kom kəŋgbite pəpən. 12 Kə wəcafən ŋiçop kətuf mata 40 kə pibi 40. 13 Dəsək dayi də Nuha ənabərə debil kə wəran kən k'awut ən, Semy, Ham, kə Yafet, k'aran anjan maas, 14 kə sem ya dop kə ya dare yin-yin kə sem yefet-yefet, bəmp kə matakata. 15 Kə yeñesəm (sem) yorkun kə yeran mərəŋ mərəŋ nye yenayi doru mə, kə yender nde abil ŋa Nuha ŋeyi mə. 16 Kə yorkun kə yeran sem dokom fəp kə yembərə abil disre pəmə təkə Kanu kənaloku ti Nuha mə, kə Kanu kəŋgbətər ŋa kumba.

17 Kə domun dəmban antəf mata 40, nte domun dəmpə mə, k'abil ŋofoy. 18 Nte domun dəŋç-pə mə, ti tə abil ŋoŋç-foy. 19 Kə

domun dəmbərəne kəpə haŋ kə mərə məneçi fəp məŋkale. 20 (Telapas ŋə kə domun dəmpə haŋ kə dəŋçepər cururu wəco kə kəcəmət mərə kəron). Kə domun dəmpə kə dəŋkal mərə məneçi haŋ cururu wəco kə kəcəmət mərə camət-mərəŋ). 21 Ca nye yenayi antəf kəron, a yeçnesəm mə fəp, kə yefi: Bəmp, sem yəcal, sem ya dop kə yeliŋe-liŋe fəp kəbap afum. 22 Kəyefe paka mpe pənayi antəf kəron a pec-ŋesəm mə, kə pefi. 23 Kə Kanu kəfəŋ dəntəf paka mpe peŋç-ŋesəm mə, kəyefe fum haŋ kəbap sem yəpən, yefet-yefet kə bəmp, k'enim yi doru fəp. Məne Nuha gbəcərəm, aka kəlo kən disre kə sem nye yenayi debil mə, ŋanafis.

24 Domun denaban antəf haŋ mataka 150.

8

Domun kəwosər

1 Kə Kanu kəŋçem-cəmmə Nuha, sem ya dop kə yəcal ya dare, nye yenayi kə Nuha abil disre mə. Kə Kanu kəwure afəf doru, kə domun doŋçop kətor. 2 Kəba ka dəntəf kə dareŋç cəmpəne, kə wəcafən esak kətuf. 3 Kə domun dembele antəf kəron tepic-tepic. Mata 150 disre, kə domun dəŋçesə dəntəf. 4 Tataka ta wəco kə camət-mərəŋ (17), ŋof ŋa camət-mərəŋ, k'abil ŋende tərə tin ta Ararat kəron. 5 Kə domun dəŋçesə haŋ ŋof ŋa wəco. Tataka təcəkə-cəkə ta ŋof ŋaŋəkə, kə mərə məneçi moŋçop kəwure səbomp.

6 Tataka ta 40, kə Nuha eŋgbiti wunder nwe ənabər abil mə. 7 K'esak abəmp ŋa ser * ŋin kə ŋəŋəkə. Pəwon fə kə ŋoluksərne, pənamar Nuha pəkər domun delip kəwosər dəntəf. 8 Kə Nuha esak sə antantoriya kəkə-məmən kə pəyone fə domun d'ontor-e. 9 Mba ŋenasətə fə kəfo nke ŋentam kənde mə, bawo domun denasərəban antəf fəp, kə ŋoluksərne nde debil. Kə Nuha enteŋç kəca k'osumpər ŋi, k'embərə debil. 10 K'ənkar sə mata camət-mərəŋ, k'esak sə ŋi. 11 K'antantoriya ŋoluksərne dec dərəfəy ŋəgbəm təbəpər təcənç ta kətək nke aŋwe «olif» mə. † Kə Nuha eŋçərə katina a domun dəŋçesə. 12 K'ənkarəne sə haŋ tataka ta camət-mərəŋ, k'esak sə antantoriya. Mba nte ŋi ŋəŋəkə mə, ŋənəlukus fə sə nno eyi mə.

13 Tataka təcəkə-cəkə ta ŋof ŋəcəkə-cəkə ŋə Nuha əsətə meren 601, ti tə domun denasak antəf. Kə Nuha eŋgbipi abil, k'əməmən doru. K'ənçkə fə domun fəp dowosər. 14 Tataka ta 27, ŋof ŋəcəkə-cəkə ŋayi, antəf fəp ŋənawosər.

15 Kə Kanu kəloku Nuha: 16 «Məwur abil disre, mənə kə wəran kam, awut am k'aran anjan. 17 Məwurene sə sem yelepəs nye yeyi abil disre kə mənə mə. Kə bəmp dokom

* 8:7 «abəmp ŋa Mənar,» kə pəyone fe ti-e «kawan ka aser.» pamotene ki dalamp, kə pəyone fe ti-e pasəm pokom pa ki.

† 8:11 Kətək kə nke aŋwure moro mme antam kidi,

fəp, sɛm yɛfɛt kɔ yɔpɔŋ, yɛsəm doru yokom.»
 18 Kɔ Nuha owur debil nkon kɔ wəran kon
 k'awut ɔn k'aran aŋan. 19 Kɔ sɛm, bɛmp kɔ
 yeliŋɛ-liŋɛ yowur fəp dokom dokom.

20 Kɔ Nuha olompəs dəkəlɔŋnɛ, nde ɛntam
 kəc-ɔŋnɛ Kanu Kəpɔŋ mɔ. Sɛm kɔ bɛmp
 yɔtɔt daco k'ɛlɛk yin-yin, k'ɛndif yi, k'ɔŋcɔf
 yi nde dəkəlɔŋnɛ kəron. 21 Kɔ Kanu Kəpɔŋ
 kəmban ambəŋc ɲobotu ɲa kəlɔŋnɛ, kɔ
 kəlɔkunɛ dɛbəkɛc, «Ifɔsɔsɔŋ antɔf pələc teta
 fum. Kanjɛ kɔ, bawo afum mɛcɛm-cɛmnɛ
 mɛlɛc meyi ɲa dɛbəkɛc kəyɛfɛ dowut danjan,
 mba ifɔsɔlɛsər ca nyɛ yɛŋɛsəm doru pəmɔ nte
 intɛr ti kəcyɔ mɔ.»

22 «Kəwon ka antɔf doru fəp,
 kəbɔf kɔ kətɛl,
 pəwonu kɔ pəcaŋki,
 kətən kɔ dɛrɛŋ,
 dəsək kɔ pibi,
 yɔfɔdelip.»

9

Kanu kəderəme kon Nuha

1 Kɔ Kanu kəmpocɛ Nuha pətɔt k'awut ɔn,
 kɔ kəlɔku ɲa: «Nəyɔnɛ akombərə, nəkom
 pələrəm, nɛlas antɔf. 2 Kəyɛfɛ məkɔ, sɛm
 ya doru fəp, kəbəp bɛmp, sɛm yɛfɛt kɔ ɔp,
 yende yec-nesɛ nu. Nəndetam kəc-səm yi.
 3 Paka o paka mɛpɛ peyi wəyɛŋ pəc-kɔt mɔ,
 pəyɔnɛ nu peri pəmɔ nte inasɔŋ nu yokom
 ya yika yɛcaŋk kɔ ya tək mɔ. Isɔŋ nu oŋ
 ndɛkəl yayɔkɔ fəp. 4 Mba pəmar fɛ nɛdɛ nəc-
 səm wɛsɛm nwɛ wəsɔrɔyɔ mɛcir mayi mɔ. *
 5 Indeyif nu teta mɛcir monu, mɛmɛ məyɔnɛ
 kəyi doru konu mɔ. Indeyif sɔ ti sɛm fəp nyɛ
 yendɛdif fum mɔ. Pəmɔ nte indeyif ti fum
 nwɛ endɛdif wɛŋc mɔ.»

6 «Nwɛ endif fum mɔ,
 pəmar padif sɔ (mənə wəkayi),
 bawo Kanu kəlompəs fum pəwureɛnɛ kɔ nkɔn
 sərka.

7 Kɔ nənə, nəyɔnɛ akombərə, nəkom
 pələrəm, nəsaməsər doru.»

8 Kɔ Kanu kəlɔku sɔ Nuha k'awut ɔn:
 9 «K'ina, isɔŋ nu temer kəsɛk ka danapa kɔ
 nənə, kəbəp k'awut-sɔ anu kɔ nənə nəŋcɛpər-
 ɛ 10 kɔ ca fəp nyɛ yɔnɔŋkər nu mɔ: Bɛmp, sɛm
 ya dare kɔ ya dop, nyɛ yowur debil mɔ, kɔ
 nyɛ andekom nnɔ doru mɔ. 11 Isɔŋ nu temer,
 nte t' indɛyɔ: Domun dɔfɔdɛsɔdi antɔf,
 wəcafən ɔfɔdɛsɔyi nwɛ endɛlɛsər antɔf mɔ.»
 12 Kɔ Kanu kəndɛŋɛ: «Paka pa danapa dosu
 pɛmpɛ mɛpɛ pɛndeyi su daco kɔ nənə, kəbəp
 ka ca yɛŋɛsəm doru o doru mɔ. 13 Isɛkən
 ambəŋcəran (asiŋki) ɲɛm nde dəkɔm. In'
 endɛ kəc-cɛm-cɛmɛs im temer nte isɔŋ antɔf
 mɔ. 14 Tɛm o tɛm nte wəcafən endɛ pəc-biyɛ,
 a asiŋki ɲowur mɔ, 15 injɛm-cɛmnɛ temer
 təkɔ inasɔŋ' un kɔ ca nyɛ yɛŋɛsəm doru

mɔ, wəcafən ɔfɔdɛsɔtuf nwɛ endɛlɛsər ca
 ya doru fəp mɔ. 16 K'Injɛ-kənə-nəŋk asiŋki-
 ɛ, injɛm-cɛmnɛ temer ta doru o doru nte
 inasɔŋ' un, kɔ ca fəp nyɛ yɛŋɛsəm doru mɔ.»
 17 Kɔ Kanu kəŋgbəkɛrɛnɛ sɔ moloku mame
 Nuha: «Asiŋki ɲɛmɛntər temer nte isɔŋ nu kɔ
 ca ya doru nyɛ yɛŋɛsəm mɔ.»

*Nuha k'awut-ɔn maas: Doru dofu, kɔ ki-
 ciya kəfu sɔ*

18 Awut a Nuha aŋɛ ɲanawur debil mɔ
 ɲanayɔnɛ: Semy, Ham, kɔ Yafɛt. Ham ɔyɔnɛ
 papa wəka Kanahan. 19 Awut a Nuha akanɛ
 maas ɲagbəkɛrɛ sɔ kɛlas antɔf.

20 Kɔ Nuha ɔyɔnɛ wəbifti antɔf k'əmbɔf
 len yokom. † 21 Kɔ Nuha omun member
 k'ɛŋcis. K'ɔŋkɔ pəwur kəsəkər nde abal ɲɔn
 disrɛ. 22 Ntɛ Ham papa wəka Kanahan ɛnəŋk
 kas Nuha pəyi kəsəkər mɔ, k'ɔŋkɔ pələku ti
 awɛŋc aŋa mɛrɛŋ, aŋɛ ɲanayi nde doru mɔ.
 23 Semy kɔ Yafɛt ɲalɛk kəloto. Mɛrɛŋ manjan
 fəp, kɔ ɲanjkumpɛnɛ kəloto kanjɛ dɛcəro. Kɔ
 ɲanjkɔ tokəmuntərə kɔ ɲanjkɔ ɲabəp papa
 kəŋan pəyi kəsəkər. Kɔ ɲanjkump kɔ kəsəkər
 kəŋkɔ ɛnafantərə mɔ. Mba nte ɲanakafɛli
 cəro cəŋan a kɔ ɲanjkɔ kas kəŋan tokəmuntərə
 mɔ, ɲananəŋk fɛ kas kəŋan kəsəkər. 24 Ntɛ
 pəŋcɛrɲɛ Nuha kəcis kanjɛ disrɛ mɔ, k'aloku
 kɔ təkɔ pənayi kɔ nte ɛnacis mɔ, kɔ təkɔ wan
 kɔn wələpəs ɛnəyɔ kɔ mɔ. 25 Kɔ Nuha oloku:

«Intolanɛ Kanahan pələc!
 Kanahan pəyɔnɛ wəcar ka acar a awɛŋc
 aŋa!» 26 Kɔ Nuha oloku sɔ:

«Intola Kanu Kəpɔŋ, Kanu ka Semy,
 Kanahan pəyɔnɛ wəcar kəŋan!
 27 Kanu kəyac Yafɛt!

Yafɛt pəyi abal ɲa Semy disrɛ,
 Kanahan nkɔn pəyɔnɛ wəcar kəŋan!»

28 Kɔ Nuha eyi sɔ doru meren 350, nte
 domun dɛlɛrəm dɛŋcɛpər mɔ. 29 Kəwon
 ka Nuha doru fəp, kənəsɔtɔ meren 950, a
 k'ɛndɛfi.

10

Dokombərə da awut a Nuha dɛndɛ

Tɛla ta afum doru

1 Dokombərə da awut a Nuha: Semy,
 Ham, kɔ Yafɛt dɛndɛ. Awut a Nuha ɲanakom
 awut, nte domun dɛlɛrəm dɛŋcɛpər mɔ.

2 Awut a Yafɛt ɲanayɔnɛ: Komɛr, Makək,
 Maday, Yawan, Tubal, Mɛsɛk, kɔ Tiras.
 3 Awut a Komɛr: Askenas, Rifat, kɔ Tokarma.
 4 Awut a Yawan: Elisa, Tarsis, Kitim, kɔ
 Dodanim. 5 Awut akakɔ ɲanakom afum aŋɛ
 ɲayersɛnɛ kəndɛ cəba kəsək mɔ, kɔ tɔf yarjan,
 kɔ cusu cəŋan, kɔ cusuŋka cəŋan nde tɔf
 yarjan.

* 9:4 Wɛsɛm nwɛ antɔfay amera mɔ. † 9:20 Len yayɔkɔ yɔ aŋwɛ «win» iy'ambɔf Yisrayel nyɛ yokom yayi yɔŋsɔŋ member mɔ.

⁶ Awut a Ham njanayone: Kus, Misira, Put, kə Kanahan. ⁷ Awut a Kus: Seba, Hawila, Sabta, Rahəma, kə Sabətəka. Awut a Rahama: Saba kə Dedanj. ⁸ Kus enakom so Nimrod, nkən onuŋkəne kəyone korgba doru dandə. ⁹ Nimrodu enayone wəpən korgba nde fər ya Kanu Kəpəŋ kirinj. Ti tə alokene: «Pəmō Nimrod, korgba kəpən nde fər ya Kanu Kəpəŋ kirinj.» ¹⁰ K'ənjkəre debe kəresna Babel, Ereĸ, Akad, kə Kalne nde atəf ŋa Siŋhar. ¹¹ Dəndo atəf ŋəŋəkə ŋə Asur enawur, k'ənjkəmbər Niniwe, dare da Rehobot, Kalah, ¹² kə Resəŋ, dare dəpəŋ dəkə denayi Niniwe kə Kalah daco mə.

¹³ Kə Misira enayone wətem k'afum aŋe: Aka Lud, aHanam, aLehab, aNaftu, ¹⁴ aPatarus, aKasəlu (aŋe aPeleset * ŋawur daco mə) k'aKaftor.

¹⁵ Kə Kanahan oŋkom Cidonj, coco cən, kə Het. ¹⁶ Kanahan enayone wətem ka cusuŋka cəlarəm: Aka Yebus, 'Aməŋ, aKirkas, ¹⁷ aHewi, aHarki, aSini, ¹⁸ 'Arwad, aCemar, aHamat. Ti disre kə cusuŋka ka Kanahan cənde cəsaməsər. ¹⁹ Cələŋcər ca aKanahan cənəkə kəyefe Cidonj, Kerar kəsək, haŋ Kasa, kə kəca ka Sodom, kəca ka Komora, kəca ka Adma kə kəca ka Ceboyim, haŋ Lasah. ²⁰ Awut a Ham ŋə akakə, dəcusuŋka cusuŋka, dəcusu cusu, dətəf təf.

²¹ Kə Semy wəbe ka Yafet, əsətə sə awut. Semy əyone wətem ka Heber k'afum ən fəp. ²² Awut a Semy njanayone: Helam, Asur, Arpaksadu, Ludo, k'Aram. ²³ Awut a Aram njanayone: Huc, Hul, Keter kə Mas. ²⁴ Arpaksadu enakom Selah. Kə Selah oŋkom Heber. ²⁵ Kə Heber oŋkom awut arkun mərəŋ. Tewe ta wəkin tenayone Pelek, † bawo tēm tən tə antəf ŋənayerene. Kə tewe ta wəŋc tenayone Yoktan. ²⁶ Kə Yoktan oŋkom Almodad, Selef, Hatsarmawet, Yerah, ²⁷ Hadoram, Husal, Diklah, ²⁸ Hobal, Abimayel, Saba, ²⁹ Ofir, Hawila, kə Yobab. Akanje fəp awut a Yoktan njanayi. ³⁰ Kə ŋandə kəyefe ka Mesa, Sefar kəsək, haŋ nde mərə ma nde dec dəmpə mə. ³¹ Awut a Semy ŋə akakə, dəcusuŋka cusuŋka, dəcusu cusu, dətəf təf.

³² Cusuŋka ca awut a Nuha cə cacəkə, kə təkə aŋkom ŋa mə. Afum akanje ŋə afum ŋawur dəris a kə ŋandeyersene dətəf, doru fəp nte domun dəlarəm deŋcəpər mə.

11

Kəlo kəŋeci ka Babel

¹ Tēm tatəkə doru fəp kusu kin k'aŋc-cəp, pac-loku, moloku min mayi. ² K'afum ŋandə ŋəkə kəca nke dec dəmpə mə, kə ŋanəŋk mərə atəf ŋa Siŋhar, kə ŋandə mi daco. ³ Kə ŋalokene: «Pasut birik, pacəf bi!» Kə birik bəcəf babəkə

bəyone ŋa masar, kə kortal kəyone ŋa dos. ⁴ Kə ŋaloku sə: «Panjkən, pacəmbər dare kə kələ nke domp da ki dendekə haŋ dəsə kəm mə. Nte təŋsəŋe pasətə tewe mə, təsəŋe su sə kətəsəməsər doru.»

⁵ Kə Kanu Kəpəŋ kəntor kədēməmən dare kə kələ nke afum ŋəŋc-cəmbər mə. ⁶ Kə Kanu kəloku, «Nəməmən afum aŋe! Fəp faŋan kusu kin kə ŋəŋcəp. Nəməmən sə nte ŋəŋcəp kəyə mə. Tələm o tələn teyi fə nte təŋmone ŋa kəyə ka tefar tajan mə. ⁷ Panjkən, pator, panəŋkəl-nəŋkəl kusu kəŋan nte təŋsəŋe ta ŋanenene sə mə.» ⁸ Kə Kanu kəsəməsər ŋa doru, kə ŋasak kəcəmbər dare. ⁹ Ti t' awene di Babel, bawo difə Kanu Kəpəŋ kənanəŋkəl cusu, kə kəsəməsər afum doru.

Tecepərene ta Semy kə awut ən, kəbəp ka Abram

¹⁰ Tecepərene ta Semy tēte: Semy enasətə meren 100, a pədəkom Arpaksadu, teren ta mərəŋ nte domun dənasak antəf mə. ¹¹ Kəkom ka Arpaksadu kə Semy eyi sə doru meren 500, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aloma mə.

¹² Arpaksadu enasətə meren 35, a pədəkom Selah. ¹³ Kəkom ka Selah, Arpaksadu enasətə sə meren 403, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aloma mə.

¹⁴ Selah enasətə meren 30, a pədəkom Heber. ¹⁵ Kəkom ka Heber, Selah enasətə sə meren 403, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aloma mə.

¹⁶ Kə Heber əsətə meren 34, a pədəkom Pelek. ¹⁷ Kəkom ka Pelek, Heber enasətə sə meren 430, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aloma mə.

¹⁸ Pelek enasətə meren 30, a pədəkom Rehu. ¹⁹ Kəkom ka Rehu, Pelek enasətə sə meren 209, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aloma mə.

²⁰ Rehu enasətə meren 32, a pədəkom Seruk. ²¹ Kəkom ka Seruk, Rehu enasətə sə meren 207, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aloma mə.

²² Seruk enasətə meren 30, a pədəkom Nahor. ²³ Kəkom ka Nahor, Seruk enasətə sə meren 200, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aloma mə.

²⁴ Nahor enasətə meren 29 a pədəkom Terah. ²⁵ Kəkom ka Terah, Nahor enasətə sə meren 119, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aloma mə.

²⁶ Terah enasətə meren 70, a pədəkom Abram, Nahor kə Haranj.

Tecepərene ta Terah kə Abram

²⁷ Tecepərene ta Terah tēte: Terah okom Abram, Nahor kə Haranj. Haranj okom Lot. ²⁸ Haranj, fər ya kas kirinj y' enafi, atəf nŋe

* 10:14 = aka Filistiya, Filistiya = Palesset. † 10:25 Pelek = H. «kayerene»

anakom kə mə, nde dare da Ur nde atəf ɲa Kaldi. ²⁹ Abram kə Nahor ɲanɛɲɛ. Wəran ka Abram aɲc-we Saray kə wəran ka Nahor, Milka. Milka, wan ka Haran ɛnayi, ɲapanɲe kas kin kə Yiska. ³⁰ Saray ɛnakom fɛ, ɛnasəto fɛ wan.

³¹ Kə Terah ɛlek wan kən Abram, kə wan-sə kən Lot, wan ka Haran, k'ɛlekɛnɛ sə Saray wəran ka Abram, kə ɲasol fəp fanan kəwur ka nde dare da Ur nde atəf ɲa Kaldi kəkə ka atəf ɲa Kanahan. Kə ɲambəp atəf ɲa Haran kə ɲandɛ di. ³² Terah ɛnawon doru meren 205, a k'ɛndefi dəndo atəf ɲa Haran.

Tecəpərənɛ ta Abraham

12

12:1-25:18

Kanu kəloku ka Abram kəwur ka atəf ɲən

¹ Kə Kanu Kəpən kəloku Abram: «Məwur atəf ɲam, dəɲkom dam, kələ ka papa kam, məkə atəf ɲɲɛ indementər əm mə. ² Indesən' am kəyənɛ ka kas k'afum alarəm, indesən əm pətət, indesənɛ tewe tam tɛbɛk. Məndetolanɛ afum alama pətət. ³ Indesən pətət aɲɛ ɲandetolan' am pətət mə. Indesən pələc aɲɛ ɲandetolan' am pələc mə. Tetam tə indesənɛnɛ cusunɲa ka doru fəp pətət.»

⁴ K'Abraham owur Haran pəmə təkə Kanu Kəpən kənaloku kə ti mə, kə Lot ɛɲcəpsɛ kə darən. Tənətəɲnɛ Abraham pəsətə meren 75. ⁵ K'Abraham ɛlek Saray, wəran kən, kə wan ka wəbək' ən wərkun, Lot, kə ca yəkə ɲanayə di mə, k'afum * akə ɛnasətə Haran mə. Kə ɲawur kəkə atəf ɲa Kanahan.

Abram nde atəf ɲa Kanahan, kə kəndɛ kən Misira

Kə ɲambərə atəf ɲa Kanahan. ⁶ K'Abraham ɛɲcali atəf han kəfo nkɛ aɲc-we Səkem, han nde tofo nte Anɲkiri-ɲa-More ɲɛɲcəmə mə. Aka Kanahan ɲanayi atəf ɲanəkə tɛm tatəkə.

⁷ Kə Kanu Kəpən kəwurər Abram kə kəloku kə: «Indesən atəf ɲanɛ yuruya yam.» K'Abraham olompəs dəkələnɛ da Kanu Kəpən nkɛ kənanawurər kə dəndo mə. ⁸ K'eyekti sə di sanɲa, nde ɛɲcyefɛ pəkə dəməɔ mə, kəca nkɛ dec dəmpɛ Betel † mə. K'ɛɲcəmbər abal di, Betel beyi kə nde dec dəɲkələ mə, dare da Hay deyi kə nde dec dəmpɛ mə. K'ələ di dəkələnɛ da Kanu, k'ontola tewe ta Kanu Kəpən. † ⁹ K'Abraham ɛyefɛ kəcal-cali kəkə ka kəca ka Nəkɛf.

¹⁰ Dər dənayi dətəf, K'Abraham ontor Misira kəkə-cəpərənɛ tɛm, bawo dər dəɲc-bek kəbək dəm. ¹¹ Nte əlɔtərnɛ kəbərə Misira mə, k'oloku wəran kən Saray: «Məcənɲəl im, ɲcərə fə wəran wətət teyi məyənɛ. ¹² K'aka Misira ɲanɲdɛkə-nənɲ kə əm-ɛ, ɲandɛkə-loku:

«Wəran kən əfo!» Tɛm tatəkə ɲandɛkə-dif im, ɲasak mənə. ¹³ Mədəkə məloku ɲa a wəkirɛ kem məyənɛ. Nte tənɲənɛ ɲasumpər im bel-bel tetam mə, tetam tendɛkə-sənɛ, ta ifi-ɛ.»

¹⁴ Nte Abram ɛmbərə Misira mə, k'aka Misira ɲanənɲk wəran nwe ɛntɛsɛ pəcəpərər.

¹⁵ K'akəsək a Firawona § ɲanənɲ kə, kə ɲayekyekəs kə nda Firawona. Nte tə k'anɲkərə wəran nwe nde kələ ka Firawona. ¹⁶ Kə Firawona osumpər Abram bel-bel teta Saray, k'əsətə kəyefɛ sɛm yefɛt han yəpən, sofale, amarəs arkun k'aran kə yəkəmə. ¹⁷ Mba kə Kanu Kəpən kəsən Firawona k'afum ən ruɲc yəpən teta Saray, wəran ka Abram. ¹⁸ Kə Firawona ewe Abram, k'eyif kə: «Cəke cə məyə em nte? Ake'sənɛ nte məntələk' im a wəran kam əfo mə? ¹⁹ T'ake tə məloke a wəkirɛ kam əfo-ɛ? Məsən' em kələk kə pəyənɛ wəran kem. Ndəkəl ɔɲ, wəran kam ɛwe. Mələk kə! Məkə!»

²⁰ Kə Firawona oloku afum ən, «Nəsak kə pəkə nkən, kə wəran kən kə ca nyɛ yəyənɛ yən mə.»

13

¹ K'Abraham ɛmpərənɛ Misira kəkə ka kəca ka Nəkɛf, nkən, wəran kən kə ca yəkə ɛnayə mə fəp. Lot ɲanasol ti.

Kəgbɛyɛnɛ ka Abram kə Lot

² Abram ɛnasətə daka delarəm, ɛnala yəcəl, pəsam kə kerna. ³ K'eyefɛ kəcal-cali kəyefɛ ka Nəkɛf han Betel da ɛnadaf abal təkəkə-cəkə mə, Betel kə Hay daco. ⁴ Kəca nkɛ ɛnanunɲkənɛ kəlompəs aɲɲbip ɲa Kanu dənda, k'Abraham ɔɲkornɛ tewe ta Kanu Kəpən.*

⁵ Lot nwe ɲanasol mə, nkən sə ɛnayə cɪr, ɲkesiya, cənə kəbər cəbal. ⁶ Atəf ɲɛnafətər ɲa kiyi kənan tofo tin, bawo yəcəl yanɲan yənala. ⁷ Kə kəcəp kəndɛ kəyi akɛk a yəcəl ya Abram k'akɛk a yəcəl ya Lot daco. Atəf ɲanəkə sə, aKanahan k'aPerisi ɲanandɛ ɲi tɛm tatəkə. ⁸ K'Abraham oloku Lot: «Pəmar fɛ akɛk a yəcəl yam ɲacəp k'akɛk a yəcəl yem. Sənə sə pəmar fɛ su ti, bawo dəwɛɲca də səyənɛnɛ. ⁹ Antəf fəp ɲə ɲanɛ ɲey' əm fər kirin mə. Kə məɲkə kəca kətət-ɛ, ɲɲkə kəməriya. Kə məɲkə kəməriya, ɲɲkə kətət, mba məwəsɛ səgbɛyɛnɛ.»

¹⁰ Kə Lot eyekti fər k'ɛnənɲk aranta ɲa Yurɲɛn təkə ɲɛndəm mə (tɛm tatəkə ta Kanu kəntaləsər Sodom kə Komora-ɛ), pənɲkə han Cohar pəmə aranta (mərə) ɲa Kanu Kəpən, pəmə atəf ɲa Misira. ¹¹ Kə Lot ɛlek dalɛ da Yurɲɛn fəp, k'ənɲkə kəca nkɛ dec dəmpɛ mə, tatəkə tə ɲanagbɛyɛnɛ kə Abram. ¹² K'Abraham ɛndɛ atəf ɲa Kanahan, kə Lot ɛndɛ sədare sa aranta ɲa Yurɲɛn k'əndəf cəbal cən kəca ka

* 12:5 ti təyənɛ «yɛnɛsəm, ca yeji wəyɛɲ.» † 12:8 Betel = «kələ ka Kanu.» ‡ 12:8 Tewe tətət ta Kanu, ti təyənɛ «Yahweh.» § 12:15 Bafə tewe ta fum tə, mba tewe ta abɛ a Misira tɛɲc-yi. * 13:4 Məməmən Sora sa 12:8.

Sodom. ¹³ Afum a Sodom ñanatese fe bækæc, ñanj-ciya Kanu Kəpəŋ.

¹⁴ Kə Kanu Kəpəŋ kələku Abram, nte ñasakene oŋ kə Lət mə: «Məyeki fə kəyefe dānda məyi mə, məmōmān kəca kətət, kəmeriya nde dec dempe kə nde deŋkale mə. ¹⁵ Bawo atəf ñanje mənŋəŋk mə fəp indesəŋ əm ŋi kə yuruya yam. ¹⁶ Indesəŋe yuruya yam yela haŋ ta antam kələm ŋa-ε, pəmō təkō antətam kələm kəbof antəf kəroŋ mə. ¹⁷ Məyefe məkət atəf ñanje dobolu kə dowokalu da ŋi, bawo indesəŋ əm ŋi.»

¹⁸ Kə Abram eŋcepe cəbal cən, k'ende pədəf ci nde tofo nte ŋikiri-ŋa-Mamre yəŋcəme mə kəsək, ta əmbələ Heberəŋ-ε, k'olompəs di dəkələŋne tewe ta Kanu Kəpəŋ. †

14

Abram, abe kə Melkisedek

¹ Tem tatakō tō abe a təf maŋkələ ñanj-yeferene kə abe a sədare kəcamət: Amrafel wəbe wəka Siŋhar,* Aryok wəbe wəka Elasar, Kədər-Lahomer wəbe wəka Helam, kə Tidəhal wəbe wəka Koyim, ² tenatəŋne abe akakō ñacyefərene kə abe a sədare kəcamət: Bera † wəbe wəka Sodom, Birəsa ‡ wəbe wəka Komora, Sinab wəbe wəka Adma, Semeber wəbe wəka Ceboyim kə wəbe wəka Bela mbe bəyōne Cohar mə. ³ Abe akanje kəcamət fəp aranta ŋa Sidim daco ñanandə, nde pəyōne məkō Kəba Kədokət mə. ⁴ Meren wəco kə mērəŋ ŋayi kətam ka Kədər-Lahomer dəntəf, mba teren ta wəco kə maas kə ñayenŋkər kə səbomp. ⁵ Teren ta wəco kə maŋkələ, Kədər-Lahomer k'abe akō ñanaberene mə, ñasut aRefay nde dare da Asterot-Karnayim, kə ñasut aSus nde Ham, kə ñasut afum a Em nde Aranta ŋa Kiriyatayim. ⁶ K'abe maŋkələ ñasut aHor ndaraŋan, nde mərə ma Sehir.§ Kə ñambeləs aHor haŋ nde tofo nte Anŋiri-ŋa-Paran ŋeŋcəme mə, nde tegberε kəsək. ⁷ K'abe akanje maŋkələ ñalukəsərne Eyan-Mispe* (ŋje ŋəyōne Kadēs mə), kə ñasut aHamalek atəf ñaŋan fəp kə 'Amər aŋe ñanandə Hacacon-Tamar mə. ⁸ Kə abe a sədare kəcamət (Sodom, Komora, Adma, Ceboyim kə Bela, ti tō tatōkō Cohar) ñamberene kəsutene nde aranta ŋa Sidim. ⁹ Akō sō ŋayi: Kədər-Lahomer wəbe wəka Helam, Tidəhal wəbe wəka Koyim, Amrafel wəbe wəka Siŋhar, kə Aryok wəbe wəka Elasar. Abe maŋkələ ñayefərene kə abe kəcamət. ¹⁰ Nte Aranta ŋa Sidim ŋenalā cələmp ca kortal mə, k'abe aŋe kəcamət daco, wəbe wəka Sodom kə wəka Komora ñayekse kə ñantempene ci disre. K'aləpəs aŋe maas k'asədar anjan ñayekse kə

ñantefərne kəca ka dətəwə. ¹¹ K'atam a asədar a abe kəcamət ñawctas ca ya aka Sodom kə Komora kə yeri ŋaŋan fəp, kə ñanjko. ¹² Kə ñasumpər sō Lət kə daka dən, nkan Lət wan ka wəbeki ka Abram enayi, (kəyefərene kanje kənahəp Lət nwe pəyi Sodom).

¹³ Kə wəmulpe dəkəwan wəkin ende pələku ti Abram wəHeberu, nwe enandə nde kəfo nke Anŋiri-ŋa-Mamre wəka 'Amər ŋeŋcəme mə. Mamre nwe pəyōne wəŋc ka Eskol kə Haner, aŋe ñanacəŋəs kətəŋne kə Abram mə. ¹⁴ Nte Abram ene kusumpər ka wan ka wəbek' ən mə, k'oləŋka asol ən afum 318 aŋe ñanabəŋse, akomene ən daco mə. K'eŋcepe abe asumpər a wan ka wəbek' ən darəŋ haŋ dare da Dan. ¹⁵ K'Abraham eyerəs kənay (kəgba) kən, kə ñawekərne ŋa kəyefərene ka pibi, nkan Abram k'amar ən, kə ñasut asumpər a wan ka wəbek' ən, kə ñambeləs ŋa haŋ Hobā, ŋje ŋeyi Damas kəca kəmeriya mə. ¹⁶ K'olukse ca fəp, k'olukse sō Lət, wan ka wəbek' ən k'aran k'afum aləpəs aŋe.

¹⁷ Nte Abram osut Kədər-Lahomer k'amarene ən mə, kə wəbe wəka Sodom owur kədəfayene kə nde aranta ŋa Sawe, nde pəyōne «Aranta ŋa Wəbe» mə.

¹⁸ Melkisedek, wəbe wəka Salem,† eŋkere kəcom kə member: Melkisedek, wələŋne wəka Kanu Kəpəŋ, nke kəyi afum aka doru fəp kəroŋ mə, enayi. ¹⁹ Kə Melkisedek ontolane Abram, k'oloku: «Məna Abram, Kanu nke kəyi fəp kəroŋ mə, Wəbe wəka dəntəf kə dareŋc, kəpoc' am pətət. ²⁰ Ieləs Kanu nke kəyi fəp kəroŋ mə, nke kələk ayeferene am kə kəmber əm dəwaca mə!» Kə Abram əsəŋ kə farile fa ca yōkō ñanasətō dəkəwan mə fəp.

²¹ Kə wəbe wəka Sodom oloku Abram: «Məsəŋ im afum, məlek ca yaye fəp yam.»

²² Kə Abram olukse wəbe wəka Sodom məcəp: «Indot kəca nno Kanu Kəpəŋ nke kəyi afum fəp kəroŋ mə, nke kəyōne wəbe wəka dareŋc kə dəntəf mə. ²³ Ifələk ali paka pin ca yam daco. Ali debenja kə pəyi fe ti-ε pəpətəre pa kəfta kam. Ti tō məntətam kələku: 'In' əsəŋe Abram kəyō daka.» ²⁴ Ifələk daka o daka, mēne yeri nye afum em ŋandi mə, kə kəyer nke atemp em Esekol, Haner, kə Mamre ñasətō mə, bawo pəmar ñasətō kəyer.»

15

Kanu Kəpəŋ kəŋcaŋəs kiyi kəŋan tes tin kə Abram

¹ Nte mes maməkō meŋceper mə, kə Kanu Kəpəŋ kəwurər Abram dəmere kə kələku kə nte: «Ta mənese, Abram! Ina yati indeyən' am aca. Indeluks' am kəway pəpəŋ.» ² Kə Abram eyif Kanu: «Kanu Wəbe Wəpəŋ, ake

† 13:18 (Yhwh), məmōmān Sora sa 4:26 * 14:1 Siŋhar = Mesopotami † 14:2 Bera ti tō tatōkō «pələc» ‡ 14:2 ti tō tatōkō «abəkac ŋelεc» § 14:6 ti tō tatōkō Edom, ndena Esay kə afum ən * 14:7 Eyan-Mispe ti tō tatōkō «abat ŋa kiti» † 14:18 «Yerusalem», ti tō tatōkō Darsalam

mændesøj im-ε? Intas ta iyō wan-ε, wədelek ke kem əyone Eliheser wəka Damas.» ³ Kō Abram ɔnɔcɔr: «Məsəy f' em awut,* nwe ankom nde kələ kem disre mə, nkən endelek ke kem.» ⁴ Kō Kanu Kəpəy kələku kō, «Ala, bafō nkən endeyone wəlek ka ke kam, mba wan kam wəkom nwe endewur əm dərɔs mə yati.» ⁵ Kō Kanu kəwurene Abram abal nən disre, kō kələku kō: «Məgbətne kəm. Mələm cəs cacəkō, kō məntam-ε.» Kō kənɔcɔr: «Pəmō cəs cacəkō, yuruya yam afōde pactam kələm nja fəp.» ⁶ Kō Abram elaj Kanu Kəpəy, Ti tō Kanu kənələm kō fum wəlompu. ⁷ Kō Kanu kələku kō: «In' əyone Kanu Kəpəy nke kənawur' am Ur nja aKaldi kədesəy əm atof njanε, məde məlek ni ke.» ⁸ Kō Abram eyif Kanu, «Kanu Wəbe Wəpəy, cəke cō indetam kəcəre a indesətō atof njanε ke-ε?» ⁹ Kō Kanu kələku kō: «Məkər' em wana weycəra win, wir wəran win, kō ankesiya nɔrkun njin fəp fayi ya meren maas maas, təpay tin kō topokpoka tin.» ¹⁰ Kō Abram enjkerε sem yayəkō k'engber-geri yi daco daco k'ombocəs yegber-geri yayəkō merəy merəy yetefərənε, kō bəmp, məlməl m' enaboc yi ta anjberi yi-ε. ¹¹ Kō yəfən yontorəy sem yegber-geri yayəkō, mba k' Abram embeləs yi.

¹² Dec dendekale, k' Abram endirərne, k' ayekyek nɔpəy njanεbərne kō k' enesε dəmere. ¹³ Kō Kanu kələku Abram: «Məcəre a yuruya yam yendeyone acikəra atof nɔcuru nje nantəyone njanan mə. Nandekō-yone di acar, andekō-tərəs nja di hanj meren 400. ¹⁴ Mba Indetərəs afum anje nandecəmbər nja dacar mə, nandewur atof njanəkō kō ca yelərəm. ¹⁵ Kō mənə Abram, mändekō-bəp atem am pəforu disre, † pawup əm detem dobotu disre. ‡ ¹⁶ Yuruya yam yendeluksərne nno mənε tēm ta danapa da mənəkəle, bawo 'Amər nantacəpərər fε kiciya kənan a idebeləs nja.»

¹⁷ Nte dec denkale mə, k' asum njemət (dimi dontor) kō teken pənjesənje, nənε kō kinime yənçepər yoboc ya sem yeyer yayəkō daco. ¹⁸ Dəsək dadəkō dō Kanu Kəpəy kənçənəs kiyi kənan tes tin kō Abram. Kō Kanu kələku Abram: «Isəy yuruya yam kəyεfε ka kəngbəkō ka Misira hanj Efərət, kəngbəkō kəpəy; ¹⁹ Indesəy yuruya yam atof nja aKeni, aKeni, aKadmon, ²⁰ nja aHewy, aPerisi, aRefay, ²¹ nja 'Amər, aKananan, aKirkas, kō aYebus.»

16

Kəkom ka Səmayila

¹ Saray wəran k' Abram enakome fε kō wan. Mba enayō wəcar wəran wəMisira,

* 15:3 yuruya † 15:15 Ti to tatōkō «Məndefi pəforu disre.»

pacwe kō Hakar. ² Kō Saray oloku Abram: «Mənəjk, Kanu Kəpəy kəyamasər im kəsətō ka wan. Məfəntərə kō wəcar kem, tələma intam kəsətər kō wan wərkun.» Kō Abram ençənçəl dim da Saray. ³ Awa, kō Saray wəran ka Abram elək wəcar kan wəMisira, Hakar, k'əsəy kō wos Abram pəyō kō wəran. Tenatəy nke kəndε ka Abram atof nja Kananan kəsətō meren wəco. ⁴ Kō Abram nambəpənε kō Hakar, kō Hakar embekəs. Nte ençərə a embekəs mə, əməməne fε sō Saray fər yətət. ⁵ Kō Saray oloku Abram: «Mən' endesərə pəcuy pa mələməs mme ələməs im mō! Ina yati, in' elək wəcar kem k'imber əm kō dəwaca, mba nte enənçkne oñ pəbekəs mə, k' eyefε kafər fəras im. Mba Kanu Kəpəy kəmboc su kiti daco (kəyi su daco), ina kō mənə!» ⁶ Kō Abram oluksε Saray moloku: «Wəcar kam ey' əm dəwaca. Məyō kō təkō tentes' am mə.» Awa, kō Saray ɔntərəs Hakar hanj kō Hakar eyeksər kō, k'ənçō pəbəlε. ⁷ Kō melekε ma Kanu Kəpəy mənçō mebər kō nde dətəgberε kələmp kələma kəsək ta əmbəlε kəngbəkō * nke kəyi dōpō da Sur mə. ⁸ Kō melekε mme meyif: «Hakar, wəcar ka Saray, deke məyefε-ε? Deke mənçō-ε?» Kō Hakar oluksε mi moloku: «Wəbera kem Saray, iyeksər.» ⁹ Kō melekε ma Kanu Kəpəy moloku, «Məluksərne ndena wəbera kam, məkō məfəntərə kō dəntof.» ¹⁰ Kō melekε ma Kanu Kəpəy moloku kō: «Indesəy yuruya yam yela hanj ta antam kələm nja-ε.» ¹¹ Kō melekε ma Kanu Kəpəy moloku kō: «Məmbekəs tante, wan wərkun mändekom, wan nwe mändesəy tewe ta Səmayila † mə, bawo Kanu kəne kəkule-kule ka pəcuy pam. ¹² Wan kam endeyi pəmō safale sa dōp. Ende pəc-çay afum fəp kəyefərənε, fəp fəc-yefərənε kō nkən. Sona s' endendε pəbələnε afum aləpəs anje.»

¹³ Kō Hakar əsəy tewe a Kanu Kəpəy nke kənalok-lokər kō mə, «Ata-El-Roy,» ti tō tatōkō: «Inəjk nno Kanu nke kənəjk im mə.» ¹⁴ Ti t' awenε kələmp kənçō, kələmp ka Lahay-Roy. Kələmp kənçō kəyi Kədəs kō Beredu daco. ¹⁵ Kō Hakar oñkome Abram wan wərkun, kō Abram ewe wan wəkəkō Hakar enakome kō mə tewe ta Səmayila. ¹⁶ Abram enasətō meren 86 tēm nte Hakar oñç-kome kō Səmayila mə.

17

Kanu kəsəpər tewe ta Abram kō təyone «Abraham»

¹ Nte Abram əsətō meren 99 mə, kō Kanu Kəpəy kəwurər kō, kəc-loku kō: «In' əyone Kanu nke kəntam mes ma doru fəp mə, məkət fər yem kirin, məcəmə pələmpu

† 16:11 Səmayila = «Ençənçəl»

† 16:11 Səmayila = «Ençənçəl»

darəŋ. ² Indecarəs danapa dosu, ina kə mənə daco, isəŋ əm yuruya yelərəm.» ³ Kə Abram eŋcəp tobu dəntəf kə Kanu kələku kə nte: ⁴ «Ta ina, danapa dem dende kə mənə daco: Məndeyəne kas ka afum a tof yelərəm. ⁵ Afəsəw' am tewe ta Abram, mba Abraham,* bawo indesəŋ' am kəyənə ka kas ka afum a tof yelərəm. ⁶ Indesəŋ əm dokombəra dərəŋ, indesəŋ' am kəkəkom ka afum alarəm, abe yati ŋəndeyi ŋa daco. ⁷ Indecarəs danapa dem kə mənə daco kəbər ka yuruya yam kə mənə məfi-ε, indecəmə danapa dadəkə darəŋ kə yuruya yam doru o doru. Tem tətəkə Kanu kam k'indeyənə kə ka yuruya yam kə mənə məndecəpər-ε. ⁸ Indesəŋ əm kə yuruya yam atəf ŋa Kanahan ŋəŋə mənəpər kəc-berə mə fəp, ŋəndeyənə ŋəŋan doru o doru, iyənə Kanu kəŋan.» ⁹ Kə Kanu kələku Abraham: «Mənə kə yuruya yam, detəmp detəmp nələləs danapa nde səŋcarəs mə. ¹⁰ Nte tə nəndetəmpərərne danapa dem nde inçarəs kə mənə kə yuruya yam kə məndecəpər-ε. Nwε o nwε ŋyənə wərəkun yuruya yam daco mə, pakəŋc kə. ¹¹ Kəkəŋc konu kəndeməntər kəcəmə konu danapa dem darəŋ. ¹² Kəyefε detəmp kə detəmp awut anu arkun fəp packəŋc ŋa tataka ta camət-maas, pəyənə wəkəom wəka kələ kam, kə pəyənə fe ti-ε fum nwε asətənə pəsam nno wəcikəra eyi mə, ta əyənə wəka yuruya yam mə. ¹³ Pəmar pade packəŋc nwε andekəom nde kələ kam kə nwε andesətənə pəsam mə, ti tendeyənə kəfat ka danapa dem da doru o doru nde dis donu. ¹⁴ Wərəkun nwε o nwε antəkəŋc mə, aŋwure wəkayı afum ən daco, tēm tətəkə danapa dem delip nno nkən eyi mə.» ¹⁵ Kə Kanu kələku sə Abraham: «Nte təyənə ta wəran kam Saray mə, ta məwe kə sə Saray, kəyefε məkə Sara s' ande pəc-we kə. ¹⁶ Kəpocε kə k'inder, ipocε sə mənə wan nwε endekəom' am mə. Indepocε kə pətət, nkən endeyənə kərə ka tof yelərəm. Abe a tof yelərəm ŋəndewur kə dərıs.» ¹⁷ Kə Abraham eŋcəp kərə dəntəf kəsəl, k'olokune dəbəkəc: «Wərəkun wəka meren 100 entam kəkəom ba? Kə Sara əsətə meren 90 endekəom ba?» ¹⁸ Kə Abraham oloku Kanu: «Məgbətənə Səmayıla doru!» ¹⁹ Kə Kanu kələku: «Ala! Wəran kam Sara endekəom' am wan nwε mənəwə Isiyaka † mə. Indecəmə danapa dosu darəŋ kə nkən, iyefε sə icəmə di darəŋ kə yuruya yən kə nkən eŋcəpər-ε danapa da doru o doru də. ²⁰ Nte tendənərne ti mə, ine wəran kam pəc-tolane Səmayıla: Indepocε kə pətət, indesəŋ kə dokombəra dərəŋ indesəŋe yuruya yən yela endeyənə kas ka abe wəcə kə mεfəŋ kə wətem ka afum alarəm. ²¹ Mba nte təyənə ta danapa dem

mə, Sara ŋəkəom' am tēm tantε dok.» ²² Nte Kanu kəlıp kələk-ləkər Abraham mə, kə Kanu kəmpε dərəŋc. ²³ K'Abraham ələk wan kən Səmayıla kə afum aŋe anakəom kələ kən disrε mə fəp, kəbər ka aŋe enawayε pəsam pən mə, ti tə tətəkə arkun a kələ kən disrε fəp. K'əŋkəŋc ŋa dəsək din dadəkə, pəmə təkə Kanu kənəloku kə ti mə. ²⁴ Abraham enasətə meren 99 a k'andekəŋc kə. ²⁵ Wan kən Səmayıla, enasətə meren wəcə kə maas a k'andekəŋc kə. ²⁶ Dəsək dadəkə d' aŋkəŋc Abraham kə wan kən, Səmayıla. ²⁷ K'əŋkəŋc arkun aka kələ kən disrε fəp, kəyefε acar aŋe anakəom di mə haŋ aka enawayε pəsam pən nno acikəra ŋayi mə. K'əŋkəŋc ŋa fəp kə nkən Abraham.

18

Kanu kəndəŋk a Sara endesətə wan wərəkun

¹ Kə Kanu Kəpəŋ kəwurər Abraham nde tofo nte ŋkiri ya Mamre yeŋcəmə mə, tətəŋne Abraham pəndε nde kusunja ka abal ŋən daŋ, tēm nte pəŋwoŋε mə. ² Kə Abraham eyektı fər, k'əndəŋk arkun maas ŋacəmə ta ŋəmbələ kə-ε. Nte enəŋk ŋa mə, k'ewirne kəkə-bəpənə kə ŋa, k'ontontənε ŋa haŋ dəntəf. ³ Kə Abraham oloku wəkin ŋa daco: «Wəbe, iletən' am intam kəsətər əm kəwəsən' em kəcəmə ka mənə wacər kam? ⁴ Pakεrε nu oŋ domun depic nəbikənε wəcək, nəŋesəm nno kətək nke dəntəf. ⁵ Indesəŋ nu sə peri, nte təŋsəŋε nu kəsətə sə fəntər mə, a nədekə tēm tətəkə nəfədecəpər nno nderem kifalı, iyi kiyi konu.» Kə acikəra ŋaloku: «Tentesε! Məyə təkə məloku mə.»

⁶ Kə Abraham ŋəkə katəna-katəna abal ŋən disrε nde Sara eyi mə, k'oloku kə: «Məkufε mələk farin fədəsdεs tafala kəmaas məgbəntε aŋə cəcom.» ⁷ K'eyεksε sə kəkə ka nde yəcəl yeyi mə, k'osumpər tana pətət dis nde yəcəl yən daco, k'əsəŋ pi wacər kən wətəmp wəkin kə wəkəkə olompəs pi katəna-katəna.

⁸ Kə Abraham ələk fulaya kə mεsε ma wana kə sēm ya tana tətəkə analompəs mə, k'əŋkə pəcəmbərər yi acikəra ən. Kə nkən Abraham eŋcəmə ŋa kəsək kətək dəntəf, acikəra ŋac-di yeri. ⁹ Nte ŋalıp kədi yeri mə, kə ŋayif Abraham: «Dekε wəran kam Sara eyi-ε?» Kə Abraham oloku ŋa, «Eyi nde abal disrε.» ¹⁰ Kə wəcikəra wəkin oloku: «In-der nno ndaram dok tēm tantε wəran kam Sara endekəom wan wərəkun.» Sara enacəmə dəkusunja Abraham tadarəŋ pəc-cəŋkəl.

¹¹ Abraham kə Sara ŋanasikər, ŋabək, Sara enawurənε fe sə wətam kəsətə awut. ¹² Kə Sara eselərne pəc-loku: «Ndekəl nte isikər oŋ mə, pəbotu pendey' im sə ba? Wos im sə, esikər.» ¹³ Kə Kanu Kəpəŋ kəyif Abraham «Ta

* 17:5 Abram = «Papa ka afum alarəm,» Abraham = «papa ka tof yelərəm.»

† 17:19 Isiyaka = «kəsəl»

ake tō Sara esele-ε a pəc-loku: «Mba kanje kō, indetam kasōtō wan nno isikər mō ba?»
 14 Tes teyi nte tentambər Kanu Kəpəŋ mō ba? Dok tēm tante imboŋcər əm mō, nder nno ndaram, Sara endesōtō wan wərkun.»

15 Kō Sara eyemē, k'ombupərē «Isel fe,» bawo enanesē. Kō Kanu Kəpəŋ kəŋgbəkərē: «Ala, məsəl!»

16 K'afum aŋe ŋəyefē kəkō, kō ŋaməmən kəca ka Sodom. Kō Abraham eŋcəmbər ŋa kəkō-lembərne ŋa. 17 Kō Kanu Kəpəŋ kəyifne: «Imeŋkər Abraham nte ifaŋ kəyō mō ba?»
 18 Abraham endeyōne kas ka afum a atōf ŋəpəŋ, ŋa fanōntər. Afum a doru fəp tetōn tō ŋandesōtəne kəpocē pətōt. 19 Bawo inasom kō pəloku awut ən kō afum ən, a ŋacəmə dəpō da ina, Kanu Kəpəŋ darəŋ, ŋacəmə pələmpu darəŋ kō sariyē nte təŋsəŋe ina Kanu ilasē Abraham dim nde enasəŋ tetōn mō.»
 20 Kō Kanu Kəpəŋ kələku Abraham: «Mes mme amboŋcē Sodom kō Komora mō, məmbək kō kiciya kayi kəyō wey-wey. 21 Kətor k'inder dəntəf ideməmən kō pəyōne fō nte aŋloku tanjan mō kanje kō-ε, kō pəntəyōne ti-ε, ina sō icəre ti.»

22 Kō acikərə aŋe ŋəyefē tofo tatəkō kō ŋantefərne kəca ka Sodom. Kanu Kəpəŋ kəsərəyi kō Abraham. 23 Kō Abraham ələtərne k'eyif Kanu: «Məndəkō-tərsene sō fum wələmpu pəmə wələc bati ka? 24 Tələma afum atōt 50 ŋayi afum aka dare dadəkō daco, məndəkō-ləsər sō dare dadəkō ba? Məfōtam kəŋaŋnēne ŋa teta afum alompu akaŋe 50 aŋe ŋayi ŋa daco mō?»
 25 «Təbəl' am mənə kəyō ka tante! Məfōdedifene fum wələmpu kō wətəlomp, tēm tatəkō wətədəkət pəsōtō pəcuypin payi kō wədəkət. Təbəl' am mənə nwe məyōne wəboc kiti ka doru fəp mō, məfōdeyi ta mələləs sariyē!»
 26 Kō Kanu Kəpəŋ kələku: «K'imbəp nde dare da Sodom disre afum alompu 50-ε, iŋaŋnēne ələpəs əko te tanjan.»

27 Kō Abraham əŋgbəkərē k'oloku: «Nəməmən nte iyeŋk əbəkəc kələk-lokər Kanu Wəbe mō, ina nwe iyōne kəbof ka dəntəf kō ka dənəŋc dəm mō. 28 Tələma afum alompu akaŋe 50 ŋandəkō-but afum kəcamət pələsər oŋ dare fəp ba?»
 Kō Kanu kələku: «İfələsər di k'imbəp di afum alompu 40 kō kəcamət-ε.»

29 Kō Abraham eŋcəmə kō darəŋ kələku kō toloku nte: «Tələma alompu 40 ŋ' andəkō-bəp di?»
 Kō Kanu kələku: «İfələsər, k'imbəp di alompu 40-ε.»

30 Kō Abraham oloku: «İləktərn' am, Kanu Wəbe! Ta pətəl' am k'ilok-loku sō-ε! Tələma alompu 30 ŋ' andəkō-bəp di?»
 Kō Kanu kələku Abraham: «İfələsər di k'imbəp dətəf afum alompu 30-ε.»

31 Kō Abraham oloku: «Kanu Wəbe, məŋaŋnēne məcəp mem. Tələma alompu wəco mərəŋ ŋ' andəkō-bəp di?»
 Kō Kanu

kələku Abraham: «İfələsər di teta afum əkakō wəco mərəŋ.»

32 Kō Abraham oloku: «İletsen' am, Wəbe kem! Ta pətəl' am, teləpəs t' indelok-lokər əm. Tələma alompu wəco ŋayi di.»
 Kō Kanu kələku sō Abraham, «İfələsər di teta afum əkakō wəco.»

33 Nte ŋalip kələk-loku mō, kō Kanu Kəpəŋ kəŋkō, kō Abraham olukus nde ndərən.

19

Lət kəyacne kən kələsər ka Sodom

1 Dec dərəfəy kō meleke mme mərəŋ mender Sodom. Lət pəndē dəkəbərə da dare. Nte ənəŋk mi mō, k'eyefē kəkō-bəpene kō mi, k'ontontnēne mi dəntəf. 2 Kō Lət oloku ŋa: «İletsene nu, mənə abe em, nəder nno kələ ka wəcər konu. Nəcəpərəne de pibi, nəbikene wəcək, nədenə ŋəyefē bət-bətana suy, nəsumpər sō dəpō donu, nəkō.»
 Kō meleke ŋaloku kō: «Ala, nno tofo tante tō səndecəpərəne pibi!»
 3 Mba kō Lət eŋcəməne ŋa ti darəŋ haŋ kō ŋade ŋələpsər kəkō nde ndərən. K'olompse ŋa yeri yətət, k'empəce ŋa cəcom, kō ŋandi yi.

4 Ta ŋantafəntərə-ε, k'afum a dare da Sodom ŋaŋkəl kələ, kəyefē awut haŋ əbeki fəp fəŋaŋ ŋanayi di, ali fum anasək fe. 5 Kō ŋawe Lət kō ŋayif kō: «Deke afum əko ŋayi-ε, aŋe ŋambere nno ndaram nno pibi pampə mō? Məwurene ŋa nno səyi mō, nte təŋsəŋe səfəntərər ŋa mō.»

6 Kō Lət owur dəkusəŋka nno ŋayi mō, k'əŋgbət kumba tadarəŋ tən. 7 K'oloku ŋa: «Ala, Anapa, İletsene nu ta nəyō pələc pampə!»
 8 İletsene nu! İyō ayecərə mərəŋ atocərə arkun, İletsene nu ikere nu ŋa nno dabanjka, nəyō ŋa məfaŋ monu. Mba ta nəyō acikərə em nte o nte, bawo kiyi kem kō ŋayine de!»
 9 K'afum a Sodom ŋaloku kō: «Məbölə day! Mənə wəcikərə məfaŋ kəbocər səna dəpō nde səndəkət mō, kō məntəwurene ŋa-ε, təkō səndedenər mənə mō tēndecəpər tanjan!»
 Kō ŋawən Lət pəpəŋ kō ŋələtərne kumba kəkō-ləsər ki. 10 Kō meleke mme mərəŋ mo-sumpər Lət, kō məmbərse kō, kō məŋgbət kumba. 11 Afum əko ŋanayi dəkusəŋka mō, kō meleke məsəŋ ŋa kətənəŋk, kəyefē wan fet haŋ wəbeki, kō təyamse ŋa kənəŋk sō kumba.

12 Kō meleke ŋayif Lət: «An' ə məyō sō nno fum-ε? Arkun aŋe məsəŋ aran mō, awut am arkun kō aran, kō afum am fəp, əko məyō dare dandē mō fəp, məwurene ŋa nno dare dandē. 13 Kələsər kō sənder tofo tante, bawo Kanu Kəpəŋ fər kirin, nte aŋloke afum a dare dandē mō, təmbək. Kanu Kəpəŋ kəsom su kədələsər dare dandē.»
 14 Kō Lət əŋkō pəbəp arkun aŋe ŋanəŋece awut ən mō, k'oloku ŋa: «Nəkufe nəyefē de! Bawo Kanu Kəpəŋ kənderer kələsər dare dandē.»
 Mba, kō

arkun akaje njanɔem-cemane a kawoləs ko Lot ende.

¹⁵ Pəndeyi dəsaka deləpəs ko meleke njaloku Lot: «Mərokne məyefe de, məlek wəran kam, ko awut am ayecəra anje njaɣi nno mə, ta pələc pedesətə nja ko dare dandə denɔiya mə.»

¹⁶ Mba Lot pəcwon, ko meleke njasumpər nja waca, nkon ko wəran kon ko awut ɔn ayecəra merəɲ, ko meleke njawurɛne nja dare disre, bawo Kanu Kəpəɲ kənafan kəyac ko.

¹⁷ Nte meleke njawurɛne nja dare disre mə, ko meleke min moloku Lot: «Məyeksɛ nte tənɔɲe ta məfi mə! Ta məməmən tadarəɲ, ta məcəmbərəs tofo o tofo nno aranta njanɛ! Məko mənɛde məyacne nde dətəɔ, ta mədefi.»

¹⁸ Ko Lot oloku nja: «Ala, wəbe kem! Təfətam kəyi. ¹⁹ Iletsen' am! Wəcar kam ɔsətər əm kəɲanɛ nte məlas layidi dam nno iɣi mə, nte məsək im kəyi doru mə, mba ifətam kəyeksɛ ibəp təɔ tətəkə a məctore pələc, ko pəyi fe ti-ɛ ina sɔ, iɲfi. ²⁰ Iletsen' am məɲnəɲk dare dəkə, dɔlɔtərn' em k'iyeksɛ ibere di ko defete sɔ. Məc' em ikə inde iyacne di, defete fe ba? Intam di kəberɛ, təsəɲ' em kəyi doru!»

²¹ Ko meleke moloku ko: «Awa, kətola kam kanke disre, ifələsər dare dadəkə mənɛle mə. ²² Awa, mərokne məkə, bawo ifətam kəyɔ təlɔm o təlɔm ta məntabere di-ɛ.» Ti t' ɔsəɲe nte awenɛ dare dadəkə Cohar * mə.

²³ Dec denɔɔe, a ko Lot embere Cohar. ²⁴ Ko Kanu Kəpəɲ kəntufər aka Sodom ko Komora kəyefe darenɔ, pərbələ ko nɛɲ, nyɛ Kanu Kəpəɲ kəɲcsak mə. ²⁵ Ko Kanu kələsər sədare fəp, ko aranta, ko afum kəbəp ka yopəɲ dənɔf fəp. ²⁶ Ko wəran ka Lot ɔmənən tadarəɲ, k'entənkle kəyənɛ tərənka ta mɛr.

²⁷ Ko Abraham eyefe bət-bət suy, k'ɔɲko nde tofo təkə njanacəme ko Kanu Kəpəɲ mə. ²⁸ Ko Abraham ɔmənən kəca ka Sodom ko Komora, k'ɔmənən sədare sa aranta fəp, k'ənəɲk kinime kəc-pɛ pəmə nte kinime kəpəɲ kənde kəc-pɛ daranta mə.

²⁹ Nte Kanu kəɲcləsər sədare sa aranta njanəkə mə, ko Kanu kəɲcem-cemne Abraham, ko kəyac Lot pələc nte kəɲcləsər sədare nɛ Lot ənandɛ pəyacne mə.

Lot ko awut ɔn aran

³⁰ Ko Lot eyefe Cohar k'awut ɔn aran merəɲ kəpɛ kəkə-nde dətəɔ, bawo ənanesɛ kənde ka Cohar. K'ɔɲko pəyi kumbunɲkum † ka təɔ kələma disre. ³¹ Ko wan wəran wəcəkəkəkəkə wəka Lot oloku wələpəs: «Papa kosu ɔyənɛ wətem, fum eyi fe dətəf nwe endeder su mə, pəmə nte mes mosu mokur moloku ti mə. ³² Məder səsəɲe ko kəmun member nte tənɔɲe pəfəntərə su, tənɔɲe səsətəne ko yuruya mə.»

³³ Ko njasəɲe ko kəmun member pibi papəkə. Ko wan kon wəran wəcəkəkəkəkə ɔɲkə pəfəntərə ko kas. Mba Lot ənacərəne fe kəberɛ kon ko kəwur kon. ³⁴ Dəkəkəsək k'oloku wəfetərə kon: «Ifəntərəna nno pibi ko papa. Pasəɲe ko sɔ kəmun member nno pibi, nte tənɔɲe mənə sɔ nəkə nəfəntərə ko nkon mə təsəɲe pasətəne ko yuruya mə.»

³⁵ Pəndəsəbiye ko awut ɔn aran njasəɲ ko sɔ member. Pibi papəkə ko wan kon wəran wəfet wəkə ɔɲkə pəberər papa kəɲan Lot, ko njafəntərə. Kas kəɲan ənacərəne fe kəberɛ ko kəwur ka wəkəkə sɔ.

³⁶ Ko awut aran a Lot anje merəɲ fəp njambeksɛ Lot kas kəɲan. ³⁷ Ko wan wəran wəkə Lot wəcəkəkəkəkə ɔɲkom wan wərkun, k'ewe ko Mohabu.† Nkon ɔyənɛ papa ka aMohabu, njaɣi doru han məkə. ³⁸ Ko wan ka Lot wəran wəfet ɔɲkom wan wərkun, k'ewe ko «Ben-Ammi.»§ Nkon ɔyənɛ papa ka 'Aməɲ njaɣi doru han məkə.

20

Abraham ko Abimelek

¹ Ko Abraham eyefe di kəkə ka atəf nja Nəkɛf. K'ende Kades ko Sur daco, k'eyefe sɔ k'ənɛpərəne tem Kerar. ² Abraham ɔɲ- loku afum aka di teta wəran kon Sara: «Wəkirɛ kem ɔfo.» Ko Abimelek, wəbe wəkə Kerar, emban Sara. ³ Awa, ko Kanu kənder Abimelek dəmere ma pibi ko kələku ko: «Kəfi ko mənder teta wəran wəkə məsumpər mə, bawo wəran wələ ɔfo!» ⁴ Abimelek nwe ənətəɲɲenɛ wəran nwe mə, k'eyif: «Kanu cəke cɔ pəyi-ɛ, kədif ko mənder atəf njan ali njayənɛ afum alompu? ⁵ Nkon Abraham yati olok' im: «Wəkirɛ kem ɔfo,» ko wəran yati nkon sɔ oloku: «Wənɔ im wərkun ɔfo?» Abəkək ɲosoku n' inayɔ, ali pələc iyɔ fe.» ⁶ Ko Kanu kələku ko dəmere: «ɲɲərə bel-bel ina sɔ, a abəkək ɲosoku nɔ mənayɔ nte məcyɔ tante mə. Ina yati in' eyaməs am kədaktər im, ti t' inatəwos' am a məɲɲurɛne ko. ⁷ Ndekəl, məlukɛ wəran wəkawɛ wos. Bawo wədəɲk wəkə Kanu ɔ ɔyənɛ, endetolan' am məyi doru. Ko məntəlukɛ ko-ɛ, məcərə a kəfi ko mənder ko ca yəkə məyɔ mə fəp.»

⁸ Ko Abimelek eyefe bət-bət suy, k'ewe acar ɔn fəp. K'ɔləmər nja mere məməkə fəp. Ko kənese kəpəɲ kəsumpər afum akakə. ⁹ Ko Abimelek ewe Abraham k'eyif ko: «Cəke cɔ məyɔ su tante-e? Ko kiciya kərə k'ɲɲiy' am-ɛ, nte məsəɲe su, ina k'atəf njan kəciya pəpəɲ mə? Məyɔ em məyɔ mɛnɛ pəntəmar məyɔ em mə.» ¹⁰ Ko Abimelek eyif Abraham: «Cəke cɔ mənafan nte məyɔ tante mə?» ¹¹ Ko Abraham oloku: «ɲɲacem-cemne a kənese Kanu kəyi fe nno, a andedif im teta wəran kem.»

* 19:22 Cohar = «pafet» † 19:30 Abi nde təɔ kəpəɲ nte tənɔɲe njatam kəɲbərɛnɛ mə. ‡ 19:37 Mohabu = «wəkə papa» § 19:38 Ben-Ammi = «wan ka afum em»

¹² Nte tendenɔrɔne ti mɔ, kanɔe kɔ, a wɔkire kem ɔfo. Kas kin kɔ sɔmpaɔne, sɔyerene ceɛ. K'ender sɔ k'ɔyɔne wɔran kem. ¹³ Nte Kanu kɔsɔɔɔ' em kɔyefe kɔlɔ ka papa wɔkem mɔ, ti t' inaloku Sara: «Mɔlek' em layidi kɔca nke o nke sɔɔnkɔ mɔ, mɔdekɔ mɔcɔlɔku a wɛɔɔc ɔm wɔrkun iyɔne.»

¹⁴ Kɔ Abimɛlek ɛlek cir, ŋkesiya, cɔna kɔ acar arkun kɔ aran k'ɔsɔɔɔ Abraham k'olukse kɔ wɔran kɔn Sara. ¹⁵ Kɔ Abimɛlek oloku: «Atɔf ŋem ŋɔ ŋɔɔne nno fɔr yam kirin, mɔnde nno pɔndebɔt ɔm mɔ.» ¹⁶ K'oloku Sara: «Isɔɔɔn wɛɔɔc ɔm wɔrkun mɛɔɔcɔmbɛl ma gbeti wul win, bɔyɔn' am aca nno afum ŋayi mɔ, kɔmentɔr fɔ mɔɔɔcɔre fɛ tɔlɔm o tɔlɔm tes tantɛ disɛ.» ¹⁷ Kɔ Abraham ontola Kanu, kɔ Kanu kɔntamɔs Abimɛlek, wɔran kɔn kɔ acar ɔn, kɔ ŋantam kɔkom, ¹⁸ bawo Kanu Kɔpɔɔɔn kɔnasumpɔr aka kɔlɔ ka Abimɛlek fɔp dokombɔra teta wɔran ka Abraham, Sara.

21

Kɔkom ka Isiyaka

¹ Kɔ Kanu Kɔpɔɔɔn kɔmban Sara pɔmɔ tɔkɔ kanaloku ti mɔ, kɔ Kanu kɔlase kɔ dim dɔkɔ kɔnasɔɔɔn kɔ mɔ. ² Kɔ Sara embɛkɔs, k'ɔɔnkome Abraham wan wɔrkun detem dɔn disɛ, tem tɔtɔkɔ Kanu kɔnabɔɔɔcɔr kɔ mɔ. ³ Kɔ Abraham ewe wan wɔrkun nwe Sara ɔɔnkome kɔ mɔ «Isiyaka.» ⁴ Kɔ Abraham ɛɔnkɔɔ Isiyaka wan kɔn wɔrkun nwe tataka ta camɔt-maas tɔn, pɔmɔ tɔkɔ Kanu kɔnasom kɔ ti mɔ. ⁵ Abraham ɛnasɔtɔ meren 100, nte aɔɔc-kom wan kɔn Isiyaka mɔ. ⁶ Kɔ Sara oloku: «Kanu kɔsɔɔɔ' em kaselsɔr. Nwe o nwe ene kɔkom kem Isiyaka mɔ, tɔɔɔɔ kɔ mesel.» ⁷ K'endenɔr: «An' ɛnatam kɔsɔɔɔɔ Abraham kɔlan a Sara ɛndemɔsɔr awut-ɛ? Mba ŋkome kɔ wan wɔrkun detem dɔn disɛ.»

Abraham kɔbelas kɔn Hakar kɔ Sɔmayila

⁸ Kɔ wan embɛk k'awure kɔ mɛse. Kɔ Abraham omboc kɔsata kɔpɔɔɔn dɔsɔk nde awure Isiyaka mɛse mɔ. ⁹ Kɔ Sara ɛnɔɔnk wan wɔrkun, nwe wɔran wɔMisira Hakar ɛnakome Abraham mɔ, pɔc-sel. ¹⁰ Kɔ Sara oloku Abraham: «Mɔbelas wan wɔran wɔcar nwe kɔ wan kɔn wɔrkun. Bawo wan ka wɔcar wɔkawɛ ŋafɔdɔpaɔne ke kɔ wan kem.» ¹¹ Kɔ toloku tɔtɔkɔ tentɛle Abraham bel-bel teta wan kɔn. ¹² Mba kɔ Kanu kɔlɔku Abraham: «Ta tetel' am teta wan kam wɔrkun kɔ kɛre, wɔcar kam. Mɔwosene Sara nte o nte ɛɔɔɔɔɔɔ ɔm mɔ. Bawo nno Isiyaka eyi mɔ, mɔndesɔtɔ yuruya nye yendɔtɔmpɔr tewe tam mɔ. ¹³ Indeyɔne sɔ wan ka wɔcar kam atɔf. Bawo nkɔn sɔ yuruya yam y' ɔyɔne.»

¹⁴ Kɔ Abraham ɛyefe bɔt-bɔt suy, k'ɛlek kɔcom, k'ɛlas apampe domun k'ɔsɔɔɔɔ Hakar, k'ɛndɔɔɔɔɔr kɔ wan, k'ɛmbelɔs ŋa. Kɔ Hakar ɔɔnkɔ pɔyi Tegberɛ ta Berseba. ¹⁵ Nte apampe

ŋelip domun mɔ, kɔ Hakar ɛsak wan tɔtɔk dɔntaf. ¹⁶ K'ɛɔnkafɔlɔr k'ɔɔnkɔ pɔnde kɔsɔk pɔc-cɔpɔsne: «Ifan fɛ kɔgbɔtɔne wan kem pɔc-fi.» K'ɔɔnkɔ pɔnde pɔbɔlɛne kɔ dobolu da kɔlam ka ambɔɔcɔran katin pɔtɛfɔrne kɔ, pɔc-bok. ¹⁷ Kɔ Kanu kɔne wan dim, kɔ meleke ma Kanu mewe Hakar darenɔc kɔ meyif kɔ: «Ak' ɔyɔ ɔm-ɛ Hakar? Ta mɔnese! Bawo Kanu kɔne wan kam dim nde eyi mɔ. ¹⁸ Mɔyefe mɔlek wan, mɔsumpɔr kɔ waca mɛrɔɔn, bawo afum alarɔm ŋ' indɛsɔɔɔn kɔ.» ¹⁹ Kɔ Kanu kɔmɛpi Hakar fɔr k'ɛnɔɔnk kɔlɔmp. K'ɔɔnkɔ pɔlas apampe domun, k'ɔsɔɔɔɔn wan k'omun. ²⁰ Kɔ Kanu kɔmbum wan nwe ɛɔc-bek, pɔyi dɛtɛgbɛre mɔ, k'ɛnde pɔyɔne wɔpɛne mbɔɔcɔran. ²¹ Kɔ Sɔmayila embɛk dɔndo tegberɛ ta Paran, kɔ kɛre ɛntene kɔ wɔran wɔMisira.

Abraham kɔsek kɔn danapa kɔ Abimɛlek

²² Tem tɔtɔkɔ, Abimɛlek ŋasol kɔ Pikɔl, wɔbɛ wɔka asɔdar ɔn, k'ɛnde pɔlɔku Abraham: «Kanu kɔsol am mes mme mɔɔɔɔ mɔ fɔp. ²³ Mɔderɔm' em oɔɔ mɔ nno, mɔckorne Kanu a mɔfɔdetinɔkɔr im, mɔfɔdesɔtinɔkɔr awut em, mɔfɔtinɔkɔr awut-sɔ em, kɔ mɔndɔtɔmpɔr em kɔ atɔf ŋɛ mɔyi mɔ abɔkɛc ŋosoku, pɔmɔ layidi nde intɔmpɔr' am mɔ.» ²⁴ Kɔ Abraham oloku: «Indɛrɔm am ti.» ²⁵ Mba kɔ Abraham ɛnal Abimɛlek teta kɔlɔmp nke acar a Abimɛlek ŋanabɔɔne fɔnɔntɔr mɔ. ²⁶ Kɔ Abimɛlek oloku: «ŋɔcɔre fɛ nwe ɛnɔyɔ tɔyɔ tɔtɔkɔ mɔ: Mɔnasɔɔne f' em ti kɔcɔre, mɔkɔ mɔndesɔɔn' em oɔɔ ti kɔcɔre.» ²⁷ Kɔ Abraham ɛlek ŋkesiya, cir kɔ cɔna, k'ɔsɔɔɔn yi Abimɛlek. Kɔ ŋalukɔsɔrne kɔ ŋasek danapa mɛrɔɔn marɔn. ²⁸ Kɔ Abraham ɛɔcɔmbɔr kɔsɔk cir cɔyɛcɔra camɔt-mɛrɔɔn ca yɔcɔl yon. ²⁹ Kɔ Abimɛlek eyif Abraham: «Cir camɔt-mɛrɔɔn ca ake cɔ mɔɔcɔmbɔr kɔsɔk-ɛ?» ³⁰ K'Abraham oloku Abimɛlek: «Mɔwose kɔban cir canɔe tɔyɔne kɔmentɔr a in' ɛnakay kɔlɔmp kanɔkɔ.» ³¹ Ti tɔ awene tofo tɔtɔkɔ «Berseba», bawo dɔndo kɔfo kanɔkɔ kɔ ŋanaderɔmɛne. ³² Kɔ ŋantɔɔne kɔsek danapa dɔndo Berseba. Kɔ tɛyefe dɔnda, Abimɛlek kɔ Pikɔl wɔbɛ ka asɔdar ɔn ŋayefe, kɔ ŋalukus atɔf ŋa aPɛlesɛt. ³³ Kɔ Abraham ɔmbɔf abet* Berseba, k'ɔɔnkome Kanu Kɔpɔɔɔn nke kɔntɔlip doru o doru mɔ. ³⁴ K'Abraham ɛɔcɔpɔreɔne tem tobolu atɔf ŋa aPɛlesɛt.

22

Abraham owose kɔlɔɔne Kanu wan kɔn Isiyaka

¹ Nte mes mme mɛɔcɔpɔr mɔ, kɔ Kanu kɔmbocɔr Abraham dɔpɔ, kɔ kɔwe kɔ: «Abraham!» K'owosene ki: «In' ewe!» ² Kɔ Kanu kɔlɔku: «Mɔlek oɔɔn wan kam sona Isiyaka, wɔkakɔ mɔmbɔtɔr mɔ. Mɔkɔ atɔf ŋa Moriya

* 21:33 kɔtɔk nke kɔwurene «tumbunɔyɔ» mɔ.

dando, mako malonnen' em ko kalonne ka kacof nde toro mpe indeko-menter am ma.»

³ Ko Abraham eyefe bat-bat suy k'eygbek safale son kabanda, k'elekene acar on atemp meron wan kon Isiyaka. Ko Abraham eygbes tok nye enakocofe polonne ma, k'entas nde kəfo kəŋko Kanu kanamentər ko ma. ⁴ Tataka ta maas, ko Abraham eyekti kəro k'enəŋk kəfo kəŋko pəbale. ⁵ K'oloku atemp on: «Nayi nno ko safale. Isiyaka k'ina, kəpe ko sander nde kəron kəko-lonje Kanu. Ko səlīp-e, səndebəp nu nno.»

⁶ Ko Abraham elek tok nye anakocofe polonne ma, k'esarəsər yi wan kon Isiyaka, ko nkon elek neŋc ko faka. Ko ŋasol meron manan kəko. ⁷ Ko Isiyaka ewe kas Abraham k'eyif ko: «Papa!» Ko wəkako owose: «In' ewe, wan kem!» Ko Isiyaka oloku: «Neŋc do dandə ko tok, mba deke tenkesiya toko anjəlonje Kanu pacof ma peyi-ε?» ⁸ Ko Abraham oloku: «Wan kem, Kanu ki sərka kəŋko-soto tenkesiya nte anjəlonje pacof ma.»

Ko ŋasol meron manan so kəko. ⁹ Nte ŋambəp kəfo nke Kanu kanamentər ko ma, ko Abraham əl dəkəlonje Kanu, k'omboc tok. K'onkot wan kon Isiyaka, k'edenər ko tok ya dəkəlonje kəron. ¹⁰ Ko Abraham entenɔ kəca k'elek faka kəko-fay wan kon amera. ¹¹ Ko meleke ma Kanu Kəron mewe ko dareŋc. Ko moloku: «Abraham! Abraham!» K'owose: «In' ewe!» ¹² Ko meleke moloku: «Ta mädenər wan kam kəca, ta məyo ko tes o tes, bawo inɔcəre on ndekal a mənjesə Kanu, nte mantsafaten' em wan kam ma, wan kam sona.»

¹³ Ko Abraham eyekti for k'enəŋkne tadarən ankesiya ŋorkun len ya ŋi yepətsərne derəntəm. Ko Abraham anjəko pəlek ankesiya nje k'esəkpəre ŋi wan kon, k'olonje ŋi Kanu k'əŋcəf, k'esak wan kon. ¹⁴ Ko Abraham əson tofo tatəko tewe ta «Kanu Kəron Yire *.» Ti to anjəke mako: «Nde toro ta Kanu Kəron kəron, endeko-soto pemarsene.»

¹⁵ Ko meleke ma Kanu Kəron mənjbəkəre so kəwe Abraham dareŋc, ¹⁶ ko moloku: «Toloku ta Kanu Kəron inderəm' am ti, ina sərka! «Bawo məyo tante, mafatene f' em wan kam sona Isiyaka, ¹⁷ indelas əm kəpocə pətət, indəsəŋe afum am ŋala pəmo cəs ca dareŋc ko asəŋc ŋa kəba kəsək. Yuruya yam † yendetasərne aterene anjan. ¹⁸ Afum a doru fəp ŋandesoto kəpocə pətət teta yuruya yam, bawo mənɔŋkəl dim dem.» ¹⁹ Ko Abraham oluksarne nde atemp on ŋəŋc-kar ko ma, ko ŋayefe ko ŋasol fəp fanan kəko Berseba, bawo Abraham Berseba enande.

²⁰ Nte mes mamako menjəpər ma, k'ande paloku Abraham nte: Milka onkome so wəŋc

Nahor awut arkun: ²¹ Huc wan kon wəcəkəkəkəkə, Bus wəŋc wərkun, Kemuhel papa ka Aram, ²² Kesed, Haso, Pildas, Yidlaf ko Betuhel. ²³ Ko Betuhel onkom Rebeka. Awut arkun akanje camət-maas ŋə Milka enakome Nahor, wəŋc ka Abraham. ²⁴ Ko wəlak' on Rehuma, nkon so enakome ko awut: Tebah, Kaham, Tahas, ko Mahaka.

23

Abraham kəwaye kon Sara kufu

¹ Kəwon ka Sara doru kənasoto meren 127, meren mamako ma Sara enasoto doru. ² Sara enafi nde dare da Kiriya-Harba, ti to tatəko Həbərən atof ŋa Kanahan. Ko Abraham ender kətəŋne kəwup ka Sara, pəbok ko. ³ Ko Abraham eyefe pəsak wəran kon wəfi, k'oloku aHewy moloku mme: ⁴ «Wəcikəra iyəne, wəpəpəreŋe tem nno ndoronu, nəpoc em tofo towupene nno ndoronu, intam kəwup wəran kem, ibələn' em ko.» ⁵ Ko aHewy ŋaloku Abraham: ⁶ «Məcəŋkəl su, Wəbe! Fum wəron wəka Kanu məyone su daco. Məməmən kəfo nke kəmbət əm ma, məwup wəran kam dəkəwupene dosu daco. Ali fum əfədefatene dəkəwupene don kəwup ka wəran kam.» ⁷ Ko Abraham eyefe k'ontontnəne afum a dətəf, aHewy fər kirin. ⁸ Ko Abraham oloku ŋa nte: «Ko nəwose a iwup wəran kem nno ibələn' em ko-ε, nəcəŋkəl im, nəluxe tefəŋ tem Həfəron, wan ka Sohar. ⁹ A pəsak em kumbunɔkum * ka Makpela nke kəyone kon ma, nde dale dəkusu. Pəwayər im di gbeti mbe bentam kəsoto di ma, nte tənəŋe pəyone di dəkəwupene dem nana daco ma.»

¹⁰ Həfəron enande aHewy daco. Ko Həfəron wəHewy oloku Abraham aHewy fər kirin ko anje ŋəŋc-bere dare danan dəkusunɔka ma: ¹¹ «Ala, wəbe kem. Məcəŋkəl im! Isəŋ əm dale, k'isəŋ əm so kumbunɔkum kəŋko kəyi di ma. Isəŋ əm ki, fər ya awut a atof ŋem kirin. Məwup di wəran kam.» ¹² Ko Abraham ontontnəne afum aka dətəf. ¹³ K'oloku nte Həfəron, fər ya afum a dətəf kirin: «Məna so məkafəle məcəŋkəl im! Inəŋ kəway ka dale! Məwosen' em ti, a idewup di wəran kem.» ¹⁴ Ko Həfəron oloku Abraham: ¹⁵ «Wəbe kem, məcəŋkəl im! Antəf ŋa gbeti menjəmbəl 400, ake babəko bəyone ina ko məna daco-ε? Məwup di wəran kam!»

¹⁶ Nte Abraham ene moloku ma Həfəron ma, k'əsəŋ ko gbeti mbe enabonɔc ma, gbeti menjəmbəl 400, fər ya aHewy kirin. Gbeti menjəmbəl 400 babəko, benayone hake ŋa kəway ka antof ŋəŋəkə tem tatəko nno acaməs ŋayi ma. ¹⁷ Ko təyone on dale da Həfəron nde deyɔ Makpela, pətəfəreŋe di ko

* 22:14 Kanu Kəron-Yire = «Wəbe Kanu əson pemarsene.»

* 23:9 Bi yəko yeyi nde mərə dantəf, nde ŋəŋcwupene cəkəkəkəkə ma.

† 22:17 Yuruya yam = palay pa kabanda ka dokom dam

Mamre mə, kəyəfə dalə kəkə kumbunjkum hañ tək nyə yenacəmə dəkələncər mə fəp, ¹⁸ kə yəyənə oñ ya Abraham fər ya aHewy kirin kə akə ñañc-bere dare dadəkə dəkusunka mə. ¹⁹ Nte teñcəpər mə, kə Abraham owup wəran kən Sara nde kumbunjkum ka dalə da Makpela, nde pəntefərəne kə Mamre mə, ti tə tatəkə Ebərəñ atəf ɲa Kanahan. ²⁰ Dalə kə kumbunjkum nke kənyai di mə, kə pəyənə di oñ dəkawupənə da Abraham nde enaway fər ya aHewy kirin mə.

24

Kəneñcəne ka Isiyaka kə Rebeka

¹ Abraham enasikər, meren mən menabələ kətənc, Kanu Kəpəñ kənapocə kə pətət fəp. ² Kə Abraham oloku wəcar kən nwe enanəjkəne kəwon nno ndərən mə, nwe oñclompəse kə ca yən mə: «Mədeñ kəca kam aləñk ɲem tantəf, ³ Indesəñ' am kəderəm Kanu Kəpəñ, Kanu nke kəyi dareñc kə dəntəf mə, ta mələke wan kem wəran wəKanahan, afum akañe inde daco mə. ⁴ Mba məde məkə atəf ɲem nde dəñkom dem, mələke di wan kem Isiyaka wəran.» ⁵ Kə wəcar kən oloku kə: «Tələma ta wəran əñkə-wose kəcəps' em darəñ kəder ka nno-ɛ, tēm tatəkə ilukse wan kam atəf nñe məyəfə mə ba?» ⁶ Kə Abraham oloku: «Ta məlukse wan kem dəndo de!» ⁷ Kanu Kəpəñ nke kəyi dareñc mə, nke kəsəñ' em kəsək afum em kə dəñkom dem mə, nke kələk-lokər im a kəderəm' em kəsəñ ka atəf ɲaɲe afum em mə, nkon sərka endesom mələke məcəm' am fər kirin, dəndo mändəkə-leke wan kem wəran mə. ⁸ Kə wəran əntəkəwose kəcəm' am darəñ-ɛ, iñəñnən' am kəderəm nke isəñ' am kəderəm mə. Mba ta məlukse wan kem dəndo de!» ⁹ Kə wəcar endəñ kəca wəbe kən Abraham aləñk tantəf, k'enderəmə kə teta moloku maməkə. ¹⁰ Kə wəcar elek yəkəmə wəco yəkəmə ya wəbe kən daco, k'əñkə. Tənətəñne pətəmpər mes ma daka da wəbe kən. ¹¹ Nte embərə Mesopotami nde dare da Nahor mə, k'əñcəp yəkəmə suwu dare kəsək ta əmbələ kələmp ka domun-ɛ, dec dərəfəy tēm təkə aran ɲawjur kəkə-kət domun mə. ¹² K'ontola: «Məna Kanu Kəpəñ, Kanu ka wəbe kem Abraham, məmar im kənəñk ka paka mpe inten mə, ilətsen' am. Kə məyə ti-ɛ, məlasə wəbe kem Abraham layidi dəkə mənasəñ kə mə. ¹³ In' ewe iñcəmə nno kələmp kəsək mə, k'ayecara a afum a dare ɲawur kədəket domun-ɛ. ¹⁴ Pəyənə fə wəyəcərə nwe indeloku fə: «İlətsen' am məti təbəl tam imun,» a wəkayı pələk' im: «Məmun, isəñ sə yəkəmə yam yomun,» pəyənə a wəkəkə məmpocə wəcar kam Isiyaka! Tēm tatəkə

indecərə a məlasə wəbe kem Abraham layidi dəkə mənasəñ kə mə.» ¹⁵ Enalıp fə moloku, kə Rebeka wan ka Betuhel, wan-sə ka Milka kə Nahor wəñc ka Abraham oñwur pəğbañne təbəl tən. ¹⁶ Wəyəcərə wətət teyi enayi, ta entacərə wərkun-ɛ, ali wərkun wəkin enacərə fe kə dərən. K'ontor dəkələmp k'elas təbəl tən k'empə. ¹⁷ Kə wəcar əyəkse kəkə-fayne kə, k'oloku kə: «Məpoc em domun depic da təbəl tam, ilətsen' am.» ¹⁸ Kə Rebeka oloku: «Məmun, wəbe kem!» K'embəlkar kətine kə təbəl tən, k'əsəñ kə domun, k'omun. ¹⁹ Nte elip kəsəñ wəcar ka Abraham k'omun mə, k'oloku kə sə: «İndekete yəkəmə yam domun yi sə yomun hañ pətəñne yi.» ²⁰ K'embəlkar kənəñkali domun dələpəs dəkəsəmp, k'əyəkse sə kəkəkət domun dələma dəkələmp, k'əñkete yəkəmə fəp domun. ²¹ Kə wəcar ka Abraham eyifne teta wəyəcərə nwe dəkəkək, kə pəyənə fə Kanu Kəpəñ kəyi kələmpse kə pəkət pən-ɛ.

²² Nte yəkəmə yelip kəmun mə, kə wərkun nwe elek kurunde ka kəma ka tənçəmbəl daco,* kə casora ca dəkaca mərəñ ca kəma ka mənçəmbəl wəco,† kəsora kin o kin k'əsəñ Rebeka. ²³ Kə wərkun nwe eyif Rebeka: «An' okom əm-ɛ wəyəcərə? Mələk' im ti ilətsen' am. Santam kəsətə kəfo dəkəcəpərəne pibi, nde kələ ka papa kam?» ²⁴ Kə Rebeka oloku: «Wan ka Betuhel iyənə, nwe Milka enakəmə Nahor mə.» ²⁵ K'enderəñ: «Məmpələ kə yika yelərəm yeyi nno ndorosu kə tofo təcəpərəne pibi teyi sə di.» ²⁶ Kə wərkun nwe ontontnəne Kanu Kəpəñ nke, ²⁷ pələloku: «İñkorkor əm məna Kanu Kəpəñ nke, Kanu ka wəbe kem Abraham. Məna nwe məntəsək kələs layidi nde mənasəñ kə mə, məcyənə wəbe kem məfəñ mən fəp mə! Kanu Kəpəñ məsəl' em kə mənker' em hañ nno kələ ka awəñc a wəbe kem Abraham.» ²⁸ Kə wəyəcərə əyəkse k'əñkə pələmər mes maməkə fəp kərə nde ndərən. ²⁹ Rebeka enayə wəñc wərkun pəwə kə Labaɲ. Kə wəkəkə əyəkse kəkə-məmən wərkun nwe, nde dəkələmp. ³⁰ Labaɲ enanəñke Rebeka kurunde kə casora dəwəca, k'enanənə kə pələloku: «Ti tə wərkun wəkəkə olək-lokər əm.» Kə wəñc wərkun wəka Rebeka ender nda wərkun nwe, enayi kələmp kəsək kə yəkəmə yən mə. ³¹ Kə Labaɲ oloku: «Məder məna nwe Kanu kəmpocə mə! Ta ake tə məndeyinə dabañka-ɛ? İfəñ dəkələ k'ilompse yəkəmə yam tofo.» ³² Kə wərkun nwe embərə dəkələ. Kə Labaɲ ontore yəsərə ya yəkəmə, k'əsəñ yi yika kə məmpələ. K'əsəñ wərkun nwe kə afum añe enasolə mə domun debikənə wəcək. ³³ Kə təyefə dənda k'əñçəmbərə kə yerı. Mba k'oloku: «İfodi kərəsna paka, mənə iloku toloku nte inder kələku mə.» Kə

* 24:22 Delel da kurunde ka kəma kanəkə denayənə «grammes» camət-tin.

† 24:22 Delel da kəsora kin denayənə

«grammes» tasar tin kə toləma.

Laban̄ oloku kɔ: «Məlɔku!»

³⁴ K'oloku: «Awa. Wəcar ka Abraham iyɔne. ³⁵ Bel-bel bɔ Kanu kəmpocə wəbe kem pətət nwe əyɔne fum wələl mɔ. Kanu kəmpocə kɔ yɔcəl yɔpɔŋ kɔ yefet, gbeti kɔ kema, acar arkun kɔ aran, yɔkɔmɛ kɔ sofale. ³⁶ Sara wəran ka wəbe kem ende pəkomɛ kɔ wan wərkun detembəra dən disre. Wan wərkun wəkakɔ, nkɔn wəbe kem əsɔŋ daka dən fəp. ³⁷ Wəbe kem Abraham əsɔŋ' em kədəram, kəc-loku: «Məfɔdetene wan kem wəran ayecəra a Kanahan daco atɔf nɔŋ iyi mɔ, ³⁸ mba mədə məkɔ nde iyɛfe mɔ, kor kosu disre, mətene d' wan kem wəran.» ³⁹ K'iloku wəbe kem: «Tɔlɔm ta wəran əŋkɔ-wosə kəcəps' em darəŋ kader nno-ε.» ⁴⁰ Kɔ wəbe kem olɔk' im: «Kanu Kəpɔŋ nke injkɔt fər kirin̄ mɔ, kəndesom məleke mən məban̄ əm pəkɔt pam. Mələke wan kem wəran nde kusun̄ka kosu, pəyɔne sɔ wəka kor kosu.» ⁴¹ Kɔ Abraham olɔk' im: «Indewur' am kədəram kan̄ke imbers' am fɔ məderam mɔ, kɔ pəyi fɔ mən̄kɔ nde kor kosu a ta awos' am, kəsɔŋ ka wan wəran-ε in̄jəŋnɛn' am kədəram kan̄ke.» ⁴² Nte imbərna məkɔ nde dəkələmp mɔ, k'iloku kɔ: «Kanu Kəpɔŋ, Kanu ka wəbe kem Abraham, kɔ mən̄wosə kələmpəs em pəkɔt-ε, ⁴³ in' əfɔ nwe iyi kələmp ka domun̄ kəsək mɔ.» Wəyəcəra nwe indewur kədəket domun̄ mɔ, nwe indeloku: «Məpoc em domun̄ depic da tɔbəl tam imun̄,» ⁴⁴ a wəkayɔ pələk' im: «Maban̄ məmun̄ mən̄a sərka, indesəkete yɔkɔmɛ yam!» Wəyəcəra wəkakɔ pəyɔne nwe Kanu Kəpɔŋ kəŋcəmbərə wan ka wəbe kem Abraham mɔ! ⁴⁵ İlipna fɛ ti kələkune dəbəkac, kɔ Rebeka oŋwur pəgban̄ne tɔbəl dəkəban̄ca. K'ontor dəkələmp k'ən̄kət domun̄. K'iloku kɔ: «İletsen' am məpoc' em imun̄.» ⁴⁶ K'embelkər kətin' em tɔbəl tən̄ təkɔ ɛŋgban̄nəna mɔ, k'olok' im: «Məmun̄, indepocə sɔ yɔkɔmɛ yam yomun̄.» K'imun̄, k'ompocə sɔ yɔkɔmɛ yem kɔ yomun̄. ⁴⁷ K'iyif kɔ: «An' okom əm-ε wəyəcəra?» K'olok' im: «Wan ka Betuhel iyɔne, wan-sɔ ka Nahor kɔ Milka.» K'imber kɔ kurunde dololəm kɔ cəsora dawaca. ⁴⁸ K'intontnɛne Kanu Kəpɔŋ, k'iyekyekəs ki, Kanu ka wəbe kem Abraham, nke kəsɔl' em kədəlek wan ka wəŋc idesəŋ kɔ İsiyaka wan ka nkɔn Abraham mɔ. ⁴⁹ Ndəkəl oŋ kɔ pəyɔne fɔ məwosə kələsə wəbe kem Abraham pəsoku disre, layidi nde manasəŋ kɔ mɔ, məsəŋ' em ti kəcərə, kɔ pəyɔne fɛ ti-ε, ikɔ kaca kəməriya, kɔ pəyi fɛ ti-ε, kətət.»

⁵⁰ Laban̄ kɔ Betuhel ŋaloku: «Tes tante nda Kanu Kəpɔŋ tɛyɛfe, səfətam kələku ti tɔlɔm o tɔlɔm. ⁵¹ Rebeka əfɔ wəkawɛ fər yam kirin̄, məlek kɔ nəkɔ. Pəkɔ pəyɔne wəran ka wan ka wəbe kam pəmɔ təkɔ Kanu Kəpɔŋ kələku ti mɔ.»

⁵² Nte wəcar ka Abraham ene moloku maməkɔ mɔ, k'ontontnɛne Kanu Kəpɔŋ

dəntəf. ⁵³ Kɔ wəcar k'Abraham owurɛ ca ya gbeti, ca ya kema, kɔ yamos k'əsəŋ yi Rebeka, k'ompocə sɔ Laban̄ wəŋc wərkun wəka Rebeka kɔ kərə kəŋan pələram. ⁵⁴ Nte mes maməkɔ melip mɔ, wərkun nwe kɔ asol ən, kɔ ŋandi yeri kɔ ŋamun, kɔ ŋəncəpərəne pibi. Dec dendesək, nte ŋayɛfe mɔ, kɔ wəcar nwe oloku: «Nəsak im iluksərne nda wəbe kem.» ⁵⁵ Kɔ Laban̄ ŋaloku kɔ kərə: «Wan wəran pəyi nno kərəsna mata waco kɔ sən̄a. Kɔ tən̄cəpər-ε, məntam kəkɔ.» ⁵⁶ Kɔ wərkun nwe oloku ŋa: «Ta nəsəŋ' em kəwon ka nno, bawo Kanu Kəpɔŋ kələmpəs em pəkɔt. Nəsak im ilukus idena wəbe kem.» ⁵⁷ Kɔ Laban̄ ŋaloku kɔ kərə: «Səwe wan wəran, səyif kɔ təkɔ fəŋ mɔ.» ⁵⁸ Kɔ ŋawe Rebeka kɔ ŋayif kɔ: «Məŋan̄ kəkɔ kɔ wərkun nwe ba?» Kɔ Rebeka owosə: «Ǝy.»

⁵⁹ Laban̄ kɔ kərə ŋasak Rebeka kɔ wəran nwe ɛnaban̄ kɔ mɔ, wəcar ka Abraham kɔ asol ən kɔ ŋəŋkɔ. ⁶⁰ Kɔ ŋantolanɛ Rebeka kɔ ŋaloku kɔ:

«Mən̄a wəkirɛ kosu, məyɔne wəka afum alarəm!»

Məyɔne fum nwe awut-sɔ ən ŋandətam atərəne am mɔ!»

⁶¹ Kɔ Rebeka ɛyɛfe kɔ acar ən ayecəra k'empesə yɔkɔmɛ kəron̄, k'ɛŋcəmə wərkun nwe darəŋ. Kɔ wəcar ka Abraham ɛlek Rebeka kɔ ŋəŋkɔ.

⁶² Tətəŋne İsiyaka pələkus kəyɛfe ka kələmp ka Lahay-Roy, pəndɛ nde atəf ŋa Nəkɛf. ⁶³ Dəfɔy dələma kɔ İsiyaka əŋkɔ dəŋkɔtəs dəkulum, endeyekti fər k'ən̄əŋk yɔkɔmɛ yec-der. ⁶⁴ Rebeka endeyekti sɔ fər k'ən̄əŋk İsiyaka, k'ontor yɔkɔmɛ kəron̄. ⁶⁵ K'eyif wəcar ka Abraham: «Wərkun wərə əfɔ wəkawɛ nno dəkulum nwe ender kəfayne su mɔ?» ⁶⁶ Kɔ wəcar oloku kɔ: «Wəbe kem əfɔ.» K'ɛlek kələto kən̄ k'ɛŋgbalərne. Kɔ wəcar ka Abraham əlmər İsiyaka mes məkɔ ɛnacəpərəne mɔ fəp. ⁶⁷ Kɔ İsiyaka ɛŋkəkərə Rebeka abal ŋa kərə Sara disre. K'ɛlek Rebeka k'əyɔne wəran kən̄, k'əmbətər kɔ. Ti t' ɛnasəŋne İsiyaka pəwak kəpəl-pələs defɔ da kərə.

25

Defɔ da Abraham: Mewe ma yuruya yən nyɛ wəran kən̄ Ketura ɛnakomɛ kɔ mɔ

¹ Kɔ Abraham ɛlek sɔ wəran wələma, pac-wɛ kɔ Ketura. ² Kɔ Ketura oŋkomɛ kɔ awut arkun: Simran̄, Yoksan̄, Mediyən̄, Madiyan̄, Yisbak, kɔ Suwah. ³ Kɔ Yoksan̄ oŋkom Saba kɔ Dedan̄. Awut arkun a Dedan̄ ŋanayɔne afum a tɔf maas: 'Asuri, aLetusi kɔ aLeyumi. ⁴ Awut a Madiyan̄ ŋanayɔne Hefah, Hefər, Henok, Abidah, kɔ Eldaha. Akan̄ɛ ŋanayɔne awut a Ketura.

⁵ Abraham ɛnasəŋ daka dən fəp İsiyaka. ⁶ Awut a alak' ən, k'ompocə ŋa, pəsəyɔi doru, k'ɛŋkəkərə ŋa pɔŋ pəbəlɛne ŋa wan

køn Isiyaka, atof nje njei ntende kæca nke dec dempe ma. ⁷ Kæwon ka Abraham doru kenasot meren 175. ⁸ Kæ Abraham ontore kifir, k'efi nte enjerepæne detem dobotu ma, pæbek, pænembære mataka ma doru, k'ænænkæl atem en anje njanafi ma. ⁹ Isiyaka kæ Sæmayila awut a Abraham, njawup kæ nde dækæwupæne da Makpela, nde dæle da Hefæronj wan ka Sohar wæHewy, pætefærene di kæ Mamre. ¹⁰ Dæle dænayi nde Abraham enaway nno aHewy njayi ma. Difæ anawup Abraham kæ wæran kæn Sara. ¹¹ Nte defi da Abraham denjerepæ ma, kæ Kanu kæmpocæ wan kæn Isiyaka nwæ enandæ nde kælamp ka Lahay-Roy kæsæk ma.

¹² Awut a Sæmayila njo akanje, Sæmayila wan k'Abraham, nwæ wan wæran wæMisira Akar wæcar ka Sara enakome Abraham ma. ¹³ Mewe ma awut a Sæmayila memæ, tæko njanabekæne ma: Nebayot (coco ca Sæmayila), Kedar, Adbel, Mibsam, ¹⁴ Misma, Dumah, Masa, ¹⁵ Hadad, Tema, Yetur, Nafis, kæ Kedma. Awut a Sæmayila njo akako. ¹⁶ Mewe manjan ma mamæko tendæ tanjan cægbo cægbo. Abe wæco ko merænj njanayi nja kirinj delay danjan. ¹⁷ Kæyi ka Sæmayila doru kænawon meren 137. K'ontore kifir, k'efi, k'ænænkæl atem æn ako njanafi ma. ¹⁸ Afum a Sæmayila njayi kæyæfe ka Hawila hanj Sur nse sæntefærne Misira ma, kæko ka kæca ka Asiri. Yuruya ya Sæmayila njanandæ ntefærne awenæ anja fæp.

Tecæpærene ta Yakuba

25:19-36:43

Esay kæ Yakuba

¹⁹ Afum a Isiyaka n' anje, wan ka Abraham. Abraham okom Isiyaka. ²⁰ Isiyaka enasot meren 40 a k'endenenjæ Rebeka, wan wæran wæka Betuhel wæka Aram wæka Padañ-Aram, wækire ka Labanj wæka Aram. ²¹ Kæ Isiyaka ontola Kanu Kæronj teta wæran kæn, bawo enakom fe wan. Kæ Kanu Kæronj kæne kætola kæn. Kæ wæran kæn Rebeka embekæs. ²² Kæ awut njeæfærene ko kor disre, kæ Rebeka eyifne: «Ak' ender im tante-ε?» K'ænjo pækorne Kanu Kæronj. ²³ Kæ Kanu kæloku ko: «Afum a tæf merænj njay' æm dækor, afum merænj akako njandebeyæne kæwur æm dækor. Afum a wækin nwæ njanetasærne aka wæka merænj. Wæbeki endeyi wæfet wæko dæntaf.» ²⁴ Dænkom dæn k'anænjk fæ çæberi çayi ko dækor. ²⁵ Dænkom dæn, ko wæcæko-cæko wæder æla çæfon çeyim dæris pæmo wæsem, k'awe kæ Esay. ²⁶ Kæ tenjerepæ, ko wæka merænj ender pæsumpær atek nja wæcæko-cæko. K'awe wækako Yakuba. Isiyaka pæso to tem tæto ko on meren 60 a k'andekome kæ awut akanje. ²⁷ Kæ awut arkan anje nambæk. Kæ Esay ender pæyone wæpæn wætæt, wæbætær kæyækse-yækse dækulum kæten ka sem yepe, kæ Yakuba

nkæn æyone wæyi wæka dare, wætosimse dis pæbætær kændæ d'abal. ²⁸ Isiyaka enabætær Esay bawo enabætær sem nje Esay enjæ-pæn ma. Rebeka nkæn pæbætær Yakuba. ²⁹ Dæsoæk dæloma kæ Yakuba onjæronj merjæ, kæ Esay ender pæyæfe dækulum dis dælo kæn. ³⁰ Kæ Esay oloku Yakuba: «Mæpoc' em, ilætsen' am idi pæyim pam papæko bawo dis dælo im.» Ti to asænje Esay tewe ta «Edæm*». ³¹ Kæ Yakuba oloku Esay: «Mæwayær im mæko dækæcæme da debeki dam.» ³² Kæ Esay oloku ko: «In' ewæ ic-fi, ake dækæcæme da debeki dadæko dendejæ em-ε?» ³³ Kæ Yakuba oloku: «Mæderæm' em kæresna.» Kæ Esay enderæme Yakuba k'ewayær ko dækæcæme da debeki dæn. ³⁴ Kæ Yakuba ompocæ Esay kæcom, ko merjæ mamæko. Kæ Esay endi yeri yayæko, k'omun, k'eyæfe k'ænjo. Tatæko to Esay enagbal dækæcæme da debeki dæn.

26

Isiyaka kæ Abimelek

¹ Kæ dor dende deyi dætof, nde denacijæne kæ dor dæcæko-cæko dæko dænayi di tem ta Abraham ma. Kæ Isiyaka ænjko nda Abimelek, wæbe ka aPæleset nde Kerar. ² Kæ Kanu Kæronj kæwurær Isiyaka, kæ kæloku ko: «Ta mætor Misira, mæyi atof nje indebonjær æm ma. ³ Mændæ atof njanje. Isol' am, indepoc' am pætæt, bawo mæna ko yuruya yam* n' indesæn antof njanje fæp. Injæs tem tæto ko dim nde inasæn papa kam Abraham ma. ⁴ Indeyæ yuruya yam yela pæmo ças ca dærenjæ. Indesæn yuruya yam tof yayæ fæp. Afum a doru fæp njadæ kæcten kætola nno yuruya yam yeyi ma. ⁵ Abraham enacænjkæl dim dem, pæcæme dæpæ dem daræn, pæsumpær moloku mem, pælelæs mæfanj mem ko sariye sem.»

⁶ Kæ Isiyaka endæ Kerar. ⁷ Nte afum a tofo tæto ko njanjæfæt teta wæran kæn ma, pæc-loku nja: «Wækire kem ofæ.» Pæc-nese kæloku fæ wæran kæn ofæ, ta afum a tofo tæto ko njadif ko, bawo Rebeka enatese. ⁸ Nte kiya kæn kænjæwon di ma, kæ tosuræne Abimelek wæbe ka aPæleset pawuræ kæro dæwunder pæc-mæmæn, k'ænænjk Isiyaka pæc-çæcne ko wæran kæn Rebeka. ⁹ Kæ Abimelek ewe Isiyaka k'eyif ko: «Wæran kam æyone wæran nje! Ake' sænje nte mæloku su a wækire kam ofæ ma?» Kæ Isiyaka oloku ko: «Iløku ti kænesæ disre ta ideofne tetæn.» ¹⁰ Kæ Abimelek oloku ko: «Cæke mæyæ su tante? Pæpic pæcæme wæloma su dæco njanfæntære kæ wæran kam, ko mæn' sæænje su ti kæciya.» ¹¹ Kæ Abimelek sænj dim dadæko afum æn fæp, nte: «Mæna nwæ mænjbunjæne wærun nwæ kæ wæran kæn ma, andenjær æm sariye sa defi.»

¹² Kæ Isiyaka æmbæf kæren kanjo dætof k'æntel 100 ta tæko enabæf ma, bawo Kanu

* 25:30 «Edæm» ti to tæto ko «pæyim» * 26:3 delay dam

Kəpən kənapocə kə pətət. ¹³ Kə wərkun nwe əsətə daka, k'əmbərene kəsətə daka haŋ k'ənanəkanə kəyənə wəka daka wəpən. ¹⁴ Isiyaka enayə yocəl yeləram: Cəna, ciŋ, ŋkəsiya, kə acar alarəm, təsənə aPələset ŋayənə kə kəraca.

Isiyaka kəcaŋ kən danapa kə Abimelek

¹⁵ Cələmp nce acar a kas Abraham ŋanakay kiyi kən doru mə, kə aPələset ŋaməntən ci, kə ŋalas ci kəbof. ¹⁶ Kə Abimelek oloku Isiyaka: «Məyefe ndorosu məko bawo məmbək su fənəntər.» ¹⁷ Kə Isiyaka eyefe di, k'ənəkə pəyi nde məro daco nde Kerar, nde enandə cəkəkəkə mə. ¹⁸ Kə Isiyaka ŋəgbəkəre sə kəkay cələmp nce anakay təm ta kas Abraham, a kə aPələset ŋaməntən ci kəcəpər ka defi da Abraham mə. K'ewe sə ci mewe məko kas enawe ci mə. ¹⁹ Kə acar a Isiyaka ŋaŋkay sə kələmp kələma, dəndə məro daco, kə ŋambəp ki disre domun dətət. ²⁰ Akek a yocəl ya dare da Kerar ŋaŋcaŋ akek a yocəl ya Isiyaka kəcəp, ŋac-simse kələmp, kə ŋaloku: «Kələmp kaŋkə kosu kə.» Kə Isiyaka ewe kələmp kaŋkə Esek, bawo afum ŋanəgbəkələne ta ki kə nkan. ²¹ Kə acar a Isiyaka ŋaluksərne sə kəkay kələmp kələma nke anəgbəkələne sə taka ki mə, k'ewe ki Sitna. ²² K'eliŋ saŋka sən dəndə, k'ənəkə pəkay sə kələmp kələma nke anəgbəkələne ta ki mə, k'ewe ki Rehobət, bawo, oŋcoklu: Kanu Kəpən kəyəc su, kəsikəli su, kədəsətə fənəntər atəf ŋaŋe. ²³ Kə Isiyaka empərne Berseba. ²⁴ Kə Kanu Kəpən kəwurar kə pibi papəkə, kə kələlu kə: «In' əyənə Kanu ka papa kam Abraham. Ta mənese, bawo isol' am, indepoc' am pətət, indeyə sə yuruya yam ŋala, teta wəcar kem Abraham.» ²⁵ Kə Isiyaka eŋcəmbər di dəkələnne k'okorne tewe ta Kanu Kəpən. K'eŋcəmbər sə di abal, kə acar ən ŋaŋkay sə di kələmp.

²⁶ Kə Abimelek eyefe Kerar kəkə-ŋənk nkan Isiyaka ŋasol kə Ahusat wanapa kən, kə Pikəl wəbe wəka asodar ən. ²⁷ Kə Isiyaka eyif ŋa: «Ta ake tə nənderene nno nderem-ε, bawo nənter im, kə nəmbelas im nde ndoronu?» ²⁸ Kə ŋaloku kə: «Sənəŋk bel-bel fə Kanu Kəpən kəsəl am. Ti tə səlokə: Fə paderəmene, ti tə tatəkə mənə kə sənə, patəŋne pacəŋəs danapa. ²⁹ Nte tendəsənə ta məyo su ali pələc pin, pəmə təkə sənətəyo əm pələc, kə səyo əm pətət haŋ kə sasək əm kə məŋkə pəforu disre mə. Ndəkəl oŋ Kanu Kəpən kəmpoc' am.» ³⁰ Kə Isiyaka ombocə ŋa kasata, kə ŋandi yeri kə ŋamun. ³¹ Kə ŋayefe bət-bət suy kə ŋanderəmene. Kə Isiyaka esək ŋa kə ŋalukus kə ŋasək Isək pəforu disre.

³² Dəsək din dadəkə də acar a Isiyaka ŋander ŋaloku kə teta kələmp kaŋkə ŋanakay mə, kə ŋaloku kə: «Səsətə domun.» ³³ Kə Isiyaka ewe kələmp kaŋkə Sibeya. Ti təsənə

nte ŋəwənə dare dadəkə Berseba haŋ məko mə.

Esay kənence kən

³⁴ Esay kəsətə kən meren 40, k'ələk aran aHewy, pac-we ŋa Sudit wan ka Beri kə Basmat wan ka Elon. ³⁵ Kə aran aHitara akanə merəŋ ŋawonəs Isiyaka kə Rebeka dis.

27

Yakuba kəsətə kən kətolanə nke pənamar Esay kəsətə mə

¹ Isiyaka oŋc-yənə wətem, fəw yoc-ləl kə haŋ kə teləpsər kə kətənəŋk. K'ewe wan kən wəkəkəkəkəkə Esay, k'oloku kə: «Wan kem!» Kə Esay owose: «In' ewe!» ² Kə Isiyaka ŋəgbəkəre: «Iyənə wətem, iŋcərə fe dəsək dem defi. ³ Mələk oŋ yepene yam, abom ŋam kə ambəŋcəran, məko dəkulum məko məpən' em wəsem. ⁴ Mələmpas' em peri pəmə təkə imbətər ti mə. Məker' em pi, idi, nte tənşənə ina yati itolan' am pətət a ic-fi mə.» ⁵ Rebeka pəc-cəŋkəl təkə Isiyaka oŋc-loku wan kən Esay mə. Kə Esay oŋkə dəkulum kəkə-pen wəsem, pəkere.

⁶ Kə Rebeka oloku wan kən Yakuba: «Nte t' ine. Papa kam pələlu wəŋc əm Esay: ⁷ «Məker' em wəsem. Mələmpas' em peri mpe indedi, itolan' am pətət nde Kanu Kəpən kəyi mə, a ic-fi.» ⁸ Ndəkəl oŋ wan kem məcəŋkəl dim dem, məyo təkə indelok əm mə. ⁹ Məko mələk' em nde yocəl daco, mir mətət merəŋ. Ilompse papa kam peri pətət pəmə təkə ombətər pi mə. ¹⁰ Məndekene papa kam peri papəkə, nte tənşənə pətolan' am pətət a pəc-fi mə.» ¹¹ Kə Yakuba oloku kere Rebeka: «Ey, mba wəŋc im Esay əla cəfon dəris, k'ina iyo fe ci. ¹² Tələma papa wəkem pəkə-wəkəs im dis, endecər' em kətələmp təsən' em kəsətə pələc ta isətə pətət-ε.» ¹³ Kə kere oloku kə: «Təyənə fə pələc papəkə peder im! Məcəŋkəl gbəcərəm dim dem. Məko məker' em mir.» ¹⁴ Kə Yakuba oŋkə pələk mir, k'eŋjkerə iya kən. Kə iya kən olompas peri, pəmə təkə papa kən enabətər pi mə. ¹⁵ Kə Rebeka ələk yamos ya Esay wan kən wəkəkəkəkəkə, yamos yətət yəkə enatam kəsətə dəker mə, k'əsən yi wan kən wələpas Yakuba k'emberne. ¹⁶ K'oŋkump Yakuba akata ŋa mir məko ŋanadif mə dəwaca kə dəkiliim, kəbəp ka mofə məko mənatəyo cəfon mə. ¹⁷ Kə Rebeka əsən wan kən Yakuba peri pəkə enalompas mə, kə kəcəm. ¹⁸ Kə Yakuba oŋkə nde papa kən eyi mə, k'oloku: «Papa wəkem!» Kə Isiyaka owose: «In' ewe. Mən' an' əfə-ε, Wan kem?» ¹⁹ Kə Yakuba oloku kas: «In' əfə Esay wan kam wəkəkəkəkəkə. Iyo təkə məlokun' em mə. Məyefe iltsən' am, məndə məsəm wəsem wem, nte tənşənə mənə yati mətolan' em pətət mə.» ²⁰ Kə Isiyaka oloku wan kən: «Mba məyənək kəsətə wəsem wan kem!» Kə Yakuba oloku: «Kanu Kəpən kam

kəkəer' em wi.» ²¹ Kə Isiyaka oloku Yakuba: «Məcərhəne oñ wan kem, iwakəs əm, icərə kə pəyənə fə wan kem Esay əfə-ε.» ²² Kə Yakuba ələtərnə kas Isiyaka, k'əwakəs kə k'oloku: «Dim dandə da Yakuba də, mba waca wawə wa Esay wə.» ²³ Isiyaka ənənəpəl fə kə. Bawo waca wən wənala cəfon pəmə waca wa wəhç Esay, k'ontolanə kə pətət. ²⁴ K'oloku: «Mən' əfə mənə wan kem Esay?» Kə Yakuba əwosənə kə fə: «Ey.» ²⁵ Kə Isiyaka oloku: «Məbər' em isəm wəsem wa wan kem, nte təhşəhə, ina yati itolan' am pətət mə.» Kə Yakuba əmbərə Isiyaka yeri k'endi, k'əhçkərə kə sə member k'omun. ²⁶ Kə kas Isiyaka oloku sə: «Məcərhəne məcup im wan kem.» ²⁷ Kə Yakuba əhçəhə, k'ohçup kə. Kə Isiyaka ene əmbəhç hə yamos ya Esay. K'ontolanə kə nte: «Ey, əmbəhç hə wan kem həyi pəmə əmbəhç hə dale ndə Kanu Kəpəhç kəmpocə pətət mə. ²⁸ Kanu kəsəhç əm pəcanjki pa dərəhç

kə daka da dəntəf:

Malə kə member pəlarəm!

²⁹ Kanu Kəpəhç kəsəhç, əfum həy' əm dəntəf,

Kanu kəsəhç əfum hətəntnən' am!

Kanu kəsəhç məyi əwəhç əm əhə kəron,

Kanu kəsəhç əwut a iya kam hətəntnən' am dəntəf!

Kanu kəsəhç pələc, wəkə əhçəhç' am pələc mə, Kanu kəsəhç pətət wəkə əhçəhç' am pətət mə.»

³⁰ Isiyaka ənədəlip kətolanə Yakuba, Yakuba əndeyəfə kas dəntəf, kə wəhç Esay əmbərə pəyəfə dəkəpən. ³¹ Kə Esay olompəs sə peri k'əhçkənə kas Isiyaka. K'oloku kas: «Papa məyəfə məsəm wəsem wa wan kam, nte təhşəhə mətolan' em pətət mənə yati mə.» ³² Kə kas Isiyaka oloku kə: «Mən' an' əfə-ε?» Kə Esay oloku kə: «In' əfə wan kam wəkəkə-cəkə Esay.» ³³ Kə pəyi Isiyaka yama-yama, yama-yama yəpəhç k'oloku: «An' əkə pəpən wəsem k'əhçkər' em-ε? Isəm yi a kə məndeder, intolanə kə pətət. Kətola pətət kəlip kəsəumpər kə.» ³⁴ Nte Esay ene moloku ma kas mə, k'əmbər kəbebe, k'əhçkələ-kələ pəpəhç, k'oloku kas: «Ina sə mətolan' em pətət Papa.» ³⁵ Kə Isiyaka oloku kə: «Wəhç əm əndərəne cəkətə k'ələk kətolanə pətət kam.» ³⁶ Kə Esay oloku: «Cəpə nte əsəhç kə tewe ta Yakuba mə, ti t' əhçəmpəs' em həhç kəməhç? Ənəhəhç im təkə dəcəmə da debeki dem. Kə pəndəsəyi tante k'əhçkər im sə kətolanə pətət kem.» Kə Esay əndərəhç: «Papa, məməhçkərne fə sə kətolanə pətət kələmə, məsəhç im ki?» ³⁷ Kə Isiyaka oloku Esay: «Isəhç kə kiyi kam kəron, k'isəhç kə əwəhç əhçəhç fəp kiyi kə dəntəf, k'isəhç kə bələ* kə member. Cəke cə indəyənə mənə-ε, wan kem?» ³⁸ Kə Esay eyif kas: «Kətola pətət kin kanjç gəhç kə məyə ba, Papa? Ina sə mətolan' em pətət, Papa!» Kə

Esay əyəfə kəkəb. ³⁹ Kə kas Isiyaka oloku kə: «Mənəhçk!

Dəkəndə dam dəfədeyə daka da dəntəf

Kə pəcanjki mpe pəhçyəfə dərəhç mə.

⁴⁰ Dakma dam dəndədəsəm doru,

Məndeyi wəhç əm dəntəf.

Məndeyi tam tacinə

Fəhəntər fam fəndəsəhç, məc-cer kə məfan mən.»

Kəkə ka Yakuba

⁴¹ Kə Esay əməhçkə Yakuba mətele, teta kətolanə pətət nke kas ənətolanə Yakuba mə. Esay pəc-cəpəsne dəbəkəc, «Mataka ma defi da papa wəkəm məmbələ fə sə. Indedif wəhç im Yakuba.» ⁴² K'əhçkə pəyemsənə Esay nno iya kən Rebeka eyi mə. Kə Rebeka ewe wan kən Yakuba, k'oloku kə: «Mənə nte wəhç əm Esay əhçəhç kələks' am əyək mə, a pədif əm. ⁴³ Awa wan kem, məcəhçkəl im! Məyəfə, məkə məğbəpənə ndənə wəhç im wərkun Labəhç ndə Harəhç. ⁴⁴ Məkə məyi di mataka, həhç mətele ma wəhç əm melip. ⁴⁵ Kə mətele ma wəhç əm mēndəlip-ε, pəpələrnə pəcu yəkə məyə kə mə, indew' am məder. Ta ake tə indəbutə nu mərəhç monu dəsək din-ε?»

Kəyəkse ka Yakuba Pəkə Mesopotami

⁴⁶ Kə Rebeka oloku Isiyaka: «Doru dēngbəf im teta əwut aran əHewy. Kə Yakuba əhçəhç wəHewy, wan wəran wəkə dətəf pəmə əhçəhç, ake indəsəyə oñ doru-ε?»

28

¹ Kə Isiyaka ewe Yakuba, k'ontolanə kə pətət, k'osom kə nte: «Ta mənəhçə wəran wəkə Kanahan. ² Məyəfə. Məkə Pədəhç-Aram, ndənə papa ka iya kam. Mələk di wəran əwut aran a hçək' am Labəhç daco. ³ Kanu Kəpəhç nke kəntam mes fəp doru mə kəpoc' am pətət, kəsəhç əm dokombərə, kəsəhç' am mələ nte təhşəhə məyənə əfum əlarəm mə! ⁴ Pəsəhç əm kətolanə pətət ka Abraham, mənə kə yuruya yam nte təhşəhç ətəf həhçə məyi dəcikərə mə, həy' əm dəwaca pəmə təkə Kanu Kəpəhç kəsəhçəhç hç Abraham mə.» ⁵ Kə Isiyaka əsak Yakuba k'əhçkə Pədəhç-Aram, ndənə Labəhç wan ka Betuhəl, wəAram, wəhç wərkun wəkə Rebeka, iya wəkə Yakuba kə Esay. ⁶ Kə Esay əhçəhç fə Isiyaka əntolanə Yakuba pətət, k'oloku kə kəkə sə Pədəhç-Aram pəkətən wəran, mba nte Isiyaka əhçəhçə kə mə, ənəsəm kə nte: «Ta mənəhçə wəran wəkə Kanahan de.» ⁷ Yakuba ənənə moloku ma kas kə kərə, k'əhçkə Pədəhç-Aram. ⁸ Kə Esay əhçəhç fə mes ma əwut aran aka Kanahan mənəbət fə papa kən Isiyaka. ⁹ Kə Esay əhçəhç ndənə Səməyilə, k'ələk di wəran pəc-wə kə Mahalat, wan wəran wəkə Səməyilə wan k'Abraham, wəkire ka Nebayət, kəbərənə ka aran əHewy əkə ənəyə mə.

* 27:37 f. «blé»

Kæweræp ka Yakuba

¹⁰ Kò Yakuba eyefe Berseba k'ònjò Haran. ¹¹ K'embap tofo tólma k'endire di, bawo dec denalæpe kò. K'elek tasar tin ta kəfo kanjò, k'efakene pi, k'efantære kəfo kanjò. ¹² K'eweræp. K'enanj k same səcəme dantof domp da si doc-ghunene kom mələke a Kanu mæc-farənj si, mæc-pe, moc-tor. ¹³ Kò Kanu Kəpənj kəcəme same sasəkò darenj. Kò kəloku: «In' əyone Kanu Kəpənj, Kanu k'Abraham papa kam, kò Kanu ka Isiyaka. Antof njanəkò məfəntære mə, indesənj əm ni mənə kə yuruya yam. ¹⁴ Yuruya yam njendela pəmò kəbɔf kə dantof. Məndewəkələs dəkənde dam kəca kətət kò kəmeriya, nde dec dəmpə mə kò nde dənjkalə mə. Afum a doru fəp njənde njactənər əm kətolanə pətət kò yuruya yam. ¹⁵ Ina yati in' osol' əm, inde ic-bum əm kəca nkə o nkə mənjkò mə, indeker' əm atəf njənj, bawo ifəsak əm ta intalas tante injlok' əm mə.» ¹⁶ Kò Yakuba entime dəmere, k'oloku: «Tólma Kanu Kəpənj kəyi nnò tofo tante, kò intənacəre ti!» ¹⁷ K'enesə k'oloku: «Mba tofo tɔyɔ wey-wey! Pənjciyanə fə de kò kələ ka Kanu, kusunjka kə darenj kò!» ¹⁸ Kò Yakuba eyefe bət-bət suy, k'elek tasar təkò enafakene domp mə, k'ənəcəmbər pi, k'olonjər pi moro. ¹⁹ Kò Yakuba ewe tofo tatəkò Betel, mba dare dadəkò dənənujkenə dəyɔ tewe ta Lus. ²⁰ Kò Yakuba ontola pəc-loku: «Kò pəyone fə Kanu kəsol' əm kəc-bum im dəpə nde injkət mə, kò pəyone fə kənsənj im kəcəm kem kəsəm, kəsənj im sə yamos ibərne-ə, ²¹ K'iluluk pəforu disre nde kələ ka papa wəkem-ə, awa Kanu Kəpənj kəndeyone Kanu kem. ²² Tasar tante injcəmbər mə, pendeyone kələ ka Kanu. Indesənj əm farilə fa mpə o mpə məndekə-sənj im mə.»

29

Yakuba kəbapene kə Rasel

¹ Kò Yakuba eyefe kəkət kəkò ka atəf njə awut a nde dec dəmpə mə. ² Kò Yakuba enanj kələmp dəndò dəkulum, kò yəcəl yefet-yefet yolonkane mofò maas yecəme kələmp kanjò kəsək, bawo kələmp kanjò kò yəcəl yonj-mun. Tasar mpə pənayi kələmp dəkusu mə pənabək. ³ Difo yəcəl fəp yənjcəpəne. Pəbjnkəli tasar papəkò anabək kələmp dəkusu mə, cir kò njeksiya yomun. Kò yelip-ə palukse tasar papəkò sə kələmp dəkusu. ⁴ Kò Yakuba eyif akək yəcəl: «Awənjə im njə, aka deke njə nəyone-ə?» Kò akakò njaloku kò: «Aka Haran njə səyone.» ⁵ Kò Yakuba eyif njə: «Nənjcəre Laban, wan ka Nahor?» Kò njəwose: «Ey, sənjcəre kò.» ⁶ K'eyif njə: «Cəke cə pəyi kə-ə?» Kò akakò njaloku kò: «Daka o daka! Wan kən wəran Rasel ender wəkò kò yəcəl yefet-yefet.» ⁷ Kò Yakuba oloku njə: «Dec dəsərək kərəsna. Təm tolonjka yəcəl tənabəp fə. Nəsənj yəcəl domun, kò nəlip-ə nəkekəre yi

kərəsna yəkò səmət.» ⁸ Kò njaloku kò: «Səfotam ti, kò yəcəl fəp yəntolonkane-ə, bawo ti tə səmbinjəkəli tasar nte anjənjcə kələmp mə, a yəcəl yefet-yefet yomun.» ⁹ Yakuba eyi kələk-lokər akək, kò Rasel emberə kò yəcəl yefet-yefet ya kas, bawo Rasel wəkək enayi. ¹⁰ Nte Yakuba enanj Rasel, wan wəran wəkə Laban, kò yəcəl yefet-yefet ya Laban mə, k'ənjcənjə, k'embinjəkəli tasar tatəkò anj-cənjcə kələmp mə, kò yəcəl yefet-yefet ya Laban yomun. ¹¹ Kò Yakuba onjcup Rasel, k'eyefe kəfək. ¹² Kò Yakuba oloku Rasel: «Fum ka papa kam iyone, wan ka Rebeka iyone.» Kò Rasel eyekse kəkò-loku ti kas Laban. ¹³ Nte Laban ene kəder ka Yakuba wan ka wəkire kən mə, k'eyekse k'ende pəsəpne Yakuba, k'əmakərəne kò. Kò Laban enjəkəre kò nde kələ kən, kò Yakuba olmar kə mes məkò mənəsətə kò mə fəp. ¹⁴ Kò Laban oloku kò: «Kənce kəsoku pəs kə: Mecir min mə səmpənjne!» Kò Yakuba eyi ndenə Laban njof njin.

Kənənjcə ka Yakuba kəmerənj

¹⁵ Kò Laban ende pəloku Yakuba: «Bawo fum kem məyone, məfədbəc' əm kifəli? Məbənəcər im daka nde məfan da kəway kam mə.» ¹⁶ Laban enayɔ ayecəra mərənj: Tewe ta Bəmbɔ bən tənayone Leya, kò Cayi cən Rasel. ¹⁷ Leya enatese fər dəkəro, mba Rasel enənanjkenə kətese. ¹⁸ Rasel enabət Yakuba mes. Kò Yakuba oloku Laban: «Indebəcam meren camət-mərənj, teta wan kam wəran Cayi: Rasel.» ¹⁹ Kò Laban oloku kò: «Kəsənj əm kə kənəcəpər im təkò injkə-sənj kə wərkun wəcuru mə. Məyi nnə nderem!» ²⁰ Kò Yakuba embəcə Laban meren camət-mərənj teta Rasel. Kò meren camət-mərənj maməkò meyi, Yakuba dəfər pəmò matakə, bawo Rasel enabət kò mes. ²¹ Kò Yakuba ende pəloku Laban: «Məsənj im wəran wəkem bawo təm tem ta yəbac telip, ifan kənənjcə kò.» ²² Kò Laban ewe aka tofo tatəkò fəp, kò njəmbəpene k'omboc kasata. ²³ Pəndeyi dəfɔy, k'elek wan kən wəran Leya k'ənjenə Yakuba, kò Yakuba enənjcə kò. ²⁴ Kò Laban əsənj wan kən wəran Leya wəcər wəran nwe anjcwə Silpa mə. ²⁵ Dec dendesək, kò Yakuba enanj kə Leya əsənj kə. K'oloku Laban: «Cəke cə məyɔ em nte? Bafɔ teta Rasel t' imbəc' əm? Ta ake tə məntinjkar' em-ə?» ²⁶ Kò Laban oloku: «Afəsənj sənə ndorosu Cayi, ta antəsənj Bəmbɔ-ə. ²⁷ Mələpəs tatakə toluksər kò Bəmbɔ, a sədesənj əm sə Cayi kə məndewose sə kəbəc' əm tetən meren camət-mərənj-ə.» ²⁸ Kò Yakuba əyɔ tatəkò, k'ələpəs tatakə toluksər kò Leya, kò Laban əsənj kò sə wan kən wəran Rasel. ²⁹ Kò Laban elək wəcər kən Bilha k'əsənj kò Rasel. ³⁰ Ka Yakuba enənjcə sə Rasel nwe enabət kò mes, pətəs Leya mə. K'embəcə sə Laban meren camət-mərənj.

Awut a Yakuba

³¹ Kō Kanu Kəpəŋ kənəŋk fō ambətər fē Leya pəmō Rasel, kō kəsəŋ Leya dokombāra. Kō kasumpər Rasel dokombāra. ³² Kō Leya embəkās. K'ŋŋkom wan wərkun, k'ewe wan kākō Ruben. Ti tō tatōkō nno eyi mō, «Kanu Kəpəŋ kənəŋk kəlapas kem. Ndekəl ŋ, wos im endebətər im.» ³³ K'ŋŋgbəkərə sō kəmbəkās, k'ŋŋkom sō wan wərkun. Kō Leya oloku fō: «Kanu Kəpəŋ kəne a ambətər f' em, kō kəsəŋ im sō wəkawē.» Kō Leya əsəŋ wəkakō tewe ta Siməŋ. ³⁴ Kō Leya oluksərne k'embəkās, k'ŋŋkom wan wərkun sō. K'oloku: «Tante taŋ, wos im endegbəkər' em, bawo inkomē kō awut arkun maas. It' anasəŋe wan wəkakō tewe ta Levi.» ³⁵ K'embəkās sō k'ŋŋkom wan wərkun sō. K'oloku: «Tante taŋ indekorkoro Kanu Kəpəŋ.» It' enawēne wan wəkakō tewe ta Yuda. Kō Leya esak ŋ, kəkom.

30

¹ Nte Rasel enəŋk fō eyi fē kəkome Yakuba mō, k'əyōne wəŋc wəran Leya kəraca. Kō Rasel oloku Yakuba: «Məsəŋ im awut kō pəyi fē ti-ε, infil!» ² Kō pəntelē Yakuba nno Rasel eyi mō, k'oloku: «Inçame dəkəcəme da Kanu, nke kəntəsəŋ əm dokombāra mō?» ³ Kō Rasel oloku: «Wəcar kem wəran Bilha ewe, məfəntərə kō nkan nte tənşəŋe pəsəto wan mō. Nno suwu sem s' endekom wan wəkakō, pəsəŋ' em kəyō wan.» ⁴ Kō Rasel əsəŋ Yakuba wəcar kən wəran Bilha. Kō Yakuba ŋkō kō, ⁵ Kō Bilha embəkās, k'ŋŋkome Yakuba wan wərkun. ⁶ Kō Rasel oloku: «Kanu Kəpəŋ kəmboc' em kiti, kō kənesə dim dem, kəmpoc' em wan wərkun.» It' enasəŋe wan wəkakō tewe ta Dan. ⁷ Kō Bilha wəcar ka Rasel, ŋŋgbəkərə sō kəbəkās, k'ŋŋkome Yakuba wan wərkun ta mərəŋ. ⁸ Kō Rasel oloku: «Kanu kəmar im kasiməs kō wəŋc im wəran Leya, k'intam kō.» Kō Rasel əsəŋ wan wəkakō tewe ta Naftali. ⁹ Nte Leya enəŋk fō esak kəkom mō, k'elək wəcar kən Silpa k'əsəŋ kō Yakuba pənəŋcə. ¹⁰ Kō Silpa wəcar ka Leya ŋŋkome Yakuba wan wərkun. ¹¹ Kō Leya oloku fō: «Pəbotu pender!» Kō Leya əsəŋ wan wəkakō tewe ta Kadu. ¹² Silpa wəcar ka Leya ŋŋgbəkərə sō kəkome Yakuba wan wərkun ta mərəŋ. ¹³ Kō Leya oloku: «Mba pəmbot im! Ey, aran njande ŋac-kul' em ŋ fō pəmbot əm.» K'əsəŋ wan kākō tewe ta Aser.

¹⁴ Dəsək dəloma katela kənayi, kō Ruben ŋkō dale. K'ŋŋkō pəsəto di yeri yokom yələma*, k'ēŋkərə yi iya kən Leya. Kō Rasel oloku Leya: «lētseŋ' am, məpoc' em yokom yələma nyē wan kam enker' am mō.» ¹⁵ Kō Leya oloku Rasel: «Pəntəŋne f' am nte məmbanjer im wos im mō, mēne məsəto sō

yeri ya wan kem?» Kō Rasel oloku Leya: «Awa! Ndaram ende məkō fantərə, kəway ka yeri ya wan kam.» ¹⁶ Dəfəy dendebər, nte Yakuba eyefe dale mō, kō Leya ŋkō pəfayne kō, k'oloku Yakuba: «Nno nderem mēnde məkō fantərə, bawo kəsəto kam pibi pəmōkō, mēne nte isakpərə pi yeri yələma ya dale nyē wan kem enkerena mō.» Kō Yakuba nfanətərə pibi papəkō kō Leya. ¹⁷ Kō Kanu kəmban Leya, k'embəkās. K'ŋŋkome Yakuba wan wərkun wəka kəcamət. ¹⁸ Kō Leya oloku: «Kanu kəsəŋ im kəway kem. Ina nwe ilək wəcar kem wəran k'isəŋ kō wos im mō.» Kō Leya ewe wan wəkakō Isaker. ¹⁹ Kō Leya endesə pəbəkās, k'ŋŋkome Yakuba sō wan wərkun wəka camət-tin. ²⁰ Kō Leya oloku: «Kanu Kəpəŋ kəmpoc' em! Tante taŋ, wos im endeyi tofo tin k'ina, bawo inkomē kō awut arkun camət-tin.» Kō Leya ewe wan wəkakō Sabulon. ²¹ Kō Leya embəkās, k'ŋŋkom wan wəran nwe enasəŋ tewe ta Dina mō. ²² Kō Kanu kənde kəcəm-cəmne Rasel, kō kəmban kō kō kəsəŋ kō dokombāra. ²³ Kō Rasel ende pəbəkās, k'ŋŋkom wan wərkun. K'oloku: «Kanu Kəpəŋ kilij im malap.» ²⁴ Kō Rasel ewe wan kən wəkakō Isifu, k'oloku: «Kanu Kəpəŋ kəberen' em sō wan wərkun wələma!»

Yakuba kəsəto kən daka

²⁵ Nte Rasel ŋŋkom Isifu mō, kō Yakuba oloku Laban: «Məsak im ilukus nno nderem, ikō nde atəf ŋem. ²⁶ Məsəŋ im aran em k'awut em aŋe imbəc' am tarjan mō, njanə səndeko, bawo mənə yati mənçərə yebəc nyē imbəc' am mō.» ²⁷ Kō Laban oloku Yakuba: «Ifaŋ fō məbonçər im kəway nke indesəŋ əm mō. Canu cem cəmentər im a Kanu Kəpəŋ kəmpoc' em tetam. ²⁸ Məbonçər im kəway kam inşəŋ əm ki.» ²⁹ Kō Yakuba oloku Laban: «Mənə yati, mənçərə kō təkō imbəc' am mō, kō təkō isəŋe kō yəcəl yam yeyi mō. ³⁰ Bawo yəcəl yepic yəkō inabər' am mō, yela ŋ ndekəl. Kō Kanu Kəpəŋ kəmpoc' am kələk dəsək nde imberē kələ kam mō, haŋ məkō. Ndekəl ŋ ake tem tō indəbəcə afum em-ε?» ³¹ Kō Laban eyif kō: «Ak' indesəŋ əm-ε?» Kō Yakuba oloku: «Məfədesəŋ im daka o daka. Kō məwose kəyō təkō indelok əm mō, indesəkək yəcəl yam yefet-yefet, ibum' am sō yi. ³² Məkō indecepər yəcəl yam yefet-yefet fəp daco, mədeko-cəmbər ŋkəsiya yetemsər kō yecəmcəmər fəp kəsək yəyōne yəpəŋ, yəyōne yefet, ŋkəsiya nyē yəyō lom yecapsər mō, kō cir nce cəŋcəmcəmər, nce cəntəmsər mō. Yayəkō yendeyōne kəway kem. ³³ Dolompu dem deŋmentər əm ti alna, kō məndeko-məmən kəway kem-ε. Mpe o mpe pə mənəŋk di alna cir daco ta pəntəmsər, ta pəŋcəmcəmər kō ŋkəsiya daco ta pəŋçapsər alom mō, məcərə fō inkiyər əm pi.» ³⁴ Kō Laban oloku Yakuba: «Awa! Iwose toloku

* 30:14 yokom nyē yəyōne acəl ŋa dokombāra mō

tam.»³⁵ Awa, dəsək dadək də, Laban enjəmbər mbiyofə ya cəgber, yecəmcəmər; cir cətemlər kə cəcəmcəmər cir nce cənayo pəfer mə fəp, nkesiya yəko yenayo alom nəcapsər mə. Kə Laban elək yi fəp, k'ember awut ən dəwaca.³⁶ K'awut ən nambələne yəcəl yayəkə, kəkət ka mata maas kə Yakuba daco nwe enj-kek sə yəcəl ya Laban mə.³⁷ Kə Yakuba elək wara wəcanj wa tək maas yeciyane, k'enaci wi pol nte tənşəne pəfer pa kətək powur mə.³⁸ Kə Yakuba əndəfət wara wawəkə enanaci mə nde yəcəl yonjəmən mə, nte tənşəne yecənək wara wawəkə mə, tənşəne yorən yec-cəc yeran kə yender dəkəmün-ε.³⁹ Kə yəcəl yənəcənə wara wawəkə kəsək, ti tenasənə yəcəl yockomas mowut ma cəgber, mətəmsər kə məcəmcəmər.⁴⁰ Nte Yakuba enjbəy mənkesiya mə, kənçəmbər yi fər ya yəcəl ya Laban kirin nje yenayo cəgber kə alom nəcapsər mə, k'əsətə yəcəl nje enacəmbər tacinə ta owosə yənənəkələne kə ya Laban mə.⁴¹ Kəcəc nke o nke yəcəl yetifi yorən yecəfan kəcəc yeran mə, Yakuba enjək wara wən wənaci pəcəmbər wi yəcəl fər kirin dəndo yonjəmən mə, nte tənşəne yetam kəcənə, yecənək wara wawəkə mə.⁴² Kə Yakuba enənək fə, pəcəl pelenki pəfan kəcəc-ε, əfədət fə pi kəra kən kənaci. Kə tende teləpəsər enj Yakuba kəyo yəcəl yetəfi kə Laban əyo yelenki.

Yakuba kəyəkse pəkə ndena Laban

⁴³ Kə Yakuba endə pəyənə wəka daka wəpən. K'əyo yəcəl yefət-yefət yelərəm, acar arkon, acar aran, yəkəmə kə sofale-ε.

31

¹ Kə Yakuba ene məcəm-cəmne ma awut a Laban, njac-łoku: «Yakuba elək daka da papa wəkosu fəp, di dəsənə kə kəyənə ka wəka daka dandə fəp.»² Kə Yakuba enjəkərə fə kəro ka Laban kəyi fə sə nno eyi mə, pəmə təkə pənayi cəkə-cəkə mə.³ Kə Kanu Kəpən kəloku Yakuba: «Məlukus atəf nə awisi ənə, dənkom dam. Isol' am.»⁴ Kə Yakuba ewe Rasel kə Leya ənə njənayi dale nəcək yəcəl yən cir kə nkesiya mə.⁵ K'oloku nja: «Injəkərə fə, kəro ka papa konu kəyi fə sə nno iyi mə, pəmə təkə pənayi cəkə-cəkə mə. Mba Kanu ka papa kem kəsol' em.⁶ Nənçərə nənə yati a imbəcə papa konu kə fənəntər fem fəp.⁷ Mba papa konu enkafəli-kafəli, k'enjəcərə-çərə kəway kem han wəco. Mba Kanu kəwosə fə kə kəyo em pələc.⁸ Pənaloku fə yetəmsər yəyənə kəway kam-ε, kə yəcəl fəp yənader yockomas awut atəmsər. Pənaloku sə fə ya cəgber yəyənə kəway kam-ε, yəcəl fəp kə awut a cəgber yə yənader yockomas.⁹ Kanu kəmbən yəcəl yən nno papa konu eyi mə, kə kəsən im.¹⁰ Tem nte yəcəl yənçəfan kəcənə mə, k'iyekti fər dənç, k'iwərəp a yəcəl yorən nje yənç-cəc yeran mə, yenayo

cəgber, yetəmsər, yecəmcəmər.¹¹ Kə mələkə ma Kanu molok' im dəmerə: «Yakubal' K'iwosə: «In' ewel!»¹² Kə mələkə molok' im: «Məyekti fər məməmən. Yəcəl yorən fəp nje yeyi kəcəc yeran mə, yəyo cəgber kə yetəmsər kə yecəmcəmər. Bawo inənək məyo məko Laban əyo əm mə fəp.¹³ In' əyənə Kanu ka Betel, nde manacəmbər tasar, kə mələnjər pi moro mə, nde mənəsən im temer mə. Ndəkəl enj, məyefə atəf nənç, məlukus dənkom dam.»¹⁴ Rasel kə Leya njaloku kə: «Mba səyo sə ke nno kələ ka papa kosu?»¹⁵ Mba ələm fə su enj pəmə acikəra ba, bawo ençəməs su, k'endi pəsam posu.¹⁶ Daka nde Kanu kəmbənər papa kosu mə fəp, dendəyənə enj dosu k'awut asu. Məyo təkə Kanu kələk əm mə fəp.»¹⁷ Kə Yakuba eyefə, k'endəs awut ən yəkəmə kəron kə aran ən.¹⁸ Kə Yakuba osole yəcəl yən kəkək, kə daka dən fəp nde enəsətə mə, yəcəl nje enəsətə Pədan-Aram mə, k'ənəkə ndena papa kən Isiyaka, atəf nja Kanahan.¹⁹ Kə Laban ende pəkə kəgbet-gbet nkesiya yən. Kə Rasel enkiyə mənənka ma papa kən Laban.²⁰ Kə Yakuba nken entinçər Laban wəAram kəkə kən, ta elembərne kə-ε.²¹ Kə Yakuba eyəkse kə daka dəkə enayo mə fəp, k'eyefə k'empimne kənçəkə, k'entəfərne mərə ma Kalahadu.

²² Tataka ta maas, k'aloku Laban a Yakuba eyəkse.²³ Kə Laban elək awənç ənə kə njənçəmə Yakuba darən kəkət ka mata camət-mənən, kə nambəp kə nde mərə ma Kalahadu.²⁴ Kə Kanu kənder Laban wəAram dəmerə ma pibi, kə Kanu kəloku kə: «Məkəmbərne kələk-łokər Yakuba.»²⁵ Kə Laban embəp Yakuba pəcəmbər abal nən tərə kəron. Kə nken sə dənne ençəmbər abal nən kə awənç ənə tərə ta Kalahadu kəron.²⁶ Kə Laban eyif Yakuba: «Çəke cə məyo tante-ε? Ta ake tə məntinçər' em-ε, məkekərə awut em aran pəmə afum ənə anjəmər dəkəwan mərə-ε? Ta ake tə mənçəbərənə kə məyekse-ε? Məntinçər f' em ba, məyeklər f' em ba? K'inasak əm məkə pəbotu disre, pac-lənç, pac-fula pac-fer.²⁸ Məwosə f' em kəcup awut-sə em arkon kə awut em aran! Tante tanj məmbut amera.²⁹ Intam kəyo əm pələc, mba Kanu ka papa kam kələkus' em nendisna: «Məkəmbərne kəloku ka Yakuba pələc!»³⁰ Bawo pənwon əm kəkə ndena papa kam, ta ake tə mənjkiyənə canu cəm-ε?»³¹ Kə Yakuba oloku Laban: «İndənəsər-nəsər ti kəcəm-cəmne fə, mənçəbanər im awut am aran.³² Mba məməmən nwe o nwe mənjənçə canu cam afum em daco mə, wəkəkə enjfi! Awənç asu enj fər kirin məməmən məlek mpe o mpe pəyənə pam mə məkekərə.» Mba Yakuba enacərə fə a Rasel enkiyə Laban canu ca kusənka kənan.³³ Kə Laban embərə abal nja Yakuba, k'owur k'embərə nja Leya, k'owur k'embərə abal nja

acar aran anje merənj, enəjk fe daka o daka. Kə Laban emberə abal ŋa Rasel disrə. ³⁴ Rasel pələk merənjka pəboc mi dəntəf, k'elek dəcəm nde anjəne yəkəme kəronj mə k'endeŋə, k'eyəfe k'ende di kəronj. Kə Laban efen-feni abal disrə fəp merənjka mme. ³⁵ Kə Rasel oloku papa kən: «Papa, ta pətəl' am, nte intəyefen' am mə, tentəŋne iyə təkə tenji aran təm o təm mə.» Kə Laban entən merənjka mme hanj, enəjk fe. ³⁶ Kə abəkəc ŋempə Yakuba, k'əncaj Laban kəcəp. Kə Yakuba elek moloku, k'oloku: «Deke iləsər-ε, deke inçiya-ε tantə mənçəm' em darənj mə? ³⁷ Nte məfen-feni ca yem fəp mə, ake manəjk-ε ca yam ya dəkəle-ε? Məmentər im yi fər ya awenç im anja kə awenç əm anja ŋaberə su daco ina kə mənə. ³⁸ Meren wəco merənj mə iyi nno ndaram. Mba ankesiya ŋam ŋin, wir wan win wələcə fe kor, isəme f' am ankesiya yocəl yam daco. ³⁹ Injkerə f' am pəcəl pefi, in' enacərə teta yi. Mənç-wer im kəsənj ka kəway kə nye anç-kiyə im pəwanjka kə pibi mə. ⁴⁰ Inayi nno nne yəc-cəf im pəwanjka, kəfe kəc-sut im pibi, merə məbələn' em. ⁴¹ Təsətə meren wəco merənj nte iyi nno ndaram mə. Icbəc' am teta awut am aran meren wəco kə manjələ, kə meren mme camət-tin, ta yocəl yam yəfet-yəfet. Mba mənacərə-çepə kəway kem hanj wəco. ⁴² Pəyənə fe Kanu ka papa kem Abraham, Kanu Kəwey-wey ka Isiyaka kəsəl' em-ε, kə tantə tə məsak im ilukus waca wəsəkər. Kanu kənəjk malap mem, kə kələləs nke inələs waca mə, ti tə kəmbocsa su nendisna kiti.» ⁴³ Kə Laban oloku Yakuba: «Awut arkun akanje, awut aran akanje kəbər yocəl yayə fəp yemi yə. Çəke k' intam məkə kəyənə awut em aran kə awut anje ŋanjkom mə-ε? ⁴⁴ Ndekəl məder səsek danapa fər ya fum wələma kirin ina kə mənə.» ⁴⁵ Kə Yakuba elek tasar tin, k'ənçəmbər pi cos. ⁴⁶ Kə Yakuba oloku awenç anja: «Nəwətəs masar!» K'awenç anja ŋawətəs masar kə ŋamboc tēpəsa. Kə ŋandə tēpəsa papəkə kəronj kə ŋandi yeri. ⁴⁷ Kə Laban ewe tēpəsa papəkə «Yekar Sahaduta,» * Kə Yakuba nkon ewe pi «Kaledu.» † ⁴⁸ Kə Laban oloku: «Tēpəsa pəmpə peyi su məkə daco.» Ti tə asənje pi tewe ta Kaledu. ⁴⁹ Tēpəsa papəkə p'anjwe sɔ Mispe, bawo Laban enaloku: «Kanu kəgbəkərə su ina kə mənə kə sənəsolərəne. ⁵⁰ Kə məntərəs awut em aran-ε, kə mələk sɔ aran ələma-ε, məcərə fɔ bafɔ fum eyi su daco, mba Kanu yati.» ⁵¹ Kə Laban oloku: «Tēpəsa pəmpə, kə tasar pəkə inçəmbər ina kə mənə daco mə. ⁵² Tēpəsa pəmpə kə tasar pəmpə peyi su daco, kəcərə fɔ ifəsəçər tēpəsa pəmpə kəkə-çənərn' am kəyɔ ka pələc, mənə sɔ ta məçərər tēpəsa pəmpə kə tasar pəmpə kəkə-

çənərn' em kəkə-yɔ pələc.» ⁵³ Kə Laban oloku: «Kanu ka Abraham kə Nahor, kə Kanu ka kas kənjan kəyi su daco.» Kə Yakuba endərəmə Kanu Kəwey-wey ka papa kən Isiyaka. ⁵⁴ Kə Yakuba olonje tərɔ tətəkə kəronj, k'ewə awenç anja kadedi yeri yayəkə. Kə ŋandi yeri yayəkə kə ŋandire tərɔ papəkə kəronj.

32

¹ Kə Laban eyəfe bət-bət suy, k'onçup awut sɔ on arkun k'aran, k'ontolanə ŋa, k'osumpər dəpə kəlukuks ka nde ndərən.

Yakuba kəlompasne kən kəbərəne kə Esay
² Kə Yakuba sɔ ençəmə dəpə dən darənj, kə məleke a Kanu ŋənçepə kə darənj. ³ Yakuba endənəjk mi, k'oloku: «Afan ŋa Kanu ŋə!» K'əsən tofo tətəkə tewe ta Mahanayim*.

⁴ Yakuba pəyi tadarənj k'osom nda wənç Esay nwe enayi kulum ka Edəm mə, atəf ŋa Sehir. ⁵ Kə Yakuba osom ŋa nte: «Nte tɔ nənjkə-loku wənç im Esay: «A wəcər kam Yakuba-ε, a injkə iwon nda Laban hanj, ⁶ Iyɔ çənə, sɔfələ, ŋkesiya, çir, acar arkun kə aran. Ti t' isom' am nno wənç im eyi mə, pəçtam kəwosə ibərə.»

⁷ K'asom ŋaluksərne nno Yakuba eyi mə, kə ŋaloku kə: «Sənjkə nda wənç əm Esay, nkon sɔ kəlompasne k'ende kədəbər əm, kə afum 400.» ⁸ K'abəkəc ŋətəfəntərə Yakuba, kə kənəsə kəsumpər kə. K'eyer afum akə ŋanasol mə çəgba merənj, kəbər ŋkesiya, çir, çənə hanj yəkəme. ⁹ Kə Yakuba oloku: «Kə Esay entam afum a kəgba kin-ε, a kə ŋanjyekse.»

¹⁰ Kə Yakuba oloku: «Kanu ka papa kem Abraham, Kanu ka papa kem Isiyaka, Kanu Kəpən nke kələk' im: «Məlukuks atəf ŋam nde anjkom əm mə, indeyon' am pətət!» ¹¹ Ifətər layidi kə pətət mpe mənker' em mə, ina wəcər kam. Bawo nte inç-çərər Yurden yayə mə, togbo tem gbəcərəm t' inatəmpər, ndəkəl on iyer afum em çəgba merənj. ¹² Iletsən' am məban im, wənç im Esay dəwaca! Bawo inçesə ta pədəsut im, kə iya ka awut em. ¹³ Kə mənə Kanu mənalok' im: «Indeyɔ əm pətət, indeyɔ afum am ŋala pəmə asənç ŋa dəkəba, nje antətəm kələm mə.»

¹⁴ Difɔ Yakuba enacərəne pibi. K'eyekyek daka dən dəkə enakerə mə daco, kəkə-pocə wənç Esay: ¹⁵ Çir 200, mbiyofɔ wəco merənj, ŋkesiya yeran 200 kə yorkun wəco merənj, ¹⁶ kə yəkəme yeran 30 kə awut ayi akə yənçməsar mə, çənə çəran 40, mura wəco, sɔfələ sərən wəco merənj kə sərkun wəco. ¹⁷ Kə Yakuba çənənj yocəl yayəkə fəp fa yi kə dokom da yi acar ən, k'oloku ŋa: «Nəy' im kirin, nəsələ yocəl yayə dokom dokom, nəbələne yi kə yəkə.» ¹⁸ K'osom wəkəkə-çəkə:

* 31:47 Itə tətəkə çəAram çɔ «tēpəsa pa sedə» † 31:47 kaled = H. «tēpəsa pa sedə» * 32:3 = H. «fan merənj»

«Kə nəhəkə-bəpənə kə wənc im Esay a pəyif əm: «An' ə məyənə? Deke məhəkə-ə? An' əyə yocəl yayə məsolə mə-ə?»¹⁹ Məlökü kə: «Ya wəbə kam Yakuba yə, kəpocə kə nke əsəy im a ikənə wəbə kem Esay mə. Mba nkən əfə wəkə ender im tadarəy mə.»

²⁰ K'osom sə kəsom kin kanəkə, asolə yocəl aka mərəy, aka maas kəbəp ka aləpəs aka nənayı tadarəy nəsolə yocəl mə: «Tətəkə tə nəhəkə-locu wənc im Esay, kə nəhəkə-bəpənə-ə.²¹ Nəlökü kə: «Wənc əm Yakuba ender su wəkə tadarəy.» Bawo Yakuba ənaloku fə: «Kəpocə kanəkə kəy' im kirin mə, ik' inəkə-tortorənə kə abəkəc. A sədənəhəkənə fər disrə. Tələmə endəkə-selen' em bel-bel.»²² Kə yopocə yayəkə yeyi kə kirin, k'ənəcərəpənə pibi papəkə dəndo dəkulum.

Yakuba kəsıməs kən kə Kanu

²³ Kə Yakuba eyefə pibi papəkə, k'elek aran ən mərəy, amarəs aran ən mərəy k'awut ən wəco kə pin, k'ənçalənə nə dəngbəl da Yabək.²⁴ Ntə Yakuba elek aran ən, k'ənçalənə nə dəngbəl kə daka dəkə ənayə mə fəp.²⁵ Kə Yakuba eyi di sona. Pəndebiyə, kə fum wələmə eyefə kəsıməs kə Yakuba hanj dəsəkə.²⁶ Ntə wəsıməsənə kən ənəhək, eyi fə kətam kə mə, k'osut kə nno dətəkəc. Kə təkək ta Yakuba towur pəcsıməs kə fum wəkəkə.²⁷ Kə fum wəkəkə oloku: «Məsak im ikə, bawo pəyi kəyə panpan.» Kə Yakuba oloku kə: «İfəsək əm məkə ta mantolan' em-ə.»²⁸ Kə fum wəkəkə eyif Yakuba: «Cəke c' anjw' am-ə?» Kə Yakuba oloku: «Yakuba y' anjw' em.»²⁹ Kə fum wəkəkə oloku kə sə: «Yakuba yəfəsəyənə tewe tam, Yisrayel† n' ande pac-w' am, bawo məsıməs kə Kanu kə afum, kə məntam nə.»

³⁰ Kə Yakuba eyif fum wəkəkə: «İletsen' am məbənçər im tewe tam.» Kə fum nwe eyif kə: «Ta ake tə məfanjə kəcərənə tewe tem-ə?» Kə fum nwe ontolanə Yakuba dəndo.³¹ Kə Yakuba əsəy tofo tətəkə tewe ta Peniyel‡, bawo nkən olokunə: «İnəhək Kanu səgbətnənə, k'intəfi.»³² Dec dənçrə a pəc-cərəp Peniyel. Yakuba pəcətərəy təkəc tən.³³ Ti təsənə nte awut a Yisrayel nantəsəm abənta nə dətəkəc mə, bawo abənta nə dətəkəc nə Kanu kənasut Yakuba, nde kəbent ka dəkəcək kə kəbent ka dəkumunt yəmbəpənə mə.

33

Yakuba kəbərənə kənan kə Esay

¹ Kə Yakuba eyektı kəro k'ənəhək Esay pəc-der pəsələ afum 100. Kə Yakuba eyer awut Leya, Rasəl, kə acar anjə mərəy daco.² Kə Yakuba ənçəmbər aran ən acar kirin, k'awut anjan njançənç nə, kə Leya ənçək k'awut ən

njayı kə darəy, kə Rasəl ənçəmə kə wan kən İsifu eyi kə darəy.³ Kə nkən yati ənçərəp nə fər kirin, k'ontontnənə Esay dantəf camət-mərəy, hanj k'ələtərənə kə.⁴ Kə Esay eyəkse kəkə-bəpənə kə Yakuba wənc, k'əsarpənə kə, k'ənəpsərənə kə dəkilim, k'önçup kə, kə njaeyə fəp fanjan kəbok.⁵ Kə Esay eyektı kəro, k'ənəhək aran kə awut, k'eyif: «Are nə akənə?» Kə Yakuba oloku kə: «Awut akənə nə Kanu kənamar im kəsətə nənəfər dən disrə, ina wəcər kam.»⁶ Kə aran ən acar njalətərənə Esay, kə awut anjan, kə nantontnənə kə.⁷ Kə Leya ələtərənə kə sə kə awut ən, kə nə sə nantontnənə kə, kə İsifu kə Rasəl njalətərənə kə kə nantontnənə kə.⁸ Kə Esay eyif kə: «Ake məndeyənə yocəl yayə səncərəp-cərəp mə?» Kə Yakuba oloku kə: «Kətənənə kam k'inafan. Ti tə inacəm-cəmne kənçəy əm yi.»⁹ Kə Esay oloku Yakuba: «Yelər im ina wənc im, məmənçərənə yayə yəyənə yam.»¹⁰ Kə Yakuba oloku Esay: «Ala. İletsen' am, kə pəyənə fə isətər əm kətənənə, məwosə məbanj kəpocə kem. Ti t' iməmənə kəro kam pəmə təkə anjəmənən kəro ka Kanu mə, kə məsəlen' em bel-bel.¹¹ Məbanj kəpocə kem nke isən əm mə, bawo Kanu kəmar im k'isətə daka dəkə ifan mə fəp.» Kə Yakuba ənçəmənə ti Esay darəy hanj kə wəkəkə owosə kəbanj ka kəpocə kanəkə.¹² Kə Esay oloku: «Pançən, pasolnə dəpə, in' endey' əm kirin.»¹³ Kə Yakuba oloku: «Wəbə kem, məncərə a awut njançuca kəkətənə, k'isole sə mir mowut kə mana məməsə. K'ayə yi yəkət pəpən dəsək dın-ə yocəl yowut fəp yənçi.¹⁴ Wəbə kem məy' im kirin, indey' əm tadarəy, pəpic-pəpic isurənə yocəl k'awut pəkət, hanj ibərə ndənə wənc im nde atəf nə Sehir.»¹⁵ Kə Esay oloku: «İsakər' am afum em ələmə əkə isole mə.» Kə Yakuba eyif Esay: «Ak' indeyənə nə-ə? Tefan ta ina, isətə kənjanənə nno məyi mə.»¹⁶ Dəsək dadəkə də Esay elek dəpə kəlukuş ka Sehir.

Yakuba kəndə kən Səkem kəsək

¹⁷ Kə Yakuba ənəkə dare da Sukət. K'ələ kələ kən k'ələnə yocəl yon nğbançan. Ti t' əsənə tofo tətəkə tewe ta «Sukət*».¹⁸ Kə Yakuba əmbərə kətəmne disrə dare da Səkem, atəf nə Kananan. K'ənəkə pəcəmbərəs dare kəsək kəbərə kən kəyefə ka Padan-Aram.¹⁹ K'eway awut a Hamər arkun dəwaca, papa ka Səkem, tofokəl ta antəf nde ənacəmbər əbal mə. Ənaway di məncəmbəl† 100.²⁰ Kə Yakuba ənçəmbər di dəkələnənə da Kanu, k'ewe tofo tətəkə «El-Elohe-Yisrayel‡».

34

Simən nə Lewy kəlukuşə ayək nə wəkirə kənan Dina nwe analapas mə

† 32:29 Yisrayel = H. «kəsıməs kə Kanu» ‡ 32:31 Peniyel = H. «kəro ka Kanu» * 33:17 H. «nğbançan» † 33:19 H. «kesita» = Kəway ka tənçesiya kənayı tem tətəkə ‡ 33:20 «El, Kanu ka Yisrayel»

¹ Dina, wan wəran nwe Leya enakome Yakuba mə, eyəfe kəkə-nəjk awut aran a dətəf. ² Səkem, wan ka Hamər wəHewy wəbe wəka dətəf, enəjk kə, k'embənj kə, k'ombocərne kə, k'elapəs kə. ³ Kə Səkem esəkərne teta Dina wan wəran ka Yakuba, hañ dəmoloku mən k'əsəp kəsətə ka kəbətər ka Dina. ⁴ Kə Səkem oloku papa kən Hamər: «Məsəñ im wəyəcəra wəkawə pəyənə wəran kem wənəñcə.» ⁵ Kə Yakuba ende pəcərə a Səkem ençərə wan kən Dina dərən. Mba nte awut a Yakuba arkun njanayi dale kə yocəl yən mə, kə Yakuba ençənçə ti hañ kə nander kəyefe dale. ⁶ Kə Hamər papa ka Səkem əjkə pələk-lokər Yakuba. ⁷ Kə awut a Yakuba nander kəyefe dale. Nte nane moloku maməkə mə, kə mosumpər nja. Kə pəntele nja, bawo Səkem enayo təyən nte pənətəmar pəñənçənə kə Yisrayel mə: Kəkiyə kəcərə Dina wan ka Yakuba dərən, ta nayanə akin ayi-ε. ⁸ Kə Hamər oloku nja nte: «Wan kem Səkem efəñ kəfəñ dəm wəkirə konu Dina kənənçə, nəsonj kə kə pənənçə, iletənə nu. ⁹ Antam kəkətərənə pac-nənçənənə. Nəde nəc-səñ su awut anu aran, nəc-lək awut asu aran. ¹⁰ Nəndendə kə sənə, atəf nənəyən nu dəwaca pəmə sənə, nəyi dε, nəc-caməs, nətən sə dε ntəf.» ¹¹ Kə Səkem oloku papa kə awənç a Dina: «K'isətər nu kəwosə-ε, inçəñ nu mpe o mpe nəñwər im mə. ¹² Nəwər nte kafac kəpənç kə yopocə yelərəm. Inçəñ nu yi. Mba nəsonj wəyəcəra wəkawə Səkem pənənçə.» ¹³ Kə awut a Yakuba arkun njançəkər Səkem kə kas bawo Səkem enakiyə kəcərə ka wəkirə kənən dərən. ¹⁴ Kə awut a Yakuba njaloku Səkem kə kas: «Pənçuca su kəsəñ wəkirə kosu, fum nwe antəkənc mə, bawo tendeyənə kələpəs kosu. ¹⁵ Kə səndewosə tefən tonu-ε, mənə nənə sə nəwosə kəyi pəmə sənə, ti tə tətəkə arkun ançə njançə nu daco mə fəp pakənç nja. ¹⁶ Təm tətəkə səñwosə kəc-lək awut anu aran səñənçə, nənə sə dəmnə nəc-lək akosu nəc-nənçə. Səndə nnə kə nənə pəyənə sə afum akin ayi. ¹⁷ Mba kə nəntətəm kənə təkə səlokə fə pakənç nu mə, səñlək wan kosu Dina, səkə.» ¹⁸ Hamər kə wan kən Səkem njançə moloku maməkə, kəcərə fə ançəkənç nja. ¹⁹ Kə wan wərkun nwe onçop təyən tətəkə, bawo enabətər Dina hañ pəcəpərər. Nkən Səkem sə, anabətər kə nde ndarənjan patas aka di fəp. ²⁰ Hamər kə Səkem njançə nde dəkəbərə da dare danjan, kə njaloku afum a dare: ²¹ «Afum akançə njasəkə su bəkəc. Njançə kəndə atəf njançə njançə-caməs, atəf njançə njançəkəl nja. Ande pacləkərənə aran kə nja. ²² Mba afum akançə kəwosə kənənçə kəndə kə sənə, pəyənə akin ayi, mənə pawosə arkun ançə njançə su daco mə fəp, pakənç nja pəmə nja. ²³ Yocəl yanjan kə ca yanjan fəp yofədeyənə yosu ba? Pawosə tefənçə yanjan gbəcərəm, njançə su dε.» ²⁴ Akə njanəkə dəkəbərə da dare danjan mə fəp, kə njançəkəl Hamər kə wan

kən Səkem. Arkun akə njançə dəkəbərə da dare danjan dəkəcənçək mə fəp, k'ançəkənç nja. ²⁵ Tataka ta maas ta kəkənç kənən, akançə njançə kəcunənə, kə awut a Yakuba mənənçə, Simənçə kə Lewy awənçə arkun a Dina, njançəkəs sakma səñən kə njançə njançə dəkəbərə da dare danjan kədifət, hañ kə njançə kədifət arkun aka dətəf fəp. ²⁶ Kə njançifənə sə Hamər kə Səkem sakma səñən, kə njançə wəkirə kənənçə Dina ndənə Səkem kə njançə. ²⁷ K'awut a Yakuba njançəkərne sə afi, kə njançəkərənçə aka dare bawo metele mənənçə nja kələpəs ka wəkirə kənənçə Dina. ²⁸ Kə njançə njançəsiya, cir, cənə, səfale, yocəl yəkə yənənçə dare disrə kə dəkulum mə fəp. ²⁹ Kə awut a Yakuba njançəkəs ca ya afi, awut anjan, aran anjan, kə ca yəkə njançəpər ndə Səkem kə Hamər mə fəp kə njançəkərənçə. ³⁰ Kə Yakuba oloku Simənçə kə Lewy: «Nəyənçə em pələc te tonu tendəsənçə aka Kanahan kə Perisi njançədetər im, nəñçərə a səmpicə, kəbərənə kə njançə kədəsütənə kə ina, təm tətəkə njançəsut im njançəsər afum em.» ³¹ Kə awut a Yakuba njaloku kas kənənçə: «Səndewosə Səkem pəyənçə wəkirə kosu pəmə wəran wəyi yama-yama ba?»

35

Yakuba kəyefe Səkem pəkə Betel

¹ Kə Kanu kələku Yakuba: «Məyefe məpə məkə mənçə Betel, məlomçəs di dəkələnçə da Kanu nke kənawurər əm, nte manayəkəsər wənç əm Esay mə.» ² Kə Yakuba oloku afum əm, kə akə njançə kə nkənçə mə: «Nəwurə nu daco canu cəcikərə. Nəsəkəsənə, nətubi, nəsəkər yəberne. ³ Kəyefe k'ander, papərənçə da Betel. Dəndə inçə-cəmbər dəkələnçə da Kanu nke kənələk-lokər im dəsək nte inayənçə pəcuca disrə, a kə kəsəl' em təm nte inayənçə dəcə ic-kə decikərə mə.» ⁴ Kə njançə Yakuba canu cəcikərə nçə cənayənçə da dəwaca mə fəp, kəbər ya dələñəs yanjan. Kə Yakuba emət yi nde kətək kəpənç kənçə kəyi Səkem kəsək mə. ⁵ Kə njançə. Kə ayekyek nja Kanu njançəpərənçə aka sədərə səkəsək fəp, kə njançətəm kəcəm awut a Yakuba dərənçə.

⁶ Kə Yakuba njançərə kə akə njançəmə kə dərənçə mə fəp, kəkə ka Lus, ti tə tətəkə dare da Betel, atəf nja Kanahan. ⁷ K'ənçə-cəmbər di dəkələnçə da Kanu, k'ewə tofo tətəkə «El-Betel», bawo difə Kanu kənawurər kə təm nte enayəkəsər wənç mə. ⁸ Kə Debora, wəran nwe enadusəm Rebeka mə, efi. K'awup kə Betel tətəf, nde ançirki dənçəf njançə awe tewe ta «Kətək ka Mənçər» mə.

⁹ Kə Kanu kəwurər sə Yakuba, nte emberə Padənç-Aram mə, kə kəmçocə kə pətət. ¹⁰ Kə Kanu kələku kə: «Mən' ançə Yakuba, mba afəsəw' am tewe ta Yakuba tətəkə. «Yisrayel' n' ande pac-w' am onç.» Kə Kanu kəsənçə kə onç tewe ta Yisrayel. ¹¹ Kə Kanu kələku kə: «In' əyənçə Kanu nke kəntəm mes fəp mə. Məyənçə

wəkombəra, mala. Afum a tɔf yelarəm n̄ə mändekom, abe n̄andewur əm dərɪs. ¹² Atɔf n̄n̄e isən̄ Abraham kə Isiyaka mə, indesən̄ əm n̄i kə yuruya yam kə mändecepər-ε. Indesən̄ n̄a atɔf n̄an̄e.» ¹³ Kə Kanu kəmbəle kə day, nde kənalok-lokər kə mə. ¹⁴ Kə Yakuba en̄cəmbər tasar da tofo təkə Kanu kənalok-lokər kə mə. K'ompus pi, k'olon̄ər pi moro. ¹⁵ Kə Yakuba ɔsən̄ tofo tatəkə tewə ta Betel, nde Kanu kənalok-lokər kə mə.

Kəkom ka Benyamin, defi da Rasel

¹⁶ Yakuba eyefe Betel kə afum ən̄. Njanawak kəbəle sɔ kəberε ka Efarata, kə Rasel on̄kom, kəkom kəcuy. ¹⁷ Eyi pəcuy pa kəkom kan̄kə, kə wəban̄ kən̄ wan̄ oloku: «Ta mən̄esε, bawo məsətə sɔ wan̄ wər̄kun!» ¹⁸ Nte Rasel en̄c- fi mə, k'ewe wan̄ wəkakə Ben-Oni*. Mba kə kas ewe kə Benyamin†. ¹⁹ Kə Rasel efi. K'awup kə nde dɔpə da Efrata, nde Betlehēm. ²⁰ Kə Yakuba en̄cəmbər tasar nde kufu ka Rasel, tasar papəkə en̄acəmbər kufu ka Rasel mə, pəsərəyi di han̄ məkə. ²¹ Kə Yakuba on̄kə, pəcəmbər abal nde Mikadal-Edər takərən̄. ²² Nte Yakuba eyi atɔf n̄an̄əkə mə, kə Ruben on̄kə pəfəntərər Bilha wələkə ka papa kən̄, kə Yakuba en̄cərə ti.

Yakuba en̄asətə awut arkun wəco kə mērən̄: ²³ Awut a Leya: Ruben coco ca Yakuba, Simən̄, Lewy, Yuda, Isakar, kə Sabulon. ²⁴ Awut a Rasel: Isifu kə Benyamin. ²⁵ Awut a Bilha, wəmarəs ka Rasel: Dan kə Naftali. ²⁶ Awut a Silpa, wəmarəs ka Leya: Kadu kə Aser. Awut a Yakuba n̄an̄ayi akakə, an̄e en̄akom Padan̄-Aram mə.

²⁷ Kə Yakuba ender kas Isiyaka kəsək, nde Mamre, nde Kiriyyat Harba, nde pəyən̄e Həbarən̄ mə, a kə Abraham kə Isiyaka n̄an̄ayi decikəra mə. ²⁸ Kəwon ka Isiyaka doru kənasətə meren̄ 180. ²⁹ K'en̄gbin̄ kifir. K'efi, k'on̄n̄kəl atem ən̄ akə n̄an̄afi mə, Isiyaka en̄asikər, doru detən̄jne kə. K'awut ən̄ Esay kə Yakuba n̄awup kə.

36

Esay kənde kən̄ nde atɔf n̄a Edəm

¹ Dokombəra da Esay dɔ dandε, nwε an̄wε sɔ Edəm mə. ² Kə Esay εlɛk aran̄ ən̄, aran̄ a Kanahan̄ dacɔ: Ada, wan̄ wəran̄ ka Elon̄ wəHewy, Oholibama wan̄ wəran̄ ka Ana, wan̄ wəran̄ ka Cibehən̄ wəHewy, ³ Basmat wan̄ wəran̄ ka Səmayila, wəkire ka Nebayət. ⁴ Kə Ada on̄kome Esay Elifas, kə Basmat on̄kom Rehuwel. ⁵ Kə Oholibama on̄kom Yehus, Yahelam, kə Korah. Awut a Esay n̄ə akakə an̄e anakome kə Kanahan̄ mə. ⁶ Kə Esay εlɛk aran̄ ən̄, awut ən̄ arkun kə aran̄, afum ən̄ aka kəb kən̄, yɔcəl yən̄ kə ca yəkə en̄asətə atɔf n̄a Kanahan̄ mə fəp, k'on̄kə atɔf n̄ələma. K'əmbəle wən̄cə Yakuba, ⁷ bawo yɔcəl

yenalar n̄a, ta n̄antam kəyi tofo tin-ε. Atɔf n̄n̄e n̄an̄ayi mə n̄en̄afetər n̄a teta yɔcəl yan̄an̄ yelarəm. ⁸ Kə Esay endε nde tərɔ ta Sehīr. Esay, nkən̄ an̄c-wε sɔ Edəm.

Yuruya ya Esay

⁹ Dokombəra da Esay, dɔ dandε wətem ka yuruya n̄yε an̄wε Edəm mə, nde tərɔ ta Sehīr kərən̄. ¹⁰ Mewe ma awut a Esay mə mame: Elifas wan̄ ka Ada wəran̄ ka Esay, Rehuwel wan̄ ka Basmat wəran̄ ka Esay. ¹¹ Awut a Elifas n̄an̄ayən̄e: Teman̄, Omar, Sefo, Kahetam, kə Kenas. ¹² Timna wələkə ka Elifas en̄ayi wan̄ ka Esay. K'on̄kome Elifas Amalek. Awut a Ada n̄ə akakə wəran̄ ka Esay. ¹³ Mewe ma awut a Rehuwel mə mame: Nahat, Serah, Sama, kə Misa. Awut a Basmat n̄ə akakə wəran̄ ka Esay. ¹⁴ Mewe ma awut a Oholibama wan̄ wəran̄ ka Ana, wan̄-sɔ ka Cibehən̄, wəran̄ ka Esay: K'on̄kome Esay Yehus, Yahelam, kə Korah. ¹⁵ Mewe ma abe a yuruya ya Esay mame: Awut abe a Elifas, coco ca Esay: Wəbε Teman̄, wəbε Omar, wəbε Sefo, wəbε Kenas, ¹⁶ wəbε Korah, wəbε Kahetam, kə wəbε Amalek. Abε a Elifas n̄ə akakə, atɔf n̄a Edəm. Awut a Ada n̄ə akakə. ¹⁷ Awut a Rehuwel, wan̄ ka Esay n̄ə akan̄e: Wəbε Nahat, wəbε Serah, wəbε Sama, kə wəbε Misa. Abε a Rehuwel n̄ə akakə atɔf n̄a Edəm. Awut a Basmat n̄ə akakə, wəran̄ ka Esay. ¹⁸ Awut a Oholibama n̄ə akan̄e, wəran̄ ka Esay: Wəbε Yehus, wəbε Yahelam, kə wəbε Korah. Abε a Oholibama n̄ə akan̄e wan̄ wəran̄ ka Ana, wəran̄ ka Esay. ¹⁹ Awut a Esay n̄ə akakə, kə abe an̄an̄. Esay nwε an̄c-wε sɔ «Edəm» mə.

²⁰ Awut a Sehīr wəHori n̄ə akan̄e: Lotan̄, Sobal, Cibehən̄, Ana, ²¹ Disən̄, Eser, kə Disən̄. Abε aHori n̄ə akakə, awut a Sehīr nde atɔf n̄a Edəm. ²² Awut a Lotan̄ n̄an̄ayən̄e Hori kə Hemam. Wəkire ka Lotan̄ en̄ayən̄e Timna. ²³ Awut a Sobal n̄an̄ayən̄e Alwan̄, Manahat, Ebal, Sefo, kə Onam. ²⁴ Awut a Cibehən̄ n̄an̄ayən̄e Awa kə Ana. Ana wəkakə en̄afir kələmp nde dətεgbere, pəkə dən̄kek sɔfale sa papa kən̄ Cibehən̄. ²⁵ Awut a Ana n̄an̄ayən̄e Disən̄ kə Oholibama, wan̄ ka Ana wəran̄. ²⁶ Awut a Disən̄ n̄an̄ayən̄e: Hemdan̄, Esban̄, Yitran̄, kə Keran̄. ²⁷ Awut a Etsər n̄an̄ayən̄e: Bilan̄, Sawan̄, kə Akan̄. ²⁸ Awut a Disən̄ n̄an̄ayən̄e Huc kə Aran̄. ²⁹ Abε a Hori n̄ə akan̄e: Wəbε Lotan̄, wəbε Sobal, wəbε Cibehən̄, wəbε Ana, ³⁰ wəbε Disən̄, wəbε Eser, wəbε Disən̄. Abε a Hori n̄a akakə, abε an̄an̄ atɔf n̄a Sehīr. ³¹ Tem̄ tatəkə abε n̄anatəmpər fε kərəsna dεbe nde atɔf n̄a Yisrayel. Mewe ma abε an̄e n̄an̄acepər atɔf n̄a Edəm mə, mə mame: ³² Bela, wan̄ ka Behor, en̄ayən̄e wəbε Edəm, tewə ta dare dən̄ ten̄ayən̄e Dinaba. ³³ Kə Bela efi. Kə Yobabu wan̄ ka Serah wəka Bəcərə εlɛk dεbe dən̄. ³⁴ Kə Yobabu

* 35:18 H. = «wan wəka pucuy» † 35:18 H. = «wan wəka kəca kətət»

efi. Kò Hucam wàka atóf ña Temani elek debe dòn. ³⁵ Kò Hucam efi. Kò Hadadu wan ka Bedadu elek debe dòn. Nkòn enacambər Madiyan nde kulum ka Mohabu. Tewe ta dare dòn tenayone Awit. ³⁶ Kò Hadadu efi. Kò Samla wàka Masreka elek debe dòn. ³⁷ Kò Samla efi. Kò Sawul wàka dare da Rehobot Dəngbòkò elek debe dòn. ³⁸ Kò Sawul efi. Kò Bahal-Hanan, wan ka Akbər, elek debe dòn. ³⁹ Kò Bahal-Hanan wan ka Akbər efi. Kò Hadar elek debe dòn. Tewe ta dare dòn tenayone Pawu, kò tewe ta wəran kòn tenayone Mehetabel, wan ka Matredu wəran, wan ka Mesahabu wəran. ⁴⁰ Mewe ma abe a Esay mō mamòkò, dəcor dəcor, dətòf tóf. Pəmə tətòkò mewe manjan moloku ti mō: Wəbe Timna, wəbe Alwa, wəbe Yetet, ⁴¹ wəbe Oholibama, wəbe Ela, wəbe Pinəj, ⁴² wəbe Kenas, wəbe Teman, wəbe Mibcar, ⁴³ wəbe Makdiyel, wəbe Iram. Akanje ñanayone abe a Edom, kò dəkənde danjan atóf ñjòkò ñanayone abe mō. Esay enayone wətem ka aka Edom.

Teceperene ta Isifu

37

37-50

Taruku ta Yakuba k'afum ən

Mewerap ma Isifu

¹ Kò Yakuba ende atóf ña Kanahan nde kas enande mō. ² Dokombəra da Yakuba dende: Kəsətò ka Isifu meren wəco kò camət-mərən, kò Isifu eyefe pəc-cəpse awenç anja darəj ñackek ñkesiya kò cir. Pəyone wan wəfet, pəc-cəme awut arkun a Bilha kò Silpa darəj, aran a kas. Mba Isifu ençder pəcsəje papa kəjan kəcəre məcemcəməne mələc məkò menj-cəpər di mō fəp. ³ Yakuba* enabətər Isifu pətas awut ən alapəs anje fəp, bawo detem disre d' enasətò kò. Kò Yakuba ətət bərumus bənəjkəsəl lom k'əsəj bi Isifu. ⁴ Kò awenç a Isifu ñande ñanəjk, a kas kəjan əmbətər Isifu pətas ña fəp. Kò ñamenke Isifu metele mamòkò. Kò ñayi ta ñanjlok-ləkər Isifu bel-bel-ε. ⁵ Kò Isifu ewerəp, k'əjkò pəloku mere mamòkò awenç anja, kò akakò ñanəjkəne sò kəter kò. ⁶ Kò Isifu oloku ña: «Awenç im anja, nəcəjkəl mere mme iwərəpna mō! ⁷ Dəkulum ayina pəc-sek mēmpəle. Pəwon fe kò kilim kem ka mēmpəle kəyefe kò kənjəmə sot! Kò cilim ca mēmpəle ma nana cənder cənəjkər kemi, kò cantontnəne ki.» ⁸ Kò awenç anja ñaloku kò: «Mba mənə mənçem-cəməne kəyone ka wəbe ka sənə ba? Məyi su kəronj?» Kò ñamberene sò kəter kò teta moloku mən mamòkò. ⁹ Kò Isifu endesə pəwərəp, k'oloku sò ti awenç anja. K'oloku: «Iwərəpna sə: Dec, ñof kò cas wəco kò pin yontontnər' em.» ¹⁰ Kò Isifu oloku mere mamòkò papa kòn kò awenç

anja. Kò papa kòn onkul-kulər kò, k'eyif kò: «Cəke cə mere mame mawerap mō moloku-ε? Mənçem-cəməne a səndeder, iya kam, awenç əm anja, kò ina sədetontnər' am dantəf?» ¹¹ Kò awenç a Isifu ñayone kò kərəca. Mba kò kas kəjan emənçkərne kəwerəp kanjko.

Awenç a Isifu ñancaməs kò

¹² Kò awenç a Isifu ñande ñawur, kəkò-kək ñkesiya kò cir ya kas kəjan nde Səkem. ¹³ Kò Yakuba oloku Isifu: «Awenç əm anja ñayi Səkem ñawurene yəcal kəkəsə-mət. Məder, ifan kəsom əm nde ñayi mō.» Kò Isifu owose: «In' ewel» ¹⁴ Kò Yakuba oloku kò: «Məkò məməmən em kò pəyi fə daka o daka deyif fe awenç əm anja kò yəcal yefet-yefet-ε. Məder məlok' im ti.» K'osom kò kəyefe ka aranta ña Həbərən, kò Isifu onjko Səkem. ¹⁵ Kò wərkun wələma onjko pəbər kò pəc-kafələ-kafələ dəkulum. Kò wərkun nwe eyif kò: «Ake mənən-ε?» ¹⁶ Kò Isifu oloku kò: «Awenç im anja ñ' intən, iletən' am mamentər im nde ñayi kəkəkəs yəcal mō.» ¹⁷ Kò wərkun nwe oloku kò: «Ñayefe de, inenəna ña ñac-łoku: «Pənçən kəca ka Dotan.» Kò Isifu ençəme ni yanjan darəj, kò yəcal han k'əjkò pəbər ña Dotan.

¹⁸ K'awenç anja ñanəjk kò pəbəlε, ta entabər ña-ε, kò ñaseke kò kədif. ¹⁹ Kò ñalokene: «Wəbe ka kəwerəp ender wəkò. ²⁰ Nəder on padif kò, pagbal kò nde dəkələmp. Pəkò paloku fə wəsem wəsəm kò. Pəməmən on daka nde kəwerəp kòn kəndeyone mō.» ²¹ Kò Ruben ene ti, k'embəj kò akakò dəwaca. K'oloku: «Ta pasəje kò kəfi.» ²² Kò Ruben oloku sò: «Ta nəwure mecir! Nəgbal kò kələmp kanjke kəyi nno dətegbere mō. Ta nədenər kò kəca!» Enaloku ña moloku mame, nte tənçəje pətam kəyac Isifu defi, pəkene kò kas mō. ²³ Nte Isifu embəp awenç anja mō, kò akakò ñawure kò bərumus bənəjkəsəl lom bəko enabərne mō. ²⁴ Kò ñasumpər kò, kò ñantore kò dəkələmp. Kələmp kanjko kənanosər, ali domun kənayə fe. ²⁵ Kò ñande ñacdi yeri, ñandeyeki fər, kò ñanəjk afum a Səmayila ñayefe atóf ña Kalahadu. Yəkəme yanjan yəsəre gbongbo, simi, kò cigbili nyə ñanjekəre Misira mō. ²⁶ Kò Yuda oloku awenç anja: «Ta ake tə andedife wənç kosu pamenjk mecir mən-ε? ²⁷ Nəder pəcaməsər kò afum a Səmayila. Ta padenər kò kəca. Bawo wənç kosu əfə, mecir min mayi mō ampənne.» K'awenç anja ñanene kò moloku mamòkò. ²⁸ Kò acaməs aMadiyan anje ñanj-cəpər mō, ñampene Isifu dəkələmp. Kò awenç a Isifu ñancamsər kò aMadiyan gbeti ñcəmbəl wəco mərən, k'aMadiyan ñanjekəre Isifu Misira. ²⁹ Nte Ruben uluksərne kədəməmən kələmp disre mō, embəp fe sò Isifu kələmp disre. K'əwal-wali yebərne yən. ³⁰ K'ənçafələ nno awenç

* 37:3 H. «Yisrayel» = tewe tante tò Kanu ki sərka kənasəj Yakuba. Məməmən

anja njayi mo, k'oloku: «Wan nwe eyi fe so nno dakalamp! Cəke indeyo onj-e?»³¹ Kə njalek bərumus ba Isifu, kə njafay ambiyofə amera, kə njasopət bərumus babəkə mecir.³² Kə njanjənə kas kənan bərumus bənanjəkəsəl lom ba Isifu babəkə, kə njanjə njac-liku ka kənan: «Yamos yaye yo sənjəkə sənənjək. Məna sə məməmən ma kə pəyi fə bərumus ba wan kam bə-ε.»³³ Kə Yakuba enepəl bi, k'oloku: «Bərumus ba wan kem bə! Wəsem wələma wələc wəsəm kə! Wəsem wəwatəri-watəri kə!»³⁴ Kə Yakuba əwal-wali yamos yon, k'eseke abək defi. K'ombok wan kən Isifu mataka mələrəm.³⁵ Kə awut ən arkun kə aran fəp njayefe kətore-tore kə abəkək. Mba k'ombupərə kəletsənə fəp. K'oloku: «Indebok wan kem hanj dəsək nde indekə-bəp kə dabiya mo!» K'ənçəmə kəbok ka wan kən darənj.

³⁶ Kə əMadiyan njançəməs Isifu Misira. Kə Potifar wətupə ka Firawona yeri nwe enayənə wəbə ka abum a dəsanjka sa Firawona mo, əway kə.

38

Yuda kə Tamar

¹ Təm tatəkə, Yuda pəbələne awənç anja, kə onjəkə pəyi kə wərkun wələma nwe anjcwə Hira mo, wəka Adulam enayi. ² Dəndo, kə Yuda enanjək wəyəcərə wəKanahan wələma pac-we kə Suwa. K'ələk kə k'ənənjçə k'ombocərnə kə. ³ Kə Suwa embəkəs, k'onjkomə Yuda wan wərkun k'ewə kə Er. ⁴ K'embəkəs sə k'onjkom wan wərkun k'əsən kə tewe ta Onanj. ⁵ K'onjgbəkərə sə kəkom wan wərkun nwe enawe Selah mo. Dare da Kisibu Yuda enayi təm nte Suwa onjç-kom Selah mo. ⁶ Kə Yuda əfəcə coco cən wəyəcərə nwe anjcwə Tamar mo. ⁷ Mba Er, nwe enayənə coco ca Yuda mo, enatəsə fə for ya Kanu Kəronj kirinj. Kə Kanu Kəronj kəsənçə kə kəfi. ⁸ Kə Yuda oloku tənçə tən Onanj: «Məbocərnə wəran ka wəbek' am. Məsənçə wəran kən pəsətənə kə yuruya.»⁹ Nte Onanj enacərə a wan nwe endəsənç wəran ka wəbek' on mo, əfədeyənə wəkən. Kə njanjç-kənə-fəntərə kə wəran ka wənç-ε, pəc-lonj domun dən dəntəf, nte tənçənçə ta əsənçə wəran nwe kəbəkəs mo. ¹⁰ Məyo mən maməkə mənç-bət fə Kanu Kəronj. Kə kəsənçə sə nkən Onanj kəfi. ¹¹ Kə Yuda oloku Tamar wəran ka wan kən: «Məndə kəbal ka wos əm ndena papa kam hanj wan kem wərkun Selah pəc-bək.» Bawo Yuda onjç-lookunə: «Wəkawə sə kəfi k'ender pəm əbek' ən.» Kə Tamar onjəkə pəyi nde kələ ka papa kən.

¹² Kə mataka mələrəm mənçepər, kə wan wəran ka Suwa, wəran ka Yuda, əfi. Nte abəkək nənator Yuda mo, k'əmpernə kəca ka Timna kə wanapa kən Hira wəka

Adulam, nde akə njanjçon njəsiya yən njanayi mo. ¹³ K'anjəkə paloku Tamar: Kənçi kam entas Timna kəkə-foñ njəsiya yən yəfet. ¹⁴ Kə Tamar owurə yamos yən ya kəbal, k'ənçbalərnə kəloto, k'ənçpəsərnə ki, k'onjəkə pəndə dəkəbərə da Enayim nde dəpə da Timna. Bawo enanənjək a Selah embək, k'antələk kə pasənç Selah pəyənə wəran kən. ¹⁵ Kə Yuda enanjək Tamar, kə pəyi kə pəmə wəran wayama-yama, bawo ənəkumpənə kəro. ¹⁶ Kə Yuda ençanç Tamar moloku dəpə: «Tanjən, səko səfəntərə.» Bawo Yuda enacərə fə a wəran ka wan kən wərkun əf. Kə Tamar eyif kə: «Ake mənəkə-sənç im, kə məmbocərn' em-ε?»¹⁷ K'oloku: «Injəkə-kər' am wir wowut yəcal yem daco.» Kə Tamar oloku: «Mənə məsənç im paka pəlom itəmpər hanj məc-kərə wir wowut wawəkə.»¹⁸ Kə Yuda eyif kə: «Ake indəsənç əm hanj ic-kərə wir wowut nwe?» Kə Tamar oloku kə: «Məsənç im tənç tam, kəbənda kə kəgbo kənçəkə mənçəmpər mo.» Kə Yuda əsənç kə yi. Kə Yuda əfəntərə kə Tamar, kə Tamar embəkəsə Yuda. ¹⁹ Kə Tamar əyefe k'onjəkə, k'owurə kəloto kənçəkə enəgbalərnə mo, k'əmbərnə sə yamos yon ya kəbal.

²⁰ Kə Yuda osom wanapa kən wəAdulam, a pəkənə Tamar wir wowut, pəkərənə ca yəkə enacəmber di səke mo. Mba enanənjək fə kə. ²¹ Kə wəkəkə onjəkə pəc-yifət əfom akə enabəp di mo: «Deke wəran wəten arkun, nwe ençəmənə nno dəpə da Enayim mo, eyi-ε?» Kə akəkə njaloku kə: «Wəran wəten arkun əfəcəmə nno.»²² Kə wərkun nwe olukus k'onjəkə pəc-liku Yuda: «Inanj fə kə. Ali əfom a tofo tatəkə njaloku: «A wəran wəten arkun eyi fə nno.»»²³ Kə Yuda oloku: «Pəmənjəkərnə ca yem yəkə onçəmpər mo! Ta patənərnə malap. Bawo isom pəkənə kə wir wowut kə mənçənənjək kə.»²⁴ Nte yof maas yənçepər mo, k'andə paloku Yuda: «Wəran ka wan kam onjəkə yama-yama, kə təsənçə kə kəbəkəs.» Kə Yuda oloku: «Nəwurənə kə. Pacəf kə!»²⁵ Nte əsələ kə kəwurənə doru mo, k'osom nda kənçi kən: «Wəbəkəsəs kem əyo ca nyə. Məsəp məcərə nwe əyo tənçəmpər, kəbənda kənçəkə, kə kəgbo kənçəkə mo.»²⁶ Kə Yuda enepəl yi. K'oloku: «Tamar olomp pətas im, bawo iwosə fə kəsənç kə wan kem Selah.» Difo tənəlip ençərə fə kə sə dərən.

²⁷ Nte Tamar əyefe kəkom mo, k'anənjək fə cəberə cəyi kə dəkər. ²⁸ Tamar eyi kəkom. Kə wan wəkəkə-cəkə owurə kəca. Kə wəran wəbanj wan osumpər kənaka nke kəca k'onjəkə kə dərbənçə deyim dəkəca, pəcloku: «Wəkawə andənənçkənə kəkom.»²⁹ Mba kə kənaka nke kələnç kəca kə wənç onənçkənə kəwur. Kə wəbanj wan eyifnə: «Kəpəc kərə kə məwurə kənçəkə-ε?» Kə Tamar ewe wan wəkəkə Perç. *³⁰ Kə wan wəkə

* 38:29 Perç = «kəpəc» † 38:30 Serah = «kəpə ka dec»

mərəj owur, nwe anakot debənə dəkəca mə, kə Tamar ewe wəkəkə tewə ta Serah. †

39

Isifu kiyi kən Misira ndena Potifar

¹ K'anjekərə Isifu Misira. Kə Potifar wəMisira, wəbē wəpəj wəka firawona, nwe enayəne wəkiriŋ ka abum ən mə, eway kə afum a Səmayila dəwaca akə ŋanakərə kə Misira mə. ² Kanu Kəpəj kənasolē Isifu, pəcuca fəp pə Kanu Kəpəj kəŋçbaŋ kə. Kələ ka wəbē kən wəMisira k'enayi. ³ Kə wəbē kən enəj kə Kanu Kəpəj kəsolē Isifu. Mosumpər mən fəp, Kanu Kəpəj kəŋçmar kə mectese kə dəwaca. ⁴ Kə Isifu ende pəsətə kəlanj ka wəbē kən nwe eŋç-bəce mə. Kə wəkəkə elek kə, k'əsəj kə dəbē da kəcəmbər-cəmbər mes ma kələ kən disrē. K'elek daka dən fəp k'ember di Isifu dəwaca pəç-lompse-lompse kə di kəcəmbər-cəmbər. ⁵ Nte Potifar eləj Isifu, a k'əsəj kə kəcəmbər-cəmbər ka mes ma kələ kən disrē fəp mə, kə Kanu Kəpəj kəmpoçce kələ ka wəMisira nwe, teta Isifu. Kə kəpoçce ka Kanu Kəpəj kəsumpər daka da Potifar fəp, kəyefē deker hanj nde dale. ⁶ K'esakərə teta daka dən fəp Isifu, nkən enasumpər fe sə nte o nte mənē yeri nyē eŋç-di mə.

Isifu kə wəran ka Potifar

Mba Isifu fum wətət teyi enayi. ⁷ Nte mes maməkə meŋçepər mə, kə wəran ka wəbē kən ende pəçençər Isifu fər, k'oloku kə: «Məfəntərə kə ina!» ⁸ Kə Isifu efati. K'oloku wəran ka wəbē kən: «Mənəjk nte wəbē kem elek mes mən fəp k'ember im dəwaca mə, təsəŋe əfəsəyə nte o nte deker k'elek sə daka dən fəp k'əsəj im kəcəmbər-cəmbər. ⁹ Fum nwe o nwe eyi fe nno kələ kanjke nwe elele pəçepər im mə. Əməne f' em nte o nte ta kələ kanjke mənē mənə, bawo wəran kən məyənē. Ak' endesəj' em oŋ kəyə pəleç pəpəj, iciyanē sə Kanu-ε?» ¹⁰ Kə wəran nwe eŋçməne Isifu moloku maməkə darəj hanj mataka melarəm. Mba Isifu enawosē fe məçəm-cəmmə mən, kəcərə fə ŋafəntərə kə nkən. ¹¹ Dəsək dələma, kə Isifu embərə dəkələ dəkalompəs yebəç yən. Mba dəsək dadəkə afum a kələ kanj kə ali wəkin enayi fe deker. ¹² Kə wəran nwe osumpər pəberne pa Isifu k'oloku kə: «Məfəntərə kə ina!» Kə Isifu esakərə kə pəberne pən, k'eyəkse k'owur doru. ¹³ Nte wəran nwe enəj kə fə Isifu esakərə kə pəberne pən dəwaca, k'eyəkse k'owur doru mə. ¹⁴ K'ewe afum a kələ kəŋan k'oloku ŋa nte: «Nənəjk, wəHebərū nwe wos im* eŋkərə pədefani su mə. Isifu ender im a pədefəntərə kə ina. Ti tə iŋkul-kulene pəpəj. ¹⁵ Nte endecərə fə kəpənē k'inde dim mə, k'eyəkse. K'esakərə' em pəberne pən kə

nkən owur nde doru.» ¹⁶ Kə wəran nwe ombəçərne pəberne pa Isifu kəsək, hanj wəbē ka Isifu pəç-bərə deker. ¹⁷ Kə wəran nwe oloku wos tin tayi, k'oloku kə: «Wəçar wəHebərū nwe mənçərə su mə, ender im a pədefan' im. ¹⁸ Mba nte iŋkul-kule pəpəj mə, k'esak pəberne pən nno iyi mə. Kə nkən eyəkse k'owur nde doru.» ¹⁹ Nte wəbē ka Isifu ene moloku ma wəran kən, nwe eŋç-loku kə: «Nte tə wəçar kam əyə em!» ²⁰ Kə mətēle məpəj mosumpər wəbē ka Isifu. Kə wəkəkə ember Isifu dəbili kəca nkē wəbē eŋç-bər afum ən dəbili mə. Kə Isifu eyi dəndo dəbili.

Kəyi ka Isifu dəbili

²¹ Kə Kanu Kəpəj kəsolē Isifu, kə kələs layidi da amera ŋobotu ŋəkə kənasəj kə mə. Kə kəsəŋe wəbē wəka dəbili emar kə. ²² Kə wəbē wəka dəbili elek aka dəbili fəp k'ember ŋa Isifu dəwaca, nte o nte teŋç-çepər oŋ di mə, Isifu ə teŋçepər dəwaca kərəsna. ²³ Wəbē wəka dəbili eŋçməmən fe sə nte o nte Isifu enatəmpər dəwaca mə, bawo Kanu Kəpəj kənasolē kə, kəçlompəsē kə mosumpər mən fəp.

40

¹ Nte mes maməkə meŋçepər mə, kə amarəs mərəj a Firawona, wəbē ka Misira, wətupə kə wəçafē kən çəçom, ŋande ŋacıyanē kə. ² Kə pəntelē Firawona nno amarəs ən mərəj ŋayi mə. ³ Kə Firawona osom k'asumpər ŋa, k'əŋkə pəçəŋər ŋa nde bili bəkə anaçəŋər Isifu mə. ⁴ Kə wəbē ka aka dəbili oloku Isifu kəgəkərə ŋa pəmə nte enayi ŋa kəsək mə. Kə ŋayi dəbili tem telarəm.

Isifu kəloku tedisrē ta mere ma amarəs a Firawona, aŋe enaçəŋəs dəbili mə

⁵ Pibi pin disrē, kə amarəs a Firawona aŋe mərəj ŋawerəp. Nwe o nwe, tewerəp tən tacina teciyənē kə ta wəkə. ⁶ Dec dendesək, kə Isifu enəj kə ŋa ŋaməjçnē. ⁷ Kə Isifu eyif amarəs a Firawona aŋe mərəj aŋe ŋanayi dəbili kə nkən mə, k'eyif ŋa: «Ta ake tə ŋəŋeyē çəro məkə-ε?» ⁸ Kə ŋaloku Isifu: «Səwerəpna nno pibi, mba fum eyi fe nno nwe endetam kəloku su tedisrē ta mere maməkə mə.» Kə Isifu eyif ŋa: «Bafə Kanu kətəmpər kəcərə ka tedisrē ta mes ba? Nəlök' im ma mere monu-a.»

⁹ Kə wətupə ka Firawona yomunəs əlmər Isifu mere maməkə enawerəp mə. K'oloku: «Mere mme iwerəpna mə: Anğəŋkələ ŋa wiŋ ŋeyin' em fər kirin. ¹⁰ Nəyə wara maas. Nte anğəŋkələ nŋe ŋəŋçbuc mə kə yokom yəmbək, kə yokom yayəkə yələl. ¹¹ Tətəŋnē itəmpər apət nŋe iŋç-tupe wəbē kem Firawona mə. K'ilek yokom yələma k'ifəçəs yi nno apət nŋe iŋç-tupe Firawona mə disrē, k'isəj Firawona mənçəjçə ma pokom papəkə inafəçəsē kə dəpət mə.» ¹² Kə Isifu

* 39:14 Potifar

oloku kò: «Tedisre tayi tente: Wara wawòko maas, mata maas mò. ¹³ Kò mata maas menjɛpɛr-ɛ, Firawona endesalukus kàye'ekt' àm domp, pàluks' am yebàc yam. Mândesò mæctupe kò yomunàs pàmo tókò mænjbàc ti mò, mæbèr kò yeri yókò mânde kæctupe kò mò dækàca. ¹⁴ K'andesak àm-ɛ, ta mædeko-pàlærn' em, iletsen' am mælèk' em layidi a mândeko-mar im nno wàbè eyi mò. Nte tɔjsɔɛ pæwuren' em nno kàlo kænke disre mò. ¹⁵ Bawo atof ɲa Heberu ɲalæk im k'anjèrè Misira. Kò nno, ali tes iyò fè nte andebèr' em dèbili mò.»

¹⁶ Nte wàcòfè ka Firawona cacom enàɲk fò moloku mme Isifu oloku ma mere mò, mambòt kàne, k'oloku Isifu: «Ina mere mem, mafala maas ma kàcom kægben't m' isarena. ¹⁷ Kafala kænko kænɛcna ci daco mò fəp, yeri yókò wàcòf cacom ontup a pæcsɔɲ yi Firawona mò fəp yeyina dànda. Bemp yòcsəm yeri yayòko isarena kafala disre mò.» ¹⁸ Kò Isifu oloku kò: «Tedisre tayi tente: Cəfala cacòko maas, mata maas mò. ¹⁹ Kò mata maas menjɛpɛr-ɛ, Firawona endepen' am dareɲc, pàber àm kəbənda dəkàlim pəgbek əm, bemp yosəm əm.» ²⁰ Tataka ta maas, dəsək doluksər da kəkom ka Firawona. K'ombocə amarəs ən kasata kəpɔɲ. K'əsɔɲ wəcəfè kən cəcom dèbè dəpɔɲ, amarəs ən fəp fər kirin. ²¹ K'olukse sò wəka mɛrəɲ wəko yebəc yəkò enayi cəkò-cəkò mò: Kò wəkəkò oɲcop sò kæctup pàber Firawona apət dəkàca. ²² Kò Firawona osumpər wəcəf cacom wəpɔɲ pəmo tókò Isifu enaloku ti mò. ²³ Wətupe ka Firawona yomunàs enjɛm-cəmne fè sò Isifu, k'empəlærne kò.

41

Kəwɛrəp ka Firawona

¹ Kò teren tin tenjɛpər, teren ta mɛrəɲ, kò Firawona ewɛrəp: Pəcəme kəngbəkò nke aɲwe Nil mò kəsək. ² Kò cəna cəran cətifi camət-mɛrəɲ cəɲcəfè dəkəngbəkò. Kò cəyɛfè kəsəmət dalc. ³ Kò cəna cəran camət-mɛrəɲ cəlɔma cəlɛɲki cəɲcəfè sò cəkò tadarəɲ dəkəngbəkò. Kò ci cəɲkəsə cəcəme cəkəkò-cəkò kəsək dəkəngbəkò. ⁴ Kò cəna cəlɛɲki nɛ cəyɛfè kəsəm cəna cətifi cəkò. Kò Firawona entəme. ⁵ Kò Firawona əngbəkəre sò kədirc, k'ewɛrəp sò tamerəɲ. ⁶ Səbomp sa malə camət-mɛrəɲ səpɔɲ səwurəs atoka ɲin ɲtət ɲayi. Kò səbomp sa malə səfət səwurəs səcəkò-cəkò tantəf. ⁷ Kò səbomp sa malə səfət nɛ səndi səbomp sa malə səpɔɲ səlarə səkò. Kò Firawona entəme sò. Mere mayi mò maməkò.

⁸ Dec dendesək, kò amera ɲɛlɛcɛ-lɛcɛ Firawona. K'ewɛ acərə mes k'abeki a Misira fəp. Kò Firawona əlɔmər ɲa mere mən. Mba ali fum enayi fè nwe enjɛtam kəloku kò tedisre ta mere mən mò. ⁹ Kò wətupe kən yomunàs ɛlɛk

moloku, k'oloku Firawona: «Injɛm-cəmne məkò tɛpəlærnɛ tem. ¹⁰ Pənatele Firawona nno amarəs ən ɲayi mò, k'osom k'asumpər im kò wəcəfè kən cəcom, k'ember su dəbili nde kəlo kə wəbè ka abum ən. ¹¹ Kò səwɛrəp ina kò waka mɛrəɲ kem pibi pin. Nwɛ o nwe mere mən taciɲa mme antam kəloku tedisre ta mi mò. ¹² Tətəɲnɛ səyi bili bin kò wətemp wəcar wəHeberu wəka wəbè ka abum a Firawona wəlɔma. Kò səluku kò nwe o nwe mere mən k'oloku su tedisre ta mi. ¹³ Kò tosurenɛ kò teyi pəmo tókò enaloku nwe o nwe mò. Kò Firawona oluks' em yebəc yem yòcəkò-cəkò. K'engbek wəka mɛrəɲ kem.»

Isifu kəloku kən mes ma mere ma Firawona tedisre mò

¹⁴ Kò Firawona osom a pawenɛ kò Isifu. K'awurenɛ kò katəna-katəna dəbili. K'ofonənɛ, k'əsəkpər yamos, k'əɲkò nde Firawona enawe kò mò. ¹⁵ Kò Firawona oloku Isifu: «Iwɛrəp, mba ali fum isətə fè nwe oɲlok' im tedisre ta mere mem mò. Mba alok' im a mantam kəloku tedisre ta mere mme aɲlok' əm mò.» ¹⁶ Kò Isifu oloku Firawona: «Bəfə in' ofo! Kanu kəndeloku Firawona tedisre ta mere mən.» ¹⁷ Kò Firawona oloku Isifu: «Mere mem-ɛ, kəngbəkò kəsək injɛmənə. ¹⁸ Kò cəna camət-mɛrəɲ cətət cətifi cəɲcəfè dəkəngbəkò, kò cəyɛfè kəsəmət dalc. ¹⁹ Kò cəna camət-mɛrəɲ cəlɔma cəlɛɲki cəlɛc, ci cəɲcəfè sò cəkò tadarəɲ dəkəngbəkò. Mba intanəɲk fè Misira cəna cəlɛcə pəmo cacəkò. ²⁰ Kò cəna cəlɛc cəlɛɲki nɛ cəyɛfè kəsəm cəkəkò-cəkò camət-mɛrəɲ cətifi cətət cəkò. ²¹ Cəna cətifi nɛ cəbɛrɛ cəlɛɲki dəputuk, ta aɲcərə kò pəyənɛ fò yati cəmbɛrɛ ci dəputuk-ɛ. Kò cəna cəlɛc nɛ cənaɲkanɛ sò kəlɛc, pətəs təkò cənalɛcə mò. K'intəme. ²² K'iwɛrəp sò nte: Səbomp camət-mɛrəɲ sa malə sətət səlarə səwurəs atoka ɲin ɲayi. ²³ Kò səbomp camət-mɛrəɲ sa malə səloma səfət səwurəs səcəkò-cəkò səkò tantəf. ²⁴ Kò səbomp sa malə səfət nɛ səndi səbomp sa malə səpɔɲ səkò. Iloku mere mame acərə mes. Mba ali fum isətə fè nwe oɲlok' im tedisre ta mi mò.» ²⁵ Kò Isifu oloku Firawona: «Mere ma Firawona fəp, toloku tin tə moloku. Kanu kəyi kəmentər Firawona nte kəndeyə mò. ²⁶ Cəna cətət nɛ camət-mɛrəɲ, mɛrən camət-mɛrəɲ mò. Kò səbomp sa malə sətət nɛ camət-mɛrəɲ, mɛrən camət-mɛrəɲ mò, mere min mò. ²⁷ Cəna cəlɛc cəlɛɲki nɛ cəmpənə cəkò tadarəɲ mò, mɛrən camət-mɛrəɲ mò, kò səbomp sa malə səfət nɛ, dor da mɛrən camət-mɛrəɲ də. ²⁸ Pəmo təkò intɛp ti kəc-loku Firawona mò, Kanu kəmentər Firawona təkò kəndeyə mò. ²⁹ Mɛrən camət-mɛrəɲ ma kənəmbərə mender mame atəf ɲa Misira fəp. ³⁰ Kò mɛrən camət-mɛrəɲ ma kənəmbərə menjɛpɛr-ɛ mɛrən camət-mɛrəɲ ma dor mendecəme mi darəɲ: Dor

dadɔko dendlukse Misira darɔn. ³¹ Kɔ dor dadɔko denɛɛpɔr-ɛ, afɔdetam kɛɛre yati kɔ pɔyi fɔ kɛnɛmbɔre kɛnayi dɛ tɔlɔma-ɛ. Debeki da dor dadɔko dendesɔnɛ ti. ³² Kɔ mɛnɛnɔk Firawona pɛgbɔkɛre kɛwɛrɔp mere min mamɔko kɛmɛrɔn-ɛ, Kanu kɛyi kɛsɔnɛ kɔ kɛɛre: A mes melip nno kɛyi mɔ, kɔbɛlkɛr kɔ kɛnder ɔn kɛbɛc yɛbɛc yaki. ³³ Ntɛ Firawona ɛnɛɛre ɔn a Isifu ɔyɔ amera, k'ɛnɛɛre sɔ mes mɔ, kɔ Firawona ɔsɔn kɔ dɛbe atɔf nɛ Misira disrɛ. ³⁴ Firawona pɔyɛfɛ ɔn, pɛbɔnɛɛs akɔ nɛndeyɔnɛ abɛ ɛnɛ nɛndɛkɔ-tɛnɛ atɔf nɛ Misira mɔ, nɛ tɔnɛnɛ nɛbanɛs katin kɛ kɛcamɔt kɛ kɛsɔtɔ yɛtel yanɔn, atɔf nɛ Misira meren camɔt-mɛrɔn ma kɛnɛmbɔre mɛmɛ disrɛ mɔ. ³⁵ Nɔlɔnɔka yeri ya meren mobotu mɛmɛ mender mɔ, nɔyɔ ti dim da Firawona dɛntɔf. Firawona pɔsom pɛmɛnɔk yeri sɛdare fɛp. ³⁶ Yeri yayɔko yɔ andemɛnɔkɛ atɔf, kɛdɛm kɛ meren camɔt-mɛrɔn ma dor mɛmɛ Isifu oloku kɛdeyi mɔ, nɛ tɔnɛnɛ ta dor dadɔko dedɛtam atɔf nɛ Misira mɔ.»

Isifu ɔyɔnɛ wɛmarɛs wɛɔkɔ-cɔkɔ wɛka Firawona

³⁷ Kɔ moloku mamɔko mɔmbɔt Firawona kɔ amarɛs ɔn. ³⁸ Kɔ Firawona eyif nɛ: «Anɛdetam kɛsɔtɔ fum pɛmɔ Isifu ba, pɔyɔ amera nɛ Kanu?» ³⁹ Kɔ Firawona oloku Isifu: «Nɛ Kanu kɛsɔn ɛm kɛɛre kɛ mes mɛmɛ fɛp mɔ, fum ɔ fum eyi fɛ nwe ɔsɔk domp, pɛɛɛre mes pɛmɔ mɛna mɔ. ⁴⁰ Mɛna Isifu, mɛn' endeyɔnɛ wɛkirin kɛ kɛlɔ kem, afum a atɔf nɛm fɛp. Mɛn' ɔ nɛndeyi darɔn, dɛbe da ina Firawona gbɛɛɛrɛm dɛndɛɛpɔr dam.» ⁴¹ Kɔ Firawona oloku Isifu: «Misira mɔ mɛmɛ isɔn ɛm dɛbe da atɔf nɛnɛ fɛp.» ⁴² Kɔ Firawona owurɛ kurundɛ kɔn dɛkɛca, k'ɛmber ki Isifu dɛkɛca. K'ɛmber Isifu yamos yɔtɔt. K'ɛnɛgbɛk kɔ kɛma dɛkilim. ⁴³ Kɔ Firawona embɛk Isifu abil nɛ kɛwan nɔko wɛnɛɛnɔnɛ wɔn mɔ, kɔ nɛnɛɛk kɛkɔ. Kɔ afum nɛyɛfɛ kɛkul-kulɛnɛ nɛ: «Abarek!» * Tatɔko tɔ Firawona ɛnasɔn Isifu dɛbe, atɔf nɛ Misira. ⁴⁴ Kɔ Firawona oloku sɔ Isifu: «In' ɔyɔnɛ Firawona! Kɔ mɛntɔwɛsɛ-ɛ atɔf nɛ Misira, ali fum ɔfɔyɛkti dɛ kɛca, k'ɔnɔkɔ yɛkti kɛɛk kɔn atɔf nɛ Misira.» ⁴⁵ Kɔ Firawona ewe Isifu tewe ta Misira «Cafɛnat Paheneyah.» K'ɔsɔn kɔ wɛran pacwe kɔ Asnat, wan wɛran ka Potifera, Sali Almamy sa dare da Hon. Kɔ Isifu owur kɛkɔ-cɛre Misira mɛmɛ ɛnasɔtɔ kɛkɔtɛnɛ dɛbe ta ɛnɛɛre mi mɔ. ⁴⁶ Isifu ɛnasɔtɔ meren 30 a Firawona pɛdɛɛre kɔ. Nɛ ɛnɛɛmbɔr kɔ dɛbe mɔ, fɔr ya Firawona kirin yɔ Isifu ɛnawur kɛkɔ-cɛre atɔf nɛ Misira fɛp. ⁴⁷ Meren camɔt-mɛrɔn ma kɛnɛmbɔre mamɔko disrɛ, kɔ afum a Misira nɛmberɛnɛ kɛbɛc. ⁴⁸ Kɔ Isifu oloka yeri yayɔko fɛp Misira meren mɛmɛ camɔt-mɛrɔn. K'oloɔnɔka

yeri ya sɛdare sɛfɛt sɔkɔ sɛnɔnɔkɛr sɛdare sɛpɔn mɔ. ⁴⁹ Isifu ɛnalɔnɔka kur kɛ yeri pɛmɔ kɛsɔnɛ ka dɛkɛba, kur kɛnɛbɛk hanɔ pac-cɛm-cɛmɛnɛ a dor dɔfɔsɔtam kɛsumpɔr aka Misira. ⁵⁰ Teren tɔcɔkɔ-cɔkɔ ta dor, kɔ Isifu ɔnɔkom awut arkuw mɛrɔn ɛnɛ Asnat wan wɛran ka Potifera Sali Almamy sa dare da Hon ɛnakomɛ kɔ mɔ. ⁵¹ Kɔ Isifu ewe coco cɔn Manase, ti tatɔko Kanu kɛsɔnɛ kɔ kɛpɛlɛr kɛ pacuy fɛp kɔ kɛsakɛnɛ kɔ aka kɛlɔ ka kas. ⁵² K'ewe wan kɔn tɔnɔ Efrayim, ti tɔ tatɔko Kanu kɛsɔn kɔ dokombɛra atɔf nɛ analɔpɛs kɔ mɔ. ⁵³ Kɔ meren camɔt-mɛrɔn ma kɛnɛmbɛre melip. ⁵⁴ Kɔ meren camɔt-mɛrɔn ma dor mɔnɔɔp pɛmɔ tɔkɔ Isifu ɛnaloku ti mɔ. Dor dɛnɛyi tɔf ya Misira fɛp. Mba yeri yɛmɛnɔkɛrɛnɛ yɛnɛyi sɔ atɔf nɛ Misira fɛp. ⁵⁵ Nɛ dor dosumpɔr aka Misira mɔ, kɔ nɛmbɔkɛr Firawona kɛsɔtɔ kɛ cɛcom. Kɔ Firawona oloku aka Misira: «Nɛkɔ nɛnɛnɔk Isifu, nɛ ɔnɔloku nu mɔ, nɔyɔ tatɔko!» ⁵⁶ Nɛ dor dɛmbɛk Misira mɔ, kɔ Isifu ɔnɔɔp kɛcamɛsɔr aka Misira malɔ. Mba dor dɛnɛ-bɛk kɛbɛk dɛm atɔf nɛ Misira. ⁵⁷ Afum nɛɛ-ɛfɛ mofɔ fɛp ma Misira kɛdɛway malɔ nno Isifu eyi mɔ, bawo dor dɛnanɔnɔkanɛ kɛbɛk Misira.

42

Yakuba kɛsom kɔn awut ɔn Misira

¹ Kɔ Yakuba ɛnɛ a malɔ* beyi Misira. Kɔ Yakuba oloku awut ɔn: «Ta ake tɔ nɛndeyinɛ nno nɛc-mɔmɛnɛnɛ fɔr disrɛ-ɛ?» ² Kɔ Yakuba oloku: «Inɛ a malɔ meyi Misira. Nɛtor nɛkɔ nɛwayɛ su dɛndo malɔ, ta padɛfinɛ dor.» ³ Kɔ awɛnɛ a Isifu wɛɔo nɛtor kɛkɔ-way malɔ Misira. ⁴ Mba Yakuba ɛnasak fɛ Benyamɛn wɛkɔ ɛnapɔnɛnɛ kɛrɛ kɔ Isifu mɔ pɛɛpɛsɛ awɛnɛ ɛnɛ darɔn, bawo Yakuba ɛnaloku: «Benyamɛn ɔfɔkɔ ta tes telɛc tɔlɔma tɔkɛsɔtɔ kɔ.» ⁵ Kɔ awut a Yakuba nɛnɔk Misira kɛkɔ-way malɔ pɛmɔ tɔkɔ afum alarɛm nɛnɛkɔ Misira dɛkɛway malɔ mɔ, bawo dor dɛnɛyi atɔf nɛ Kanahan fɛp.

Isifu ɛyɛnɔkɛs abɛkɛc nɛn nno awɛnɛ nɛyi mɔ

⁶ Tem tatɔko Isifu pɔyɔnɛ wɛbe atɔf nɛ Misira. Nkɔn ɛnɛɛwayɛr afum a Misira fɛp malɔ. Kɔ awɛnɛ a Isifu nɛnder nɛntɔnɛnɛ Isifu fɔr yɔn kirin, nɛɛɛp mobu dɛntɔf. ⁷ Kɔ Isifu ɛnɛnɔk awɛnɛ ɛnɛ. K'ɛnɛpɛl nɛ. Mba owurɛ fɛ nɛ kɛɛrɛnɛ. K'olok-lokɛrɛ nɛ dim dɛyɛnɔkɛ, k'eyif nɛ: «Dɛkɛ nɛyɛfɛ-ɛ?» Kɔ awɛnɛ ɛnɛ nɔloku kɔ: «Atɔf nɛ Kanahan nɔ sɔyɛfɛ, kɔ sɛnder kɛway nno yeri.» ⁸ Kɔ Isifu ɛnɛpɛl awɛnɛ ɛnɛ. Mba awɛnɛ ɛnɛ nɛnanɛpɛl fɛ kɔ. ⁹ Kɔ Isifu ɛnɛɛm-cɛmɛnɛ mere mɔkɔ ɛnawɛrɛpɛ te tanɛn mɔ. K'oloku nɛ: «Atɛn mes nɔ nɛyɔnɛ! Mes ma atɔf nɛnɛ mɔ nɛnder kɛtɛn, nɛkɔ nɛloku mi aka atɔf nɔnu.»

* 41:43 «Nɛkɛnɛ kɔ!»

* 42:1 bale = f. «blɛ» megben mɛmɛ ɛnɛɛ pɛsɔtɔ farin mɔ

¹⁰ Kɔ ɲaloku Isifu: «Ala, wɔbɛ, dɔkɔway yeri sɔnder bafɔ atɛn mes ɲɔ acar am ɲayɔnɛ. ¹¹ Dɛwɛɲca dɔ sɔyɔ fɔp fosu, wɔrkun wɔkin okom su. Sɛsɔkɛnɛ bɔkɔc! Sɛclɔk' am a dɔkɔtɛn yeri gbɔcɛrɛm sɔnder.» ¹² Kɔ Isifu oloku ɲa: «Kɔbupɛrɛ ti kɔ nɔndɛ, mɛtamɔbɔr ma atɔf ɲɔɲɛ mɔ nɔnder kɔtɛn nɔkɔloku mi ndorɔnu.» ¹³ Kɔ awɛɲc ɲa ɲaloku Isifu: «Wɔcɔ kɔ mɛrɔɲ wɔ sɛnɔyi kas kosu kɔkɔm ndɛ Kanahan. Mba wɔkɔ ɛfɛtɛ su dɔcɔ mɔ eyi mɔkɔ dɛkɛr kɔ papa kosu, kɔ wɔkin ɛnafi.» ¹⁴ Kɔ Isifu oloku ɲa: «Tɔkɔ iloku nu mɔ, ti tɔyɔnɛ kanjɛ: Atɛn mes ɲɔ nɔyɔnɛ! ¹⁵ Awa, yɛbɔc nye y' indɛcɔmbɔr nu: Indɛrɛmɛ nu tɛwɛ ta Firawona, nɔfɔwɔr nɔ ta wɔfɛt konu wɔlɔpɛs wɔkɔkɔ nɔsɔk dɛkɛr mɔ endɛrɛ. ¹⁶ Nɛsɔm wɛɲc konu wɔkin pɔkɔkɛrɛ wɛɲc konu wɔkɔkɔ nɔsɔk dɛkɛr mɔ. Kɔ nɛna ɲɛ endɛsɔk nɔnɔ mɔ, dɔbili andɛbɛr nu. Andɛmɔmɔn moloku monu, pɔcɛrɛ kɔ pɔyɔnɛ kanjɛ kɔ nɔloku-ɛ. Kɔ pɔyɔnɛ fɛ ti-ɛ, indɛrɛmɛ nu tɛwɛ ta Firawona atɛn mes ɲɔ nɔyɔnɛ!» ¹⁷ Kɔ Isifu ɛmbɛr ɲa dɔbili mata maas. ¹⁸ Tataka ta maas, kɔ Isifu oloku ɲa: «Nɔyɔ nɛ, tɔsɔɲɛ nu kɔyi doru. ɲɛnɛsɛ Kanu! ¹⁹ Kɔ pɔyɔnɛ fɔ nɔsɔkɛnɛ bɔkɔc-ɛ, nɔsɔk wɛɲc konu wɔkin dɔbili. Nɛna alɔpɛs ɲɛ nɔkɛnɛ afum anu yeri kɔrɛs bawo dor deyi. ²⁰ Nɔkɛrɛn' em wɔfɛt konu wɔkɔ nɔsɔk dɔndɔ mɔ nɛ tɔɲɔɲɛ pɔmɔmɔn moloku monu kɔ pɔyɔnɛ fɔ kanjɛ kɔ-ɛ, ta nɔdɛfi.» ²¹ Ti tɔ ɲanayɔ, ɲɔclɔkɛnɛ: «Ey, Sɔn' ɛnɔyɔ ti wɛɲc kosu. Bawo ɲɔɲk ayɛk ɲɔn, tɛm nɛ ɔɲclɔku su a pɔɲɔɲɛnɛ kɔ mɔ, ta ɲɔcɔkɔlɛ kɔ-ɛ. Ti tɔ ayɛk ɲɔn ɲɛyi kɔsɛtɛ su tante.» ²² Kɔ Ruben ɛlɛk moloku, k'oloku ɲa: «ɲaloku fɛ nu ti ba, fɔ ta nɔyɔ wan nwɛ pɔlɛc? Mba nɔnɔcɔɲkɔl f' em. Nɛdɛkɔl ɔɲ awɛr su mɛcɪr mɔn.» ²³ Awɛɲc a Isifu ɲanacɛrɛ fɛ a Isifu ɛɲnɛ kusu kɔɲan bawo wɛcɛpɛrɛnɛ moloku ɛnɔyi kɔ dɔcɔ kɔ awɛɲc ɲa. ²⁴ Kɔ Isifu ɔmbɔlɛ awɛɲc ɲa, k'ɔɲkɔ pɔbɔk.

Awut a Yakuba kɔlukus kɔɲan Kanahan

Nɛɛ elip mɔ, k'oluksɔrɛnɛ kɔdɛlɔk-lɔkɛr ɲa. K'ɛlɛk Simɔɲ awɛɲc ɲa dɔcɔ, k'ɛmbɛr kɔ dɔbili fɔr ya awɛɲc ɲa kirin. ²⁵ Kɔ Isifu osom a palasɛ ɲa yeri dɔlɔba, palukɛ nwɛ ɔ nwɛ pɔsam pɔn ndɛ alɔba ɲɔn, pasarɔsɔr ɲa yeri yayɔkɔ. Ti tɔ anɔyɔnɛ ɲa. ²⁶ Kɔ awɛɲc ɔn ɲasarɔsɔr sɔfalɛ sɔɲan yeri. Kɔ ɲasumpɔr dɔpɔ kɔ ɲɔɲkɔ. ²⁷ Kɔ wɛɲc ka Isifu wɔkin endɛ pɔsikɔli alɔba ɲɔn ndɛ dɔkarwanjɛ pɔfɔɲ kɔwɔrɛ sɔfalɛ sɔn yika yɔsɔm, kɔ wɔkɔkɔ ɛɲɔɲk pɔsam pɔn alɔba ɲɔn disrɛ. ²⁸ K'oloku awɛɲc ɲa: «Aluks' em pɔsam pem. Ipɛmpɛ nɔnɔ alɔba ɲɛm.» Kɔ mɛra yeyi ɲa yama-yama kɔcɛrɛ fɔ a ɲɔɲkɔ dɔkɔway palukɛ ɲa sɔ pɔsam pɔɲan. Kɔ ɲayifɛ: «Cɔkɛ cɔ Kanu kɔyɔ su tante-ɛ?» ²⁹ Kɔ ɲambɛrɛ ndɛna papa kɔɲan Yakuba ndɛ atɔf ɲa Kanahan. Kɔ ɲalɔmɔr kas kɔɲan mes mɔkɔ mɛnasɔtɔ ɲa mɔ fɔp. ³⁰ Kɔ ɲaloku kas kɔɲan: «Fum wɔkɔ

ɔyɔnɛ wɔbɛ wɔka Misira mɔ, olok-lɔkɛrɛ su dim deyenji, k'ɛndɛɲɛ su kɔyɔnɛ atɛn mes ma Misira nɛmɛ sɛndɛlɔku aka nɔnɔ mɔ. ³¹ Kɔ sɔlɔku kɔ fɔ sɔsɔkɛnɛ bɔkɔc, bafɔ atɛn mes ɲɔ sɔyɔnɛ. ³² Kɔ Sɔlɔku kɔ sɔ fɔ wɔcɔ kɔ mɛrɔɲ wɔ sɛnɔyi kas kosu kɔkɔm, mba wɔfɛt kosu eyi dɛkɛr, kɔ wɔkin ɛnafi su dɔcɔ. ³³ Kɔ wɔbɛ wɔka Misira oloku su: «Nɛ tɔ nɔndɛyɔ a itam kɔcɛrɛ a nɔsɔkɛnɛ bɔkɔc. Nɔsɔk wɛɲc konu wɔkin nɔnɔ, nɔkɛnɛ afum anu yeri kɔrɛsna bawo dor deyi. ³⁴ Nɔkɔ, nɔkɛr' em wɔfɛt konu. Tɛm tatɔkɔ, indɛcɛrɛ a bafɔ atɛn mes ɲɔ nɔyɔnɛ, kɔ nɔsɔkɛnɛ bɔkɔc. Indɛlukɛ nu wɛɲc konu, tɛm tatɔkɔ nɔcɔmɛ sɔ kɔcɔmɛs konu darɔɲ dɔtɔf.»

³⁵ Nɛɛ ɲambɛrɛ ndaranjan akɔ ɲayuk malɔ mɔkɔ ɲanɔkɛrɛ mɔ, kɔ fɔp farjan ɲanɔɲkɔs-nɔɲkɔs pɔsam pɔɲan ndɛ lɔba yanjan disrɛ. ɲa kɔ kas kɔɲan nɛɛ ɲanɔɲkɔs pɔsam ndɛ lɔba yanjan disrɛ mɔ, kɔ kɔnɛsɛ kɔndɛr ɲa. ³⁶ Kɔ kas kɔɲan Yakuba oloku ɲa: «Awut em ɲɔ nɔfɔɲ kɔbɔɲsɔr im! Isifu eyi fɛ sɔ doru, Simɔɲ eyi fɛ sɔ doru, kɔ nɔfɔɲ sɔ kɔlɛkɛr im Bɛɲyamin-ɛ! In' ɔ mamɔkɔ fɔp mɛndɛtɔrɔs.» ³⁷ Kɔ Ruben oloku papa kɔn: «Mɛdɛ mɔyɔ padif awut em mɛrɔɲ k'ɔntɔkɛr' am Bɛnsamɛɲ. Mɔbɛr im kɔ dɔwɔcɔ, indɛkɛr' am kɔ.» ³⁸ Kɔ Yakuba oloku: «Wan kɛm ɔfɔtɔr kɔ nɔna, bawo wɔbɛk' ɔn Isifu efi. Sona s' eyi ɔɲ. Kɔ tɛlɛc tɔsɔtɔ kɔ dɔpɔ-ɛ, kɛcɔ nɔndɛyɔ-ɛ, tɛm tatɔkɔ nɔɲɔɲɔn' em kɔtɔrɛ cɔfɔn cɛm cɛfɛr dabiya kɔ ɔbɔkɔc ɲɔcuy ndɛ afi ɲayi mɔ.»

43

Yakuba kɔwɔsɛ kɔn Bɛɲyamin kɔkɔ kɔ awɛɲc ɲa

¹ Dor dɛɲc-bɛk kɔbɛk dɛm dɔtɔf. ² Nɛɛ ɲalip kɔdi malɔ mɔkɔ ɲanɔkɛrɛ kɔyɛfɛ Misira mɔ, kɔ Yakuba oloku awut ɔn: «Nɔlukɛsɔrɛnɛ, nɔkɔ nɔwayɛ su yeri yɛpic.» ³ Kɔ Yuda oloku kɔ: «Wɔbɛ ka Misira ɛnɔbɛɲɛnɛ su: 'Ta inɔɲk nu sɔ cɔrɔ, kɔ nɔntɔkɛr' em wɛɲc konu wɔlɔpɛs-ɛ.» ⁴ Kɔ mɔɲɔwɔsɛ kɔsɔk wɔfɛt kosu sɔkɔ-ɛ, sɔntɔr Misira kɔkɔ-way' am yeri. ⁵ Kɔ mɔntɔwɔsɛ kɔsɔk kɔ sɔkɔ-ɛ, sɔfɔtam kɔtɔr Misira kɔkɔ-way' am yeri, bawo wɔrkun kɔkɔ ɛnaloku: «Ta inɔɲk nu sɔ cɔrɔ kɔ nɔntɔkɛr' em wɔfɛt konu-ɛ.» ⁶ Kɔ Yakuba oloku: «Ta akɛ tɔ nɔnɔyɔn' em pɔlɛc tante, kɔclɔku wɔrkun wɔkɔkɔ a nɔyɔ wɔfɛt-ɛ?» ⁷ Kɔ awut ɔn ɲaloku: «Wɔrkun wɔkɔkɔ ɛnɔyifɔt su palaram tɛ tosu kɔ tokomɛnɛ tosu, pɔcyif su: «Papa konu ɔsɔrɔyi doru? Nɔyɔ wɛɲc wɔlɔma sɔ?» Kɔ sɔlukɛ kɔ moloku mamɔkɔ. Sɛnatam kɔcɛrɛ ba, a endɛlɔku su: «Nɔkɔ nɔkɛr' em wɔfɛt konu!» ⁸ Kɔ Yuda oloku papa kɔɲan Yakuba: «Mɔsɔk wɔfɛt sɔkɔ kɔ ina. Sɔndɛyɛfɛ sɔkɔ, tɔsɔɲɛ su kɔdɛyi doru ta sɔfi-ɛ, mɔna papa, awut asu kɔ sɔna. ⁹ In' ɔsɔɲ ɔm tɛmɛr, tɛta

wafet: In' o mändewer kə, kə intoker' am kə-ε, ta ilukse kə ider iber əm kə dawaca-ε, təm tatəko in' endesəŋ' am kətonəŋk sə wan kam. ¹⁰ Patobəlsənə moloku-ε, kə santam nte kəkə kəmerəŋ selukus.» ¹¹ Kə papa kəŋan Yakuba oloku ŋa: «Bawo teyi tante, nəko nəyo nte. Nələk ca ya atəf ŋaŋe yələma nətəmpərəne wərkun wəkako, pəmo: Doni, mēse ma cəme mepic, cigbili, yamaku kə megben ma yalake kə cola.* ¹² Nələk pəsam pəkə nənakekəre təkəkə-cəkə mə kəmerəŋ. Nəlukse pəsam pəkə anabere nu dələba mə, tələma ŋanaciya kəciya dəm. ¹³ Nələk wafet konu nəko ndena wərkun wəkawe. ¹⁴ Intola Kanu Kəpəŋ nke kantam mes ma doru fəp mə, kəsəŋe wərkun wəkako pəkə pəyone nu nonəfər pəsak wəŋc konu wəkə osumpər mə nəder, nəkerene sə Benyamin! Kə ina kə pəyi fə awut em ŋandewer im dəwaca-ε, awa ŋawur im dəwaca!»

Isifu kəbaŋne kəmerəŋ kə aweŋc ən

¹⁵ Kə awut a Yakuba ŋələk yətəmpərəne kə pəsam pəkə ŋanakekəre təkəkə-cəkə mə kəmerəŋ, kə Benyamin. Kə ŋayefe, kə ŋantor Misira. Kə ŋaŋkə ŋamentərne Isifu. ¹⁶ Nte Isifu enəŋk Benyamin kə aweŋc əŋa mə, k'oloku wəcamse kən: «Məberse afum akanje deker, mədif pəcal, məcon, bawo afum akanje ŋə sən' endenadi məkə yeri tofo tin danjana.» ¹⁷ Kə fum wəkako əyo təkə Isifu enaloku kə mə, k'emberse afum əŋe deker ndena Isifu. ¹⁸ Kə aweŋc a Isifu ŋanese nte anabere ŋa ndena Isifu mə, kə ŋaloku: «Teta pəsam pəkə anasak ləba yosu disre mə ti t' ankerə su nno. Ankerə su nno, ŋadewəkərne su ŋacəmbər su dacar kə sɔfale sosu.» ¹⁹ Kə ŋalətərne wəcamse ka Isifu, kə ŋaloku kə moloku mme dəkusunja: ²⁰ «Nəŋaŋne Wəbe! Sənader təkəkə-cəkə kədaway yeri. ²¹ Nte sənəc-lukus mə, kə sənəkə sikəlɪ ləba yosu karwanje, kə sənəŋk nwe o nwe pəsam pən nde aləba ŋən. Mba sənkerene sə pi. ²² Sənkerene sə pəsam pələma kədaway yeri. Sənçərə fe nwe enaber pəsam papəkə nde ləba yosu disre mə.» ²³ Kə wərkun nwe oloku ŋa: «Ta nənese bəkəc yəfər nu! Kanu konu kə, Kanu ka papa konu kənasəŋ nu pəsam nde ləba yonu. Pəsam ponu pənader im.»

Kə wəcamse ka Isifu owurene Siməŋ nno aweŋc əŋa ŋayi mə. ²⁴ Kə fum wəkawe emberse ŋa nde kələ ka Isifu disre. K'əsəŋ ŋa domun, kə ŋambikere wəkək. K'əsəŋ sə sɔfale sənjan yika. ²⁵ K'olompse ŋa yeri han tem nte Isifu enakə der dan mə, bawo enanene Isifu pəc-loku: «Sən' endedi yeri dan dəməkə kə ŋa.» ²⁶ Nte Isifu ender deker dan mə, kə awut a Yakuba ŋasəŋ Isifu ca yəkə ŋanətəmpərəne kə mə, kə ŋantontnəne kə dantəf. ²⁷ Kə Isifu eyifət ŋa teta diş danjan, k'eyif ŋa: «Papa konu wətem wəkə nənle mə, entamne? Ɔsəreyi

doru?» ²⁸ Kə aweŋc əŋa ŋaloku: «Wəcar kam, papa kosu entamne, əsəreyi doru.» Kə ŋantontnəne Isifu. ²⁹ Kə Isifu eyekti fər. Nte enəŋk Benyamin wəpaŋne kən kere mə, k'eyif ŋa: «Wəkawe əyone wafet konu wələpəs, wəkə nənalok' im tetən mə?» K'ənəcar: «Kanu kəmar əm wan kem!» ³⁰ Kə Isifu oŋçopər moloku, bawo ençteye-teye pəbotu pa kəŋaŋk ka wəŋc, enafan kəbok. Kə Isifu embere dəkulə dən, k'ombok di han, ³¹ Kə Isifu esak kəbok, k'ombufərne kəro, k'owur. K'eseŋ kətəbok sə fər ya aweŋc əŋa kirin. K'oloku: «Nəwurene su yeri.» ³² K'amberse Isifu yeri taciŋa, aweŋc əŋa taciŋa, kə aMisira ŋa ŋayi sə taciŋa. Bawo aMisira ŋaŋçwose fe kəpaŋne dap da yeri kə aHebaru. ³³ Kə aweŋc a Isifu ŋande fər yən kirin. Kəyefe ka coco ca papa kəŋan han wafet kəŋan nwe o nwe kə dəkənde dən. Kə ŋayefe kələkene kəciyane nke kəyi ŋa nte Isifu osumpər ŋa mə. ³⁴ Kə Isifu emberene ŋa yeri yən nye nkon enç-di mə. Mba pəberene mpe enasəŋ Benyamin mə pənala kəcamət, petas pa akə. Kə ŋamun han kə pəntəŋne ŋa kə nkon Isifu.

44

Isifu əntərəs aweŋc ən nte təŋsəŋe pətam kacərə bəkac yanjan mə

¹ Kə Isifu oloku wəcamse kən: «Mələse afum akanje malə dələba pəmo təkə ləba yanjan yentam kələk malə mə. Məber pəsam paŋan nde ləba yanjan disre. ² Məber sə apət ŋem ŋomune ŋa gbeti ŋəkə, nde aləba ŋa wafet wəkə kə pəsam pəkə enkerə kədawaye malə mə.» Kə wəcamse ka Isifu əyo təkə Isifu enaloku kə mə. ³ Dec dendesək, k'asak afum əŋe kəluku nde ndaranjan kə sɔfale sənjan. ⁴ ŋawur dare disre ta ŋantəbələ-ε, kə Isifu oloku wəcamse kən: «Məyefe məcamə afum əŋe darəŋ han məbər ŋa. Məyif ŋa: «Ta ake tə nəsəŋe pətət kəway pələc-ε? ⁵ Bafə apət ŋaŋe ŋə wəbe kem oŋmune, ŋi ŋəŋsəŋe kə kəcərə təkə tender mə? Nəŋciya kəyo tante nəyo mə.» ⁶ Kə wəcamse ka Isifu embelər ŋa k'eməbər ŋa. K'əŋgbəkərne ŋa moloku məkə Isifu enasom kə mə. ⁷ Kə ŋaloku wəcamse ka Isifu: «Ta ake tə wəbe oŋlok-lokəre su tante-ε? Səna amarəs əm səfatam kəyo tatəkə. ⁸ Sənunkenə kərəsna kə sənkerə nu pəsam pəkə sənənəŋk nde ləba yosu mə, kəyefe Kanahan. Ta ake tə səndekuyene pəsam kə pəyi fe ti kema nde kələ ka wəbe kam-ε? ⁹ Nwe o nwe anəŋke ca yayəkə mə, padif kə, kə sənə fəp səyone acar a wəbe kem!» ¹⁰ Kə wəcamse ka Isifu oloku ŋa: «Awa. Ine nu sim! Nwe o nwe anəŋke paka mə, əŋyone wəcar kem. Nəna aləpəs əŋe nənəkə.» ¹¹ Kə ŋambelkər-belkər kətore-tore ləba yanjan dantəf kə ŋasikəlɪ-sikəlɪ yi. ¹² Kə wəcamse ka Isifu oŋçop kəfen-feni kəyefe aləba ŋa

* 43:11 Ti tətəkə megben meyenkə kəway

wabaki, k'elapsar aloba na wafet. Ko wacamse ka Isifu onko pananj apot nye nde aloba na Benjamin. ¹³ Ko awenja a Isifu njawal-wali yamos yanjan, ko nandandasar so safale sanjan loba yanjan. Ko njaluksarne so dare disre.

Yuda kacape Benjamin

¹⁴ Yuda ko awenja ana nander so nda Isifu wako enasoroyi kifo kanjo njanak ko mo. Ko njantempene dantof Isifu far kirinj. ¹⁵ Ko Isifu eyif nja: «Cake co nayo tante-e? Nenjare fe a intam kacare tako tngbopne mo, tako tender mo?» ¹⁶ Ko Yuda oloku: «Cake c' indeloku wabe kem-e? Cake c' indeloku wabam kelanj su-e? Kanu kambap amaras am naciya. Sayone on acar a wabe, kayefe sana hanj wako ananj apot aloba non disre mo.» ¹⁷ Ko Isifu oloku: «Ifodebac ti tatak! Fum nwe ananje apot mo, endeyone wacar kem. Ko nana, naperne nako ndena papa konu bakac yoforu disre.»

¹⁸ Ko Yuda olotarne Isifu k'oloku ko: «Ilaktarn' am wabe mawose wamaras kam palok-lokar am ta abakac njep' am non eyi mo! Bawo mayi pamo Firawona. ¹⁹ Wabe kem eyifat amaras on pac-oloku: «Nayo kas ko payife ti-e wafet?» ²⁰ Ko sawosene ko: «Sayo kas katem, ko wafet wan nwe onkom detem don disre mo. Wapanne kon kere enafi. Kere kon kakom, sona s'eyi on, ko kas ombotar ko.» ²¹ Ko maloku amaras am: «Nako nakere wafet konu inanj ko far yem.» ²² Ko saloku wabe kem: «Wafet kosu ofotam kayefe papa kosu kasak. K'eyefe ko kasak-e, papa kosu enji.» ²³ Ko maloku amaras am: «Ko nantokere wafet konu-e, ta inanj nu so de.» ²⁴ Nte seluksarne ndena papa kosu wamaras kam mo, ko salukse ko moloku mam mana wabe kem. ²⁵ Ko papa kosu oloku: «Nakoso nawaye su yeri yepic.» ²⁶ Ko saloku ko: «Safotam kaka. Mba ko sanjole wafet kosu-e, sanjo, bawo warkun kako afowose kananj su caro ta sanjene ko wafet kosu pananj-e.» ²⁷ Ko papa kosu wamaras kam oloku su: «Nenjare fo waran kem awut meren nj'nakom' em. ²⁸ Ko wakim ende pasak im. Ilanj ti fo wakako, anawatari-watari ko, bawo intananj fe ko hanj mako. ²⁹ Ko nambaner im so ndekal wakaw-e, tes tedeko soto ko-e, pacuy disre po nandeson' em katore cafon cem cafer dabiya nde afi nanyi mo.» ³⁰ Ndekal on k'iluluk nde wamaras kam, papa kem eyi mo, ta injene ko wafet kosu nwe abakac non njosumpar mo, ³¹ enji katina ko antonanje su wafet kosu-e. Tem tatak amaras am nandesenje wamaras kam papa kosu katorene cafon con cafer dabiya pacuy disre. ³² Bawo ina wamaras kam ison ko temer kalukse ko so wan kon, icloku papa kosu: «K'intoluks' am wafet kosu-e, in' endeson' am katore cafon cam cafer dabiya!» ³³ Ndekal iletsen' am: Ina wamaras kam iyi non. Iyon' am wacar. Wafet

kosu pelukus ko awenja im ana nde papa kosu eyi mo. ³⁴ Cake c' intam kalukus, ta ilukse wafet kosu non papa kosu eyi mo-e? Ha! Intola fe kananj palec poko pendeko soto papa kosu mo, k'intolukse ko wafet kosu-e!»

45

Isifu asenje awenja ana kanepal ko

¹ Isifu enatam fe so kamenj menjar non afum ako njanayi ko kasak mo daco, k'onkule: «Nawurene afum fap!» Ali wakim enayi fe so Isifu kasak nte enjementarne awenja ana mo. ² K'eyefe kabok, aMisira ko aka kalo ka Firawona nane ko dim kabok. ³ Ko Isifu oloku awenja ana: «In' ofo Isifu! papa kem asoroyi doru ba?» Mba awenja ana njanatam fe kalukse ko moloku nte panjiyane na kananj ko so mo. ⁴ Ko Isifu oloku awenja ana: «Iletsene nu, nalotarn' em.» Ko njalotarne ko. K'oloku na so: «In' ofo Isifu wenj konu nwe nancamas a ko anjere ko Misira mo. ⁵ Ndekal on, ta nawakasne. Ta patele nu kacamas kem paker' em non, bawo kabum konu, nanyi doru ko Kanu kanabelkar' em kakerene non, iyi nu kirinj. ⁶ Teren ta meren ta dor to tante dotof. Panjame teren kacamat afode pac-bifti, afode pac-ten. ⁷ Kanu kakar' em iyi nu kirinj, nte tansenje nu kasoto ka non atof nanye yuruya mo, imar nu ta nafi, icbum nu panyenki pamppe ayi kacaperene mo. ⁸ Ndekal on, bafon nan' eker' em non, mba Kanu ko. Kanu kanjambor im iyone papa ka Firawona, wabe waka kalo kon disre, wakirinj ka atof na Misira fap. ⁹ Narakne nape nde papa kem eyi mo. Nako naloku ko: «Nte to wan kam Isifu olokuna su: Kanu kanjambor im wakirinj ka atof na Misira fap. Ta mawon kader non iyi mo! ¹⁰ Nde atof na Kosenj na manjo-yi, mafodebol' em, kayefe mana papa kabap awut am, awut-so am, yocol yam yopon ko yefet hanj ca nye mayo mo fap. ¹¹ Non tan indetam kacson am ca fap bawo pasoracame meren kacamat a dor declip. Ti disre dor dafodesumpar yoko mayo mo.»»

¹² «Foto nanjbatne ti far yonu, ko wafet kem Benjamin enjbaten' em far yon yati a in' onjok-lokar nu. ¹³ Nako naloku papa kem ko palel mpe isoto Misira mo. Nalomar ko nte nananj de mo fap. Narakne natorene papa kem non iyi mo.» ¹⁴ Ko Isifu enapsarne so wafet kon Benjamin dakilim, ko nyayefe kabok. ¹⁵ Ko Isifu oncupas awenja ana fap. Ko njandelapsar kande tofo tin ko njalok-loku.

Firawona kawe ka Yakuba Misira

¹⁶ Ko moloku mamako mesam kalo ka Firawona fap disre, a awenja a Isifu njanderna mako. Ko toloku tatak tambot Firawona ko amaras on. ¹⁷ Ko Firawona oloku Isifu: «Maloku awenja am ana: «Nayo nte: Nalek yocol yonu, nako atof na Kanahan. ¹⁸ Nalek papa konu ko afum on, nader non iyi mo.»

Indeyone nu nte o nte tentese atof na Misira ma. Nende nac-di yeri yotot ya Misira.»
19 Iwos' am kaloku awenɔc am anja: «Neyo nte: Nalek cibil atof na Misira, nako nalek awut ko aran anu ko papa konu nader.»
20 Ta nanjanne melar teta ca yonu yok nandeko-sak di mo, bawo mpe o mpe peyi atof na Misira poyone potot mo, pendeyone ponu.»

21 Ko awut a Yakuba nayo tatoko. Ko Isifu osɔn awenɔc anja cibil pamo tako Firawona enasom ko ti mo. K'osɔn nja so yeri yok njanako kacdi dapo mo.
22 Ko Isifu ompoce awenɔc anja fap yamos yesakpaxe K'osɔn Benjyamin gbeti menɔcambel 300 ko yamos kacamat yesakpaxe.
23 Ca nye yo Isifu enasɔn pakene kas kanjan: Sofale surkun waco sasare ca yotot ya Misira, ko sofale saran waco sasare malo, cacom ko yeri ta nte njko-sumpar dapo kader Misira mo.
24 Ko Isifu esak awenɔc anja ko njalukus. K'oloku nja: «Ta nako cop dapo de!»
25 Ko awenɔc a Isifu nayeɛ Misira ko njampe Kana-han ndena papa kanjan Yakuba.
26 Ko awenɔc a Isifu njaloku kas kanjan teta Isifu kiyi kon doru so. Ko njaloku kas kanjan a Isifu oyone wabe waka atof na Misira fap. Mba abekac njenape fe Yakuba bawo enalan fe nja.
27 Ko njalorak mo moloku moko Isifu enasom nja mo fap. Nte Yakuba enanank cibil cako Isifu enasak kadelek ko mo, it' enasone ko on abekac kape.
28 Ko Yakuba oloku: «Ilan ti on! Wan kem Isifu osroyi doru! Indeko nank ko a ic-fi.»

46

Yakuba kako kon Misira

1 Ko Yakuba njko ko ca yok enayo mo. Nte embere Berseba mo, k'olonje di Kanu ka papa kon Isiyaka.
2 Ko Kanu kalok-lokar Yakuba kanank ka pibi disre. Ko Kanu kawe ko: «Yakuba! Yakuba!»
K'owose: «In' ewe!»
3 Ko Kanu kaloku ko: «In' ofo ina Kanu, Kanu ka papa kam. Ta manese kator ka Misira. Bawo difo njko-sɔn' am kayone ka kas ka afum alarəm.
4 San' endesol kator ka Misira. In' endesɔn' am so kape. Isifu yati endemep' am for waca won.»
5 Ko Yakuba eyefe Berseba. Ko awut a Yakuba njankeke kas kanjan, aran anjan, ko awut anjan cibil ca dantaf disre nce Firawona enasɔn pako kere nja mo.
6 Ko njalek so yocɔl yanjan ko ca yok njanasoto atof na Kananan mo. Ko Yakuba njko Misira ko afum on fap.
7 K'enkenene atof na Misira awut on arkun ko awut-so on arkun, awut on aran ko awut-so on aran.

Yakuba delay dan

8 Mewe ma awut a Yakuba mame, anje njanak Misira mo. Yakuba ko awut on:
Coco ca Yakuba, Ruben.
9 Awut a Ruben: Henok, Palu, Hecaron, ko Karmi.

10 Awut a Simon: Yemuyel, Yamin, Ohad, Yakin, ko Sohar, ko Sawul wan warkun waka wəKanananara.

11 Awut a Lewy: Kerson, Kehat, ko Merari.

12 Awut a Yuda: Her, Onan, Selah, Perec, ko Serah, mba Her ko Onan njanafi nde atof na Kananan. Awut a Perec njanayone Hecaron ko Hamul.

13 Awut a Isakar: Tola, Puwa, Yob, ko Simron.

14 Awut a Sebulon: Sered, Elon, ko Yahalel.

15 Awut akanje njo Leya enakome Yakuba nde Pagan-Aram, mba wan kon wəran Dina eyi fe ti. Kalek awut on aran han arkun, njanako afum 33.

16 Awut a Kadu: Cifyon, Haki, Suni, Echon, Eri, Arodi, ko Areli.

17 Awut a Aser: Yima, Yisuwa, Yisuwi, ko Beriya, ko Sera wakire kanjan. Wan ka Beriya: Heber ko Malkiyel.

18 Awut a Silpa wəmarəs nwe Laban enasɔn wan kon wəran Leya mo, njo akako anje enakome Yakuba mo. Njanayi afum waco ko camat-tin.

19 Awut a Rasel, wəran ka Yakuba: Isifu ko Benjyamin.
20 Ko Isifu nkon njkom Misira awut meron: Manase ko Efrayim, anje Asnat wan wəran ka Potifera Sali Almamy sa dare da Hon, enakome Isifu mo.

21 Awut a Benjyamin: Bela, Beker, Asubel, Kera, Naman, Ehi, Ros, Mupim, Hupim, ko Ardu.

22 Yuruya yaye yo Rasel enasotone nkon Yakuba, njanayi afum waco ko mankale.

23 Wan ka Dan: Husim.

24 Mewe ma awut a Naftali mame: Yahcel, Kumi, Yetser, ko Silem.

25 Awut a Bilha njo akako, Bilha nwe Laban enasɔn wan kon wəran Rasel mo poyoko wacar k'onkome nja Yakuba. Njanayi afum camat-meron.

26 Afum anje njanacpse Yakuba kako ka Misira mo, njanayi afum 66 anje njanayone akom on mo, alom fe aran a awut on arkun de.
27 Awut a Isifu anje enakom Misira mo: Njanayi awut meron. Afum a Yakuba anje njanacpse ko daronj kako ka Misira mo, njanayi fap fanjan afum 70.

Yakuba kande kon nde Misira

28 Ko Yakuba osom Yuda poyi ko kirinj kako ka Kosen ndena Isifu. Ko Yuda embere atof na Kosen.
29 Ko Isifu elek abil non k'empe Kosen kako-bapene ko papa kon Yakuba. Isifu njanko-wuragene ko papa kon, k'enapsarne ko dakilim ko k'eyefe kabok. K'ombok hanj.
30 Ko Yakuba oloku Isifu: «Intam on kafi bawo inanj am kero, k'inɔcɔn on fo mayi doru!»
31 Ko Isifu oloku awenɔc anja ko afum a papa kon: «Ilukus iko ilukse Firawona kabere konu. Iko iloku ko fo: «Awenɔc im nja ko afum a papa kem anje njanayi atof na Kananan mo, njander non iyi

mə. ³² Afum akek a ηkesiya, cir, kə cəna ηə ηayəne, bawo akek a acəl ηə. Nəηkerε yəcəl yaηan fəp kə ca yaηan.» ³³ Kə tēm tendebəp nte Firawona endewe nu pacyif nu: «Ake 'yəne yebəc yonu-ε?» ³⁴ Nəcłoku kə: «Sən' acar am, akek ηə səyənε, kəyεfe dεtemp dosu haη məkə, yebəc yayəko yə səmbəpε akombərə asu.» Ti disre, nəyi Kosεη, bawo aMisira ηambətər fε akek a ηkesiya kə cir.»

47

¹ Kə Isifu əηkə pəlukse ti Firawona. K'oloku kə: «Awεηc im aηa kə papa kem ηander kəyεfe ka atəf ηa Kanahan kə yəcəl yaηan ηkesiya, cir kə cəna kəbəp ka ca yaηan fəp. Nəyi tante atəf ηa Kosεη.» ² Kə Isifu elək awεηc aηa kəcamət k'ementər ηa Firawona. ³ Kə Firawona eyif awεηc a Isifu: «Ake 'yəne yebəc yonu-ε?» Kə awεηc a Isifu ηaloku Firawona: «Sən' acar am, akek a ηkesiya, cir kə cəna ηə səyənε pəmə papa kosu aηa.» ⁴ Kə ηaloku sə Firawona: «Sənder kədendε atəf ηaηε, bawo dəkəcəl deyi fε sə nde acar am ηayεfe mə, kə dor dembək kəbək dəm atəf ηa Kanahan. Məwosε oη acar am kəndε atəf ηa Kosεη.» ⁵ Kə Firawona oloku Isifu: «Papa kam kə awεηc əm aηa ηander nno məyi mə. ⁶ Atəf ηa Misira ηey' əm dəwaca, mədəs papa kam kə awεηc əm aηa nno pəntesε ηa Kosεη mə, kə mənçərə sə awεηc əm aηa daco afum alompu-ε, məcəmbər ηa ηackeks' em yəcəl.» ⁷ Kə Isifu ηηkerε papa kən Yakuba kədementər kə Firawona. Kə Yakuba ontolanε Firawona. ⁸ Kə Firawona eyif Yakuba: «Meren cəke mə məyi doru-ε?» ⁹ Kə Yakuba oloku kə: «Meren mme isətə kəcepε-cepε disre mə, məsətə meren 130, kiyi kem doru kəηçepər katəna-katəna. İηçepərəne meren meyenki kiyi kem doru. İntasətə fε meren mme akombərə em ηanasətə mə, mba teçepərəne doru tin tayi tə sənçepərəne doru.» ¹⁰ Kə Yakuba ontolanε sə Firawona. K'eyεfe, k'esak kə.

¹¹ Kə Isifu endəs papa kən kə awεηc aηa atəf ηa Misira. K'əsəη ηa antəf Misira, nde atəf ηa Ramses, pəmə təkə Firawona ənaloku kə ti mə. ¹² Kə Isifu entəm oη kəgbəkərε papa kən, awεηc aηa, kə afum a papa kən fəp pəmə təkə ηanalanənε mə.

Isifu kəkətənε mes ma Misira

¹³ Yeri yənayi fε sə atəf ηa Misira fəp, bawo dor dənəsətə fənəntər. Atəf ηa Misira kə atəf ηa Kanahan dor dənçlənkas oη kələnkas dəm afum a təf yayəkə. ¹⁴ Kə Isifu ewetəs gbeti fəp mbε bənayi atəf ηa Misira kə atəf ηa Kanahan mə. Pəcsəkpərə gbeti babəkə malə, kə Isifu əmbərse gbeti babəkə nde kələ ka Firawona. ¹⁵ Nte gbeti ba Misira kə Kanahan belip mə, kə aMisira fəp ηander nno Isifu eyi mə. Kə ηaloku: «Məsəη su yeri! Cepə səndefi for yam kirin bawo gbeti beyi fε sə?» ¹⁶ Kə

Isifu oloku: «Nəsəη yəcəl yonu. İηsəη nu kəcom kəsəkpε ka yəcəl yonu, bawo gbeti beyi fε sə.» ¹⁷ Kə ηaηkerε Isifu yəcəl yaηan. Kə Isifu əηsəη ηa yeri kəsəkpε ka yəcəl yaηan: Fəles, yəcəl yεfet kə yəpəη, səfale. Kə Isifu əsəη ηa yeri ya teren tatəkə kəsəkpε ka yəcəl yaηan fəp. ¹⁸ Nte teren tatəkə tənçepər mə, kə aka Misira ηander sə nno Isifu eyi mə teren təc-kəsək. Kə ηaloku kə: «Səfstam kəmənçər əm a gbeti bosu belip, kə yəcəl yosu yelip. Daka o daka dənçəmε fε su sə, mənε dis dosu kə ntəf yosu. ¹⁹ Səndefi oη for yam kirin ba, kə ntəf yosu? Məway su kə ntəf yosu kəsəkpε ka yeri. Tēm tatəkə səyənε acar a Firawona, sənə kə ntəf yosu. Məsəη su defet səbəc ta sədefi, ntəf yosu yedefantərə gbəlməs.»

²⁰ Kə Isifu ewayε Firawona ntəf ya Misira fəp, aka Misira fəp ηanacaməs ntəf yaηan, bawo dor dənəbəkər ηa. Kə atəf ηəyənε oη ηa Firawona. ²¹ Kə Firawona elək afum aηε ηanayi dəcələnçər ca Misira mə, k'ənçkerε ηa sadare səpəη. ²² Mba Isifu enaway fε ntəf ya Sali Almamyε, bawo Firawona enamənε kəway ka ntəf yaηan. Sali Almamyε nəyi kəkəkəs ka Firawona disre, ti tə Sali Almamyε ηanətəcəməs ntəf yaηan.

²³ Kə Isifu oloku afum a Misira: «İway nu məkə kə ntəf yonu, nəyənε məkə aka Firawona. Defet dende: Nəntam kəbət dəntəf. ²⁴ Kə nəndetel-ε, nəsəη poboc pin pa kətəl konu kə nəyer ki kəcamət-ε Firawona. Nəna nələk yoboc mənçələ nye, yendeyənε nu yeri ya daker kə awut, yəyənε nu sə defet da teren təcəηc.» ²⁵ Kə ηaloku Firawona: «Məlukse su kəyi doru! Səsətə kəηaηnənε ka wəbε kosu, səndeyənε wəcar ka Firawona.» ²⁶ Kə Isifu ηçəmbər ti kə təyənε məkə təyε ta Misira: Poboc pa kəcamət fəp pa Firawona pə. Mənε ntəf ya Sali Almamyε gbəcərəm yətəyənε ya Firawona.

Mefan ma Yakuba mələpəs

²⁷ Kə Yakuba endε atəf ηa Misira, atəf ηa Kosεη. Kə pəyənε di ndaranan k'əyənε kas ka afum alarəm. ²⁸ Kə Yakuba eyi doru meren wəco kə camət-mεrəη atəf ηa Misira. Kəwon ka Yakuba doru fəp kənasətə meren 147. ²⁹ Mataka ma Yakuba kələtəs kəlip, k'ewe wan kən Isifu k'oloku kə: «Kə məfan kəmar im-ε, məboc kəca kam aləηk ηem tantəf, mələk' em layidi pəsoku disre nde mändətəmpər' em mə: İletsen' am ta məwup im Misira! ³⁰ K'ındefantərə kə papa kem aηa-ε, məwuren' em Misira. Məkə məwup im nde kufu kəηan kəyi mə.» Kə Isifu oloku kə: «İndeyə təkə mələk' im mə.» ³¹ Kə Yakuba oloku: «Məderəm' em ti.» Kə Isifu endərəmə kə ti. Kə Yakuba ontontnε nde kəfəηc kən dərəmp.

48

Yakuba kətolanε kən awut arku a Isifu

1 Nte mes mamako menjceper mo, k'anjko paloku Isifu a Papa kon entamne fe. Ko Isifu elekene awut on meren Manase ko Efrayim. 2 K'asone ti Yakuba kacare, k'aloku ko: «Wan kam Isifu eyi kader nno mayi mo.» Ko Yakuba olojka fanontar fon k'eyefe, k'ende kafanj kon keron. 3 Ko Yakuba oloku Isifu: «Kanu Karon nke kantam mes fap ma doru mo kanawurur im dare da Lus nde atof na Kanahan ko kason im temer kadepoc' em potot. 4 Ko kolok' im: 'Indeson am dokombara, indeson' am kala, indeson' am kayone watem ka afum alaram. Indeson atof njanef afum am ko menjceper-e, ataf njanef njendeyone njan doru o doru.» 5 «Ndekol on, awut meren ane maykom atof na Misira a k'indeder nno mayi mo, njendeyone akemi. Efrayim ko Manase njayone akemi, pamo toko iyo Ruben ko Simon mo. 6 Mba awut ane mandekom on ane meren tadaran mo, akam njandeyi akako, awenja anja no njandesotar ke. 7 Kader kem Padan, ko Rasel efir im dopo da Kanahan, ta pambale su kabere Efrata-e. Difo inawup ko katina dando dopo da Efrata, nde poyone Betlehem mo.» 8 Ko Yakuba omoman awut a Isifu k'eyif: «Are no akanje-e?» 9 Ko Isifu oloku papa kon: «Awut em no, ane Kanu kason im nno mo.» Ko Yakuba oloku: «Iletsen' am mayo na njacone nno itolane na.» 10 Detem denalolas Yakuba for. Eje-tam fe so kanejk. Ko Isifu onon awut on nde Yakuba eyi mo, ko Yakuba oncup na, k'emakarne na. 11 Ko Yakuba oloku Isifu: «Inacem-cemane fe so kadenanj am. Mba Kanu kason' em k'inanj am han awut am!» 12 Ko Isifu elin awut kas dalanj, k'ejcap kero dantof. 13 Ko Isifu osumper meren manjan fap waca, psumpere Efrayim kaca katot mba payi kaca kameriya ka Yakuba, k'osumpere Manase kaca kameriya mba payi Yakuba kaca katot, k'ononone na so nde watem kajan eyi mo. 14 Ko Yakuba enterj kaca kon katot, k'endenj ki Efrayim deromp nwe enafete mo, k'endenjer Manase kaca kon kameriya deromp. Enacere bel-bel toko onjyo waca won mo, ali nte Manase enayone wan wacoko-coko mo. 15 Motolane mme mo Yakuba enatolane Isifu: «Kanu Karon nke kanejk papa kem anja Abraham ko Isiyaka teceperene tanjan mo, Kanu Karon nke kanejkas im kayefe nte iyi doru han mako mo, 16 Meleke mme menjyac im palec mo, mosone awut ane! Pawe na tewe tem ko mewe ma papa kem anja, Abraham ko Isiyaka. Kanu kasone na kakom palaram nde atof njanjoko daco.»

17 Nte Isifu enanj kas pac-denjer Efrayim kaca kon katot mo, ko tantobat ko. Ko Isifu osumper kaca ka kas, k'ononon ntende domp da Manase ta pendenjer ki Efrayim. 18 Ko Isifu oloku papa kon: «Ta mayo tante, foto Manase ebek. Nkon o pamar mendenjer kaca kam katot.» 19 Ko papa kon efati, k'oloku: «Injcare ti, wan kem. Injcare ti! Nkon so endeyone watem ka afum alaram, endebek. Mba wenj Tonjo endebek ko, awut on njandelas tof fap.» 20 Ko Yakuba ontolane na doko dadako, k'oloku: «Man' endesone Yakuba pac-tolane a pac-kule fo: 'Kanu kason' am kayi pamo Efrayim, pamo Manase!» Tatoko to Yakuba enacambor Efrayim Manase kirin. 21 Ko Yakuba oloku Isifu: «Kafi k'inder! Mba Kanu kandesole nu. Kandelukse nu atof na atem anu. 22 Imberen' am poko awenja am anja njantodesoto mo*, ip' ayone mpe inabanjere aka Amor dakma dem ko ambancaran njem mo.»

49

Katolane ka Yakuba awut on waco ko meren

1 Ko Yakuba ewe awut on, k'oloku: «Nelonkane iloku nu toko tendeder nu kirin mo.

2 Nelonkane, ncanjkal im Awut a Yakuba! Ncanjkal Yisrayel* papa konu!

3 Ruben, mana coco cem, mana nwe inakom tem nte inayo fanontar mo: Manjceper awenja am anja tokom, ko fanontar.

4 Mayenjk pamo domun nde denjyeks dakangboko mo, mba mafodesoyone wakirin, Bawo manapere dakafantere da papa kam, Manayikyikas kafanj kem kapesa ka ki, ko woran kem wakin.

5 Simon ko Lewy dwenja do njayo: Na njantone, njasek koko-yo palec.

6 Ta amera njem nosol kamankas kajan palec, Ta mecem-cemne mem metone nde njantone kabapene mo.

Bawo meteke manjan disre, njandif fum.

Kacuca kajan disre, ko njancopu-copu mura banta.

7 Intolane meteke manjan palec, bawo membek pelasor.

Intolane palec deyenki bakac danjan, bawo dofayone nonofor.

Indeyeras na atof na Yakuba, Indesamaser na atof na Yisrayel.

8 Yuda, mana, awenja am anja njandeyekyas am.

Mändesumpər aterəne am cəərbə.

Kə awənc əm anja ɲandəcəp am səbomp fər
yam kirinj.

⁹Yuda, kusunuŋku kəwut kə məyənə.

Dəkəwatəri-watəri wəsəm wam məyəfə, wan
kem!

Nkən oŋnut wəcək, pəfəntərə pəmə
kusunuŋku.

Pəmə kusunuŋku kəran: An' entam ki
kəyektı ta kəfan-ε?

¹⁰Kəgbo ka dəbe kəfəde kəc-bələ Yuda,
kəgbo ka dəbe kəndeyi yuruya yon dəwaca,
han təm nte wəka kəgbo kanjə yati endeder
mə,

wəkə afum fəp ɲandeyi dəntəf mə.

¹¹Nkən (Yuda) ende pəc-kot səfale sən
dəwiŋ,

pəkot wan ka si nde kətək ka wiŋ,
Ende pəc-yak yamos yon dəmember,
kə bərumus bən, dəməŋcəncə ma rəsən.

¹²Member mēdesəne kə fər kəyimbarə,
Məsə ma wana mēdefertər əm sek.

¹³Kə mənə Sabulon, kəba kəsək mēdēndə,
nde cibil cəndeyə kətənta mə.

Cələnəcər ca atəf ɲənəkə cəndewəkəl han
Sidonj.

¹⁴Isakar, mənə səfale səpən sə məyənə,
nse səfəntərə gbərə mərəŋ daco mə.

¹⁵Pənəŋk fə kəfo kanjə eyi kəjesəm mə
kəntəsə,

k'atəf ɲəmbət.

Pətirmi kumunt padəndəsər kə pəsarə,
Yəbəc ya dacar y' endeyi.

¹⁶Dan, endeyənə afum ən wəbəc.

Pəmə kusunja kələma cusunja cələpəs ca
Yisrayel cəkə.

¹⁷Dan, endeyi pəmə abok nje ɲeyi dəpə mə,
ənkişin nje ɲeyi dəpə kəsək mə.

Abok nje ɲeŋəŋ bənta ya afələs,
a təsənə wəyeksənə ka ɲi kətəmpənə mə.

¹⁸İngbəkər əm amera Kanu Kəpən, a
məndeyac im!

¹⁹Kadu, kənay† kəndepənə kə
pəyefə pəcəmə ɲa darənə kəbeləs.

²⁰Ndena Aser, yeri yobonju yendela di.

Antəf ɲam ɲende ɲoc-sən yeri nyə pəmar
yoyənə yeri y' abə mə.

²¹Naftali, were w' yoyənə nwe weyi kiyi ka wi,
ta tes o tes tonkotərne wi mə.

Ende pəc-koməs awut atət‡.

²²Isifu, popon ja kətək kəkom pəyənə,
Popon ja kətək kəkom nke kəcəmə kəŋgbəkə
kəsək mə,

wara waki wetilsərne damba.

²³Ŋandəkətər kə, kə ɲampən.

Apənə mbəŋcəran ɲanayənə ayəfərəne am.

²⁴Mba ambəŋcəran ɲən ɲende ɲetəŋnənə kə
nkən sərka.

Anacənəs waca wən

kətam ka Kanu ka fənəntər ka Yakuba
dəntəf.

Yoyənə wəkək kə togbu pa aka Yisrayel§.

²⁵Tewe ta Kanu ka papa kam, nke kəyənə
wəmar kam mə,

tewe ta Kanu nke kəntam mes fəp ma doru
mə, nke kəndepoc' am mə:

Kəpocə pətət nke kəndeyefə dareŋc mə,

kəpocə pətət nke kənyefə dəntəf mə,

kəpocə pətət ka awut alarəm kə yəcəl
yələrəm.

²⁶Kətolanə nke papa kam ontolan' am mə,

kəŋcəpər kətolanə pətət ka anje ɲənkom im
mə,

han dəkələpsər da mərə ma doru o doru.

Kətolanə pətət kanjə kəyi Isifu dəromp,

dəndo domp daco da Isifu

nwe yoyənə wəbəc ka awənc anja mə!

²⁷Benjamin, kalma k'yoyənə nke kəŋwatəri-
watəri mə.

Bət-bət kəwatəri-watəri wəsəm wa ki,
dəfoy, pəyerəs yəsətə ya ki.»

²⁸Awut akanje ɲayənə cusunja wəco kə
mərəŋ ca Yisrayel. Moloku mame mə
kas kəŋan ənaloku ɲa, nte oŋtolanə ɲa mə.
Yakuba enatolanə ɲa nwe o nwe kə kətolanə
kən tacinə.

Defi da Yakuba

²⁹Nte Yakuba elip kətolanə awut ən mə,
k'osom ɲa: «İntas kəbər atem em anje ɲafi
mə. Nəwup im kə papa kem anja, nde kufu
kanjə kəyi nde dalə da Həfəron wəHewy
mə, ³⁰nde kufu nke kəyi dalə da Makpela,
Mamre kəsək, nde atəf ɲa Kanahan. Dalə
dadəkə də Abraham ənaway nne Həfəron
eyi mə, pəyənə di dəkəwupənə da afum ən.

³¹Difo ənawup Abraham kə wəran kən Sara,
difo ənawup İsiyaka kə wəran kən Rebeka,
difo inawup sə Leya wəran kem. ³²Dalə kə
kufu nke kəyi di mə, Abraham ənaway di
aHewy dəwaca.» ³³Nte Yakuba elip kəsom
awut ən mə, k'əfəntərə dəkəfənc. K'əŋgin
kifir k'əŋŋkələne atem ən anje ɲanafi mə.

50

Kəbal ka Yakuba

¹Kə Isifu əntəmpənə papa kən kəronj,
k'ombok kə kəronj, k'əŋcup kə. ²Kə Isifu
osom acar ən akə ɲanayənə atən cəl mə, a
ɲasop kas acəl nje ɲəsənə ta wəfi ente katəna
mə. Kə atən cəl ɲasop Yakuba acəl ɲənəkə.
³Kə tənəkə mata 40. Təm tatəkə matakə
maməkə m' anj-cəp afi acəl ɲa kətəte ɲənəkə,
kə aMisira ɲambok kə mata 70.

⁴ Nte mataka ma kəbal kən meñcepər mə, kə Isifu oloku afum akə njanayı nde sanjka sa Firawona mə, k'oloku nja: «K'intam kəsətər nu layidi-ε, nəloku nte Firawona iletəne nu: ⁵ Papa kem enasəñ' em kədəerəm, pəc-loku: «Kəfi k'inder! Məkə məwup im nde kufu kəñkə iñkay nde atəf nja Kanahan mə.» Difo ifan kəpə ikə wup papa kem. K'ilip-ε, nder.» ⁶ Kə Firawona oloku kə: «Məpə məkəwup papa kam pəmə təkə əsəñ' am kədəerəm mə.» ⁷ Kə Isifu empe kəkə-wup papa kən. Kə njampe kə abeki aka sanjka sa Firawona fəp kəbəp abeki a atəf nja Misira. ⁸ Kə afum a Isifu fəp, kələk awəñc anja kəbəp ka afum a papa kən, mənə awut, yəcəl yanjan yəpəñ kə yefət n' anasak atəf nja Kosəñ. ⁹ Isifu kə cibil ca dəntəf k'ayeksənə fələs njampe kə nkən, kə təsəñə akə a Kanahan kəla. ¹⁰ Nəndəbəp pəferere pa Atad, nñe njeñi Yurden takəronj mə, kə njawup Yakuba dəndo kəyəkəkəs disre. Kə Isifu ombok kas mata camət-məreñ. ¹¹ Kə ande a atəf njanəkə, aka Kanahan, njañi kəbal ka Yakuba dəndo pəferere pa Atad. Kə njaloku: «Defi dəpəñ də dandə aMisira daco!» Ti t' əsəñe tofo tatəkə tewe ta «Abel Misira» nde Yurden takəronj. ¹² Kə awut a Yakuba njañə təkə papa kəñjan enaloku nja mə. ¹³ Kə awut əñ njankekəre kə atəf nja Kanahan. Kə njawup kə nde kufu ka dalə da Makpela, dalə nde Abraham enaway Hefəronj wəHiti dəwaca mə, pəyə di dəkəwupənə da afum əñ, nde Mamre kəsək. ¹⁴ Nte Isifu elip kəwup papa kən mə, k'oluksərne Misira kə awəñc anja kə akə njanacəmbər kə, kəkə-wup papa kən mə.

Mes maməkə mə mencepər nte defi da Yakuba delip mə

¹⁵ Nte awəñc a Isifu njanəñk fə papa kəñjan efi mə, kə njaloku: «Kə Isifu eñkafələ pəyənə wəterənə kosu, kələkə ka ayek nja pələc mpe sənayə kə mə!» ¹⁶ Kə njasom a paloku Isifu: «Papa kam enasom nte a pəc-fi: ¹⁷ «Nte tə nəñkə-loku Isifu: Oh! İletsen' am məñjanənə awəñc əm anja pələc kə kiciya kəñjan, bawo njanayə əm pələc! İletsen' am məñjanəñe nñ kiciya ka acar a Kanu ka papa kam!» Kə Isifu ombok nte analoku kə moloku maməkə mə. ¹⁸ Kə awəñc anja nander nja sərka njetəmpənə Isifu dəntəf kə njaloku: «Sən' əfə akanə acar am.» ¹⁹ Kə Isifu oloku nja: «Ta nənesə. Cəpə Kanu k'iyənə? ²⁰ Nənasek' em kəyə ka pələc. Mba Kanu kənəkafəli ti pətət, kələmpə ka nte teyi məkə mə, kə kəyəc ka defi da afum alarəm. ²¹ Ndekəl nñ, ta nənesə! İndetamə nu məfan monu fəp kə ma awut anu.» Kə Isifu ontore tore nja bəkək, k'olok' ləkəre nja dim d' antəf.

²² Kə Isifu endə Misira nkən kə afum əñ. K'eyi doru meren 110. ²³ Kə Isifu enəñk awut a Efrayim hanj detemp maas. Kə Makir, wan ka Manase, nñkom awut əñ ləñk ya Isifu kəronj. ²⁴ Kə Isifu oloku awəñc anja: «Kəfi

k'inder: Mba Kanu kəndemar nu ilan ti. Kanu kəndepənə nu nde atəf nəkə kənələkə Abraham, İsiyaka kə Yakuba layidi kəsəñ nja mə.» ²⁵ Kə Isifu əsəñe awut a Yakuba kədəerəm, pəc-loku: «Kanu kəndemar nu ilan ti. Nədə nəpənə bənt yem, nəbələne yi nno.» ²⁶ Kə Isifu efi pəsətə meren 110. K'asop kə acəl nñe nñəñəñe wəfi kətətə katana mə. Kə njamber kə kanjəkəra ka tasar pəpat dəndo atəf nja Misira.

Yosuwe Kɛberɛ: Toloku ntɛ Kanu kɛnaloku Aɲnabi Yosuwe mɔ

Moloku melarɛm teta kɛtabu kanke, aɲciɛs taruku ta aka Yisrayel dɛcɛtabu cɛlarɛm disrɛ. DɛTawureta Musa aɲcop. Afum apɔɲ a Yisrayel, Aɲnabi Abraham, Aɲnabi Siyaka, Aɲnabi Yakuba, kɔ awut ɔn wɛco kɔ mɛrɛɲ (12) fɛp faɲan dɛkɛtabu kɛcɔkɔ-cɔkɔ ka Tawureta Musa aɲnɛɲk pi, mpe aɲwe «Dɛkɛcop» mɔ. Dɛkɛlɛpsɛr da kɛtabu kanke dementɛr su tɔkɔ aka Yisrayel ɲanabap atɔf ɲa Misira mɔ.

Kɛtabu ka mɛrɛɲ ka Tawureta Musa nke aɲwe «Kɛwur» mɔ, taruku ta Aɲnabi Musa ɔ tɔɲcop. Kɔ Kanu kɛsɔɲɛ k'ɛɲkom kɔ atɔf ɲa Misira, nte tɔɲsɔɲɛ pɛwure afum a Yisrayel dacar mɔ.

Nte aka Yisrayel ɲaɲcali Kɛba ka Cɛɲkɔlma kɛmar ka mes mɛwey-wey mme Kanu kɛnamentar mɔ, kɔ ɲambɛrɛ dɛtegbɛrɛ. Atɔf ɲa Kanahan ɲɔ Kanu kɛnafan kɛkɛkɛrɛ ɲa, nde kɛnadɛrme aYisrayel kɛsɔɲ ɲa mɔ. Kɛtabu ka maas ka Tawureta Musa «Buk ba Aloɲɲɛ», ka mankɛlɛ «Kalom», kɔ ka kɛcamɛt «Sariye sa Mɛrɛɲ», cɛtabu caɲce fɛp cɛloku teta marɛnt ma aka Yisrayel nte Kanu Kɛpɔɲ kɛnawure ɲa dacar nde Misira mɔ. Kɛwon ka afum aka Yisrayel dɛtegbɛrɛ kɛnasɔtɔ mɛren wɛco mankɛlɛ a ɲadɛbɛp atɔf ɲa Kanahan. Kɛtolan kɛɲan kɛnasɔɲɛ ɲa kɛwon di.

Nte ɲanayɛfɛ kɛcali kɛɲgbɔkɔ ka Yurden, ɲabɛrɛ atɔf ɲa Kanahan mɔ, kɔ Kanu kɛloku aka Yisrayel a Yosuwe pɛyɔnɛ ɲa wɛkirin dɛkɛcamɛ da Aɲnabi Musa. Kɔ Aɲnabi Yosuwe ɛɲcalɛnɛ ɲa kɛɲgbɔkɔ ka Yurden kɛmar ka mes mɛwey-wey ma Kanu, pɛmɔ tɔkɔ Musa ɛnacalɛnɛ ɲa Kɛba ka Cɛɲkɔlma mɔ.

Nte tɛtɔkɔ tɛɲcɛpɛr mɔ, kɔ Aɲnabi Yosuwe ɛntɛfɛrɛnɛnɛ ɲa atɔf ɲa Kanahan, ɲakɔ ɲasutɛnɛ nte tɔɲsɔɲɛ ɲasɔtɔ tɔf yayɔkɔ mɔ. Kanu kɛnafan kɛsɔɲ ɲa tɔf yayɔkɔ teta danapa danan kɔ kɛdɛrɛm kɛɲkɔ ɛnadɛrɛmɛ ɲa kɛsɔɲ ɲa yi mɔ. Ti disrɛ kɔ Kanu kɛmar ɲa kɛwan kanke disrɛ han kɔ aKanahan fɛp ɲanɛsɛ ɲa. Kɔ cusunɲa nce wɛco kɔ mɛrɛɲ ca Yisrayel fɛp cɛsɔtɔ sɛdare. Kɔ Kanu kɛsɔɲ ɲa tɔf yayɔkɔ yɔyɔnɛ ɲa ke.

Taruku tantɛ fɛp acic pi kɛtabu kanke disrɛ, kɛyɛfɛ tɛm nte aka Yisrayel ɲanacali kɛɲgbɔkɔ ka Yurden mɔ, han tɛm nte ɲanatak sɛdare sa Kanahan fɛp mɔ. Ti disrɛ aɲnɛɲk fɛnɔntɛr fa Kanu belbel. Kanu kɛmbɔtɛr afum ɔn. Kɛdɛrɛm nke o nke kɛndɛrme ɲa mɔ, kɛɲlas ki fɛnɔntɛr kɔ teta danapa danan. Tɛtɔkɔ tɔɲyɔnɛ su totubucnɛ tɔtɔt.

Kɔ sɛna sɛyɔnɛ sɔ afum a Kanu-ɛ, kɛɲmare su fɛnɔntɛr fɛn tɛcɛpɛrɛnɛnɛ tosu doru, pɛmɔ tɔkɔ kɛnadɛrme su mɔ. Kanu kɛmar su, nte tɔɲsɔɲɛ pane moloku mame, palan sɔ mi mɔ. Amina

Kanu kɛloku Yosuwe a pɛbɛrɛ antɔf ɲa kɛ nde Kanahan

¹ Nte defi da Aɲnabi Musa wɛcar wɛka Kanu Kɛpɔɲ dɛɲcɛpɛr mɔ, kɔ Kanu kɛloku Yosuwe wan ka Nun wamarɛs wɛka Musa: ² «Wɛcar kem Musa efi. Nɛkɛl ɔɲ mayɛfɛ, mɛcali kɛɲgbɔkɔ ka Yurden kanke, mɛna kɔ afum akanɛ. Nɛkɛtɛnɛ afum aɲɛ nde atɔf ɲɛɛ inɛsɔɲ aka Yisrayel mɔ. ³ Nnɔ o nnɔ mɛɲcɛmbɛr kɛcɛk mɔ, isɔɲ un di pɛmɔ tɔkɔ inaloku ti Musa mɔ. ⁴ Cɛlɛɲcɛr cɔnu cɛndeyɛfɛ nde dɛtegbɛrɛ han Liban, kɛkɔ ka kɛɲgbɔkɔ kɛpɔɲ ka Efɛrat, kɛbɛp antɔf mɛlmɛl ɲa aka Hit, han nde Kɛba Kɛpɔɲ ntende dec dɛɲkɛlɛ mɔ. ⁵ Ali fum ɔfɛcɛm' am fɔr kirin kiyi kam doru fɛp. Isol' am pɛmɔ tɔkɔ inasolɛ Musa mɔ. Ifɛdesak ɛm, ifɛc' am. ⁶ Mɛyɛɲk dis, mɛbanɲɛ! Bawo mɛn' endekɔtɛnɛ afum a Yisrayel kɛban atɔf ɲa kɛ ɲɛɛ inɛdɛrɛm kɛsɔɲ atem aɲan mɔ. ⁷ Mɛyɛɲk dis gban, mɛbanɲɛ! Magbɛtne mɛkɔt dɔpɔ nde Musa wɛcar kem omboc' am mɔ: Ta mɛkɔ kɛca kɛtɔt, ta mɛkɔ kɛca kɛmeriya, nte tɔɲsɔɲ' am kɛtam mes fɛp nnɔ o nnɔ mɛɲkɔ mɔ. ⁸ Ta buk ba sariyɛ mɛbɛ bobɔl' am dɛkusul! Mɛc-nɛm-nɛmɛnɛ dan pibi mɛgbɛtne, mɛkɔt tɔkɔ buk bambɛ boloku mɔ, ita mɛɲsolɛnɛ dɔpɔ dɔtɔt, it' ɔɲsɔɲɛ mɛtam mes fɛp. ⁹ Indem f' am fɔ mɛyɛɲk dis, mɛbanɲɛ ba? Awa, ta mɛnɛsɛ, ta nɛyikɛ, bawo Kanu Kɛpɔɲ Kanu kam kɛsol' am nnɔ o nnɔ mɛɲkɔ mɔ.»

Yosuwe kɛlompɛs kɛn kɛcali ka Yurden

¹⁰ Kɔ Yosuwe osom ti akirin: ¹¹ «Nɛkɛtɛnɛ sanɲa fɛp, nɛloku afum nte: «Nɛdɛmɛnɛ yeri, bawo mata maas mɛɲcɛmɛ kɛcali ka Yurden yayɛ, nɛkɔ-ban atɔf ɲɛɛ Kanu Kɛpɔɲ Kanu konu kɛmpoc' on mɔ.» ¹² Kɔ Yosuwe oloku aRubɛn, aKadu kɔ aka kusunɲa daco ka Manasɛ: ¹³ Nɛtɔmpɛr tɔkɔ Musa wɛcar ka Kanu Kɛpɔɲ ɛnalok' un: «Kanu Kɛpɔɲ, Kanu konu kɛsɔɲ' un kɛɲɛsɛm, kɛsɔɲ un atɔf ɲɛɛ.» ¹⁴ Aran anu, awut anu, kɔ yɔcɔl yonu yendeyi antɔf ɲanɔkɔ Musa ɔsɔɲ un nde Yurden kɛsɛk ntende dec dɛmpɛ mɔ. Mba nɛna arkuɲ aɲɛ nɛɲyɛfɛrɛnɛ nɛtɔmpɛr yosutɛnɛnɛ yonu mɔ, nɛn' endekɔ-nunɲɛnɛ kɛcali kɛɲgbɔkɔ. Nɛmar awɛɲc un aɲa, ¹⁵ han Kanu Kɛpɔɲ kɛsɔɲ awɛɲc un aɲa kɛɲɛsɛm pɛmɔ nɛna, ɲa sɔ ɲasɔtɔ antɔf ɲɛɛ Kanu Kɛpɔɲ kɛsɔɲ ɲa mɔ. Kɔ telip-ɛ, nɛluksɛrɛnɛ nɛdɛr nɛlɛk antɔf ɲa kɛ ɲɛɛ ɲɔyɔnɛ ɲonu mɔ. Musa wɛcar ka Kanu Kɛpɔɲ ɔsɔɲ un ɲi Yurden kɛca kɛɲkɔ ntende dec dɛmpɛ mɔ.»

¹⁶ Kɔ ɲaloku Yosuwe: «Tɔkɔ mɛloku su mɔ fɛp, sɛndeyɔ ti, sɛndɛsɔ-kɔ nnɔ o nnɔ

māndekekāre su mā. ¹⁷ Sāndecānkāl' am pāmō tōkō sānacānkālē Musa mā. Tes tin gbācārēm tēbas su: A Kanu Kāpōnj Kanu kam kānsōl' am pāmō tōkō kānasolē Musa mā! ¹⁸ Nwē o nwē endetānjā' am alānjās, pāyēnjā' dim dam doomp mā, andif kō. Māyēnjā' dis gban, mābanjē!

2

Yosuwe kāsom kōn afum mērāj Yeriko

¹ Kō Yosuwe wan ka Nun osom afum mērāj dim dāntōf kāyēfē ka Sitim, pāc-liku ŋa: «Nākō, nākōkē antōf ŋanjōkō kō dare da Yeriko! Kō afum akakō ŋanjōkō ŋabērē nde kēlō ka wārān wētōtam kēlotō kōn mā, pāc-we kō Rahabu, kō ŋānjēpārēne pibi nde ndōrōn. ² K'aloku wābē ka Yeriko: «Awa, nāgbātne nte arkun aka Yisrayel ŋānderna nno pibi kādēfen-feni atōf ŋosu mā!» ³ Kō wābē wēka Yeriko osom pākō-liku Rahabu: «Māwūrēne afum akō ŋayi nno ndarām mā, aje ŋāmbērē nde kēlō kam mā, bawō kāfen-feni ka atōf fāp kō ŋānderēne.» ⁴ Kō wārān nwe ēnjekēre arkun aje mērāj k'ōnjōkō pāmēnjā, k'ōloku asom a wābē: «Kānjē kō, arkun aje mērāj ŋāndersa nno kēlō kem, mba ŋāncāresa fē aka nno ŋayōne mā. ⁵ Nendisna tēm nte dec dēnjālēsā pāc-kō kāgbāt kumba ka dare dākusu mā, kō arkun aje ŋawur nno, mba ŋāncāre fē nde ŋānjōkō mā. Nābelkār nēcāmē ŋa darāj, nānjōkōp ŋa!» ⁶ Nte tēnāyi mā, ēnāpēne ŋa nde kēlō darēnjā, k'ēmānjā ŋa nde sek ya cānjōlma dācō, nce ēnadet nde kēlō darēnjā mā. ⁷ Kō afum ŋasumpār dōpō da Yurden kēbēlār ŋa hājā nde dākōtānta. K'ānjōkō kumba ka dare dākusu nte afum abēlār ānjā ŋānawur mā.

⁸ Ta acikōrā atēn mes ŋāntādirē-ē, kō Rahabu ēmpē kākō-bāp ŋa nde kēlō darēnjā. ⁹ Kō wārān nwe oloku arkun aje: «ŋāncāre a Kanu Kāpōnj kēsōj un atōf ŋānjē. Pālēc pākō nāfānjē su mā pōsōtō su, ayek-yek ŋēnjōbōpārne afum fāp, ŋayi kānes' on. ¹⁰ Bawō sāne a Kanu Kāpōnj kēnawosār' on domun da Kāba ka Cānjōlma nte nānjē-wur Misira mā. Sāne sō tōkō nōnadif abē a Amōr mērāj aje ŋānāyi kānjōkō ka Yurden kēsāk ntēndē dec dēmpē mā: Sīhōj kō Oku. ¹¹ Sāne ti, itō mim mowūrē su, kō nwe o nwe ēnjōbjā kifir nno nāyi mā, bawō Kanu Kāpōnj, Kanu konu, kāyōne Kanu ka darēnjā, kō dāntōf. ¹² Ndēkālōj, nādērm' em nno Kanu Kāpōnj kāyi mā, a māndelāsē afum a kēlō kem lāyidī pāmō dōkō iyōn' on mā. Mādērm' em ¹³ a nāndēsāk iya kem, pāpā kem, āwēnjā im ānjā arkun, arān, kō afum alpās aje ŋayōne akānjān mā fāp. Nāsāk su sāmulpār defī, nāfōdēdif su.» ¹⁴ Kō arkun aje ŋaloku wārān nwe: «Sāwosē kāfīne tētām, mba ta mādelokū afum tōkōtēne tosu de! Kō Kanu Kāpōnj kēndēsōj su atōf-ē, sādēbōt mērā sālāsēne sō lāyidī nno nāyi

mā.» ¹⁵ K'ōsōj ŋa kēbānda kō ŋāntōrēne ki nde dāwūndē, bawō kēlō kōn kānāyi disrē kāgbācēne kō dāmbā da sānjā sa dare. ¹⁶ Kō wārān nwe oloku ŋa: «Nākō ta dāmōrō kō pāyi fē ti-ē, nāmbōpārēne kō abēlār anu. Nāgbōpārēne dāndō hājā mātā mābēs, tētānjāne abēlār anu ŋālōkūs, a nōnā nādesumpār dōpō donu kākō!» ¹⁷ Kō arkun aje ŋaloku kō: «Nte tēndēsōjē su kālās kādērām nke māēsōjē su kādērm' am mā; ¹⁸ Awa, mācānjāl im! Tēm nte sādēbōrē dare mā, mēne mākotār tafāc pēyim nde wūndēr wākō mānātōrēne su mā. Mācāmbōrārne iya wākām, pāpā wākām, āwēnjāc'ām ānjā arkun arān, afum am fāp nde kēlō kam. ¹⁹ Nwē o nwe ēnjāli kusunjā kānjōkō a pōwūr mā, ēsārē tētā mecir mōn ndēnā Kanu Kāpōnj, mba kānjōkō pāgbūnjēne wākīn nu dācō-ē, sāsārē tētā mecir mā wākāyi! ²⁰ Kō māloku afum tōkōtēne tosu-ē, tēm tātākō sānjākīli tētānjē tosu kō mānā.» ²¹ Kō wārān nwe oloku: «Kanu Kāpōnj kēsōjē tēyi pāmō tōkō nālōku ti mā!» Kō wārān nwe ēsāk arkun aje kō ŋānjōkō. Kō wārān nwe ojkōt tafāc pēyim nde wūndēr wōn.

²² Kō arkun aje ŋānjōkō ta dāmōrō, kō ŋānjōbōpārēne di mātā mābēs, hājā kō abēlās ānjā ŋālōkūs. Abēlār ānjān ŋāc-tēn ŋa dōpō, mba ŋānānjā fē ŋa. ²³ Kō afum aje mērāj ŋāndē ŋātor dāmōrō, kō ŋānjāli Yurden. Kō ŋānjōkō ŋābōpār Yosuwe wan ka Nun, kō ŋālōmār kō tōkō ŋānāsōtō nde ānāsōm ŋa mā. ²⁴ Kō ŋālōku Yosuwe: «Pāwūrēne pāmō Kanu Kāpōnj kēsōj su atōf ŋānjōkō fāp. Ayek-yek ŋēnjōbōpārne afum fāp, ŋayi kānesē su.»

3

Kācali ka Yurden

¹ Yosuwe ēyēfē bāt-bāt suy, nkōn kō aka Yisrayel fāp, kō ŋayēfē Sitim kō ŋānjōkō hājā kānjōkō ka Yurden. Dāndō ŋayēkti sānjā, kō ŋāndirē di, ŋāntācali fē kēsēsā. ² Nte mātā māās mēnjēpār mā, kō akīrīnjā ŋānjōkōtēne sānjā fāp. ³ Kō ŋaloku afum nte: «Kō nāndēnjānjā kānjōkō ka dānāpā da Kanu Kāpōnj kō sānā-ē, kō ālōnjē aLewy aje ŋāgbānjē ki mā, nāyēfē nde nāyi mā, nēcāmē ki darāj. ⁴ Mba nābōlēne ki ābārā māsār kēcāmāt, ta nālōtārne ki de! Tēm tātākō, nānjāre dōpō dōkō pōmār a nākō mā, bawō nāntācēpār fē dōpō dāndē tōcōkō-cōkō.»

⁵ Kō Yosuwe oloku afum: «Nāsōkāsne, bawō Kanu Kāpōnj kānjōkō ālnā mēs mōpōj nno nāyi mā.» ⁶ Kō Yosuwe oloku ālōnjē: «Nālek kānjōkō kēsēlējā ka dānāpā da Kanu nke nāgbānjē mā, nācēpār afum fōr kīrīnjā.» Kō ālōnjē ŋālēk kānjōkō, kō ŋānjēpār afum fōr kīrīnjā.

⁷ Kō Kanu Kāpōnj kēloku Yosuwe: «ŋāncōp kālēlās'ām mākō nno afum aka Yisrayel ŋayi mā, nte tōnjōjē ŋācārē a in' osol am, pāmō tōkō ināsōlē Musa mā. ⁸ Kō mānā, māsom

alohne anje njagbanne kanjæra ka danapa mɔ nte: Kɔ nanjo bæp kængbɔkɔ ka Yurden-ε, næcæmbæræs domun disre.» ⁹ Kɔ Yosuwe oloku aka Yisrayel: «Næcɔnje mɔ, næcænjæl moloku ma Kanu Kæpɔnj, Kanu konu!» ¹⁰ Kɔ Yosuwe oloku: «Nte tɔ nændecære a Kanu Kæpɔnj kæy' un daco, ki kængbɔbelæs nu fɔr kirinj aka Kanahan, aHit, aHiwy, aPerisi, aKirkasa, aka Amær, kɔ aYebus. ¹¹ Awa nægbætne nte: Kanjæra ka danapa da Mariki ma doru fæp kændecali kængbɔkɔ ka Yurden fɔr yonu kirinj mɔ. ¹² Nælek afum wæco kɔ mæraj cusunja ca Yisrayel disre, fum wækin kusunja o kusunja. ¹³ Nte alohne anje njagbanne kanjæra ka danapa da Kanu Kæpɔnj Mariki ma doru fæp njanadegbæt wæcæk domun da Yurden, kɔ domun da Yurden denjbintær, kɔ sæbo sæsak kætore domun, kɔ donjonkanε tofo tin.»

¹⁴ Nte afum njanawur dæcæbal kækɔ-cali kængbɔkɔ ka Yurden mɔ, alohne agbanne kanjæra kæselen ja danapa da Kanu Kæpɔnj mɔ njæcæpær afum fɔr kirinj. ¹⁵ Katela kængbɔkɔ ka Yurden kæng-lare domun. Nte agbanne kanjæra njarkɔ-tore wæcæk dæromun mɔ, ¹⁶ kɔ domun nde denjyefe dæsæbo mɔ denjæme, kɔ dolonkanε kæfo kin pæbolu pæmɔ abonjan ntende dare da Adama nde deyi Cartan kæsæk, kɔ dækɔ dontor kæca ka kæba ka Araba, kæba Kædokæt, kɔ sæbo sæsæk fæp sæncɔpær domun. Kɔ afum njanjali kængbɔkɔ njatæfærne dare da Yeriko. ¹⁷ Alohne anje njanagbanne kanjæra ka danapa da Kanu Kæpɔnj mɔ njæcæme antɔf njowosu fæp kærɔnj kængbɔkɔ ka Yurden daco. Kɔ afum a Yisrayel fæp njalip kæcali kængbɔkɔ antɔf njowosu kærɔnj.

4

Aka Yisrayel njæcæmbær masar pæyɔne tenepæle tanjan ta kæcali ka Yurden

¹ Nte afum a Yisrayel fæp njalip kæcali Yurden mɔ, kɔ Kanu Kæpɔnj kæloku Yosuwe: ² «Mæyek-yek atemp wæco kɔ mæraj afum daco, kusunja o kusunja fum wækin. ³ Maloku ja: «Nækɔ nælek masar wæco kɔ mæraj nde antɔf njowosu fæp kængbɔkɔ ka Yurden daco, kæfo nke alohne njæcæme mɔ. Nælek mi nækære nækɔ næboc mi nde kæfo nke nændena-cæpærne pibi mɔ.» ⁴ Kɔ Yosuwe ewe afum anje wæco kɔ mæraj anje anayek-yek aka Yisrayel daco mɔ, kusunja o kusunja fum wækin. ⁵ Kɔ Yosuwe oloku ja: «Næcæpær kanjæra ka danapa da Kanu Kæpɔnj Kanu konu fɔr kirinj, næsolne cær kækɔ ka Yurden daco, nwe o nwe pægbanne tasar tin, kælokm ka cusunja ca Yisrayel, ⁶ nte tænsɔnje tæyɔne tenepæle tonu mɔ. Kɔ awut anu njandeyif un dæsæk dølma-ε: «Ake masar mæme mæfanj kæloku su-ε?» ⁷ Næloku ja fɔ domun da Yurden dænacɔpær fæp ja kanjæra ka danapa da Kanu Kæpɔnj kirinj nte kæng-cali Yurden

mɔ, kɔ kængbɔkɔ ka Yurden kængcɔpe domun. Masar mæme mende kæc-cæm-cæmæs aka Yisrayel doru o doru.»

⁸ K'aka Yisrayel njæyɔ tækɔ Yosuwe ænaloku ja mɔ. Kɔ njanjɔ njælek masar wæco kɔ mæraj nde kængbɔkɔ ka Yurden daco pæmɔ tækɔ Kanu Kæpɔnj kænaloku ti Yosuwe mɔ, kælokm ka cusunja ca aYisrayel. Kɔ njælek masar mamækɔ kɔ njæcælεne nde njanacæmbær cæbal kærænna mɔ, kɔ njamboc. ⁹ Kɔ Yosuwe omboc sɔ masar wæco kɔ mæraj kængbɔkɔ ka Yurden daco, kæfo nke alohne agbanne a kanjæra ka danapa da Kanu Kæpɔnj njanacæmbær wæcæk mɔ. Masar mamækɔ masɔrɔyi di haj mækɔ.

¹⁰ Alohne anje njanagbanne kanjæra kæselen mɔ, njanacæpe fε dækacæme danjan kængbɔkɔ ka Yurden disre haj kɔ aka Yisrayel njalip kæyɔ ka tækɔ Kanu Kæpɔnj kænasom Yosuwe a pæloku ja mɔ, kɔ Yosuwe æyɔ mes fæp pæmɔ tækɔ Musa ænasom kɔ ti mɔ. Kɔ aka Yisrayel njambelkær kæcali. ¹¹ Nte afum fæp njalip kæcali mɔ, kanjæra ka Kanu Kæpɔnj kɔ alohne akɔ njanagbanne ki mɔ njanjali sɔ, kɔ njæcæpær sɔ afum kirinj. ¹² Kɔ aka Yisrayel alɔma aka cusunja ca Ruben, Kadu kɔ kusunja daco ka Manase njæcæpær aka Yisrayel kirinj pæmɔ tækɔ Musa ænaloku ja ti mɔ. ¹³ Antam kæloku fɔ dæsæk dadækɔ asædar mæcæp wæco manjæle, atɔmpær yosutnεne njæcæpær Kanu Kæpɔnj kirinj, njalip kælompæsne kækɔ-sutεne, nde aranta ja Yurden. ¹⁴ Dæsæk dadækɔ, kɔ Kanu Kæpɔnj kambækæs Yosuwe aka Yisrayel fæp daco, kɔ njælelæs kɔ pæmɔ tækɔ njanalelæs Musa kiyi kæn doru fæp mɔ.

¹⁵ Kɔ Kanu Kæpɔnj kæloku Yosuwe: ¹⁶ «Mæloku alohne anje njagbanne kanjæra nke kæyɔ sariye nse sædermεne danapa dosu mɔ, njæpene ki Yurden.» ¹⁷ Kɔ Yosuwe oloku alohne: «Næpe Yurden!» ¹⁸ Nte alohne agbanne a kanjæra ka danapa da Kanu Kæpɔnj njanadep kængbɔkɔ ka Yurden kɔ njandεn wæcæk dæpæwosu mɔ, kɔ domun da kængbɔkɔ ka Yurden donjɔp sɔ kækɔt sæbo sayi pæmɔ tækɔ mænjc ma frañsuwa mænryεfe mɔ. ¹⁹ Kɔ afum njanjali Yurden tataka ta wæco ta njɔf njɔcækɔ-cækɔ, kɔ njanjɔ njæyektɔ sanja nde Kilkal, ntende dec dæmpε Yeriko mɔ.

²⁰ Masar wæco kɔ mæraj mme njanalek kængbɔkɔ ka Yurden disre mɔ, kɔ Yosuwe εnjæmbær mi Kilkal.

²¹ Kɔ Yosuwe oloku aka Yisrayel: «Alna kɔ awut anu njandeyif un: «Masar ma ake mɔ mæme-ε?» ²² næc-loku ja fɔ: «Aka Yisrayel njanacali kængbɔkɔ ka Yurden kæwosær domun.» ²³ Kanu Kæpɔnj Kanu konu kænaswære nu domun da kængbɔkɔ ka Yurden haj kɔ aka Yisrayel njalip kæcali pæmɔ tækɔ Kanu Kæpɔnj kænayɔne su ti Kæba ka Cænjælma haj kɔ sænjali ki mɔ. ²⁴ Ti tendesænje afum a doru fæp kæcære a kæca ka Kanu kæyɔ fænɔntær. Tæsɔnj' on sɔ kænesε Kanu Kæpɔnj kiyi konu doru fæp.»

5

¹ Nte abe a Amør fəp anje n̄ayi ntende dec dən̄kale Yurden m̄o, k̄o abe aKananan anje n̄ayi agbep̄ n̄a Kəba Kəp̄on̄ m̄o, n̄ane a Kanu Kəp̄on̄ kənan̄wosəsəre aka Yisrayel kənj̄gbok̄o ka Yurden han̄ k̄o n̄an̄cali ki, bək̄ac̄ yof̄or fe n̄a s̄o, k̄o n̄anes̄e aka Yisrayel p̄əp̄on̄.

² Tem tatok̄o k̄o Kanu Kəp̄on̄ kəloku Yosuwe: «Məpat səfaka sa masar, k̄o t̄eyef̄e d̄ənda-ε, mək̄ənj̄c̄ aka Yisrayel.» ³ K̄o Yosuwe empat̄en̄e səfaka sa masar, k'ēnj̄k̄ənj̄c̄ aka Yisrayel nde T̄or̄o ta C̄ərot. ⁴ Nte t̄enas̄on̄je Yosuwe p̄ək̄ənj̄c̄e n̄a: Nte afum̄ a Yisrayel n̄anj̄c̄-wur Misira m̄o, arkun̄ abeki fəp̄, anje n̄anj̄c̄-tam̄ k̄əsut̄en̄e m̄o anak̄ənj̄c̄ n̄a, m̄ba afum̄ akak̄o fəp̄ n̄anafi nde d̄əteḡber̄e, nte n̄anj̄c̄-k̄ot̄ m̄o. Awut̄ arkun̄ anje anakom̄ on̄ t̄elp̄əs̄ m̄o, n̄an̄at̄ok̄ənj̄c̄, it̄o Yosuwe en̄ak̄ənj̄c̄ n̄a. ⁵ Arkun̄ anje n̄anayef̄e Misira m̄o fəp̄ anak̄ənj̄c̄ n̄a, m̄ba awut̄ arkun̄ anje anakom̄ d̄əteḡber̄e d̄əp̄o nte n̄anawur Misira n̄anj̄c̄-k̄ot̄ m̄o, anak̄ənj̄c̄ fe akak̄o ali w̄əkin. ⁶ Aka Yisrayel n̄anak̄ot̄ meren̄ waco man̄k̄al̄e d̄əteḡber̄e, han̄ afum̄ ak̄o n̄an̄atam̄ k̄əsut̄en̄e nte n̄anj̄c̄-yef̄e Misira m̄o n̄alip̄ k̄əfi d̄əp̄o, bawo n̄anac̄ən̄k̄al̄e fe dim̄ da Kanu Kəp̄on̄. Kanu Kəp̄on̄ k̄anader̄əm̄ k̄əts̄on̄je n̄a k̄ən̄ənj̄k̄ ant̄of̄ n̄je n̄ej̄nḡb̄əl̄ər̄ m̄es̄e ma wana k̄o m̄es̄e ma c̄əme han̄ m̄oc̄-ton̄, n̄jok̄o n̄k̄ən̄ Kanu Kəp̄on̄ k̄anader̄əm̄ k̄əs̄on̄je ka atem̄ anjan̄ m̄o. ⁷ Awut̄ anjan̄ n̄anabek̄ on̄ k̄o n̄anj̄k̄o n̄and̄e d̄ək̄ənd̄e dar̄jan̄. K̄o Yosuwe en̄k̄ənj̄c̄ n̄a, bawo anak̄ənj̄c̄ fe n̄a d̄əp̄o. ⁸ Nte alip̄ k̄ək̄ənj̄c̄ ka afum̄ fəp̄ m̄o, k̄o n̄and̄e d̄ənd̄o d̄əs̄anj̄ka han̄ k̄o n̄antam̄ne.

⁹ K̄o Kanu Kəp̄on̄ kəloku Yosuwe: «M̄ok̄o, im̄bin̄k̄əl̄i malap̄ monu ma Misira k'imb̄əl̄en' on.» It̄o as̄əw̄əne k̄əfo kan̄k̄o Kilkal* han̄ m̄ok̄o.

Kəsata ka Pak p̄oc̄ok̄o-c̄ok̄o nde Kananan

¹⁰ K̄o aka Yisrayel n̄and̄e Kilkal k̄o n̄amboc̄ di k̄əsata ka Pak tatak̄a ta w̄əco k̄o man̄k̄al̄e ta n̄jof, dec d̄əw̄əf̄oy, nde aranta n̄a Yeriko. ¹¹ D̄əck̄os̄ək̄ da Pak k̄o n̄andi yeri ya d̄ətof̄, c̄əcom̄ n̄c̄e ant̄on̄ənj̄k̄əl̄ lebin̄ m̄o, k̄o m̄eḡben̄ m̄ək̄ak̄əl̄. ¹² K̄o c̄əcom̄ n̄c̄e an̄j̄-we «man» m̄o c̄əsak̄ k̄əw̄ur d̄əck̄os̄ək̄ nde n̄anadi yeri ya d̄ətof̄ m̄o. K̄əren̄ kan̄k̄o aka Yisrayel n̄asak̄ k̄ədi man, m̄ba n̄ac̄-di on̄ yeri ya at̄of̄ n̄a Kananan.

Yosuwe k̄əb̄əp̄ən̄e k̄ən̄ k̄o w̄ək̄irin̄ w̄ək̄a as̄ədar a Kanu Kəp̄on̄

¹³ D̄əs̄ək̄ d̄əl̄oma Yosuwe p̄əl̄ot̄ər̄ne Yeriko, k'ēmp̄en̄e f̄or̄ d̄ərēnj̄c̄, k'ōm̄əm̄ən̄, k̄o fum̄ owur k'ēnj̄c̄əme k̄o f̄or̄ kirin̄, p̄əw̄ur̄e dak̄ma d̄ən̄ d̄obom̄ p̄ətp̄əp̄ər̄. K̄o Yosuwe ɔ̄l̄ot̄ər̄ne k̄o, k'eyif̄ k̄o: «S̄əna n̄j̄o m̄əȳin̄e ba, ka at̄er̄en̄e asu n̄j̄o m̄əȳin̄e-ε?» ¹⁴ K̄o fum̄ w̄ək̄ak̄o oloku: «Ala, f̄ot̄o in̄əȳon̄e w̄ək̄irin̄ ka as̄ədar a Kanu Kəp̄on̄, in̄t̄ep̄ k̄əc̄-der.» K̄o Yosuwe ontont̄n̄e k̄o,

k'ēnj̄c̄əp̄e k̄o tobu d̄ənt̄of, k'eyif̄ k̄o: «C̄əke c̄o Mariki endeloku w̄əcar̄ k̄ən̄-ε?» ¹⁵ K̄o w̄əb̄e ka as̄ədar a Kanu Kəp̄on̄ oloku Yosuwe: «M̄əw̄ur̄e c̄of̄ta cam̄ d̄əw̄əc̄ək̄, bawo k̄əfo kan̄k̄o m̄ənj̄c̄əme m̄o, k̄əs̄ək̄.» K̄o Yosuwe owur̄e c̄of̄ta.

6

Kəban̄ ka Yeriko

¹ Anakan̄k̄ala d̄ək̄əber̄e da Yeriko, p̄ab̄en̄k̄ər̄-b̄en̄k̄ər̄ di teta aka Yisrayel. Fum̄ o fum̄ on̄j̄-wur fe, fum̄ en̄j̄c̄-ber̄e fe. ² K̄o Kanu Kəp̄on̄ kəloku Yosuwe: «l̄ek̄ Yeriko, w̄əb̄e k̄ənj̄an̄ k̄o as̄ədar anjan̄ ayen̄ki dis, k'im̄ber' əm̄ d̄əwaca. ³ Awa as̄ədar fəp̄ n̄an̄ənj̄k̄ər̄ dare. N̄an̄ənj̄k̄ər̄ dare k̄ətin̄ d̄əs̄ək̄ o d̄əs̄ək̄ han̄ mata cam̄ət-tin. ⁴ Alon̄je cam̄ət-m̄er̄ənj̄ n̄j̄at̄əmp̄ər̄ len̄ ya n̄k̄es̄iya cam̄ət-m̄er̄ənj̄ d̄əwaca, n̄ayi kan̄k̄əra ka danapa da Kanu Kəp̄on̄ kirin̄. M̄ba tatak̄a ta cam̄ət-m̄er̄ənj̄, n̄ən̄ənj̄k̄ər̄ dare cam̄ət-m̄er̄ənj̄, t̄em̄ nte alon̄je n̄ac̄-fula len. ⁵ K̄o n̄and̄ena-fula k̄əl̄en̄ ka an̄k̄es̄iya-ε, n̄ac̄-k̄ən̄ane k̄əl̄en̄ dim, afum̄ fəp̄ n̄ak̄ul̄e-k̄ul̄e sim sa k̄əwan. K̄o damba da dare d̄ent̄emp̄en̄e di s̄ər̄ka-ε, as̄ədar am̄ n̄ab̄er̄e on̄ t̄em̄ tatak̄o, n̄we o n̄we nde ent̄əf̄ər̄n̄e m̄o.»

⁶ K̄o Yosuwe wan̄ ka Nun ewe alon̄je, K'oloku n̄a: «N̄ələk̄ kan̄k̄əra ka danapa k̄əs̄el̄en̄, alon̄je cam̄ət-m̄er̄ənj̄ n̄j̄ant̄əmp̄ər̄ len̄ ya n̄k̄es̄iya cam̄ət-m̄er̄ənj̄ n̄ayi alon̄je at̄əmp̄ər̄ a kan̄k̄əra k̄əs̄el̄en̄ ka danapa da Kanu Kəp̄on̄ kirin̄.» ⁷ K'oloku as̄ədar: «N̄ək̄o n̄ən̄ənj̄k̄ər̄ dare, ak̄o n̄j̄ant̄əmp̄ər̄ yosut̄n̄en̄e m̄o n̄ayi kan̄k̄əra ka Kanu Kəp̄on̄ kirin̄.» ⁸ K̄o afum̄ n̄j̄ayo t̄ək̄o Yosuwe en̄aloku n̄a m̄o. Alon̄je cam̄ət-m̄er̄ənj̄ anje n̄j̄ant̄əmp̄ər̄ len̄ cam̄ət-m̄er̄ənj̄ ya n̄k̄es̄iya m̄o n̄ayi kan̄k̄əra ka Kanu Kəp̄on̄ kirin̄, n̄anj̄c̄ep̄ər̄ k̄o n̄aj̄fula len. K̄o kan̄k̄əra ka danapa da Kanu Kəp̄on̄ k̄əc̄əme n̄a dar̄ənj̄. ⁹ As̄ədar at̄əmp̄ər̄ yosut̄n̄en̄e n̄ayi alon̄je afula len tekirin̄, alon̄je aḡban̄je kan̄k̄əra k̄əs̄el̄en̄ m̄o n̄ac̄ənj̄c̄ afula len, as̄ədar aloma n̄ayi kan̄k̄əra tadar̄ənj̄, n̄ac̄-k̄ot̄ n̄ac̄-s̄ur̄en̄e k̄əl̄en̄ dim. ¹⁰ M̄ba Yosuwe en̄aloku afum̄: «Ta n̄ək̄o-k̄ul̄e-k̄ul̄e de! Ta n̄ək̄o-ȳo pane nu sim de! Ta n̄w̄e o n̄w̄e p̄ək̄o-l̄oku tol̄oku han̄ d̄əs̄ək̄ nde in̄deloku nu a n̄ək̄ul̄e-k̄ul̄e m̄o! Tem̄ tatok̄o n̄ək̄ul̄e-k̄ul̄e sim sa k̄əwan .» ¹¹ K̄o kan̄k̄əra ka Kanu Kəp̄on̄ k̄ən̄ənj̄k̄ər̄ dare k̄ətin̄, k̄o n̄ab̄er̄e d̄əs̄anj̄ka, k̄o n̄anj̄c̄ep̄ər̄en̄e p̄ibi.

¹² K̄o Yosuwe eyef̄e b̄ət-b̄ət suy, k̄o alon̄je n̄al̄ek̄ s̄o kan̄k̄əra k̄əs̄el̄en̄ ka Kanu Kəp̄on̄. ¹³ As̄ədar at̄əmp̄ər̄ yosut̄ən̄en̄e n̄an̄ayi kirin̄, alon̄je cam̄ət-m̄er̄ənj̄ at̄əmp̄ər̄ len̄ ya n̄k̄es̄iya n̄ac̄-fula n̄ac̄ənj̄c̄ n̄a, alon̄je at̄əmp̄ər̄ kan̄k̄əra ka danapa da Kanu n̄ayi afula len tadar̄ənj̄, k̄o as̄ədar alp̄əs̄ n̄ayi kan̄k̄əra tadar̄ənj̄. ¹⁴ K̄o n̄an̄ənj̄k̄ər̄ dare k̄ətin̄ tatak̄a ta m̄er̄ənj̄, k̄o n̄alukus nde d̄əs̄anj̄ka. K̄o n̄j̄ayo ti mata

* 5:9 «Kilkal» It' əyone cəHebaru «kəbin̄k̄əl̄i.»

7

camət-tin. ¹⁵ Tataka ta camət-merəŋ ko ŋayefe pəpanpan ko ŋananɔkər dare camət-merəŋ. Mba dɔsɔk din dadɔkɔ gbəcərəm dɔ ŋananɔkər dare camət-merəŋ. ¹⁶ Kəŋɔkər ka camət-merəŋ ko alɔŋe ŋafula len, ko Yosuwe oloku afum: «Nəkule-kule sim sa kəwan, bawo Kanu Kəpəŋ kəsəŋ un dare dandɛ! ¹⁷ Kələsar k'ander dare dandɛ ko ca cəkɔ cəyi de mɔ fəp. Rahabu wəran wəyama-yama sona gbɔŋ ko afum ɔn anje ŋayi nde kələ kən disrɛ mɔ ŋɔ andesak, bawo ɛnawosɛ kəmɛŋkɛ su afum akɔ sənason yɔk-yɔk kədɛtənəs mes ma atɔf ŋajɛ mɔ. ¹⁸ Mba nəkembərənɛ kələk paka pin mpe Kanu kənamɔnɛ mɔ, bawo daka fəp nde nənɔsɔtɔ dəkəwan mɔ, mənɛ nəmberɛnɛ di daka da Kanu. Ko nəmɛŋkərɛnɛ paka pin, nəndesɔŋ pələc saŋka sa Yisrayel. ¹⁹ Kəyefe gbɛti, kɛma, ca ca kəpər fəp fayi, Kanu Kəpəŋ kəyɔ yəsɔtɔ ya dəkəwan fəp. Pəmar padeberɛnɛ yi daka da Kanu Kəpəŋ.»

²⁰ K'afula len ya ŋkesiya, nte afum ŋane len dim mɔ, ko ŋa sɔ ŋawurɛ sim sa kəwan pəpəŋ, ko damba da saŋka sa dare dentɛmpɛnɛ di sərka, ko afum ŋambɛrɛ dare disrɛ. Nwɛ o nwe pəsɔlnɛ nde ɛntɛfarnɛ mɔ, ko ŋambəŋ dare. ²¹ Ko ŋandifətɛ afum ko yɔcɔl yɔkɔ yɛnayi dare disrɛ mɔ fəp sakma səŋan, kəyefe wərkun, wəran, wanfet, wəbeki, wana, ankesiya, sɔfale.

²² Yosuwe ɛnaloku afum akɔ merəŋ anje ŋanakɔ kətɛnəs yɔk-yɔk mes ma atɔf ŋajɔkɔ mɔ: «Nəkɔ ndɛna wəran wəyama-yama wəkakɔ, nəkɔ nəwurɛnɛ kɔ, ko afum ɔn fəp, pəmɔ tɔkɔ nənadermɛ kɔ mɔ.» ²³ Ko atɛmp merəŋ anje ŋanakɔ ŋatɛn mes yɔk-yɔk nde atɔf ŋajɔkɔ mɔ, ŋajɔkɔ ŋawurɛnɛ Rahabu, papa wəkɔn, iya wəkɔn, awɛŋɛ anja, ko afum ɔn fəp. Ko ŋawurɛnɛ afum ɔn fəp anje ŋanabəp nde kələ kən mɔ, ko ŋajɔkɔ ŋadəs ŋa tofo tɔtɔt saŋka sa Yisrayel tadarəŋ. ²⁴ Ko ŋajɔf dare kɔ ca cəkɔ yɛnayi di mɔ fəp, mənɛ gbɛti, kɛma, ko ca ca kəpər kɔ fɛc, nyɛ ŋanabɛrɛnɛ daka da kələ ka Kanu Kəpəŋ mɔ. ²⁵ Yosuwe ɛnadif fɛ Rahabu wəran wəyama-yama ko afum a kələ kən fəp. K'ɛndɛ aka Yisrayel daco haŋ məkɔ, bawo nkən ɛnawosɛ kəmɛŋkɛ ka atɛn mes yɔk-yɔk, anje Yosuwe ɛnasom kəkɔ-tɛnəs mes ma Yeriko mɔ.

²⁶ Tɛm tatɔkɔ ko Yosuwe ɛndɛrəm:
«Intolane fum pələc
nwɛ ɛndeyɛfɛ a dare da Yeriko donɔlompəs
mɔ.
Wəkayɔ pəc-kɔna-kay kədɔf ka togbu pɔcəkɔ-
cəkɔ,
təyɔnɛ kəway ka wan kən coco.
K'ɔŋc-kɔna-ber kumba ka dare-ɛ,
təyɔnɛ kɔ kəway ka wan kən wəlpəs.»
²⁷ Kanu Kəpəŋ kənasolɛ Yosuwe, ko tewe
tən tembək tɔf fəp.

*Fum wəkin kəyɔ kən pələc kəsəŋ aka Yis-
rayel fəp pələc*

¹ Ko aka Yisrayel ŋajɔlukɛ kəcəmɛ Kanu Kəpəŋ darəŋ nte kənamɔnɛ ŋa kələk ka daka da dare mɔ. Ko Akaj wan ka Karmi, wan ka Sabidi, wan ka Sera, wəka kusunɔka ka Yuda, ɛŋkiyɛ ca cələma daka da dare daco, ko pəntɛlɛ Kanu Kəpəŋ nno aka Yisrayel ŋayi mɔ.

² Ko Yosuwe osom afum kəyɛfɛ Yeriko kəkɔ dare da Hay nde pələtərənɛ Bet-Awɛn ntɛndɛ dec dempe Betel mɔ. K'oloku ŋa: «Nəpɛ nəkɔ nətɛn mes yɔk-yɔk dɔtɔf.» Ko afum akakɔ ŋampɛ kəkɔ-tɛn mes yɔk-yɔk Hay. ³ Ko ŋalukɛsɛrɛnɛ nno Yosuwe eyi mɔ, ko ŋaloku kɔ: «Ta afum fəp ŋapɛ de! Afum mɛcəp merəŋ, ko pəyi fɛ ti-ɛ, afum mɛcəp maas ŋapɛ, ŋa ŋantam kəsut Hay! Ta nələləs afum dis, bawo akɔ pəmar a payɛfərənɛ mɔ, ŋala fɛ.»

⁴ Ko afum mɛcəp maas ŋampɛ kəkɔ-sutɛnɛ kɔ aka Hay, mba ŋanatom fɛ, ko afum akakɔ ŋajɔkɔ ŋayɛksər aka Hay. ⁵ Ko afum aka Hay ŋandifər ŋa afum wəcɔ maas kɔ camət-tin. Ko ŋayɛfɛ kəbɛləs ŋa kəyɛfɛ dare dəkusu haŋ Sabarim*, ko ŋasut ŋa pətəmbələr pa torɔ. Ko afum ŋanɛsɛ kəsutɛnɛ kɔ dis dɛŋdɛŋɛ ŋa.

⁶ Ko Yosuwe ɛwal-wali yamos yɔn, k'ɛfəntərə k'ɛŋcəpɛ kanɔkərə ka Kanu Kəpəŋ tobu dɛntɔf haŋ dɔfɔy. Ko abeki a Yisrayel ŋalɔŋərɛnɛ sɔ kəbɔf dəsəbomp. ⁷ Ko Yosuwe oloku: «Mariki Kanu Kəpəŋ, ta ake tɔ mənɔcɔŋɛ afum kəcali ka kəŋgbəkɔ ka Yurdɛn-ɛ kədəlek su məbər aka Amər dəwaca, kəmələk su kɔ məfan? Kəyi kosu Yurdɛn ntɛndɛ dec dempe mɔ kəŋcəpər su kədɛr ka nno! ⁸ Məŋanɛnɛn' em Mariki! Cəkɛ c' ideloku ɔŋ-ɛ?: «Yisrayel ŋayɛksər atɛrɛnɛ anjan.» ⁹ Kəyɛfɛ aka Kanahan haŋ afum alpas anje fəp ŋayi dɔtɔf mɔ, ko ŋandɛnɛ ti-ɛ, ŋandɛberɛnɛ, ŋapajɛnɛ su ŋasut, ŋamalək su doru. Cəkɛ cɔ mändɛmɛntər ɔŋ debeki dam-ɛ?»

¹⁰ Ko Kanu Kəpəŋ kələku Yosuwe: «Məyɛfɛ, ta ake tɔ mənɔcəpɛnɛ tobu dɛntɔf-ɛ? ¹¹ Aka Yisrayel ŋajɔciya! Njalsər temer pəkɔ inasəŋ ŋa mɔ. Ey, ŋalɛkərɛnɛ ca cələma nyɛ inaloku ŋa kəbɛrɛnɛ yi daka dem mɔ. Nəŋkiyɛ ŋa yati, ko ŋamɛŋkɛ ca cələma dəyɛsarɛ yanjan. ¹² Ti disrɛ, aka Yisrayel ŋafɔtam kəsutɛnɛ kɔ atɛrɛnɛ anjan. Mənɛ ŋayɛksər ŋa, bawo ŋa ŋɔ pəmar ɔŋ pamalak. Ifɔtam kəyi tes tin kɔ nənɔ ko nəntəwurɛnɛ nu daco ca nɛɛ inamɔnɛ nu kələk mɔ de! ¹³ Məyɛfɛ, məkɔ, mələŋka afum. Mələku ŋa: «Nəsəkəsɛnɛ alna. Kanu Kəpəŋ, Kanu ka Yisrayel kəsom im ti kədəlok' un: Ca nɛɛ inamən' on mɔ, yey' un dəwaca.» Aka Yisrayel nɛfɔtam kəyɛfərənɛ kɔ atɛrɛnɛ anu kɔ nəntəwurɛnɛ ca cacəkɔ nu daco-ɛ. ¹⁴ Alna bət-bət, nədər nno fər ya

* 7:5 Sabarim = «Kəfo nkɛ anɔkay masar mɔ»

Kanu kirinj, namentarne Ki cusunƙa cusunƙa. Kusunƙa nke Kanu kɛɛcɔkar mɔ kɛɛɔɔne dɛɔɔr cor. Kor nke kɛndecɔkar mɔ kɛɛɔɔne wɔlɔ wɔlɔ. Kɛlɔ nke Kanu kɛndecɔkar mɔ afum aɔɔe ɔɔadecɔɔne akin akin. ¹⁵ Nwe o nwe andeɔɔɔɔ kɛtɔmpɔr ka ca nce Kanu kɛmɔne mɔ, amber kɔ dɛnɛɔɔ, nkɔn kɔ afum a kɛlɔ kɔn fɔp. Nkɔn epɔtɔs danapa da Kanu Kɛpɔɔɔ bawo nkɔn ɔɔɔ tes nte tɔntɔtɔse mɔ nte tɔsɔɔɔn aka Yisrayel kɛlapɔrne mɔ.

¹⁶ Kɔ Yosuwe eyefe bɛt-bɛt suy, k'ɔɔɔɔɔne aka Yisrayel cusunƙa cusunƙa. Kɔ Kanu Kɛpɔɔɔ kɛɛcɔkar aka kusunƙa ka Yuda. ¹⁷ Kɔ Yosuwe ɔɔɔɔne Yuda cor cor, k'ɔɔɔcɔkar kor ka Sera. K'ɔɔɔɔɔne kor ka Sera wɔlɔ wɔlɔ, k'ɔɔɔcɔkar kɛlɔ ka Sabidi. ¹⁸ K'ɔɔɔɔɔne kɛlɔ ka Sabidi akin akin, k'ɔɔɔcɔkar Akan, wan ka Karmi, wan ka Sabidi, wan ka Sera wɛka kusunƙa ka Yuda. ¹⁹ Kɔ Yosuwe oloku Akan: «Wan kem mɛlelas Kanu Kɛpɔɔɔ, Kanu ka Yisrayel, mɛyɛk-yekɛs ki! Mɛlok' im ma tɔkɔ mɛyɔ mɔ, ta mɛmɛɔɔk' im ti de!» ²⁰ Kɔ Akan oloku Yosuwe: «Ey, kanɔce kɔ, in'eciya Kanu Kɛpɔɔɔ, Kanu ka Yisrayel. Iɔmɔr' ɔm nte iyo mɔ: ²¹ Yɔsɔtɔ yosu disre, inanaɔɔkɔ duma da Mesopotami, duma dadɔkɔ dɛntɔse decɛpɔrɔr, kɔ gbeti masar mɛrɔɔ, kɔ aɔɔcɛmbɔl ɔɔ kɛma ɔɔ sona gɔɔɔɔ ɔɔelele kilo daco. Kɔ ca cacɔkɔ yɛmbas' im, itɔ inaleke yi. Mba inamɔt yi dantɔf, imɛɔɔk yi nde abal ɔɔm disre gbeti beyi tantɔf.» ²² Kɔ Yosuwe osom afum, kɔ ɔɔyɛkɛs kɛkɔ-mɔmɔn abal ɔɔ Akan disre, kɔ ɔɔɔɔkɔ ɔɔabɔp ca yayɔkɔ fɔp gbeti bɛfɔntɔre yi tantɔf. ²³ Kɔ ɔɔalek yi fɔp, kɔ ɔɔɔɔkɛne Yosuwe kɔ aka Yisrayel fɔp, kɔ ɔɔɔɔkɔ ɔɔaboc yi fɔr ya Kanu Kɛpɔɔɔ kirinj.

²⁴ Kɔ Yosuwe elek Akan wan ka Sera, kɔ gbeti, duma, aɔɔcɛmbɔl ɔɔ kɛma, awut ɔn arkun kɔ aran, cɛna cɔn, sɔfale sɔn, yɔcɔl yɔn yefet yefet, abal ɔɔɔn kɔ ca cɔkɔ yɛnayɔne yɔn mɔ fɔp. Kɔ aka Yisrayel fɔp ɔɔɔɔl kɔ Yosuwe, kɔ ɔɔmpɔne Akan nde mɔɔɔ daco, nde aɔɔwe «Aranta ɔɔ Pɔlec mɔ». ²⁵ Kɔ Yosuwe oloku: «Ta ake tɔ mɛyɔne su pɔlec pampɛ-ɛ? Mɛna sɔ kɛyɔ 'm kɔ Kanu Kɛpɔɔɔ kɛnder pɔlec mɔkɔ.» Kɔ aka Yisrayel fɔp ɔɔɔɔcɔs afum aɔɔ fɔp masar, kɔ ɔɔɔcɔf ɔɔ fɔp dɛnɛɔɔ. ²⁶ K'amboc ɔɔ kɛrɔɔɔ tɛpɛsa pɔpɔɔɔn pa masar, mɔpɛ pɔsɔɔɔyi han mɔkɔ mɔ, kɔ abɔkɔc ɔɔdetɔr Kanu Kɛpɔɔɔ. Itɔ awɛnɛ kɛfɔ kanƙɔ tewe ta «Aranta ɔɔ Pɔlec» han mɔkɔ.

8

Aka Yisrayel kɛtam kɔɔɔn aka Hay

¹ Kɔ Kanu Kɛpɔɔɔ kɛlɔku Yosuwe: «Ta mɛnɛse, ta mɛyikɛ! Mɛlek asɔdar am fɔp, mɛyɛfe mɛkɔ-sutɛne kɔ aka Hay. Mɛnɛɔɔk, isɔɔɔ ɔm wɛbɛ ka Hay, k'imber' ɔm kɔ dɛwaca, nkɔn kɔ afum ɔn, kɔ dare dɔn, kɔ atɔf ɔɔn. ² Mɛɔɔkɔyɔ wɛbɛ ka Hay pɛmɔ tɔkɔ mɛnayɔ

wɛbɛ ka Yeriko kɔ dare dɔn mɔ. Mba dɛndo tan, nɛntam kɛlek yɔcɔl kɔ ca cɛlɔpɔs fɔp nce nɛɔɔkɔsɔtɔ dɛndo mɔ. Nɛɔɔɔpɔne dare tadarɔɔn, nɛwɛkɛrne ɔɔ.»

³ Kɔ Yosuwe eyefe kɔ asɔdar ɔn fɔp kɛpɛ ka Hay. Kɔ Yosuwe eyek-yek asɔdar ayɛɔɔki dis mɛcɔp wɛcɔ maas, k'oloku ɔɔ kɛkɔ Hay pibi. ⁴ K'oloku ɔɔ: «Nɛkɛmbɔrne, nɛɔɔɔpɔne dare darɔɔn han tɛm nte andenaloku a nɛwɛkɛrne ɔɔ mɔ. Ta nɛbɔle dare pɔlarɔm de! Nɛlompɔsne kɛsutɛne! ⁵ Ina kɔ afum aɔɔe isole mɔ fɔp, sɛna sɛɔɔkɔlɔtɔrne dare. Tɛm nte aka Hay ɔɔndenawur kɛkɔ-setar su pɛmɔ tɔcɔkɔ-cɔkɔ mɔ, sɛɔɔkɔbɔɔɔne kɛyɛksar ɔɔ. ⁶ Tɛm tatɔkɔ ɔɔandecɔmɛ su darɔɔn kɛbɛlɔs, sɔɔɔkɛrɛ ɔɔ han sawurɛne ɔɔ dare, bawo ɔɔande kɛc-loku: «Kɛyɛksar su kɔ ɔɔande sɔ pɛmɔ tɔcɔkɔ-cɔkɔ.» Tɔyɔne fɔ sɛna sɔyi kɛyɛksar sɛc-der nɔn nɛyi mɔ, ⁷ nɛwɔurɔr ɔɔ, nɛbɔɔn katina dare. Kanu Kɛpɔɔɔ, Kanu konu, kɔɔɔkɔ-ber un dare dadɔkɔ dɛwaca. ⁸ Nɛc-kɔna-sumpar dare, nɛbɔle di nɛɔɔ. Nɛyɔ mes pɛmɔ tɔkɔ Kanu Kɛpɔɔɔ kɛlɔku mɔ. Nɛkɛmbɔrne tatɔkɔ ilok' un mɔ.» ⁹ Kɔ ɔɔɔkɛrɛ ɔɔ, dɛkɔlɛɔne dare da Hay. Kɔ ɔɔɔɔkɔ ɔɔɔɔbɔne Betel kɔ Hay daco, kɛca nke dec dɛɔɔkɛle Hay mɔ. Kɔ Yosuwe ɔɔɔɔpɔrɛne pibi kɛfɔ kanƙɔ kɔ asɔdar ɔn.

¹⁰ Dɔcɔkɔsɔk kɔ Yosuwe eyefe bɛt-bɛt suy, k'olonƙa asɔdar ɔn, nkɔn kɔ abeki aka Yisrayel, kɔ ɔɔɔɔcɛpɔr asɔdar kirinj kɛkɔ ka Hay. ¹¹ Asɔdar akɔ ɛnasole mɔ fɔp kɔ ɔɔampɛ, kɔ ɔɔɔlɔtɔrne nte ɔɔandɛtɛfɔrne dare mɔ, kɔ ɔɔɔɔcɛmbɔr sanƙa nde dec dɛɔɔkɛle mɔ kɛca kɛtɔt. Aranta ɔɔnɛyɔ Hay kɔ asɔdar daco. ¹² Kɔ Yosuwe elek asɔdar afum mɛcɔp kɛcamɔt, k'ɔɔɔcɛmbɔr ɔɔ Betel kɔ Hay daco, ɔɔc-lɔɔe ntende dec dɛɔɔkɛle mɔ. ¹³ Nte asɔdar ɔɔɔɔpɔr kɛcɛmbɔr sanƙa fɔp ntende kɛca kɛmeriya ka nde dec dɛmpɛ dare da Hay mɔ, kɔ Yosuwe ɔɔɔɔpɔr pibi pɔpɔkɔ nde d'aranta.

¹⁴ Nte wɛbɛ ka Hay ɛndɛcare ti mɔ, kɔ ɔɔɔɔbɛlkɔr kɛyɛfe kɔ asɔdar ɔn kɔ afum a dare ɔɔawur, kɛkɔ-bɔpɔne kɔ aka Yisrayel kɛsutɛne nde pɔtɛmbɔlɔr pɔkɔ pɛtɛfɔrne kɔ Araba mɔ, mba wɛbɛ ka Hay ɛnacɛre fe a kɛlɔɔe ɔɔ kɔ aka Yisrayel ɔɔande ntende dare tadarɔɔn. ¹⁵ Yosuwe kɔ aka Yisrayel fɔp ɔɔayɛl waca Hay fɔr kirinj, kɔ ɔɔyɛfe kɛyɛksar aka Hay, ɔɔsolɔne dɔpɔ da nde dɛtɔgbɛre. ¹⁶ K'aloku aka Hay a ɔɔbɛlɔs ɔɔ. Kɔ ɔɔɔbɛlɔs Yosuwe kɔ afum ɔn han kɔ ɔɔɔbɛlɔne dare da Hay. ¹⁷ Ali fum anasak fe Hay kɔ Betel nwe ɛnatɔ-wur kɛkɔ-bɛlɔs aka Yisrayel mɔ. Kɛbɛlkɔr kɛbɛlɔs aka Yisrayel kɛnasɔɔɔe ta aɔɔɔbɔt cumba ca dare-ɛ. ¹⁸ Kɔ Kanu Kɛpɔɔɔ kɛlɔku Yosuwe: «Mɛtɔkɔr dakma dam dadɔkɔ mɛntɔmpɔr mɔ kɛca ka Hay, bawo ilek Hay, k'imber' ɔm dɛwaca.» Kɔ Yosuwe ontɔkɔr kɔɔɔɔbasar kɔɔkɔ ɛnatɔmpɔr mɔ Hay. ¹⁹ Kɔ alɔɔe ɔɔawur katɔna-katɔna nde ɔɔɔɔɔpɔsɔne mɔ, kɔ ɔɔyɛkɛs kɛkɔ dare,

kò ñamberé, kò ñasumpər dare kò ñaɲcɔf di katana-katana.

²⁰ Aka Hay ɲandeluksərne, kò ñaɲgbətne nte: Kinime ka dare kəc-pɛ han kəsumpər dareɲc. Ɗasoto fe sɔ tɛyɛksɛ ɲako kəca kətɔf, kò pɔyi fe ti-ɛ, kəca kəmeriya. Asodar aka Yisrayel ako ɲanabanɛne kəyeksər aka Hay mɔ, ɲaɲkafələ kəkɔ-sutene kò ɲa. ²¹ Nte Yosuwe kò asol ɔn aka Yisrayel fəp ɲanəɲk fə aɲɛ ɲac-liɲɛ dare mɔ ɲasumpər di, kò kinime kəyi kəpɛ dare, kò ɲaɲkafələrne aka Hay kəsutene, kò ɲasut ɲa. ²² Ako ɲanabanɛn dare ɲaɲcɛpse aka Hay darəɲ, kò tɔyɔne fə aɲkuc-kucene aka Hay, ali wəkin enatam fə kəmulpər aka Yisrayel. ²³ Kò ɲasumpər wəbe ka Hay pɔyi wəyɛn, kò ɲaɲkene kò Yosuwe. ²⁴ Nte aka Yisrayel ɲalip kədif aka Hay nde dətɛgbere mɔ, akako ɲanacame aka Yisrayel darəɲ kəbeləs mɔ, k'andifɛ ɲa fəp sakma. Kò aka Yisrayel fəp ɲander Hay kò ɲande ɲadif ɲa fəp. ²⁵ Dəsək dadəkɔ anadif afum məcəp waco kò merəɲ (12.000), kəyɛfɛ arkun han aran, fəp fəɲan aka Hay. ²⁶ Yosuwe ontore fɛ dakma dadəkɔ enatukar Hay mɔ han kò aka Yisrayel ɲalip kədifət ɲa. ²⁷ Kò aka Yisrayel ɲalɛk yɔcɔl yɛfɛt, kò ca kalama ya dare pəmɔ təkɔ Kanu Kəpɔɲ kənasom ti Yosuwe mɔ. ²⁸ Kò Yosuwe ɔɲcɔf Hay, kò tɔyɔne fə han məkɔ tofo tɛtɛyɛ tɔ, tɔyɔne nde dətɛgbere. ²⁹ Kò Yosuwe ɲɛgbek wəbe wəka Hay dakətək han dɔfɔy. Dec dendekafələ, kò Yosuwe oloku a patore wəfi. K'əɲkɔ pagbal kò nde dare dəkusu, k'andɛɲəsər kò masar mɔpɔɲ kəron nme məsɔɔyi di han məkɔ mɔ.

³⁰ Kò Yosuwe ɛɲcəmbəɛre Kanu Kəpɔɲ Kanu ka Yisrayel aɲgbip nde tɔɔ ta Ebal. ³¹ Kò Yosuwe ɔyɔ ti pəmɔ təkɔ Musa wəcar ka Kanu Kəpɔɲ enaloku ti aka Yisrayel mɔ, pəmɔ təkɔ aɲcic ti nde buk ba sariyɛ sa Musa mɔ: «Aɲgbip ɲa masar mətɔpat.» Kò ɲalɔɲne kəlonɲe ka kəcɔf, kò kəlonɲe ka pəforu. ³² Dəndo aka Yisrayel fəp fər kirin Yosuwe ɔɲgbəkəre sɔ kəcicəs masar maməkɔ kəron sariyɛ nse Musa ɛnacicəs mɔ. ³³ Aka Yisrayel fəp, abeki aɲan, akirin aɲan, aboc aɲan kiti, acikəra kò aYisrayel ɲaɲcəme kəɲkəra kəca kətɔf kò kəmeriya. Ɗatɛfərəne kò alɔɲne aLewy aɲɛ ɲanagbanɛne kəɲkəra kəsɛɲ ka danapa da Kanu Kəpɔɲ kò aka Yisrayel mɔ. Afum daco ɲanayi kəca ka tɔɔ ta Kərisim, kò daco ɲanayi kəca ka tɔɔ ta Ebal, pəmɔ təkɔ Musa wəcar ka Kanu Kəpɔɲ ɛnasom ti, a patolanɛ aka Yisrayel tɔcəkɔ-cəkɔ mɔ. ³⁴ Kò Yosuwe oloku moloku ma sariyɛ fəp, kətolanɛ pətɔf kò pələc, pəmɔ təkɔ anacic ti dəbuk ba sariyɛ mɔ. ³⁵ Ali toloku ta Musa tin Yosuwe ɛnasak fe nte ɛnatɔ-loku aka Yisrayel fəp fər kirin mɔ, kəbəp aran, awut, han acikəra aɲɛ ɲanande ɲa daco mɔ.

Kəsək danapa kò aka Kabayɔɲ

¹ Nte toloku ta kəder ka asodar aYisrayel tɛmbəp abe aɲɛ ɲanande Yurɔn kəsək ntende dec dɛɲkələ dəmɔɔ kò nde pətɛlsərne tɔf ya tantɔf mɔ, abe aɲɛ ɲanades-ndes kəba kəsək mɔ fəp, han atɔf ɲa Liban kəsək: Aka Hit, aka Amor, aKananan, aPerisi, aHiwy, kò aYebus, ² kò ɲamberɛne kəkɔ-sutene kò Yosuwe kò aka Yisrayel.

³ Kò aka Kabayɔɲ ɲane sɔ nte Yosuwe ɛnayo aka Yeriko kò Hay mɔ. ⁴ Kò ɲa sɔ ɲaɲkɔ kəkɔ-yɔ aka Yisrayel kò Yosuwe cəmpənpən. Kò ɲalɛk ləba yɛɛc, kò ɲander ɔfələ səɲan kò cəbuntələ ca member cələc cəfute-fute. ⁵ Kò ɲaɲberəsne cɔfta cələc cələc cəwale-wale, pasətəs ci, ɲaberəsne suma səwale-wale. Cəcom nce ɲanaməɲkərne kəkɔsəm mɔ fəp cənawos, cəputkɛ. ⁶ Kò ɲaɲkɔ ɲabap Yosuwe nde sənka sa Kilkal kò ɲaloku kò kò afum aka Yisrayel: «Atɔf ɲəbolɛ ɲɔ sayɛfɛ. Səfəɲ fɔ səsək danapa kò nənə.» ⁷ Mba kò afum aka Yisrayel ɲaloku ɲa: «Anɔ 'cərə-ɛ? Tələma sənə ɲɔ nənde daco. Cəke kɔ antam kəsək danapa kò nənə-ɛ?» ⁸ Kò ɲaloku Yosuwe: «Acar anu ɲɔ səyɔne?» Kò Yosuwe ɛyif ɲa: «Are ɲɔ nəyɔne-ɛ? Deke nayeɛfɛ-ɛ?» ⁹ Kò ɲaloku Yosuwe: «Atɔf ɲəbol-bolu ɲɔ acar am ɲayeɛfɛ, bawo tewɛ ta Kanu Kəpɔɲ tɔ sənɛ, Kanu kam, bawo sənɛ kò tewɛ kò təkɔ ɛnayo Misira mɔ fəp, ¹⁰ kò təkɔ ɛnayo abe a Amor mɛrəɲ nde Yurɔn kəsək ntende dec dəmpɛ mɔ: Sihɲ wəbe wəka Hesbon, kò Oku wəbe wəka Basan nwe ɛnayi Astarot mɔ.

¹¹ Abeki asu kò afum asu fəp aka dətɔf ɲaloku su: «Nələk yeri yonu ya dɔpɔ, nəkɔ nəfayne ɲa. Nəkɔ nəloku ɲa: «Acar anu ɲɔ səyɔne! Ndəkəl ɲɔ nəsək danapa kò sənə! ¹² Cəcom cosu caɲɛ cənawone tɛm nte səndənələk ci dɛkər kəder təmpərne dɔpɔ mɔ, kəyɛfɛ dəsək nde sayɛfɛ nno ndorosu kəder nno nəyi mɔ. Awa nəgbətne nte: Icɔ caɲɛ cəwosərəne kò cəmputkɛ mɔ. ¹³ Kò cəbuntələ caɲɛ sənələk ci cəfu, nəgbətne nte icɔ caɲɛ cəmpɔrɛ-pɔrɛ mɔ! Nənəɲk yamos yosu kò cəfta cosu, dɔpɔ dɔbolu dɔsəɲɛ yi kələcɛ.» ¹⁴ Kò afum a Yosuwe ɲaməmən ca ya acikəra ta ɲayif ti Kanu Kəpɔɲ-ɛ. ¹⁵ Kò Yosuwe ɛɲcəɲəs kətəɲne kò afum aɲɛ, kò ɲantəɲne pəforu, kò ɲasɔɲ ɲa temer ta kəsək ɲa ɲayi doru, kò akirin a kəlonkane ka Yisrayel ɲanderme ɲa moloku maməkɔ ɲanatəɲne mɔ.

¹⁶ Mata maas disre nte ɲalip kəcəɲəs ka danapa kò ɲa mɔ, kò aka Yisrayel ɲande ɲane a ande aɲan ɲɔ, afum aɲɛ ɲanəɲkələne kənde. ¹⁷ Kò aka Yisrayel ɲaɲkɔ nde dare danan, tataka ta maas kò ɲamberɛ di. Sədare sasəkɔ sənətəɲne Kabayɔɲ, Kefira, Beyerot, kò Kiriyat-Yeyarim. ¹⁸ Aka Yisrayel ɲanadif fɛ ɲa teta kəderəm kəɲkɔ akirin a kəlonkane ɲanadərme ɲa tewɛ ta Kanu Kəpɔɲ Kanu ka Yisrayel mɔ. Kò afum a Yisrayel fəp ɲayeɛfɛ kəbupərə moloku ma akirin aɲan. ¹⁹ Mba

kò akirin̄ ñaloku kəlon̄kane ka aYisrayel fəp: «Sənadern̄e ña Kanu Kəpəñ Kanu ka Yisrayel. Afəsə-tam kəgbun̄jeme ña. ²⁰ Nte tɔ andeyo ña: Andece ña ñayi doru, ta padew-erne metele ma Kanu Kəpəñ teta kəderəm nke anadern̄e ña mɔ. ²¹ Ñayi doru, tɔyɔ fe tes! Mba an̄kɔcəmbər ña kəkətəs ka domun, kə kəgbes ka tək ya kəlon̄kane ka Yisrayel.» Itɔ akirin̄ a Yisrayel ñanaloku afum an̄an. ²² Kò Yosuwe ewe aka Kabayon̄, k'oloku ña: «Ta ake tɔ nəyembəre su nəc-liku a nəmbolene kò sənə-ε, a kò pəyon̄e fɔ sənəjkəlene kənde kò nənə-ε? ²³ Ndekəl on̄, pələc pəñcəm' on̄ darəñ! Ali wəkin ofəsə-wur dacar. Nənə ande kək-əkətəs domun, nəc-gbes tək ya kəbɔ ka Kanu kem.» ²⁴ Kò aka Kabayon̄ ñaloku Yosuwe: «Aləmər acar am teta aka Yisrayel tin tin tin a Kanu Kəpəñ Kanu kam kənasom wəcar kən Musa a kəsəñ un antof ñan̄e fəp, a nələsər ande a ñi fəp fɔr yonu kirin̄. Awa kəder konu kəsəñe su kənesene səbomp sosu, itɔ səyon̄e tantɔ. ²⁵ Ndekəl on̄, səyi 'm dəwaca. Məyɔ su təkɔ tentes' am mɔ, məyɔ su ti pəlompɔ disre.» ²⁶ Itɔ Yosuwe enayɔ ña, k'embəñər ña aka Yisrayel an̄e ñanatəsə-dif ña mɔ. ²⁷ Kò Yosuwe en̄cəmbər ña kəyefe dəsək dadəkɔ kəgbes tək, kə kəkətəs domun nde an̄gbip ña Kanu Kəpəñ, nde kəfo kan̄kɔ n̄kən Kanu Kəpəñ kəndementər mɔ. Han̄ məkɔ, awut sɔ an̄an ñasərəbəc yebəc yəyəkɔ nde atof ña Yisrayel.

10

Yosuwe kò aYisrayel kətam kəñan abe Amər

¹ Kò Adoni-Cedek wəbe wəka Yerusalem ene a Yosuwe embəñ Hay, k'endif afum aka di fəp, k'əyɔ aka Hay kò wəbe kəñan pəmɔ təkɔ enayɔ Yeriko kò wəbe kəñan mɔ. K'ene sɔ aka Kabayon̄ ña ñasek danapa kò aka Yisrayel, kò ñayi kəfo kin. ² Kò kənesə kəpəñ kənder ña, bawo Kabayon̄ dare dəpəñ denayi, pəmɔ dare da abe. Denabek dėtas Hay, afum a di ñayen̄k di. ³ Kò Adoni-Cedek wəbe wəka Yerusalem osom pakɔ-liku Hoham wəbe wəka Hebərən̄, Piram wəbe wəka Yarmut, Yafiya wəbe wəka Lakis, kò Debir wəbe wəka Ekilən̄; ⁴ «Nəder nəmar' im nte tən̄səñe itam kəsut Kabayon̄, bawo ñantəñne kəsək danapa kò Yosuwe kò aka Yisrayel.»

⁵ Kò ñambərəne abe kəcamət nde atof ña Amər: Wəbe wəka Yerusalem, wəbe wəka Hebərən̄, wəbe wəka Yarmut, wəbe wəka Lakis, kò wəbe wəka Ekilən̄. Kò ñampɔ fəp fan̄an kò asodar an̄an, kò ñan̄kɔ ñacəmbər san̄ka sən̄an Kabayon̄ kirin̄ kò ñawəkərne ña.

⁶ Kò aka Kabayon̄ ñasom pakɔ-liku Yosuwe nde san̄ka sa Kilkal: «Ta məsak acar am, məperne n̄nɔ səyi mɔ katəna! Ta məban̄ər acar am kamar kam, bawo abe Amər fəp, an̄e ñanande nde dəmərə mɔ, ñambərəne

kədeyefərəne kò sənə. ⁷ Kò Yosuwe em̄pe Kilkal kò asodar ən̄ fəp kò afum ən̄ ayen̄ki dis fəp.

⁸ Kò Kanu Kəpəñ kəloku Yosuwe: «Ta mənese ña, bawo ilək ña k'imber' am dəwaca. Ali fum kəñan wəkin ofətam kəcəm' am fər kirin̄.» ⁹ Kò Yosuwe on̄kɔt pibi pəpəkɔ fəp kəyefe ka Kilkal, k'əñkɔ pəberər ña. ¹⁰ Kò Kanu Kəpəñ kəsəñe ña kəyeksər aka Yisrayel. Kò ñasut ña pəpəñ Kabayon̄, kò ñan̄cəme kəbeləs ña dəpɔ nde dəmpɔ Bet-Horon mɔ, kò ñandifət aka Amər han̄ sədare sa Aseka kò Makeda. ¹¹ Kəyeksər kəñan Yisrayel, nte aka Amər ñanabər pətəmbələr pa Bet-Horon mɔ, kò Kanu Kəpəñ kəyefe kətərər ña cul ya letər yəpəñ han̄ Aseka, kò ñafi. An̄e cul ya letər yənadif mɔ ñanala ñatas akɔ aka Yisrayel ñanadife sakma sən̄an mɔ.

¹² Kò Yosuwe oloku Kanu Kəpəñ dəsək nde kənalek aka Amər kəber aka Yisrayel dəwaca mɔ, k'oloku aka Yisrayel fər kirin̄: «Məna Dec, məcəmbərəs Kabayon̄!

Kò məna Ñof, məcəmbərəs nde aranta ña Ayalon!»

¹³ Kò dec dəñcəme tofo tin kəm cam kò defati kəkɔt kələtəs ka dəsək din cam-cam, kò ñof ñi sɔ ñecəme han̄ tem nte aka atof ña Yisrayel ñanalip kəlukse aterene an̄an ayek mɔ. An̄cic fe ti nde Buk ba Wəlompɔ ba? ¹⁴ Dəsək dentayi fe pəmɔ dəsək dadəkɔ, təkəkɔ-əkəkɔ telpəs tenayi. Kanu Kəpəñ kənəcən̄kəl dim da fum, bawo Kanu Kəpəñ Yisrayel ña kən̄c-sutnene dəsək dadəkɔ.

¹⁵ Yosuwe kò aka Yisrayel fəp ñalukus dəsək dadəkɔ nde san̄ka sa Kilkal.

Yosuwe kədifət kən abe kəcamət

¹⁶ Kò abe an̄e kəcamət ñayekse kò ñan̄kɔ ñagbərne dətəgbəkene nde Makeda. ¹⁷ K'an̄kɔ paloku ti Yosuwe: «Abə akɔ kəcamət ñan̄kɔ ñagbərne nde təgbəkene ta Makeda.» ¹⁸ Kò Yosuwe oloku: «Nəbin̄kəlɔ masar məpəñ, nəkɔ nəsun̄ce mi kusun̄ka ka təgbəkene tatəkɔ, nəcəmbər di afum ñac-bum. ¹⁹ Ta nəsak kəcəme aterene anu darəñ, nəgbintərne ña dəpɔ, ta nəsak ña ñabere dare dan̄an de! Kanu Kəpəñ kələk ña kò kəmbər un dəwaca!» ²⁰ Nte Yosuwe kò awut aka Yisrayel ñalip kəsut ña, mba ñabut kəmalək ña fəp mɔ, mənə afum akin̄ akin̄ akɔ ñanayekse-yekse ñakɔ sədare sa san̄ka səkɔ sənələtərne ña mɔ. ²¹ Kò afum fəp ñalukus bəkac yoforu disre nde san̄ka sa Makeda, nde Yosuwe enayi mɔ. Ali fum enayen̄ fe abəkəc kəloke ka aka Yisrayel tes təloma.

²² Kò Yosuwe oloku: «Nəfeni dəkəberɔ da təgbəkene ta tərɔ tante, nəwuren̄e abe akan̄e kəcamət nəker'em ma!» ²³ Kò awure kò abe akan̄e kəcamət dəndɔ dətəgbəkene, k'an̄kene kò: Wəbe wəka Yerusalem, wəbe wəka Hebərən̄, wəbe wəka Yarmut, wəbe wəka Lakis, kò wəbe wəka Ekilən̄. ²⁴ Nte awuren̄e

abe anje k'anjkené Yosuwe má, kó Yosuwe ewe afum aka Yisrayel fəp, k'oloku abe ɔn aka dəkəwan anje njanj-ko dəkəsutəne má: «Nəcəɔnə nənə nagbəcə abe akanje kəcamət mera wəcək wonu.» Kó afum anje njalətərne kó njanjbəcə abe anje kəcamət mera, wəcək wanjan. ²⁵ Kó Yosuwe oloku: «Ta nənese, ta nəyikcə! Nəyenj dis, nəbanjse, bawo tante tó Kanu Kəpənj kəndekə-ɔ atereɔne anu fəp anje nəyi kəsutəne má.» ²⁶ Nte tenjcepər má, kó Yosuwe osut nja, k'endif. K'engbek nja tək kəcamət dareɔc, kó njandətse tək yayəkó dareɔc hanj dəfɔy. ²⁷ Dec dərɔfɔy, kó Yosuwe oloku a padeti nja dətək dəndo anagbek nja má. K'anjko pagbal nja dəndo njanagbɔpne má, k'asunje kusunja ka tɔgbəkene tatoko masar mɔpənj. Tatoko tɔ pəsəɔyi dənda hanj məko.

Yosuwe kətam kən afum a sədare səlma

²⁸ Kó Yosuwe embaj sɔ dare da Makeda dəsək din dadəko, k'osut nja k'endifé nja dakma dən, kələkəne wəbe kəjan. Kó Yosuwe endif aka Makeda fəp, kó ɔcəl yanjan ɔko yenayi di má, ali fum enamulpər fe nja. K'ɔyɔ wəbe ka Makeda təkó enayɔ wəbe ka Yeriko má.

²⁹ Yosuwe kó aka Yisrayel fəp njanjepər Makeda kó njanjko Libana, kó njawəkərne aka Libana. ³⁰ Kó Kanu Kəpənj kələk sɔ Libana kó wəbe kəjan kó kəmber nja aka Yisrayel dəwaca. Kó aka Yisrayel njandifətə nja sakma səjan, kó afum ako njanayi di má fəp, pəmɔ təkó njanayɔ aka Libana pəmɔ təkó njanayɔ wəbe wəka Yeriko má.

³¹ Yosuwe kó aka Yisrayel fəp njayefe Libana kó njanjko Lakis. Kó njanjko njacəmbər di sanjka səjan fɔr yanjan kirinj, kó njawəkərne nja. ³² Kó Kanu Kəpənj kələk Lakis kó kəmber aka Yisrayel dəwaca tataka ta merənj nte, kó aka Yisrayel njandifətə nja sakma səjan, kó afum ako njanayi di má fəp, pəmɔ təkó njanayɔ aka Libana má. ³³ Kó Horam wəbe wəka Keser empe kək-mar aka Lakis. Kó Yosuwe osut kó kó afum ɔn, ali wəkin enasak fe.

³⁴ Yosuwe kó afum ɔn njanjepər Lakis, kó njanjko Ekilənj. Kó njanjcamər di sanjka səjan fɔr yanjan kirinj, kó njawəkərne nja. ³⁵ Kó Kanu Kəpənj kələk aka Ekilənj kó kəmber aka Yisrayel dəwaca dəsək din dadəko. Kó njandifətə nja sakma səjan, kó afum ako njanayi di má fəp. Kó Yosuwe endif nja fəp dəsək din dadəko, pəmɔ təkó enayɔ aka Lakis má.

³⁶ Yosuwe kó aka Yisrayel fəp njayefe Ekilənj kó njanjko Heberənj, kó njawəkərne nja. ³⁷ Kó Kanu Kəpənj kələk aka Heberənj kó kəmber nja dəwaca. Kó njandifətə nja sakma səjan kəbər ka wəbe kəjan kó afum ako njanayi di má fəp, pəmɔ təkó njanayɔ Ekilənj má. Ali fum enamulpər fe Yosuwe, k'endif nja kələkəne afum ako njanayi di má fəp.

³⁸ Yosuwe kó aka Yisrayel njanjafələrne aka Debir, kó njawəkərne nja. ³⁹ Kó Kanu Kəpənj kələk Debir kó wəbe kəjan kó kəmber aka Yisrayel dəwaca. Kó njandifətə nja sakma səjan, kó njandif afum ako njanayi di má fəp. Ali fum enamulpər fe nja. Kó Yosuwe ɔyɔ aka Debir kó wəbe kəjan pəmɔ təkó enayɔ Heberənj, Libana kó abe anjan má.

⁴⁰ Kó Yosuwe osut aka mərə kəronj akakó fəp, atof nja Nəkəf nde kəca kətət ka nde dec dempe má, pətilsərne di atof nja tantəf, kó atof nje njei mərə kó aranta daco má, kələkəne ka abe anjan fəp. Ali fum enasak fe. K'endif ca nje yenj-nesəm má fəp, pəmɔ təkó Kanu Kəpənj, Kanu ka Yisrayel, kənasom kó ti má. ⁴¹ Kó Yosuwe entam afum kəyefe ka Kadəs-Barneya hanj Kasa, kó kəyefe antəf nja Kosenj fəp hanj Kabayənj. ⁴² Kó Yosuwe embaj tɔf yayəkó fəp, kó abe a tɔf yayəkó, bawo Kanu Kəpənj, Kanu aka Yisrayel, kənjc-sutnəne Yisrayel. ⁴³ Yosuwe kó aka Yisrayel fəp njalukus nde sanjka səjan nde Kilkal.

11

Yisrayel kəsutəne kəjan nde Merəm

¹ Nte toloku tɔmbər Yabin wəbe wəka Hacər má, k'osom afum nda abe aloma: Yobab wəbe wəka Madənj, wəbe ka Simrənj, wəbe ka Aksaf, ² abe a kəca kəmeriya ka nde dec dempe dəmərə má, nde Araba, kəca kətət ka ntende dec dempe Kinarot má, nde pətilsərne pa tɔf ya tantəf, antəf nja dəmərə nja Dər nde dec deɔkale má, ³ aka Kanahan kəyefe nde dec dempe má kó aka nde dec deɔkale má, aka Amər, aHit, aPerisi, aYebus nde dəmərə, kó aHiwy nde tɔrɔ ta Hərmənj tantəf nde antəf nja Mispe. ⁴ Kó njawur fəp kó asədar anjan, kó njayone afum akin ayi, njanala pəmɔ asənc njei nde kəba kəsək má. Fələs kó cibil ca kəwan yenala. ⁵ Kó abe akanje fəp njalonkane, kó njander njacəmbər sanjka səjan nde domun da Merəm kəsək, njadesutəne kó aka Yisrayel.

⁶ Kó Kanu Kəpənj kəluku Yosuwe: «Ta mənese nja, bawo dec dandə alna indesənje nja kəfi fəp fɔr ya aka Yisrayel kirinj. Məcɔpu bənta ya fələs yanjan, məcɔf cibil cəjan.»

⁷ Yosuwe kó asədar ɔn njantorəj nja katina dəndo domun da Merəm, kó njawəkərne nja. ⁸ Kó Kanu Kəpənj kələk nja kó kəmber aka Yisrayel dəwaca. Kó njasut nja kó njambeləs nja hanj nde Sidənj Səpənj, hanj Misrefət-Mayim, hanj nde aranta nja Mispe nde mərə daco ntende dec dempe má. Kó njandifət nja, ali fum enamulpər fe nja. ⁹ Kó Yosuwe ɔyɔ nja pəmɔ təkó Kanu Kəpənj kənasom kó mo: K'ɔncɔpu bənta ya fələs yanjan, k'ɔncɔfə cibil cəjan ca dəkəwan nɔnc.

Kəbanj ka dare dəpənj da Hacər

¹⁰ Tem tatəko, nte njayi kəlukuərne má, kó Yosuwe embaj Hacər, k'endifé wəbe kəjan

dakma. Cɔkɔ-cɔkɔ Hacɔr ɲɛnayɔnɛ dare dɔpɔɲ da sɔdare nɛɛ fɔp. ¹¹ Kɔ ɲandifate ɲa sakma, kɔ ɲandif afum akɔ ɲanayi di mɔ fɔp. Ali paka peɲesɛm pin ɲanasak fɛ, kɔ ɲaɲɔf Hacɔr. ¹² Kɔ Yosuwe embaj sɔ sɔdare sa abɛ akanɛ fɔp, k'osumpɛr sɔ abɛ aɲan, k'endife ɲa dakma dɔn. K'endif ɲa fɔp, pɛmɔ tɔkɔ Musa wɛcar ka Kanu Kɛpɔɲ enasom kɔ ti mɔ. ¹³ Mba aka Yisrayel ɲanacɔfɛ fɛ ali dare din ndɛ deyi nde mɔrɔ kɛrɔɲ mɔ, mɛnɛ dare da Hacɔr gbɛcɛrɛm ndɛ Yosuwe ɛnacɔf mɔ. ¹⁴ Kɔ aka Yisrayel ɲalek daka ndɛ ɲanabɔp di mɔ fɔp kɔ yɔcɔl, mba kɔ ɲandifate afum fɔp sakma sɔɲan haɲ kɔ ɲamɛlɛk ɲa. Ali paka ɲanasak fɛ mpe peɲesɛm mɔ. ¹⁵ Tosom nte Kanu Kɛpɔɲ kɛnasom wɛcar kɔn Musa mɔ, Musa ɛnalukɛ kɛsom kaɲkɔ Yosuwe, kɔ Yosuwe ɔɲkɔtɛnɛ kɛsom kaɲkɔ. Ali tes tin ɛnadenɲɛs fɛ nte Kanu Kɛpɔɲ kɛnasom Musa mɔ.

Yosuwe kabaj kɔn ka tɔf

¹⁶ Kɔ Yosuwe embaj ntɔf yayɔkɔ fɔp, kɔyɛfɛ dɛmɔrɔ, antɔf ɲa Nekɛf fɔp, antɔf ɲa Kosɛɲ, pɛtilsɛrɛnɛ pa ntɔf ya tantɔf, Araba, antɔf ndɛ mɔrɔ ma Yisrayel kɔ pɛtilsɛrɛnɛ pa antɔf ɲa tantɔf ntɛndɛ dec dɛɲkalɛ mɔ. ¹⁷ Kɔyɛfɛ ka tɔrɔ mpe pɔntɔyɔ tɔk peyi kɛca ka Seyir mɔ, haɲ Bahal-Kad, ndɛ mɔrɔ daco ma Liban ndɛ tɔrɔ ta Hermɔɲ tantɔf, k'osumpɛrɛnɛ abɛ aɲan fɔp, k'endifat ɲa. ¹⁸ Yosuwe ɲanawɔn kɛsutɛnɛ kɔ abɛ akanɛ. ¹⁹ Ali dare dɛnayi fɛ ndɛ dɛɲsek kɛtɔɲnɛ kɔ aka Yisrayel mɔ, mɛnɛ Kabayɔɲ nke aHiwy ɲanandɛ mɔ. Kɔ ɲambaɲ sɔdare salpɛs nɛɛ fɔp kɛsutɛnɛ disrɛ. ²⁰ Bawo deyenɲi bɛkɛc dɔɲan ndɛ Kanu Kɛpɔɲ kɔ tɛɲɔ-yɛfɛ, nte tɔɲsɔɲɛ ɲabɛrɛ aka Yisrayel dɛbɛkɛc kɛsutɛnɛ mɔ, akakɔ ɲadifɔt ɲa, ta ɲaɲaɲnɛnɛ ɲa mɔ, ɲamɛlɛk ɲa pɛmɔ tɔkɔ Kanu Kɛpɔɲ kɛnasom ti Musa mɔ.

²¹ Kɔ Yosuwe ɔɲkɔ sɔ pɔwɛkɛrɛnɛ aka Anak aɲɛ ɲanayi ndɛ mɔrɔ ma Hebɛrɔɲ, Debir, Anaba, ndɛ mɔrɔ ma Yuda fɔp, kɔ mɔrɔ ma Yisrayel mɔ. Kɔ Yosuwe ɛndif afum aka di fɔp kɛlɛkɛnɛ sɔdare sɔɲan. ²² Ali wɛkɔ Anak wɛkin anasak fɛ sɔ ndɛ antɔf ɲa aYisrayel, mɛnɛ ɲayi sɔ ndɛ Kasa, ndɛ Kat, kɔ ndɛ Asdodi. ²³ Kɔ Yosuwe embaj antɔf mɛlmɛl pɛmɔ tɔkɔ Kanu Kɛpɔɲ kɛnasom ti Musa mɔ. Kɔ Yosuwe ɔsɔɲ ntɔf ya kɛ yayɔkɔ aka Yisrayel k'eyer yi cusuɲka nɛɛ wɛcɔ kɔ mɛrɔɲ. Kɔ antɔf ɲɔfɔr ɔɲ, kɔ kɛwan kɛsake.

12

Abɛ aɲɛ ɲɔ aka Yisrayel ɲanatam

¹ Abɛ aɲɛ ɲɔ aka Yisrayel ɲanatam, ɲabanɔr ɲa ntɔf yaɲan ndɛ Yurɔdɛn kɛsɔk ntɛndɛ dec dɛmpɛ mɔ, kɔyɛfɛ ka ndɛ kɔɲgbɔkɔ ka Arnɔɲ haɲ ndɛ tɔrɔ ta Hermɔɲ, kɔ Araba fɔp ndɛ dec dɛmpɛ mɔ: ² Sihɔɲ wɛbɛ ka aka Amɔr, nwe ɛnandɛ Hesbon mɔ, wɛkakɔ ɛnayɔnɛ wɛbɛ wɛka antɔf kɔyɛfɛ ka Arower ɲɲɛ ɲeyi

kɛca ka ndɛ kɔɲgbɔkɔ ka Arnɔɲ mɔ, kɔyɛfɛ ka ndɛ kɔɲgbɔkɔ daco, kɛlɛkɛnɛ dare da Kaladu daco, haɲ kɔɲgbɔkɔ ka Yabɔk, ndɛ ɲayɔ kɛlɔɲɲɛr kɔ aka Amɔɲ mɔ. ³ Dɛbɛ dɔn dɛlɛkɛnɛ antɔf ɲa Araba, haɲ ndɛ kɛba ka Kinarot ndɛ dec dɛmpɛ mɔ, kɛkɔ ka ndɛ kɛba ka Araba, Kɛba Kɛdɔkɛt, kɛca nke dec dɛmpɛ Bɛt-Yesimɔt mɔ, kɔ kɛca katɔt ka pɔtɛmbɛlɛr pa Piska ntɛndɛ dec dɛmpɛ mɔ.

⁴ Antɔf ɲa Oku wɛbɛ wɛka Basan, wɛRɛfay wɛlpɛs wɛlɔma ɛnayi wɛkakɔ, nwe ɛnandɛ Astarot kɔ Edɛreyi mɔ. ⁵ Wɛkakɔ ɛnayɔnɛ wɛbɛ kɔyɛfɛ ka tɔrɔ ta Hɛrmɔɲ kɛkɔ ka Salka, kɛbɔp ka Basan fɔp, haɲ ndɛ kɛlɔɲɲɛr ka aka Kesur kɔ aka Mahaka, kɔ kɔyɛfɛ antɔf ɲa Kaladu daco haɲ kɛlɔɲɲɛr ka antɔf ɲa Sihɔɲ wɛbɛ wɛka Hesbon. ⁶ Musa wɛcar ka Kanu Kɛpɔɲ kɔ aka Yisrayel ɲasut ɲa. Kɔ Musa wɛcar ka Kanu Kɛpɔɲ ɔsɔɲ cusuɲka cacɔkɔ Ruben, Kadu, kɔ kusuɲka daco ka Manase ntɔf yayɔkɔ.

⁷ Abɛ aɲɛ ɲɔ Yosuwe kɔ aka Yisrayel ɲanatam ndɛ antɔf ɲa Yurɔdɛn ntɛndɛ dec dɛɲkalɛ mɔ, kɔyɛfɛ ka Bahal-Kad ndɛ aranta ɲa Liban ndɛ mɔrɔ daco ntɛndɛ kɛca kɛmeriya nke dec dɛmpɛ, haɲ tɔrɔ mpe pɔntɔyɔ tɔk peyi kɛca ka Seyir mɔ. Kɔ Yosuwe ɔsɔɲ ntɔf yayɔkɔ aka Yisrayel, k'eyer yi cusuɲka cusuɲka nte, ⁸ ndɛ dɛmɔrɔ, ndɛ pɛtilsɛrɛnɛ pa ntɔf ya tantɔf, ndɛ Araba, ndɛ pɔtɛmbɛlɛr mpe pɛyi mɔrɔ kɔ aranta daco, ndɛ dɛtɛgbɛrɛ kɔ Nekɛf. Nye yɛnayɔnɛ ntɔf ya aHit, aka Amɔr, aKananan, aPɛrisi, aHiwy kɔ aYebus. ⁹ Abɛ aɲɛ aka Yisrayel ɲanatam mɔ, ɲanayɔnɛ aka sɔdare nɛɛ:

Yeriko, Hay ndɛ Betel kɛsɛk,

¹⁰ Yerusalɛm, Hebɛrɔɲ,

¹¹ Yarmut, Lakis, ¹² Ekilɔɲ, Keser,

¹³ Debir, Keder, ¹⁴ Horma, Arad,

¹⁵ Libana, Adulam, ¹⁶ Makeda, Betel,

¹⁷ Tapuwa, Hefɛr, ¹⁸ Afɛk, Sarɔɲ,

¹⁹ Madɔɲ, Hacɔr, ²⁰ Simrɔɲ-Mɛrɔɲ, Aksaf,

²¹ Tahanak, Mekido ²² Kɛdɛs, Yokonam ndɛ Karmel

²³ Dɔr ndɛ dɔlɔtɛrɛnɛ Nafat Dɔr mɔ, kɔ Koyim ndɛ Kilkal kɛsɛk ²⁴ kɔ Tirsɛ.

It' ɛnakɔ abɛ wɛcɔ maas kɔ tin.

13

Ntɔf nyɛ yɛɲɔcɛm kabaj mɔ

¹ Yosuwe ɛnasikɛr, pɔyɔnɛ wɛtɛm. Kɔ Kanu Kɛpɔɲ kɛlɔku kɔ: «Masikɛr, mɔyɔnɛ ɔɲ wɛtɛm, kɔ ntɔf nyɛ pɛmar a mɛban ɲa yɛla. ² Ntɔf nyɛ yɛcɛmɛ kabaj: Ntɔf ya aFilibi fɔp, kɔ ɲa aka Kesur fɔp, ³ kɔyɛfɛ ka kɔɲgbɔkɔ ka Sihɔr nke kɔɲyɛkɛ domun Misira tekirin mɔ, haɲ ndɛ kɛlɔɲɲɛr ka Ekɛrɔn kɛca kɛmeriya ka ndɛ dec dɛmpɛ mɔ, nke kɛmar kɔyɔnɛ ka aka Kananan akɔ abɛ aFilibi aɲɛ kɛcamɔt ɲayi ɲa kɛrɔɲ mɔ: Wɛbɛ wɛka Kasa, wɛbɛ wɛka Asdodi, wɛbɛ wɛka Askalɔɲ, wɛbɛ wɛka Kat, kɔ wɛbɛ wɛka

Ekaron, kälékene antof ña aka Awi. ⁴ Këca katot ka nde dec dempe mo, antof malmal ña aka Kanahan, Meyara, mme moyone ma aSidonj mo, hanj Afek, hanj nde kälänçär ka aka Amör. ⁵ Ntof yoko yenjame kabanj mo yoyone antof ña Kebab, kó Libanj malmal ntende dec dempe mo, käyefe Bahal-Kad nde taro ta Hermonj tantof hanj kabere ka Hamat. ⁶ Ntof ya afum aka damoro fap käyefe Libanj hanj Misrefot-Mayim yenjame kabanj, aka Sidonj ño ñayone. Toko aka Yisrayel ñande kác-cönjone mo, ito indeko ic-linj ña for yanjan kirinj. Mäde mäsonj antof ñanako fap aka Yisrayel, mäc-yer ña ñi kusunja o kusunja ko da endetänne mo tøyone ke kánjan pämo toko ilok' am ti mo. ⁷ Mäyer antof ñje cusunja nce camät-manjkäle ko kusunja daco ka Manase.»

Käyerene ka antof ñje ñeyi Yurden käsäk ntende dec dempe mo

⁸ Kusunja daco ka Manase, ko cusunja ca Ruben ko Kadu ñanasoto ntof ya ke yanjan Yurden käsäk ntende dec dempe mo, pämo toko Musa wacar ka Kanu Këronj enasoj ña di mo. ⁹ Anasoj ña antof käyefe ka Arower nde kängboko ka Arnönj këbap ka dare doko deyi aranta nde mörö daco mo, ko pägbantäkälä pa Medeba, hanj Dibonj, ¹⁰ këbap ka sadare sa Sihonj wäbe wäka aka Amör, nwe enayone wäbe wäka Hesbon mo, hanj nde kälänçär ka aka Amönj. ¹¹ Ko ñasoto so antof ña Kaladu, ntof ya aka Kesur ko aka Mahaka, taro ta Hermonj, ko Basan, hanj Salka, ¹² kälékene debe da Oku fap nde Basan, nwe enayone wäbe wäka Astarot ko Edereyi mo, nkön so päyone fum wälpäp wälöma wäka aRefay. Ko Musa osut abe akako, k'embanjor ña ntof yanjan. ¹³ Mba aka Yisrayel ñanabanjor fe aka Kesur ko aka Mahaka ntof yanjan, bawo hanj möko aka Kesur ko aka Mahaka ñande aka Yisrayel daco.

¹⁴ Kusunja ka Lewy gbäcäram k'anatösoj antof ña ke. Daka nde anasake ña mo denayone kälönne Kanu Këronj Kanu ka Yisrayel pämo toko nkön Kanu Këronj kënaloku ña ti mo.

¹⁵ Ko Musa ösoj aka kusunja ka Ruben antof ñje däcor däcor. ¹⁶ Ña ñanasoto antof käyefe Arower nde kängboko ka Arnönj ko dare nde deyi mörö daco, pägbantäkälä pa nde Medeba, ¹⁷ kälékene Hesbon ko sadare fap nse säyi nde pägbantäkälä pa Dibonj, Bamöt-Bahal, Bet-Bahal-Meyonj, ¹⁸ Yahas, Kedemot, Mefahat, ¹⁹ Kiriyaatayim, Sibma, Seret-Sahar nde taro teneci mpe penayi aranta daco mo, ²⁰ Bet-Peyor, pätmäbälör pa Piska, ko Bet-Yesimöt, ²¹ ko sadare sa pägbantäkälä, ko debe da Sihonj wäbe wäka Amör, nwe enayi aka Hesbon karonj mo. Musa enasut ña, ña ko akirinj aka Madiyanj:

Efy, Rekem, Cur, Hur, ko Reba, nde debe da Sihonj anje ñanande dötof mo. ²² Aka Yisrayel ñanadife afum alöma sakma säñjan. Wägbal käsönç Balam wan ka Beyör enayi ña daco. ²³ Kälänçär ka antof ña aka Ruben ntende dec deñkale mo känayone kängboko ka Yurden. Ke ka aka Ruben kënayi kängko däcor cor: Sädare säponj ko sädare säfet sa si.

²⁴ Musa enasoj antof aka kusunja ka Kadu däcor cor. ²⁵ Ña ñanasoto dare da Yaser, sädare sa Kaladu, ko antof ña aka Amönj daco hanj dare da Arower nde dentefärne dare da Raba mo, ²⁶ ko käyefe ka Hesbon hanj dare da Ramat-Mispe, ko Betonim, këbap ka dare da Mahanayim hanj nde kälänçär ka antof ña Debir. ²⁷ Ke kánjan kälékene sadare sa Bet-Haram nde daranta, Bet-Nimra, Suköt ko Cafönj, ko pälpas pa debe da Sihonj wäbe wäka Hesbon, kälékene antof ña Yurden käsäk ntende dec dempe mo hanj däkalapsar da këba ka Kinarot.* ²⁸ Ke ka aka Kadu kënayi kängko däcor cor: Sädare säponj ko sädare säfet sa si.

²⁹ Musa enasoj kusunja daco ka aka Manase ntof däcor däcor. ³⁰ Ña ñanasoto ntof ñje yenayone käyefe Mahanayim, Basan malmal, debe da Oku wäbe wäka Basan fap kälékene ka sadare wäco camät-tin sa cäbal ca antof ña Yahir nde Basan, ³¹ antof daco ña Kaladu, dare da Astarot, ko dare da Edereyi, sädare sa Oku wäbe wäka Basan. Anasoj afum daco a Makir wan ka Manase antof ñanako däcor cor.

³² Ntof yayoko yo Musa enasönjäs nde aranta ña Mohab, Yurden käsäk ntende dec dempe mo, päntefärene ko Yeriko. ³³ Musa enasoj fe kusunja ka Lewy antof ña ke: Kanu Këronj, Kanu ka Yisrayel kënayone daka danjan, pämo toko Kanu kënaloku ña mo.

14

Käyerene ka antof ña Kanahan

¹ Ntof yayoko yo anasönjäs aka Yisrayel nde antof ña Kanahan. Wälönne Elasar, Yosuwe wan ka Nun, ko abe akirinj a cusunja ñanasoj aka Yisrayel ntof ya ke. ² K'anjot yampun-pun käyer ka ntof ya ke pämo toko Kanu Këronj kënasom Musa käyer yi, cusunja nce camät-manjkäle ko kusunja daco ka Manase mo. ³ Bawo Musa enasoj antof ña ke cusunja cançe meränj kälékene ka kusunja daco ka Manase nde Yurden käsäk ntende dec dempe mo, mba enasoj fe kusunja ka Lewy ntof ya ke aka Yisrayel daco. ⁴ Afum a awut meränj a Isifu ñanayi cusunja meränj: Manase ko Efrayim. Ali këfo anasoj fe aka kusunja ka Lewy, mäne sadare sände ko casäk ca si, teta yöcol ñje ñanasoto mo. ⁵ Ko aka Yisrayel ñayo pämo toko Kanu Këronj kënasom Musa a päyer antof mo.

* 13:27 «Käba ka Kinarot» andenjor so tewe ta «Käba ka Kalile»

6 Kò aka Yuda ñalótarné Yosuwe nde Kilkal. Kò Kalebi wan ka Yefune wàka Kenisi eyif kò: «Màna mànjcàré tókò Kanu Kèpònj kàlòkù Musa fúm wàka Kanu te tosu mò, ina kò màna, nde Kadés-Barneya. 7 Meren wàco mànjkalé m' inayò, tèm nte Musa wàcàr ka Kanu Kèpònj oj-c-som' im kàyèfè ka Kadés-Barneya kàkò-tèn mes yòk-yòk dàtòf, k'ínjò ìlòmàr kò mes mme intànjne mò abàkàc ñsòkù pès. 8 Awènj'im ànjà ànjè sènapè mò, ñnasònjè afum kàtòr bàkàc, mba ina inacàmè dim da Kanu Kèpònj, Kanu kem darøj. 9 Dàsòk dàdòkò dò Musa endèrèm nte: «Ilanji ti fò ntòf yàyè mànakòtènè mò, mènè antòf ñam ñeyi yi dàcò, antòf ñanjòkò ñendeyòn' am kè, màna kò awut am doru o doru, bawo mànjcànjkal dim da Kanu Kèpònj, Kanu kem.» 10 Awa màgbàtne nte: Ndekál Kanu Kèpònj kàsònj em kiyi ka doru, pàmò tókò kànalòkù ti mò. Tènasòtò meren wàco mànjkalé kò kàcamàt nte Kanu Kèpònj kànj-c-òkù Musa nte mò, nte aka Yisrayel ñanj-c-kòt dàtègbèrè mò. Ndekál oj, inèwè isòtò mòkò meren wàco camàt-maas kò kàcamàt. 11 Isaròtamne pàmò dàsòk nde Musa oj-c-som' im mò. Isaròyò fànòntèr fa kòwan, kàbèrè kò kàwùr pàmò tèm tatókò. 12 Məsənj' im oj antòf nde dàmòrò njè Kanu Kèpònj kànalòkù ta ñi dàsòk dàdòkò mò. Mənanè dàsòk dàdòkò a aka Anak ñandè di sàdare sàpònj. Kò ñalòmàs si nte tàsònjè ta àterèné ànjàn ñantam kàbèrè. Kò Kanu Kèpònj kəsəl em-è, indebànjèr ña sàdare sànjàn pàmò tókò nkòn Kanu Kèpònj kànalòk' im ti mò.

13 Kò Yosuwe ontola Kanu teta Kalebi wan ka Yefune, k'òsònj kò dare da Hebərònj. 14 It' enasònjè Kalebi wan ka Yefune wàka Kenisi pəsòtò dàsòk dàdòkò kè ka Hebərònj, nkè kəsəròyi hanj mòkò bawo Kalebi enacàmè dim da Kanu Kèpònj Kanu ka Yisrayel darøj. 15 Tewe ta Hebərònj tókò-còkò tənayòné Kiriyat-Arba. Arba fúm wəpònj enayi aka Anak dàcò.

Kàyèfè tèm tatókò kò antòf ñofòr, kəwan kəyi fè sò.

15

Antòf ña kusunja ka Yuda

1 Antòf njè kusunja ka Yuda ñasòtò dəcòr dəcòr mò ñenayòné kàyèfè ka kələnçər ka Edòm nde tēgbèrè ta Cin nde Nèkèf pònj dāndò kəca kətət ka nde dec dèmpè mò. 2 Kələnçər kənjàn kàyèfè kəsər ka Kəba Kədokət nde kəca kətət, kəbəp dobo da kəba dəkò dèntèfèrèné kò Nèkèf mò. 3 Ijòkò pəbəp nde kəca kətət ka Dəkəpè da Məkələnçər, kəcəpər ka Cin, kəpərne ta Kədəs Barneya, kəcəpər hanj Həcəròn, kəpərne ta Adar, kò kəkafələr Karka. 4 Ki kəcəpər sò ta Asmònj, kəkò sò kənarne kənjòkò ka Misira, kələnçər kəyi kəfutər nde dəkəba. Kələnçər konu

kəndeyi kənjò nde kəca kətət ka nde dec dèmpè mò.

5 Ntende dec dèmpè mò, kələnçər kənayòné Kəba Kədokət hanj nde dobo da kənjòkò ka Yurdèn. Kəca kəmeriya ka nde dec dèmpè mò, kələnçər kənj-cop kàyèfè ka nde tèmèr ta kəba, mpè peyi nde dobo da Yurdèn mò. 6 Kələnçər kənjàn kəpərne kəca ka Bèt-Hokəla, kəcəpər ntende kəca kəmeriya hanj Bèt-Araba mò, kò kəpərne hanj nde Tasar ta Bohan wan ka Ruben. 7 Kàyèfè di kələnçər kənjòkò Dəbir kəcəpər ta mərə dàcò nde aranta ña Akər, kəkafələr kəca kəmeriya ntende Kilkal, nde pəntèfèrèné kò Kəpè ka Adumim kəca kətət ka kənjòkò. Kəc-cəpər domun da En-Səməs kəsək, kəkò kəfutər nde En-Rokəl. 8 Kələnçər kənəpərne kàyèfè ka nde aranta ña Bèn-Hinòm hanj pətəmbələr pa aka Yəbus kəca kətət, nde pəyòné Yerusalèm mò, kəpərne hanj nde telempàn pa tərò mpè peyi aranta ña Hinòm kəca nkè dec dènjkalé mò, kò dəkələpəsər da aranta ña aka Rəfay nde mərə dàcò ntende kəca kəmeriya. 9 Kàyèfè ka nde dətəlempàn, kò kələnçər kəndər kəkafələr nde domun dènj-c-pè mò nde Nəftowa, kò kəsəlne sədare sa tərò ta Efrònj, kò kənjəfələr sò Bala nde pəyòné Kiriyat-Yeyarim mò. 10 Nte kənjəfələr Bala ntende dec dènjkalé mò, kəca ka nde tərò ta Seyir, kò kənjəcəpər pətəmbələr pa Tərò ta Yeyarim ntende kəca kəmeriya, it' əyòné Kəsəlònj, kətòr Bèt-Səməs, kò kəcəpərèné Timna. 11 Kənarne pətəmbələr pa Ekəròn kəca kəmeriya, kəkafələr ntende dec dènjkalé mò nde Sikərònj, kəcəpərèné nde Tərò ta Bala, kəkò kənarne Yabanel, kò kəcònjne kəfutər nde dəkəba.

12 Cələnçər ka ntende dec dènjkalé mò cənayòné Kəba Kèpònj kò agbèp ña ki. Tante tò aka kusunja ka Yuda ñanayò cələnçər ca antòf ñanjàn dəcòr còr.

13 K'asònj Kalebi wan ka Yefune dare da Kiriyat Arba aka kusunja ka Yuda dàcò, pàmò tókò Kanu Kèpònj kànalòkù ti Yosuwe mò. Kiriyat-Arba kəyòné Hebərònj. Arba enayòné papa wàka aka Anak. 14 Kò Kalebi embanjèr atòf ña aka Anak ànjè maas dāndò: Sesay, Ahiman, kò Talmay, ña ñanayòné afum a Anak. 15 Kèyèfè dāndò kò Kalebi èmpèrne kəkò-wəkərne afum a dare da Dəbir. Dəbir dò ànj-c-wè cəkò-cəkò Kiriyat-Sefər. 16 Kò Kalebi olòkù: «Màna nwe mànjcut aka Kiriyat-Sefər məbanjèr ña di mò, isònj' àm Aksa wan kem wəran mənènjcè.» 17 Otniyel wan ka Kenas wənjc ka Kalebi embanjèr ña di. Kò Kalebi əsònj kò wan kòn wəran Aksa kənènjcè. 18 Nte Aksa ender mò, k'èmpèrne wos abàkàc kəkò-wer ka kas Kalebi abòf. Aksa ənjkətòr sàfale kəron, kò kas Kalebi eyif kò: «Ake məfənj-è?» 19 Kò wan wəran nwe olòkù kas fò: «Mətolan' em, bawo məsənj' im antòf nde kəca kətət, məpoc' em sò antòf nde domun dènj-c-pè mò. Kò Kalebi əsònj kò antòf

njótót nnye domun dɛɲɔ-pɛ dɛntɔf nde dɛtɔrɔ kɔ nde daranta mɔ.

²⁰ Ntɔf yayɔkɔ yɔ kusunɲa ka aka Yuda njanasɔtɔ kɔyer ka ke disre dɛcor dɛcor.

²¹ Sɔdare nse sɛyi dɛkɛlɛpsɛr da antɔf ɲa kusunɲa ka Yuda mɔ ntende kɛlɛɲɔr ka Edɔm nde Nɛkɛf kɛca kɛtɔt ntende dec dɛmpɛ mɔ. Si sɛnayɔne: Kabacel, Eder, Yakur, ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Kedes, Hacɔr, Yitnan, ²⁴ Sif, Telem, Beyalɔt, ²⁵ Hacɔr-Hadata, Keriyɔt-Hecaron nke kɛyɔne Hacɔr mɔ, ²⁶ Amam, Sema, Molada, ²⁷ Hasar-Kada, Hesbon, Bet-Palet, ²⁸ Hasar-Suhai, Berseba, Bisiyoteya, ²⁹ Bala, Hiyim, Hɛsem, ³⁰ Eltoladu, Kesil, Horma, ³¹ Cikɛlak, Madamana, Sarjana, ³² Lebayot, Silhim, Ayin kɔ Rimon. Kɛberene ka sɔdare sasokɔ fɛp sɛkɔ sɔdare wɛco mɛrɛɲɲɲɲ kɔ camɛt-tin (29) kɔ sɔdare sɛfet sa si.

³³ Sɔdare nse sɛyi aranta nde pɛntilsarne pa antɔf ɲa tantɔf mɔ: Estɔl, Corha, Asna, ³⁴ Sanowa, En-Kanim, Tapuwa, Enam, ³⁵ Yarmut, Adulam, Soko, Aseka, ³⁶ Sarayim, Aditayim, kɔ Kedera nke aɲwe sɔ Kederotayim mɔ. Sɔdare wɛco kɔ manɲale (14) kɔ sɔdare sɛfet sa si.

³⁷ Cenan, Hadasa, Mikɛdal-Kad ³⁸ Dilhan, Mispe, Yokatel, ³⁹ Lakis, Bocakat, Ekilɔɲ, ⁴⁰ Kabon, Lahamas, Kitelis, ⁴¹ Kederɔt, Bet-Dakɔɲ, Nahama, kɔ Makeda. Si sɛnayɔne sɔdare wɛco kɔ camɛt-tin (16) kɔ sɔdare sɛfet sa si.

⁴² Libana, Heter, Asan, ⁴³ Yifta, Asna, Necibi, ⁴⁴ Keyila, Akasibu kɔ Maresa. Si sɛnayɔne sɔdare camɛt-manɲale (9) kɔ sɔdare sɛfet sa si.

⁴⁵ Ekaron, kɔ sɔdare sɛfet sa di, ⁴⁶ kɛyɛfe ka Ekaron sɔdare nse sɛyi Asdodi kɛsɛk mɔ fɛp, ⁴⁷ Asdodi kɔ sɔdare sɛfet sa di, Kasa kɔ sɔdare sɛfet nse sɛyi di kɛsɛk mɔ, hanɲ nde kɛɲgbɔkɔ ka Misira, hanɲ nde Kɛba Kɛpɔɲ kɔ agbɛp ɲa ki.

⁴⁸ Nde dɛmɔrɔ: Samir, Yatir, Soko, ⁴⁹ Dana, Kiriyat-Sana, nde pɛyɔne Debir mɔ, ⁵⁰ Anaba, Esitemo, Anim, ⁵¹ Kosen, Holon kɔ Kilo. Si sɛyɔne sɔdare wɛco kɔ pin (11) kɔ sɔdare sɛfet sa si.

⁵² Araba, Ruma, Esan, ⁵³ Yanum, Bet-Tapuwa, Afeka, ⁵⁴ Humeta, Kiriyat-Arba nde pɛyɔne Hebɛrɔɲ mɔ, kɔ Cihar. Si sɛyɔne sɔdare camɛt-manɲale (9) kɔ sɔdare sɛfet sa si.

⁵⁵ Mahon, Karmel, Sif, Yuta, ⁵⁶ Yisrel, Yokdeham, Sanowa, ⁵⁷ Kayin, Kibeya, kɔ Timna. Si sɛyɔne sɔdare wɛco (10) kɔ sɔdare sɛfet sa si.

⁵⁸ Halhul, Bet-Cur, Kedɔr, ⁵⁹ Maharat, Bet-Anot, kɔ Elɛkon. Si sɛnayɔne sɔdare camɛt-tin (6) kɔ sɔdare sɛfet sa si.

⁶⁰ Kiriyat-Bahal nde pɛyɔne Kiriyat-Yeyarim mɔ, kɔ Raba, si sɛnayɔne sɔdare mɛrɛɲɲɲ (2) kɔ sɔdare sɛfet sa si.

⁶¹ Nde dɛtegbere: Bet-Araba, Midin, Sekaka, ⁶² Nibasan, Hir-Mela, kɔ En-Kedi, si sɛnayɔne sɔdare camɛt-tin (6) kɔ sɔdare sɛfet sa si.

⁶³ Aka kusunɲa ka Yuda njanatom fɛ kɛbanɔr aYebus aɲe njanande Yerusalem mɔ, kɔ aYebus njande kɔ aka kusunɲa ka Yuda nde Yerusalem hanɲ mɔkɔ.

16

Antɔf ɲa ke ɲa kusunɲa ka Isifu

¹ Ntɔf nye anasɔɲ aka kusunɲa ka Isifu mɔ yɛnayɔne, nte aɲkɔt yampun-pun mɔ, kɛyɛfe ka Yurden nde Yeriko kɛsɛk kɛca ka ntende domun da Yeriko ntende dec dɛmpɛ mɔ, kɛcepɛr ka dɛtegbere kɛpɛrne ka Yeriko kɛkɔ ka nde dɛmɔrɔ ma Betel. ² Ki kɛcepɛr Betel kɔ Lus, kɛkɔ kɛcepɛr kɛca ka kɛlɛɲɔr ka aka Arki nde Atarot, ³ kɛtor ntende dec dɛɲkale mɔ, kɛca ka kɛlɛɲɔr ka aYafɛlet hanɲ nde antɔf ɲa Bet-Horon-Tantɔf, hanɲ Keser kɛkɔ-futɛr nde dɛkɛba. ⁴ Kɛ kanɲkɔ cusunɲa ca Efrayim kɔ Manase awut a Isifu njanasɔtɔ.

⁵ Antɔf ɲa aka Efrayim ɲɔ ɲɛɲɛ dɛcor cor: Kɛlɛɲɔr kɔ ke kɛɲan kɛnayɔne ntende dec dɛmpɛ mɔ, Atarot-Adar hanɲ Bet-Horon Takarɔɲ. ⁶ Kɛlɛɲɔr kɛnabɛp Kaba Kɛpɔɲ ntende dec dɛɲkale mɔ, kɛca ka Mikɛmetat ntende kɛca kɛmeriya. Kɛkafalar ntende dec dɛmpɛ mɔ, kɛca ka Tahanat-Silo, kɛcali ntende dec dɛmpɛ mɔ, kɛca ka Yanoha. ⁷ Kɔ kɛyɛfe Yanoha, kɔ kɛntor Atarot kɔ Nahara, kɔ kanɲkɔ kɛsɛɲkalɛr Yeriko, kɔ kanɲkɔ kanarne Yurden. ⁸ Kɛyɛfe Tapuwa, kɔ kɛlɛɲɔr kɛɲkɔ kɛca nke dec dɛɲkale mɔ, ntende kɛɲgbɔkɔ ka Kana kɛkɔ-narne nde dɛkɛba. Kɛ kanɲkɔ kɔ kusunɲa ka Efrayim njanasɔtɔ dɛcor dɛcor, ⁹ kɛlekɛne ka sɔdare nse anacɛmbɛre aka Efrayim nde antɔf ɲa ke ka Manase mɔ, kɛlekɛne sɔdare sɛfet sa si. ¹⁰ ɲa sɔ njanabanɔr fɛ aKananhan aɲe njande Keser mɔ, aKananhan njande afum a Efrayim daco hanɲ mɔkɔ, mba ɲayi acar aɲe njambɛce afum a Efrayim mɔ daco.

17

¹ Anacɛmbɛre sɔ kusunɲa ka Manase coco ca Isifu atɔf ɲa ke. Awut a Makir coco ca Manase papa wɛka Kaladu, njanasɔtɔ antɔf, bawo fum wɛka kɛwan ɛnayi. Anacɛmbɛre ɲa Kaladu kɔ Basan. ² Anacɛmbɛre sɔ afum a Manase alpɛs antɔf ɲa ke dɛcor dɛcor, kɛlekɛne afum a Abiyeser, a Helek, a Asriyel, a Sekem, a Hefer, kɔ afum a Semida. Awut arkun a Manase wan ka Isifu njanayi akakɔ dɛcor dɛcor.

³ Celofahad wan ka Hefer, wan ka Kaladu, wan ka Makir, wan ka Manase, ɛnayɔ fɛ wan wɛrkun, mɛne awut aran. Mewe manɲan mɛme: Mahala, Noha, Hokɛla, Milka, kɔ Tirsra. ⁴ Kɔ awut aran aɲe ɲɛɲkɔ fɔr ya wɛloɲne Elasar, Yosuwe wan ka Nun kɔ

akirin, kɔ ɲaloku: «Kanu Kəpɔŋ kənasom Musa a pasɔŋ sɔ sənə ke awɛŋc asu daco.» K'asɔŋ ɲa ke awɛŋc aŋan daco pəmə tɔkɔ Kanu Kəpɔŋ kanaloku ti mɔ. ⁵ K'anacəmbərə Manase ntɔf wəco, kələkənɛ antɔf ɲa Kaladu kɔ ɲa Basan nɲɛ ɲeyi Yurden kəca kəŋkɔ ntende dec dɛmpɛ mɔ, ⁶ bawo awut aran a kusunja ka Manase ɲanasotɔ ke awut arkun a kusunja ɔn daco. Kɔ antɔf ɲa Kaladu ɲɔyɔnɛ ɲa awut arkun alpəs a kusunja ka Manase aka.

⁷ Kaləŋcər ka Manase kəŋc-kɔ kəyɛfɛ Aser haŋ Mikəmetat, ndɛ pəntɛfərənɛ kɔ Səkem, kəkɔ kəca kətɔt ntende antɔf ɲa aka En-Tapuwa. ⁸ Atɔf ɲa Tapuwa ɲa Manase ɲənayi, mba dare da Tapuwa, ndɛ dənayi kələŋcər ka Manase kəroŋ mɔ, aka kusunja ka Efrayim ɲɔ ɲanapaŋnɛ di. ⁹ Kələŋcər kəŋkɔ kəŋc-tor ndɛ kəŋgbɔkɔ ka Kana. Sədare salama sa Efrayim sənayi sədare sa Manase daco ndɛ kəca kətɔt ka kəŋgbɔkɔ ntende dec dɛmpɛ mɔ. Ntende dec dɛŋkalɛ mɔ, kələŋcər ka Manase kəŋc-futər dəkəba. ¹⁰ Itɔ tatɔkɔ antɔf ɲa kusunja ka Efrayim ɲənayi kəca kətɔt ka ndɛ dec dɛmpɛ mɔ, k'antɔf ɲa Manase ɲeyi kəca kəmeriya. Kəba kənyɔnɛ ɲa kələŋcər ka ndɛ dec dɛŋkalɛ mɔ, antɔf ɲaŋan ɲəmbəp antɔf ɲa Aser ntende kəca kəmeriya, kɔ ɲəmbəp antɔf ɲa Yisakar ntende dec dɛmpɛ mɔ. ¹¹ Anacəmbərə kusunja ka Manase sədare nɛɛ ndɛ ntɔf ya Aser kɔ Yisakar: Bet-San, Yibəleham, afum aka Dɔr , afum aka En-Dɔr, afum aka Tahanak, kɔ afum aka Mekido, sədare sa Nafet maas, kɔ sədare səfet səfet sa si fəp. ¹² Aka Manase ɲanatam fɛ kəbanj ka sədare sasɔkɔ, bawo aka Kanahan sɔ ɲafanj kəyi ka atɔf ɲaŋkɔ. ¹³ Ntɛ aka Yisrayel ɲandesɔtɔ fənɔntər mɔ, kɔ ɲanjəmbər aka Kanahan yəbəc yaŋan, mba ɲanatam fɛ kəbanjər ɲa antɔf malməl.

¹⁴ Kɔ afum a Isifu ɲaloku Yosuwe nte mɔ: «Ta akɛ tɔ masɔŋ em tofo tin gbɔŋ kɛ-ɛ? Məŋcərə a afum em ɲala, bawo kətolanɛ ka Kanu Kəpɔŋ kəsɔrɔy' im darəŋ haŋ ndəkəl.» ¹⁵ Kɔ Yosuwe oloku ɲa: «Kɔ məyɔ afum alaram-ɛ, məpɛ ndɛ dəkulum, makɔ məcɛpəs kəfo ndɛ ntɔf ya aPerisi kɔ aRefay, bawo antɔf ndɛ mɔrɔ ma Efrayim ɲɛwəkən' am.» ¹⁶ Kɔ aka Isifu ɲaloku: «Antɔf ɲa ndɛ mɔrɔ ɲɛ ɲɔfɔtəŋnɛ su kəndɛ. Ta mɛrəŋ ta ti, cibil ca kəwan ca fɛc cəyi nda aKanahan aŋɛ ɲayi ndɛ aranta ɲa di mɔ, aŋɛ ɲayi aranta ɲa Bet-San kɔ sədare səfet sa di, kɔ akɔ ɲayi ndɛ aranta ɲa Yisrel ndɛ mɔrɔ daco mɔ.» ¹⁷ Kɔ Yosuwe oloku aka cusunja ca Isifu, Manase kɔ Efrayim: «Afum alaram ɲɔ nəyɔnɛ, kɔ nəyɔ sɔ fənɔntər. Nəfɔdɔyɔ kəfo kin gbɔŋ, ¹⁸ mba nəyɔ antɔf ɲa dəmɔrɔ malməl. Ali nte ɲɔyɔnɛ kulum mɔ, nəndɛcɛpəs ki, ntɔf fəp yendeyɔnɛ yonu. Nəndəbanjər aKanahan antɔf ɲaŋan, ali nte ɲayɔ cibil ca fɛc kɔ ɲayɔ sɔ fənɔntər mɔ.»

18

Kəyer ka ntɔf cusunja calpəs

¹ Kɔ aka Yisrayel fəp ɲalɔŋkanɛ Silo, kɔ ɲacəmbər di aŋbaŋcan ɲa dəkəbərənɛ kɔ Kanu. ɲanabanj antɔf, ɲeyi ɔŋ kiyi kəŋan. ² Mba pəŋcəmə cusunja camət-mɛrəŋ ca aka Yisrayel aŋɛ ɲanatɔ-sɔtɔ kərəsna ke kəŋan mɔ. ³ Kɔ Yosuwe oloku aka Yisrayel: «Ake tɛm tɔ nəndesak kədəŋcəs kələk ka ke nkɛ Kanu Kəpɔŋ, Kanu ka awisi aŋa kəsɔŋ' un mɔ? ⁴ Nəwure afum maas maas dəcusunja dəcusunja. Isom ɲa ɲandeyɛfɛ ɲakɔtɛnɛ antɔf ɲakɔkɛ ɲapirint ɲi, ɲader ɲasɔŋ' im. ⁵ ɲandeyɛrɛnɛ antɔf mopoc camət-mɛrəŋ. Aka Yuda ɲaŋkəyi Nəkɛf, antɔf ɲaŋan ntende kəca kətɔt ka ndɛ dec dɛmpɛ mɔ, kɔ aka kusunja ka Isifu ɲa ɲayi ndɛ antɔf ɲaŋan ntende kəca kəmeriya. ⁶ Kɔ nənə nəkɔ nəkɔkɛ atɔf mofɔ camət-mɛrəŋ, nədɛ nəlok' im ti nno. Kəkɔt' on k'inder yampun-pun fɔr ya Kanu Kəpɔŋ Kanu kosu kirin. ⁷ Mba aLewy ɲa ɲafəsɔtɔ antɔf ɲa ke nənə daco, bawo ɲa ɲatəmpər teta Kanu Kəpɔŋ, ti tɔyɔnɛ ke kəŋan. Kɔ Kadu, Ruben kɔ kusunja daco ka Manase ɲanasotɔ ndɛ Yurden kəsək ntende dec dɛmpɛ mɔ ke kəŋan nkɛ Musa wəcar ka Kanu Kəpɔŋ ɛnasɔŋ ɲa mɔ.»

⁸ Kɔ afum aŋɛ ɲayɛfɛ, kɔ ɲaŋkɔ. Yosuwe ɛnaloku akɔ ɛnasom kəkɔ-cic mɛgbəkərə maŋan ma antɔf mɔ nte: «Nəkɔ nənɔŋkar antɔf, nəkɔkɛ nəder nəlok' im, bawo kəkɔt' on k'inder yampun-pun fɔr ya Kanu Kəpɔŋ kirin teta kəyerɛnɛ ka antɔf ndɛ Silo.» ⁹ Kɔ afum aŋɛ ɲaŋkɔ, kɔ ɲaŋcali antɔf, kɔ ɲacic dəbuk təkɔkɛ ta mofɔ mme camət-mɛrəŋ, sədare sədare. Kɔ ɲalukəsərɛnɛ nno Yosuwe eyi mɔ, ndɛ sanja sa Silo. ¹⁰ Kɔ Yosuwe ɔŋkɔtɛ ɲa yampun-pun fɔr ya Kanu Kəpɔŋ kirin ndɛ Silo, k'eyɛr antɔf ɲa Yisrayel afum akanɛ daco, pəmə tɔkɔ anayer mɔ.

Antɔf ɲa Benyamın

¹¹ K'əŋkɔt yampun-pun kəyer ka ke ka kusunja ka aka Benyamın dəcɔr dəcɔr, aŋcəmbər ɲa antɔf ndɛ kusunja ka Yuda kɔ kusunja ka Isifu daco. ¹² Kəca kəmeriya ka ndɛ dec dɛmpɛ mɔ, kɔ kələŋcər kəŋan kəŋcop kəyɛfɛ ka Yurden. Kɔ kəmpɛrɛnɛ pətəmbələr pa Yeriko kəca kəmeriya, kɔ kəmpɛrɛnɛ mɔrɔ ntende dec dɛŋkalɛ mɔ, kəkɔ kəfutər ntende dətɛgbɛrɛ ta Bet-Awɛn. ¹³ Kələŋcər kəŋan kəc-cɛpər Lus, kɔ ndɛ pətəmbələr pa Lus, ndɛ pəyɔnɛ Betel kəca kətɔt ka ntende dec dɛmpɛ mɔ, kɔ kəntɔr Atarot-Adar, kɔ kəmpɛ tɔrɔ tɔkɔ teyi kəca kətɔt Bet-Horon-Tantɔf mɔ. ¹⁴ Ntende dec dɛŋkalɛ mɔ, kɔ kələŋcər kəŋkafələr ntende kəca kətɔt kəyɛfɛ ka tɔrɔ nte tɛntɛfərənɛ kɔ Bet-Horon kəca kətɔt mɔ, kɔ kəŋkɔ kənarɛ Kiriyat-Bahal, ndɛ pəyɔnɛ Kiriyat-Yeyarim, dare da aka kusunja ka Yuda. Tatɔkɔ tɔ kələŋcər ka ntende dec dɛŋkalɛ mɔ kənafəntərə.

¹⁵ Käləñçar ka kəca kətət nde dec dēmpə mə kəc-yəfə Kiriyat-Yeyarim, kəkə-narnə nde domun dəñç-pe mə nde Neftowa. ¹⁶ Käləñçar kanjko kəc-tor dəkaləpsər da mərə mme məntefərənə kə aranta ɲa Bən-Hinəm mə, kəca kəmeriya ka nde dec dēmpə aranta ɲa aRefay mə. Kəsolnə aranta ɲa Hinəm nde mərə daco, pətəmbələr pa aYebus ntende kəca kətət ka nde dec dēmpə mə, ki kətor hanj En-Rokel. ¹⁷ Kə kanjkalər kəca kəmeriya ka nde dec dēmpə mə, kəkə kənarne En-Semes, kəcepər kəkə kəsumpər Kelilot, nde pəntefərənə kə kəpə ka Adumim, kəkə kətor nde Tasar ta Bohan wan ka Ruben. ¹⁸ Kəkə kəcepər pətəmbələr pa kəca kəmeriya ka tərə nde dec dēmpə mə, nde pəntefərənə kə Araba, kə kəntor nde Araba disre. ¹⁹ Käləñçar kanjko kəc-cepər nde pətəmbələr pa kəca kəmeriya ka nde dec dēmpə Bet-Hokəla mə, kəkə-futər nde dobo da Kəba Kədokət ntende kəca kəmeriya ka nde dec dēmpə mə, ntende dobo da kəñgbokə ka Yurden kəca kətət ka nde dec dēmpə mə, tatokə tə käləñçar ka kəca kətət kənafəntərə. ²⁰ Ntende dec dēmpə mə, Yurden yənayənə käləñçar.

Kə ka aka kusunja ka Benyamin kənayi kanjko dəcər dəcər, kə cäləñçar cənjan fəp.

²¹ Sədare sa kusunja ka Benyamin sənayi nse dəcər dəcər: Yeriko, Bet-Hokəla, Hemek-Kecic, ²² Bet-Araba, Cemarayim, Betel, ²³ Awim, Para, Hofra, ²⁴ Kefar-Amoni, Hofni kə Keba, sədare wəco kə mērəñ (12) kə sədare səfet sa si.

²⁵ Kabayon, Rama, Beyerot, ²⁶ Mispə, Kefira, Mosa, ²⁷ Rekeḡm, Yirpel, Tarala, ²⁸ Cela, Helef, Yebus yi yoyonə Yerusalem, Kibeya kə Kiriyat, sədare wəco kə manjələ (14) kə sədare səfet sa si. Kə ka aka kusunja ka Benyamin kənayi kanjko dəcər cor.

19

Antofna kusunja ka Simon

¹ Topoc ta mērəñ mpə anawurə mə pənayonə pa kusunja ka Simon dəcər dəcər. ɲa ɲanasotə kə kənjan awut a Yuda daco. ² Kə ɲa ɲasotə kə nke kəyonə sədare sa Berseba, Seba, Molada, ³ Hasar-Suhala, Bala, Həsəm, ⁴ Eltoladu, Betula, Horma, ⁵ Cikələk, Bet-Markabot, Hasar-Susa, ⁶ Bet-Lebayot kə Saruhen, sədare wəco kə maas (13) kə sədare səfet sa si. ⁷ Ayin, Rimon, Heter kə Asan, sədare manjələ kə sədare səfet sa si, ⁸ kələkənə ka sədare səfet səfet səko sənəñkər sədare sasəko mə fəp, hanj nde Balat-Ber nde pəyonə Ramat-Nekəf mə. Kə ka aka kusunja ka Simon kənayi kanjko dəcər dəcər. ⁹ Atəf ɲa kə ka kusunja ka Simon, kə ka kusunja ka Yuda ɲ' anabelər ki, bawo kə kənjan kənabəkər ɲa pəpən, kə kənjan disre anasotənə kusunja ka Simon kə kənjan.

Antofna Sabulon

¹⁰ Topoc ta maas pənayonə kə ka kusunja ka Sabulon dəcər dəcər. Käləñçar kənjan kənako hanj Saridi. ¹¹ Kəpərne kəca nke dec dēmpə mə, kə kəca ka Marala, kəkə kəgbuñenə Dabaset, kəyefə dənda kəkə nde kəñgbokə ka Yokonom tekirin mə. ¹² Nte kəyefə Saridi mə, kə käləñçar kəñkafələ kəca nke dec dēmpə mə ntende käləñçar ka Kislət-Tabor, kəkə kənarne Dabərat, kə kəpərne Yafiya. ¹³ Kə kəyefə dənda kə kəñcepər ntende dec dēmpə Kat-Hefer, kə Et-Katsin, kəkə kənarne Rimon, kə kəkafələ hanj Neha. ¹⁴ Kə käləñçar kanjko kəñko kəkafələr ntende kəca kəmeriya ka nde dec dēmpə Hanaton mə, kəkə kafutər nde mərə daco nde aranta ɲa Yifta-El. ¹⁵ Kə kənjan kələkənə Katat, Nahalal, Simron, Yidala, kə Betlehəm. ɲanasotə sədare wəco kə mērəñ (12), kə sədare səfet sa si. ¹⁶ Antof ɲa kə ɲa aka Sabulon kənayi kanjko dəcər dəcər, sədare səpən sasəko kə sədare səfet sa si.

Antofna Yisakar

¹⁷ Topoc ta manjələ pənayonə pa Yisakar, kə ka kusunja ka Yisakar dəcər dəcər. ¹⁸ Käləñçar kənjan kənako hanj Yisrel, Kesulat, Sunem, ¹⁹ Hafarayim, Siyon, Anaharat, ²⁰ Rabit, Kisiyon, Abec, ²¹ Remet, En-Kanim, En-Hada kə Bet-Pacc. ²² Käləñçar kənjan kanjko kəgbuñenə Tabor, Sahacima, Bet-Semes, kəkə kafutər Yurden, sədare wəco kə camat-tin (16) kə sədare səfet sa si. ²³ Kə ka kusunja ka aka Yisakar kənayi kanjko dəcər dəcər, sədare səpən sasəko kə səfet sa si.

Antofna Aser

²⁴ Topoc ta kəcamət mpə pənawur mə pənayonə pa kusunja ka Aser dəcər cor. ²⁵ ɲa ɲanayo käləñçar kəyefə ka Helkat, kəkə Hali, Beten, Aksaf, ²⁶ Alamelek, Hamhadu kə Misal, kəkə kəgbuñenə tərə ta Karmel kə Sihər-Libnat, ²⁷ kə kanjko kəkafələr kəca nke dec dēmpə mə, nde Bet-Dakon, kəkə sə kəgbuñenə Sabulon, kə nde aranta ɲa Yifta-El nde mərə daco ntende kəca kəmeriya ka nde dec dēmpə Bet-Hemek kə Neyel mə, kəkə kənarne Kabul, kəca kəmeriya, ²⁸ kə kəca ka Ebərən, Rehobo, Hamon kə Kana, hanj Sidon dare dəpən. ²⁹ Kə käləñçar kanjko kəñko kəkafələr kəca ka Rama hanj nde dare da sanja da Tir, kə kəca ka Hosa, kə kanjko kafutər nde dəkəba, kəcepərənə ta Akəsibu, ³⁰ kələkənə ka Huma, Afek kə Rehobo, sədare wəco mērəñ kə mērəñ (22) kə sədare səfet sa si. ³¹ Kə ka kusunja ka Aser kənayi kanjko dəcər dəcər, sədare səpən sasəko kə səfet sa si.

Antofna Naftali

³² Topoc ta camət-tin pənayonə kə ka kusunja ka Naftali dəcər dəcər. ³³ Käləñçar kənjan kəñç-kə kəyefə ka Helef kə kətək kəpən

kəŋkə kəyi Cananim kəsək mə, kəcepər ta Adami-Nəkəbu kə Yabanel, haŋ Lakum, kə kəŋkə kafutər Yurden. ³⁴ Kə kələŋcər kaŋkə kəŋkə kəkafalar ntende dec deŋkale Asnət-Tabor mə, kə kəŋkə kənarne Hukək, kə kəŋkəfalar Sabulon kəca kətət ka ntende dec dəmpə mə, nde Aser kəca nke dec deŋkale mə, kə Yehuda. Yurden yeŋi kələŋcər kaŋkə nde dec dəmpə mə. ³⁵ Sədare sa saŋka sasəkə sənayəne: Cidim, Cər, Hamat, Rakat, Kineret, ³⁶ Adama, Rama, Hacər, ³⁷ Kədəs, Edereyi, En-Hacər, ³⁸ Yiron, Mikədal-El, Horem, Bət-Hanat kə Bət-Semes, sədare wəco kə camət-maŋkələ (19) kə sədare səfet sa si. ³⁹ Kə ka kusunja ka Naftali kənayi kaŋkə dəcor dəcor, sədare səpən kə sədare səfet sa si.

Antəf ɲa Dan

⁴⁰ Topoc ta camət-mərən mpe penawur mə pənayəne kə ka kusunja ka Dan dəcor dəcor. ⁴¹ Anacəmbərə ɲa Corha, Estəl, Hir-Semes, ⁴² Sahalabin, Ayalon, Yitala, ⁴³ Elon, Timna, Ekərən, ⁴⁴ Elteke, Kibeton, Balat, ⁴⁵ Yehudu, Bene-Berak, Kat-Rimon, ⁴⁶ Domun da Yarkon kə Rakon, kə antəf ɲəkə ɲentefərəne kə Yafa mə.

⁴⁷ Nte kə kəŋan, atəf ɲaŋan ɲende ɲəsələr ɲa mə, kə awut a Dan ɲaŋkə ɲawəkərne aka Lešem kə ɲandif ɲa. Kə ɲambaŋ antəf ɲaŋəkə, kə ɲəyənə ɲaŋan, kə ɲande di, kə ɲawe di Dan, tewe ta kas kəŋan. ⁴⁸ Kə ka kusunja ka Dan kənayi kaŋkə dəcor dəcor, sədare sasəkə kə sədare səfet sa si.

⁴⁹ Nte aka Yisrayel ɲalip kəyerene cəgbə ca antəf mə, kə ɲampocə Yosuwe wan ka Nun antəf ɲa kə ɲa daco, ⁵⁰ pəmə təkə Kanu Kəpən kənasom ti mə. Kə ɲasən kə dare dəkə enafan mə, Timnat-Sera, nde mərə ma Efrayim. Yosuwe uluksərne kəcəmbər dare dadəkə, k'ende.

⁵¹ Antəf ɲa kə ɲaŋəkə ɲə wələnne Elasar, Yosuwe wan ka Nun, kə abe a cusunja ca Yisrayel ɲanakot yampun-pun, anacəmbər mopoc fər ya Kanu Kəpən kirin ɲə Silo, nde dəkəberə da aŋbaŋcan ɲa dəkəbərəne kə Kanu. Nte tə ɲanalip kəyer antəf.

20

Sədare nse anayek-yeŋ kəgbəpənə teta ayek ɲa mecir mə

¹ Kə Kanu Kəpən kəloku Yosuwe: ² «Məloku aka Yisrayel: Nəndes-dəs sədare nse wadif fum ta eyefene ti entam kəyacne mə nse isom Musa kəsən' un mə. ³ Nwe endif fum ta eyefene ti mə, entam kəyekse pəde pənde di. Nte tənşənə wəkayi pəyacne ta wəkə pəlukse kə ayek ɲa mecir mə. ⁴ Wadif ka fum wəkəkə entam kəyekse pəkə dare din sədare sasəkə daco, k'ənəkə-ε, pəkə pəcəme dare dəkusu, pəloku abeki a dare tes təkə eləsər mə. ɲambaŋ kə dare dadəkə disre,

ɲamentər' kə kəfo nke ɲkənde ɲa daco mə. ⁵ Kə wəlukse ayek eŋcəpse kə darən kəbələs-ε, abeki a dare ɲafəwose kəsən kə kə, bawo eyefene fe kədif ka weŋc, nwe enatə-yənə wəterene kən mə. ⁶ Pəyi dare dadəkə haŋ tem nte aka Yisrayel ɲandekə kiti kə mə, kə pəyənə fe ti-ε wələnne ɲəpən pəfi. Tem tatəkə, wədif fum wəkə eyekse mə, entam kəluku nde dare dən, nde kələ kən, nde dare dəkə enayekse mə.»

⁷ Kə ɲalək sədare nse: Kədəs ka Kalile nde mərə ma Naftali, Sešem nde mərə ma Efrayim, kə Kiriya-Arba nde pəyənə Heberən mə, nde mərə ma Yuda. ⁸ Kəca kəŋkə ntende Yurden ntende dec dəmpə Yeriko mə, kə ɲalək Bəcər nde dətəgbərə, pəgbantəkəla mpe pəyənə pa kusunja ka Ruben mə, Ramot da Kaladu nde kusunja ka Kadu disre, kə Kolan ka Basan nde kusunja ka Manase disre. ⁹ Sədare sasəkə sə aka Yisrayel ɲanatarne kəyənə ka sədare nse, wəka Yisrayel kə pəyənə fe ti-ε, wəcikərə, kə endif fum ta eyefene ti-ε, wəkəkə entam kəyekse pəde pənde di ta alukse kə ayek ɲa mecir kədif kən fum haŋ kələnkanə ka afum a Yisrayel kəbər ɲabocə kə kiti.

21

Anacəmbərə aLewy sədare kə culum

¹ Kə abe a kusunja ka aLewy ɲaŋcənne wələnne Elasar kəsək, kə Yosuwe wan ka Nun, kə abeki a dəcor dəcor ca cusunja ca aka Yisrayel. ² Kə ɲaloku ɲa nte nde Silo antəf ɲa Kanahan: «Kanu Kəpən kəsom Musa a kəsən su sədare a pande si, kə culum ca si a pac-kək ci yəcəl yosu.» ³ Kə aka Yisrayel ɲasən aLewy sədare səlma kə culum ca si kəberene ka ntəf yaŋan pəmə təkə Kanu Kəpən kənaloku ti mə.

⁴ K'ənəkote yampun-pun aka cor ca Kehat. K'awure aLewy afum a wələnne Aruna sədare wəco kə maas (13) nde cusunja ca Yuda, Simən kə Benyamim, k'asən ɲa si. ⁵ Kə cusunja calpas ca Kehat ɲasətə sədare wəco (10) nde antəf ɲa cusunja ca Efrayim, Dan, kə kusunja daco ka Manase. ⁶ K'ənəkot yampun-pun, kə afum a Kerson ɲasətə sədare wəco kə maas (13) nde antəf ɲa aka cusunja ca Yisakar, Aser, Naftali, kə aka kusunja daco ka Manase nde Basan. ⁷ Kə afum a Merari dəcor dəcor, ɲasətər sədare wəco kə mərəŋ (12) aka cusunja ca Ruben, Kadu, kə Sabulon. ⁸ Kə aka Yisrayel ɲaŋkot yampun-pun kə ɲasən aLewy sədare sasəkə kələkene culum ca si, pəmə təkə Kanu Kəpən kənasom ti Musa mə.

⁹ Nde ntəf ya cusunja ca Yuda kə Simən anasən sədare ¹⁰ afum a Aruna, aka kor ka Kehat wan ka Lewy, bawo ɲa ɲə yampun-pun yənanunjenə kəmentər. K'anabənəcər

na sädare sasöko mewe. ¹¹ Kö aka Yisrayel njasön aka Kehat Kiriyat-Arba kö culum cacöko cänönkär di mo. Anwe sö dare dandé tewe ta Heberönj. Arba enayöne papa wäka Anak. ¹² Mba sädale sa dare döponj kö sädare säfet sa si k'asönj Kalebi wan ka Yefune. ¹³ Kö njasön awut a wəlonjne Aruna Heberönj, dare da kägböpəne nde wədif fum ta eyefene ti entam käyacne mo, Libana, ¹⁴ Yatir, Esitemo, ¹⁵ Holon, Debir, ¹⁶ Ayin, Yuta kö Bet-Semes, sädare camat-manjkäle (9) ca cusunja ca Simönj kö Benjyamin kälekene culum ca si. ¹⁷ Nde atof na Benjyamin kö njasötö Kabayönj, Keba, ¹⁸ Anatot, kö Halmon. Itö tatöko sädare manjkäle kö culum ca si. ¹⁹ Aloonjne anje njanayöne aka kusunja ka Aruna mo njanasötö sädare wəco kö maas (13) kö culum ca si.

²⁰ Cor ca aka Kehat cəlpəs anje njanayöne kusunja ka Lewy mo, kö njasötö sädare nde antof na kusunja ka Efrayim. ²¹ K'asönj na Sekem dare da kägböpəne nde morö ma Efrayim, Keser, ²² Kibasayim, kö Bet-Horon, sädare manjkäle (4) kälekene culum ca si. ²³ K'asönj kusunja ka Dan: Elteke, Kibeton, ²⁴ Ayalon, kö Kat-Rimon, sädare manjkäle (4) kälekene culum ca si. ²⁵ K'asönj kusunja daco ka Manase: Tahanak kö Kat-Rimon, sädare merönj (2) kälekene culum ca si. ²⁶ Cor ca afum a Kehat alöma cənasötö sädare wəco (10) kö culum ca si.

²⁷ K'asönj afum a Kerson cor ca aLewy daco: Njasötər aka kusunja daco ka Manase nde Yurden kəsək ntende dec dempe mo sädare merönj (2) kö culum ca si: Kolan nde Basan disre, dare da kägböpəne, kö Bestara. ²⁸ K'asönj kusunja ka Yisakar: Kisiyon, Daberat, ²⁹ Yarmut, kö En-Kanim, sädare manjkäle (4) kälekene culum ca si. ³⁰ K'asönj kusunja ka Aser: Misal, Abadon, ³¹ Helkat, kö Rehobo, sädare manjkäle (4) kälekene culum ca si. ³² K'asönj kusunja ka Naftali: Kedes nde Kalile, dare da kägböpəne, Hamot-Dər, kö Kartan, sädare maas (3) kälekene culum ca si. ³³ Sädare sa aka Kerson dəcör dəcör sənək sädare wəco kö maas (13) kö culum ca si.

³⁴ K'asönj aLewy alpəs akö njanayöne cor ca afum a Merari mo, kö na njasötər aka kusunja ka Sabulon: Yokonam, Karta, ³⁵ Dimna, kö Nahalal, sädare manjkäle (4) kälekene culum ca si. ³⁶ K'asönj kusunja ka Ruben: Bəcər, Yahas, ³⁷ Kedemot, kö Mefahat, sädare manjkäle (4) kälekene culum ca si. ³⁸ K'asönj kusunja ka Kadu: Ramot nde Kaladu dare da kägböpəne, Mahanayim, ³⁹ Hesbon, kö Yaser, sädare manjkäle (4) kälekene culum ca si. ⁴⁰ Nte anjot yampun-pun mo kö afum a Merari njawure dəcör dəcör akö njanayöne aka kusunja ka Lewy alpəs mo, njasötö sädare wəco kö merönj (12).

⁴¹ Sädare sa kusunja ka aLewy ntaf ya aka Yisrayel daco sənək sädare wəco manjkäle kö camat-maas (48) kö culum ca si. ⁴² Sädare sasöko fəp sənayo culum nce cənj-cənönkär si mo, itö sädare səkö fəp sənayi.

⁴³ Tatöko tö Kanu Kəponj kənasönjəs aka Yisrayel atof malməl nje kənadərme atem anjan kədesönj na mo, kö njanbanj nj kö nandé. ⁴⁴ Kö Kanu Kəponj kəsönj na kənjəsəm, mofö fəp pəforu tunj pə njanayine, pəmo təkö enadərme ti atem anjan mo. Ali ater anjan akin njanatam fə kəcəme na fər kirin, kö Kanu Kəponj kələk ater anjan kö kəmbər na dawaca. ⁴⁵ Moloko mətöt mme Kanu Kəponj kənaloku aka Yisrayel mo, ali tin tenayi fə nte enatö-yöne na mo, kö kələs mi fəp.

22

Cusunja ca Yisrayel nde dec dempe Yurden mo

¹ Kö Yosuwe ewe aRuben, aKadu, kö aka kusunja daco ka Manase. ² K'oloku na: «Nəyo təkö Musa wəcar ka Kanu Kəponj enalok' un mo fəp, kö nənjanjəkəl sö dim dem, təkö ilok' un mo. ³ Nəsumpər awənç un anja käyefə nte tenayi mo han ndəkəl, kö nələləs sö dim nde Kanu Kəponj Kanu konu kənalok' un mo. ⁴ Ndekəl onj nte Kanu Kəponj kəsönj awənç un anja pəforu mo pəmo təkö enaloku na ti mo, nələk onj səpö sa cəbal conu nde ntaf yəkö yəyöne yonu mo, nyə Musa wəcar ka Kanu Kəponj enasönj un nde Yurden kəsək ntende dec dempe mo. ⁵ Ta nəgbayme metəkse kö sariye yəkö Musa wəcar ka Kanu Kəponj enalok' un mo: Nəbətər Kanu Kəponj Kanu konu, nəsolne səpö sən fəp, nəcəme dim dən darənj, nələtərne kö, nəbəcə kö bəkəc yosoku pəs doru o doru.»

⁶ Kö Yosuwe ontola Kanu te tanjan, k'oloku na nwe o nwe a pəkö nde abal njon, kö njanjəkəkəs-kəs nde cəbal cənan. ⁷ Musa enasönj kusunja daco ka Manase kəfo kələma Basan, kö Yosuwe nkən əsönj kusunja daco kənjək kəfo kələma awənç anja kəsək nde Yurden ntende dec dənjkale mo. Nte Yosuwe oloku na kəkö ka nde cəbal cənan mo, k'ontolane na, ⁸ k'oloku na: «Nəlulukus nde cəbal conu kö daka döponj, kö yəcəl yelərəm, kö pəsəm, kəma, kəpər, fəc kö yamos yelərəm. Nəyerene kö awənç un anje yəsötö ya aterene anu.

Ančambər anjbiip Yurden kəsək

⁹ Kö kusunja ka aka Ruben, aka Kadu, kö aka kusunja daco ka Manase njalukus, kö njasak aka Yisrayel nde Silo antof na Kanahan, kö njanjəkö nde antof na Kaladu, antof na ke nje njanasötö mo Kanu Kəponj kənasom Musa kədesönj na nj. ¹⁰ Nte njanberə sädare nse səyi Yurden nde antof na Kanahan mo, kö aRuben, aKadu kö aka kusunja daco ka Manase njančambər anjbiip kənjbəkö kəsək,

angbip n̄ɔpɔn, n̄ɔtɔt teyi. ¹¹ Kɔ aka Yisrayel n̄ane pac-loku: «N̄əgb̄atne n̄te aRuben, aKadu kɔ aka kusun̄ka daco ka Manase n̄alomp̄as angbip n̄etef̄arne antɔf n̄a Kanahan mɔ, nde Yurden̄ k̄esək k̄eca ka aka Yisrayel.»

¹² Nte n̄ane ti mɔ, kɔ aka Yisrayel f̄ap n̄alɔnkane Silo k̄əkɔ-sutene kɔ n̄a. ¹³ Kɔ aka Yisrayel n̄asom Pinahas wan ka w̄alɔnne Elasar nda aka Ruben, aka Kadu, kɔ afum a kusun̄ka daco ka Manase nde antɔf n̄a Kaladu, ¹⁴ kɔ n̄anj̄kɔ kɔ akirin̄ w̄acɔ akin̄ akin̄ aka cusun̄ka cac̄əkɔ d̄acor d̄acor. F̄ap farjan̄ akirin̄ a d̄acusun̄ka n̄ɔ n̄anayone afum alar̄am aka Yisrayel akakɔ daco. ¹⁵ Kɔ afum an̄e n̄anj̄kɔ nde aRuben, aKadu, kɔ aka kusun̄ka daco ka Manase nde antɔf n̄a Kaladu, kɔ n̄anj̄kɔ n̄aloku n̄a: ¹⁶ «Nte tɔ k̄alɔnkane ka afum a Kanu K̄əp̄ɔn f̄ap n̄aloku: Ake detan̄j̄ l̄an̄əs d̄ɔ n̄əyɔ Kanu ka aka Yisrayel tant̄e-ε? N̄ənyen̄k̄ kalukus dim da Kanu K̄əp̄ɔn dar̄ən, n̄ənc̄əmb̄ər angbip n̄te t̄əns̄ɔn̄e n̄əyen̄k̄ər Kanu K̄əp̄ɔn d̄omp̄ m̄əkɔ m̄ɔ! ¹⁷ Kiciya n̄ke s̄ənayɔ nde P̄eyɔr m̄ɔ k̄ənayone mes m̄el̄ε. Han̄ m̄əkɔ antas̄ək̄əsne f̄e. Kiciya kosu k̄ənas̄ɔn̄e k̄alɔnkane ka afum ɔn̄ arom n̄el̄ε. ¹⁸ Kɔ n̄əna n̄ənyen̄k̄ m̄əkɔ kalukus dim da Kanu K̄əp̄ɔn dar̄ən! Kɔ n̄əyen̄k̄ər m̄əkɔ Kanu K̄əp̄ɔn d̄omp̄-ε, alna aka Yisrayel f̄ap n̄ɔ endewur̄ər metele mam̄əkɔ. ¹⁹ Kɔ n̄ənc̄əm-εmn̄e a antɔf n̄on̄u n̄əs̄ək f̄e-ε, n̄əcep̄ər ɔn̄ antɔf n̄n̄e n̄yɔyone n̄a Kanu K̄əp̄ɔn mɔ, nde Kanu K̄əp̄ɔn k̄əyi mɔ, t̄em̄ tat̄əkɔ n̄ənde su daco, m̄ba ta n̄əyen̄k̄ər Kanu K̄əp̄ɔn d̄omp̄, ta n̄əyen̄k̄ər su s̄əbomp̄ k̄əc̄əre f̄ɔ n̄əc̄əmb̄ər angbip n̄ɔl̄ɔma n̄n̄e n̄ɔnt̄əyone n̄a Kanu K̄əp̄ɔn Kanu kosu mɔ. ²⁰ Nte Akan̄ wan ka Sera enalukus k̄əc̄əme Kanu dar̄ən teta ca c̄əkɔ Kanu K̄əp̄ɔn k̄ənam̄one k̄ələk mɔ, aka Yisrayel f̄ap n̄ɔ Kanu K̄əp̄ɔn k̄ənawur̄ər metele m̄ən. N̄ənc̄əre ti bel-bel a baf̄o Akan̄ sona enafine kiciya kan̄kɔ.»

²¹ Kɔ afum a Ruben, Kadu, kɔ aka kusun̄ka daco ka Manase n̄aloku abe akirin̄ aka cor ca Yisrayel: ²² «Kanu ka canu, Kanu K̄əp̄ɔn! Kanu ka canu, Kanu K̄əp̄ɔn, Ki k̄ənc̄əre ti! Aka Yisrayel n̄andec̄əre ti! Kɔ p̄əyone f̄ɔ k̄ət̄-c̄ənk̄əl kɔ k̄əyen̄k̄ər d̄omp̄ k̄-ε, ta p̄ədeyac̄ su d̄əsək dad̄əkɔ! ²³ Kɔ p̄əyone f̄ɔ s̄ənc̄əmb̄ər angbip n̄ɔsu k̄ədeḡək̄əl Kanu K̄əp̄ɔn s̄əde s̄əc-lɔnne di yolon̄ne yoc̄af-ε, kɔ p̄əyone f̄e ti yolon̄ne ya m̄əgben, kɔ p̄əyone f̄ɔ s̄əlomp̄əs angbip n̄an̄e s̄əde s̄əc-lɔnne di yolon̄ne ya p̄əforu Kanu K̄əp̄ɔn-ε, awa, Kanu K̄əp̄ɔn k̄əndeḡək̄əre ti! ²⁴ Baf̄o it̄ɔ teyi! S̄əlomp̄əs angbip n̄an̄e bawo s̄ənese ta alna awut anu n̄ade n̄ac-yif akosu f̄ɔ: «Ak' eyi nu daco kɔ Kanu K̄əp̄ɔn, Kanu ka Yisrayel-ε? ²⁵ Kanu K̄əp̄ɔn k̄əmboc̄ k̄ələn̄c̄ər Yurden̄ n̄əna kɔ s̄əna daco, aRuben, kɔ aKadu, ali tes teyi f' on sɔ daco kɔ Kanu K̄əp̄ɔn!» Teta awut anu tend̄əs̄ən̄e ta awut asu n̄an̄nese sɔ Kanu K̄əp̄ɔn-

ε. ²⁶ It̄ɔ s̄ənc̄əm-εmn̄e f̄ɔ: S̄əmar̄ene s̄əc̄əmb̄ər angbip, baf̄o s̄əde s̄əc-lɔnne di de, ²⁷ m̄ba n̄eyi su daco kɔ n̄əna p̄əm̄ɔ s̄əde. N̄eyi sɔ awut asu daco kɔ awut anu n̄ac-lɔnne yolon̄ne ya yoc̄af kɔ yolon̄ne ya p̄əforu Kanu K̄əp̄ɔn f̄ar ȳən̄ kirin̄, n̄te t̄əns̄ɔn̄e ta n̄ade n̄ac-loku d̄əsək d̄al̄ama a t̄əl̄əm ɔ t̄əl̄əm teyi f̄e awut asu daco kɔ Kanu K̄əp̄ɔn! ²⁸ Kɔ s̄əloku: «Kɔ n̄ande n̄aloku su tante, kɔ p̄əyɔ f̄e ti n̄aloku awut asu ti-ε, moloku mame m̄ɔ s̄əndeluk̄se n̄a: «N̄əgb̄atne teyi ta angbip n̄a Kanu K̄əp̄ɔn n̄n̄e atem̄ asu n̄anac̄əmb̄ər mɔ, baf̄o teta yolon̄ne yoc̄af kɔ yolon̄ne ȳəl̄ama t̄ɔ anac̄əmb̄əre n̄i de, m̄ba n̄yone s̄əde su daco kɔ n̄əna n̄əc̄-εmn̄-εm̄əs su.» ²⁹ S̄əmb̄əl̄ene k̄əyen̄k̄ər Kanu K̄əp̄ɔn d̄omp̄, kɔ k̄əyi ta s̄ənc̄əme ki dar̄ən m̄əkɔ-ε, k̄əc̄əmb̄ər kosu angbip n̄a k̄alɔnne yolon̄ne yoc̄af, yolon̄ne ya m̄əgben, kɔ yolon̄ne ya p̄əforu, s̄əf̄əl̄ɔnne k̄əf̄o k̄əcuru Kanu K̄əp̄ɔn Kanu kosu, ta p̄əyone f̄ɔ nde angb̄an̄can̄ n̄a Kanu K̄əp̄ɔn-ε!»

³⁰ Nte w̄alɔnne Pinahas, kɔ abe akirin̄ a k̄alɔnkane kɔ abeki a cor ca Yisrayel an̄e n̄an̄ayi di n̄ane moloku mam̄əkɔ afum a Ruben, Kadu, kɔ kusun̄ka daco ka Manase n̄analoku mɔ, kɔ moloku mam̄əkɔ m̄əmb̄ət̄ n̄a. ³¹ Kɔ Pinahas wan ka w̄alɔnne Elasar oloku afum a Ruben, Kadu, kɔ afum a Manase: «S̄ənc̄əre m̄əkɔ a Kanu K̄əp̄ɔn k̄əyi su daco, bawo n̄əntalukus f̄e k̄əc̄əme Kanu K̄əp̄ɔn dar̄ən, kɔ n̄əyac sɔ aka Yisrayel ta Kanu K̄əp̄ɔn k̄əboc̄ n̄a kiti.»

³² Kɔ Pinahas wan ka w̄alɔnne Elasar kɔ akirin̄ a cor c̄ənan̄ n̄alukus k̄əyef̄e ndena afum a Ruben kɔ Kadu nde atɔf n̄a Kaladu k̄əkɔ nde antɔf n̄a Kanahan ndena aka Yisrayel an̄e n̄anakɔ n̄alukse moloku m̄əkɔ n̄an̄as̄tar̄ n̄a mɔ. ³³ Kɔ moloku mam̄əkɔ m̄əmb̄ət̄ aka Yisrayel, kɔ n̄anj̄kor-koru Kanu K̄əp̄ɔn. N̄aloku f̄e sɔ k̄əkɔ-m̄ələk antɔf n̄n̄e afum a Ruben kɔ afum a Kadu n̄an̄and̄e mɔ. ³⁴ Afum a Ruben kɔ afum a Kadu n̄as̄ən̄ angbip n̄anj̄kɔ tewe, n̄ac-kule f̄ɔ: «T̄əyone su ten̄ep̄əle a Kanu K̄əp̄ɔn k̄əyone Kanu.»

23

Moloku m̄elp̄əs ma Yosuwe

¹ T̄em̄ tobolu-bolu ten̄əcep̄ər k̄əyef̄e ka n̄te Kanu K̄əp̄ɔn k̄ənas̄ən̄ aka Yisrayel k̄ənes̄əm̄ mɔ, k̄əbər n̄a aterene an̄an̄ ac̄əsək f̄ap d̄əwaca. Yosuwe enasik̄ər ɔn̄ t̄em̄ tat̄əkɔ. ² Kɔ Yosuwe ewe aka Yisrayel f̄ap k̄əyef̄e abeki, abe afet̄ d̄acor d̄acor; aboc̄ kiti, k̄əb̄ər ka abe akirin̄ an̄an̄, k'oloku n̄a: «Iyone ɔn̄ w̄ətem. ³ Kɔ n̄ən̄ənk̄ t̄əkɔ Kanu K̄əp̄ɔn Kanu konu k̄ənayɔ afum aka t̄ɔf n̄ȳe f̄ap m̄ɔ te tonu, bawo Kanu K̄əp̄ɔn k̄əsut̄n̄en' on. ⁴ N̄ən̄ənk̄ n̄te in̄k̄ot yampun̄-pun̄ a k' iyer un̄ t̄ɔf ya k̄e konu d̄əcusun̄ka d̄əcusun̄ka mɔ, t̄ɔf n̄ȳe ȳen̄c̄əme k̄əban̄ Yurden̄ ntende dec̄ d̄ən̄k̄alē mɔ, kɔ t̄ɔf n̄ȳe in̄im̄ han̄ nde K̄əba K̄əp̄ɔn

mō. ⁵ Kanu Kəpəŋ kəndewenəs afum aka tɔf yayəko, kō nānde nəc-lotəs yi-ε, nāndende ntɔf yayəko pəmə təkō nkən Kanu Kəpəŋ Kanu konu kənasəŋ on temer ta ti mō. ⁶ Nəwure fənəntər, nəsumpər nəleləs moloku mme acicəs buk ba sariyə sa Musa mō, ta nəgbayme kəca kəmeriya, ta nəgbayme kəca kətət, ⁷ ta nədenəŋkalene afum a tɔf akakō ŋayi nu daco mō! Ta nəbənɔc canu cəŋan, ta nəkorne ki kədərən' on. Ta nəkor-koru ci, ta nətontne ci fər kirinj! ⁸ Mba nəsumpər Kanu Kəpəŋ Kanu konu pəmə təkō nənalək ti kəyo haŋ məkō mō. ⁹ Kanu Kəpəŋ kəmbanər tɔf yəpəŋ aka fənəntər, ali fum entatam fe haŋ məkō kəcəme konu fər kirinj. ¹⁰ Nəna fum wəkin gboŋ eŋc-beləs aterene anu pəcər pin, bawo Kanu Kəpəŋ Kanu konu kəŋc-sutnən' on, pəmə təkō kənalok' un mō. ¹¹ Nəkembərne nəbətər Kanu Kəpəŋ Kanu konu! ¹² Kō nəlukus Kanu Kəpəŋ darəŋ-ε, kō nəcəme afum acuru aŋe ŋayi nu daco mō darəŋ-ε, kō nənənɔcne-ε, kō nənəŋkalene-ε, ¹³ nəcərə a Kanu Kəpəŋ Kanu konu kəfɔdecəme sō kəbanɔsər ŋa afum akakō tɔf yaŋan fər yonu kirinj, mba afum akakō ŋandeyən' on mowul, menəmp, yala, cəŋban-gban ca cəsək conu, kō gbɛc dəfər yonu, haŋ nəlip kəməlkə atɔf ŋobotu ŋaŋe Kanu Kəpəŋ Kanu konu kəsəŋ' un mō.

¹⁴ «Awa, nəcəŋkəl im! Məkō tɛm tɛmbəp kəkō ka nde ca ca doru fəp yendekō mō. Nəcərə ti bəkəc yonu yosoku pəs, a moloku mobotu mme Kanu Kəpəŋ Kanu konu kənalok' un mō, ali tin teyi fe nte ɔntəyon' on mō, ali tin teyi fe nte ɔntolas mō. ¹⁵ Kanu Kəpəŋ kəlas kəyonε ka pətət pəkō ɛnaloku kəyon' on mō, mba entam sō kəlas ka pələc pəkō eyi kənɛps' on mō, pəmələk un antɔf ŋobotu ŋaŋe ɔsəŋ' un mō. ¹⁶ Kō nəsak mətəŋne mosu mme Kanu Kəpəŋ kəndəŋk' on mō-ε, kō nəŋkō nəc-lonɔne canu cələma-ε, kō nəŋkō nəc-tontne canu cələma fər kirinj-ε, abəkəc ŋa Kanu Kəpəŋ ŋempɛ nno nəyi mō. Tɛm tatəkō nəŋməlkə antɔf ŋobotu ŋaŋe Kanu Kəpəŋ kəsəŋ' un mō, nəlip.

24

Aka Yisrayel fəp kədərəm kəŋan kəkorne Kanu Kəpəŋ

¹ Kō Yosuwe olonka cusunka ca Yisrayel fəp Səkem. K'ewenene sō abeki a Yisrayel, abe aŋan, aboc aŋan kiti, kō akirinj aŋan, kō ŋamentərne nno Kanu Kəpəŋ kəyi mō. ² Kō Yosuwe oloku afum fəp: «Nte tō Kanu Kəpəŋ Kanu ka Yisrayel kəloku: «Tɛm tobol-bolu atem anu, Terah papa wəka Abraham kō papa wəka Nahor nde kəŋgbəkō ka Eferat ntende dec dɛmpɛ mō kō ŋanandε, ŋac-korne canu cələma. ³ K'ilek wətem konu Abraham dəndo kəŋgbəkō ntende dec dɛmpɛ mō, k'injɔtene kō antɔf ŋa Kananan fəp. K'isəŋe

afum ɔn kəla, k'isəŋ kō Siyaka. ⁴ K'isəŋ Siyaka awut: Yakuba kō Esay. K'isəŋ Esay Təɔ ta Seyir nte təyonε antɔf ŋon, kō Yakuba kō awut ɔn ŋa ŋantor Misira. ⁵ K'isom Musa kō Aruna kədəmar afum anu. K'isut Misira fər yonu kirinj a k'indewurɛne afum anu di. ⁶ Nte iwurε awisi aŋa Misira, kō nəmbəp dəkəba mō. Kō aka Misira ŋaŋcəme ŋa darəŋ kəbeləs haŋ nde Kəba ka Cəŋkəlma, ŋac-beləs ŋa dəfələs kəron. Kō cibil ca kəwan. ⁷ Nte awisi aŋa ŋawes-wes kəmar ka Kanu Kəpəŋ mō, kō kəntorε kubump kəpəŋ aka Misira kō nəna daco. Kō Kanu kəŋgbətəs ŋa dəkəba. Nənatəŋne mes mme inayo Yisrayel mō fər yonu kirinj. Kō nəwon kəndε dətɛgbɛrε meren melarəm. ⁸ Tɛm tatəkō t'inakekar' on antɔf ŋa aka Amər aŋe ŋanandε Yurden kəsək ntende dec dɛmpɛ mō. Kō nəsutene kō ŋa, mba k'ilek aka Amər k'imber'un ŋa dəwaca. Kō nəmbanər ŋa antɔf ŋaŋan, k'imələk ŋa fər yonu kirinj. ⁹ Kō Balak wan wəka Sipər wəbε wəka Mohab ewəkərne aka Yisrayel. K'osom Balam wan wəka Beyər a pətolan' on pələc, ¹⁰ mba k'ifati kəcəŋkəl kō. Pətət gbəcərəm pō Balam ŋɔc-tolan' on, k'iyac nu fənəntər fən. ¹¹ Kō nəŋcali kəŋgbəkō ka Yurden, kō nənder Yeriko. Kō aka Yeriko kələkene aka Amər, aPerisi, aKananan, aHit, aKirkasa, aHiwy, kō aYebus ŋasutene kō nəna, k'ilek ŋa k'imber' un dəwaca. ¹² K'isom deme nde denayi nu kirinj kō dəmbeləs abε a Amər mɛrəŋ mō. In' ɛnasəŋ on kətam ŋa. Bafɔ sakma sonu, bafɔ mbəŋcəran yonu yō nənatamε aterene anu de! ¹³ In' ɔsəŋ un antɔf ŋnɛ nəntəbəc haŋ nətaka mō, kō nānde sədare nse nəntocəmbərə waca wonu mō. Kō nāndi yeri ya sədale nse nəntəbɔf mō, nəc-di yokom ya tək nɛ nəntəbɔf mō.»

¹⁴ Ndekəl ŋə nənesε Kanu Kəpəŋ, nəkorne Kanu kō bəkəc yosoku pəs! Nəcəme kō darəŋ tɛm fəp. Nəcə canu nce atem anu ŋaŋc-korne nde kəŋgbəkō ka Eferat ntende dec dɛmpɛ kō nde Misira mō. Nəkorne ŋə Kanu Kəpəŋ! ¹⁵ Kō nəntəwosε ŋə kəkorne Kanu Kəpəŋ-ε, nəbənɔc məkō anō nānde nəc-korne-ε, kō pəyonε canu nce atem anu ŋaŋc-korne ntende Eferat kəca ka ntende dec dɛmpɛ mō, kō pəyonε fe ti-ε, canu ca aka Amər aŋe nəyi kəndε antɔf ŋaŋan mō. Mba ina kō aka kələ kem disrε Kanu Kəpəŋ kō səndε səc-korne!»

¹⁶ Kō afum ŋalukse kō: «Səmbələne kəsək Kanu Kəpəŋ a səc-korne canu cələma! Səfotam kəyo tatakō! ¹⁷ Kanu Kəpəŋ kənawurε atem asu kō sənə dacar dəndo antɔf ŋa Misira, Kənyə megbəkəre məpəŋ nde fər yosu kirinj. Kəc-bum su dəpō kəc-mar su kəcəpər tɔf ya afum alarəm. ¹⁸ Kanu Kəpəŋ kənabeləs afum aka tɔf yayəko fəp, kələkene aka Amər aŋe ŋanandε di mō. Sənə sō səndekorne Kanu Kəpəŋ, bawo Kanu kosu k' ɔyonε!»

¹⁹ Kɔ Yosuwe oloku afum: «Nəfɔdetam kəc-kornɛ Kanu Kəpəŋ, bawo kəcempi kɔ əyɔnɛ! Kanu kɔ nkɛ kəyɔ kəraca mɔ nkɛ kətɔŋaŋnɛnɛ kətəŋ konu ləŋəs, kɔ kiciya konu mɔ. ²⁰ Kɔ nəlukus Kanu Kəpəŋ darəŋ-ɛ, kɔ nəkornɛ canu cəcuru-ɛ, Kanu kəndekafələ kətəfərɛ nənə. Kəndeləsər on mes, kəndemələk nu, ali ntɛ cəkɔ-cəkɔ kənay' on pətɔt mɔ.»

²¹ K'afum ŋalukɛ Yosuwe ntɛ: «Ala, səndekornɛ Kanu Kəpəŋ!» ²² Kɔ Yosuwe oloku afum: «Nəwosɛ kəyɔnɛ sedɛ sa ntɛ nəluku mɔ ba? Antəŋnɛ oŋ a Kanu Kəpəŋ kɔ nəndɛ nəckornɛ!» Kɔ afum ŋaloku: «Atəŋnɛ a ti ŋɔ səyɔnɛ!» ²³ Kɔ Yosuwe oloku: «Awa, nəsak canu cəcuru nɛ cəyi nu dacɔ mɔ, nəcəmə Kanu Kəpəŋ Kanu ka Yisrayel darəŋ kɔ abəkək ɲosoku pəs!»

²⁴ Kɔ afum ŋaloku Yosuwe: «Səndekornɛ Kanu Kəpəŋ Kanu kosu, Ki kɔ səndecəŋkəl!»

²⁵ Dɔsək dadəkɔ dəndo Sɛkɛm kɔ Yosuwe ɛŋcicəs mes ma danapa ndɛ ŋasɛk mɔ, k'ɔləmər afum a Yisrayel tiŋ tiŋ tiŋ mɛfəŋ fəp kɔ sariyɛ nɛ Kanu kənabocər kɔ mɔ.

²⁶ Kɔ Yosuwe ɛŋcicəs moloku mɛmɛ dəbuk ba sariyɛ sa Kanu. K'ɛlɛk tasar təpəŋ k'ɛŋcəmbər pi kətək tantɔf ndɛ aŋgbəŋcan ŋa Kanu. ²⁷ Kɔ Yosuwe oloku afum fəp: «Nəgbətɛ pi, tasar pampɛ peyi su dacɔ, bawo pi pətəŋnɛ moloku mɛmɛ Kanu Kəpəŋ kənəloku su mɔ fəp. Sedɛ sɔ pəyɔnɛ kɔ nəlukus Kanu darəŋ-ɛ. ²⁸ Ntɛ Yosuwe elip kəluku mɔ k'ɛsak afum kəkɔ, kɔ fəp fəlukus ndɛ antɔf ŋa kɛ ŋɔn.

Defi da Yosuwe

²⁹ Ntɛ mes maməkɔ mɛŋcɛpər mɔ, Yosuwe wan ka Nun wəcar wəka Kanu Kəpəŋ efi. Meren mən mənəkɔ tasar tin kɔ wəcɔ (110).

³⁰ Anawup kɔ ndɛ antɔf ŋa kɛ kən, ndɛ Timnat-Sera ndɛ mərə ma Efrayim, kəca kəmeriya ka Tərə ta Kahas. ³¹ Aka Yisrayel ŋaŋc-kornɛ Kanu Kəpəŋ mata ma Yosuwe fəp, haŋ kɔ abeki aŋɛ ŋanasol kɔ Yosuwe mɔ ŋalip kəfi. Abeki aŋɛ ŋanatəŋnɛ mes fəp mɛmɛ Kanu Kəpəŋ kənayɔnɛ aka Yisrayel mɔ.

³² Bɛnt ya Isifu nyɛ aka Yisrayel ŋanakɛɛ kəyɛfɛ Misira mɔ, anawup yi ndɛ Sɛkɛm ndɛ dalɛ ndɛ Yakuba ɛnawayər awut a Hamər papa wəka Sɛkɛm mɛŋcəmbəl ma gbeti tasar tin (100). Itɔ dalɛ dandɛ dənayɔnɛ kɛ ka kusunɲa ka Isifu.

³³ Kɔ Elasar wan wəka Aruna efi, k'awup kɔ ndɛ Kibeya ndɛ mərə ma Efrayim, antɔf nɲɛ anasəŋ wan kən Pinahas mɔ.

Rut

Pələcər pa afum a Elimələk

¹ Təm nte aboc kiti ɲanatəmpər dəbe da Yisrayel mə, kə dor dende deyɪ dətəf. Kə fum wəka dare da Betləhem, nde atəf ɲa Yuda, ende pəkə nkən kə wəran kən kə awut ən arkun mərəɲ, kəkə-cepərəne tēm nde sədale sa Mohabu. ² Tewe ta fum wəkəkə tenayəne Elimələk, pacwe wəran kən Noyemi, kə mewe ma awut ən arkun akakə mərəɲ menayəne Maləɲ kə Kilyəɲ. Fəp fanjan aka kor ka Efarat ɲə ɲanayəne, dare da Betləhem nde atəf ɲa Yuda. Kə ɲander sədale sa Mohabu kə ɲande di. ³ Kə Elimələk wos ka Noyemi ende pəfi dəndo, kə Noyemi eyi di oɲ kə awut ən arkun mərəɲ. ⁴ Kə awut akakə ɲande ɲanənce aran aMohabu. Wəran wəcəkə-cəkə ancwe «ጋጥጥ» kə wəka mərəɲ ancwe «Rut.» Kə ɲayi di meren wədo. ⁵ Maləɲ kə Kilyəɲ ɲande ɲafi, kə Noyemi ende pəyi oɲ, əyɔ fe wərkun, əyɔ fe sə awut.

Rut kəcəmbər kən Noyemi Betləhem

⁶ Kə Noyemi eyəfe nkən kə aran a awut ən sədale sa Mohabu, bawo analoku kə dəndo sədale sa Mohabu, a Kanu Kəpəɲ kəmar afum ən, kə kəmpocə ɲa yeri. ⁷ Kə Noyemi eyəfe dalə dadəkə enayi mə, kə aran a awut ən mərəɲ, kə ɲasumpər dəpə kəluluk ka nde atəf ɲa Yuda.

⁸ Kə Noyemi oloku aran a awut ən mərəɲ: «Awa, nəlukus nwe o nwe nde kələ ka iya kən! Kanu Kəpəɲ kələs layidi dəkə kənaləke nu mə, pəmə təkə kənalase di akə ɲafi mə, akə nəna nəlase di sə ina mə. ⁹ Intolane nu: Kanu Kəpəɲ kəpocə nu nwe o nwe pəforu nda wərkun!» K'əncup ɲa, kə ɲayəfe kəbək. ¹⁰ Kə aran a awut ən ɲamburəre: «Ala! Sən' endekə kə mənə nde afum am ɲayi mə.» ¹¹ Kə Noyemi oloku: «Nəlukus aran a awut em! T' ake tə nəndecəpsən'em darəɲ-ε? Ifəsətam kəsətə awut arɲə ɲandetam sə kənənce nu mə. ¹² Nəlukus nde ndoronu aran a awut em, nəkə! Bawo imbək oɲ wərkun kədəsənənc'em. Ali icloku fə isəreɲbekər Kanu amera, ali piibi pampə pə səyi kəfo kin kə wərkun, ikom sə awut, ¹³ nəndetam kəkər ɲa ɲabək, nəndəfat'əne ti oɲ kələ? Ala, Awut em! Bawo pələc mpe pəsət'em mə, poncu pətəs pəkə pəsətə nu mə, in' ə Kanu kətəfərnəne pucuy pampə.»

¹⁴ Kə ɲambok sə. Kə ጋጥጥ nkən oncup kəncərə kən Noyemi, k'ələmbərne kə, k'osumpər dəpə, k'əɲkə. Mba Rut nkən owosə fe kəsak kəncərə kən Noyemi pəkə. ¹⁵ Kə Noyemi oloku Rut: «Məməmən wərəs'əm, olukus ndena afum ən kə canu

cən. Məyə təkə əyɔ mə, mənə sə məkə nde ndaram!» ¹⁶ Mba kə Rut oloku kə: «Ta məsəɲ'em kəsak'əm, məsəɲ'em kəluks'əm darəɲ! Nde məɲkə mə, di fə ina sə indekə. Nde məndeyi mə, ina sə di fə indekə-yi. Afum am, afum em ɲə. Kanu kam, Kanu kem kə. ¹⁷ Nde məndekə-fi mə, di fə indekə-fi, pəwup'im di. Kanu Kəpəɲ kədənər'im pələc pəpəɲ kə pəyənə fe fə defi ɲəbəcərəm dendesəɲe su kəsakəne kə mənə-ε.»

¹⁸ Nte Noyemi enəɲk fə Rut enɲəbək kəkə kə nkən mə, k'əsak kəloku kə sə te ta kəluluk. ¹⁹ Kə ɲasol mərəɲ manjan kəkə, haɲ kə ɲambərə dare da Betləhem.

Nte ɲambərə Betləhem mə, kə pənciyane afum fəp te tanjan. Kə aran ɲanyiftəne: «Noyemi ə fə wəkawə ba?» ²⁰ Kə Noyemi oloku ɲa: «Ta nəw'em sə «Noyemi» («Wəyi dəpəbotu»), nəcw'em «Mara» («Wəyi dəpəcuy»). Bawo Kanu nke kəntam mes mə doru fəp mə, kəsəɲ'im pəcuy. ²¹ Nte incyfe de kəkə mə, waca wem wənalarə kə Kanu Kəpəɲ kəluks'em waca wəsəkər. Awa! Nasak kəw'em «Noyemi», bawo Kanu, kəɲkəfələrn'em, kə kəsəɲ'im pəcuy.»

²² Tətəkə tə Noyemi enayəfe sədale sa Mohabu kə Rut wəMohabu, wəran ka wan kən. Nte ɲambərə Betləhem mə, patəp kəcəpəp kətəl ka mənɲəben mme ambəf nde atəf ɲa Yisrayel mə.*

2

Rut əɲkə dəkəɲbetəs atel a Bəs tadarəɲ

¹ Noyemi enayə wəkəməne ka wos wələmə. Fum wəpəɲ enayi, pəyɔ sə daka. Bəs b' ancwe kə. ² Kə Rut wəMohabu oloku kəncərə kən Noyemi. «Ikə nde dalə ikə icɲbetəs wətəl nwe əɲkə-wos'em kəyi kə darəɲ mə.» Kə Noyemi oloku Rut: «Məkə, wan kem.»

³ Kə Rut əɲkə dəkəɲbetəs atel darəɲ. Kə təyənə fə dalə nde enɲəɲbetəs mə da Bəs də, Bəs nwe enayənə wəkəməne ka Elimələk mə.

⁴ Pəwon fe kə Bəs emberə kəyefe ka Betləhem. Kə Bəs eyif atel ən, k'oloku ɲa: «Kanu Kəpəɲ kəsələ nul!» K'atəl ɲantolane kə nte: «Awa! Mənə sə, Kanu Kəpəɲ kəpoc'am pətət!» ⁵ Kə Bəs eyif wəcar kan, nwe enatəmpər kəməmən ka atel ən mə: «An' əyɔ wəyəcərə nwe-ε?» ⁶ Kə wəcar wəkəkə oloku kə: «Wan wəran wəMohabu ə fə, nwe ɲander kə Noyemi, kəyefe ka sədale sa Mohabu mə. ⁷ Nte oloku mə: «Icəmə atel darəɲ icɲbetəs, icwətəne sə mənɲəben min min məkə məntəmpəne toka daco mə.» Kəyefe nte enderna nno bət-bət a k'əncəmə mə, haɲ ndəkəl. Pəpic p' enesəm dəkələ.»

⁸ Kə Bəs oloku Rut: «Məcəɲkəl'im bel-bel wan kem: Ta məkə sə dəkəɲbetəs tofo tocuru.

* 1:22 f. = «orge» mənɲəben mme ambəf nde atəf ɲa Yisrayel. Antam kəcoɲ mi pəmə malə, tələmə aɲwos mi kə kəco, itə asətə farin fanfe f' aɲlompəs kəcom mə.

3

Ta mabale so nno dale dem, ta nabalene so ko acar em. ⁹ Məgbatane bel-bel nde afum em ntanel mo, macame aran ako njangetas mo darəŋ. Mənaŋk iloku acar em, ta njanben'am. Ko domun dendenabas'am-ε, mako nde datobal, maket domun nde acar em njanke re mo.» ¹⁰ Ko Rut ontontnene Bos han k'efantare dantof. K'oloku Bos: «Cəke c' iyə-ε, nte məndeyon'em mame, ina nwe məntocare mo?» ¹¹ Ko Bos oloku ko: «Alomar'im mi tin tin tin mes mme mayo kancera kam, kayefe nte wos'am efi mo, toko masak papa kam, nya kam, k'atof nam nje ankom'am mo, macder nno, nda afum anje məntocare tocako-cako mo. ¹² Kanu Kəron kəluks'am toko mayo mo! Kanu Kəron kason'am ti kaway, nkon Kanu ka Yisrayel nke mander mende katakəp kon dantof mo.» ¹³ Ko Rut oloku: «Məmban'im bel-bel ko t' ombot'im. Moloku mam mason'em abakac kafantare, ko mənko məmənən ti-ε, ali wəcar kam wəkin səfatəŋnε.»

¹⁴ Nte tem ta kadi yeri tendebap mo, ko Bos oloku Rut: «Məde mədi yeri nno səyi mo, məban kəcom, mactem ki nno dəmənε.» Ko Rut ŋko pənde atal kasək. Ko Bos əson ko yeri. Ko Rut endi yeri, k'ənembare, k'eməkərne yelpəs. ¹⁵ Ko Rut eyefe so kəgbetas, ko Bos oloku acar on: «Nəce ko so kəgbetas nde datoka, ta naməmənε ko. ¹⁶ Nəcwak kəcsul-sulu səbomp sa ərs səloma yati nəcgbale ko, nte tənsonje ko pəcwetas si mo, ta nəcməmənε ko, ta nəloku ko təlom o təlom.»

¹⁷ Ko Rut njangetas han dofoy, k'esepər ərs ŋko enagbetas mo, k'osotə mənben ma ərs pan pin.

¹⁸ Ko Rut elek ərs nje k'esare, k'ənkekəre ŋi, k'ənko pəmentər kancera kon. K'owure so yeri yon yeləpəs, k'əson ko. ¹⁹ Ko kancera kon eyif ko: «Deke məngetas ərs nje fəp mako-ε? Dale d' ana do məmbəcna-ε? Kanu Kəron kəmar nwe njankeasan'am mo!»

Ko Rut oloku kancera kon: «Abof ŋa wərkun wəloma ŋ' imbəcna, pacwe ko Bos.» ²⁰ Ko Noyemi oloku wəran ka wan kon: «Inəŋk fo Kanu Kəron nke kəsoralase sanayi doru layidi, pəmo ako ŋafi mo. Kanu kəmar wərkun wəkawe!» K'oloku wəran ka wan kon: «Wərkun wəkawe, fum kosu wəka dəkəca o fo. ŋa ŋo pəmar ŋacame su dantof.» ²¹ Ko Rut wəMohabu oloku so: «Olok'im so, məltərne acar em han ŋalip kətel'em fəp.» ²² Ko Noyemi oloku Rut wəran ka wan kon: «Wan kem pəntese ti tatoko, nəsumpərne ko akako, ta mətor dale da nwe o nwe.»

²³ Ko Rut ŋasumpərne ko acar a Bos kəgbetas han ko kətel ka ərs ŋa dale* ko ərs ŋa dəmər† kəncəpər. ŋasəyio ko kancera kon.

* 2:23 Mənben mowurεne malə, mme anje databo «orge» mo. † 2:23 Malə mme anje catabo «blé» mo, mi mo anjompse «farine».

Rut kəncərəne pibi nde wəcək wa Bos tantof

¹ Ko kancera ka Rut, Noyemi, oloku ko: «Wan kem, ifan kason'am kəlo, məna so mənjesam, nte tənsonje pəbot so mana mo. ² Ndekəl on, Bos nwe esak'am məcəcə ko acar on mo, məlan ti on a fum kosu o fo? Məncəre so a pibi pa mako p' anko-foy nde dəkur mənben mamako anatəle ko mo? ³ Mayefe, məbikε, məsəkəp, məsəpə moro, mako dəndo anko-səpər mo! Ta məwurər ko ta entalip kədi yeri ko kəmun de! ⁴ K'endena pəcko dəkəfantare-ε, məgbəkəre da njangetare mo. Ko mayefe-ε, mako məfeni ko kəlotə nde dəwəcək, məfantare. Nkon Bos yati ŋkolok'am toko pəmar a mayo mo.» ⁵ Ko Rut oloku kancera kon: «ŋko-yo tantε məlok'im mo fəp.»

⁶ Ko Rut ŋko nde dəkur, k'əyo toko kancera kon enaloku ko mo fəp. ⁷ Ko Bos endi yeri, k'omun, ko pəmbot ko dərīs. K'ənko pəfantare nde kur kələpsər mo. Ko Rut ŋko pəfeni ko kəlotə dəwəcək, k'əfantare, k'əfantare.

⁸ Pəndeyi cək-cək, ko dis dəyefe wərkun nwe, endekafale: k'əmbəp wəran pəfantare ko wəcək tantof. ⁹ K'eyif: «An' o fo-ε?» Ko Rut oloku ko: «In' o fo, ina Rut, wəcar kam. Mənasər'im, bawo pəmar mənasər ina wəcar kam.» ¹⁰ Ko Bos oloku: «Kanu Kəron kəpoc'am pətot wan kem! Layidi dandε məntəp kəclas mo, dementər so kəbotər ka kancera kam pətas toko mənayə mo. Bawo məncəme fε atəmp darəŋ ŋayə daka, ŋayə fε daka. ¹¹ Ndekəl on wan kem ta mənese, nte o nte to məloku, inyon'am ti, bawo dare fəp dencəre a wəran wətot məyone. ¹² Ndekəl on, kance ko pəmar a icame nu dantof, mba wəloma eyi nwe əltərne dokom ko wos'am pətas ina mo. ¹³ Məcəpərne nno pibi. Bəbətana, k'əfan kəkək ke kon ka kəcəme nu dantof-ε, tentese, pəcəme nu dantof. Mba k'ontofan kəcəme nu dantof-ε, ina incəme nu dantof, Kanu Kəron kəyi de! Məfantare han dec dəcək.»

¹⁴ Ko Rut fantare ko wəcək tantof han ko dec dəcək, k'eyefe pəpan-pan, tem nte antotam kəncəpəne mo. Ko Bos oloku ko: «Ta pəcəre a məndersa nno dəkur de!» ¹⁵ Ko Bos oloku ko: «Məcipi kəfakəl nke məncəpne mo, məsumpər ki bel-bel.» Ko Rut osumpər kəfakəl, ko Bos embere ko mənben ma ərs tafala camət-tin, k'onunke ko, ko Bos ŋko dare.

¹⁶ Ko Rut ŋko ndena kancera kon Noyemi, ko wəkako eyif ko: «Mən' o fo wəkawe wan kem?»

Ko Rut əlmər kancera kon mes mako wərkun nwe enayone ko mo fəp. ¹⁷ Ko

Rut oloku: «Ɔsɔŋ'im ɔrs mafala camət-tin mme, pæcloku: «Ta mælukus waca wɔsɔkər ndena kɔncɛra kam!»¹⁸ Kɔ Noyemi oloku Rut: «Mæyi nnɔ, wan kem, haŋ mæcɛre kɔ tɔkɔ mes mame mendelɔpɛsɛr mɔ, bawo wɔrkun wɔkawɛ, ɔfɔsɔtam kɔnde k'ɔntɔlip mes mame mɔkɔ-ɛ!»

4

Bɔs elɛk kɛ ka Elimɛlɛk

¹ Kɔ Bɔs ɔŋkɔ dɔkɔbɛrɛ da dare daŋan k'ɔŋkɔ pɛnde. Pɛwɔn fɛ kɔ wɔkomɛnɛ ka Elimɛlɛk wɔka dɔkɔta, nwe Bɔs ɛnaloku a wɔkɔkɔ ɛnaŋkanɛ kɔlɔtɔrɛ kɔcɛmɛ ka Rut dɔntɔf pɛtas kɔ mɔ, kɔ wɔrkun nwe ɛncɛpɛr, kɔ Bɔs ewe kɔ: «Mæcɔŋnɛ mɔde mɔnde nnɔ, mɔna kare!» Kɔ wɔkɔkɔ ɔncɔŋnɛ k'ɔŋkɔ pɛnde. ² Kɔ Bɔs elɛk afum abeki wɔcɔ dare disrɛ, k'ɔloku ŋa: «Nɔnde nnɔ!» Kɔ akɔkɔ ŋande. ³ Kɔ Bɔs oloku wɔkɔ pɛnamar a pɛcɛmɛ Rut dɔntɔf mɔ: «Nte Noyemi ɛyɛfɛ atɔf ŋa Mohabu, k'ɛfaŋ kɔcamɔs antɔf ŋɔkɔ ŋɛnaɔnɛ ŋa wɛncɛ kosu Elimɛlɛk mɔ. ⁴ K'incɛm-cɛmɛnɛ kɔsɔŋ'am ti kɔcɛrɛ, ilok'am ti: Mɛsɛp mɔway di, fɔr ya abeki a afum asu kirin kɔ afum acuru akɔ ŋandɛtɔŋnɛ ti mɔ! Kɔ mɔfaŋ kɔway di-ɛ, mɔway! Kɔ mɔntɔsɔfaŋ di-ɛ, mɔsɔŋ'em ti kɔcɛrɛ, bawo sariyɛ sa kɛ kaŋkɛ, kɔ mɔna mɔyɛfɛ day-ɛ, in' ɔ pɛmar icɛmɛ.» Kɔ wɔrkun nwe oloku Bɔs: «Ifaŋ kɔway dɛlɛ dɔdɔkɔ yati.» ⁵ Kɔ Bɔs ɛnderɔr: «Kɔ mɔway dɛlɛ Noyemi dɔwaca-ɛ, mɛnɛ mɔnasɛr sɔ Rut wɔMohabu, wɔran ka wɔfi. Nte tɔŋsɔŋɛ ta tewe ta wɔfi tɔsɔlɛ kɛ kaŋkɛ kɔrɔŋ mɔ.» ⁶ Nwe ɛnalɔtɔrɛnɛ dokom mɔ, oloku: «Ifɔtam kɔway kɛ nke kantɔdeyɔnɛ ka awut ɛm, kɔyɔnɛ ka awut a Rut mɔ. Mɔna mɔway kɛ nke pɛmar iway mɔ, bawo ifɔtam kɔway ki.»

⁷ (Cɔkɔ-cɔkɔ Yisrayel, kɔcɔpɛs ka dim da fum, tɔyɔnɛ fɔ kɔway kɛ kɔsɔpɛrɛnɛ, kɔfta kɔ mɔwure, mɔsɔŋ ki wɔkɔ nɔyi kɔlompɛs mes mɔ. Tɔyɔ tatɔkɔ tɛnaɔnɛ tɛcaŋsɛ molokɔ cɔkɔ-cɔkɔ atɔf ŋa Yisrayel). ⁸ Kɔ wɔrkun nwe pɛnamar kɔway dɛlɛ ndɛ mɔ, oloku Bɔs: «Bɔs, mɔna mɔway!» Kɔ wɔrkun nwe owure kɔfta kɔn. ⁹ Awa, kɔ Bɔs oloku abeki kɔ afum fɔp: «Teyi mɔkɔ fɔr yonu kirin, a inɔkɔ-sɔtɔr Noyemi dɔwaca ca nyɛ yɛnaɔnɛ ya Elimɛlɛk fɔp mɔ, kɔyɛfɛ ka Kilyɔŋ haŋ kɔbɔp ka Malɔŋ. ¹⁰ Iwɔsɛ sɔ kɔnasɛr Rut wɔMohabu, wɔran ka Malɔŋ, nte tɔŋsɔŋɛ pɛde pɛcwɛnɛ kɔ kɛ kɔn mɔ, ta pɛdɛpɛlɔrɛnɛ tewe tɔn awɛncɛ aŋa dɔcɔ dare dɛnde mɔ. Teyi fɔr yonu kirin mɔkɔ?» ¹¹ Kɔ afum akɔ ŋanacɛmɛ dɔkusunɔka mɔ fɔp faŋan kɔ abeki ŋambaŋnɛ: «Teyi fɔr yosu kirin! Kanu Kɔpɔŋ kɔpɔcɛ wɔran wɔkawɛ awut pɛmɔ Leya kɔ Rasɛl, aran aŋɛ mɛrɔŋ aŋɛ ŋaŋkom afum a atɔf ŋa Yisrayel mɔ. Kanu Kɔpɔŋ kɔsɔŋ'am fɔnɔntɔr aka kusunɔka ka ɛfɛrat dɔcɔ, mɔsɔtɔ tewe ndɛ Bɛtlɛhɛm! ¹² Kanu Kɔpɔŋ kɔsɔŋ'am

kɔ wɔran wɔkawɛ awut alarɛm, Kanu kɔsɔŋɛ afum am ŋɛde ŋayi pɛmɔ awut a kɔlɔ ka Pɛrɛc, aŋɛ Tamar ɛnakomɛ Yuda mɔ!» ¹³ Kɔ Bɔs ɛnɛncɛ Rut, k'ɔmbɔcɛrɛnɛ kɔ. Kɔ Kanu Kɔpɔŋ kɔsɔŋɛ Rut kɔbɛkɔs, k'ɔŋkom wan wɔrkun. ¹⁴ Kɔ aran ŋaloku Noyemi: «Sɔŋkor-koru Kanu Kɔpɔŋ nke kɔsɔŋɛ mɔkɔ k'ɔŋkom fum nwe ɛndɛkɛkɔs'am mɔ. Kanu kɔde kɔpɔcɛ wan kam fɔnɔntɔr Yisrayel. ¹⁵ ɛndɛkɛkɔs'am tɛyi, pɔkɛkɔs'am dɛtɛmbɛra dam disrɛ. Bawo wɔran ka wan kam nwe ɔmbɔtɔr'am mɔ, okom kɔ. Wɔran ka wan kam nwe ɛncɛpɛr'am awut arkun camɔt-mɛrɔŋ mɔ.» ¹⁶ Kɔ Noyemi elɛk wan k'ɛnɛknɛ, nkɔn Noyemi ɛnadusum wan kɔkɔ. ¹⁷ K'andɛ a Noyemi ŋasɔŋ kɔ tewe, ŋacloku: «Noyemi ŋɔkom wan!» Kɔ ŋawe kɔ Obɛd. Nkɔn ɛnaɔnɛ papa wɔka Yisay, Yisay ɛnaɔnɛ papa wɔka Dawuda.

Mewe ma atem a Dawuda

¹⁸ Mewe ma awut a Pɛrɛc mɛmɛ: Pɛrɛc okom Hɛcɛron, ¹⁹ Hɛcɛron okom Ram, Ram okom Aminadabu, ²⁰ Aminadabu okom Nasɔŋ, Nasɔŋ okom Salmɔŋ. ²¹ Salmɔŋ okom Bɔs, Bɔs okom Obɛd, ²² Obɛd okom Yisay, Yisay okom Dawuda.

Kəbaru Kətət Luk

Kəbərə ka kəcop moloku ma Luk

¹ Nte afum alarəm ɲaɲcop kəlompəs ka mes mme menacepər su daco mə, ² pəmə təkə akə ɲananəɲk mi dəkəcop, akə ɲanasom kəloku ka afum toloku ta Kanu mə. ³ Kələləs kam, Teyofil, itə pəwuren'em fə pəntese ina so, nte intən mi bel-bel kəyefə dəkəcop mə. Awa, isəɲ'am mi kəcərə dəmeciçəs pəmə təkə inatakəs mi mə, ⁴ nte tɔɲsəɲe məcərə kaɲce ka mes mme antəks'am mə.

*Mələke moloku kədəkom ka Aɲnabi Saɲ**

⁵ Təm nte Herodu enayəne wəbe ka atəf ɲa Yude mə, wəloɲne ka Kanu wələma enayi paç-we kə Yakariya, wəka kəgba ka aloɲne nke aɲc-wene wətem Abiya mə enayəne; wəran kən pəwur dokom da Aruna, paç-we kə Elisabet. ⁶ Mɛrəɲ maɲan fəp ɲanalomp fər ya Kanu kirin, ɲacəme sə dəpə kə mosom ma Kanu Kəpəɲ fəp darəɲ pəmə təkə pəmar mə. ⁷ Mba ɲanayə fə wan, bawo Elisabet enayəne fə wəran wəkombəra, mɛrəɲ maɲan fəp ɲanasikər.

⁸ Dəsək dələma Yakariya pəç-bəç yəbəc yən ya kəloɲne ka Kanu, bawo kəgba kəɲan kənako kətəmpər kəloɲne kaɲkə. ⁹ Pəmə təkə aloɲne a Kanu ɲaɲyə ti mə, k'əɲgbal kəla†; kə kəla kəmentər Yakariya dəsək dadəkə kəbərə ka dəkəfo kəcempi ka kələ kəpəɲ pəkə-mote Kanu Kəpəɲ curay. ¹⁰ Afum alarəm ɲanayi nde dabanjka ɲac-lok-lokər **Kanu** tēm tətəkə aɲc-mot curay mə. ¹¹ Awa, kə mələke ma Kanu mowurər Yakariya, məcəme nde kəca kətət ka aɲgbip ɲjə aɲmot curay mə. ¹² Nte Yakariya enəɲk mələke mme mə, kə pəyi kə yama-yama, kə kənesə kəsumpər kə. ¹³ Mba kə mələke mme moloku kə:

«Ta mənesə Yakariya, bawo Kanu kələk kətola kam: Elisabet, wəran kam, endekom'am wan wərkun məde məwe kə tewe ta Saɲ†.

¹⁴ Wan wəkəkə endesəɲ'am kəyektə domp pəbət'am sə mes;

kəkom kən kəndəsəɲe afum alarəm kəsəlsər.

¹⁵ Bawo fum wəpəɲ endeyi fər ya Kanu Kəpəɲ kirin;

əfəde pəç-mun member, əfəde pəç-mun yomunəs nyə yeɲciçəs mə,

endelarə **Amera** Nəcempi **ɲa Kanu** pəsəɲə-yi kərə dəkor.

¹⁶ Endelukse awut a Yisrayel alarəm nno Kanu Kəpəɲ, Kanu Kəɲan, kəyi mə.

¹⁷ Kanu kəndəsək Saɲ pəyi Wəbe kirin kədərene amera kə fənəntər ya wədəɲk wəka Kanu Eliya.

Endekafəli bəkəc ya cas nno awut ɲayi mə, bəkəc ya atəɲi ləɲəs nno kəsək domp ka alompu kəyi mə,

pəlompəs afum aɲe ɲandeyi kiyi ka Kanu Kəpəɲ tēm fəp mə.»

¹⁸ Kə Yakariya eyif mələke: «Cəke cə indecərəne, a kaɲce kə-ε? Bawo wətem iyəne kə wəran kem sə embək.» ¹⁹ Kə mələke məsəɲe kə kəcərə, moc-loku kə : «Ina əyənə Yibirila nwe eɲçəme Kanu fər kirin mə! Asom'im kəsom dəm kədəlok-lokər'am, ilok'am toloku tətət tante. ²⁰ Mba nte məntələɲ moloku mēm mə, məfədesətam kəlok-loku haɲ dəsək nde tendeyi mə, tēm nte Kanu kəndefəɲ mə.» ²¹ Nte afum fəp ɲac-kar Yakariya nde dabanjka mə, kə pənde pəciyəne ɲa, bawo oɲc-won dəndo kəfo kəcempi. ²² Yakariya endewur, eɲtam fə kəlok-lokər ɲa, kə afum ɲaɲçərə a Kanu kəsəɲe Yakariya kənəɲk tes tələma dəndo kəfo kəcempi disre. Kə Yakariya əyənə wətətəm kəlok-loku, k'eyefə kəlok-lokərə ɲa waca.

²³ Nte matakə mən ma yəbəc mənçepər mə, k'olukus nde kələ kən. ²⁴ Pəwon fə, kə wəran kən Elisabet embəkəs. K'əɲgbəpne yof kəcəmət, pəç-loku: ²⁵ «Nte tə Kanu Kəpəɲ kəyən'em, kəntəp oɲ kədewosə kəwur'em malap nno afum ɲayi mə.»

Mələke moloku kədəkom k'Aɲnabi Yesu

²⁶ Nof ɲa camət-tin ɲa kəbəkəs kən, kə Kanu kəsom mələke Yibirila nde dare dəkə aɲwe Nasarət mə, atəf ɲa Kalile, ²⁷ ndena wan wəran wətəcərə wərkun, nwe aɲc-we Mari mə. Isifu wəka dokom da Dawuda eɲç-fac kə. ²⁸ Kə mələke məmbərə ndena Mari, kə moloku: «Pəbət'am, mənə nwe Kanu kəmar kəfli mə; Kanu Kəpəɲ kəsəl'am!» ²⁹ Kə toloku tətəkə təsəɲe kə pəyi Mari yama-yama. K'eyifne nte kəyif kaɲkə kəloku mə.

³⁰ Kə mələke moloku kə:

«Ta mənesə Mari, bawo məsətə kəmar kəfli nke kəyefə ndena Kanu mə. ³¹ Mənəɲk fə! Kəbəkəs kə mənder, məkom wan wərkun, məde məwe kə tewe ta Yesu. ³² Fum wəpəɲ endeyi, paç-we kə wan ka Wəbe wəka dareɲç,

Kanu Kəpəɲ kəndəsəɲ kə kəɲgbasar § ka dəbe da Dawuda, wətem kən.

³³ Nkən endekəkərə dəbe da dɔru o dɔru nno aka dolom da Yakuba* ɲayi mə, dəbe dən dəfədelip.»

* 1:4 «Saɲ Batis» = Yaya; itə «Saɲ, wəgbət afum dəromun teta kəsəkəs bəkəc yaɲan.» † 1:9 «kə kəla kəmentər nwe Kanu kəfəɲ mə.» K'əɲgbal kəla: tətəkə tə aɲc-yek-yek wəloɲne aloɲne daco nwe paç-mar kəbərə kəfo kəcempi kəkə-mote Kanu curay nde kələ kəpəɲ mə.» ‡ 1:13 a. «Yaya» = «Saɲ» § 1:32 «kəɲgbasar» = «dəcəm da dəbe», ti təyənə teɲbəkərə

ta dəbe. * 1:33 «Kələ ka Yakuba» = «afum aka Yisrayel»

34 Kò Mari eyif meléke: «Càke cò tatòko tentam kayi-e, bawo injàre fè wàrkun?» 35 Kò meléke moloku kò:

«**Amera** Njècempi **ña Kanu** njèdeder'am, fànòntàr fa Wàbè wàka darenc fàkump'am katakàp kòn.

Itò endesànjè wan nwe andekom mò kàcemp, pac-kule kò «Wan ka Kanu.»

36 Mə̀nə̀njə̀ fe! Elisabet wəkəməne kam, nkòn sò embəkəs wan wàrkun detembə̀ra dòn disrè. Nkòn nwe anj-c-kule kətə-kom mò, njof njon ña camət-tin ña kə̀bəkəs ñeyi ñanjè, 37 bawo Kanu kə̀fə̀tarpenè tes o tes.» 38 Kò Mari oloku: «Kanu kə̀yòn'em tatòko mən̄təp kə̀c-loku mò. Wə̀car ka Kanu Kə̀pə̀nj iyə̀nè; intola teyi pəmò tantè malòk'im ti mò.» Kò meléke mēyefè kò day kò mən̄jkò.

Mari kəkotəs ndena Elisabet pəkə-nə̀njə̀ kò

39 Mata mamòko, kò Mari eyefè kəkò katəna-katəna dare da Yuda dələma, nde atəf ña dəmòrò. 40 K'ònjə̀kò pə̀berè kə̀lò ka Yakariya, k'eyif Elisabet. 41 Elisabet endene kə̀nè dəm kə̀yif ka Mari, kò wan esəp kò dəkòr. Kò **Amera** Njècempi **ña Kanu** njelare katin Elisabet, 42 kò njəsənjè Elisabet kə̀gbə̀njè kəlòku:

«Kanu kə̀mpoc'am pətət aran fəp daco, 43 Ak' iyə̀nè nte iya wə̀ka Wə̀bè kem endeder kə̀yif'im mò? 44 Ntè ine kə̀yif kam mò, kò wan esəp'im dəkòr pə̀botu disrè. 45 Pə̀bət nwe enalənj mò, bawo nte Kanu Kə̀pə̀njə̀ kə̀nalòku kò mò tendeyi.»

Telənj ta Mari tokor-korè Kanu

46 Kò Mari oloku onj:
«Injkor-kòru Kanu Kə̀pə̀njə̀ kə̀tam kem fəp, Kanu kə̀pocə̀ pətət pokom pa kor kam!
47 Amera njem njelare pə̀botu teta Kanu Kə̀pə̀njə̀ Wə̀yac kem;
48 bawo owosè kə̀gbal fə̀r nnò ina, wə̀car kən wə̀fə̀fə̀r iyi mò.
Ey, kə̀yefè ndəkəl hanj tēm fəp, afum njande njac-lok'im a pə̀mbət'im,
49 bawo Wə̀ka fənòntər nwe ə̀yòn'em mes mə̀pə̀nj mò,
tewe tən tən̄cemp!

50 Kə̀bət ka Kanu amera kə̀nyefè detemp kò detemp akò njaləs ki mò.

51 Kə̀mentər fənòntər fa kə̀ca kòn: kò kəsəməsər afum akò njanə̀bək bəkə̀c mò;

52 kò kə̀njə̀bal abe apə̀nj də̀bè danjan kò kə̀njə̀mbər afə̀fər kirinj.

53 Kò kəsənjè kənə̀mbərə pətət anjè dor dənayò mò;

kò kə̀mbeləs akò njanayò daka mò waca wəsəkər.

54 Kò kə̀nder kə̀demar aka Yisrayel, amarəs ə̀n:

kə̀mpə̀larnè fè kə̀mentər dobotu amera dən

55 a Abraham kò yuruya yòn ta doru o doru —pəmò təkò enalòku ti atem asu mò.»

56 Kò Mari njayi kò Elisabet hanj yof maas, k'olukus nde ndòrən.

Kə̀kom ka Anjə̀bi Sañ Baptist†

57 Kò tēm tə̀mbə̀p nte pə̀namar Elisabet pəkòm mò, k'ònjə̀kom wan wàrkun. 58 Andè ə̀n kò akomène ə̀n njane, a Kanu kə̀ntorè kò pə̀foru disrè, kò pə̀mbət ña fəp fanjan. 59 Tataka ta camət-maas ta kəkòm kòn, kò njander kə̀dekə̀njə̀c ka wan, kò njəsənjène kò tewe ta kas Yakariya. 60 Mba kò kərə elək moloku, k'oloku: «Ala, Sañ sò andewe kò.» 61 Mba afum njaloku kò: «Ali fum eyi fè dokom dam nwe anjwe tewe tantè mò.» 62 Kò afum njayefè kə̀yifətè kas waca, tewe ta wan nte efə̀njə̀ pawe kò mò. 63 Kò Yakariya ewe tabam, k'ə̀njə̀c: «Sañ sò andewe kò.» Kò pə̀njə̀yanè afum fəp. 64 Kò kusu kən kə̀mepè katina, kò temer tən tēyefè; k'eyefè kə̀kor-kòru ka Kanu. 65 Kò kə̀nesè kə̀yi andè ə̀n fəp, kò mes mamòko mēmbə̀njə̀ atəf ña Yude fəp, pac-yifətəne mi. 66 Nwè o nwè ene pac-loku mi, tən̄ji kò də̀bəkə̀c, njac-yifne: «Ake wan wəkəkò endeyə̀ne onj-è?» Kò fənòntər fa Kanu Kə̀pə̀njə̀ fə̀njə̀mə kò darə̀nj.

Telənj ta Yakariya tokor-korè Kanu

67 K'**Amera** Njècempi **ña Kanu** njelare Yakariya papa ka Sañ, k'eyefè kə̀də̀njə̀k moloku mme Kanu kə̀nasənjə̀ kò kəlòku mò, pə̀c-loku:

68 «Injkor-kor'am mənəna Kanu Kə̀pə̀njə̀, Kanu ka aka Yisrayel, bawo kə̀nder kə̀mar afum ə̀n, kò kə̀mbə̀njə̀ ña. 69 Kə̀wurè su wə̀yac wə̀pə̀njə̀, dokom da Dawuda, wə̀marəs kən.

70 —Itò Kanu kə̀nalòk-lokè cusu ca adə̀njə̀ ə̀n acempi kə̀yefè nte pə̀nawon mò—

71 kə̀nasənjə̀ su temer kə̀də̀bə̀njə̀ su atərəne asu də̀waca

kò kə̀tam ka akò njantəfə̀njə̀ su pətət mò.

72 Itò kə̀nə̀mentərə amera njə̀botu ña ki atem asu,

kò kə̀njə̀cəm-cə̀mnè **kə̀cañəs kə̀cempi kə̀njə̀n kə̀yi tes tin.**

73 Pəmò **kə̀də̀rəm** kə̀njə̀kò Kanu kə̀nə̀dermə Abraham wə̀tem kosu, itò eləsè su ki,

74 a kò kə̀ndə̀bə̀njə̀ su atərəne asu də̀waca-è, kə̀ndesənjè su tēm tatòko pac-kor-kòru kò bəkə̀c yoforu disrè,

75 nte tən̄sənjə̀ pə̀kor-kòru kò decempi kò dolompu disrè fə̀r yòn kirinj

kiyi kosu doru fəp mò.

76 Kò mənəna wan kem, wə̀də̀njə̀k wə̀ka Wə̀bè wə̀ka darencə̀ andew'am.

Mənəna endeyi Wə̀bè kirinj, məc-lompəs səpə̀ sən.

77 Mə̀kò mə̀sənjə̀ afum ə̀n kə̀cərə a Kanu kə̀nder kə̀də̀yəc ña,

† 1:56 Sañ Baptist; mə̀məmə̀n 1:6

kəŋaŋnəne ɲa kiciya kəŋan. ⁷⁸ Ey! Teta dərəŋ kɔ dobotu amera da Kanu kosu, kəmot su pəwan̄kəra pa dərəŋ, mpe powurəne kɔ pəwan̄kəra pa dec dərəŋcə mɔ.

⁷⁹ Nte tɔŋsɔŋe ako ɲayi kubump kɔ ako ɲayi katəkəp ka defi dəntɔf mɔ, ɲasɔtə pəwan̄kəra, kəsɔle su sɔ dɔpɔ da pəforu.»

⁸⁰ Kɔ wan embək, pəc-sɔtə fəntəntər fa amera. K'eyi dəndɔ dətəgbere haŋ dəsək nde ɛnamentərne nnɔ afum aka Yisrayel ɲayi mɔ.

2

Kəkom ka Aŋnabi Yesu (Isa) (Mt 1:18-25)

¹ Mata maməkɔ mɔ, Okustu wəbe wəpɔŋ wəka tɔf ya Rom fəp, osom kəlbm ka afum aŋe ɲanayi dɛbe dən dəntɔf mɔ fəp. ² Kəlbm kəcəkɔ-cəkɔ kəŋkɔ kəŋayi tɛm nte Okustu ɛnacəmbər Kurenioy, pəyɔne wəbe ka atɔf ɲa Siri mɔ. ³ Kɔ afum fəp ɲaŋkɔ kəsɔŋne mewe nwe o nwe nde dare dən dɔpɔŋ nde aŋkom kɔ mɔ.

⁴ Kɔ Isifu nkən sɔ ɛmpɛ kəyefe dare da Nasaret atɔf ɲa Kalile kəkɔ dare da Dawuda nde aŋwe Betlehəm mɔ, bawo Isifu wəka kəlb kɔ dokom da Dawuda dɔ ɛnəyɔne. ⁵ Nte tɔŋsɔŋe pəsɔŋne tewe kɔ Mari, wəran nwe ɛŋc-fac mɔ, wəkakɔ pəbəkɔ.

⁶ ɲanasɔrɔ-yi di, kɔ tɛm ta Mari tokom tɛmbəp, ⁷ k'ɔŋkom wan kən wəcəkɔ-cəkɔ wərkun. K'ɔfəktər kɔ dəkəloto, k'ɔŋkɔ pəboc kɔ dətəŋku nte aŋc-bere yɔcɔl yeri mɔ, bawo ɲanasɔtə fe kəfo dəndɔ dəkərwanse.

Mɛleke ma Kanu mowur akek yɔcɔl

⁸ Atɔf ɲin ɲaŋkɔ ɲenayɔ akek aŋe ɲaŋc-cəpərəne piibi dəkulum kəbun ka yɔcɔl yaŋan mɔ. ⁹ Kɔ mɛleke ma Kanu Kəpɔŋ mowurər ɲa, kɔ **pəmot pa debeki da Kanu Kəpɔŋ** pəŋkel ɲa. Kɔ kənese kəpɔŋ kəyi ɲa. ¹⁰ Mba kɔ mɛleke moloku ɲa: «Ta nənese! Bawo toloku tɔtɔ tɔ inder kədɛlolu nu, nte tendebɔtəs afum fəp bəkɔc mɔ: ¹¹ Məkɔ, nde dare da Dawuda disre, aŋkom'on wəyac, nwe ɔyɔne Wəbe, nwe Kanu kəyək-yək mɔ. * ¹² Nte tendeyɔn'on tənɛpələ taka ti: Nəŋkɔ-bəp kənaka pafəktər ki dəkəloto, kəfəntərə dətəŋku nte ambere yɔcɔl yeri mɔ.

¹³ Pəwon fe, kɔ kəŋay ka mɛleke ma dərəŋc kəməpne katina mɔcəkɔ-cəkɔ kəkɔr-koru ka Kanu, moc-liku: ¹⁴ «**Debeki da Kanu** deyɔ dərəŋc, bəkac yɔfər ako ɲayi dəntɔf ak' ɔmbɔtər ɲa mɔ!»

Akek kəkɔ kəŋan Betlehəm

¹⁵ Nte mɛleke məsak ɲa kɔ məmpɛ dərəŋc mɔ, kɔ akek ɲalokene: «Awa, pəŋkɔn haŋ Betlehəm, pako pəŋəŋk təkɔ teyi mɔ, nte Kanu Kəpɔŋ kəsɔŋe su kəcərə mɔ.» ¹⁶ Kɔ

akek ɲambəlkər kəkɔ, kɔ ɲaŋkɔ ɲabəp Mari kɔ Isifu, kənaka kəfəntərə təŋku pəbere pa yɔcɔl yeri. ¹⁷ Nte ɲalip kəŋəŋk ti mɔ, kɔ ɲaləm təkɔ analoku ɲa teta wan kəkɔ mɔ. ¹⁸ Ako ɲanacəŋkəl moloku məkɔ akek ɲaŋc-ləmər ɲa mɔ fəp, kɔ mənɟiyane ɲa. ¹⁹ Kɔ Mari ɛmɛŋkərne moloku maməkɔ fəp, pəc-cəm-cəmne mi dɛbəkɔc. ²⁰ Kɔ akek ɲalukəsərne sɔ nde ɲanayefe mɔ, ɲac-cam **debeki** da Kanu, ɲaŋc-kor-koru Ki teta moloku məkɔ mɛleke mənəlolu ɲa, a kɔ ɲanəŋk sɔ mi mɔ.

Kəwure ka Aŋnabi Yesu doru

²¹ Nte kəkom ka wan kəsɔtə mata camət-maas mɔ, k'aŋkəŋc kɔ, k'awe kɔ Yesu, tewe nte mɛleke mənabɔŋcər ɲa, ta antabəkəs kɔ mɔ.

Kəmentər ka Aŋnabi Yesu nde kəlb kəpɔŋ ka Kanu

²² Nte mataka maŋan ma kəsəkəsne melip pəmɔ nte sariye sa Musa səlolu ti mɔ, kɔ ɲaŋkəkərə kɔ Yerusalem kəkɔ-mentər kɔ Wəbe Kanu. ²³ ɲanayɔ mɔyɔ məkɔ aŋc buk ba sariye sa Wəbe disre mɔ: «Awut arkun acəkɔ-cəkɔ aŋe aran ɲaŋkom mɔ fəp, pəmar pasɔŋ ɲa Wəbe Kanu ɲayɔne acempi.» ²⁴ Pəmar sɔ akombərə a wan wəkakɔ ɲalɔŋne Kanu «mɔpəy mɛrəŋ, kɔ pəyɔne fe ti-ɛ, ntan-toriya yowut mɛrəŋ,» pəmɔ təkɔ aloku ti sariye sa Wəbe disre mɔ.

²⁵ Tɛm tatəkɔ fum wələma ɛnayi Yerusalem pac-we kɔ Simɔŋ. Fum wələmpu ɛnayi pəcəmə dɔpɔ da Kanu dərəŋ, pəc-kar nwe endeyac Yisrayel mɔ, **Amera ɲecempi ɲa Kanu** ɲenayi kɔ kəron. ²⁶ Amera ɲecempi ɲaŋkɔ ɲenasɔŋe kɔ kəcərə, a ɔfɔti ta ɛnəŋk Krist, wəbe nwe Kanu Kəpɔŋ kəyək-yək mɔ. ²⁷ Kɔ **Amera ɲecempi ɲa Kanu** ɲɔŋcɔŋəs kɔ, k'ɔŋkɔ nde **kəlb kəpɔŋ ka Kanu**. Nte akombərə a Yesu ɲaŋkəkərə kɔ kəkɔ-yone kɔ təkɔ sariye səlolu mɔ, ²⁸ kɔ Simɔŋ ɛlek wan dəwaca k'ɔŋkor-koru Kanu pəc-liku: ²⁹ «Wəbe, məntam oŋ kəsak wəcar kam pəfine abəkɔc ɲoforu pəmɔ təkɔ mənəlolu ti mɔ, ³⁰ bawo fər yem yati yɔ inəŋke nte mɔyɔ kəyac ka afum am mɔ— ³¹ Nwe malompəs afum fəp fər kirin mɔ— ³² endeyɔne pəmɔ pəmot mpe pəndesɔŋ afum a tɔf ya doru fəp pəwan̄kəra it' ɔŋsɔŋe ɲacərə Kanu. Nwe endeyɔne pələl pa afum am, aka Yisrayel.»

Simɔŋ kəlolu ka təkɔ Kanu kəndeyɔ mɔ

³³ Kɔ pəŋciyane akombərə a Yesu nte Simɔŋ oŋc-liku teta Yesu mɔ. ³⁴ Kɔ Simɔŋ on-tolane ɲa, k'oloku Mari iya wəka Yesu: «Kanu kəŋkərə wan wəkawe kədəsɔŋe aka Yisrayel alarəm kətəmpne, pəyɛkti sɔ alarəm. Paka pa Kanu pɔ mpe pəndesɔŋe afum kəgbəkələne mɔ. ³⁵ Endeber pəwan̄kəra bəkac ya ako ɲayɔ məcəm-cəmne məgbɔpne

* 2:11 «Wasom ka Kanu» = «Krist» tokule tɔ = «Nwe Kanu kəyək-yək kasom mɔ».

mɔ. Kɔ mɔna Mari, pɔcuy pendefut'ɔm abɛkɛc pɛmɔ tɔkɔ kɔnjbasar kɔnjfutu mɔ.»

Wɔdɔnjk wɔka Kanu wɔran Hana

³⁶ Wɔdɔnjk wɔran wɔlɔma ɛnayi pac-we kɔ Hana, wan ka Panuyel, wɔka kusunja ka Aser. Wɔran wɔsɔkɛr ɛnayi. ɛnalɔ nda wɔrkun meren camɔt-mɛrɛnj kɔyɛfɛ nte anagbanɛ kɔ mɔ. ³⁷ Kɔ wos ende pɛfi, k'eyi ɔnj ta ɔyɔ wɔrkun-ɛ. Hana pɛsɔtɔ meren 84 k'eyi, ta ɔmbɔlɛ **kɔlɔ kɔpɔnj ka Kanu**-ɛ pɛc-bɛc mɛfan ma Kanu dan kɔ pibi **kɔlok-lokar Kanu** kɔ kasun disrɛ. ³⁸ Kɔ nkɔn ɔnj kɔ sɔ pɛberɛ di tɛm tatɔkɔ Simɔnj ɔnjc-loku teta wan pɛc-kor-koru sɔ Kanu mɔ; pɛc-yif Kanu nɔwali, pɛc-loku teta wan akɔ njɔnc-kar Kanu kɔdeyɛc Yerusalem mɔ.

Kɔlukus ka Nasaret

³⁹ Nte akombɔra a Yesu njalip kɔyɔ ka mɔyɔ mɔkɔ aloku sariyɛ sa Kanu Kɔpɔnj disrɛ mɔ, kɔ njalukus nde ndaranɔn Kalilɛ, nde dare da Nasaret. ⁴⁰ Awa, wan pɛc-bɛk, pɛc-sɔtɔ fɛnɔntɔr. Pɔlare kɛcɛrɛ ka pɔkɔt, kɛmar kɛfili ka Kanu kɔyi kɔ kɔrɔnj.

Ajnabi Yesu kɔkɔ ka nde Kɔlɔ kɔpɔnj teren tɔn ta wɔcɔ kɔ mɛrɛnj

⁴¹ Kɔren o kɔren, akombɔra a Yesu njɔnc-kɔ Yerusalem kɔtɔnjɛ kɔsata ka aSuyif ka Kɛcɛpɔr.†

⁴² Nte Yesu ɔsɔtɔ meren wɔcɔ kɔ mɛrɛnj mɔ, kɔ akombɔra ɔn njasolɛ kɔ kɔkɔ-tɔnjɛ kɔsata ka Kɛcɛpɔr dɛndɔ Yerusalem pɛmɔ tɔkɔ njɔnc-yɔ ti kɔren o kɔren mɔ. ⁴³ Nte mataka ma kɔsata melip mɔ, kɔ akombɔra a Yesu njasumpɔr dɔpɔ kɔlukus ndaranɔn, mba kɔ wan Yesu nkɔn eyi Yerusalem, ta akombɔra ɔn njɔncɛrɛ ti-ɛ. ⁴⁴ Akombɔra ɔn njanacɛm-cɛmnɛ a Yesu njasol kɔ alukus, kɔ njɔnkɔt tataka tin. Kɔ njɔnten Yesu akomɛnɛ kɔ acɛrɛnɛ anjan dɔcɔ. ⁴⁵ Mba njananɔnj fɛ kɔ. Kɔ njaluksɛrɛnɛ sɔ Yerusalem njɔc-tɛn kɔ. ⁴⁶ Mata maas disrɛ, kɔ njɔnkɔ njanɔnj kɔ nde **kɔlɔ kɔpɔnj ka Kanu** disrɛ, pɛnde atɛksɛ dɔcɔ pɛc-cɔnjɔl njɔ, pɛc-yifat njɔ moloku. ⁴⁷ Anjɛ njɔnc-cɔnjɔl kɔ mɔ fɛp, cusu cɛnawos njɔ dosoku dɔmp dɔn, kɔ moloku mɛnɛ njɔc-lukɛ njɔ mɔ. ⁴⁸ Nte akombɔra ɔn njanɔnj kɔ mɔ, kɔ pɔnciyɛnɛ njɔ. Kɔ kɛrɛ eyif kɔ: «Wan kem, ta ake tɔ mɔyɔnɛ sɔ tantɛ-ɛ? Papa kam kɔ ina, bɛkɛc yelecɛ-lecɛ sɔ kɛten kam!» ⁴⁹ Kɔ Yesu eyif njɔ: «Ta ake tɔ nɔnten'em-ɛ? Nɔnjcɛrɛ fɛ a mɛnɛ isumpɔr yeɔc ya Papa kem?» ⁵⁰ Mba akombɔra ɔn njanacɛrɛ fɛ tedisrɛ ta toloku tatɔkɔ. ⁵¹ Kɔ Yesu eyɛfɛ kɔ njasol kɔ akombɔra ɔn kɔkɔ ka Nasaret, bawo Yesu ɛnalelɛs njɔ. Kɔ iya kɔn ɛmɛnjɔrɛnɛ dɛbɛkɛc mes mamɔkɔ fɛp.

† 2:41 «Kɔsata ka kɛcɛpɔr» Kasata Kɔpɔnj ka Yisrayel kɔ, nke kɔncɛm-cɛmnɛ njɔ tɔkɔ meleke mɛnjc-difat awut acɔkɔ-cɔkɔ a Misira a mɛc-sak akɔnjɔn mɔ.

⁵² Yesu pɛc-bɛrɛnɛ kɛcɛrɛ pɔtɔt, pɛc-nɔnjkanɛ kɛbɛk, pɛc-sɔtɔ kɛmar kɛfili ka Kanu kɔ afum.

3

Kawandi ka Ajnabi Sanj

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Sanj 1:19-28)

¹ Teren ta wɔcɔ kɔ kɛcamɔt ta wɔbɛ wɔka atɔf njɔ Tibɛr, tɛm tatɔkɔ sɔ Pɔnjɛ Pilat pɔyɔnɛ wɔbɛ wɔka atɔf njɔ Yude, Herodu nkɔn pɔyɔnɛ wɔbɛ ka atɔf njɔ Kalilɛ, wɛnjc Filip pɔyɔnɛ wɔbɛ wɔka tɔf mɛrɛnj; nde Iture kɔ atɔf njɔ Tirakoniti. Lisaniyas pɔyɔnɛ wɔbɛ nde atɔf njɔ Abilen. ² Tɛm ta alɔnjɛ a Kanu apɔnj Hana kɔ Kayifa tenayi sɔ. Kɔ toloku ta Kanu tender Sanj, wan ka Yakariya, nde dɔtɛgbɛrɛ. ³ Kɔ Sanj ɔnjɔt sadare sa Yurden fɛp, pɛc-kawandi kɛgbɔt afum dɛromun teta kasɛkpɔr mera yanjan, njacɛmɛ pɔlompu darɔnj, nte tɔnjɔnjɛ Kanu kɔnjɔnjɛ njɔ kiciya kɔnjɔn mɔ. ⁴ Pɛmɔ tɔkɔ anjic mi nde buk ba moloku ma wɔdɔnjk wɔka Kanu Esayi mɔ: «Dim da wɔkɔ eyi kɔkule-kule nde dɔtɛgbɛrɛ mɔ dɔ:

Nɔlompas dɔpɔ da Kanu Kɔpɔnj, Nɔlompe mɔpɔ mɔn!

⁵ Andelas mɔrɔ dɔcɔ fɛp, mɔrɔ kɔ pɔnjɛci fɛp yendɛtor, Sɔpɔ sɛnutɛsɛnɛ fɛp sɛndelomp, Sɔpɔ sɛcumbul-cumbul fɛp, andeyukur si, ⁶ Afum fɛp njandenɔnj kɔyɛc ka Kanu.»

⁷ Afum alarɛm akɔ njɔnc-der nkɔn Sanj pɛdegbɔt njɔ dɛromun mɔ, njɔ ɔnjc-loku ti: «Nɔna anjɛ nɔyi pɛmɔ bok mɔ! Anɔ ɛtɛks'on kɔyɛksɔr ka mɛtɛlɛ mɛmɛ mɛnder mɔ-ɛ? ⁸ Nɔmɛntar dɛmɔyɔ a nɔnjɛkpɔr mera, kɔ nɔnjcɛmɛ pɔlompu darɔnj. Nɛsak kɛc-lokune: «Abraham ɔyɔnɛ wɔtɛm kosu.» Bawo ic-lok'un a Kanu kɔntam kɔkafɛli masar mɛmɛ awut a Abraham. ⁹ Ndekal ɔnj tomunt tɛfan kɛcɔp kɛcɛpɔs tɔk han njɔntɛl ya yi: Kɔtɔk nke o nke kɔtɔkom yokom yɔtɔt, anjɛp ki palɛm ki dɛnɛnjɛ.»

¹⁰ Kɔ cɔgbɔ ca afum cɔyɛfɛ kɔyifɔt kɔ: «Cɔke cɔ sɛndeyɔ ɔnj-ɛ?» ¹¹ K'oloku njɔ: «Mɔna nwe mɔnjyɔ suma mɛrɛnj mɔ, mɔpɔcɛ wɔkɔ ɔntɔyɔ mɔ, mɔna nwe mɔnjyɔ yeri mɔ, mɔpɔcɛ wɔkɔ ɔntɔyɔ mɔ.» ¹² Kɔ abanɔs dut njander a Sanj pɛgbɔt njɔ dɛromun, njɔc-yifat kɔ: «Wɔtɛksɛ, cɔke cɔ pɛmar sɔdeyɔ ɔnj-ɛ?» ¹³ K'oloku njɔ: «Ta nɔdenjɔr mɛpɛ o mɛpɛ antɔlok'un kɔban njɔ.» ¹⁴ Kɔ asɔdar njayif kɔ sɔ: «A sɛna-a, cɔke cɔ pɛmar sɔyɔ ɔnj-ɛ?» K'oloku njɔ: «Ta nɔmɛntar nwe o nwe fɛnɔntɔr, ta nɔdenjɛ sɔ nwe o nwe yem, kɔway konu kɔtɔnjɔn.»

¹⁵ Nte afum fɛp njanayi kɛkar mɔ, kɔ njɔnjyifnɛ dɛbɛkɛc kɔ pɔyɔnɛ bafɔ Sanj ɔyɔnɛ Krist, nwe Kanu kɔpɔnj kɔyɛk-yɛk mɔ. ¹⁶ Kɔ Sanj oloku njɔ: «Ina dɛromun njɔgbɔt'un de,

mba wəłoma eyi kəder nwe ɔyo fənəntər pətas'im mə, ali cəfta cən iyə fə dofum nde pəmare isikəli ci mə. Wəkakə, **Amera Nęcempi nja Kanu** disrə kə nɛɲc yə endə pəc-gbət'un. ¹⁷ Pətəmpər kəgbə kən pəc-fɛɲət kur kən; endecɛɲ-cɛɲ yika nyɛ endecəfɛ nɛɲc nde dəntədenime mə, pələk malə mən pəber dəkɛɛ.»

¹⁸ Saɲ ɔɲc-łoku sə afum moloku mətət pəc-yɛɲkəs nja sə bəkac bel-bel. ¹⁹ Mba kə Saɲ enal wəbe Herodu teta Herodiyas, wəran nwe ɛnabanər wɛɲc k'ɛnɛɲcɛ mə, kə teta mes mɛɛɛ məkə Herodu ɛnayo mə. ²⁰ Kə Herodu endə pənanɲkə kələsər: k'osumpər Saɲ, k'ɛmber kə dəbili.

Kəsəkəs ka Aɲnabi Yesu (Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Nte afum njasətə kəgbət dəromun mə, kə Yesu nkən sə ɔsətə kəgbət dəromun. Eyi **kələk-łəkər Kanu**, kə kəm kəɲgbite, ²² kə **Amera Nęcempi nja Kanu** ɲontorər kə, ɲɛtəɲkələ dis d' abemp, pəmə antantoriya. Kə dim dontor kəyɛfɛ dareɲc: «Wan kem nwe imbətər mə məyɔnɛ, pəbotu pem fəp pə imber'am.»

Akombəra a Aɲnabi Yesu (Mt 1:1-17)

²³ Yesu ɛnasətə meren 30, a pədecop yɛbəc yən. Wan ka Isifu ɛnayı pəmə tətəkə anacem-cemne ti mə, wəka Heli,

²⁴ wəka Matat, wəka Lewy, wəka Melki, wəka Yannay, wəka Isifu,

²⁵ wəka Matatiyas, wəka Aməs, wəka Nahum, wəka Hesəli, wəka Nakay,

²⁶ wəka Mahat, wəka Matatiyas,

wəka Semeyin, wəka Yosək, wəka Yoda,

²⁷ wəka Yohanan, wəka Resa, wəka Sorobabel,

wəka Salatiyel, wəka Neri,

²⁸ wəka Melki, wəka Adi, wəka Kosam, wəka Elmadam, wəka Er,

²⁹ wəka Yesu,* wəka Eliyɛsɛr, wəka Yorim,

wəka Matat, wəka Lewy,

³⁰ wəka Siməɲ, wəka Yuda, wəka Isifu,

wəka Yonam, wəka Eliyakim,

³¹ wəka Meleya, wəka Menna, wəka Matata, wəka Natan, wəka Dawuda,

³² wəka Yisay, wəka Obəd, wəka Bəs,

wəka Sala, wəka Nasəɲ,

³³ wəka Aminadabu, wəka Admin,

wəka Arni, wəka Hɛcəron, wəka Perc, wəka Yuda,

³⁴ wəka Yakuba, wəka Isiyaka, wəka Abraham,

wəka Terah, wəka Nahor,

³⁵ wəka Seruk, wəka Rehu, wəka Pələk, wəka Heber, wəka Sala,

³⁶ wəka Kayinan, wəka Arpaksadu, wəka Semy, wəka Nuha, wəka Lemək,

³⁷ wəka Metusela, wəka Henok,

wəka Yerədu, wəka Mahalalel, wəka Kenan,†

³⁸ wəka Enəs, wəka Sɛt, wəka Adama, wəka Kanu.

4

Sentani kafar kəsəɲɛ Aɲnabi Yesu kəciya (Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)*

¹ Kə Yesu ender kəyɛfɛ Yurden, pələre **Amera Nęcempi nja Kanu**. Kə Amera Nęcempi ɲaɲəkə ɲɛɲkəkərɛ kə nde datgberɛ, ² nde sentani sənawakəs kə kəsəɲɛ kə kəciya mata 40 disrə mə. Ali paka ɛnadi fɛ mataka maməkə disrə, nte mataka maməkə melip mə, kə dor dəyɔ kə. ³ Kə sentani səluku kə: «Kə məyɔnɛ Wan ka Kanu-ɛ, məłoku ɔɲ tasar tante tɔyɔnɛ kəcom.» ⁴ Kə Yesu ołoku sentani: «Aɲcic ti dəbuk ba sariyɛ sa Kanu: «Bafo kəcom gbəcərəm kəɲsəɲɛ fum kiya ka doru.»»

⁵ Kə sentani səmpɛnɛ kə sə tofo tɛɲci kəron, kə səmentər kə pipic tɛf ya doru fəp. ⁶ Kə səluku kə: «Indesəɲ'am kətam fəp kə **pəmot pa pələl pa dəbe** da tɛf yayɛ fəp; bawo anasəɲ'im yi, ina sə ic-tam kəsəɲ yi nwe o nwe infaɲ mə. ⁷ Awa, kə mənə məntontnɛn'em fər kirin-ɛ, yayɛ fəp yam yə yəɲyɔnɛ.» ⁸ Kə Yesu ołoku sentani: «Aɲcic ti dəbuk ba sariyɛ sa Kanu: «Kanu Kəpəɲ nke kəyɔnɛ Kanu kam mə, pəmar məc-tontnɛnɛ; nkən gbəcərəm ɔ pəmar sə məc-capəs tewɛ tən.»»

⁹ Kə sentani səɲkəkərɛ kə sə Yerusalem, kə səɲkə səcəmbər kə nde **kələ kəpəɲ ka Kanu** kəron. Kə səluku kə: «Kə pəyɔnɛ fo Wan ka Kanu məyɔnɛ-ɛ, məyokɛ ɔɲ ma nno dəntəf. Bawo aɲcic ti dəbuk ba Kanu: ¹⁰ «Kanu kəndesək mɛɛkɛɛ ɔn aɲɛ ɲande kəc-bum'am mə;» ¹¹ k'aɲcic sə: «Nəndətəmpər'am dəwaca nte təɲsəɲɛ ta məmpət tasar mə.»» ¹² Kə Yesu ołoku Sentani: «Aɲcic ti dəbuk ba sariyɛ sa Kanu: «Ta məwakəs Kanu Kəpəɲ, Kanu kam.»» ¹³ Nte Sentani səlɪp kəwakəs Yesu kəciya mə, kə səmbələ kə haɲ tɛm tələma.

Aɲnabi Yesu kəcop ka yɛbəc yən Kalile (Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴ Kə Yesu olukus Kalile kə fənəntər fa Amera nja Kanu disrə, kə tewɛ tən tɛsam datɛf

* 3:29 g. «Yesu» = h. «Yosuwe» † 3:37 h. «Kenan» = g. «Kayinam» * 4: Sentani = «g. «diabolos» = «wəfor», itə wəbe wəka yəɲk yɛɛɛ, ɲi ɲəsəɲɛ afum kəciya; wəter ka Kanu wəkəkə-cəkə ɲə ɔyɔnɛ.

fəp. 15 Pəc-təksə afum nde **dəkəcəpəs** danjan, kə afum fəp **ɲac-cam debeki dən.**

*Kəbeləs ka Anjabi Yesu nde Nasarət
(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)*

16 Kə Yesu ender Nasarət nde anadusum kə mə, k'embərə **dəkəcəpəs** simiti, dəsək da kəñesəm, pəmə təkə ɲɛ-cə ti mə. K'eyefe kəkə-karan, 17 k'asəñ kə buk bə wədəñk wəka Kanu Esayi. K'emperi buk, k'embəp da aɲcic:

18 «Amerə ɲa Kanu Kəpəñ ɲey'im kəron, bawo Kanu kəyək-yək'im nte təsəñe iloku afum atəyɔ daka toloku tətət mə;

Kanu kasom'im kədədəñk kəyəc ka acar aɲe asumpər dəkəwan mə.†
Ideloku atənəñk a ɲandenəñk;
kədəkekərə aɲe ɲayi kətam disre mə, bəkək yoforu disre

19 kədədəñk kəren ka kəmar nkə Kanu kəndənəñnəne afum səbə nse ɲantəmpər mə.»‡

20 Nte Yesu elip kəkaran mə, k'ənəp buk, k'əsəñ bi wəmarəs nwe enatəmpər teta səbuk mə, k'ɔñkə pənde. Akə ɲanayi **dəkəcəpəs** disre mə fəp kə ɲanjəbətne kə. 21 Kə Yesu eyefe kəlok-lokər ɲa: «Məkə toloku tecic tətəkə nənə mə, telərə.» 22 Kə fəp fəmentər kə nte pəmbot kə nno eyi mə, kə təkə pəñciyanə ɲa moloku ma kəmar kəfli mme moɲc-wur kə dəkusu mə, kə ɲaɲyifətene: «Bafə wan ka Isifu ofə ba?» 23 Kə Yesu oloku ɲa: «ɲɛərə a nəndelok'im capafə nce: 'Wəten-cəl mətaməsne mənə sərka!' Nəndesə-lok'im: 'Səne mes məkə moɲcəpərəne Kapernayum mə fəp, məyɔ sə mes min mayi nno aɲkom'əm mə.» 24 Kə Yesu oloku ɲa sə: «Kəñce k'indelok'un: Ali wədəñk wəka Kanu wəkin afəsəlene bel-bel nde aɲkom kə mə. 25 Kəñce kə kəñkə indəsə-lok'un mə: Aran aɲe awos aɲa ɲanafi Yisrayel mə ɲanala tēm ta Eliya, tēm nte kəm kəñagbətne meren maas yof camət-tin mə, a kə dor dəpəñ dosumpər atəf mə. 26 Mba kənasom fe Eliya nda nwe o nwe, mənə nda wəran wətələ wəloma, nde Sarepta nde atəf ɲa Sidəñ. 27 Acunə sen alarəm ɲanayi sə Yisrayel tēm ta sayibə Elise. Mba ali wəkin ɲa daco anasəkəs fe, mənə Naman wəka Siri.»

28 Nte afum akə ɲanayi dəkəcəpəs, ɲanane moloku maməkə mə, kə metele meyi fəp faɲan. 29 Kə ɲayefe kəbeləs kə kəwurene dare, kə ɲəñkəkərə kə nde tərɔ təneci ta dare da Nasarət kəron nde ɲanacəmbər dare danjan mə, kəkə-wen kə pətəmpənə. 30 Kə Yesu embərə-bərə ɲa daco, k'ɔñkə.

*Fum nwe ɲəñk ɲelec ɲenakafəli-kafəli mə
(Mk 1:21-28)*

31 Kə Yesu ontor dare da Kapernayum atəf ɲa Kalile; K'ɔñkə pəc-təksə simiti, dəsək da kəñesəm. 32 Pənaciyanə afum tətəkə ɲɛ-cə təkəsə mə, bawo kəñce kəñayi moloku mən. 33 Fum wəloma enayi dəndo **dəkəcəpəs**, nwe ɲəñk ɲelec ɲətəsək ɲənayi mə, pəc-kule-kule pəpəñ: 34 «Ta ake tə mambərəne mes mosu-e, Yesu wəka Nasarət? Sənə ɲə mander kələsər? ɲɛərə bel-bel wəkə məyənə mə: Wəcempə wəka Kanu!» 35 Kə Yesu ɲəñgəñgəñɲər ɲi, pəc-loku: «Məməp kusu! Məwur fum wəkawə!» Kə ɲəñk ɲelec ɲəñgəbal fum wəkəkə dantəf afum daco, kə ɲowur kə, ali pələc ɲənayɔ fe kə. 36 Kə cusu cəwos afum fəp, kə ɲayefe kəyifətene: «Ake toloku tə tante-e? Fənontər kə kətam kən k'ɔñkə-lokərə yəñk yelec yətəsək, yoc-lukus afum darəñ.» 37 Kə tewe tən təsam dətəf fəp.

*Anjabi Yesu kətaməs kən acuy alarəm
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)*

38 Nte Yesu eyefe dəndo **dəkəcəpəs** mə, k'ɔñkə ndena Siməñ. K'ɔñkə pəbəp iya wəka wəran ka Siməñ pəc-yikcənə fiba fəpəñ, kə akakə ɲayefe kələtənə Yesu a pəmar ɲa. 39 Kə Yesu entilsərne wəran nwe k'əñgəñgəñɲər fiba fafəkə, kə fiba fəsək wəran nwe. Gbəñcana babəkə kə wəran nwe eyefe k'eyeras afum yeri.

40 Nte dec dəñkalə mə, aɲe ɲanayɔ acuy mə fəp, kə ɲəñkene ɲa Yesu. K'enderəsər ɲa waca fəp, kə ɲantammə. 41 Kə yəñk yelec yolukus afum alarəm darəñ, yoc-kule-kule: «Mənə əyənə Wan ka Kanu!» Kə Yesu ɲəñgəñgəñɲər yi, ta oɲwosə a yolok-loku-e, bawo yanacərə a nkən əyənə nwe Kanu kəyək-yək mə.

*Anjabi Yesu kəkawandi kən dəkəcəpəs
(Mt 4:23; Mk 1:35-39)*

42 Dec dendesək, kə Yesu owur k'ɔñkə nde kəfo kəyer-yer kəloma. Kə afum alarəm ɲawur kəten kə, kə ɲəñkə ɲəbəp kə dəndo kəfo kəñkə. ɲanafəñ fe kəsək Yesu pəkə. 43 Mba k'oloku ɲa: «Nəsək'im ikə-dəñk sə sədare səlama moloku mətət ma **debə da Kanu**; bawo itə anasom'em.» 44 Kə Yesu ɲəñkawandi afum dəndo **dəkəcəpəs** da sədare sa Yude.

5

*Yesu kəwe acəpsə ɔn darəñ acəkə-cəkə
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)*

1 Dəsək dəloma, Yesu pəcəme agbep ɲa kəba ka Kenesarət, afum ɲəmepne kə ɲac-cəñkəl toloku ta Kanu. 2 K'ənəñk dəndo kəba kəsək cəbil mərəñ, nce awent ɲanawur disre, ɲac-yak manta marjan mə. 3 Kə Yesu embəkə abil ɲin disre, ɲɲe ɲənayənə ɲa Siməñ mə, k'oloku kə a pəbələnə agbep pipic. K'endə debil pəc-təkəsə kəñay kəñkə kəñacəmə dantəf mə.

† 4:18 «Kədədəñk kəyəc ka acar aɲe asumpər dəkəwan mə» kə pəyənə fe ti-e, «Kədədeloku acar kasak kəñan ɲayi tefan tanjan.»

‡ 4:19 Esayi 61:1-2

⁴ Nte esak kɛlok-loku mɔ, k'oloku Simɔŋ: «Mɛɔŋne nde pɛntukme mɔ, nɛgbal manta monu nɛsumpɛr lop.» ⁵ Kɔ Simɔŋ oloku kɔ: «Wɛkirin, pibi pampɛ fɛp sɛc-gbal manta, mba ali paka sɛsɔtɛ fɛ. Mba nte mɛloku ti mɔ, kɛgbal k'inder manta.» ⁶ Nte ɛngbal manta mɔ, k'osumpɛr lop yɛlarɛm haŋ kɔ manta monɔɔp kɛwale. ⁷ Kɔ nɛwe anapa aŋan ako nɛnaya abil nɛ merɛŋ nɔkɔ disre mɔ, kɛdemar nɛ. Kɔ akakɔ nɛnder, kɔ nɛlas ɔɔbil ɔɔkɔ mɛrɛŋ haŋ ɔɔc-faŋ kɛkale. ⁸ Nte ɛnɛŋk tatɔkɔ mɔ, kɔ Simɔŋ Piyɛr ɛntɛmpɛne Yesu wɛɔɔk dɛntɔf, k'oloku: «Wɛbe, mɛbal'em! Fum wɛɔiya iyone.» ⁹ Kɔ kusu kɛwos kɔ, nɛkon kɔ ako nɛnaya mɔ fɛp, teta lop yɔkɔ nɛnasumpɛr mɔ. ¹⁰ Itɔ pɛnaya sɔ asol a Simɔŋ, Sak kɔ Saŋ, awut a Sebɛde. Kɔ Yesu oloku Simɔŋ: «Ta mɛnes! Kayɛfɛ mɔkɔ, afum nɔ mɛnde mɛc-fɛkɛs oŋ.» ¹¹ K'asumpɛr lop akakɔ nɛmpɛne ɔɔbil dɛgbɛp, kɔ nɛsak ɔɔ fɛp, kɔ nɛŋɔɔpɛsɛ Yesu darɛŋ.

*Yesu ɔsɔkɛs wɔtatamɛ
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)*

¹² Dare dɔlɔma da Yesu ɛnaya. Kɔ wɛrkuŋ wɛlɔma nɛwe sen sɛnasumpɛr dis fɛp mɔ, ɛnder. Nte ɛnɛŋk Yesu mɔ, k'ɛntɛmpɛne dɛntɔf, k'ɛŋɔɔpɛ Yesu tobu, k'ɛletsɛne kɔ: «Wɛbe, kɔ mɛfaŋ-ɛ, mɛntam kɛsɔkɛs'im.» ¹³ Kɔ Yesu ɛntɛŋɔ kɛɔa, k'ɔŋgbuŋɛne kɔ, k'oloku: «Ifaŋ ti! Mɛsɔk!» Gbɛŋcana babɔkɔ kɔ sen sɛsak fum wɛkɔkɔ. ¹⁴ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Ta mɛloku ti fum o fum, mba mɔkɔ mɛmentɛrne wɛloŋne ka Kanu. Mɛloŋne sɔ teta kɛsɔkɛs kam pɛmɔ tɔkɔ Musa ɛnacic ti mɔ, nte tɔŋsɔŋɛ afum fɛp nɛɔɔɛ a mɛntamɛ mɔ.» ¹⁵ Tewe tɔn tɛŋɔsam kɛsam dɛm, afum alarɛm nɛɔ-lɔŋkane kɛɔŋkɔl kɔ, kɛten ka kɛtamɛs ka docu danɛ. ¹⁶ Mba kɔ Yesu owur afum dɛɔɔ, k'ɔŋkɔ nde dɛtɛgbɛɛ **dɛkɔlok-lokɛr Kanu**.

*Yesu kɛtamɛs kɔn fum nɛwe ɛnatɔ-tam
kɔkɔt mɔ
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)*

¹⁷ Dɔsɔk dɔlɔma Yesu pɛc-tɛkɛsɛ. aFarisi kɔ atɛkɛsɛ a sariyɛ nɛnde. Nɛyɛfɛ-yɛfɛ sɛdare sa tɔf ya Kalile kɔ Yude, kɔ dare da Yerusalem. Kɔ fɛnɔntɛr fa Kanu Kɔŋŋ fɛyi kɔ Yesu, nte tɔŋsɔŋɛ pɛc-tamɛs acuy mɔ. ¹⁸ Kɔ afum nɛnder, nɛgbatɛne wɛtɔkɔt dɛyala, nɛɔ-sɛp kɛbɛɛ kɛkɔ-boc kɔ fɛr ya Yesu kirin. ¹⁹ Nte dɛlay da afum dɔsɔŋɛ nɛ kɛtɔsɔtɔ dɛkɛbɛɛ mɔ, kɔ nɛfɛrɛŋk kɛlɔ kɛŋŋ, kɔ nɛŋkɔ nɛfɛni kɛlɔ dɛrɛŋɔ kɛfɔ kɛlɔma, kɔ nɛntɔrɛ wɛtɔkɔt nɛwe pɛyi dɛyala yɔn afum dɛɔɔ, Yesu fɛr kirin. ²⁰ Nte Yesu ɛnɛŋk kɛlan kɛŋan mɔ, kɔ Yesu oloku fum nɛwe: «Aŋaŋnɛn'am kiciya kam!» ²¹ Atɛkɛsɛ sariyɛ kɔ aFarisi nɛyɛfɛ kɛɔɔm-ɔɔmne, nɛɔ-yifɛ: «Fum wɛrɛ ɔfɔ wɛkɛwɛ ɛŋfani Kanu mɔ? Ana ɛntam

kɛŋaŋnɛne kiciya, kɔ pɛntɔyɔne Kanu sona-ɛ?» ²² Kɔ Yesu ɛŋɔɔɛ pɛɔɔm-ɔɔmne pɛŋan, k'oloku nɛ: «Ta ake tɔ nɛŋɔɔm-ɔɔmne mɛɔɔm-ɔɔmne mame dɛbɔkɛɔ-ɛ?» ²³ Ake 'cuca kɛloku pɛtas: «Aŋaŋnɛn'am kiciya kam,» kɔ kɛkule ka fɔ: «Mɛyɛfɛ mɔkɔt-ɛ?» ²⁴ Awa kɛsɔŋɛ konu kɛɔɔɛ a Wan ka fum ɛntam nɔnɔ doru kɛŋaŋnɛne ka kiciya: K'oloku wɛtɔtam kɛkɔt, «Ic-lok'ɔm: Mɛyɛfɛ! Mɛlek yala yam, mɔkɔ nde ndaram!» ²⁵ Gbɛŋcana babɔkɔ kɔ fum wɛkɔkɔ fɛr yaŋan kirin, k'ɛlek yala yɔn, k'osumpɛr dɔpɔ kɛkɔ nde ndɛrɔn **pɛc-cam debeki** da Kanu. ²⁶ Kɔ usu ɔwos afum fɛp, kɔ nɛyɛfɛ **kɛcam debeki** da Kanu. Kɔ kanɛsɛ kɛyi nɛ, nɛɔ-loku: «Sɛnɛŋk mɔkɔ nte sɛntatɔ-nɛŋk mɔ.»

*Yesu kɛwɛ kɔn Lewy
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)*

²⁷ Nte tatɔkɔ tɛŋɔɔpɛr mɔ, kɔ Yesu owur k'ɛnɛŋk wɛbanɛs dut wɛlɔma, nɛwe nɛɔ-wɛ Lewy mɔ, pɛnde nde nɛgbatɛn nɛ abanɛs dut. Kɔ Yesu oloku kɔ: «Mɛyɛfɛ mɛɔɔm'ɛm darɛŋ.» ²⁸ Kɔ Lewy esak mes fɛp, k'ɛyɛfɛ k'ɛŋɔɔpɛsɛ Yesu darɛŋ. ²⁹ Kɔ Lewy ɔŋkɔ pɛbocɛ kɔ kasata kɛŋŋ nde kɛlɔ kɔn. Abanɛs dut alarɛm nɛnaya di, nɛndɛs-ndɛs dɛmɛsa kɔ afum alɔma kɔ Yesu. ³⁰ aFarisi kɔ anapa aŋan atɛkɛsɛ sariyɛ nɛ nɛnaya di mɔ, nɛɔ-ɔpɛne, nɛɔ-loku ɔɔpɛsɛ a Yesu darɛŋ: «Ta ake tɔ nɛndine yeri, nɛɔ-munɛs kɔ abanɛs dut kɔ aciya-ɛ?» ³¹ Mba Yesu oloku nɛ: «Bafɔ atamne nɛfaŋ wɛtɛn-ɔɔl dɛ, mba acuy nɛfaŋ kɔ. ³² Bafɔ alompu nɛ inder kɛwɛ, mba aciya nɛ inder kɛwɛ nɛtam **kɛsɔkɛpɛr mera, nɛɔamɛ pɛlompu darɛŋ**.»

*Yesu kɔ kasun
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)*

³³ Kɔ nɛloku Yesu: «Aɔpɛsɛ a Saŋ darɛŋ kɔ ɔɔpɛsɛ a aFarisi darɛŋ, nɛŋsun tem fɛp nɛɔ-ɔpɛsɛ, kɔ mɛna akam nɛndi yeri nɛɔ-mun.» ³⁴ Kɔ Yesu oloku nɛ: «Nɛntam kɛsɔŋɛ anapa a wɛfura kɛsun nɛyi kɔ wɛfura kasata kɛŋan disre ba?» ³⁵ Mataka mɛyi mɛne nɛndɛgbɛyɛne kɔ wɛfura mɔ, awa nɛndɛsun mata mamɔkɔ. ³⁶ Kɔ Yesu oloku nɛ sɔ ɔɔpɛfɔ nɛ: «Fum o fum ɔfɔwali kɛpɔl dɛkɛlɔto kɛfu kɛkɔ-ɔpɛ kɛkur. Bawo tɔŋsɔŋɛ kɛpɔl ka kɛlɔto kɛfu kɛŋkɔ ɛwali mɔ, kɛtamɛr kɛlɔto kɛkur kɛŋkɔ ɛfaŋ kɛlompɛs mɔ. ³⁷ Fum o fum ɔfɔbɛr member dɛkɛfala. Kɔ pɛyɔne fɛ ti-ɛ, member montɔŋ, member moloŋɛ, mɛyi oŋ tɔ mɛsɔtɔ member mam-ɛ; ³⁸ mba pɛmar pɛbɛr member dɛɔɔbuntɛlɛ. ³⁹ Nɛwe o nɛwe omun member mokur, ɔfɔsɔ-faŋ mofu, bawo oŋloku: «Mokur mɛntɛŋne.»»

* 6:1 simiti, dɔsɔk da kɛŋɛsam sariyɛ sɛmɔne aBɛru fɛp kɛbɛc tataka ta camɛt-mɛrɛŋ lokun o lokun. Difo nɛwe simiti «simiti, dɔsɔk da kɛŋɛsam».

6

Aɲnabi Yesu ko simiti, dɔsɔk da kaɲesam (Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ Simiti saloma, dɔsɔk da kaɲesam, * ko Yesu eyi kɛcali dale, ko aɛpɛse ɔn darɔɲ ɲaɲɲosɔru malɔ ɲac-gbac-gbaci mi ɲac-sɔm. ² Ko aFarisi alɔma ɲaloku ɲa: «Ta ake tɔ naɲyɔne nte antɔwɔse kɔyɔ simiti, dɔsɔk da kaɲesam mo?» ³ Ko Yesu oloku ɲa: «Nɛmɔmɔn fɛ yecicɛs ya Kanu disrɛ tɔkɔ Dawuda ɛnayo, nte dor dɛnayo ko, ko afum ɔn mo?» ⁴ —Dawuda ɛnabɛrɛ kɔlɔ kɛpɔɲ, k'ɛlɛk kɛcom nke aloɲne Kanu nke pɛntɔmar fum o fum pɛsɔm mɛnɛ wɔloɲne ka Kanu mo, ko nkɔn Dawuda ɔsɔm ki, k'ɔmpocɛ afum ɔn akɔ dor dɛnayo mo.» ⁵ Ko Yesu oloku ɲa: «Wan ka fum ɔyɔne wɛbɛ ka simiti, dɔsɔk da kaɲesam.»

Fum wɛfi kɛca (Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Ko simiti saloma, dɔsɔk da kaɲesam sɛnde sɛbɔp, ko Yesu ɔɲkɔ nde **dɛkɛɔpɔs** katɔkɛ afum. Wɛrkun wɔlɔma ɛnayi di, pɛfi kɛca kɛtɔt. ⁷ Atɔkɛ sariyɛ ko aFarisi ɲaɲkɔkɛ Yesu bel-bel, ko pɔyɔne fɔ ɔɲkɔtamɔs fum simiti, dɔsɔk da kaɲesam-ɛ. ɲanayo ti nte tɔɲsɔɲɛ ɲasɔtɔ tɛyɛmsɛnɛ ko mo. ⁸ Mba Yesu ɛnacɛrɛ mɛcɛm-cɛmɛnɛ manɲan, k'oloku wɛrkun nwe kɛca kɔn kɔnafi mo: «Mɔyɛfɛ mɛcɛmɛ nnɔ daco.» Kɔ wɛkɔkɔ ɛyɛfɛ, k'ɛɲcɛmɛ. ⁹ Ko Yesu eyif ɲa: «Ic-yif'un ma: Cɛke cɔ awɔse kɔyɔ ka simiti, dɔsɔk da kaɲesam-ɛ? Pɛmar payɔ; patamɔs fum, ka pace ko pɛfi?» ¹⁰ Awa, ko Yesu ɔmɔmɔn ɲa dɛcɛro fɛp faɲan, k'oloku wɛrkun nwe: «Mɛtɛɲci kɛca!» Kɔ wɛrkun nwe ɛntɛɲci kɛca, ko kɛca kɔn kɛntamɛ. ¹¹ Mba kɔ pɛntɛlɛ acicɛs a sariyɛ ko aFarisi, ko ɲayɛfɛ kɛgbɛkɛlɛnɛ nte ɲantam kɔyɔ Yesu mo.

Yesu kaysk-yek Asom ɔn wɛco ko mɛrɔɲ (Mt 10:1-4; Mk 13:19)

¹² Tɛm tɔtɔkɔ, ko Yesu ɛmpɛ nde dɛtɔrɔ kɛkɔ-sali, k'ɔɲkɔ pɛcɛpɛrɛnɛ pibi fɛp kɛlɔk-lɔkɛr Kanu. ¹³ Nte dec dɔsɔk mo, k'ewɛ aɛpɛse ɔn darɔɲ, k'ɛyɛk-yɛk ɲa daco afum wɛco ko mɛrɔɲ, aɲɛ ɛnasɔɲ tɛwe ta «asom» ɔn mo. ¹⁴ K'ewɛ Simɔɲ, nwe ɛnasɔɲ tɛwe ta Piyɛr mo; ko wɛɲc Andɛrɛ, Sak, Saɲ ko Filip, Bartelemy, ¹⁵ Matiye, Tɔma, Sak, wan ka Alfe, Simɔɲ, wɛsanɲka-saɲka† ¹⁶ Yude, wan ka Sak, ko Yudas wɛka dare da Iskariya, nwe ɛnadesɔɲ Yesu adif ɔn mo.

Yesu pɔc-tɔkɛ pɔc-tamɔs (Mt 4:23-25)

¹⁷ Ko Yesu ɲantor kɔyɛfɛ dɛtɔrɔ ko ɲa, k'ɔɲkɔ pɛcɛmɛ kɛfo kɛtɔɲnɛnɛ nke aɛpɛse ɔn alarɔm, k'afum alarɔm alɔma ɲanayi mo: afum aka Yude fɛp, Yerusalem, ko afum aka kɛba kɛsɔk

nde sɛdare sa Tir ko Sidɔɲ. ¹⁸ Afum akanɲɛ fɛp ɲanader kɛdɛcɔɲkɔl ko, pɛtamɔsɛnɛ sɔ docu danɲan. Afum aɲɛ yɔɲk yɛlɛc yɔɲc-tɔrɛs mo, ɲanatamɛ. ¹⁹ Afum fɛp ɲac-sɛp kɛgbuɲɛnɛ ko, bawo fɛnɔntɛr fɛɲc-wur ko nfe fɛɲc-tamɔs acuy fɛp mo.

Pɛtɔt ko pɛlɛc (Mt 5:1-12)

²⁰ Ko Yesu ɔmɔmɔn aɛpɛse ɔn darɔɲ, k'oloku: «Pɛbɔt'un nɔna atɔyɔ daka, bawo nɔna yɔ **dɛbɛ da Kanu!** ²¹ Pɛbɔt nɔna aɲɛ dor dɔyɔ tante mo, bawo nɛndenɛmbɛrɛ! Pɛbɔt'un nɔna aɲɛ nɔyi kɛbɔk mo, bawo nɛndesɛl! ²² Pɛbɔt'un ko afum ɲandeter'un-ɛ, ɲac-bɛlas'un, ɲac-lɔmas'un, ɲac-lɛsɛr'un mɛwe bawo nɔlɔɲ dim da «Wan ka fum.» ²³ Nɛde nɔwɔlɔs ko dɔsɔk dadɔkɔ dɛndɛdɛr-ɛ, nɔyɔk-yokɛnɛ pɛbotu, bawo kɛpocɛ kɛpɔɲ kɛɲkar'un nde dareɲc. Tante tɔ atɛm aɲan ɲaɲc-yɔ adɔɲk a Kanu. ²⁴ Pɛlɛc pɛy'un nɔna aɲɛ nɔyɔ daka mo! Bawo nɔlɔp kɛsɔtɔ pɛnɛmpɔsɛ ponu mɛpɛ pɛnamar'un kɛdɛkɔ-sɔtɔ mo. ²⁵ Pɛlɛc pɛy'un nɔna aɲɛ ca fɛp yɛlar mo, bawo dor dɛndɛkɔ-yɔ nu! Pɛlɛc pɛy'un nɔna aɲɛ nɔyi kɛsɛl mo, bawo nɛndɛkɔ-yi kɛbal ko kɛbɔk disrɛ! ²⁶ Pɛlɛc pɛy'un nɔna nwe afum fɛp ɲandeloku pɛtɔt ponu mo, tante tɔ atɛm aɲan ɲaɲc-yɔ ko akɔ ɲaɲc-baɲɛnɛ kɔyɔnɛ adɔɲk a Kanu mo.»

Kɛbɔtɔr ka aɲɛ ɲanter'un mo (Mt 5:38-48; 7:12)

²⁷ «Mba, ɲɪlɔku ti nɔna aɲɛ nɔɲcɔɲkɔl'im mo: Nɛbɔtɔr aɛrɛnɛ anu, nɔyɔ pɛtɔt aɲɛ ɲanter'un mo! ²⁸ Nɛtolanɛ pɛtɔt aɲɛ ɲantolan'on pɛlɛc mo, nɛtolanɛ aɲɛ ɲaɲlɔmas'un mo! ²⁹ Ko fum ɛfɛr'ɔm kɛca dakanɲa-ɛ, mɛcɛɲc sɔ akanɲa ɲa mɛrɔɲ ɲɔkɔ pɛsɔt sɔ ɲaɲɔkɔ. Ko fum ɛlɛkɛr'am duma dakɛronɲ-ɛ, mɛcɛ ko sɔ pɛlɛk duma dam dɛdisrɛ. ³⁰ Mɔpocɛ nwe o nwe ontɔl'am mo; ko fum ɛlɛkɛr'ɔm paka mɛpɛ pɔyɔnɛ pam mo, ta mawɛrɛs ko pi. ³¹ Nɔyɔnɛ afum tɔkɔ nɛfaɲ a ɲayɔɲ'on mo. ³² Ko nɛmbɔtɔr gbɛcɛrɛm akɔ ɲambɔtɔr'un mo, kɛway kɛrɛ ko nɛɲgbɛkɛr sɔ mɛra-ɛ? Ali aciya ɲambɔtɔr aɲɛ ɲambɔtɔr ɲa mo! ³³ Ko pɔyɔnɛ fɔ akɔ ɲaɲyɔɲ'on pɛtɔt mo gbɛcɛrɛm ɲɔ mɔɲyɔnɛ pɛtɔt-ɛ, kɛway kɛrɛ ko mantam kɛgbɛkɛr amɛra-ɛ? Ali aciya tɔtɔkɔ tɔ ɲaɲyɔ! ³⁴ Ko pɔyɔnɛ fɔ akɔ nɔyɔ amɛra kɛdeluks'on mo gbɛcɛrɛm ɲɔ nɛntam kɛbɔr-ɛ, kɛway kɛrɛ ko nɔna nɛntam kɛgbɛkɛr amɛra-ɛ? Bawo ali aciya sɔ ɲambɔr aciya nte tɔɲsɔɲɛ ɲa kɛdɛsɔtɔ pɛtɔɲnɛnɛ payi mo. ³⁵ Nɛbɔtɔr aɛrɛ anu, nɛbɔr ɲa nɔwɛrɛ

† 6:15 Simɔɲ, nwe aɲc-wɛ «wasanɲa sanɲa», ou «wɛsimɛ» mo, nwe ɛfaɲ a atɔf ɲa Yisrayel ɲowur katam ko dɛbɛ da Rom.

kəlukse debe dadəkə amera. Nəndəsətə kəpocə kəpən, nəyənə sə awut a Wəbe wəka dəreŋc, bawo Kanu kəntese nno apələrne pətət kə ayenki bəkəc n̄ayi mə. ³⁶ Nəbət mera pəmə təkə Papa konu əmbət amera mə.»

Ta nəcin afum aləma
(Mt 7:1-5)

³⁷ «Ta nəcin fum, afəkə-cin nu; ta nəboc kiti ka Kanu nno fum eyi mə, afədəkə-kiti nu; nəŋar̄nənə akə, andekə-ŋar̄nən'on. ³⁸ Nəpocə, andekə-poc'on; andekə-bər nde yuba yonu yəpəŋ ya duma donu potubuce pətət, pasumpər, pasəŋk-səŋk, pəlonər. Bawo yotubuce n̄yē nantubuce mə, yə andekə-tubuce nu kəlukse nu kəway.

³⁹ Kə Yesu olək-lokar ŋa capafə: «Wətənəŋk entam kəkətənə wətənəŋk ba? Kə pəyənə fə ti-ē merəŋ maŋan fəp mə ŋantempənə abi disrə. ⁴⁰ Ali wətəkəs wəkin eŋcəpər fə wətəkse kon; mba wətəkəs nwe entəkəs bel-bel mə, eŋyi pəmə wətəkse kən. ⁴¹ Ta ake tə məŋməməne ayika n̄yē ŋeŋyi wəŋc'am dərəfər; a ta məntam kəkəkəcə togbu təkə teyi mənə sərka dərəfər mə? ⁴² Cəke cə məntam kəloku wəŋc'am: «Wəŋc'im məwosə a ilin'am ayika n̄yē ŋey'am dərəfər mə!» mənə nwe məntənəŋk togbu ta dəfər dam mə? Mənə wəbər̄nənə dofum! Məlin kərəsna togbu ta dəfər dam, itə əŋsəŋ'am kənəŋk bel-bel məlin ayika ŋəkə ŋeyi wəŋc'am dərəfər mə.»

Kətək kə yokom ya ki
(Mt 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ «Kətək kətət kəfəkəkom yokom yələc, kətək kelec kəfəkəkom yokom yətət. ⁴⁴ Kətək nke o nke kə, yokom ya ki yə aŋnəpələ ki. Afəpim tumbunyi† dəgbec, afəpim rəsən§ dəbəŋk. ⁴⁵ Fum wətət nde abəkəc ŋən nətət eŋlək məyə mətət, kə fum wələc nde abəkəc ŋən ŋələc eŋlək məyə melec. Bawo nte o nte kusu kəŋluku mə, ti teyi nde dəbəkəc.»

Wələ merəŋ
(Mt 7:24-27)

⁴⁶ «Ta ake tə nəŋwen'em «Wəbe! Wəbe!» ta nəŋyə mes məkə inluku mə-e? ⁴⁷ Nwe o nwe edər'im, pənə moloku mem, pəkət mi, imentər'un nwe owurənə mə: ⁴⁸ Owurənə fum nwe eyi kəcəmbər kələ mə. Fum wəkəkə eŋkay dəntəf bel-bel kə pəntukmə, k'əŋcəmbər kələ kən tasar kəronj. Ali wəcafən ontuf pələrəm, domun defəntərə, kələ kən kəfətəm kətempənə, bawo anacəmbər ki gbij. ⁴⁹ Mba nwe o nwe ene moloku mem, ta əŋkətənə mi-ē, fum wəkəkə ŋawurənə kə nwe eŋcəmbər kələ kən katina dəntəf, ta eŋkay pəcəmbər ki tasar kəronj mə. Kə wəcafən ontuf, domun defəntərə-ē, kələ kəŋkə kətempənə katina, kələcə few!»

7

Aŋnabi Yesu kətaməs kən wəcar ka wəbe ka asədar 100

(Mt 8:5-13)

¹ Nte Yesu elip kələk-lokər afum aŋe ŋəŋc-cəŋkəl kə mə, k'əŋkə Kapər̄nayum. ² Dəndo kəfo kəŋkə, wəbe ka asədar tasar tin (100) wəRom wələma ənayə wəcar nwe tətən tənayəŋk kə mə. Wəcar wəkəkə enatəmne fə, pəc-fəŋ kəfi. ³ Nte wəbe ka asədar nwe ene pac-loku teta Yesu mə, k'osom abeki aSuyif aləma, ŋəkəwənə kə Yesu pədetaməs kə wəcar kən. ⁴ Kə abeki akəkə ŋənder ŋəbəp Yesu kə ŋələtsənə kə ŋac-gbəkərə, ŋac-loku: «Oyə dofum nde pəmar məyənə kə ti mə, ⁵ bawo wəbe wəkəwə əmbətar atəf ŋosu, nkən enacəmbər **dəkəcəpəs** dosu.» ⁶ Kə Yesu əŋkə kə ŋa. Nənəbələnə fə kələ kə wəsədar, kə wəsədar osom anapə in kəkə-loku kə: «Wəbe ta mətərəsnə, bawo isətə fə dofum nde pəmar'am kəbərə kələ kem mə. ⁷ Itə əsəŋe nte ina sərka intənə-kə nno məyi mə. Mba məloku toloku tin, wəcar kem patəmne. ⁸ Bawo ina wəkəwə yati abe'em ŋə iyi dəntəf, k'ina sə iyə asədar aləma aŋe ŋay'im dəntəf mə. Nwe inlule fə məkə mə, wəkayə əŋkə, k'iloku wəkə fə məder-ē, wəkayə ender. K'iloku wəcar kem fə məyə nte-ē, əŋyə ti.» ⁹ Nte Yesu ene moloku məməkə mə, kə teta wəsədar nwe tənçiyənə kə. K'əŋkəfələ, k'entəfərne afum akə ŋanacəmə kə darəŋ mə, k'oloku: «ic-lok'un, ali nde Yisrayel inanəŋk fə kələŋ pəmə kəŋkə!» ¹⁰ Kə asom a wəsədar nwe, ŋalukus ndərən. Kə ŋəbəp wəcar nwe enatə-təmne mə, pətəmne kəŋ.

Yesu kətimi kən wəfi

¹¹ Nte telip mə, k'əŋkə dare nde aŋc-wə Nayin mə. Atəkəs əŋ kə afum alərəm ŋanasol kə nkən kəkə. ¹² Nte ŋələtərne kəbərə kə dare mə, kə ŋəmbəpənə kə afum ŋəŋc-kekərə fum wəfi dəkəwup, mba fum nwe sona gbəŋ sə kərə enakom kə; wos pəfi sə. Afum alərəm a dare dadəkə ŋəŋc-kekərə wəfi wəkəkə dəkəwup. ¹³ Kə Yesu ənəŋ wəran nwe, k'əyənə kə nənəfər, k'oloku kə: «Ta məbok!» ¹⁴ Kə Yesu əŋçəŋne k'əŋçəbənə kəŋkərə ka wəfi. Aŋe ŋanətəmpər kə mə ŋəŋcəmə. Kə Yesu oloku: «Wətəmp, ina olək'am: Məyefə!» ¹⁵ Kə wəfi eyefə k'ende, k'əŋçəp kələk-loku. Kə Yesu olukse wəfi nwe kərə. ¹⁶ Kə fəp fənəsə; kə ŋayefə **kəcəm debeki** da Kanu, ŋac-loku: «Wədəŋk wəkə Kanu wəpəŋ eyefə su dacə! Kə Kanu kənder kəmar afum əŋ!» ¹⁷ Kə təyə ta Yesu tətəkə təsam atəf ŋa Yude fəp, kəbəp ka sədərə səkə səŋkəl Yude mə.

Asom a Aŋnabi Saŋ
(Mt 11:2-19)

† 6:44 f. = «figue» § 6:44 Pokom mpe ponjom nde Yisrayel, pi pəkə aŋfoc kəsətə member mme aŋwə «wəŋ» mə.

18 Kò acepse a Saŋ darəŋ ŋaŋkò ŋaloku kò mes mamakò fəp. Kò Saŋ ewe acepse ɔn darəŋ daco afum merəŋ, 19 k'osom ŋa kəkə-yif Wəbe Yesu kò pəyɔne nkɔn ɔyɔne nwe eyi kəder mɔ ba, ka pəmar pakar wəlɔma? 20 Nte ŋambəp kò mɔ, kò afum aŋe ŋaloku kò: «Saŋ wəgbət afum dərɔmun osom su kədəyif'əm: «Məna ɔyɔne, nwe eyi kəder mɔ ba, ka pəmar səkar wəlɔma?» 21 Afum akakò anasom mɔ ŋaŋkò ŋabəp Yesu pəc-tamas docu da atətamne alarəm, lanyiru, aŋe yɔŋk yelec yeŋcəme darəŋ mɔ, k'ɔsɔŋe atənəŋk alarəm kənəŋk. 22 Kò Yesu oloku ŋa: «Nəkò nəloku Saŋ təkò nənəŋk kò təkò nane mɔ: Atənəŋk ŋanəŋk, atorər ŋaŋkət, k'asakas aka sen, atəne ŋane, afi ŋatime, andəŋk toloku tətət nno atəyɔ daka ŋayi mɔ.

23 Pəbət nwe tetem təntədəsɔŋe kəloŋe* mɔ!»

24 Nte asom a Saŋ aŋe ŋaŋkò mɔ, kò Yesu eɣefe kaloku afum teta Saŋ pəc-yif: «Ake nənakò kəmɔmən nde dətəgber-e-ε? Awo ŋŋe afef ŋeyikəc mɔ ba? 25 Mba ake nənakò ɔŋ kəmɔmən di-ε, fum wəberne duma dətət? Mba abərne suma sətət, ŋayi pətət disre ŋande wəb wa abe disre. 26 Ake nənakò ɔŋ kəmɔmən-ε, wədəŋk wəka Kanu-ε? Ey, ic-lok'un, Saŋ entese pətəs wədəŋk wəka Kanu. 27 Nkɔn ɔyɔne nwe yecias yecempi yoloku tetən mɔ:

«Isak wəsom pəy'im kirin pəkə-cəpəs dəpə dam for yam kirin.»†

28 Kò Yesu oloku: «Ic-lok'un, aŋe aran ŋaŋkom mɔ fəp, ali wəkin eyi fe nwe eŋcəpər Saŋ mɔ. Mba nwe efete nde **dəbe da Kanu** mɔ, ɔyɔne nwe eŋcəpər Saŋ mɔ. 29 Afum aŋe ŋanane kò kəlok-loku mɔ fəp, kəbəp awerəs dut, kò ŋawose dolompu da Kanu; ti disre kò ŋawose a Saŋ pəgbət ŋa dərɔmun; 30 mba aFarisi kò atəkse a sariye ŋanawose fe nte Kanu kənafəŋe ŋa mɔ, kò ŋafati a Saŋ pəgbət ŋa dərɔmun. 31 Anɔ indetubcəne afum a detemp dand-e-ε? Anɔ ɔ ŋawurene-ε? 32 Aŋe ŋɔ ŋawurene: ŋawurene awut aŋe ŋande kəfo nke afum fəp ŋambəpsene mɔ, a ŋac-wenene kəkə-loku:

«Səfulane nu aluk, kò nəntəpise!

Kò sələnse nu meleŋ ma defi, kò nəntəbok.»

33 Bawo nte Saŋ wəgbət afum dərɔmun enader mɔ, ɔŋc-səm fe kəcom, ɔŋc-mun fe member; kò nəloku: «Wəka ŋəŋk ŋelesc ɔfo!»

34 Kò Wan ka fum ender, pəc-səm kəcom pəc-mun member kò nəloku: «Wəcələk kò wəcis ɔfo, wanapa ka abanəs dut k'aciya!» 35 Mba awut a kəcəre pətət ŋawose dolompu da ki.»

Yesu nde kəbɔ ka Siməŋ wəFarisi

36 Kò wəFarisi wəlɔma ewe Yesu kəkə-di yeri kò nkɔn. Kò Yesu embere nde kəbɔ ka wəFarisi wəkakò, k'ɔŋkò pənde amesa

kirin. 37 Wəran wəciya wəlɔma enayi dare dadəkò, nte ene a Yesu ɔŋkò nde kəbɔ ka wəFarisi nwe mɔ, k'elək təkə-bɔ pətət pəlarə labunde, 38 kò wəran nwe ɔŋkò pəcəme Yesu kumunt darəŋ pəsumpər kò wəcək. K'eyefe kəbək pəc-cəŋkəsə meŋcər mɔn wəcək wa Yesu, k'efəŋətə wəcək wa Yesu cəfon cən, pəc-cup wi, pəc-loŋsar wi labunde. 39 Nte wəFarisi nwe enawe Yesu nde ndərən, eŋəŋk tətəkò mɔ, k'olokune dəbəkək: «Fum wəkawe ɔŋyɔne wədəŋk wəka Kanu-ε, k'εŋcəre wəran nwe ɔŋgbuŋene kò mɔ, fum nwe ɔyɔne mɔ—Wəran wəciya.»

40 Kò Yesu elək moloiku, k'oloku: «Siməŋ, iyo toloku təlɔma tolok'əm.» Kò Siməŋ oloku kò: «Məlok'im ti, Wətəkse.» 41 «Wəbəs-bəsər wəlɔma afum merəŋ ŋanatəmpəre debe: Wəkin nwe pətəmpəre kò gbeti meŋcəmbəl masar kəcəmət (500); kò wəka merəŋ pətəmpəre kò meŋcəmbəl 50. 42 Mba nte wəbəs-bəsər nwe eŋəŋk fɔ alekər ɔn səbe ŋayɔ fe gbeti bolukse kò mɔ, k'εŋaŋne meŋeŋ merəŋ maŋan fəp. Akakò merəŋ anɔ endenəŋkane kəbətər kò pətəs wəkə-ε?»

43 Kò Siməŋ oloku kò: «Pəwuren'em, a wəkə enatəmpəre kò gbeti belarəm mɔ.» Kò Yesu oloku kò: «Gbes, məloku kəŋcel!»

44 Kò Yesu eŋkafək k'entefərne waran nwe, k'oloku Siməŋ: «Mənəŋk wəran nwe? Imberena nno kəbɔ kam mba məsɔŋna f'em domun ibikene wəcək; mba nkɔn eŋcəŋkəsə wəcək wem meŋcər mɔn, k'efəŋətə wi cəfon cən. 45 Məŋcupna f'em, mba nkɔn kəyefe nte imberena nno mɔ, a k'ɔŋcɔp kəcupas'im wəcək mɔ, haŋ ndəkəl itə eyi kəyɔ. 46 Məsɔpna f'em moro dərɔmp,‡ mba wəran wəkawe osop'im labunde dəwəcək.

47 Itə ɔsɔŋe nte intam kəlok'əm fɔ, kiciya kələrəm nke eŋciya mɔ, aŋaŋne kə ki, bawo nkɔn əmbətər pənaŋkane. Məna nwe aŋaŋne picip mɔ, picip pɔ məmbətər.» 48 Kò Yesu oloku wəran nwe: «Aŋaŋnen'am kiciya kam.» 49 Afum aŋe ŋanande amesa kirin kò nkɔn mɔ, ŋaŋcɔp kəc-lokune dəbəkək: «Anɔ ɔfo wəkawe eŋaŋne ali kiciya mɔ?» 50 Mba kò Yesu oloku wəran: «Kəlan kam kəyəc'əm, məkəne abəkək ɔforu.

8

Aran aŋe ŋaŋsol kò Yesu mɔ

1 Nte tɣeyefe danda mɔ, kò Yesu ende pəc-kət sədare; pəc-kawandi pəc-dəŋk moloiku mətət ma **dəbe da Kanu**. Nasol kò Asom ɔn wəco kò merəŋ, 2 kəberene ka aran alɔma aŋe enataməs docu da dis kò da yɔŋk yelec mɔ: Mari wəkə aŋc-we «Wəka Makdala» mɔ, nwe anabeləs yɔŋk yelec camat-merəŋ mɔ; 3 Yohanna (wəran ka Cusa, wəlompəs ka mes ma kəbɔ disre ka Herodu), Susan

* 7:23 kasole † 7:27 Malaki 3:1 ‡ 7:46 Aka Yisrayel moro mɔ ŋaŋc-sop acikəra aŋan alel

ka aran alarəm aləma aņe ɲaņc-wure daka danan kəmar ka Yesu ko Asom ɔn mɔ.

Capafɔ ca wəbɔf
(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴ Kɔ afum alarəm ayefe sɔdare səlɔma ɲamɛpənɛ kɔ. Kɔ Yesu oloku capafɔ nce: ⁵ «Nte wəbɔf owur kəkɔ-gbal malɔ mən mɔ, eyi kəgbal malɔ kɔ mɛɲgben mɔlɔma mɛntɛmpɛnɛ dɔpɔ. Afum ɲac-nas-nas mi, kɔ gbanja yɔsɔm mi fəp. ⁶ Kɔ mɛɲgben mɔlɔma mɛntɛmpɛnɛ dɛmasar; nte mompon mɔ, kɔ mowos, bawo mɛnayo fɛ pɔdɔm. ⁷ Kɔ mɛɲgben mɔlɔma mɛntɛmpɛnɛ dɛbɛɲk, kɔ bɛɲk yompon kɔ mɛɲgben mamɔkɔ kɔ yentasərne mi. ⁸ Kɔ mɛɲgben mɔlɔma mɛntɛmpɛnɛ antɔf ɲɔtɔt kəronj. Nte mamɔkɔ mompon mɔ, kɔ yonkɔmɔs; kɔ poponj mpe o mpe ponkom mɛɲgben tasar tin (100).» Yesu onj-łoku tołoku tatəkɔ, pəc-gbɛɲe: «Məna nwe mɛɲyɔ ləɲəs mɛc-ne mɔ, mɛcəɲkəl!»

Ta ake to Yesu onj-łoke capafɔ-e?
(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

⁹ Kɔ acɛpse ɔn darəɲ ɲayif kɔ nte capafɔ cacəkɔ cəlɔku mɔ. ¹⁰ K'oloku: «Nəna ɲɔ asɔɲ kəcərə məgbɔpənɛ ma **dɛbɛ da Kanu**; kɔ ako dɛcapafɔ aloku ɲa ti, mba: «ɲagbətne kɔ ɲantɔ kəc-ɲəɲk; kɔ ɲaɲcəɲkəl ta ɲaɲne-ɛ.»

Yesu kəlɔku tediɛre ta capafɔ ca wəbɔf

¹¹ «Tediɛre ta capafɔ canjɛ tɛntɛ: Dɛfɛt, tołoku ta Kanu tɔ. ¹² Mɛɲgben mme mɛntɛmpɛnɛ dɔpɔ daco mɔ, mi mɔyɔnɛ afum aņe ɲaɲne mɔ; ɲɔɲk ɲɛłɛc ɲɛder ɲɛliɲ ɲa dɛbəkac tołoku ta Kanu təkɔ ɛnanɛ mɔ, nte tɔɲsɔɲɛ payamasar ɲa kəlanj nke kəntam kəyac ɲa mɔ. ¹³ Mɛɲgben mɔkɔ meyi dɛmasar mɔ, afum ɲɔ, aņe ɲaɲc-kɔna-ne tołoku ta Kanu, pəbɔt ɲa mɔ. Mba ɲayo fɛ ntɛntal,* ɲalanj tɛm tołoma, kɔ tɛm teyenjki tender ɲa-ɛ, ɲasak. ¹⁴ Mɛɲgben mme mɛntɛmpɛnɛ dɛbɛɲk mɔ, mi mɔyɔnɛ afum aņe ɲaɲcəɲkəl mɔlɔku ma Kanu, kɔ ɲalasərne mes mɔpɔɲ mme mɛntasərne ɲa mɔ: Mɛcɛm-cɛmne mɛlarəm, kəsɔtɔ ka daka kɔ mɛfanj mobotu ma doru, ɲa ɲafɔsɔɲ yokom yololu. ¹⁵ Mɛɲgben mme meyi antɔf ɲɔtɔt mɔ, afum ɲɔ, aņe ɲaɲcəɲkəlɛ tołoku abəkɛ ɲɔtɔt ɲosoku, ɲamɛɲkərne ti, ɲacəmɛ ti darəɲ mɔ, ɲa ɲaɲsɔɲ yokom yɔtɔt.»

Capafɔ ca lamp
(Mk 4:21-25)

¹⁶ «Nwe o nwe ɔfɔmot lamp a pəkufun di kalonj, ɔfɔsɔ-bɛrsɛnɛ di kəfɔɲc dantɔf; mba endɛt di kədɛt dɛm, nte tɔɲsɔɲɛ aņe ɲambɛrɛ dukəlɔ mɔ, ɲanəɲkne pəwanjərə. ¹⁷ Mpe o mpe pɛmɛɲkəne, antam pi kəɲəɲk. Nte o nte tɔɲgbɔpənɛ mɔ, antam ti kəcərə, towur tɛfantərə pəwanjərə. ¹⁸ Nəkɛmɛbərne təkɔ ɲaɲcəɲkəl mɔ; bawo andekɔ-bɛrɛnɛ ako

ɲayo mɔ; pabelar ako ɲantɔyɔ mɔ ali pəkɔ ɲaɲgbɛkər mɛra kəyɔnɛ ɲanjan mɔ.»

Iya kɔ awɛɲc a Yesu
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Kɔ iya ka Yesu kɔ awɛɲc ɔn ɲander ɲabəp kɔ, mba ɲaɲc-tam fɛ kəlɔtərne kɔ nte afum ɲala mɔ. ²⁰ K'anjɔkɔ paloku kɔ ti: «Iya kam kɔ awɛɲc'əm aņa ɲayi nde doru, mən' ɔ ɲafan kəɲəɲk.» ²¹ Kɔ Yesu oloku: «Iya kem kɔ awɛɲc'im aņa, ɲayɔnɛ aņe ɲaɲcəɲkəl tołoku ta Kanu ɲacəmɛ sɔ ti darəɲ mɔ.»

Yesu kəcəmbərəs kən afɛf ɲəpɔɲ
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²² Dɔsək dɔlɔma kɔ Yesu ɛmbɛkɛ debil kɔ acɛpse ɔn darəɲ. K'oloku ɲa: «Pacali ntɛnde kəba mokuru.» Kɔ ɲanjɔk. ²³ ɲayi kəcali, kɔ Yesu endirərne. Kɔ afɛf ɲəpɔɲ ɲɛyɛfɛ kəwur dəkəba kɔ abil ɲɛfanj kəkale, kɔ ɲayi dəpəwey-wey. ²⁴ Kɔ acɛpse ɔn darəɲ ɲander ɲatimi kɔ, ɲac-kule-kule: «Wətəkse! Wətəkse! Kəfi kɔ sənder!» Nte entime mɔ, k'ɛyɛfɛ kəgbəɲ-gbəɲər afɛf, kɔ yam yɔpɔɲ yɔkɔ yɛnayɛfɛ mɔ, kɔ yɛsak few. Kɔ pəyɔ yɛɲ, ali tes aņc-ne fɛ sɔ. ²⁵ Kɔ Yesu eyif ɲa: «Deke kəlanj konu kəyi-ɛ?» Nte ɲanɛsɛ a kɔ cusu cəwos ɲa mɔ, kɔ ɲayifɛnɛ: «Aɲɔ ɔfɔ wəkawɛ? Wəkawɛ ɛɲgbəɲ-gbəɲər ali afɛf kɔ yam, yɛcəmɛ sɔ tɛfanj tɔn darəɲ!»

Yesu kataməs ka fum nwe yɔɲk yɛłɛc yɛnacəmɛ darəɲ mɔ
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Kɔ Yesu ɔɲkɔ pəɲəɲk yɛcic yɔlɔma nde atɔf ɲa Kadara, nde pəntɛfərɛnɛ kɔ Kalile mɔ. ²⁷ Nte Yesu ontɔr dantɔf mɔ, k'ɛnəɲk fum wəlɔma wəka dare dadəkɔ fər yɔn kirin, nwe yɔɲk yɛłɛc yɛlarəm yɛnacəmɛ darəɲ mɔ. Kəyɛfɛ nte pəɲawon mɔ, ɛɲc-bɛrɛnɛ fɛ duma, ɛnayo fɛ kəlɔ kəyi, mɛnɛ pəyi nde aɲwupɛnɛ mɔ. ²⁸ Nte fum nwe ɛnəɲk Yesu mɔ, kɔ ɲɔɲk ɲɛłɛc ɲɔsɔɲɛ kɔ kəkule-kule, k'ɛntɛmpɛnɛ Yesu wɛcək dantɔf, k'oloku pəpɔɲ: «Cəke cɔ məfanj'im-ɛ, Yesu, Wan ka Kanu Wəbɛ wəka darenj? Iłɛtsɛn'am ta matərəs'im!» ²⁹ Bawo Yesu onj-łoku ɲɔɲk ɲɛłɛc ɲɛ ɲɛnabɛrɛ fum wəkakɔ dərɛs pəwon mɔ kəwur. Gbɛkɛ yɔ aņc-kɔtərɛnɛ fum wəkawɛ dəkəcək kɔ afɛc ɲəpɔɲ, mba onj-cɔpu gbɛkɛ yayɔkɔ, ɲɔɲk ɲɛłɛc ɲɔsɔlɛ kɔ ɲɛkɛkərɛ nde dətɛgbɛrɛ. ³⁰ Kɔ Yesu eyif kɔ: «Cəke cɔ aɲw'am-ɛ?» Kɔ fum nwe oloku Yesu: «Iɲa aɲwe «Pəlarəm.»» Bawo yɔɲk yɛłɛc yɛlarəm yɛnacəmɛ kɔ darəɲ. ³¹ Kɔ yɔɲk yɛłɛc ɲɛ yɛłɛtsɛnɛ Yesu kəsak yi, ta pəsɔɲɛ yi kəwur yɔkɔ dəpəcuma. ³² Awa, ɲanabɔlɛnɛ fɛ sɔp yɛlarəm yɔlɔma ɲɛ yɔɲc-sɔmət dəndɔ tɔɲ kəronj mɔ. Kɔ yɔɲk yɛłɛc yontola Yesu kəwosɛ ka kəbɛrɛ ka dəsɔp ɲɛ, kɔ Yesu owosɛ yi. ³³ Kɔ yɔɲk yɛłɛc yolukus fum nwe dərɛs, kɔ yɔɲk yɛmbɛrɛ dəsɔp. Kɔ sɔp ɲɛf yon-tɔr kəyɛfɛ dətɔrɔ, kɔ yɔɲk yɔtɔr dəkəba, kɔ

* 8:13 «kəntɛntal», «ntɛntal» = «kəcɔɲc», «ɲcɔɲc»

yeŋgbatāse, kɔ yefis-fis fəp. ³⁴ Nte afum aŋe ŋaŋc-kək sɔp nɔe ŋanaŋk ti mɔ, kɔ ŋayksɛ kɔ ŋaŋkɔ ŋaloku ti dare danjan kɔ aka sɔdare səkəsək. ³⁵ Kɔ afum ŋander kəmɔmən tɔkɔ tenacɛpər di mɔ. Kɔ ŋander nno Yesu eyi mɔ, kɔ ŋambɛp fɔm wɔkɔ yɔŋk yelec yenalukus darəŋ mɔ, pəndɛ Yesu dɛntɔf, pɔbɛrɛne yamos pɛc-yɔ mes bel-bel, kɔ afum aŋe ŋanader kəmɔmən mɔ ŋanese. ³⁶ Afum ako ŋanananɔŋk mes mamakɔ mənacɛpər mɔ, ŋalɔmər ako ŋanader kəmɔmən tɔkɔ anayac kɔ mɔ. ³⁷ Kɔ afum a atɔf ŋa Kadara fəp ŋaloku Yesu a pɔyɛfɛ ndaranjan pəkɔ, bawo ŋanananɔŋkane kənese. Kɔ Yesu embɛrɛ debil k'olukus. ³⁸ Fum wɔkɔ Yesu ɛnalukɛ yɔŋk yelec darəŋ mɔ, eletsɛne Yesu a pɛtam kɛce kɔ pɔyi kɔ dɛntɔf. Mba kɔ Yesu ombupərə kɔ pɛc-ɔlu: ³⁹ «Mɔlukus nno ndaram. Məkɔ mɛc-ɔlu afum tɔkɔ Kanu kəyɔn'am mɔ fəp.» Kɔ fum nwe ɔŋkɔ pɔlɔku dare disrɛ fəp mes məkɔ Yesu ɛnayɔne kɔ mɔ.

Wan wəran wəka Sayirus, kɔ wəran wəko ɛnagbuɛne yamos ya Yesu mɔ
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Yesu kɔlukus kɔn, kɔ afum ŋaŋkɔ ŋafayne kɔ, bawo fəp fəŋc-kar kɔ. ⁴¹ Kɔ fum wɔlɔma, pɛc-we kɔ Sayirus, nwe ɛnayɔne wɔbɛ wəka **dəkɛcɔpɛs** mɔ, owur nde pɛc-der. Kɔ Sayirus ɛfɛntərə dɛntɔf, k'osumpər Yesu wɛcək, pɛc-letsɛne kɔ kəwosɛ kɛder ka kɛlɔ kɔn. ⁴² Bawo ɛnayɔ wan wəran wakin gboŋ, nwe ɛnasɔtɔ meren wɔco kɔ mɛrəŋ mɔ, pɛc-fi. Nte eyɛfɛ kɔkɔ mɔ, kɔ kanay kəmɛpɛne kɔ han ŋac-yaməsər kɔ kəŋesəm. ⁴³ Wəran wɔlɔma ɛnayi di, wəkakɔ pɛc-yak kəyɛfɛ ka meren wɔco kɔ mɛrəŋ ta pəŋcambərəs-ɛ. Wəran nwe ɛnabɛrɛ daka dɔn fəp nno aten cɔl ŋayi mɔ, nte tɔŋsɔŋɛ pataməs kɔ mɔ. Mba ali fum ɛnatam fɛ kɛtaməs kɔ. ⁴⁴ Kɔ wəran nwe ɔlɔtərne Yesu tadarəŋ, k'ɔŋgbuɛne dobol da duma dɔn. Gbɛŋcana babɔkɔ kɔ kəwur mecir kanɔkɔ kənayi kɔ mɔ kəsakɛ. ⁴⁵ Kɔ Yesu eyif: «Anɔ ogbuɛn'em-ɛ?» Nte afum fəp ŋambupərə ti mɔ, kɔ Piyer ɔlɔku: «Wɔtəkɛ afum ŋaŋkɛl'am waca nwe fəp!» ⁴⁶ Kɔ Yesu ɔlɔku: «Fum wɔlɔma ŋgbuɛn'em, bawo ŋɔcərə a fəntɔtər fɔlɔma fəwur'im dərɔs.» ⁴⁷ Nte wəran nwe ɛŋcərə a Yesu ɛŋcərə fɔ fum ŋgbuɛne kɔ mɔ, k'ender pɛc-yikɛ, k'entempɛne Yesu wɛcək dɛntɔf. K'oloku afum fəp fər kirij tes tɔkɔ tenasɔŋɛ kɔ kəgbuɛne ka duma da Yesu mɔ, kɔ tɔkɔ docu dɔn denatamne gbɛŋcana babɔkɔ mɔ. ⁴⁸ Kɔ Yesu ɔlɔku kɔ: «Wan kem, kɛlan kam kəyac'am, məkɔne abəkɛc ŋoforu.»

⁴⁹ Yesu eyi kɔlok-ɔlu kanɔkɔ, kɔ fum wɔlɔma ɛnder kəyɛfɛ ka ndena wɔbɛ ka **dəkɛcɔpɛs** da dare, k'ender pɔlɔku: «Wan kam efi, ali mɛntərəs fɛ sɔ wɔtəkɛ kɔkɔ di.» ⁵⁰ Mba Yesu ɛnane fum nwe kɔlɔku ka wɔbɛ wəka **dəkɛcɔpɛs** defi da wan kɔn, k'oloku

wɔbɛ nwe: «Ta mənese! Mɔlan gbɛcərəm, wan kam ɛntamne.» ⁵¹ Nte ŋalukus dɛkɛr mɔ, Yesu owosɛ fɛ fum kɛbɛrɛ kɔ nkɔn mɛne Piyer, San, Sak, wan wəran nwe kas kɔ kɛrɛ gbɛcərəm, ŋɔ ɛnawosɛ kɛbɛrɛ nno wan wəran wafi nwe eyi mɔ. ⁵² Kɔ afum fəp ŋambok ŋac-ɔm pɛcuɔ panjan tetɔn. Kɔ Yesu ɔlɔku: «Ta nɔbok! Efi fɛ, kɛdirɛ k'ɛndɛ.» ⁵³ Kɔ afum ŋayɛfɛ kɛsɛlɛr Yesu, bawo afum aŋe ŋanacərə a wan wəran nwe efi. ⁵⁴ Kɔ Yesu ɔsumpər wan wəran nwe kɛca, k'oloke dim dɔpɔŋ: «Wəyɛcərə, məyɛfɛ!» ⁵⁵ Kɔ am-ɛra ŋɔn ŋender kɔ, gbɛŋcana babɔkɔ k'eyɛfɛ, kɔ Yesu ɔlɔku a pəŋɔ kɔ yeri. ⁵⁶ Kɔ cusu cəwos akombərə aka wan wəran nwe, kɔ Yesu ɔlɔku ŋa a ta ŋalɔmər nwe o nwe nte tɛŋcɛpər mɔ.

9

Yesu osom acɛpsɛ ɔn darəŋ wɔco kɔ mɛrəŋ
(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Kɔ Yesu ewe Asom ɔn aŋe wɔco kɔ mɛrəŋ, k'ɔsɔŋ ŋa fəntɔtər kɔ kɛtam ka kɛbelas yɔŋk yelec fəp, kɛlɛkɛne kɛtam ka kɛtaməs ka docu. ² Kɔ Yesu osom ŋa kɛkɔ-dəŋk **dɛbɛ da Kanu**, kɔ kɛtaməs ka docu. ³ K'oloku ŋa: «Ta nɔtəmpərəne daka o daka tɛta dɔpɔ, ta nɔtəmpər togbo, ta nɔtəmpər tɔlɔba, ta nɔtəmpər tocom, ta nɔtəmpər pəsam, ta nwe o nwe pɔtəmpər suma mɛrəŋ. ⁴ Nno o nno aŋkɔ-baŋ'un waca mɛrəŋ mɔ, ŋayi di, difɔ nɛndɛkɔ-wur a nɔsumpər dɔpɔ donu kɔkɔ. ⁵ Nno o nno afum ŋantɔkɔ-wos'on kəyi mɔ, kɔ nɛndewur dare dadɔkɔ-ɛ, nəkɔŋ-kɔŋ wɛcək wonu, itɔ ɛndeyɔne sɛde nno ŋayi mɔ. ⁶ Kɔ asom aŋe ŋawur ŋac-kɔt sɔdare; ŋac-dəŋk tɔlɔku tɔtɔt ta Kanu, ŋac-taməs acuy mɔfo fəp.

Pɛciyanɛ pa Herodu
(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

⁷ Nte Alkaly Herodu ene mes mme mɛŋcɛpər mɔ, kɔ pəŋciyanɛ kɔ. Bawo alɔma ŋaŋc-ɔlu a Sanj ɛntime afi daco; ⁸ alɔma ŋac-ɔlu, a Eliya ɛder, alɔma ŋac-ɔlu, a wɔdɔŋk wəka Kanu wɛcəkɔ-cəkɔ wɔlɔma ɔlɔkɛsərne sɔ kɛder. ⁹ Kɔ Herodu nkɔn ɔlɔku: «Inagbinti Sanj dɔmp! Anɔ ɔyɔne fum wəkəwɛ aŋlɔku tetan mɔ-ɛ?» Kɔ Herodu ɛfan kanɔŋk kɔ.

Yesu kəsɔŋɛ ka afum wul kɛcamɔt (5000) kənembərə

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-34; Sanj 6:1-14)

¹⁰ Kɔ asom ŋander ŋalukɛ Yesu tɔkɔ ŋanayɔ mɔ fəp. Kɔ Yesu ɛlɛk ŋa kɔ ŋawurnɛ kəsək, ntende dare da Betsayida. ¹¹ Kɔ afum ŋaŋcərə kəwur kəŋan kɔ ŋaŋcɛpsɛ ŋa darəŋ. Kɔ Yesu owosɛ ŋa kɛder, k'ɔŋkɔ pɛc-ɔlu ŋa tɛta **dɛbɛ da Kanu**, k'ɛntaməs sɔ aŋe ŋanɔtətamne mɔ. ¹² Nte dec deyɛfɛ kɛkale mɔ, kɔ Asom ɔn ŋalɔtərne kɔ ŋac-ɔlu: «Məyɔ ɔŋ mɛsak afum akaŋɛ ŋakɔ ŋatɛn dəkɛdirɛ kɔ yeri nde sɔdare nse sɔŋkɛl nno mɔ; bawo

dætgberε ayi wækawε.»¹³ Kò Yesu oloku ña: «Nàna nàson ña yeri.» Kò Asom on ñaloku kò: «Cacom kacamæt kò lop merəñ gbacaram yò səyò, mafan onj a səko səwayε kənay kanjε yeri ba?»¹⁴ Mba afum anjε ñanj-c-bəp afum wul kacamæt (5000). Kò Yesu oloku Asom on: «Nəyò ña ñaləñkanε afum 50-50.»¹⁵ Kò asom on ñayò təkò Yesu ənaloku ña kəyò mò, kò ñandəs ña fəp.¹⁶ Kò Yesu elek cacom nce kacamæt kò lop nyε merəñ, k'eyeki fər darenj, k'ontolanε yeri nyε nno Kanu kəyi mò. Kò tεyεfε danda k'entipi yeri nyε a k'endesəñəs yi acεpsε a ñayerəs kənay kanjε.¹⁷ Kò afum akakò fəp ñandi yeri nyε kò ñanembərə. Nte anawetəs yeri yeləpəs nyε mò, yenayò cəfala wəco kò merəñ.

Piyer oloku a Yesu əyonε nwe Kanu kəyεk-yek mò

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸ Dəsək dələma Yesu **pəc-lok-lokər Kanu** taciña, acεpsε on darəñ ñaləñkanε kò kəsək. Kò Yesu eyif ña: «Toloku ta afum, anò iyönε-ε?»¹⁹ K'acεpsε on darəñ ñaloku kò: «Nte əloma ñaloku mò, a Sanj wəgbət afum dəròmun məyönε, k'aloma ñaloku a Eliya məyönε; əloma a wədəñk wəka Kanu wəcəkəkəkò wələma o məyönε nwe eyεfε afi daco mò.»²⁰ Kò Yesu eyif ña sò: «Kò cəke cò nana nəñcəm-cəmnen'em kəyönε-ε?» Kò Piyer oloku Yesu: «Wəyεk-yek wəka Kanu məyönε.»

Yesu kacam defi dən kò kədəyεfε kən afi daco

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²¹ Kò Yesu entinj-tinj ña kəcanjε ti, ta ñaloku ti fum o fum.²² K'òncəp a pənamar dis dələl Wan ka fum bel-bel; abeki, alonjε apəñ kò atəkse sariyε ñabeləs kò; padif kò; pəyεfε defi tataka tən ta maas.

²³ K'oloku afum fəp nte: «Kò fum efəñ kəcεps'em-ε, wəkayı pəsək kəcəm-cəmne tetən ta sarka, wəkayı pəwosε kəsək mēfan mən pəwosε kətərə hanj pəfi * dəsək o dəsək, pəcəm'em darəñ.²⁴ Bawo, nwe o nwe efəñ kəyac kəyi doru kən mò, kəñsalpər kò; mba nwe o nwe o kiyi kən doru kəsəlpər kò tetem mò, eyac ki.²⁵ Ake tɔyò fum kəsətò kən doru dandε fəp-ε, kò pəyönε fò wəkayı eyi kəgbaləncε kò pəyönε fε ti wəkayı pəc-ləsərne-ε?»²⁶ Nwε o nwe elapərn'em kò moloku mem, Wan ka fum endekò-sədəmnε-wosε kəyac mənə wəkayı k'endeder **pəmot pa pələl pa dεbε** da Papa-ε, kò mələkεε mecempi.²⁷ Ic-loku nu kanjε: Afum akin akin ñayi nno kəfo kanjε anjε ñantədewak defi ta ñantanəñk **dεbε da Kanu** mò.»

Piyer; Sanj kò Sak ñanəñk Yesu pəyi pəmotu pa debeki da Kanu disrε

(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

²⁸ Nte Yesu oloku moloku maməkò mò, kò mata camət-maas mēncəpər, k'elek Piyer, Sanj kò Sak, kò ñampe tərə kəronj **kəkò-lok-lokər Kanu**.²⁹ Yesu eyi kəsali, kò kəro kən kəsəkpər, kò yamos yon yenəñkanε kəfere yoc-motər-motər.³⁰ Pəwon fε kò afum merəñ ñayεfε kələk-loku kò nkən: Musa kò Eliya ñanayı,³¹ anjε anj-c-nəñk **pəmot pa pələl** pa debeki da Kanu disrε mò. Njəc-loku Yesu kəkò kən nke kəñkəyi Yerusalēm mò.³² Tetəñjε Piyer k'asol on njəc-dire pəpəñ; nte ñantime mò, kò ñanəñk Yesu pəmot pa debeki da Kanu disrε, kò afum merəñ akò ñanacəme kò nkən mò.³³ Təm nte afum akakò merəñ ñanj-c-gbeyenε kò Yesu mò, kò Piyer oloku kò: «Wətəkse pəntesε su kiyi ka nno. Səcəmbər **cəbal cəcəpε-cəpε** maas, ñin ñam, ñin ña Musa, kò ñin ña Eliya.» Piyer εnacərə fε nte onj-c-loku mò.³⁴ Nte onj-c-loku tatəkò mò, kò kəp kənder kəgbəpərne ña kò kənəsε kəsumpər acεpsε a Yesu darəñ nte ñananəñk kəp kanjε kəc-der kəgbəpərne ña mò.³⁵ Kò dim dowur kəp kanjε disrε, doc-loku: «Wəkawε əyönε wan kem, nkən iyek-yek: Nəcəñkəl kò!»³⁶ Nte ane dim dadəkò mò, k'anəñk Yesu pəcəme sona. K'acεpsε a Yesu darəñ ñanjəñk ali fum ənaloku fε sò wəkəs tələma nte εnəñk mò mata maməkò.

Yesu kataməs ka wan nwe ñəñk ñεlεc ñenatonjku-lu-təñkulu

(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷ Dəckəsək nte ñantor kəyεfε dətərə mò, kò afum alarəm ñander kədəfaynε Yesu.³⁸ Kò fum wələma onjkulərne kənay kanjε daco: «Wətəkse iltsen'am məməmən wan kem, bawo wəkin wəkawε gbəñ iyò.³⁹ Njəñk ñεlεc ñələma ñemberε kò, kò ñəsəñjε kò kəkulε-kulε gbəñcana babəkò, kò ñeyikac kò pəpəñ, kò ñəsəñjε kò kəfoc kəwur kò dəkusu; kò ñələləs kò dis, a kò ñendesak kò.⁴⁰ Iltsenε acεpsε-am darəñ kəbələs ka ñi, mba ñantam fε ti.»⁴¹ Kò Yesu onjkulərne: «Nəna afum alεc a tēm tantε, atələñ Kanu, tēm cəke tə pəmar sò iyı kò nənə-ε? Təm cəke tə pəmar sò itəmpər te tonu-ε? Məkerε wan kam nno.»⁴² Nte wan wəkakò onj-c-lətərne Yesu mò, kò ñəñk ñεñjbal kò dəntəf kò ñeyikac kò pəpəñ. Mba kò Yesu εñgbəñ-gbəñər ñəñk ñεlεc ñəñjəkò, k'entaməs wan wəkakò, k'əsəñjε kò kas.⁴³ Kò cusu cawos afum fəp kənəñk ka fənəntər fəpəñ fa Kanu.

Yesu kəgbəkərə kən kələku defi dən

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Nte mes maməkò Yesu onj-c-yò mò mec-ciyenε afum mò, k'oloku acεpsε on darəñ:⁴⁴ «Nəna nəsu ləñəs, nəcəñkəl bel-bel moloku mame: Kəber k'ander Wan ka fum afum

* 9:23 «kəgbəñjε kətək ka gbεke kən» = ti disrε: «kəwosε kəsəñjε defi dəsək o dəsək pəmo təkò Yesu εnayò ti mò.»

dəwaca. ⁴⁵ Mba aɕpse ɔn darəŋ ŋanacəre fe tedisre ta toloku tatəko ɔŋc-oku mɔ; tenagbɔpne ŋa, nte tɔŋsɔŋe ta ŋaŋcəre ti mɔ. Kɔ ŋanesə kəyifət kɔ tedisre ta toloku tatəko.

Ano ɕeɕər nu fəp-ɛ?
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶ K'acɕpse ɔn darəŋ ŋayefe kəyifətene nte tɔŋsɔŋe ŋacəre nwe eŋcɕɕər ŋa dəkəcəme mɔ. ⁴⁷ Yesu nwe ɛnacəre mɛcɕm-cɛmne mme meyi ŋa dəcor mɔ, elek wan wəfət wəkin, k'ɛŋcɕmbəɕərne kɔ. ⁴⁸ Kɔ Yesu oloku ŋa: «Nwe o nwe ebaŋ wan wəkawe kəbaŋ kətət tetem, embaŋ'im ina sərka pətət; nwe o nwe ebaŋ'im, embaŋ wəkə osom'im mɔ. Bawo fum wəkə ɛŋcɕmbəɕərne dəkəcəme dəfət mɔ, ɔyɔne wəkə eŋcɕɕər nu fəp.»

Nwe ɔntɔc'am mɔ, ɛfaŋ'am
(Mk 9:38-40)

⁴⁹ Kɔ Saŋ elek moloku k'oloku: «Wətəkse sənənəŋk fum wələma pəc-bələse yɔŋk yelec tewe tam; kɔ səfaŋ kəmone kɔ, bawo wəkayɛ ɛŋcəme f'am darəŋ pəmɔ sənə.» ⁵⁰ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Ta nəmone kɔ ti; bawo fum nwe ɔntɔc'am mɔ, ɛfaŋ'am.»

Dare dələma da Samari kəfati kəbaŋ ka Yesu

⁵¹ Nte dəsək delek da Yesu doru dɔŋc-lɔtəs mɔ, k'olokune a mənə pəkɔ Yerusalem gbəs. ⁵² K'osom afum aləma ŋayi kɔ kirin. Kɔ akakɔ ŋayi kirin kɔ ŋaŋkɔ ŋabəp dare da Samari dələma, nte tɔŋsɔŋe ŋalompəsne kɔ mɔ. ⁵³ Mba kɔ aka dare dadəkɔ ŋafati kəbaŋ kɔ, bawo Yerusalem ŋaŋc-kɔ. ⁵⁴ Nte afum aŋe ŋanəŋk ti mɔ, aɕpse a Yesu darəŋ, Saŋ kɔ Sak ŋaloku: «Wətəkse, məfaŋ səluku nɛŋc dotor kəyefe dəkəm dələsər ŋa?» ⁵⁵ Kɔ Yesu ɛŋkafələ k'entefarne ŋa, k'egbəŋ-gbəŋər ŋa. ⁵⁶ Kɔ ŋayefe kɔ ŋaŋkɔ dare dələma.

Aŋe ŋafaŋ kəcəme Yesu darəŋ mɔ
(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Nte ŋanayɛ dɔpɔ kəkɔ mɔ, kɔ fum wələma oloku kɔ: «ŋŋcəm'am darəŋ nno o nno məŋkɔ mɔ.» ⁵⁸ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Yeterer yɔyɔ bi kɔ bɛmp yɔyɔ wələ wa yi; mba Wan ka fum ɔyɔ fe nno entam kəboc domp mɔ.» ⁵⁹ Kɔ Yesu oloku fum wələma: «Məcəm'em darəŋ.» Kɔ fum wəkakɔ oloku kɔ: «Wətəkse, məwos'em kərəsna ikɔ iwup papa kem.» ⁶⁰ Kɔ Yesu oloku fum wəkakɔ: «Məsak aŋi ŋawup aŋi; kɔ mənə, məkɔ mədəŋk **dɛbɛ da Kanu.**»

⁶¹ Kɔ fum wələma oloku: «Kəcəm'am k'inder darəŋ Wəbɛ, mba məkar ikɔ kərəsna ɛləmbərne aka kələ kem disre.» ⁶² Kɔ Yesu oloku kɔ: «Nwe o nwe edebifte cənə a wəkayɛ pəc-məmən tadarəŋ, entese fe kədəŋk ka **dɛbɛ da Kanu.**»†

10

Kəsom ka aɕpse darəŋ 72
(Mt 10:7-16)

¹ Nte tatəko tɛŋcɕər mɔ, kɔ Wəbɛ ɛyek-yek ɔɔ afum 72 aləma, k'osom ŋa mɛrəŋ mɛrəŋ ŋayi kɔ tekirin kəkət ka sədare kɔ mofɔ fəp mme pənamar kɔ kəkɔ mɔ. ² K'oloku ŋa: «Dale detel dəmbək, mba atel ŋampice. Nələtsene wəkə dale detel dandɛ, pəsak atel ŋade ŋatəl dale dən. ³ Awa! Nəkɔ, isak'un nəkɔ pəmɔ nte aŋsak ŋkesiya calma daco mɔ. ⁴ Ta nətəmpərəne pəsam pa delek, ta nətəmpərəne ləba, ta nətəmpərəne ɕafta, ta nəyifene sɔ kɔ fum o fum dɔpɔ. ⁵ Kələ nke o nke nəndekɔ-bere mɔ, nəkule kərəsna: «Kanu kəberse pəforu kələ kanke!» ⁶ Kɔ pəyɔne, fum wəkə pəforu eyi kələ kanke-ɛ, pəforu ponu penyi kɔ kəron; kɔ pəyɔne fe ti-ɛ, pəforu pəpəkɔ poluksərn'on. ⁷ Nəyi kələ kanke, nədi yeri, nəmum domun da kələ kanke; bawo pəmar pasəŋ wəbɛ kəway kən. Ta nəc-cal-cali wələ de! ⁸ Dare ndɛ o ndɛ nəberɛ a pabaŋ'un mɔ, nədi yeri yəkɔ aŋsəŋ'un mɔ. ⁹ Nətəməs acuy ako ŋayi di mɔ, nəloku ŋa: «**dɛbɛ da Kanu** dələtərn'on.» ¹⁰ Dare ndɛ o ndɛ nəkɔ ta ambaŋ'un mɔ, nəkɔ ndɛ abanke ŋaŋan nəloku: ¹¹ «Səŋkɔŋər'un kəbof ka dare donu ali nke kəsopte su dəwɛcək mɔ, səluku'on ki; nətam kəcəre a **dɛbɛ da Kanu** dələtərne.» ¹² Ic-lok'un a dəsək dadəkɔ, tɔyɔ nte andeyɔ dare dadəkɔ mɔ, tendeyəŋk tɛcɕər ta Sodom.»

Sədare nse səfati kələŋ mɔ
(Mt 11:20-24)

¹³ «Pələcər'am mənə dare da Korasin! Pələcər'am mənə, dare da Betsayida! Bawo **mes mɛwɛy-wɛy mme Kanu kəmməntər** ayɔ nno ndoronu mɔ, m' anayɔ sədare sa Tir kɔ Sidəŋ-ɛ, kɔ ŋanasəkɕər mɛra pəwɔn, ŋacəme pələmpu darəŋ, ŋabərne yamos yanjan ya kəbal, ŋandɛ ŋamɔŋcne! ¹⁴ Ito endesəŋe dəsək da kiti ka Kanu dadəkɔ, pəfɔdeyənəkər Tir kɔ Sidəŋ pəmɔ nənə. ¹⁵ Kɔ mənə, dare da Kapernayum, məŋcəm-cəmnɛ a andekɔ-pen'am haŋ dareŋc? Ala! Andekɔ-tor'am dəntɔf haŋ nno afum aŋi ŋayi mɔ. ¹⁶ Nwe ɛŋcəŋkəl'un mɔ, ɛŋcəŋkəl'im. Kɔ nwe ɛŋwenəs'un mɔ, ɛwenəs'im, k'ewenəs wəkɔ osom'im mɔ.»

Kəluluk ka aɕpse darəŋ 72

¹⁷ Kɔ afum 72 aŋe anasom mɔ ŋaluluk pəbotu disre kɔ ŋaloku: «Wəbɛ! Ali yəŋk yelec fəp yənayɛ su dəntɔf tewe tam.» ¹⁸ K'oloku ŋa: «Indenanəŋk Sentani kətəmpəne kəyefe dareŋc pəmɔ təkɔ pəŋmot mɔ. ¹⁹ Nəcəŋkəl: Isəŋ'un kətam kəkət ka bok kɔ mekalɛŋcər kəron kələkɛnɛ fənɔntər fa ater anu fəp, daka o daka dɔfətam kəyams'on ti. ²⁰ Mba ta pəbət'un nte yəŋk yelec yeyi nu dəntɔf mɔ,

† 9:62 «entese fe kədəŋk ka dɛbɛ da Kanu» kɔ pəyɔne fe ti-ɛ, «ɛmar fe dɛbɛ da Kanu.»

m̄ba p̄bat'un nte āncic mewe monu nde darēnc, ndena Kanu m̄a.»

P̄botu pa Yesu
(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ T̄enat̄ān̄e, **Amera N̄ec̄em̄pi ̄na Kanu** ̄n̄os̄ōn̄e p̄n̄ān̄kane k̄ab̄ot Yesu, k'oloku: «̄n̄ȳek-yek̄as'am, Papa, W̄abe w̄aka darēnc k̄o d̄ant̄of, nte m̄am̄ēn̄k̄ar abeki k̄o asoku s̄abomp mes mame, a k̄o m̄ament̄ar mi awut afet m̄o. Ey, Papa, bawo tat̄ok̄o t̄o m̄af̄ān̄ ti. ²² Ic-lok'un a Papa kem ember'im ca f̄ap dawaca. Nwe o nwe ēn̄c̄are fe nwe ōyone Wan m̄o, k̄o p̄ant̄ōyone Papa-e; nwe o nwe ēn̄c̄are fe so nwe ōyone Papa m̄o, k̄o p̄ant̄ōyone Wan-e, k̄o afum ak̄o Wan ēn̄f̄ān̄ k̄oloku ti m̄a.»

²³ K̄o Yesu ēn̄kafale k'entefarne acepse ̄on dar̄ān̄, k'eyel dim, p̄ac-loku ̄na: «P̄amb̄ot f̄ar yok̄o ȳēn̄ān̄k̄ m̄ak̄o n̄ayi k̄an̄ān̄k̄ m̄o! ²⁴ Bawo ad̄ān̄k̄ a Kanu k̄o abe a t̄of yelaram ̄n̄afan̄ān̄ k̄an̄ān̄k̄ m̄me n̄ayi k̄an̄ān̄k̄ m̄o, m̄ba ̄n̄an̄ān̄ān̄k̄ fe mi; ̄n̄afan̄ān̄ān̄ k̄ane m̄me n̄ayi k̄ane m̄o, m̄ba ̄n̄anane fe mi.

Capaf̄o ca w̄aSamari w̄at̄ot

²⁵ K̄o w̄et̄ak̄se sariye w̄al̄oma eyefe k'oloku Yesu, nte ēf̄ān̄ k̄ac̄ape k̄o towul m̄o. K'eyif Yesu: «W̄abe, c̄ake c̄o p̄amar iyo k̄as̄ot̄o ka k̄ayi w̄ayen̄ katina-e?» ²⁶ K̄o Yesu eyif k̄o: «C̄ake c̄o āncic nde buk ba sariye-e? C̄ake c̄o m̄ān̄kar̄ān̄ bi disre-e?» ²⁷ K̄o fum nwe oloku Yesu: «P̄amar m̄ab̄ot̄are W̄abe Kanu abak̄ac̄ ̄nam f̄ap, amera ̄nam f̄ap, f̄an̄ont̄ar fam f̄ap, k̄o k̄as̄ok̄ kam domp f̄ap. K̄o telip-e, m̄ab̄ot̄ar w̄ēn̄c'̄am p̄am̄o tok̄o m̄amb̄ot̄arne m̄ana s̄erka m̄o.» ²⁸ K̄o Yesu oloku k̄o: «M̄aloku ti bel-bel, m̄ayo tat̄ok̄o nte t̄ōn̄s̄ōn'̄am k̄ayi w̄ayen̄ katina m̄o.» ²⁹ M̄ba nte w̄abe w̄aka sariye nwe ēf̄ān̄ k̄oment̄ar dolompu d̄on m̄o, k'eyif Yesu: «An̄o ōyone w̄ēn̄c'̄im-e?»

³⁰ K̄o Yesu ān̄gb̄ok̄are moloku k'oloku: «Fum w̄al̄oma enayefe Yerusalem p̄ac-k̄o Yeriko. K̄o afum w̄akak̄o ān̄k̄o p̄abere afum alec daco, k̄o afum alec akak̄o ̄n̄amban̄ar k̄o daka d̄ok̄o enat̄amp̄ar m̄o f̄ap, k̄o ̄n̄asut k̄o han̄ p̄ac-but k̄afi, k̄o ̄n̄asump̄ar d̄op̄o k̄o ̄n̄ān̄k̄o. ³¹ K̄o to-sur̄ene w̄al̄one w̄al̄oma osolne so d̄op̄o din dad̄ok̄o; nte w̄al̄one nwe en̄ān̄k̄ fum w̄ak̄o anasut m̄o, k'ēn̄c̄ep̄ar d̄op̄o ntende p̄ab̄ole k̄o. ³² K̄o w̄al̄ewy w̄al̄oma ender so k̄efo kin kan̄k̄o; k̄o w̄akak̄o so en̄ān̄k̄ fum nwe, k̄o n̄k̄on so ēn̄c̄ep̄ar ntende p̄ab̄ole k̄o. ³³ K̄o w̄aSamari w̄al̄oma nwe ān̄c-k̄o delek m̄o, ender p̄ab̄ap fum w̄akawe nte en̄ān̄k̄ k̄o m̄o, k̄o non̄of̄ar deyi k̄o. ³⁴ K̄o w̄aSamari nwe ̄ol̄ot̄arne fum nwe, k'ol̄on̄ar rūn̄c̄ ȳon̄ member, k'omb̄oy yi moro; k'esekt̄ar yi. K̄o w̄aSamari nwe el̄ek fum w̄akak̄o k'enden̄ k̄o p̄ak̄otene p̄on̄ k̄aron̄, k'ēn̄k̄ek̄are k̄o karwan̄se k̄al̄oma, k'ōn̄k̄o p̄aboc k̄o di, k'ēn̄c̄ame tet̄on̄. ³⁵ D̄ock̄as̄ok̄ k̄o w̄aSamari nwe owure gb̄alen̄ mer̄ān̄ ba p̄asam, k'os̄ōn̄ bi w̄aka karwan̄se. K'oloku k̄o: «Maḡbek̄are k̄o, m̄pe o m̄pe

mendes̄ōn̄ k̄o m̄o, indeluks'am pi d̄ak̄elukus dem.» ³⁶ K̄o Yesu ̄on̄ac̄ar: «Afum ak̄ān̄e maas daco an̄o o m̄ana m̄ān̄c̄em-c̄em̄ne k̄ayōne ka w̄ēn̄c̄ ka fum w̄ak̄o afum alec ̄n̄asut m̄o?» ³⁷ K̄o w̄abe w̄aka sariye nwe oloku: «Nwe en̄ament̄ar k̄o amera ̄n̄obotu m̄a.» K̄o Yesu oloku w̄abe w̄aka sariye nwe: «Awa, m̄ana so m̄ak̄o m̄ayo tat̄ok̄o.»

Yesu ndena Marta k̄o Mari

³⁸ Yesu ̄n̄ayi d̄op̄o k̄ak̄o k̄o acepse ̄on dar̄ān̄, k̄o ̄n̄amber̄e dare d̄ol̄oma, k̄o w̄aran w̄al̄oma pac-we k̄o Marta, em̄ban̄ k̄o nde ndaron̄. ³⁹ Marta en̄ayo w̄ēn̄c̄ w̄aran w̄al̄oma nwe ān̄c-we Mari m̄o, k̄o w̄ēn̄c̄ nwe ān̄k̄o p̄and̄e W̄abe d̄ant̄of, p̄ac-c̄ān̄k̄al moloku m̄on. ⁴⁰ Marta n̄k̄on p̄asump̄ar yeb̄ac yelaram. K̄o Marta ender p̄aloku Yesu: «W̄abe t̄of̄ot̄ar̄as'am tante w̄ēn̄c'̄im w̄aran ende p̄and'am d̄ant̄of p̄asak̄ar'em yeb̄ac yaye sona m̄o? M̄aloku k̄o p̄ade p̄amar'im.» ⁴¹ K̄o Yesu oloku k̄o: «Marta, Marta! M̄ayi k̄ac̄em-c̄em̄ne k̄o k̄asim̄se teta mes m̄elaram. ⁴² M̄ba tes tin gb̄ōn̄ t̄oȳo d̄ak̄ac̄ame. Mari el̄ek da p̄antese m̄o, af̄os̄o-ban̄ar k̄o d̄anda.»

11

Yesu k̄o sali
(Mt 6:9-13; 7:7-11)

¹ D̄os̄ak̄ d̄al̄oma Yesu **p̄ac-lok-lok̄ar Kanu** k̄efo k̄al̄oma. Nte elip m̄o, k̄o w̄ac̄epse k̄on dar̄ān̄ w̄al̄oma eyif k̄o: «W̄et̄ak̄se, m̄et̄ak̄se su k̄alok-lok̄ar Kanu, p̄am̄o t̄ok̄o Sān̄ enat̄ak̄se acepse ̄on dar̄ān̄ k̄alok-lok̄ar Kanu m̄a.» ² K̄o Yesu oloku ̄na: «K̄o n̄ande k̄ac-lok-lok̄ar Kanu-e, n̄aloku: Papa! Pac̄are decem̄pi da tewe tam; Deb̄e dam deder!

³ M̄ac-s̄ōn̄ su d̄as̄ak̄ o d̄as̄ak̄ k̄ecom kosu ka d̄as̄ak̄;

⁴ M̄ān̄ān̄ene su kiciya kosu! Awa, s̄ona so, s̄ān̄ān̄ene nwe o nwe ēn̄ciyane su m̄o.

Ta m̄asak su s̄ac̄em-c̄em̄ne k̄aciya.»

⁵ K̄o Yesu oloku ̄na so: «An̄o entam k̄ayo w̄akos w̄akin nu daco, nwe en̄yefe cek-cek p̄ak̄o p̄ab̄ap wanapa k̄on nde ndaron̄ p̄ac-loku k̄o: «Wanapa m̄ab̄ar'im c̄acom maas, ⁶ bawo w̄ab̄ot kem w̄al̄oma eder nde nderem cek-cek can̄ce, m̄ba ali paka iyo fe m̄pe ̄n̄s̄ōn̄ k̄o p̄adi m̄a.» ⁷ K̄o wanapa k̄on w̄akak̄o, eyi duk̄al̄o m̄o oloku k̄o: «Ta m̄ot̄ars'im! An̄gb̄at kumba, safant̄are k̄o awut'em, ifatam kayefe is̄ōn'̄am c̄acom,» ⁸ ic-lok'un ti: Ali p̄ayōne f̄o ̄of̄oyefe p̄as̄ōn̄ k̄o ci bawo wanapa k̄on ̄of̄o, endeyefe p̄as̄ōn̄ k̄o daka o daka nde ēf̄ān̄ m̄o, bawo wanapa k̄on ēn̄gb̄ac gbes a m̄ene p̄as̄ōn̄ k̄o. ⁹ K̄o ina, ilok'un: N̄etola, ān̄s̄ōn'un; n̄aten, n̄ān̄ān̄k̄; n̄asut-sut kumba, ān̄gbite nu. ¹⁰ Bawo m̄ana nwe m̄antola m̄o, am-poc'am; m̄ana nwe m̄ant̄en̄ m̄o, m̄ān̄ān̄k̄;

pagbite nwe ojsut-sut kumba mō. ¹¹ Kas kære kæyi nu daco, nke wan kōn ontola kō alop, pāsōj kō abok mō? ¹² Kō pəyōne fe ti-ε, wan kōn pātola kō ames ηegbeη, nkōn pāsōj kō tekəleηcər? ¹³ Kō pəyōne fō nēna aηe nələce mō, naηcəre kəsōn awut anu ca yōtət, ta ake tō Kas nke kæyi nde dareηc mō, kəηkōsōj Amera Nēcempi ηōn aηe ηaηwer kō ηi mō!»

Yesu kəlukse moloku ma yem nyε an-aboηce kō mō

(Mt 12:22-30; Mk 3:22-27)

¹⁴ Dōsək dālōma Yesu pəc-beləs ηōηk ηełec nηe ηenasōηe fum wəlōma kətō-lok-loku mō. Nte ηōηk ηełec ηaηōkō ηowur kō mō, kō wətōlok-loku wəkakō olōk-loku, kō pəηciyane afum. ¹⁵ Mba kō afum alōma ηaloku: «Belsebul wəbe wəka yōηk yełec, embelse yōηk yełec.» ¹⁶ Nte alōma ηafanη kəsumpər kō dāmōluku mō, kō ηaloku kō a pəmentər tōyō tēgbəkəre tin nte teηmentər a Kanu kəsom kō mō. ¹⁷ Mba nte Yesu εnacəre pəcem-cemne paηan mō, k'oloku ηa: «Dare nde aka di ηandeyefərene taηan mō, deηlāpsər kələce. Wəlo wa di wətēmpene win win. ¹⁸ Kō pəyōne fō Sentani eyi kəyefərene kō nkōn sərka-ε, cəke cō dare dān dentam kətēsε-ε? Bawo nəlōku a Belsebul imbelse yōηk yełec. ¹⁹ Kō pəyōne fō ina Yesu, Belsebul imbelse yōηk yełec-ε, awut anu oη, anō cō ηambelse yōηk yełec-ε? Itō sōηe nte ηa yati ηande kiti nu mō. ²⁰ Mba kō pəyōne fō fənōntər fa Kanu fō imbelse yōηk yełec-ε, **dεbe da Kanu** dender haη nno nəyi mō. ²¹ Kō fum wəka fənōntər ətōmpər posutneε-ε, ombum daka dān bel-bel ta təlōm cō təlōm tēηək di-ε. ²² Mba kō fum wəlōma nwe embek kō fənōntər ender pəsut kō kəyefərene pətam kō-ε, wəkakō embaηər kō yosutənene yōn nyε εnalaj mō, pələk ca yōn fəp pəyerəs. ²³ Nwe ətōyi kō ina mō, enter'im; mba nwe ətōlōηkan'em mō, məηsaməsər'em.»

Kəlukus ka ηōηk ηełec

(Mt 12:43-45)

²⁴ «Nte ηōηk ηełec ηaηōkō ηowur fum nwe dərīs mō, ηōc-kō ηec-der ηec-cəpər-cəpər mofō mowosu, ηec-ten dəkəyi. Kō ηōntōsōtō, kō ηoloku: «Ilukus nde kəlō kem nke inayefe mō.» ²⁵ Nte ηolukus mō, kō ηebəp kəlō kaηkō pafēη ki, palompəs di bel-bel. ²⁶ Awa! Kō ηōηk ηełec ηaηōkō ηōηkō, ηeten akos aηi yōηk yełec camət-merəη nyε yenananjkanε kələce yetas ηi mō; kō ηōsole yi kō yender yēcəme fum nwe darəη. Awa, kō pələc pēnanjkanε fum wəkakō pətas tōkō pənayi kō mō.»

Pətət posoku

²⁷ Yesu eyi kəluku moloku maməkō, kō wəran wəlōma oηkulərne kənay ka afum

akakō daco: «Pəbət kor nke kənabekəs'əm mō, kō mēsε mme anaməsər'am mō!» ²⁸ Mba kō Yesu oηkulε: «Pəbət aηe ηaηcəηkəl tolōku ta Kanu, ηamēηkərne ti mō!»

Kəwe ka tōyō tēgbəkəre təlōma nte tēyefe nde Kanu kæyi mō

(Mt 12:38-42)

²⁹ Nte kənay kəηc-mēpne Yesu mō, kō ηayefe kəloku: «Afum a ndekəl ηantesε fe; tōyō tēgbəkəre nte tēyefe ndena Kanu mō tō ηafanη kənəηk; mba ali tin afōsō-mentər ηa kō pəyōne fe ta Yunusa-ε. ³⁰ Bawo tōkō teta Yunusa tēnayōne aka Ninewe tōyō tēgbəkəre mō, itō teta Wan ka fum tendesō-yōne afum a tēm tante tōyō tēgbəkəre. ³¹ Dōsək da kiti, wəbərə wəka kəca kətət (kō məntefərne nde dec dēmpε mō), endetime tēm ta kiti, pəcəme afum a ndekəl fər kirinη. Endeyemsene ηa, bawo kəfo kəbol-bolu ka dare dālōma k'εnayefe k'ender kəcəηkəl kəcəre pəkət ka Sulemany. Mba fum eyi nno nwe εηcəpər Sulemany mō! ³² Dōsək da kiti, afum aka Ninewe ηandekō-yēfər afum a ndekəl ηayemsene ηa, bawo aka Ninewe ηanasəkpər mōyō maηan, kō ηancəme pəlompu darəη, nte ηanane moloku ma Yunusa mō. Mba wəlōma eyi nno nwe εηcəpər Yunusa mō.»

Capafō ca lamp da dis

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ «Fum nwe cō nwe ətōmot lamp pəkəηk di kō pəyōne fe ti-ε pəmēηk di, mba pəfos pō aηcəmbər di nte tōηsōηe aηe ηambere mō ηanəηk pəwanjərə. ³⁴ Dōfər dam dōyōne lamp da dis. Kō dōfər dam dentesε-ε, dis dam fəp dōηmotne; mba kō dōfər dam dōntətēsε-ε, dis dam sō kubump kō denyi. ³⁵ Məkəmbərne ta pəwanjərə mpe pēy'əm dərīs mō pōyōn'am kubump. ³⁶ Kō dis dam domot ta tofo cō tofo tēyi nte tēyi kubump mō, tēm tatōkō dis dam fəp dēmar, pəmō tōkō lamp dōηmot'əm kō dendemar-ε.»

Yesu kəboηce aFariši kō atəkse a sariye kiciya

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷ Nte Yesu εnayi kəlōk-loku mō, kō wəFariši wəlōma εłetsene kō kəkō-di yeri dōsək dadəkō nde ndərən. Kō Yesu embere k'ōηkō pənde amesa kirinη. ³⁸ Kō pəηciyane wəFariši nwe nte Yesu εnatō-gbət waca dərōmum * kərəsna a pədedi yeri mō. ³⁹ Mba kō Wəbe oloku kō: «Nəna aFariši, pəlet kō səpət tadarəη yō nəηsəkəs, mba bəkəc yōnu disre nələsarne deke dərīs kō kəyō mes mēłec. ⁴⁰ Nana atacəre mes aηe nəyōne mō, Kanu nke kəlompəs tadarəη mō, bafō ki kəlompəs sō tedisre ba?† ⁴¹ Nəc-pocε atōyō daka mpe

* 11:38 CəFariši, kō fum oηkō kədi yeri-ε, mene pəgbət kərəsna waca dərōmum. † 11:40 Kanu nke kəlompəs tadarəη mō, bafō ki kəlompəs sō tedisre ba? kō pəyōne fe ti-ε, nwe olompəs tadarəη mō, bafō nkōn olompəs sō tedisre ba?

penyi sapat ko dapelet yonu ma, fap fa yi fandesak nno nanyi ma.

⁴² Mba palecar'un nana aFarisi! Bawo nansoj Kanu farile fa merket ko malanjkan; mba nac-palar dolompu ko kabotar ka Kanu. Tatoko to pamar payo, ta ampalarne tako-e. ⁴³ Palecar'un nana aFarisi! bawo nambotar dakande docoko-coko **dakacapas**, ko kayif kalel nde ambapsene ma. ⁴⁴ Palecar'un! bawo nanyi pamo cufu nce antagbekare ma, pac-kot ci karonj ta anjcare-e.»

⁴⁵ Ko fum walama atakse a sariye daco elek moloku, k'ongkularne: «Wetakse, ko maloku tatoko-e, manjsunu so sana!» ⁴⁶ Ko Yesu oloku: «Palecar so nana, atakse a sariye! Bawo nansarasar afum yesare nye ntantotam ma, ta nangbuhenene yi ali telar tonu-e.»

⁴⁷ «Palecar'un! Bawo nana onjo cufu ca adanj a Kanu anje atem anu njanadif ma.

⁴⁸ Kamentar ko mande tante a mana so mawose moyo ma atem anu mamako, bawo na njanadif adanj a Kanu, ko nana nanjo cufu canjan! ⁴⁹ Ito osone kacare katot ka Kanu disre, kaloku: «Indekene na adanj ko asom.» Ko njanadif aluma, ko nantaras aloma, ⁵⁰ ito endesone afum a ndekal kadeko-sare kiciya ka kadif ka adanj a Kanu akanje fap, kayefe nte doru donjor ma, ⁵¹ kayefe mecir ma Abel, hanj kabap ka ma Yakariya, nwe anadif nde Kelo karonj ka Kanu, kabo kacempi ko **anjg** bip daco ma. Ey, injlok'un ti: Andeko-yif ti afum a tem tante.»

⁵² «Palecar'un, nana atakse a sariye! Bawo nalij tasapa pa kacare; nana sarka nambere fe, nawose fe so acuru nabere ako njanafan kabere ma.»

⁵³ Nte Yesu owur nde kelo kanjo ma, ko pantele atakse sariye ko aFarisi nno eyi ma. Ko naye fe kagbonj-gbonjor ko, njac-yifet ko mes fap, ⁵⁴ njac-care ko mowul, nte tonjone njanene ko yem damoloku ma.

12

Nakembarne ta nabanjene dofum (Mt 10:26-27)

¹ Tem tatoko afum wul wul njanalonkane, pawurene pamo njadenjarene, ko Yesu oloku accepse on daranj karesna: «Nakembarne lebin da aFarisi nde dayone kabanjene dofum ma.

² Tes o tes togbopne teyi fe nte pantamar paloku ma, nte o nte tonjopne fe nte pantamar pacare ma. ³ Ito osone nte o nte to naloku kubump, andene ti danj penj; ko nte manjenjkes fum delajoes dukalo ma, andedanj ti kelo karonj.»

Nwe pamar nanesema (Mt 10:28-31)

⁴ «Ic-lok'un ti, nana anapa'em: Ta nanesema anje njanadif dis gbaceram, ko teyefe danda ta njanam tolom o tolom so ma. ⁵ Indementar'un nwe pamar nanesema ma: Nanesema nwe endif

pakafale so patam kalom'am Yahanama ma. Ey! Ic-lok'un, nkon pamar nanesema! ⁶ Bafogbana kacamat y'anjcamas pasam gbalerj merenj? Awa! Ic-lok'un a Kanu kafopal ali njin yi daco. ⁷ Ali cefon ca domp donu alom ci fap. Ta nanesema; bawo palel ponu penjepar pa gbana yelaram!»

Amera Njecempi na Kanu njendetakse pamar accepse a Yesu kaloku ma

(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ «Ic-lok'un ti: Nwe o nwe owose afum alaram daco a waccepse kem daranj oyone; Wan ka fum endesoramne-wose nno far ya melekee a Kanu kirinj, a wakon fum wakako oyone. ⁹ Mba mana nwe mandeko-bupare ti afum daco ma, Wan ka fum endekasoramne-ce mana wakayi melekee a Kanu far kirinj. ¹⁰ Nwe o nwe oloku palec pa Wan ka fum, andeko-njanene wakayi; mba nwe o nwe olomas **Amera Njecempi na Kanu**, afodeko-njanene ko.»

¹¹ «K'ande pac-linjes'un kakekare nde **dakacapas**-e, ko payone fe ti nda aboc kiti, ko payone fe ti abe-e, ta nacement-cemne nte nanjkyacne, ko toko nanjkaloku ma; ¹² bawo **Amera Njecempi na Kanu** njendeko-taks'on gbancana baboko toko pamar nandeko-loku ma.»

Capafoc ca waka daka watacare tes

¹³ Ko fum walama oloku Yesu kanay kanjo disre: «Wetakse, maloku wenjim a sayerene ke kosu!» ¹⁴ Ko Yesu oloku fum wakako: «Ano o 'cambar'im kayone ka waboc kiti nu daco, ko payone fe ti, wayer'un daka donu-e?» ¹⁵ Ko teyefe danda, ko Yesu oloku na: «Nakembarne kabotar ka kayo daka delaram, bawo bafoc daka dadoko dotompore teceparene ta fum doru, ali wakayi payo daka delaram.»

¹⁶ Ko Yesu oloku na capafoc caloma: «Fum waka daka walama enayo ntaf nye yentese yobaf ma. ¹⁷ Pac-cem-cemne, pac-yifne: «Coke co indeyo-e? Bawo iyo fe kabo nke injko-lonka yetel yem fap ma.» ¹⁸ Ko fum nwe olokune, «Nte to indeyo: Kawokac ko injko cele cem, isel nce cambek ma, ilonka ci disre malo ko ca yem yoloma. ¹⁹ Ko teyefe danda-e, ilokune delakac: «Iyo daka delaram demenkarne meren melaram; injesam on, idi, imun iwolas.» ²⁰ Mba ko Kanu kaloku ko: «Mana Wabac, Watocare tes! Pibi pa mako yati po andewer'am kiya kam doru; toko malompas ma, ano o mandesakere ti-e?» ²¹ Ko Yesu onocar: «Ito payi fum nwe endelonka daka don, a ta Kanu kanjanjkanj kayo kon daka mo-e.»

Kalanj Kanu (Mt 6:25-34)

²² Ko Yesu oloku accepse on daranj: «Ito osone nte ilok'un: Ta nacement-cemne tea

doru donu —ake nandedi-ε. Ta nęcem-cemne sɔ teta dis donu —ake nandedberne-ε. ²³ Bawo kanyi doru kanjɛpɛr yeri, kɔ dis denjɛpɛr yamos. ²⁴ Nɛkɔkɛ bɛmp ya ser: Yɔfɔbɔf, yɔfɔtɛl, yɔfɔmɛnjɔkɛrne, yɔyɔ fɛ cɛle, mba Kanu kanjɛn yi yeri. Nana nanjɛpɛr bɛmp yayɔkɔ pɛbɔle! ²⁵ Anɔ ɔ kɛcem-cemne kɔn kantam kabereɛne kururu katin gbɔn kɛwon kɔn doru-ε? ²⁶ Kɔ pɛyɔne a nɛfɔtam ali tes tɛfɛt-ε, ake nanjɔcem-cemneɛne tɔkɔ tenjɛame mɔ? ²⁷ Nɛgbɔtɔne nte yelɛnjɔ ya dale yompon mɔ: Yɔfɔbɔc, yɔfɔdu yamos, mba ic-lok'un, ali wɛbe Sulemany kɔ daka da debeki don, ɛnɔyɔ fɛ yamos nte yɛnatese pɛmɔ pɛlɛnjɔ papɔkɔ pin mɔ. ²⁸ Yika yeyi mɔkɔ dale, alna pac-lɛm yi danɛnjɔ, mba Kanu kanjɛnɛ pɛmar yi. Nana, anjɛ kɛlanj konu kɛmpice mɔ, nɛntam kɛlanj tes tin: Pipice ɔnjɛ cake ɔ cake, itɔ Kanu kɛndeyɔn'on! ²⁹ Kɔ nana, ta nɛtɛrasne kɛcem-cemne teta yeri yɔkɔ nɛnde nɛc-di mɔ, ta nęcem-cemne teta yomunɛs yɔkɔ nɛnde nɛc-munɛs mɔ. ³⁰ Bawo acuru a doru dandɛ nanjɛm-cemne teta ca yayɔkɔ. Kɔ nana, Papa konu ɛnjɛrɛ a nɛfanj yi. ³¹ Nɛten **dɛbe da Kanu**; nkɔn Kanu endesɔn'un yelɛpɛs yɔkɔ.»

Daka kiyi ka dareɛ
(Mt 6:19-21)

³² «Ta mɛnesɛ, Atakɛs'em darɛn! Bawo pɛmbɔt Papa konu kɛsɔnj konu daka da dɛbe dɔn fɛp. ³³ Nɛcamɛs daka donu, nɛpɔcɛ kɛway kanjɔ atɔyɔ daka. Nte tɔnjɛnɛ nɛmɛnjɔkɛrne daka da alna ndena Kanu mɔ. Daka da ndena Kanu dofɔlip! Dɛndo wɛke eyi fɛ nwe ɔnjɔtɛrne di mɔ; ate njeji fɛ nje njɔnsɔm di mɔ. ³⁴ Bawo da daka donu denji mɔ, difɔ abɛkɛc njɔnu njeji.»

Abɔc anjɛ njambum mɔ

³⁵ «Nɛgbɔnjɛnɛ sɛbɛlɛt dɛfi, nɛmot sɛlamp sonu, nɛcamɛ bel-bel! ³⁶ Nɛyi pɛmɔ abum anjɛ njandekar wɛbe kanjan kɛder kɛyɛfɛ dɛnjɔbanjɛnɛ mɔ, nte tɔnjɛnɛ wɛkɔkɔ ɔnjɛ-kɔnɛder pɛsut-sut kumba, njɛ njɔbite kɔ ki katɔna mɔ. ³⁷ Pɛbɔt acar akakɔ wɛbe kanjan, ɔnjɛ-kɔnɛder pɛbɔp kɔ pɛc-kar kɛgbite kɔ mɔ. Amina! Ic-lok'un ti: Endɛgbɔnjɛnɛ bɛlɛt, pɛdɛs acar akakɔ dɛmɛsa kɛkɔ-di yeri, nkɔn pɛyerɛs njɛ yi. ³⁸ Ali pɛyɔne fɔ cɛk-cɛk cɔ endɛr, kɔ pɛyɔne fɛ ti-ɛ dɔsɔka, mba k'ɛmbɔp njɛ ta njandire-ε, pɛbɔt njɛ!»

³⁹ «Nɛcɛrɛ bel-bel a kɔ wɛbe wɛka kɛlɔ ɛnjɛrɛ tɛm nte wɛke endɛr mɔ-ε, ɔfɔsak kɔ pɛwɔkɛc kɛlɔ kɔn. ⁴⁰ Nana sɔ, nɛcamɛ bel-bel! Bawo Wan ka fun endɛder tɛm nte nɛntɔyɔ kɔ amera mɔ.»

Wɛbɔc wɛlɔmpu kɔ wɛbɔc wɛlɔlɔmp
(Mt 24:45-51)

⁴¹ Kɔ Piyɛr eyif Yesu: «Wɛbe, sɛna gbɛcɛrɛm njɛ mɛnjɔlɔku capafɔ canjɛ, ka fɛp fɔ mɛnjɔlɔku ti ba?»

⁴² Kɔ Wɛbe oloku: «Wɛcɛmbɛr-cɛmbɛr daka wɛre olomp, pɛsɔk dɔmp-ε? Nkɔn ɔyɔne nwe wɛbe ɔnjɔlɔku: 'Iɔsn'ɔm yɛbɛc nje: Mɛc-sɔnj yeri afum anjɛ njayi kabɛc'em mɔ, tɛm nte pɛmar mɔ.» ⁴³ Pɛbɔt wɛcar wɛkakɔ wɛbe kɔn njɔlɔkɛ pɛbɔrɛ kɔ yɛbɛc yayɔkɔ mɔ! ⁴⁴ Ilok'un ti, kanjɛ kɔ: Nkɔn ɔ wɛbe kɔn ɔnjɔnj yɛbɛc ya kɛcɛmbɛr-cɛmbɛr ka daka dɔn fɛp! ⁴⁵ Mba kɔ wɛcar olokune dɛbɛkɛc: «Wɛbe kɛm ɛntayɛfɛ fɛ kɛder» pɛyɛfɛ kɛsut ka amarɛs arkun kɔ aran-ε, pɛc-di, pɛc-mun hanj pɛcis-ε, ⁴⁶ wɛbe ka wɛcar kakɔ endɛder dɔsɔk ndɛ ɔntɔyɔ kɔ amera mɔ, dɛc ndɛ ɔntɔcɛrɛ mɔ, tɛm tɛtɔkɔ ɛmbɛlas wɛcar wɛkakɔ, pɛsɔnj kɔ kɛway nke pɛmar pɛsɔnj acar atɔnɛnɛ wɛbe kanjan mɔ. ⁴⁷ Wɛcar nwe ɛnjɛrɛ tɛfanj ta wɛbe kɔn mɔ, ta olompɛsnɛnɛ kɔ mɔ, ta ɔnjɔ tɔkɔ wɛbe kɔn ɛfanj mɔ, anjɛt wɛcar wɛkakɔ kɛsut kɛpɔnj. ⁴⁸ Mba wɛcar nwe ɔntɔcɛrɛ tɛfanj ta wɛbe kɔn mɔ, pɛciya-ciya kɛlompɛs mɔ, wɛcar wɛkakɔ pɛpic pɔ anjɛt kɔ. K'anɛsɔnj fum pɛlarɛm-ε, pɛlarɛm pɔ anjɛrɛ kɔ. K'anɛsɔnj kɔ kɛmɛnjɔkɔ pɛlarɛm-ε, anjanjɛkɛnɛ kɛwer kɔ pɛlarɛm.»

Teta Yesu tɔsɔnjɛ afum kɛgbeyɛne
(Mt 10:34-36)

⁴⁹ «Nɛnjɛc d' inder kabɛr doru, k'ifanjɛ di kɛmar! ⁵⁰ Pɛmar isɔtɔ kɛgbɛt dɛromun, kɔ kanjɛwon'im kɛyi. ⁵¹ Nanjɛm-cemne a pɛforu pɔ injɛrɛ kɛsɔnj doru ba? Ala de, mba kɛgbey k'injɛrɛ. ⁵² Kɛyɛfɛ ɔnjɛ tante anjɛ ɔ anjɛ njayi kɛcamɛt kɛlɔ disrɛ, njandɛgbeyɛne akɔ njayi maas akɔ njayi mɛrɛnjɛ. ⁵³ Kas kɛgbey wan wɛrkun, wan wɛrkun pɛgbey kas; kɛrɛ kɛgbey wan wɛran, wan wɛran pɛgbey kɛrɛ; kanjɛrɛ kɛgbey wɛran ka wan kɔn, wan-sɔ pɛgbey kanjɛrɛ.»

Kɛcɛrɛne ka kɔm
(Mt 16:2-3)

⁵⁴ Kɔ Yesu oloku sɔ kanay: «Kɔ nɛnanjɔk kɛp kɛgbɛpɛrne ntende dɛc dɛnjɛkɛle mɔ, nanjɛkule katina: «Kɛder kɔ wɛcafɛn endɛder!» Pɛfɔwon wɛcafɛn pɛder. ⁵⁵ Mba kɔ nɛnanjɔk afɛf njɛ kɛca kɛtɔt njɔc-wur-ε, naloku: «Kɛwɔne kɔ pɛnder» tɔkɔ nanjɔlɔku ti mɔ, itɔ tenji. ⁵⁶ Nana Abanjɛnɛ dofum! Nɛntam kɛcɛrɛ mɛgbɛkɛrɛ ma tɔkɔ antɔf kɔ kɔm yenji mɔ; ta ake tɔ nɛntɔtam kɛcɛrɛnɛ mɛgbɛkɛrɛ ta tɛm tante, nte tɛyɛfɛ ndena Kanu mɔ-ε?»

Mɛten katɔnjɛnɛ kɔ wɛtɛrɛnɛ kam
(Mt 5:25-26)

⁵⁷ «Ta ake tɔ nɛntɔcɛrɛnɛ nana sɛrka tɔkɔ pɛmar nɔyɔ mɔ-ε? ⁵⁸ Kɔ mandɛkɔ kɔ wɛyɛfɛrɛnɛ kam dɛnjɛkiti-ε, mɛwɔsɛ nɛtɔnjɛnɛ dɔpɔ kɛrɛsna. Kɔ pɛyɔne fɛ ti-ε, ɛnjɛkɛr'am dɛbe. Wɛbɔc kiti pɛsɔnj'ɔm wɛsɔdar, wɛsɔdar ɛbɛr'ɔm dɛbili. ⁵⁹ Ic-lok'ɔm mɛfɔwur dɛbili kɔ mɛntɔlip kɛsɔnj pɛsam pɔkɔ mɛntɔmpɛrɛ wɛkɛkɛrɛ kam dɛbili mɔ.»

13

Nāsakpər mera, nəcəmɛ pələmpu darəŋ, kə pəyənɛ fɛ ti-ɛ, nəfl!

¹ Təm tatəko kə afum ələma ɲander ɲələmər Yesu təkə Pilat enadifət aKalile ələma nte ɲaŋc-łoŋne Kanu mə. Itə tatəko Pilat enanəŋkəl mecir ma afum kəloŋne kəŋan. ² Kə Yesu oloku ɲa: «Nəŋcəm-cəmne a k'anadifət aKalile akakə tatəko-ɛ, a tementər oŋ a ɲananəŋkane kəciya ɲatas aKalile ələpəs akə anatə-difmə ba? ³ Ala! Ic-lok'un: Mba kə nantəsəkpər mera nəcəmɛ pələmpu darəŋ-ɛ,* tatəko tə nəndeləsərne fəp pəmə akakə. ⁴ Kə pəyənɛ fɛ ti-ɛ, afum aŋɛ wəco kə camət-maas aŋɛ kələ ka Siloye kənwəkərne kədif mə, nəŋcəm-cəmne a ɲa ɲananəŋkane kəciya ɲatas aka Yerusalem ələpəs aŋɛ ba? ⁵ Ala, ic-lok'un, mba kə nantəsəkpər mera nəcəmɛ pələmpu darəŋ-ɛ, nəna sə fəp nəŋfi pəmə ɲa!»

Capafə ca kətək kəkom nke kənatə-yə yokom mə

⁶ Kə Yesu oloku sə capafə nce: «Fum wələma enabəf kətək ka tumbunyi dale dən daco. K'ender kəten yokom ya ki, mba k'embəp kətək ka tumbunyi nke ta kəŋkom-ɛ. ⁷ Awa, k'oloku wəbəc kən wəkə oŋc-bumɛ kə dale mə: «Meren maas mə mamɛ nte inder kəpim yokom ya kətək kəŋke mə, mba ifəsətə. Awa məcəp ki! Ta ake tə kəndecəmɛne, kəbaŋ antəf gbəcərəm-ɛ?» ⁸ Kə wəbum ka dale oloku kə: «Wəbɛ, məsak kətək kəkom kəŋke kəren nke gbəcərəm pəməmən sə; indekay haŋ inəŋkər, ibər ma sə ɲcək-cək-a. ⁹ Kə tatəko teyi-ɛ, tələma kəŋkom dok, kə pəyi fɛ ti-ɛ, məcəp ki.»

Yesu kətaməs ka wəran wələma simiti, dəsək da kəŋesəm

¹⁰ Kətəkɛ kə Yesu eŋc-nde **dəkəcəpəs** dələma, simiti, dəsək da kəŋesəm. ¹¹ Wəran wələma enayi dənda nwe ɲəŋk ɲelɛc ɲenasəŋɛ kətək-kət kəyɛfɛ meren wəco kə camət-maas mə; enanutnɛ, ta entam kətəŋcɛ-ɛ. ¹² Nte Yesu enəŋk wəran nwe mə, k'ewe kə, k'oloku kə: «Wəran, docu dam desək'am.» ¹³ Kə Yesu endəŋ kə kəca. Gbəŋcana babəkə kə wəran nwe entəŋcɛ, k'eyɛfɛ **kəcam** debeki da Kanu. ¹⁴ Mba kə pəntelɛ wəbɛ wəkə **dəkəcəpəs** dadəkə, nte Yesu enataməs wəran wəkəkə simiti, dəsək da kəŋesəm mə, kə wəbɛ nwe oloku afum: «Mata camət-tin meyi mne pəmar pac-bəc mə, nəder nətən kətaməsne mata maməkə disrɛ, mba ta nəder simiti, dəsək da kəŋesəm.» ¹⁵ Kə Yesu oloku kə nte: «Nəna abəŋnɛ dofum: Simiti, dəsək da kəŋesəm, anə ɔntəgbeki wana wən, kə pəyənɛ fɛ ti-ɛ, səfale sən pəkəkɛrɛ kəkə-mun-ɛ? ¹⁶ A wəran nwe owur dokom da Abraham, a kə Sentani səsumpər səkot kəyɛfɛ meren

* 13:3 «Nəntubi» Itə «Nəsəkpərə məyə motot məyə melec.» tompoŋ mə-ɛ, kətək ka ki kəmbək pətəs tək yələma ya dale.

wəco kə camət-maas mə, pəmar fɛ pasikəli kə bənda yayəkə simiti, dəsək da kəŋesəm ba?» ¹⁷ Yesu kələku moloku maməkə, kə təsəŋɛ ater ɔn fəp kələparne; mba pənabət kəŋay fəp, məyə məpəŋ maməkə Yesu oŋc-yə mə.

Capafə ca tɛŋgben tɛfɛt (Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸ Kə Yesu oloku sə: «Ake **dɛbɛ da Kanu** dowurɛnɛ-ɛ? Ak' indetubcɛnɛ di-ɛ? ¹⁹ Tɛŋgben tɛfɛt† nte fum elɛk, pələm dale dən disrɛ mə. Tɛŋgben tatəko topoŋ, pəyənɛ kətək kəpəŋ, bəmp yeder yələ wara wawəkə kəroŋ mə.»

Capafə ca lebin (Mt 13:33)

²⁰ Kə Yesu oloku sə: «Ak' indetubcɛnɛ **dɛbɛ da Kanu**-ɛ? ²¹ **Dɛbɛ da Kanu** dowurɛnɛ kə lebin ndɛ wəran eŋlɛk pəbər kəcom nke enalompəs kə abek ɲa farin daco mə, a kə kəcom kəŋkə kəmpɛ fəp mə.»

Capafə ca dəkəbɛrɛ dɛwɛkɛnɛ (Mt 7:13-14,21-23)

²² Nte Yesu eŋcali sədare səfɛt kə səpəŋ kəkə ka Yerusalem mə, pəc-təkɛnɛ sə afum. ²³ Kə fum wələma eyif kə: «Wətəkɛ, afum apic ɲə Kanu kəndekə-yac ba?» Kə Yesu oloku ɲa: ²⁴ «Nəna sə nəsep nədekə nəbɛrɛ dəkəbɛrɛ dɛwɛkɛnɛ dadəkə, bawo ic-lok'un: Afum alarəm ɲandesɛp kəbɛrɛ ka di, mba ɲafədekə-tam.»

²⁵ «Kə wəkə kələ endekə-yɛfɛ pəcaŋ kumba, nəna aŋɛ nəŋyi doru mə, nədeyɛfɛ kəsut-sut kumba, nəc-łoku: «Wətəkɛ! Məgbite su!» Təm tatəko endekule nu: «ɲɛrɛ fɛ kəca nke nəyɛfɛ mə!» ²⁶ Təm tatəko tə nəndekə-cop kələku: «Sənadi yeri, səmun kə mənə, məc-təkɛ ndɛ mirit məpəŋ ma dare dosu.» ²⁷ Nkən pəc-lok'un, «ɲɛrɛ fɛ aka ndɛ nəyənɛ mə! Nəbəl'em day, nəna akanɛ nəŋyə mes melec mə!» ²⁸ Difə afum ɲandekə-bok, ɲac-ɲaŋərənɛ sek, kə nəŋkənəŋk Abraham, Isiyaka, Yakuba kə adəŋk a Kanu fəp **dɛbɛ da Kanu** dəntəf, a pələm nəna dabanɲa-ɛ. ²⁹ Afum ɲandekə-yɛfɛ kəca nke dec dəmpɛ kə nke dec dɛŋkale mə, kəca kətət, kə kəmerya, ɲader ɲandɛ dɛməsa ndɛ **dɛbɛ da Kanu** dəntəf. ³⁰ Təm tatəko, ələma aŋɛ ɲayənɛ məkə ələpsər mə, ɲandekə-yənɛ akiriŋ; akə ɲayənɛ akiriŋ mə, ɲayənɛ ələpsər.»

Yesu kə Yerusalem (Mt 23:37-39)

³¹ Təm tatəko, kə aFarisi ələma ɲander ɲələku kə: «Məyɛfɛ nno məkə! bawo Herodu efaŋ kədif'am.» ³² Kə Yesu oloku ɲa: «Nəkə nələku ayofən ɲaŋəkə: Kəbələs yəŋk yelɛc kə kətaməs k'i yinɛ məkə kə ələna, a indələpəs yəbəc yem tataka ta maas. ³³ Mba mənɛ

† 13:19 «tɛŋgben tɛfɛt» Ti tə tɛŋgben tɛfɛt ta tək ya dale, nte

ikot mako, alna ko dɔsɔko; bawo pamar fe wadanj waka Kanu efi kɛfo kɛcuro ta pɛyone Yerusalem-ɛ.»

³⁴ «Yerusalem! Yerusalem! Nɛɛ nendif adanj ka Kanu mo, nɛɛ-cacas anɛ Kanu kɛsom nno nɛyi mo; pɛnabas'im kɛlonjka ka awut'am pɛmo nte acɔko njokombɛra njonjka awut banɛa ya nɛ dantof mo! Mba ko nantɔfanj ti. ³⁵ Awa, kɛsakɛr'on k'ander kɛlo konu. Mba ic-lok'un: Nafɔsɔ-nɛnj'kim, hanj tɛm tɛbɛp nte nandeloku:

«Kanu kɛpocɛ pɛtɔt nwe endeder tewe ta Kanu Kɛpɔɛ mo.»»

14

Yesu kɛtamɛs ka wɛcuy wɛlɔma

¹ Dɔsɔk da kɛɛsɛm da aSuyif dɔlɔma, k'awe Yesu nde kɛlo ka wɛbɛ ka aFarisi wɛlɔma kɛko-di yeri, ko akako njɛkɔkɛ ko. ² Ko fɛm wɛlɔma nwe docu dɛnakɛfɛs mo, pɛcɛmɛ ko fɛr kirinj. ³ Ko Yesu eyif atɛkɛ a sariyɛ ko aFarisi: «Anjwɛsɛ kɛtamɛs ka wɛtɔtamnɛ simiti, dɔsɔk da kɛɛsɛm ba, ka afɛwɛsɛ?» ⁴ Ko afum anɛ njɛɛɛɛɛ. Awa ko Yesu ongbunɛnɛ wɛtɔtamnɛ nwe, ko wɛkako ɛntamnɛ, k'ɛsak ko a pɛko. ⁵ Nte tɛɛɛɛɛɛɛ mo, ko Yesu eyif nɛ: «Anɔ eyi nu daco nwe wan kɛn, ko pɛyone fe ti wana wɛn wɛntɛmpɛnɛ dɛkɛlɛmp simiti, dɔsɔk da kɛɛsɛm, ta ɛmpɛnɛ wi dɔsɔk dadɔko mo?» ⁶ Ko abɛ akako njantɔtam kɛlukɛ ko mɔcɔp.

Nte anjɛk-ɛɛk dɛkɛndɛ, ko nte anjwɛnɛ fɛm tɛs mo

⁷ Ko Yesu olok-lokɛr afum anɛ anawe dɛkɛsata mo, bawo ɛnakɔkɛ nte akako anɛgbutɛlɛnɛ dɛkɛndɛ dɔcɔko-cɔko mo. K'oloku nɛ: ⁸ «Ko fɛm ew'am kɛko-tɛnjɛ kɛsata ka kɛɛɛɛɛ kɛn-ɛ, ta mɛko mɛndɛ dɛkɛndɛ dɔcɔko-cɔko, bawo tɛlɔma waka kɛsata ewe so fɛm wɛlɔma kɛsata kanjko, nwe ɛnɛɛɛɛɛɛ mɛna mo. ⁹ Ta tɔsɔnjɛ wɛko ewe nu kɛsata mo, kɛdelok'ɛm: «Mɛyɛfɛ mɛsakɛrɛ nwe dɛkɛndɛ dadɔko.» Kɛlapɛrɛnɛ ko mɛnjko kɛyɛfɛ dɛkɛndɛ dɔcɔko-cɔko dadɔko kɛko-ndɛ dadarɛn dɔko. ¹⁰ Mba, k'aw'am kɛsata-ɛ, mɛko mɛndɛ dɛkɛndɛ dadarɛn, nte tɔsɔnjɛ nwe ew'am kɛsata mo k'ender pɛnɛnj'ɛm-ɛ, pɛlok'ɛm: «Wanapa, mɛɔɔnjɛ kirinj.» Awa tɛm tatɔko mɛna mɛlɛlɛ nno afum anɛ nɛnjko-pɛnjɛ amɛsa kɛdi yeri mo. ¹¹ Nwe o nwe ɛlɛkɛnɛ, andɛtɔrɛ ko; nwe o nwe otɔrɛnɛ andɛpɛnɛ ko.»

¹² Ko Yesu oloku fɛm nwe ɛnawe ko kɛsata mo: «Ko mɛwɛ afum kɛdi yeri yɛranj, ko pɛyone fe ti yɔrɔfɔy-ɛ, ta mɛwɛnɛ yi akos'ɛm anja, ta mɛwɛnɛ yi awɛnɛ'ɛm anja, ta mɛwɛnɛ yi akomɛnɛ am, ta mɛwɛnɛ yi andɛ am aka daka. Nte tɔsɔnjɛ ta njɛdetam kɛlukɛ ayɛk nɛ kɛwɛnɛ yeri mo. ¹³ Mba ko mɛndɛwɛnɛ afum yeri-ɛ, mɛwɛ atɔyɔ daka, lanyiru, atorɛr ko atɔnɛnjɛ. ¹⁴ Tɛm tatɔko

pɛbɔt'ɛm, bawo njɛyɔ fe daka ndɛ njɛnkɔ-luks'am kɛway ka pɛtɔt papɔko mo. Kanu gbɛcɛrɛm kɛndɛko-tam kɛlukɛs'am kɛway kanjko, ndɛ ayɔ pɛtɔt njɛndɛko-yɛfɛ defɛ mo.»

Capafɔ ca yeri ya kɛsata (Mt 22:1-10)

¹⁵ Nte afum njɛnɛ moloku mɛmɛ mo, ko fɛm wɛlɔma nwe ɛnandɛ dɛmɛsa mo, oloku Yesu: «Pɛbɔt mɛna nwe mɛndɛko-di yeri ndɛ **dɛbɛ da Kanu** dantɔf mo!» ¹⁶ Ko Yesu oloku fɛm wɛkako: «Fɛm wɛlɔma ɛnabɔc kɛsata kɛpɔɛ, k'ɛwɛnɛ ki afum alarɛm. ¹⁷ Nte tɛm ta kɛdi yeri yayɔko tendɛbɛp mo, k'osom wɛɛɛr kɛn kɛko-loku afum anɛ ewe kɛsata mo: «Nɛder! Alip kɛɛɛɛɛ.» ¹⁸ Mba ko kɛnkan yɛfɛ kɛlɛtɛnɛ ko. Ko wɛcɔko-cɔko oloku ko: «Mɛnjɛnɛn'ɛm, dalɛ d' iway idɔ pɛmar ikɔ imɔman; ilɛtɛn'am ta mɛsumpɛr'ɛm ti!» ¹⁹ Ko wɛka mɛrɛnɛ oloku ko: «Iway ɛna cɛbiiti wɛɛo, ic' ifanj kɛko-wak; ilɛtɛn'am ta mɛsumpɛr'ɛm ti!» ²⁰ Ko wɛka maas oloku so: «Intɛp kɛc-gbanjɛ, itɔ intɔtam kɛkɛnɛ!» ²¹ Ko wɛɛɛr olukus k'ɛnjko pɛlɔku moloku mamɔko wɛbɛ kɛn. Ko pɛntɛlɛ wɛbɛ kɛn, k'oloku wɛɛɛr: «Mɛko katɛna ndɛ mofɔ mɔpɔɛn ko ndɛ dɛmirit ma dare! Mɛwɛn'ɛm atɔyɔ daka, lanyiru, atorɛr ko atɔnɛnjɛ.» ²² Ko wɛɛɛr ɛnder pɛlɔku ko: «Wɛbɛ nte mɛsom'im mo telip, mba yeri yɔsɔrɔcɛmɛ!» ²³ Ko wɛbɛ oloku ko so: «Mɛko dɔpɔ da dɛkulum ko dɛnjɛɛɛɛɛn, mɛlɔku afum njɛbɛrɛ nte tɔsɔnjɛ kɛlo kem kɛlarɛ mo.» ²⁴ Bawo, ic-lok'un: Arkun akako inananjɛnɛ kɛwɛ kɛsata kanjɛ mo, ali wɛkɛn ɔfɔsɔ-di yeri ya ki.»

Cɛkɛ cɔ anjɛ a patam kɛyɛnɛ wɛcɛpɛ ka Yesu darɛnjɛ
(Mt 10:37-38)

²⁵ Kanay kɛnɛcɛmɛ Yesu darɛn, ko Yesu ɛnjɛkɛfɛlɛ, k'oloku nɛ: ²⁶ «Mɛna nwe mɛnjɛɛɛɛɛɛ darɛn mo, pɛmar matam kɛcɛ papa kam ko iya kam, ko wɛran kam, ko awut'am, awɛnɛ'ɛm anja arkun, akirɛ am ko kiyi kam doru yati, ko pɛyi fe ti-ɛ, fɛm wɛkako ɔfɔtam kɛyɛnɛ wɛcɛpɛ kem darɛn. ²⁷ Mɛna nwe o nwe mɛntɔwɛsɛ kɛɛɛɛɛnɛ kɛtɔk kɛpandɛn ka defɛ nke anɛɛɛn anɛ njɛndif afum mo, mɛfɔtam kɛyɛnɛ wɛcɛpɛ kem darɛn. ²⁸ Bawo nana akɛnjɛ daco, mɛna nwe mɛnjɛfanj kɛcɛmbɛr kɛlo mo, mɛfɔndɛ kɛrɛsna mɛlɔm daka dɔko mɛnjɛkɛbɛrɛsɛ tɛta kɛlo kam mo, ko pɛyone fɔ daka dadɔko dɛntam kɛlip kɛcɛmbɛr ka kɛlo kanjko-ɛ. ²⁹ Mba ko nɛnjɛɛɛɛɛ kɛcɛmbɛr kɛlo ta nɛlip kɛcɛmbɛr ki, nwe o nwe ɛnɛnjɛ ki, ɛndɛsɛlɛr'un ³⁰ pɛc-loku: «Afum akanjɛ njɛnjɛɛɛɛɛ kɛcɛmbɛr kɛlo mba njantam fe ki kɛlɛpɛs.» ³¹ Itɔ pɛyi wɛbɛ nwe ɛnjɛfanj kɛko-sutɛnɛ ko wɛbɛ wɛlɔma mo, mɛnɛ pɛndɛ pɛmɔman ko pɛyone, afum wul wɛcɔ (10.000) njantam kɛsutɛnɛ ko afum wul wɛcɔ mɛrɛnɛ (20.000) aka wɛbɛ wɛko njɛnkɔsutɛnɛ

mə. ³² Kə pəyənə fə ti-ε, njanşərəbələnə, wəbə wəka afum wul wəco (10.000) pasom nda wəbə wəka afum wul wəco mərənj (20.000) wəko njanşəsutənə mə, nte pəmar pəkət ta nşəsutənə mə. ³³ Awa, mənə nwe o nwe məntəce ca yəko məyo mə, məfətam kəyənə wəcəpse kem darənj.»

*Mer mme mendejce mə
(Mt 5:13; Mk 9:50)*

³⁴ «Paka pətət pə mer məyənə, mba kə mer mendejce-ε, ak' antam mi kəbətse-ε? ³⁵ Mer mendejce məfətəse tēm tatəko antəf, məfətəse njek-cek ya yəbəf, mənə pagbal mi dəyika. Mənə nwe mənyə lənas məc-ne mə, mənə ti!»

15

*Capafə ca ankesiya nne njenasəle, k'anəjk sə
ni mə*

(Mt 18:12-14)

¹ Abanəs dut kə afum aciya njalətərne Yesu kəkə-cənjək kə. ² AFarisi kə acicəs a sariyə njac-cəpənə: «Fum wəkawə enşelənə aciya, pəwosə kadi yeri kə nja.»

³ Mba kə Yesu oluku nja capafə nce: ⁴ «Nəna afum akanə daco, anə njyo njkesiya tasar tin (100), a njin njəsələr kə, a pəsak yəko 99 dətegbərə kəkə-ten njin njəkə njəsələr kə mə, hanj pənənjə nj-ε? ⁵ Kə wəkayı njəkə pənənjə nj-ε, pəgbanjne nj amera njəbotu disre, ⁶ njc-kəna-bərə nde ndəran, ewe anapa ən kə ande ən nde ndəran, pəluku nja: «Nəwoləs kə ina, bawo inənjə ankesiya njem njəkə njenasələr'im mə.» ⁷ Ic-lok'un: Pəbotu pənjə-yəf dərənj teta fum wəkin nwe njəkə-səkpər amera pəcəmə dəpə dolompu darənj mə, pətas teta afum 99 anə njantəmar kəsəkpər mərə, bawo njalomp mə.»

*Capafə ca pəsam gbəlej mpe penasəle,
k'anəjk sə pi mə*

⁸ «Kə pəyənə fə ti-ε, wəran wərə njyo pəsam gbəlej wəco, a gbəlej bin bəsələr kə ta omot lamp, ta efənj kələ, ta entən pi bel-bel, hanj pənənjə pi mə? ⁹ Kə wəran nwe enənjə pəsam gbəlej mpe-ε, enjə anapa ən, kə ande ən, pəluku nja: «Nəwoləs kə ina bawo inənjə pəsam gbəlej mpe penasələr'im mə.» ¹⁰ Ic-lok'un, pəbotu pəyi mələkəe a Kanu daco teta fum wəciya wəkin gbonj nwe enşəkpər amera pəcəmə pəlompu darənj mə.

Capafə ca wətsmp wəsəle, k'anəjk kə sə mə

¹¹ Kə Yesu oluku sə: «Fum wəbəma enayə awut arkun mərənj. ¹² Kə wəkə efətə mə, oluku kas: «Papa məsənj'im da pəmar idəsətə kə kam mə.» Kə kas eyer daka dən awut ən akanə mərənj daco. ¹³ Nte mataka mepic mejcepər mə, kə wan wəfət ençaməs daka dəkə enasətə mə fəp. K'osumpər dəpə k'ənəkə pəbələ, atəf njocuru. Nde enəkə pəyi yama-yama pəc-ləsər-ləsər daka dəkə enayə mə. ¹⁴ Nte wan nwe elip kədi daka dən mə, kə

dor dəpənj dəmbərə atəf njanəkə enayi mə, kə ca yonçop kəbut kə. ¹⁵ K'ənəkə pəyi nda fum wəbəma wəka atəf njanəkə, wəkə enasənj kə kəkək ka səp yən mə. ¹⁶ Wan nwe pəfanj kədi yeri ya səp, mba ali fum enasənj fə kə yi. ¹⁷ Awa, k'eyefe kəcem-cəmmə teyi tən, k'olokunə: «Fum cəke njayi kəbəc ndena papa kem anə njayə cəcom cələram mə, a ina ic-fine nno dor. ¹⁸ Kəyefe k'inder ikə ndena papa kem ikə iloku kə: Papa inçiya Kanu, k'inçiya sə mənə. ¹⁹ Imbut pələli mpe pəmar məsumpər'em pəmə wan kam. Mba məsumpər'im onj pəmə wəbəc kam.» ²⁰ Kə wan nwe elk dəpə k'olokus ndena kas.»

«Dəsərəbələ, kə kas enənjə kə, kə nənəfər dəpənj dosumpər kə. Kə kas eyekse kəkə-fayənə kə, k'ənəpsərne kə dəkilim, k'ocup kə. ²¹ Kə wan oluku kə: «Papa, inçiya Kanu, k'inçiy'am, pəmar fə sə məsumpər'im pəmə wan kam.» ²² Mba kə kas kəluku acar ən: «Nəkere duma dətət nəbər kə! Nəbər kə kurunde dətələr, nəsənj kə cəfta! ²³ Nəkere tana tetifi təkə, nədif pi. Padi yeri, pəwoləs! ²⁴ Bawo wan kem wəkawə nənjanjə mə, enafi, mba olukus sə kəder doru! Enasələ, mba inənjə kə sə! Kə njayefe kəwoləs. ²⁵ Tənətənjne Coco pəyi dale. Nte wəkəkə ender pələtərne kələ kənan mə, k'ene təkə anfer pəc-pise mə. ²⁶ Kə Coco ewe wəcar wəkin k'eyif kə tes nte teyi kələ kənan mə. ²⁷ Kə wəcar oluku Coco: «Wenç'am eder, mba nte olukus katammə disre mə, itə papa kam endife tana petifi pəkə.» ²⁸ Kə pəntele Coco nwe, ta efənj sə kəbərə dəkər-ε. Kə kas owur kəkə-lətsənə kə. ²⁹ Mba kə wan wəcəkə-cəkə nwe oluku kas: «Meren mələram mə mame, iyi'am darənj ic-bəc'am pəmə wəcar, ali dəsək din ingbəkəl fə mosom mam, mba ali dəsək din sə mənə məsənj f'em tir idif səwoləs kə anapa'em. ³⁰ Mba nte wan kam wəkawə ender mə, nwe njəkə pələsar-ləsər daka dam kə aran ayama-yama mə, nkon tanj məndife kə tana petifi pəkə!» ³¹ Kə kas kəluku Coco, «Mənə wan kem, səna eyi de kə mənə, daka nde o nde iyə nno mə, dam də! ³² Mba pəmar yati pəboc kasata, pəwoləs: Bawo wenç'am wəkawə mənjənəkə mə, enafi, k'olokus sə kəyi doru; enasələ, k'anənjə kə sə.»»

16

Capafə ca wəcəmbər-cəmbər daka

¹ Kə Yesu oluku acəpse ən darənj mə: «Fum wəka daka wələma enayə wəcəmbərə-cəmbərə daka, k'ander payəmsənə kə, a enşəsər-ləsər daka da wəbə kon. ² Kə wəbə nwe ewe kə, pəc-loku kə: «Cəke cə ine te tam-ε? Məsənj'em kəcərə təkə məncəmbər-cəmbər daka dem mə, bawo məfəsə-yənə wəcəmbərə-cəmbər daka dem.» ³ Kə wəcəmbər-cəmbər daka nwe olukunə dəbəkəc: «Cəke cə indey-ε, bawo wəka daka nwe oluku kəwur'em

kəcəmbər-cəmbər daka dən? Iyo fə fənəntər kədəyone wəbifti antəf, ilapərne sə kəc-tola. ⁴ Inçərə onj nte indeyo, a afum njaran'im wəlo wənan disre kə wakawə owur'em kəcəmbər-cəmbər daka dən-ε. ⁵ Kə wəcəmbər-cəmbər daka nwe fum wəcəkə-cəkə wəkə enatəmpərə wəbe kən debe mə. K'eyif kə: «Çəke cə mantəmpərə wəbe kem debe-ε?» ⁶ Kə wəkəkə oloku kə: «Moro m'olif cokos tasar tin (100).» —«Awa, məlek areka, mənə məciç: 50.» ⁷ K'eyif sə wələma: «A mənə-a, çəke cə mantəmpərə-ε?» Kə wəkəkə oloku: «Malə busul tasar tin (100).» —«Awa, mənə məlek areka, məciç 80.» ⁸ Kə wəka daka nwe onkor-koru wəcəmbərə-cəmbərə kən daka wətəlomp nwe nte onkət bel-bel mə. Awa, afum a doru njarçərə kəyo mes tarjan pətas aka njarone aka pəwanjəra mə.»

⁹ Kə Yesu onçər: «İç-lok'un: Nətene daka dətəsək anapa, itə onjə onjə kə dendelip-ε, pabar'un nde nəkəyi doru o doru mə. ¹⁰ Mənə nwe anjar teta tes tefet mə, antam sə kəlan'əm teta tes tərən. Mənə nwe məntəlomp teta tes tefet mə, məfəlomp teta tes tərən. ¹¹ Kə məntəlomp kəcəmbər-cəmbər ka daka dətəsək nde deyī doru dandə mə, anə endesən'əm kəcəmbər-cəmbər ka daka dosoku-ε? ¹² Kə məntəlomp teta daka da fum-ε, anə endesən'əm nde dəyone dam mə-ε? ¹³ Ali wəçar wəkin ofətəm kəbəcə abe mərən. Kə pəyi ti-ε, enter wəkin pəbətər wəka mərən; kə pəyone fə ti-ε, pəçənkəle wəkin ta ençənkəle wəka mərən-ε. Nəfətəm wəbəcə Kanu kə pəsam.»

*Moloku mənənkəsal ma Yesu
(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)*

¹⁴ AFarisi, anjə njarəbətər pəsam mə, kəne ka moloku mame, kə njarəfə kəfani Yesu. ¹⁵ Kə Yesu oloku nja: «Nənə, nənçəmbərne afum alompu nno awenç'un anja njarī mə, mba Kanu kənçər'on bəkəc; bawo nte afum njarəpene dərənç mə, itə Kanu nkən ençə. ¹⁶ Tem ta sariyə sa Musa kə yecicə yecempi ya adənç a Kanu tenawon hanj tem ta Sanj. Kəyefə onj tem tatəkə, k'ançop kədənç moloku mətət mə **dəbe da Kanu**, nwe o nwe kəsəp k'endə kəberə ka di. ¹⁷ Mba pəfəfərəne kəm kə antəf kəsəl, pətas tofo tefet ta pecic pin* pa sariyə kətəmpene. ¹⁸ Mənə nwe mənçə wəran kam mənənçə sə wələma mə, məyi kiciya kəpən disre.† Mənə nwe mənənçə wəran nwe wos ençə mə, dalakə də nəyi disre.»‡

Çapafə ca wəka daka kə Lasar

¹⁹ «Wəka daka wələma ənayi, pəc-berne yamos yətət, yeyençī kəway; dəsək o dəsək pəyi pətət disre, pəc-di yerī yətət. ²⁰ Kələ kən kirin, fum wətəyo daka o daka wələma, nwe anç-we Lasar mə, pəyo ruñç, pəfəntərə

kusunjka kən. ²¹ Lasar nwe pəfanj kəc-wətəs yerī nwe yəntəmpene-tempe ne aməsa dəntəf nja wəka daka nwe mə, pədi. Mba kə cen yender yec-nəntas ruñç yon. ²² Kə Lasar efi, kə mələkəe mender məlek kə, kə mənjəkəre kə kəkə-njesəm nde Abraham kəsək. Kə wəka daka nwe ender pəfi, k'awup kə. ²³ Nde kəfo nkə afi njarçə mə, kə wəka daka eyekti fər; k'enənç pəbələ Abraham kə Lasar pəc-njesəm kə kəsək. ²⁴ Kə wəka daka nwe onkulərne: «Papa Abraham, məyən'em nənəfər! Məsom Lasar pəğbət telər tən dərōmum pəder pəçənçəs'im temer; bawo kətər k'inde nno nənç dandə.» ²⁵ Kə Abraham oloku kə: «Wan kem, məçəm-çəmne a mənəsətə daka dam nte mənayi doru mə, kə Lasar nkən osətə pəçuy kiyi kən doru. Ndəkəl onj, kənjesəm k'eyi, mənə məyi sə dəmne pəçuy. ²⁶ Kə təyefə dəndə-ε, dobo dərən deyī su dəcə kə nənə nte tərənçə nwe enjar kəcəpər pəder nno səyi mə, ta entam-ε.» ²⁷ Kə wəka daka nwe oloku: «İletsən'am, Papa, məsom Lasar nde kələ ka papa kem. ²⁸ Bawo, iyə di awenç anja kəcəmət, Lasar pəkə pəloku nja nte teyi nno mə, nte tərənçə ta nja sə njadeder nno pəçuy pampe pəyi mə.» ²⁹ Kə Abraham oloku: «Ala, awenç'əm anja njarçə Musa kə adənç a Kanu; njarçənkəl nja.» ³⁰ Kə wəka daka nwe oloku Abraham: «Ala, Papa, kə fum eyefə nno afi njarī mə pəkə pəlokkələr nja-ε, njarənçpər mərə njarçəmə pəlompu dərənç.» ³¹ Kə Abraham oloku kə: «Kə njarənçənkəl Musa kə adənç a Kanu, ali fum eyefə nno afi dəcə, njarfəkə-çənkəl wəkəyi.»»

17

*Kiciya kə njarənçə
(Mt 18:6-7; Mk 9:42)*

¹ Kə Yesu oloku açəpse ən dərənç: «Pəfətam kəyi ta mes meyi mne məsənçə fum kəciya mə. Mba pələç pəyi wəkə onjə onjə ti mə. ² Pəfəfərəne kəkot wəkəyi tasar tərənç dəkilim pagbal kə dəkəba, kə pəyone wəkəyi pəsənçə wəfəfər wəkin kəlonç-ε*. ³ Nəkəmbərne bel-bel! Kə wənç'əm ençiya-ε, məğbənj-ğbənjər kə; **k'əsəkpər amera pəçəmə pəlompu dərənç-ε**, mənarənçəne kə. ⁴ Kə wənç'əm ençiy'am çəmət-mərənç dəsək din disre-ε, a pəluksərne kəder'əm çəmət-mərənç pəc-lok'əm: «Kəsəkpər k'inder amera few, inçəmə pəlompu dərənç-ε,» mənarənçəne kə.»

⁵ Kə asom a Yesu dərənç nəloku Wəbe: «Məberene su kəlan!» ⁶ Kə wəbe oloku nja: «Kə nəntəmər kəlan nkə kəyi pəmə tənğben tefet mə, nəntəm kəloku kətək nkə: Məğbukte nno məkə məçəmə nde dəkəba, kətək kanjə kəyo təfanj tonu.»

* **16:17** itə əyone çəsomə «sigire» † **16:18** dalakə də nəyi kə wəran wəkəkə ‡ **16:18** dalakə də nəyi * **17:2** pəsənçə fum wəfəfər kəciya

7 «Nana akanje daco, ano oyo wacar nwe embifti, ko poyone fe ti wakayi pac-kek, a pac-kona-yefe dale, peloku ko: «Mader katena mader mande demesa!» 8 Nte onjoku ko mo: «Molompas'em yeri yem, maberne duma masonjim yeri, han ilip kedi yeri imun; k'ilip-e, mana maedi yeri mamun.» 9 Waka wacar kaka enyeyek-yekas ko bawo oyone ko mes mako efan mo ba? Ala! 10 Tin tayi to ko nana, ko nalip k'oyo mes mako afanar'un mo fap-e, naloku: «Acar gbaceram no sayone; nte pamar su kayo mo, to sayo.»

Yesu katamas kan aka sen waco

11 Yesu eyi kaka Yerusalem, ko Yesu eyefe kcalali atof na Samari ko na Kalile daco mo. 12 Eyi kabere tadare toloma, ko afum waco aka sen aloma nander nafayne ko; ko njanceme pabale. 13 Ko njampene sim nac-loku: «Yesu, Wakirin, mayone su nonofar!» 14 Nte Yesu enajik na mo, k'oloku na: «Nako namentarne alonje nde kelo kaporj ka Kanu.» Afum anje njayi kako, ko poyone fo nasak a ko njandebere di. 15 Nte wakin enajik fo entamne mo, k'oluksarne pac-cam debeki da Kanu dim daporj. 16 K'efantere dantof, k'osumpar Yesu wacak, k'eyek-yekas ko.† Fum wakako, wSamari enayi. 17 Ko Yesu eyif ko: «Baf asakas afum anje waco? Deke alapas anje camat-manjale njayi-e? 18 Ali wakin enjcem-cemne fe kaluksarne **podecam debeki da Kanu**, mene wacikara wakin wakawa?» 19 Ko Yesu oloku ko: «Mayefe mako, kolan kam kayac'am.»

Kader ka debi da Kanu (Mt 24:23-28,37-41)

20 Nte aFarisi njayif Yesu tem nte **debi da Kanu** dendeder mo, k'oloku na: «**Debi da Kanu** dofoder pagbatne di fap. 21 Afakule di, Idende nno!» «Idako nde!» Bawo **debi da Kanu** nana no deyi daco.»

22 Nte Yesu elip kaloku na ti mo, k'oloku accepse on daraj: «Dasak dendebap nde nandefan kenanjk dasak din da Wan ka fum mo, mba nafsoso-najik di. 23 Andelok'un: «Eyi nno!» ko poyone fe ti-e «Eyi nde!» Ta nadeko di, ta nadeyeksarne kako ka di. 24 Pamo toko pamot ponmot a poyo wanjara darenj kayefe kasak kin han na meran mo, tatoko to Wan ka fum endeyi ko dasak don. 25 Mba mene patoro paporj kares, afum a tem tante njawenas ko. 26 Toko tenacepar tem ta Nuha mo, tendecapar so dasak da Wan ka fum. 27 Afum njanc-di yeri, nac-mun, arkun ko aran nac-nenjene, han dasak nde Nuha enabere debil mo: Ko domun delaram dender nde denamalak ca fap

mo.‡ 28 Pandeyi pamo tem ta Lot. Afum njanc-di yeri, nac-mun, nac-way, nac-camas, nac-bof, nac-cambor walo. 29 Mba dasak nde Lot owur Sodom mo, nenj ko parbalo yenatuf Sodom ko yemalak ca ya di fap.§ 30 Iti pandeyi dasak nde andementar Wan ka fum mo.»

31 «Dasak dadako mana nwe manji deker, ca yam yeyi dukalo mo, mafotam kabere malek yi. Mana nwe tembap dale mo, mafotam kaluksarne kelo kam nde dare. 32 Nacem-cemne waran ka Lot.* 33 Mana nwe mandesep kakekas kayi doru kam mo, kandesalpar'am, ko mana nwe kanasalpar mo, mandesato ki. 34 Ic-lok'un: Pibi papoko, afum meran njandefantere kafanc kin, pasumpar wakin pasak wako; 35-36 aran meran njandeyi kaco kirir kin, pasumpar wakin pasak wako.† 37 Ko accepse on daraj njayif ko: «Deke tatoko tendeko-yi-e, Wabe?» Ko Yesu oloku na: «Nde pefi peyi mo, difo yofan yonlonkan.»

18

Capafu ca waran nwe wos efi mo, ko waboc kiti

1 Ko Yesu oloku na capafu, kamentar na fo mene **nac-lok-lokar Kanu** tem o tem ta dis dalal na. 2 K'oloku: «Dare doloma denayi doyo waboc kiti nwe enato kac-nese Kanu mo, ali fum ta elelas-e. 3 Dare dadako doyo so waran watalo waloma nwe enj-der pac-loku ko: «Maboc'em kiti ko wayefarene kem daco!» 4 Ko waboc kiti nwe efatar ko han, k'ende palokune debakoc: «Ali nte intocare Kanu, ta ilelas nwe o nwe mo; 5 nte waran nwe wos efi, alalas'im dis mo, iboce ko kiti ko wayefarene kon daco, nte tendesone ko katogbokare-gbokare so kader mo, padenanjane kalalas'im dis mo.» 6 Ko Wabe Yesu onocor: «Nacanjkal nte waboc kiti watalomp onjoku mo. 7 Kanu nkon ofodeko-boce afum on anje kiti ba, anje njambokar ko pibi ko dan mo? Endesone na kawon kakar ba? 8 Ic-lok'un: Ofodesone na kawon kakar, endeboce na kiti katona-katona. Mba ko Wan ka fum endeder-e, endebap kolan doru ba?»

Capafu ca waFarisi ko wawer as dut

9 Ko Yesu oloku so capafu nce afum aloma anje njanacem-cemne kalomp, a nac-fafaras ako mo: 10 «Ko afum meran njampe kaka-tola Kanu nde **kalo kaporj ka Kanu**; wakin nwe poyone waFarisi, wako poyone wawer as dut. 11 WaFarisi nwe pacame pac-lok-lokar Kanu debakoc nte: «Kanu, iyek-yekas'am* nte intoyi pamo afum alapas ako njayone

† 17:16 «k'eyek-yekas ko» = «k'eyif Yesu nawali teta katamas kon.» ‡ 17:27 Dakacop 6:9-7:24 § 17:29 Dakacop 19:24 * 17:32 mamaman Dakacop 19:26 † 17:35-36 Andenar yeyicas yoloma [Arkun meran njandeyi dale din dayi, pasumpar wakin pasak wako.] * 18:11 «iyek-yekas'am» = «iyif'am nawali teta. . . »

abanəs ca ya afum mə, ta ɲalomp, ɲac-sumpər dalako, kə intəyi pəmə wəwerəs dut nwe mə. ¹² Kəmerəɲ k'ɲnsuɲ dəsək doluksər disre, ic-səɲ sə farilə fəp fa yəsətə yem. ¹³ Wəwerəs dut nwe nkan pəcəmə pəbəl, pəc-nesə kəyektı fər darəɲc yati, mba pəc-sut-sutnə abəkək kəc-loku: «Kanu mənjanɲen'em, ina wəciya!» ¹⁴ Ic-lok'un: Fum wəkako ɛnalomp nno Kanu kəyi mə, a k'endelulus nde ndarən; mba wəFarisi ɛnalomp fə nno Kanu kəyi mə. Nwe o nwe ɛləknə, andetorə kə; nwe o nwe otontnə, andepənə kə.»

Yesu kətolanə kən awut afət
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ Afum ɲac-kərə Yesu ali cənaka nte tɲəsəɲə pəc-dənɲər ɲa waca pətolanə ɲa mə. Nte acpse ɔn darəɲ ɲanəɲk ti mə, kə ɲaɲgbəɲ-gbəɲər ɲa.

¹⁶ Mba kə Yesu ələtərnənə awut pəc-loku: «Nəcə awut ɲader nno iyi mə! Ta nəməne ɲa, bawo **dəbɛ da Kanu**, aɲə ɲayi pəmə awut mə, ɲayə ɲi. ¹⁷ Awa! Ic-lok'un nwe o nwe ɔntəbanɲ **dəbɛ da Kanu** pəmə wan wəfət mə, əfəberə ɲi disre few!»

Wərkun wəka daka delarəm
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Kə wəbɛ wələma eyif kə: «Wəbɛ wətət, cəke cə pəmar'im kəyo, isətə kəyi wəyəɲ katina-ɛ?» ¹⁹ Kə Yesu eyif kə: «Ta ake tə mənwen'em «Wətət»-ɛ? Ali fum əyənə fə wətət, mənə Kanu gbəcərəm. ²⁰ Məɲcərə mosom ma Kanu: Ta məsumpər dalako; ta mədif fum; ta məkiyə; ta məbanɲə fum yem disre; mələləs akombərə am- papa kam kə iya kam.» ²¹ «ɲɲcəmə maməkə fəp darəɲ kəyɛfə nte ɲafətə mə,» fum wəkako pəc-loku. ²² Nte Yesu ene kə dim mə, k'oloku kə: «Awa tes tin tobət'am: Macamas daka dam, məyer pəsam pəpəkə atəyo daka, məndəkə-sətə daka dəpəɲ nde darəɲc. Kə tɛyɛfə dənda-ɛ, məder məcəps'em darəɲ.» ²³ Nte fum nwe ene moloku ma Yesu mə, kə abəc ɲəmbərə kə, bawo ɛnayə daka delarəm. ²⁴ Nte Yesu ɛnəɲk kə abəc ɲəmbərə kə mə, k'oloku: «Pəɲcuca aka daka kəberə ka **dəbɛ da Kanu** dəntəf. ²⁵ Pəfəfərənə yəkəm kəberə ka abi ɲa tɛsəmbɛ pətəs wəka daka kəberə ka **dəbɛ da Kanu** dəntəf.» ²⁶ Aɲə ɲaɲc-cəɲkal Yesu mə ɲayif kə: «Anə antam oɲ kəyəc-ɛ?» ²⁷ Kə Yesu oloku ɲa: «Nte tentambər afum mə, Kanu kəntam ti.» ²⁸ Kə Piyer oloku: «Səna səsək daka dosu kə səɲcəm'am darəɲ.» ²⁹ K'oloku ɲa: «Awal Ic-loku nu kanɲe: Fum eyi fə, nwe ɲɲsək kələ kən, wəran kən, wəɲc, akomənə ɔn, kə awut ɔn tətə **dəbɛ da Kanu**, ³⁰ ta wəkayı ɲkəsətə pələram doru dandə, kə dekiriɲ nde aɲkəyi wəyəɲ katina mə.»

Yesu ɛndəɲk ta maas defı dən kə kədəyɛfə kən afı daco

(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

³¹ Kə Yesu ɛlək Asom ɔn wəco kə mərəɲ, k'oloku ɲa: «Yerusalem andepə. Mes mme adəɲk a Kanu ɲanacıs tətə Wan ka fum mə fəp, mendeke-yi. ³² Bawo andeko-bər kə atəyənə Suyif dəwaca; andeko-fanı kə, andeko-tərəs kə, andeko-yuksər kə lin, ³³ andeko-sutə kə tərəɲkən, a padedif kə. Tataka ta maas ta defı dən, pəyɛfə afı daco.» ³⁴ Mba Asom ɔn ɲanane fə ti tələm o tələm. ɲanacərə fə nte tatəkə toloku mə.

Yesu kətaməs kən wətəɲəɲk
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵ Nte ɲayi kələtərnə Yeriko mə, tətəɲnə wətəɲəɲk wələma pəndə dəpə kəsək pəc-tola. ³⁶ K'ene pəkət pə kənay, k'eyif daka nde dender mə. ³⁷ K'aloku kə: «Yesu wəka Nasaret eyi kəcəpər!» ³⁸ K'ɲkularnə: «Yesu wəkə† Dawuda məyən'em nənəfər!» ³⁹ Aɲə ɲanasol kə Yesu ɲayi kə tekiriɲ mə, ɲayɛfə kəgbəɲ-gbəɲər kə a pəcəɲk, mba wəkako pəc-ɲaɲkənə kəkule-kule: «Wəka Dawuda məyən'em nənəfər!» ⁴⁰ Kə Yesu ɛɲcəmə, k'osom a pakərə kə fum nwe. Nte ələtərnənə kə mə, k'eyif kə: ⁴¹ «Cəke cə mafan a iyən'am-ɛ?» K'oloku: «Wəbɛ, iluksərnə sə kənəɲk!» ⁴² Kə Yesu oloku kə: «Maluksərnə sə kənəɲk! Kələɲ kam kəyəc'am.» ⁴³ Gbəɲcana bəbəkə kə fum nwe ɛnəɲk, k'eyɛfə k'ɛɲcəmə kə darəɲ **pəc-cam debeki** da Kanu. Nte afum fəp ɲanəɲk tatəkə mə, kə ɲayɛfə kəkorku Kanu.

19

Yesu kə Sasey

¹ Nte Yesu ɛmbərə Yeriko mə, k'ɛɲcalə dare. ² Awa, kə fum wələma, nwe aɲc-we Sasey, nwe ɛnayənə wəbɛ ka aweras dut, pəyo daka delarəm, ³ pəc-tən kəcərə fum nwe aɲwe Yesu mə; mba ɲc-tam fə ti, bawo afum ɲanala, nkan pəbumpsənə. ⁴ Kə fum nwe ɲcɲepər kiriɲ k'ɲkə pafarəɲk dəkətək nte təɲsəɲə kə kənəɲk Yesu mə, bawo dif' enəkə kəcəpər. ⁵ Nte Yesu ɛmbər kətət kanjə dəntəf mə, k'eyektı fər k'ɛnəɲk fum nwe, k'oloku kə: «Sasey məkufə mator; bawo nde kələ kam ɲkə məkə iyi.» ⁶ Kə Sasey ɛmbəlkər kətor, k'ɛmbanɲ Yesu pəbotu disre. ⁷ Nte afum ɲanəɲk ti mə, kə ɲayɛfə kəcəpənə, ɲac-loku: «Ndena fum wəciya ɲkə pəyi.» ⁸ Mba Sasey nwe ɛnacəmə wəbɛ fər kiriɲ mə, oloku: «Wəbɛ, indəsəɲ atəyo daka daco da kəsətə kem; nwe o nwe ɲanəɲkanə kəbanɲər pələram mə, indəsəɲ wəkayı kəmanjələ ka təkə ɲabanəɲər kə mə.» ⁹ Kə Yesu oloku kə: «Məkə, Kanu kəyəc aka kələ kanjə, bawo məna sə wəka Abraham məyənə! ¹⁰ Bawo

† 18:38 «Wan ka Dawuda.» Ti təyənə tokule ta a Yisrayel = «wəyəc kəɲan.»

Wan ka fum ender kadedeten ko kayac ka anje njanasole ma.»

Capafɔ ca mɛnjɛcambɛl ma kema (Mt 25:14-30)

11 Afum nɔayi kɛcaɲkɛl Yesu. Ko Yesu ɔnɔcar capafɔ calama, bawo njanalɔtɛrne Yerusalɛm, afum nɔac-cɛm-cɛmne a **dɛbɛ da Kanu** dɔɲkɔwur gbɛɲɔcana babɔko. 12 Ko Yesu oloku: «Fum wɛtɔt tokom wɛlɔma, ɛnaye fɛ k'ɔɲkɔ ataf nɔbol-bolu kɛko-ten dɛbɛ a pɛdɛder. 13 Ko fum nwe ewe acar ɔn wɛco, k'ɔsɔɲ nɔ nwe o nwe kɛmɛ kɛpɔɲ kin, k'oloku nɔ: «Nɛc-kafɛle-kafɛle ki waca haɲ ic-der.» 14 Mba afum aka dare dadɔko njanater ko, ko nɔsom kɛko-loku nde fum nwe ɔɲc-ko kɛten dɛbɛ ma: «Sɛfaɲ fɛ a fum wɛkawɛ pɛyɔnɛ su wɛbɛ!» 15 Ko fum nwe ɔɲkɔ pɛsɔtɔ dɛbɛ, nte olukus ma, k'ewe acar ɔn anje wɛco kɛdɛcɛre nte nwe o nwe ɛɲkafɛli-kafɛli waca ma. 16 Ko wɛcar wɛcɔko-cɔko ender, k'oloku: «Wɛbɛ, isɔtɔ wɛco wa kema kɛɲkɔ mɛnasɔɲ'im ma.» 17 Ko fum nwe oloku: «Tɛntɛsɛ, wɛcar wɛtɔt mɛyɔnɛ, bawo mɛlɔmp tɛta tɛs tɛfɛt, indɛsɔɲ sɛdare wɛco mɛyɔnɛ wɛbɛ kɛɲan.» 18 Ko wɛcar wɛka mɛrɛɲ ender, ko wɛkakɔ oloku ko: «Wɛbɛ, kɛcamat ka kɛɲkɔ mɛnasɔɲ'im ma, k'isɔtɔ.» 19 Ko fum nwe oloku sɔ wɛkakɔ: «Isɔɲ'am sɛdare kɛcamat, mɛyɔnɛ wɛbɛ kɛɲan.» 20 Ko wɛlɔma ender pɛloku: «Wɛbɛ kema kam kɛɲkɛ, inafɔktɛr ki dɛkaloto kɛtɔt imɛɲk. 21 Bawo inanes'am nte mɛɲcɛca mes ma: Mɛɲlɛk mɛpɛ mɛntɔboc ma; mɛtɛl nde mɛnatɔ-bɔf ma.» 22 Ko fum nwe oloku wɛcar kɔn: «Moloku mam m' indɛkit'am, mɛna wɛcar wɛlɛc! Mɛnacɛre a ɲcɛca; k'ɲlɛk mɛpɛ intɔboc ma, ic-tɛl da intɔbɔf ma. 23 Ak' ɛnasɔɲɛ nte mɛnatɔ-bɔs-bɔsɛr pɛsam pɛm ma, ko nte ilukus ma, k'ɲɲkɔ iban pi padɛɲɛrɛn'em kɛntaɲgbɛ?» 24 K'oloku afum ako nɔnɔayi di ma: «Nɔbanɲɛ ko kema kɛɲkɔ nɛkɛnɛ ki wɛko ɔsɔtɔn'em wɛco ma.» 25 Ko afum nɔloku: «Wɛbɛ, wɛkakɔ ɔsɔtɔ wɛcɔ!» 26 Ko fum nwe oloku nɔ: «C-lok'un: Mɛna nwe mɛyɔ ma, ambɛrɛnɛ sɔ mɛna wɛkayɛ. Mba mɛna nwe mɛntɔyɔ ma, ambanɲɛ'am ali dɛpic pɔko mɛyɔ ma. 27 Ta mɛrɛɲ tayɛ, nɛkɛr'em atɛr'em anje njanatɔ-faɲ a ɲyɔnɛ nɔ wɛbɛ ma, nɛfay nɔ mɛra fɛr yem kirɲ.»

Yesu kɛko kɔn Yerusalɛm (Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Saɲ 12:12-19)

28 Nte Yesu elip kɛloku afum moloku mamɔko ma, k'osumpɛr dɛpɔ afum kirɲ kɛko Yerusalɛm. 29 Nte Yesu slɔtɛrne sɛdare sa Bɛtfase ko Betani ma, kɛca ka tɔrɔ tɔko aɲwɛ Tɔrɔ ta Olif ma, ko Yesu osom acɛpsɛ ɔn darɛɲ mɛrɛɲ. 30 K'oloku nɔ: «Nɛko nde dare nde antɛfɛrne ma, ko nɛɲkɛbɛrɛ-ɛ, nɛɲkɛbɛr di sɔfale sɛfɛt pakot si, nɛsɛ fum o fum ɛntatɔ-nde ma. Nɛsikɛli si, nɛkɛrɛ. 31 Ko fum eyif nɔ: «Ta ake tɔ nɛɲsikɛle si-ɛ?» Nɛloku ko gbɛcɛrɛm: «Bawo Wɛbɛ ɛfaɲ si.»

32 Ko afum anje anasom ma nɔɲkɔ, ko nɔɲkɔ nɔbɔp sɔfale sɛfɛt pakot si pɛmɔ tɔko Yesu ɛnaloku nɔ ma. 33 Nɔayi kɛsikɛli sɔfale sɛfɛt, ko asɛrka nɔyif nɔ: «Ta ake tɔ nɛɲsikɛle sɔfale sasɔko-ɛ?» 34 Ko acɛpsɛ ɔn darɛɲ mɛrɛɲ anje nɔloku aka sɔfale: «Wɛbɛ ɛfaɲ si.» 35 Ko afum anje nɔɲkɛnɛ Yesu sɔfale sɛfɛt nɛsɛ, ko nɔɛndɛnɛsɛr si suma sɛɲan, ko Yesu ɛndɛ si kɛrɔɲ. 36 Tɔko ɔɲc-ko kirɲ ma, itɔ afum nɔɲc-pɛrɛ ko suma sɛɲan dɛpɔ. 37 Nte nɔɛlɔtɛrne Yerusalɛm nde pɛtɛmbɛlar pa Tɔrɔ ta Olif ma, ko pɛmbɔt kɛnɔy kɛɲkɔ kɛnacɛpsɛ ko darɛɲ ma fɛp. Ko nɔyɛfɛ kɛkɔr-koru Kanu pɛpɔɲ, bawo njananɔɲk **mes mɛwɛy-wɛy mme Kanu kɛmmentɛr ma.** 38 Ko nɔac-loku:

«Kanu Kɛpɔɲ kɛpɔcɛ pɛtɔt wɛbɛ nwe ɛndɛrɛnɛ tewɛ tɔn ma!

Pɛforu pɛyi darɛɲc,

ko **pɛmot pa pɛlɛl pa dɛbɛ dɔn** pɛyi darɛɲc!»

39 AFarisi akin akin ako nɔnɔayi kɛnɔy kɛɲkɔ dɛcɔ ma, nɔloku Yesu: «Wɛbɛ, mɛloku acɛpsɛ am darɛɲ nɔacɔɲk!» 40 Ko Yesu oloku nɔ: «Ko nɔɲcɔɲk-ɛ, masar mɔɲkɛle-kɛle!»

Yesu kɛbɔk kɔn tɛta Yerusalɛm

41 Nte nɔɛlɔtɛrne Yerusalɛm, a ko Yesu ɛnɔɲk dare ma, nɔloku Yesu: «Wɛbɛ, mɛloku tɛta di, 42 k'oloku: «Yerusalɛm, mɛna ɛɲcɛrɛ mɔko tɔko aɲyɔ pasɔtɔ pɛforu ma! Mba ndɛkɛl tatɔko tɔɲgbɔpɛn'am, mɛfɔtam ti kɛnɔɲk. 43 Bawo dɔsɔk dɛndɛder ndɛ atɛr'am nɔɛndɛnɔɲkɛr'am kande, nɔkɛl'am, a nɔdɛwɛpɛrɛn'am waca fɛp ma. 44 Nɔandelɛsɛr'am haɲ awut am, ali tɛsar tin nɔfɔdɛsakɛr'am mɛpɛ pɛndɛrɛnɛ pɛlɔm ma, bawo mɛnacɛrɛ fɛ tɛm nte Kanu kɛnɔader kɛmar'am ma!»

Yesu kɛbɛrɛ kɔn nde kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu (Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Saɲ 2:13-22)

45 Nte Yesu ɛmbɛrɛ nde **kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu** ma, k'ɛyɛfɛ kɛbɛlɛs acamas. 46 K'oloku nɔ: «Dɛyɛcɛs Kanu kɛloku: «Kɛlɔ kɛm, tofo nde **ɲɲlɔk-lokɛr Kanu** tɔ, mba nɛna nɛɲkafɛli ki aɲgbɔɲcan nɔyɛ akiyɛ nɔɲgbɔpɛnɛ ma.»»

47 Dɔsɔk o dɔsɔk Yesu ɛɲc-taksɛ afum dandɔ **kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu** dɛsrɛ. Aloɲnɛ apɔɲ, atɛksɛ sariyɛ, ko abeki a dɔtɔf nɔac-tɛn kɛdif ko. 48 Mba ta nɔɲcɛrɛ nte nɔɲyɔ, bawo afum fɛp nɔɲc-cɔɲkɛl moloku ma Yesu, ta nɔfaɲ kɛbɔt ali toloku tɔn tin kɛnɛ-ɛ.

20

Dɛkɛ kɛtam mes ka Yesu kɛyɛfɛ-ɛ? (Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

1 Dɔsɔk dɛlɔma, nte Yesu eyi katɛksɛ afum nde **kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu** ma, pɛc-dɔɲk moloku mɔtɔt. K'aloɲnɛ apɔɲ, ko atɛksɛ a sariyɛ kɛlɛkɛnɛ abeki a dɔtɔf nɔɛmbɛrɛr ko, 2 ko nɔloku Yesu: «Mɛloku su ma sariyɛ nɛsɛ sɛsɔɲ'am kɛyɔ ka mes mame ma, ko pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, mɛbɔɲcɛr su nwe osom'am

kəyɔ ka mi mɔ.»³ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Ina sɔ, k'iyif'un k' inder toloku tin: ⁴ Anɔ ɛnasom Saŋ kədəgbət fum dərɔmun-ɛ, Kanu ba, ka afum?»⁵ Kɔ ɲayɛfɛ kəgbəkələɛ tənjan, ɲac-loku: «Kɔ səluku fɔ Kanu-ɛ, enjyif su: <Ta ake to nənato-lan-ɛ?»⁶ Mba kɔ səluku ndekəl fɔ: «Afum ɲanasom kɔ-ɛ, afum a dɔtɔf fəp ɲaŋcacas su, bawo ɲaŋcərə fəp a Saŋ wədəŋk wəka Kanu ɔ enayɔnɛ.»⁷ Kɔ ɲaloku Yesu: «Səŋcərə fɛ.»⁸ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Ina sɔ ifəbɔŋcər'un nwe osom'im kəyɔ ka mes mame mɔ.»

Capafɔ ca abum dale aleɛ bəkək
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Kɔ Yesu ɛyɛfɛ kəluku afum capafɔ nce: «Fum enabɔf tək yokom dale, k'ɛŋcəmbər yi seke, k'owur k'ɔŋkɔ atɔf ɲələma ɲɛ ɛnakɔ pəwɔn mɔ.¹⁰ Nte tɛm tɛmbəp mɔ, kɔ fum nwe osom wəcar nno abum a dale anɛ ɲayi mɔ, a ɲapoc kɔ yokom yələma ya tak yayəkɔ. Mba kɔ abum a dale ɲasut kɔ, kɔ ɲasak kɔ, k'olukus waca wəsəkər.¹¹ Kɔ fum nwe ɔŋgbəkərə sɔ kəsom ka wəcar wələma; kɔ abum a dale ɲasut sɔ wəkakɔ, kɔ ɲalapəs kɔ, kɔ ɲasak kɔ, k'olukus waca wəsəkər.¹² Kɔ fum nwe osom sɔ wəka maas, kɔ abum a dale ɲambopər wəkakɔ, kɔ ɲambeləs kɔ.¹³ Kɔ wəka dale nwe eyifnɛ: <Cəke cɔ indeyɔ-ɛ? Wan kem nwe imbətər mɔ indesom; tələma ɲaŋkələləs wəkakɔ.>¹⁴ Mba nte abum a dale ɲanəŋk wəkakɔ mɔ, kɔ ɲalokene: <Wədəlek kɛ kən ɔfɔ wəkakɔ. Padif kɔ nte tənɔŋɛ dale dede dɔyɔnɛ dosu mɔ.>¹⁵ Kɔ abum a dale anɛ ɲasumpər wan ka wəka dale, kɔ ɲawurene kɔ dale kəsək kɔ ɲandif.»

Kɔ Yesu eyif acəŋkəl ɔn, «Cəke cɔ pəmar wəka dale nwe pəyɔ ɲa-ɛ?»¹⁶ Kɔ Yesu ɔnɔcər: «Pəmar wəka dale nwe pader pədif abum a dale akakɔ fəp, pəban sɔ dale pəsən abum alɔma.» Nte afum ɲane moloku mme mɔ, kɔ ɲaloku: «Ta tatəkɔ tɛtam kəyi!»¹⁷ Kɔ Yesu ɛŋkəfəli kərə k'ɔmɔmən ɲa, k'eyif: «Cəke cɔ toloku tecic tantɛ toloku ɔŋ-ɛ?»

<Tasar nte acəmbər kələ ɲanace mɔ, ipede pəyɔnɛ ɔŋ tasar mpe posumpər kələ mɔ.>

¹⁸ Nwe o nwe ɛtɛmpɛnɛ pi kəron, ɛntɛpɛ; mənə nwe pɛntɛmpɛnɛ sɔ kəron mɔ, pom-putək'am.»

Abɛ a dine aSuyif kəfaŋ kəŋan kəkəŋkələ-kanjələ Yesu

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹ Atəkɛ a sariyɛ kɔ alonɲɛ apon ɲac-tɛn kətəp kɔ waca tɛm tatəkɔ, bawo ɲanacərə a tɛ tənjan to Yesu ɛnalokɛ capafɔ cacakɔ; mba ɲac-nɛsɛ afum akɔ ɲanayi di mɔ.²⁰ Kɔ ɲayɛfɛ kəkəŋkələ-kanjələ Yesu. Ti disrɛ, kɔ ɲasom afum anɛ ɲanabanɲɛ kəcəŋkəl moloku mən mɔ. Afum ɲanayi anɛ anasom kəkɔ-sumpər

Yesu dəmoloku mɔ, nte tənɔŋɛ ɲatam kəber kɔ wəbɛ dəwaca, nwe ɛnatompər kətam kɔ fənɔntər dɔtɔf mɔ.²¹ Kɔ afum asom anɛ ɲaŋcaŋ kɔ moloku: «Wətəkɛ, səŋcərə fɔ moloku mame mənɲoku məc-təkɛ mi afum mɔ masək; mafakiti fum kənəpər kən, mba kanɲɛ kɔ mənətəkɛ afum kəkɔt nke kəmbɔt Kanu mɔ.²² Awa, mələku su ma, pəmar kəsən dut dosu wəbɛ wəka Rom* ba, ka pəmar fɛ ti?»²³ Mba kɔ Yesu ɛnɛpəl kɔta kəŋan, k'oloku ɲa: ²⁴ «Nəmentər'im pəsam gbələŋ bin. Kərə ka ana kəyi pəsam papəkɔ-ɛ, kɔ tewe ta wəkayi?» Kɔ ɲaloku, «Wəbɛ wəka Rom.»²⁵ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Awa, nəson wəbɛ wəka Rom pəkɔ pəyɔnɛ pən mɔ, kɔ Kanu sɔ pəkɔ pəyɔnɛ pa Ki mɔ.»²⁶ Afum anɛ ɲantam fɛ kəsumpər kɔ dəmoloku kanay nke daco; mba nte moloku ma Yesu mənɲayɛnɛ ɲa mɔ, kɔ ɲaŋcaŋk.

Kəyifka kədəyɛfɛ ka defɛ afɛ daco
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷ Kɔ aSadisi alɔma ɲander nno Yesu eyi mɔ. ASadisi akakɔ ɲaŋc-loku a k'afi-ɛ, kəyɛfɛ kəyi fɛ sɔ. Kɔ ɲayif Yesu moloku mme: ²⁸ «Wətəkɛ, nte to Musa ɛnaciɛɛ su: <Kɔ wɛŋc ka fum efi pənɛŋcɛ mba ta ɔyɔ wan-ɛ, wɛŋc wəkɔ eyi doru mɔ, entam kənasər wəran ka wəfi pəkome kɔ awut.>²⁹ Mba awɛŋc camət-mɛrən ɲanayi tələma. Kɔ wəcəkɔ-cəkɔ ɛnɛŋcɛ, k'efɛ ta ɛsak wan-ɛ.³⁰ Kɔ wəka mɛrən ɛnasər wəran kən, ³¹ kɔ tɛyɛfɛ danda kɔ wəka maas ɛnasər kɔ. Tatəkɔ to tenakɔ haŋ kɔ awɛŋc anɛ camət-mɛrən fəp ɲanɛŋcɛ wəran wəkin nwe, ta nwe o nwe ɛsak wan-ɛ.³² Tələpəs ɔŋ, kɔ wəran nwe efi.³³ Kɔ dəsək dɛyɛfɛ da afɛ dɛndɛbər-ɛ, anɔ ɛndɛlek wəran wəkawɛ-ɛ? Bawo awɛŋc anɛ akanɛ camət-mɛrən fəp ɲananɛŋcɛ kɔ!»³⁴ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Arkun kɔ aran a doru dandɛ ɲaŋnɛŋcɛnɛ.³⁵ Mba nde doru dako dender mɔ, Kanu kənəŋk fɔ pəmar alompu ɲayɛfɛ defɛ, a ɲasɔtɔ kəyi wəyɛŋ doru dadəkɔ-ɛ, ɲafɔdɛ ɲac-nɛŋcɛnɛ.³⁶ Nafɔtam sɔ kəfi, bawo pəyi ɲa pəmo melekɛ, ɲa ɲandɛyɔnɛ awut a Kanu, bawo Kanu kəyɛkti ɲa defɛ.³⁷ Musa oloku pasoku pɛs a afɛ ɲandɛyɛfɛ defɛ. Kəfo nke anɲic tɛta tɛrəntam nte tɛŋc-mar mɔ, Musa ewe Kanu danda <Kanu ka Abraham, Kanu ka Isiyaka, Kanu ka Yakuba.>»³⁸ Kɔ Yesu ɔnɔcər: «Kanu bafɔ ka afɛ kɔ, mba ka ayi wəyɛŋ; bawo nno Kanu kəyi mɔ, fəp fəŋyi wəyɛŋ.»³⁹ Kɔ acicəs a sariyɛ alɔma ɲalɛk moloku, kɔ ɲaloku: «Wətəkɛ, mələku bel-bel!»⁴⁰ Kɔ ɲaŋc-nɛsɛ sɔ kəyif kɔ moloku mələma.

Wəyɛk-yɛk wəka Kanu kɔ Dawuda
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Cəke cɔ antam kəluku a Wəyɛk-yɛk wəka Kanu wəka Dawuda

* 20:22 «Wəbɛ wəka Rom» = «Sesar,» ti toyonɛ tokule ta wəbɛ wəka Rom.

əyənə-ε? ⁴² Bawo Dawuda nkən yati oloku buk ba Yabura Dawuda disre:

«Wəbe enaloku wəbe kem:

Məder mände nnə kəca kem kətət,

⁴³ Ifaŋ kabocar'am aterene am dəntəf mənəsnas nja.»†

⁴⁴ Kə Dawuda ewe wəsom ka Kanu «wəbe kən»-ε, cəke cə wəkəkə entam kəyənə wan kən-ε?»

Yesu oloku a pakembərne məyə ma atəksə sariyə

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

⁴⁵ Nte afum ŋayi kəcənkal Yesu mə, k'oloku acəpse ən darəŋ: ⁴⁶ «Nəkembərne atəksə sariyə: Nəmbətər kəkətəse suma səpəŋ, nəmbətər pac-yif nja kəyif kətət mofo mme meŋlare mə, nəmbətər dəkənde dəcəkə-cəkə **dəkəcəpəs**, kə səcəm səcəkə-cəkə mofo mme aŋkə kədi yeri mə. ⁴⁷ Nja nəmbaŋər aran aŋe awos aŋa ŋafi mə daka daŋan, nja nəmbələse sali nte tənşəŋe pagbəkəre nja mə. Andekə-kiti nja kiti kəyənki!»

21

Kəpocə ka wəran wətəyə daka nwε wos enafi mə

(Mk 12:41-44)

¹ Kə Yesu eyekti fər, k'ənəŋk nte aka daka ŋaŋc-ber kəpocə kəŋan dətəfala ta **kələ kəpəŋ ka Kanu** mə. ² K'ənəŋk sə wəran wətəyə daka wələma nwε wos efi mə, pac-ber meŋcəmbəl mefet meŋəŋ ma kəpər. ³ K'oloku: «ic-lok'un, kaŋce: Wəran wətəyə daka wəkawe wos enafi mə, ompocə pətəs aka fəp. ⁴ Bawo afum aləpəs aŋe fəp, nte daka dələr nja mə, itə nəmber kəpocə kəŋan dənda, mba nkən, kətəyə kən daka, əsəŋ pəkə pəmar pəsəŋe kə kətam kəyi doru mə.»

Yesu kədəŋk kədələsər ka kələ kəpəŋ

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Afum aləma ŋaŋc-loku teta **kələ kəpəŋ ka Kanu**: «Kəntese k'alompəsə ki masar mətət kə ca yətət ya ki nyε aŋsəŋ Kanu kəpocə mə.» Kə Yesu oloku: ⁶ «Dəsək dəndeder, ndε nəntədenəŋk tassar tedeŋse tassar kəron mə, fəp fayi andewuŋ yi.

Pələc kə kətərəs

(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Kə ŋayif kə: «Wətəkse, ake tēm tə tətəkə tendeyi-ε? Təyə tēgbəkəre tere tendementer mes maməkə mēmbəp-ε?» ⁸ Kə Yesu oloku nja: «Nəkembərne, ta nəsakne patalər'un! Bawo afum alarəm nədeder ŋac-kətene tewe tēm, ŋac-lok'un: «Ina əyənə wəsom ka Kanu,» kə, «Tēm tēmbəp!» Mba ta nədəcəme nja darəŋ! ⁹ Kə nəndene teta kəwan, k'afum a dətəf ŋayenəkər abe aŋan bəkəc-ε, ta nənese; bawo mēne tətəkə tənŋunjkene

teder kərəsna, mba bafə ndəkəl doru dandē dēndelip.» ¹⁰ K'oloku nja sə: «Afum aləma ŋandeyefərəne kə afum aləma, atəf ŋələma ŋayefərəne kə atəf ŋələma; ¹¹ antəf ŋendeyikce mofo mələma, dor kə docu yendeyi mofo mēlarəm; mes mēlawey-wey mendeyi, kə **mēgbəkəre məpəŋ mme mendeyefε ndε Kanu Kəyi** mə. ¹² Mba maməkə mēndebəp, pasumpər'un, patərəs'un, pasəŋ'un kəkəkiti **dəkəcəpəs** a padebər'un dəbili. Abε a dətəf ŋandekit'un teta tewe tēm. ¹³ Tətəkə tendemar'un kələku ka təkə nəŋcərə tetem mə. ¹⁴ Ta təyə nu kəcēm-cēmne təkə nəndeyə a nəyacne mə. ¹⁵ Ina wəkawe yati ina endesəŋ'un tēm kə kəcərə ka kətət nkε ater anu, nwε o nwε əntədetam kəgbəkəl mə. ¹⁶ Akomene, awēŋc aŋa, anapa, kə abət anu yati ŋandesəŋ nu, ŋəsəŋe alarəm kəfi nu daco. ¹⁷ Fəp fəndeter'un, teta tewe tēm. ¹⁸ Mba ali kəfon konu ka dərəmp kin kəfədəsələ; ¹⁹ Kə nəmberene kəsumpər bel-bel-ε, nəndeyacne nəyi doru.»

Yesu endəŋk kədələsər ka Yerusalem

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ «Kə nəndənəŋk asədar ŋakel Yerusalem-ε, nəcərə tēm tətəkə a kələsar ka di kələtərne. ²¹ Tēm tətəkə ako ŋayi Yude mə, ŋac-yekse kəpərne ka dəmərə; ako ŋayi Yerusalem daco mə, ŋac-wur; ako ŋayi dəkulum mə, ta ŋabere sə dare-ε. ²² Bawo dəsək dadəkə d' andeboc kiti, nte tənşəŋe mes mme anadic mə fəp meyi. ²³ Pələc peyi dəsək dadəkə aran aŋe ŋambəkəs, kə ako ŋaŋməsər mə! Bawo pəyənki pəpəŋ pendeyi dəsək dadəkə dətəf, kə metele məpəŋ ma Kanu nno afum akako ŋayi mə. ²⁴ Sakma sə andedifətə nja, təf fəp yosumpər-sumpər nja yekekərə nja pəbələ; tēm tətəkə afum acuru ŋabaŋ Yerusalem, haŋ tēm nte asəŋ nja mə tec-lip.»

Kəder ka Wan ka fum

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

²⁵ «Məyə mēgbəkəre mme meyefε ndε Kanu kəyi mə mendeyi dədec, dəŋəf kə dəcəs; dətəf, bəkəc yendelece-lece afum teta pukule-kule pa dəkəba kə yam ya ki. ²⁶ Afum ŋandefine kənese ka kəcēm-cēmne ka təkə tendeder dətəf mə, bawo fənəntər fa kom fəndeyikce. ²⁷ Tēm tətəkə tə andənəŋk Wan ka fum kəder dəkəp; dəfənəntər, kə **dəpəmot pa pələl pa dəbe dən** disre d' ender. ²⁸ Kə məyə maməkə mēndecəp kəder-ε, nəlomp, nəyekti səbomp, bawo kəsəŋ konu kəway kələtərne.»

Cəke cə kətək kəkəkom kənətəkse-ε?

(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

²⁹ Kə Yesu oloku nja capafə cin: «Nənəŋk kətək kəkəkom* kə tək yeləpəs nyε. ³⁰ Nəŋc-kəna-nəŋk yi yəpəŋ bəpər, nəcərə kətin a kətəŋ kələtərne. ³¹ Itə nənə nəndesə-yo, kə

† 20:43 Psaumes 110:1 * 21:29 f. «figuier»

nandenanjik mes mamako mec-der-e, nacare fo **debe da Kanu** dalotarne. ³² Ic-lok'un kanje: Afum a tem tante njafodelip kafi fap, a ta teyi-e. ³³ Kom ko antof yendesole mba moloku mem mafodesole.»

Ta nadirarne!

³⁴ «Nakembarne bel-bel! Ta nasak bakac yonu yetasarne casata ko kacis, ko kacem-cemne ka doru dande, ko pyei ti tatoko-e, dosak dapoj dadoko dendebaren'am, ³⁵ pamo nte manta menjbaparne lop mo. Bawo dosak dadoko dendebarene afum a doru fap. ³⁶ Ta nadirarne, **nac-lok-lokar Kanu** tem fap, nte tansanje nade nasoto fanontar famulpene mes mako mendeder mo fap, nadelok nacame, namentarne Wan ka fum, ta nalaparne.»

³⁷ Dosak dadoko, Yesu pac-takse afum dando **kalo karpoj ka Kanu**, k'owur kaka-ceperehene pibi nde anje «Toro ta Olif» mo. ³⁸ Afum fap, ko dec dosak-e, njajc-ko nde **kalo karpoj ka Kanu** kaka-canjkal ko.

22

Abe katagne kayo ka Yesu palec (Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Sanj 11:45-53)

¹ Ko kasata ka asuyif ka **sali sa cocom catonjkal lehin** nke anje «Pak» mo kalotarne. ² Alonje apoj ko atakse sariye njayefe katen ka nte njajo a njadif Yesu mo, mba njac-nese afum.

Yudas kawose kon kamar abe a asuyif a nasumpar Yesu (Mt 26:17-25; Mk 14:10-11)

³ Ko Sentani sambere Yudas, nwe anj-we Iskariyat mo, nwe anj-lom asom a Yesu waco ko meraj daco mo. ⁴ Ko Yudas ojko njanene ko alonje apoj ko abe anje njajc-bum **kalo karpoj ka Kanu** mo, toko pamar pasoj na Yesu mo. ⁵ Ko pambot na, ko njantagne kapoce ko pasam. ⁶ Ko Yudas owose. K'eyefe oj katen toyo nte njajo a pasoj Yesu ta afum njajcere ti mo.

Yesu kasoj ka kalompas yeri ya Pak (Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Sanj 13:21-30)

⁷ Ko dosak da **sali sa cocom catonjkal lehin** dembap nde pamar padif anjesiya njolonje mo. ⁸ Ko Yesu osom Piyer ko Sanj, pac-loku na: «Nako nalompase su yeri ya Pak, nte tansanje sade sadi yi mo.» ⁹ Ko njayif Yesu: «Deke mafan a salompas yi-e?» ¹⁰ Ko Yesu oloku na: «Ko nandena nac-bere dare disre-e, najkabepene ko warkun woloma pasare tabol pa domun. Nacame ko daraj hanj nde kalo kanjko ojkabere mo. ¹¹ Naloku waka kalo kanjko: «Wabe osom su a sader sayif'am, a dukalo dere d'endedi yeri ya Pak ko accepse on daraj-e?» ¹² Endeko-mentar'un kalo

karaj, dukalo dapoj ko ca yoko pamar mo fap. Dando kajo kanjko ko najkolompas yeri ya Pak. ¹³ Ko afum anje njajko, ko njajko njabap ca fap pamo toko Yesu enaloku na ti mo, ko njalompas yeri ya Pak.

Kayer ka kacom ka Pak (Mt 26:30; Mk 14:22-26)

¹⁴ Nte tem tembap mo, ko Yesu ende demesa kadi yeri ko Asom on. ¹⁵ Ko Yesu oloku: «Pambas'im kadi yeri ya Pak yaye ko nana, a idetoro. ¹⁶ Bawo ic-lok'un, ifoso-di yi, hanj tem nte teta yi tendeko-lare nde **debe da Kanu** dantof mo.» ¹⁷ Ko Yesu elek apot, k'okor-koru Kanu,* k'oloku: «Nalek apot nje, nayerene pedisre pa ni; ¹⁸ bawo ic-lok'un, ifoso-mun wen hanj **debe da Kanu** deder.» ¹⁹ Ko teyefe day, k'elek kacom, nte elip kakor-koru Kanu† mo, k'entepi ki, k'osoj na pac-loku: «Dis dem do dande, nde asoje te tonu mo; nade nac-cem-cem'n'em.» ²⁰ Nte njalip kadi yeri mo, k'elek so apot, k'osoj na, pac-loku: «Apot naje njayone **kacanj as kafu kayi ka tes tin** ko Kanu. Wen wawe weyi apot naje disre mo, woyone mecir mem mme alonje tes tonu mo. ²¹ Ti disre, fum nwe endesoj'im padif mo, ende nno amesa naje ko ina. ²² Wan ka fum entas, pamo toko aloku ti mo; mba palec peyi fum wakako endesoj ko padif mo.» ²³ Ko accepse a Yesu daraj njayefe kayifatene danda, fum nwe eyi na daco nwe endesoj ko padif mo.

Ano ecepər'un fap-e?

²⁴ Ko kagbekalene karaj kayefe accepse a Yesu daraj daco, teta kacare ka nwe encepər na daco fap mo. ²⁵ Ko Yesu oloku na: «Abe a taf njayi afum anjan karaj pamo abe, anje najkatenene kətam nno njayi mo, njafan a pawe na «abot a afum». ²⁶ Bafu tin tayi to ko nana! Mba mene nwe encepər'un fap mo, pyei pamo nwe efete nu daco fap mo; nwe ojone wabe mo, pyei pamo wacar. ²⁷ Bawo, nwe encepər nu mo ojone, nwe ende demesa mo ba, ka nwe enkere ko yeri danda mo? Bafu nwe ende demesa mo fo? Ko ina, iyi nu daco, pamo nwe enkere nu yeri demesa mo.»

²⁸ «Nana enasimas ko ina tem nte inayi toro disre mo. ²⁹ Itō asoje nte papa kem osoj'im debe mo, ina so isoj'un di: ³⁰ Nte tansanje nadi yeri, namun amesa njem karaj nde debe dem dantof mo. Nande sacom sa abe karaj, naboc kiti ka casujka waco ko meraj ca Yisrayel.

Yesu endanj a Piyer endebanene kacare ko (Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Sanj 13:36-38)

³¹ Ko Yesu oloku Simoj Piyer: «Simoj, Simoj! Makembarne! Sentani santola kades-des'un dasifite pamo kacom. ³² Mba intolan'am, nte tansanje ta abakac njekafal'am‡

* **22:17** «k'okor-koru Kanu.» ko payone fe ti-e, «k'eyif Kanu nawali teta apot» † **22:19** «kakor-koru Kanu» ko payone fe ti-e, «kayif Kanu nawali teta kacom» ‡ **22:32** «ta abakac njekafal'am,» ko payone fe ti-e, «ta kalan kam kasole»

mō. Kō mändeder'im-ε, møyenkas bəkac ya awenč'am aŋa.»³³ Kō Piyer oloku kō: «Wəbe, iwose kəkō dəbili kō mōna, kō pəyōne fε ti-ε, ifi kō mōna.»³⁴ Mba kō Yesu oloku kō: «Piyer, ic-lok'əm, mändebanjenε kətō-cər'em kōmaas a kicipi kəc-cam.»

Pəsam pa delek, əlba, kō dakma

³⁵ Kō Yesu eyif ŋja: «Nte iŋc-som'un ta iŋsəŋ'un pəsam, ta iŋsəŋ'un əlba ŋebere yamos, ta iŋsəŋ'un cəfta cəberne mō, paka penayi yi daco mpe nənato-sətō mō ba?» Kō acəpse ɔn darəŋ ŋaloku: «Ala! Ali pin penayi fε.»³⁶ Kō Yesu oloku ŋja: «Ndekəl mes mesəkre! Mōna nwe mənjo pəsam mō, mələkene pi; mōna nwe mənjo əlba ŋebere yamos mō, mələkene ŋi; kō mōna nwe məntəyō dakma mō, məcəməs yamos yam, məway din!»³⁷ Bawo, ic-lok'un: Mene tōkō aŋci mō telare nno iyi mō: «Analəm kō ayenki bəkac daco.» Nte təyone temi mō, kəyi kō tender.»³⁸ Kō acəpse ɔn darəŋ ŋaloku kō: «Wəbe məban sakma nse mərəŋ.» Kō Yesu oloku ŋja: «Pəntəŋne tante.»

Yesu kəlōk-lokər Kanu nde tərō ta Olif
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹ Pəmō tōkō aŋc-yō ti mō, Yesu endewur k'əŋkō nde tərō ta Olif. K'acəpse ɔn darəŋ ŋaŋcəpse kō.

⁴⁰ Nte ŋambəp kəfo kanjō mō, k'oloku ŋja: «**Nəlōk-lokər Kanu**, ta nəsakne nəbere kiciya disre.»⁴¹ K'əmbələ ŋja, pəmō kələm ka tasar katin, k'əŋcəp suwu, k'ontola Kanu, 42 pəc-loku: «Papa kō məwose-ε, məbələn'em pəcy pəmpe. Ti disre, ta tefan tem teyi, mba tam teyi.»⁴³ Kō meleke mələma mowurar kō kəyefε dareŋc, kədeyənkas kō abəkac.⁴⁴ K'abəkac ŋelece-lece kō, k'eyefε kəlōk-lokər Kanu, k'abəkac ŋempε kō, kō kawone kən kəyi pəmō nte mocul ma mecir mendetempene dantaf mō.⁴⁵ Kō Yesu esak sō kəlōk-lokər Kanu kəŋkō enayi mō, k'əŋkō pəbəp acəpse ɔn darəŋ ŋadirene bəkac yereŋc.⁴⁶ Kō Yesu eyif ŋja: «Ta ake tō nändirene-ε? Nəyefε, **nəlōk-lokər Kanu** ta nəsakne nəbere kiciya disre!»

Kəsumpər ka Yesu

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Saŋ 18:3-11)

⁴⁷ Yesu enalip fε kəlōk-loku kō afum alarəm ŋander, fum wəkō aŋc-we Yudas, acəpse ɔn darəŋ wəcō kō mərəŋ daco mō, pəyi ŋja kirin. K'əlbətərne Yesu kəkō-cup kō.⁴⁸ Kō Yesu eyif kō: «Yudas, kəcup kō mändeleke Wan ka fum məsəŋ kō ater ɔn ba?»

⁴⁹ Nte asol a Yesu ŋanaŋk tatōkō tenakō-cəpər mō, kō ŋayif Yesu: «Wəbe, səntam kəsutnəne sakma sosu ba?»⁵⁰ Kō fum wəkin asol a Yesu daco, eŋcəp wəcar ka wəlōŋne wəpəŋ aləŋəs ŋja kəca kətōt.⁵¹ Kō Yesu eyac ŋja pəc-loku: «Nəce tatōkō!» K'əŋgbuŋene aləŋəs ŋja fum wəkako, k'əntamne.

⁵² Kō Yesu eyif alōŋne apəŋ, abe a abum a **kələ kəpəŋ ka Kanu** kō abeki a dətōf aŋe ŋanader kəsumpər kō mō: «Pəmar nəder nətəmpər sakma kō tək, pəmō nte nənder kəsumpər kalbante mō ba?»⁵³ Dəsək səna aŋc-yi nde **kələ kəpəŋ ka Kanu** kō nənā, mba nənāsumpər f'em. Ndekəl oŋ, tem tonu tēbəp, kō kətam ka kubump.»

Piyer embanne kətō-cərə Yesu

(Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; Saŋ 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Nte ŋalip kəsumpər Yesu mō, kō ŋaŋkəkəre kō nde kələ ka wəlōŋne wəpəŋ. Mba kō Piyer eŋgbəkəre ti pəbale.⁵⁵ Kō ŋamot neŋc abanja daco kō ŋande. Kō Piyer ende ŋja daco.⁵⁶ Nte wəcar wəran wələma enəŋk kō pənde ŋja daco neŋc kirin mō, k'oloku: «ŋja ŋayina kō fum wəkawe.»⁵⁷ Mba kō Piyer eŋgbəkəl wəran nwe, pəc-loku: «Wəran, iŋcəre fe fum wəkawe!»⁵⁸ Pəwon fε kō wələma enəŋk kō, k'oloku: «Mōna sō akin ayi ŋō nəyone.» Kō Piyer oloku wərkun nwe: «Ala! Bafō akin ayi ŋō səyone.»⁵⁹ Kō dec din deŋcəpər mō, kō fum wələma eŋgbəc kəlōku: «Fum wəkawe oŋwurene kənayi kō nkən, bawo wəKalile əfō.»⁶⁰ Kō Piyer oloku: «Mōna, ina iŋcəre fe tante mənkerε kəlōku mō.» ŋayi kəlōk-loku kō kicipi kəŋcam.⁶¹ Kō wəbe Yesu eŋkafələ k'eŋgbətne Piyer. Kō Piyer eŋcəm-cəmne toloku tōkō wəbe Yesu enaloku kō mō: «Mändebanjenε kətō-cər'em kōmaas a kicipi kəc-cam.»⁶² Kō Piyer owur nde dabanja, k'əŋkō pəbok bel-bel.

Kələməs kō kəsut ka Yesu

(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

⁶³ Arkun aŋe ŋaŋc-bum Yesu mō ŋafani kō, ŋac-sut kō.⁶⁴ ŋac-kump kō kəro, a ŋac-yifət kō nte: «Məmentər su oŋ a wədəŋk wəka Kanu ɔ məyone! Məborŋc ma nwe osut'am mō!»⁶⁵ Kō ŋales-les kō moloku mələməs mələram.

Yesu nde aboc kiti apəŋ fər kirin

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Saŋ 18:19-24)

⁶⁶ Nte dec dəsək mō, kō abeki a dətōf, alōŋne apəŋ, k'atəkse sariye ŋambəpəsene. Kō ŋaŋkəkəre Yesu nde aboc kiti aŋan apəŋ ŋayi mō.⁶⁷ Kō ŋayif kō: «Kō pəyone fō mōna əyone nwe Kanu kəyək-yek mō-ε, mələku su ti.» Kō Yesu oloku ŋja: «K'iloku nu ti-ε, nəfələŋ ti,⁶⁸ k'iyif'un sō-ε, nəfəluks'em moloku.⁶⁹ Kəyefε ndekəl, Wan ka fum endekō nde kəca kətōt ka fəntər fa Kanu.»⁷⁰ Kō afum fəp ŋambanjenε: «Mōna əyone oŋ Wan ka Kanu ba?» K'oloku ŋja: «Nəna aloku ti: Nkən iyone.»⁷¹ Kō ŋaloku: «Cəke cō ofan sō kəcərə-ε? Səna yati, səna enene kō ti dəkusu.»

23

Yesu fər ya Pilat kirin

(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Saŋ 18:28-38)

1 Kò ñayefe fəp fanjan, kò ñasole Yesu kəkəkəre kò nde fər yə Pilat kirinj. 2 Kò ñayefe kəyemsene kò, ñac-łoku: «Wəkawe sənjkò səbəp pəc-gbinjər afum kəyənjkər su səbomp, ñafati kəsən wəbe ka doru fəp dut, pəc-wene sò «Wəyek-yek waka Kanu, wəbe wəka atəf.» 3 Kò Pilat eyif kò: «Wəbe wəka aSuyif məyone?» Kò Yesu oloku kò: «Məna oloku ti.» 4 Kò Pilat oloku wəlonjne wəpən wəka kalə kəpən ka Kanu kò kənay ka afum: «Inənk fe tələm o tələm nte pəmar pasumpərə wərkun wəkawe mə.» 5 Mba kò ñanjgbc gbes, kəloku: «Afum ñə enjgbinjər, pəc-takse afum atəf ñə Yude disre fəp kəyefe atəf ñə Kalile nde enacop mə, hanj nno.»

Yesu fər ya Herodu kirinj

6 Nte Pilat ene teta Kalile mə, k'eyif kò: «Wəka Kalile məyone ba?» 7 Nte Pilat ene a wəka Kalile ofo mə, k'oloku a fum wəkawe, Herodu pəmar pəkiti kò. K'oloku a pakene kò Herodu nwe enayi mata maməkò Yerusalem mə. 8 Nte Herodu enənk Yesu mə, kò pəmbət kò, bawo enj-tən kənənk kò kəyefe nte pənawon mə, teta me mənk enj-ne pac-łoku tən mə, pəyò amera kənənk kò, pəyò **təy tēgbəkəre nte təyefe nde Kanu kəyi mə** fər yən kirinj. 9 Kò Herodu eyifat Yesu me mėlaram, mba Yesu enalukse fe kò nte o nte. 10 Wəlonjne wəpən kò atəkse sariye ñanayi di, ñac-najkane kəyemsene kò. 11 Herodu kò abum ən ñafani kò, kò ñayo kò pələc pələc; kò ñamber kò yamos ya abe, kò ñasən kò a pakene Pilat. 12 Dəsək dadəkò yati də Pilat kò Herodu ñanabat oñ, ñanaterene cəkò-cəkò.

Antəgne kədif Yesu

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Sañ 18:39-19:16)

13 Kò Pilat ewe wəlonjne wəpən, abe a dətəf, kò afum. 14 K'oloku ña: «Nənkər'em fum nwe a nkən enjgbinjər afum kəyənjk səbomp. Mba fər yonu kirinj iyifat kò, ali tes tin inənk fe nte əyö mes mame nəmbonje kò mə, nte pəmar padife kò mə. 15 Herodu sò enənk fe ali tin, bawo olukse su kò. Awa! Fum wəkawe əyö fe nte o nte pəmar padife kò mə. 16 Kəsak kò k'inder k'andelip kəsut kò-ε.» 17 Kəsata ka Pak nke o nke, Pilat enj-sake ñə wəyi dəbili wəkin. 18 Kò ñambanjenə fəp kəkule-kule: «Mədif wəkawe! Məsake su Barabas!» 19 Anaber Barabas dəbili teta kədifatene kəloma nke kənayi dare mə, kò kədif ka fum. 20 Kò Pilat əngbəkəre sò kəloku ñə kafanj kən kəsak Yesu. 21 Mba kò ñaloku gbes: «**Məcañ kò dəkətək ka defi!** Məcañ kò!» 22 Kò Pilat eyif ñə sò tamaas: «Pələc pere pəyö-ε? Inənk fe nte o nte pəmar padife kò mə. Kəsak kò k'inder k'alip kəsut kò-ε.» 23 Kò ñampene sim kəbupərə, ñac-łoku: «Pacanj kò!» Kò sim sənjan sənjalarnə. 24 Kò Pilat owose kəyö təkò ñanafanj mə. 25 Kò Pilat esak Barabas wəkò ñanawer kò mə. Barabas nwe

anaber dəbili teta kədifatene, kò kədif ka fum mə. Kò Pilat əlek Yesu, k'ember ñə dəwaca ñayö kò təkò ñanafanj mə.

Kəcañ ka Yesu

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Sañ 19:17-27)

26 Nte ñayi kəkəkəre Yesu mə, kò ñambərene kò wərkun wəloma pac-we kò Simən, wəka atəf ñə Siren enayi pəyefe dale, kò ñasarsər kò **kətək kəpəndən ka defi** a pəcəme Yesu darəñ pəkəkəre ki. 27 Kò kənay ka afum alarəm kò aran ñajcəme kò darəñ ñac-sut-sutne bəkək ñac-yone kò nənəfər. 28 Kò Yesu enjkafələ nno ñayi mə, k'oloku: «Aran a Yerusalem, ta nəboke tetem! Mba nəboke te tonu kò ta awut anu! 29 Bawo dəsək dendeder nde andeloku: «Pəmbət aran anje ñantəbəkəs mə, pəmbət cor nce cəntəkom mə, kò məse mme məntəməsər mə!» 30 Afum ñandeloku məyö dəsək dadəkò: «Mətəmpene su kəronj!» kò mofə meñeci, «Məgbəpərne su!» 31 Bawo k'ayö ti kətək kəcañ-k-ε, cəke cə andeyö kəwosu-ε?

32 Kò ñasolene sò kəkəkəre calbante merəñ anje anako-difene kò Yesu mə. 33 Nte ñamberə kəfo kanjə anje «Kəmbəmbəle» mə, kò **ñanjcañ kò dəkətək kəpəndən ka defi** dəndo. Kələkene calbante akako merəñ; wəkin pəyi kò kəca kətət, wəkò pəyi kò kəca kəmerya. 34 Kò Yesu oloku: «Papa məñanjenə ñə, bawo ñanjcərə fe nte ñayi kəyö mə.» Kò asədər akəñe ñayerene yamos yən ñac-gbale ti kəla. 35 Afum ñacəme, ñac-məməñ. Abe ñac-fani Yesu, ñac-łoku: «Bawo eyac akə, pəyacne oñ ma nkən sərka, kò pəyone fə Krist, nkən əyone Wəyek-yek nwe Kanu kəsom mə-ε!» 36 Kò asədər sò ñanjcəñne kəkə-fani kò, kò ñasən kò member modokət. 37 Ñac-łoku: «Kò pəyone fə məna əyone wəbe ka aSuyif-ε, məyacne oñ ma, məna sərka!» 38 Anacic kò domp takəronj: «Wəkawe əyone wəbe ka aSuyif.»

39 Kalbante kin akako anacanj mə, pəc-ləməs Yesu, pəc-łoku: «Bafə məna əyone Wəyek-yek wəka Kanu? Məyacne oñ ma, kò sənə!» 40 Mba kò kalbante kamerəñ kənkə anacanj mə, kəngbən-gbənər kò, kəc-łoku: «Cəpə məfənesə Kanu ba, məna nwe andeyö pəmə sənə mə?» 41 «Ta sənə, kanje kò, tante tə pəmar pasən su kəway ka mėləsər mosu; mba wəkawe əyöfe tələm o tələm teləc.» 42 K'oloku: «Yesu məde məcəm-cəmm'em kò məndekə-bere dəbe dam dəntəf-ε.» 43 Kò Yesu oloku kò: «Kanje kò, ic-łok'am: Məkə, sənə anjəkəyi Ariyana kò məna.»

Defi da Yesu

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Sañ 19:28-30)

44 Danj denabəp, dec dosurəne afum dəsəbomp, kò kubump kəkəbanj atəf fəp, tənabələ kətənç hanj dec maas. 45 Dec dənakale, pənabiye. Kò kəloto nke anagbək kəkump ka kəfo kəcempi ka kələ kəpən

ka Kanu mɔ, kɔwale daco. ⁴⁶ Kɔ Yesu onjuklɔrɛ dim dɔpɔŋ: «Papa, ilek amera ŋem, k'imber'am dɔwaca!» Nte elip kɔloku moloku mamɔkɔ mɔ, k'ɛngbiŋ kifiri. ⁴⁷ Nte wɔsɔdar wɔRom wɔbe ka asɔdar tasar tin (100) ɛnɔŋk mes mamɔkɔ mɛnacɛpɔr mɔ, **k'ɛŋcam debeki** da Kanu pɛc-loku: «Kaŋce kɔ, fum wɔkawɛ ɛnalomp!» ⁴⁸ Nte kɔnay ka afum aŋe ŋanader kɔdɛtɔŋne mes mamɔkɔ mɔ, ŋanɔŋk nte tenacɛpɔr mɔ, kɔ ŋalukus ŋac-sut-sutne bɛkɛc nɔnɔfɔr. ⁴⁹ Aŋe ŋanacɛre Yesu mɔ fɔp, kɔ aran akɔ ŋanacɛmbɔr kɔ kɔyɛfɛ Kalile mɔ, ŋanacɛmɛ pɛbɔle, ŋac-mɔmɔn tɔkɔ mes mɛŋcɛpɔr mɔ.

Kɔber ka Yesu dɔkufu

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Saŋ 19:38-42)

⁵⁰ Wɔrkun wɔlɔma ɛnayi pac-we kɔ Isifu. Wɔbɔc kiti wɔpɔŋ wɔlɔma nkon ɛnayɔne sɔ; fum wɔtɔt, pɔlomp. ⁵¹ Nkon ɛnawɔse fɛ kɔtɔŋne kɛsek ka moloku mamɔkɔ, kɔ mɔyɔ ma akɔ sɔ mɔ. Wɔka dare da Ari-mate ɛnayɔne, atɔf ŋa Yude; pɛc-kar **dɛbe da Kanu**. ⁵² K'ɔŋkɔ nde Pilat eyi mɔ, k'ewer kɔ fure fa Yesu. ⁵³ K'ontɔrɛ kɔ dɔkɔtɔk* nde anacɔŋ kɔ mɔ, k'ɛnɛpsɔr kɔ kasanŋke, k'ɔŋkɔ pɛbɔc kɔ nde dɔkufu nke anakay dɛtasar mɔ; kufu kɔnayi nke anatɔ-bɔc fum o fum ki disre kɔrɛsna mɔ. ⁵⁴ Yuma yɛnayi, dɔsɔk da kɔlompɛsnɛne Simiti, nɛɛ aŋŋesɔm mɔ sɛc-faŋ kɛcɔp. ⁵⁵ Aran aŋe ŋanacɛmbɔr Yesu kɔyɛfɛ Kalile mɔ, ŋander kɔ Isifu; kɔ ŋamɔmɔn kufu disre, kɔ ŋanɔŋk tɔkɔ anabɔc Yesu mɔ. ⁵⁶ Nte ŋalip kɔmɔmɔn kɔ mɔ, kɔ ŋalukus dare, kɔkɔ-lompɛs moro kɔ labunde da dɛris. Simiti, kɔ ŋaŋesɔm, pɛmɔ tɔkɔ Kanu kɔsom ti mɔ.

24

Yesu kɔyɛfɛ kɔn afi daco

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Saŋ 20:1-10)

¹ Sandɛŋ bɛt-bɛt suy, kɔ aran aŋe ŋaŋkɔ sɔ dɔndo dɔkufu, ŋakekɔre moro mobotu ambɔŋc mme ŋanalompɛs mɔ. ² Kɔ ŋaŋkɔ ŋabɔp pabɔŋkali tasar tɔkɔ anasunŋce kufu mɔ; ³ kɔ ŋambɛre, mba ŋanabɔp fɛ fure fa Yesu. ⁴ Nte tes tɔtɔkɔ tenŋiyane ŋa mɔ, kɔ arkun mɛrɛŋ ŋawurɛr ŋa, ŋabɛrne yamos yomotɔr-motɔr. ⁵ Kɔnɛsɛ kɔŋan disre, kɔ ŋaŋcɔp cɛro fɔp faŋan dɛntɔf; mba kɔ afum aŋe mɛrɛŋ ŋayif ŋa: «Ta ake tɔ nɔntɛne wɔtɔfi afi daco-ɛ? ⁶ Eyi fɛ de! Eyɛfɛ afi daco! Nɛcɛm-cɛmne tɔkɔ ɛnalok'un nte nɔnayi kɔ nkon atɔf ŋa Kalile mɔ. ⁷ Nte onŋc-loku: «Mɛne palɛk Wan ka fum pabɛr kɔ aciya dawaca, **ŋacɔŋ kɔ dɔkɔtɔk ka defi**, pɔyɛfɛ defi tataka tɔn ta maas.»

⁸ Kɔ ŋaŋcɛm-cɛmne toloku ta Yesu tatakɔ. ⁹ Kɔ ŋayɛfɛ dɛndo dɔkufu kɔkɔ-loku ti asom a Yesu aŋe wɔco kɔ pin, kɔbɔp ka afum alɔpɛs akɔ. ¹⁰ Mari Madelen, Yohanna, Mari wɔka

Sak kɔ aran alɔma; aŋe ŋanɔnɔŋk sɔ mes mamɔkɔ mɔ, ŋaloku sɔ tin tayi asom a Yesu. ¹¹ Mba moloku mamɔkɔ mɛnayi ŋa pɛmɔ nte abɔc ŋandelok-lɔkɔr ŋa mɔ, ŋanalɔf fɛ moloku ma aran akakɔ. ¹² Kɔ Piyɛr eyɛfɛ, k'ɛyɛkɛ kɔkɔ nde dɔkufu. Nte ontulɛ kɔmɔmɔn mɔ, ɛnɔŋk fɛ daka o daka mɛnɛ mopɔl ma kɔloto mɔkɔ mɛnafantɔrɛ dɛntɔf mɔ; k'ɛyɛfɛ k'ɔŋkɔ ndɔrɔn, pɛciyane kɔ tɔkɔ ɛnɔŋk mɔ.

Nde dɔpɔ da Emayus

(Mk 16:12-13)

¹³ Dɔsɔk din dadɔkɔ, acɛpɛse a Yesu darɔŋ mɛrɛŋ ŋac-kɔ dare dɔlɔma nde aŋc-we Emayus mɔ, dare dɛnayi, nde dɛnabɔlɛne Yerusalem kɔkɔt ka dec mɛrɛŋ mɔ. ¹⁴ Afum akɔŋe mɛrɛŋ ŋac-lokɛne mes mɔkɔ mɛŋcɛpɔr mɔ fɔp. ¹⁵ Nayi kɔlokɛne mes mamɔkɔ, ŋac-gbɛkɔlɛne, kɔ Yesu ɔlɔtɔrɛne ŋa, kɔ ŋasol. ¹⁶ Mba paka pɔlɔma pɛŋc-yamɔs ŋa kɔnɛpɛl kɔ. ¹⁷ Kɔ Yesu eyif ŋa: «Ake moloku mɔ nɔyi tante nɔŋkɔ mɔ?» Kɔ ŋaŋcɛmɛ, kɔ dis dɛndɛŋcɛ ŋa. ¹⁸ Kɔ wɔkin wɔkɔ aŋc-we Kɔleyopas mɔ, oloku kɔ: «Mɛna sona gbɔŋ, mɛna eyi mɔkɔ Yerusalem nwe ɔntɔcɛre nte tenŋcɛpɔr mata mame mɔ?» ¹⁹ K'eyif ŋa sɔ: «Ake?» Kɔ akakɔ ŋaloku kɔ: «Nte tenŋcɛpɔr teta Yesu wɔka Nasarɛt, nwe ɛnayɔne wɔdɔŋk wɔka Kanu wɔpɔŋ mɔ; ɛnamentar ti dɛmɔyɔ kɔ dɛmoloku, fɔr ya Kanu kirɔŋ, kɔ nno afum ŋayi mɔ. ²⁰ Aloŋne apɔŋ asu, kɔ abɛ asu aka dɔtɔf ŋalɛk kɔ, kɔ ŋamber kɔ afum dɔwaca, **k'ajɔŋ kɔ dɔkɔtɔk kɔpandɔn ka defi**.* ²¹ Saŋcɛm-cɛmne fɔ nkon ɛnader kɔwurɔs pɛbɔŋ Yisrayel, mba mame onŋ fɔp, tataka ta maas tɔ tante, nte mes mame mɛŋcɛpɔr mɔ. ²² Kaŋce kɔ: A aran alɔma ŋayi su daco, aŋe ŋasɔŋe kɔ pɛciyane su mɔ; ŋanuykɛnɛna kɔkɔ nde dɔkufu, ²³ nte ŋantɔna-nɔŋk fure fa Yesu mɔ, kɔ ŋander ŋaloku su a mɛlɛkɛe mowurɔrna ŋa, kɔ moloku a eyi doru. ²⁴ Kɔ afum alɔma ŋayina su daco, kɔ ŋaŋkɔ dɛndo dɔkufu, kɔ akakɔ ŋaŋkɔ ŋabɔp mes pɛmɔ tɔkɔ aran ŋalokuna su mɔ, mba nkon, ŋa ŋanɔŋkna fɛ kɔ.» ²⁵ Kɔ Yesu oloku ŋa: «Nɛna afum atɔsɔk sɔbomp, bɛkɛc yonu yonŋwon kɔlan moloku mme adɔŋk a Kanu ŋanaloku mɔ! ²⁶ Pɛnamar dis dɔlɔl Krist Wɔyɛk-yɛk wɔka Kanu tante a pɛdɛbɛre debeki dɔn dɔn disre?» ²⁷ Kɔyɛfɛ ka buk ba Musa kɔbɔp ka yɛcɛcɛs yɛcɛmpi ya adɔŋk a Kanu alɔpɛs aŋe fɔp, kɔ Yesu ɔlomɔr ŋa tɔkɔ Yɛcɛcɛs yosoku fɔp yoloku tetɔn mɔ.

²⁸ Nte ŋalɔtɔrɛne tadare tɔkɔ ŋaŋc-kɔ mɔ, kɔ Yesu ɔyɔ pɛmɔ nte ɛŋfaŋ kɛcɛpɔr pɔkɔ pɛbɔle mɔ. ²⁹ Mba kɔ ŋamɔne kɔ kɛcɛpɔr, ŋac-loku: «Mɔyi nno kɔ sɛna, dec dɛfaŋ kɔkɔlɛ, kɔbiyɛ kɔ pɛnde. Kɔ Yesu ɛmbɛrɛ kɔkɔ-yi di kɔ ŋa.» ³⁰ ŋande dɛmɛsa kɔkɔ-di yeri, kɔ Yesu ɛlɛk kɔcom, k'ontɔla Kanu; k'ɛntɛpi ki k'ɔsɔŋ ŋa.

* 23:53 «dɔkɔtɔk» ito ɔyɔne «kɔtɔk ka kɔpandɔn.»

* 24:20 «aŋcɔŋ kɔ» = ampandɔn kɔ dɔkɔtɔk kɔ = «aŋgbɛk kɔ dɔkɔtɔk»

³¹ Kə fəŋ yaŋan yemepə, kə ŋanepəl kə; mba k'əsəle sə fəŋ yaŋan kirinj. ³² Kə afum aŋe ŋayəfe kəlokənə: «Pəyina fe pəmə nte neŋc deŋji su dəcə, nte endenasəkəse su moloku mecic nde dəpə mə?» ³³ Kə ŋayəfe gbəŋcana babəkə kə ŋalukus Yerusalem, kə ŋaŋkə ŋabəp acəpse darəŋ a Yesu aŋe wəco kə pin ŋac-loŋkanə kə asol aŋan, ³⁴ ŋac-loku: «Kaŋce kə: Wəbe eyəfe afi dəcə, k'əŋkə pəwurəŋ Siməŋ!» ³⁵ Kə afum aŋe mərəŋ ŋaləm sə təkə tenacəpər dəpə mə, kə təkə ŋananepəl kə kətepi kən kəcəm pəsəŋ ŋa mə.

Yesu kamentərne kən acəpse ən darəŋ

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Saŋ 20:19-23;

Mes 1:6-8)

³⁶ Ŋayi kəloku moloku maməkə, kə Yesu nkən sərka owurər ŋa, k'oloku: «Pəforu peyi nu!» ³⁷ Kə ayek-yek ŋontorər ŋa, kə ŋanese, kə pəyi ŋa pəmə nte ŋaŋnəŋk tubəri mə. ³⁸ Mba kə Yesu eyif ŋa: «Ta ake tə pəyine nu yama-yama tantə-ε, ta ake tə nəŋgbekəlne dəbəkək-ε? ³⁹ Nəməməŋ ma wəcək wem kə waca wem-a, ina əfo yati! Nəgburəŋ'em, nəməməŋ! Tubəri təyɔ fe sɛm, təyɔ fe bent. Mba ina, iyə yayəkə fəp.» ⁴⁰ Yesu eyi kəloku moloku maməkə, k'ementər ŋa waca wən kə wəcək. ⁴¹ Mba nte pənanəŋkanə kəbət ŋa haŋ ta ŋantam kəlan mə, kə ŋayi pəciyanə disrə. Kə Yesu eyif ŋa: «Nəyɔ paka pələma pedi ba?» ⁴² Kə acəpse ən darəŋ ŋawurə alop ŋenekət ŋin kə ŋasəŋ kə. ⁴³ Kə Yesu elek alop ŋaŋəkə k'əsəm ŋi fəŋ yaŋan kirinj.

⁴⁴ Nte elip kəsəm alop nŋe mə, k'oloku ŋa: «Mes mamə m' ŋc-lok'un nte inayi kə nəna mə; mənə mes məkə aŋcic tetem Tawureta Musa, yecicəs yecempi ya adəŋk a Kanu kə Yabura Dawuda mə fəp meyi.» ⁴⁵ Kə Yesu əsəŋe ŋa kəsək səbomp nte təŋsəŋe ŋacərə Yecic ya Kanu fəp mə. ⁴⁶ Kə Yesu oloku ŋa: «Nte tə aŋcic dəyecicəs ya adəŋk a Kanu, a dis dendələl Wəyek-yek wəka Kanu, kə təyefə dənda-ε, pədə pəyefə afi dəcə tataka tən ta maas. ⁴⁷ Mənə pacamə kəsəkpər mera pacamə pələmpu darəŋ tewe tən, kəyefə ka Yerusalem, nte təŋsəŋe pəŋaŋneŋe afum a təf fəp kiciya kəŋan mə. ⁴⁸ Nəna ŋə mes mamə meŋcəpər fəŋ yonu kirinj. ⁴⁹ Kə ina, kəkərə nu k'inder daka nde Papa kem ənasəŋ'un temer kəsəŋ mə; nəyi nnə dare dandə haŋ Kanu kəlas nu fənəntər fa dareŋc.»

Yesu kəpe kən dareŋc

(Mk 16:19-20; Mes 1:9-11)

⁵⁰ Kə Yesu osolə ŋa k'əŋkekərə dare kəsək ntende Betani, nte ŋambəp di mə, k'empəne waca dareŋc, k'ontolanə ŋa. ⁵¹ Eyi kətolanə ŋa, k'əsək ŋa, k'empə dareŋc. ⁵² Kə ŋaŋcəpə kə mobu kəsəŋe kə pələli, kə ŋalukus Yerusalem, pəbotu disrə; ⁵³ tɛm o tɛm ŋaŋc-kə ŋə nde **kəlo kəpəŋ ka Kanu**, ŋac-kor-koru Kanu.

Yebac ya Asom a Yesu

*Asoj asom a Yesu temer ta kader ka Am-
era Njecempi na Kanu*

¹ Wanapa Teyofil,
Inaciacas kitabu kem kacokoko-cokoko disre mes mme Yesu enacop kayo ko katakse mo, ² hanj dsoak nde anapene ko darenc, nte elip kasom asom on Amera Njecempi na Kanu disre, anje enayek-yek mo. ³ Asom akako na Yesu enamentar kanje ka mes melarom nte enayefe pucuy pa defi mo. K'owurar na mata 40 payi wayen, pac-loku na mes ma debe da Kanu. ⁴ Dsoak daloma nte nanyi kadi yeri ko Yesu mo, k'oloku na: «Ta nabole dare da Yerusalem, mba nakar tes nte Papa enasoj temer kadeson mo, tako nanane ic-loku mo: ⁵ Dromun Sanj enj-gbat afum teta Kanu, mba nana kagbat Amera Njecempi na Kanu disre ko nandesoto mata mame.»

Kape ka Yesu dakom

⁶ Ako njanalokane mo ko njayif Yesu: «Wabe, tem tante to mandelompase Yisrayel debe ba?»

⁷ K'oloku na: «Tenjame fe nu dapo kacere ka tem ko dsoak nde Apa Kanu enjem-cemne kayo tefan ton katam kon disre mo. ⁸ Mba nandesoto fanantar ko Amera Njecempi na Kanu njededer nu-e, tem tatoko nandeyone atajne anje mes menjepar for yanjan kirinj mo nde dare da Yerusalem, atof na Yude fap ko atof na Samari kaka-bap capoc ca doru fap.» ⁹ Nte elip kaloku tatoko mo, afum anje njanayi di mo fap njanagbatne Yesu nte enj-pe darenc mo, ko kap kanjump ko. ¹⁰ Nte Asom on njanagbatne kom Yesu pac-pe darenc mo hanj k'osole. Gbanjana baboko ko meleke-e meran memberne yamos yomotar-motar mementarne na, ¹¹ ko moloku: «Afum a Kalile, ta ake to nancamene kamoman kom-e? Yesu, wakako empe dakom for yonu kirinj mo, tante nengbatne ko pac-pe mo, t' endeso-der.»

Wacnjc ka Yudas

¹² K'asom a Yesu njalukus Yerusalem kayefe nde taro tako anje «Taro ta tok ya *Olif*», mpe pontobolene dare mo. Pabol-bolu mpe dine da asuyif donj-wose fum kakot pabap dsoak da kanjesam mo. ¹³ Nte namberere dare mo, ko njampe dukalo da karonj nde njanc-nde mo. Afum anje njanayi di mo: Piyer, Sanj, Sak ko Andare, Filip ko Toma, Bartelemy ko Matiyi, Sak wan ka Alfe, Simonj wasanjka-sanjka* ko Yudas wan ka Sak. ¹⁴ Fap fanan kajo kin ko

njanc-ko ketola Kanu tem o tem ko aran, kabap ka awenj a Yesu, ko iya kon Mari.

¹⁵ Dsoak daloma mata mamako disre, afum anje njanayi di mo, njanc-ko hanj afum tasar tin ko waco meran (120). Ko Piyer eyefe awenj on daco, k'oloku: ¹⁶ «Awenj im anja: Panamar yecicas ya dakitabu yelare. Ti disre Amera Njecempi na Kanu nje Dawuda enanunjkene kaloku teta Yudas, nwe enasole anje njanampar Yesu mo. ¹⁷ Analom Yudas su daco, sapanjne yebac yin yayi. ¹⁸ Nte elip kasotane abaf pasam pa kiciya kon mo, k'engbekne, k'entempene tekirinj k'ewaline kor ko tasnje sumpa son fap kasamasar dantof. ¹⁹ Tes to nte aka Yerusalem fap njanacere mo, it' enasone pawe dale dadoko «Hakeldama», ito tatoko kusu kajan «Dale da mecir.»[†] ²⁰ Bawo anacic nde Yabura Dawuda disre:

«Kalo kon kayo fos,
ali fum ta payi ki!»

K'enacicas so:

«Waloma palek dakacame don!»[‡]

²¹⁻²² Mene pamomane afum anje njanc-cambap su tem nte Yesu enj-pe pac-tor ko sana mo, mene wakim payi su daco nwe endeyone wotajne mes mme menacapar for yon kirinj kayefe ka Yesu afi daco, mene wakayi so payone wanatajne mes fap kalek kagbat ka Sanj teta Kanu, hanj dsoak nde Yesu enayefe su daco mo.»

²³ Awa ko njamentar afum meran: Matiyas, ko Isifu nwe anj-we Barsabas, pac-dejar ko so tewe ta Yusutu. ²⁴ Ko njantola Kanu nte: «Wabe, mana nwe manjere bakac ya fap mo, mamentar su gbasna wakim nwe malek kadecanj Yudas akanje meran daco mo. ²⁵ Tsojne wakayi kacop su daco yebac yan, palek dakacame nde Yudas enasak a k'ojko kajo nke kamar ko mo.» ²⁶ Ko njankot yampun-pun § ko tosurene Matiyas nwe anaberene Asom anje waco ko pin mo.

2

Kader ka Amera Njecempi na Kanu

¹ Nte Dsoak da kasata ka asuyif «Pantekot» denabap mo, alanj a Yesu fap njanalogkane kajo kin.* ² Gbanjana baboko ko pukule payefe dakom mpe penawurene pukule pa afef njonj mo, ko pelas kalo kanjo njanande disre mo. ³ Ko memer mowurar na mme menawurene ma nenj mo. Ko meyerasene fap fanan, ko temer tentapne nwe o nwe datobu. ⁴ Ko Amera Njecempi na Kanu njender na fap, ko njayefe kacop nwe o nwe kusu

* **1:13** Memoman Luk 6.13; † **1:19** «Kiciya ka Yudas», memoman Mat. 26:47-53; 27:3-8. ‡ **1:20** Yabura Dawuda (Psaumes) 69.26; 109.8. § **1:26** Nte njanafan kacere tefan ta Kanu mo, ko namber ca yowurene meran daloba. Pin tewe ta Matiyas, pako tewe ta Barsabas. Dakawure da yi, ko wakim (Matiyas) osoto. * **2:1** Pantekot, Memoman Lev 23.15-21; Deut 16.9-11. Ito karen o karen asuyif njamboc kasata ka ketel tatoko tataka ta waco kacamat (50) ko Pak panjepar-e. † **2:4** Memoman 1.5, 8 (toloku ta kasoj temer Amera Njecempi na Kanu.)

kacuru. Amera Nēcempi ηηηc-σηηε ηα κacop tatoko.†

5 Awa tem tatoko aSuyif asumpær dine gbin aηε ηanayefe tɔf ya doru fap ma, ηanande dare da Yerusalem. 6 Nte ηane pukule mpe ma, ko ηayekse keko di. Ko pηηciyane acikera fap nte ηane afum a Kalile ηac-cop nwe o nwe kusu k'acakera ma. 7 Paciyane, ko kusu kawos kanjo disre, ko ηayifene: «Afum akanηe ηalok-liku ma, bafɔ aka Kalile ηo ba? 8 Ake 'σηηε nte sana daco, fum o fum ene ηac-cop kusu kon ma? 9 AParto, aMede, aka Elam, aka Mesopotami, aka Yude, aka Kapados, aka Ponto, ko aka Asi, 10 aka Firiki, aka Panfili, aka Misira, aka Libi ande a atɔf ηa Siren, aRom, 11 aSuyif ko acikera aηε ηηηc-tubucne pɔtɔt pa dine da aSuyif ma: Aka Krit, aka Arabi, σηηne ηa ηac-liku cusu cosu mes mɔpɔη ma Kanu!» 12 Ko cusu kawos ηa ko pɔyi ηa yama-yama, ko ηayifene tanjan: «Cɔke cɔ tante toloku-ε?» 13 Mba ko alama ηaηfani ηa, ηac-liku: «Member mobotu ma ηanembare!»

Kacam ka Piyer

14 Ko Piyer eyefe k'εηceme ko asom a Yesu aηε waco ko pin, k'empene dim pac-liku konay nke: «Afum a Yude ko nana aηε nande dare da Yerusalem ma, nasu lahɔs, nacηηkɔl bel-bel moloku mem! Nacare ti: 15 Afum akanηe ηηηcis fe pamo tɔko nacem-cemne ti ma, bawo bat-bat b' ayi bambɛ. † 16 Mba tɔko aηηabi Yowel enaloku ma teyi kacεper: 17 «Ko Kanu kaloku mata melapɔs:

«Indesaməsər Amera ηem nno afum fap ηayi ma.

Awut anu arkun ko aran ηande ηac-dηηk casayibe-e.

Indesηη awut atemp anu kanηηk ka mɔyo mem,

indewerapɔs sɔ afum anu atem.»

18 «Ey,» Kanu kaloku, «Indeyerəs Amera Nēcempi ηem acar em arkun ko aran, mata mamoko, ηandedηηk casayibe-e.

19 Indementər mes mewey-wey melarəm dəkɔm

ko megbekare ma Kanu nno dantɔf: Mecir, neηc, ko acul ηa kinime.

20 Dec dendesakpe kubump,

ko ηof ηesakpe mecir.

Mamoko mendecepər a dɔsɔk da Wəbe dedebap,

dɔsɔk dadoko dembek ko dentese.

21 Nwe o nwe endeboηc tewe ta Wəbe Kanu ma endefis.»

22 Afum aka Yisrayel, nacηηkɔl moloku mame! : Yesu waka Nasaret, fum nwe Kanu kamentare nu debeki dan ma, dames

mewey-wey, damɔpɔη, damegbekare pamo tatakɔ nahcari ti ma, 23 fum wakawe anasηη nu kadif kon pamo tɔko Kanu kanawose ti ko kasηη tɔkotene ta ti ma. Nanim ko nahcari ko dakatɔk kapandan kamar ka waca wa acikera. § 24 Kanu kayekti ko kanηbintar ko pacuy pa defi, bawo defi denatam fe kamεηkarne ko. 25 Dawuda enanunkenε kaloku dayecicəs yecempi teta Yesu:

«ηηc-ηηk Wəbe tem fap for yem kirin, ifoyikε, bawo ey' im kaca katɔt.

26 It' σσηη nte abakac ηem ηeyi dakasata ma, ko temer tem tesikalε dapabotu.

Dis dem yati dendeko-ηesame kagbekar amera.

27 Bawo mafɔdeko-sak im dabiya mafɔdeko-sak wasoku kam pate.

28 Masηη' em kacare sɔpɔ sa kacεperene doru, kiyi kam ina kasak kandeko-las' im pabotu.*

29 Aweηc im aja! Nawose iloku nu nte kalan disre teta watem Dawuda: Enafi, k'awup ko, ko kufu kon kayi su sɔ mako daco. 30 Mba nte Dawuda enayone sayibe ma, εηcare sɔ a Kanu kanaderame ko a kandedas wan-sɔ kon waloma dɔcɔm da dεbe dan keroη. 31 Dawuda enanunkenε panηηk kayefe ka Krist dakufu †, enanηηk nte tendeder ma k'oloku ti: a anasak fe Krist dabiya, dis dan denate fe dakufu. 32 Yesu wakako, Kanu kayekti ko, sana fap sayone atajne aka ti. 33 Ko Kanu kampene Yesu kɔfo kaleli, k'endas ko kaca kon katɔt. Ko Yesu σsɔtər nkon apa Kanu Amera Nēcempi ηηε analoku kadεsηη ma, k'eyerəs tatakɔ nanηηk ko nane ma.

34 Bafɔ Dawuda enape dareηc, nkon yati oloku:

«Wəbe Kanu oloku wəbe kem: «Mande nno kɔfo kaleli, kaca kem katɔt,

35 haη ic-lip kaboc aterene am for yam kirin manas-nas ηa.»

36 Pamar aka Yisrayel fap ηacare ti bel-bel: Kanu kanasηηe Yesu kayone wəbe wayek-yek kon, Yesu wakako nahcari dakatɔk kapandan ma.»

37 Nte afum ηane moloku mamoko ma, ko mosumpər ηa, ko ηayif Piyer ko asom a Yesu ako: «Aweηc su aja, cɔke cɔ pamar sayo oη-ε?»

38 Ko Piyer oloku ηa: «Nəsakpər mera yonu, nalomp! Nwe o nwe pəsɔtɔ kagbat dεromun tewe ta Yesu Krist disre, nte tɔησηε panηηanene kiciya ka wakayi ma, nandesɔtɔ sɔ Amera Nēcempi ηa Kanu. 39 Bawo, kapocε nke Kanu kanasηηe temer ma, konu ko, ko awut anu kabɔp ka ako ηayi pabole ma, haη konay ka afum nke Wəbe Kanu kosu endewe ma.»

† 2:15 «bawo dec den-c-ηep kac-pe.» ito kusu ka aka Kresi koloku: «Dec maas da dɔsɔk dɔ dande» = 9:00, barbət. § 2:23 «acikera», = afum atotompər sariye, atɔyone Suyif. * 2:28 Yabura Dawuda 16:8-11. † 2:31 Krist = Wəbe nwe Kanu kayek-yek ma, Wayek-yek ka Kanu

⁴⁰ Kò Piyer oloku ña sò moloku melarəm nte tɔɲsɔɲe ñanene kò mes mme menacerpər fər yɔn kirinj mɔ. K'engbinjər ña, pəc-loku: «Nəyacne detemp dande denkafale-kafale mɔ!» ⁴¹ Afum alarəm ñawose kəgbət dərɔmun teta Kanu. Dəsək dadək afum wul maas (3.000) ñamberene akò ñananunjkene kəlanj mɔ.

⁴² Kò ñanjənjkəl tɛm fəp kò bel-bel metəkse ma asom a Yesu, kiyi kəjan tes tin, kəpanjne kəjan dap da yeri,† kò katola Kanu. ⁴³ Kò kənesə kəsumpər nwe o nwe bawo Kanu kənjc-mentəre mes mɔpɔnj kò mes mɛwey-wey melarəm waca wa asom a Yesu. ⁴⁴ Akò ñanalaj mɔ fəp ñanayi tes tin ñac-yerene mpe o mpe ñajstɔt mɔ. ⁴⁵ Kò ñanjcaməs daka dəkò ñanayo mɔ, kò ñayer pəsam papəkò ñac-məmən təkò pəcucane pənçepərəne mɔ. ⁴⁶ Dəsək o dəsək ñanjc-lorjkane nde kələ kəpɔnj ka Kanu, ñac-dinene yeri kəfo kin nde wələ wəjan, ñac-dine yi mera yobotu kò bəkəc yoforu. ⁴⁷ Ñac-kor-koru Kanu, kò mes manjan mɔmbɔt afum fəp. Kò Wəbe Yesu nkɔn emberene dəsək o dəsək kəgba ka anje enç-yac mɔ.

3

Wəbəc wətəkot entamne

¹ Dəsək dələma Piyer kò Sanj ñampe nde kələ kəpɔnj ka Kanu dec dərɔfɔy, dec nde antola Kanu mɔ. ² Tosurenə pasare wəbəc nwe anjkome kətɔ-kət mɔ. Dəsək o dəsək anç-kekərə kò padəs nde kusunja ka kələ kəpɔnj ka Kanu. Dəndo wəbəc nwe onç-tolane daka nonɔfɔr disre afum anje ñanjc-bere kələ kəpɔnj mɔ. Kusunja nke anç-we «Kusunja Kətɔt». ³ Nte enənjk Piyer kò Sanj anje ñanjc-kò kəbere kələ kəpɔnj mɔ, k'eyefe katola akakò nonɔfɔr disre. ⁴ Piyer kò Sanj ñanjgbətne kò, kò Piyer oloku: «Məgbətne sul!» ⁵ K'engbətne ña pəc-kar kədesɔtər ña paka pələm.

⁶ Mba kò Piyer oloku onj: «Ali pəsam iyɔ fɛ, mba mpe iyɔ mɔ, ip' indesɔnj' ɔm: Tewe ta Yesu Krist wəka Nasaret, məyefe, məkɔt!» ⁷ Gbənçana babəkò kò ñasumpər kò kəca kətɔt kò ñayekti, wəcək kò məgbəlkəc mən yerçap. ⁸ Kəsərne katin k'eyefe k'ənçəme, k'elek wəcək kəkɔt. K'osol kò ña, kò ñambere kələ kəpɔnj ka Kanu disre, pəc-kət, pəc-yoke, pəc-kor-koru Kanu. ⁹ Kò afum fəp ñanənjk wəbəc nwe pəc-kət, pəc-kor-koru Kanu. ¹⁰ Anç-nepəl kò, nkɔn enç-nde nde kələ kəpɔnj nde «Kusunja Kətɔt» mɔ, pəc-tolane daka nonɔfɔr disre. Kənesə kò pəciyane kəmbəp afum fəp teta təkò tenabəp kò mɔ.

Moloku ma Piyer nde kələ kəpɔnj ka Kanu

¹¹ Nte fum nwe enader pəyi onj ta enjyefe Piyer kò Sanj dəntɔf mɔ, kənesə disre kò afum fəp ñayekse kəkò nde akər nje anjwene «Aker ña Suleman», nde Piyer kò Sanj ñanayi mɔ.

¹² Nte Piyer enənjk ti mɔ, k'oloku afum: «Aka Yisrayel! Ake 'sɔɲe nte tante t' ençiyane nu mɔ? T'ake tɔ ñanjgbətne su pəmɔ fənɔntər fosu, kò pəyɔne fɛ ti-ɛ, dosoku dosu disre dəsɔɲe fum wəkawe kəkɔt?» ¹³ Kanu ka atem asu Abraham, Isiyaka, kò Yakuba kəyək-yekəs wəcar kən Yesu. Mba nənə nələk, kò nəsɔnj abe, nənçe kò fər ya Pilat kirinj, mba Pilat enacəm-cəmne kəsak kən. ¹⁴ Nənə nənace nwe ayɔne wəcempi kò wəlompu kò nəloku a pawose kasake nu wədifət afum dare disre. ¹⁵ Nənadif wəkirinj wəka doru, mba Kanu kəyekti kò afi daco. Sən' ayɔne atənje aka ti. ¹⁶ Anasɔnj fənɔntər fum wəkawe ñanjgbətne kò ñanjçare mɔ. Kəlanj kən Yesu gbəcərəm kəsɔnj fum wəkawe fənɔntər. Kəlanj kən, kəlanj Yesu yati kəsɔnj kò kətammə keñ fəp fər yonu kirinj.

¹⁷ Ndekəl onj, awerjç im aña, inçare a kətɔ-cərə konu kənasɔɲe nu kəyɔ tatəkò, nənə kò abe anu. ¹⁸ Kanu kanalas təkò kənanunjkene kəlɔke cusu ca sayibe-e ɔn fəp mɔ: A pənamar dis dələl Krist, wəyək-yək kən. ¹⁹ Nəsəkpər bəkəc yonu, nəluksərne nte tɔɲsɔɲe pənanjne kiciya konu mɔ; ²⁰ nte tɔɲsɔɲe Wəbe Kanu pəkere tɛm ta kənçəsəm, pəkere nu sɔ Wəyək-yək kən, Yesu, nwe ananunjkene kəcəm nu mɔ. ²¹ Nkɔn kəm kəntəmpər hanj tɛm nte mes mme Kanu kanaloke tɛm tobol-bolu cusu ca sayibe ɔn səcempi mɔ melare. ²² Anjabi Musa enaloku: «Wəbe, Kanu konu, endekere nu sayibe pəmɔ ina. Fum wəkin wəka awerjç anu daco endeyi, nade nəcənjkəl moloku maməkò ende pəc-loku nu mɔ fəp. ²³ Nwe o nwe ɔntədəcənjkəl wədənjk wəkakò mɔ, andeləsər kò. Endeməlke afum a Kanu daco.»

²⁴ Sayibe-e fəp kəyefe anjabi Samiyel hanj anje ñanacənjç kò mɔ, ñanaloku teta mataka maməkò, kò ñanjɔnjk mi. ²⁵ Nənə, awut a sayibe-e ñɔ nəyɔne, kò nəyɔne sɔ awut a temer təkò Kanu kənacənəs kò atem anu mɔ, kəc-loku Abraham: «Afum a doru fəp ñandesɔtɔ kəpocə kətɔt kem teta kəbənda ka dokom dam.» ²⁶ Te tonu tɔ, Kanu kənanunjkene kəyekti wəcar kən, k'osom kò kədətlanə nu, pəsəkpər nu nwe o nwe abəkək ñon njelec, ñəyɔne kò ñɔtɔt.»

4

Piyer kò Sanj fər ya aboc kiti aSuyif kirinj

¹ Piyer kò Sanj ñanayi kəlɔk-lokər afum tɛm nte alonjə a kələ kəpɔnj ka Kanu ñanabere kò wəbe ka asodar anje ñanjç-bum ki mɔ, kò aSadisi. ² Pənatele ña nte ñanane Piyer kò Sanj ñac-təkse kò ñac-cam afum kəyefe ka defi fənɔntər fa Yesu. ³ Kò ñasumpər Piyer kò Sanj, kò ñandəs ña pəc-bum ña dəbili hanj dəkəsək, bawo pənabiye. ⁴ Afum alarəm aloma anje

† 2:42 cəKresi = «kətepenə kəcəm kəyerene ki mɔ»

ḅananane moloku maḅan ma, ḅanalan, ko kægba kaḅan kaḅ-ḅap arkun wul kaḅamat (5.000).

⁵ Dɔckɔsɔk abe anjan, abeki aḅoḅa a dɔtɔf, ko ataksɛ a yecicas ya Aḅnabi Musa ḅambəpsɛne Yerusalem ⁶ ko wəlonḅne wəḅoḅa Anas, ko Kayifa, Saḅ, Aleksandər, ko ako ḅanayone aka kaḅənda ka dokom da alonḅne aḅoḅa ma. ⁷ Ko ḅanḅəmbər Piyer ko Saḅ fər yaḅan kirinḅ kaḅyifət: «Fəḅəntər fəre, ko tewe ta ana to nəḅone tantɛ-ɛ?»

⁸ Awa ko Amara Nəcempi ḅa Kanu ḅɛlarɛ Piyer, ko ḅəsɔḅɛ ko kəlɔku ḅa: «Abe a afum ko abeki a dɔtɔf: ⁹ Ayifət su məko teta pətət mḅɛ ayone wəḅɔk ma, ko nte antaməs ko ma. ¹⁰ Nəcərə ti bel-bel, fəp fonu kaḅəp ka aYisrayel: Tewe ta Yesu Krist wəka Nasaret, wəko nənacanḅ dəkətək kaḅandən, ako Kanu kəntimi ko aḅi daco ma, tewe tən təsɔḅɛ nte fum wəkawɛ ɛḅcəmə nu daco pətamne ma. ¹¹ Nkən Yesu ɔḅɔne togbu mḅɛ nənə acəmbər kəlɔ nənater ma, mba ɛḅayone togbu pətət, pa daco.» ¹² Nkən gbəcərəm ɛntam kəsɔḅ su kəfis. Kanu kənəsɔḅ fɛ tewe təlɔma ta fum nno doru dandɛ nte pəmar payacnɛne ma.»

¹³ Nte abeki aḅɛ ḅanəḅk Piyer ko Saḅ ḅabanḅɛ ma, ko pəḅciyanɛ ḅa, bawo ḅanacərə a afum gbəcərəm ḅanayɛ aḅɛ ḅanato-təkəs ma. Ko ḅanəpəl ḅa daco ako ḅanayɛ ko Yesu ma. ¹⁴ Mba nte abeki aḅoḅa ḅanḅ-ḅəḅk fum nwe anataməs pəcəmə ḅa fər kirinḅ ma, ḅanayɔ fɛ toloku. ¹⁵ Ko aboc kiti a aSuyif ḅaloku Piyer ko Saḅ kəwur ka dukəlɔ ndɛ aḅ-ɔyifət ḅa ma, ko ḅanəḅksɛnɛ tanjan, ¹⁶ ko ḅayifənɛ: «Cəke c' andeyɔ afum akanɛ-ɛ? Bawo tɔsəkər aka Yerusalem fəp a ḅa ḅəsɔḅɛ ko tɛgbəkərə ta Kanu tantɛ teyi. Afətam kaḅbəkəl ti. ¹⁷ Mba, nte aḅyɔ a ta tɛsam nno afum ḅayɛ ma, pəbɛḅnɛ ḅa, pəməne ḅa kəc-lok-lokər nwe o nwe tewe tətəkɔ.

¹⁸ Ko ḅawɛ ḅa, ko ḅambɛḅnɛ ḅa kətɔ-loku ko kətɔ-təkɛ afum tewe ta Yesu. ¹⁹ Piyer ko Saḅ ḅayif ḅa: «Pəmar fər ya Kanu kirinḅ pələs nənə patas Kanu Nkən ba? Nənə nəməmən ti bel-bel, ²⁰ bawo sənə səfətam kəyi ta səlɔku təkɔ sənəḅk ko təkɔ sənɛ ma-ɛ.»

²¹ Ko aboc kiti ḅanḅbəkərə sɔ kəbɛḅəsne ḅa, ko ḅasak ḅa. Nəsətɔ fɛ tes nte tɔḅsɔḅɛ ḅa kəsumpər ma teta afum. Fəp fəḅc-kor-koru Kanu teta təkɔ tənayɛ ma. ²² Fum nwe ɛnasətɔ tɛgbəkərə ta kətaməs tətəkɔ ma, ɛnatam kəsətɔ meren wəco maḅkələ pəcɛpər.

Kətɔla ka alaj

²³ Nte asak Piyer ko Saḅ ma, ko ḅanḅk ḅaləmər afum anjan təkɔ alonḅnɛ aḅoḅa ko abeki a dɔtɔf ḅanaloku ḅa ma. ²⁴ Nte ḅane moloku mame ma, kətəḅnɛ disrɛ ko ḅamɛnɛ sim nno Kanu kəyi ma, ḅac-loku: «Wəḅɛ, mənə nwe məlomḅəs kom, antɔf, kəba ko ca ɔkɔ yeysi

ki ma fəp, ²⁵ dəAmerə Nəcempi ḅə mənalokɛ kusu ka kas kosu Dawuda wəmarəs kam:

«Ake 'sɔḅɛ nte mətɛlə məḅoḅa mɛḅcɛpərər afum a tɔf ma?»

Ake 'sɔḅɛ nte afum ḅantəḅnɛ mes mme məntɔdeləpsər ma?»

²⁶ Abe a doru kər-kər ḅalomḅəsne teta kəyɛfərənɛ,

ko akirinḅ ḅalonḅkanɛ ko ḅantəḅnɛ pələc nno Wəḅɛ Kanu ko wəyɛk-yɛk kən ḅayɛ ma.»

²⁷ Bawo kaḅɛ, Herodu ko Pəḅsɛ Pilat ḅantəḅnɛ pələc dare dandɛ disrɛ atɔḅone Suyif ko aYisrayel nno wəmarəs kam wəcempi Yesu eyi ma, nwe məḅayɛk-yɛk ma. ²⁸ Nəḅayɔ mɛs fəp mme mənanunḅkənɛ kəwosɛ kəyɔ ma. ²⁹ Ndekəl oḅ, Wəḅɛ, məḅbəkərə kəbɛḅəsne kəḅan, məsɔḅɛ acar am kəḅənɛ kəlɔku toloku tam kaḅɛ disrɛ. ³⁰ Mətɛḅci kəca nte təsɔḅɛ kətaməs, məḅbəkərə, ko mɛs məwɛy-wɛy meyi tewe ta wəcər kam wəsoku Yesu.

³¹ Nte ḅalip kətɔla Kanu ma, ko kəfo kəḅkɔ ḅanalonḅkanɛ ma kəyikɛ, ko Amara Nəcempi ḅəsɔḅɛ fəp fəjan kəlɔku toloku ta Kanu kəḅənɛ disrɛ.

Alaj Yesu ḅawosɛ kəyɛrɛnɛ daka danjan

³² Kəḅay nke kənalaj ma, ḅəsətɔ bəkək yin yayi, ko ḅayone sɔ akın ayi. Nwe o nwe oḅc-loku fɛ a nkən sona ɔḅɔ daka dən, mba a fəp fəjan fɔ ḅanapəḅnɛ di. ³³ Asom a Yesu ḅanḅ-loku təkɔ ḅanəḅḅk kəyɛfɛ ka Wəḅɛ Yesu aḅi daco ma. Ko kəmar ka Kanu kəyi alaj fəp kəronḅ. ³⁴ Afum akanɛ daco, nwe o nwe abəkək ḅənələcɛ fɛ sɔ teta kətɔ-ɔ kən daka, bawo aḅɛ ḅanayɔ dale, ko pəyone fɛ ti, wəlɔ ma, ḅanacaməs yi. Ko ḅanḅkərə kəway ka ca yayəkɔ, ³⁵ ko ḅanḅ-bocər ki asom a Yesu dəntɔf. Kəway kaḅkɔ k' aḅc-yer nwe o nwe ko təkɔ pəcuca peyi ko ma.

³⁶ Isifu waka kor ka Levy ɛnayi, nwe asom a Yesu ḅanḅ-we Barnabas ma, tətəkɔ kusu kəḅan «Wəcəpəs bəkək.» Nde dare da Sipər anakom ko. ³⁷ Nkən ɛnacaməs antɔf ḅɛ ɛnayɔ ma, k'ɛḅkərə kəway kaḅkɔ fəp k'ender pəbocər ki asom a Yesu dəntɔf.

5

Ananiyas ko Safira

¹ Wərkun wəlɔma ɛnayi pac-we ko Ananiyas, ko wəran kən Safira, ko ḅanḅcaməs antɔf ḅanjan. ² Kətəḅnɛ disrɛ ko wəran kən, k'Ananiyas embələp kəway ka antɔf ḅanəkɔ, k'ɛḅkərə kəway kələpəs nke k'ḅḅk pəbocər ki asom a Yesu dəntɔf.

³ Ko Piyer eyif ko: «Ananiyas, ake 'sɔḅɛ nte məwosɛ Səntany səsɔḅ am kəyɛmbər Amara Nəcempi ma? Məmbələp kəway ka dale. ⁴ Nte dale dandɛ dɛḅayone dam ma, ak' ɛnasɔḅɛ ta məmɛḅkərənɛ di-ɛ? Ali nte mənacaməs

* 4:11 Yabura Dawuda 118:22. CaKresi = «Nkən ɔḅone tasar mḅɛ nənə acəmbər kəlɔ nənater ma, ako pəyone pətət pa dətəḅkubut.»

di mo, pəsam papəkə, bafə pam pənayi ba? Ake 'səŋ' am kəyo tante-ε? Bafə afum ŋə məyembər de, mba Kanu!»

⁵ Nte Ananiyas ene moloku maməkə mo, k'entempəne, k'engbin kifir, k'efi. Kə kənesə kəpən kəsumpər akə ŋanane ti mo fəp. ⁶ K'atəmp ŋayefe kə ŋanəpsər kə dəkasanjke, kə ŋanjko ŋawup.

⁷ Nte dec maas deŋcepər mo, kə wəran ka Ananiyas embere, ta eŋcəre təkə tenacepər mo. ⁸ Kə Piyer eyif kə: «Məlok' im ma kanje: Kəway kanjke kə nənçamas dale ba?»

Kə wəran nwe oloku «Ey, kəway kanjko yati kə.»

⁹ Kə Piyer oloku kə: «Ake 'səŋe nte nəntəŋne kə nəwak Amera ŋə Wəbe mə-ε? Məcəre a aŋe ŋawup wos əm mo, ŋayi nde dəkusunjka, kəkəkəre kə ŋander sə mənə.»

¹⁰ Gbənçana babəkə k'entempəne kə wəcak dəntəf, k'engbin kifir. Kə atəmp ŋambere kə ŋambər kə pəfi. Kə ŋanjkekəre kə, kə ŋanjko ŋawup wos kəsək. ¹¹ Kə kənesə kəpən kəsumpər kəlonjkanə ka alaŋ fəp kə akə ŋanane moloku maməkə mo.

Asom a Yesu ŋanatəmpər mes məwey-wey melarəm ma Kanu

¹² Asom a Yesu ŋanjc-yo megbekəre kə mes məwey-wey melarəm mme menayi afum daco mo. Alaŋ fəp ŋanacəme kəfo kin nde akər nje aŋc-wene «Aker ŋə Suliman» mo. ¹³ Afum aləpəs ŋanjc-nese kənəŋkəl ŋə, mba ŋanjc-yek-yekəs ŋə. ¹⁴ Kənaŋ ka arkun kə aran aŋe ŋanalaŋ Wəbe mo, ŋanjc-la oŋ kəla dəm. ¹⁵ Pac-kere atotamne səpə, pac-kere ŋə dəyala kə dəsapəkə nte təsəŋe kə Piyer ender-ε, andulu ŋən gbəcərəm ŋetam kəbər wələma. ¹⁶ Kənaŋ ka afum aŋe ŋanayi sədare nse sanakel Yerusalem mo, ŋanjc-yekse kəkere Yerusalem atotamne kə afum aŋe yəŋk yelec yenəsəŋ dəbəc mo nde asom a Yesu ŋanayi mo, fəp fanan anataməs ŋə.

Antərəs asom a Yesu teta kəlaŋ kəŋan

¹⁷ Wəlonjne wəpən kə asadisi aŋe ŋasol mo ŋayefene kəraca. ¹⁸ Kə ŋantər asom a Yesu waca kə ŋambər ŋə dəbili. ¹⁹ Pibi papəkə disre kə meleke ma Wəbe Kanu meŋgbiti cumba ca bili babəkə, kə mowurəne ŋə. Kə meleke moloku ŋə: ²⁰ «Nəkə kələ kəpən, nəloku afum moloku kə mes fəp ma təkətene ta doru dandə.»

²¹ Nte ŋane moloku maməkə mo, kə asom a Yesu ŋanjko bət-bət suy nde kələ kəpən, kə ŋanjcop kətəkse di afum.

Kə wəlonjne wəpən ender kə akə enasole mo. Kə ŋawe aboc kiti aləpəs aSuyif kə abeki apən aka Yisrayel fəp, kə ŋasom a pakə pawurəne asom a Yesu dəbili, pakere. ²² Kə asədar ŋafə ŋakə, mba ŋambər fe ŋə dəbili, kə ŋalukus. Kə ŋanjko ŋaloku ti abe aŋe ŋanasom ŋə mo, ŋac-loku: ²³ «Səŋkə səbər cumba ca bili pacan ci bel-bel, abum a ci ŋacəme dəkəcəme

daŋan, mba səŋgbiti ali fum səŋbər fe bili disre.» ²⁴ Nte ŋane moloku maməkə mo, kə pəyi wəbe ka asədar a kələ kəpən kə alonjne apən yama-yama te taŋan, kə ŋanjyifne cake cə tes tante tendeləpəsər-ε?

²⁵ Kə fum wələma ende pəloku ŋə: «Afum aŋe nənabər dəbili mo ŋayi nde kələ kəpən, ŋac-təkse afum.»

²⁶ Asədar a kələ kəpən kə wəbe kəŋan ŋanjko kələk asom a Yesu, kə ŋanjkerə ŋə pəforu disre, bawo ŋanane afum kəcacas ŋə. ²⁷ Nte asədar ŋanjkerə asom a Yesu mo, kə ŋanjcəmbər ŋə fər ya aboc kiti aSuyif kirin. Kə wəlonjne wəpən eyifət ŋə, ²⁸ k'oloku: «Bafə sənəmonə nu kətəkse sə afum teta tewe tante ba? Nələs Yerusalem metəkse monu! Kə nəloku gbəs a mənə nəlonjər su pələc pa defi da fum wəkawe.»

²⁹ Piyer kə asom a Yesu ŋaloku: «Kəcəŋkələ Kanu kəŋcepər ka afum! ³⁰ Kanu ka atem asu kəntimi Yesu nwe nənacən dəkətək kəpəndən kə nəməlak kə mo. ³¹ Kanu kəndəs kə kəca kən kətət pəmo nte əyənə wəkirin kə wayac mo, nte tənəŋe pəsəŋ aka Yisrayel kəsəpər bəkəc ŋacəme dəpə da Kanu daŋən, pənəŋne ŋə kiciya kəŋan mo. ³² Sana səyənə atəŋə a moloku kə mes maməkə fəp, səna kə Amera Nəcəmpi nje Kanu kəsəŋ aŋe ŋələləs kə ŋawose toloku tən mo.»

³³ Pənətələ aboc kiti aŋe ŋanjc-cəŋkəl ŋə mo haŋ pəcəpər, kə ŋafan kədif ŋə. ³⁴ Mba wəFariši wələma enayi ŋə daco, pac-we kə Kamaliyel. Wətəkse sariye enayi, nwe afum fəp ŋanabətər mo. K'eyefe aboc kiti aSuyif daco, k'oloku a pawurəne afum akaŋe kərəsna, ³⁵ k'oloku: «Arkun a Yisrayel! Nəkembərne bel-bel nte nəndeyə afum akaŋe mo. ³⁶ Towon fe, Tudas enələkne, afum masar manjələ (400) ŋanacek kə daŋən. Mba anamalak kə, afum akə enasole mo fəp k'ambələs ŋə. Ali wəkin anasak fe. ³⁷ Nte tətəkə teŋcepər mo, kə Yudas wəKalile eyefe tem nte aŋc-ləm afum a dətəf mo. K'osole sə afum alarəm. Nkon sə anamalak kə, aŋe enasəp kəkəfəli kəcəme kə daŋən mo fəp, kə ŋasaməsər. ³⁸ Ndekal ic-lok' un, ta nəcəpsər afum akaŋe, nəsak ŋə ŋakə. Kə pəyənə fə mefaŋ, kə pəyənə fe ti məyo manjan nda fum meŋyefe-ε, mendesələ. ³⁹ Mba kə pəyənə fə nda Kanu meŋyefe-ε, nəfodetam kəsəlene mi de! Nəkemərne kədeyefərəne kə Kanu de!» Kə ŋane moloku maməkə Kamaliyel enasəp kəloku ŋə mo.

⁴⁰ Kə ŋawe asom a Yesu, kə ŋasut ŋə, kə ŋaməne ŋə kətəsə-lok-lokə tewe ta Yesu, kə ŋasak ŋə.

⁴¹ Kə asom a Yesu ŋawur ŋə aboc kiti daco. Kə pəmbət ŋə kətərəs kəŋan teta kələləs ka tewe ta Yesu. ⁴² Dəsək o dəsək pəyənə nde kələ kəpən ka Kanu kə pəyənə fe ti nde wələ waŋan, ŋanasak fe kəc-təkse kə kəcəm moloku

mótót: A Yesu òyóné Krist, wábe nwe Kanu káyek-yek má.

6

Ayek-yek arkun camat-məraŋ kəmar ka asom a Yesu

¹ Mata maməko nte acəpse a Yesu ŋaŋc-la kəla dəm má, aSuyif acəp kusu ka Kresi ŋayefe kəcəpəsne teta ako ŋaŋc-cəp Ebəre má. Aran acəp cəkresi aŋe awos aŋan ŋafi má ŋaŋc-səto fe yeri pəmə acəp Ebəre dəsək o dəsək kə andeyer-e. ² Kə Asom wəco kə mərəŋ ŋawe kanay ka acəpse a Yesu kəŋəŋkəne, kə ŋaloku: «Pəmar fe su kəsak kəcam kə kətəksə toloku ta Kanu teta kəyer yeri. ³ Awa awəŋc su aŋa, nəyek-yekəne arkun camət-mərəŋ, aŋe afum ŋaŋcəre kəyo mera yótót má, ŋalare sə Amera Nəcempi ŋa Kanu kə kəcəre kəkót. Səsoŋ ayek-yek anu akako yebac yayəko. ⁴ Səna səsumpər bel-bel kətola ka Kanu kə yebac ŋa kəcam kə kətəksə toloku ta Kanu tēm fəp.»

⁵ Kə moloku maməko məmbót afum fəp, kə ŋayek-yek Etiyən, fum wəlaŋ Kanu wəpəŋ, pəlare Amera Nəcempi ŋa Kanu; kə Filip; kə Pirokər; kə Nikanər; kə Timon; kə Parmenas; kə Nikola, wəka dare da Antiyək, nwe enayone wəcikəra kəberə ka dīne da aSuyif má. ⁶ Kə ŋaŋko ŋamentar ayek-yek akako asom a Yesu nte ŋalip kətola Kanu má, kə ŋandəŋ ŋa waca kədəs kəŋan.

⁷ Moloku ma Kanu mme aŋc-təksə mə meŋc-sam kəsam dām, kə acəpse a Yesu ŋala katəna-katəna Yerusalem, kə aloŋne Kanu alaram ŋawosə kəlaŋ Yesu.

Kəsumpər ka Etiyən

⁸ Kanu kənamar Etiyən kə kəsəŋ kə kətam kəyo ka mes mēwəy-wəy kə megbekərə mərəŋ ma Kanu afum dacə. ⁹ Afum aloma aka kəlo ka dəkətola Kanu da aSuyif aŋe aŋc-we ki «kəlo ka Awur dacar» má, ŋanayine fe Etiyən. ŋa ŋanayone afum aka atof ŋa Siren, aka dare da Aleksandar kə afum a atof ŋa Silisi, kə aka atof ŋa Asi. Nte tə kə ŋamberə kəgbəkəne kə Etiyən. ¹⁰ Mba ŋanatom fe kəsumpər kə dəmoloku, bawo Amera Nəcempi ŋa Kanu ŋenasəŋ kə kəlok-loke dəcərən.

¹¹ Ti disre, kə afum akako ŋasəŋ calbante pəsam aŋe ŋanaloku nte: «Səna sənene kə kəlməs Musa kə Kanu!»

¹² Kə ŋamberəs afum mēr kəyefe abeki a dətóf haŋ atakse sariye. Kə ŋasumpər Etiyən, kə ŋaŋkekərə kə fəp ya aboc kiti aSuyif kirin. ¹³ Kə ŋaŋkenəne sə calbante akako ŋanawosə kəyemə má, ŋac-loku: «Fum wəkawə eyi fe nte o nte mēne kəloku pələc pa kəfo kəsoku kanke kə sariye sa Musa. ¹⁴ Sənene kə pəc-loku a Yesu wəNasaret wəkawə endeləsər kəfo

kanke, pəsəkpər sə məyo mme Musa enasake su má.»

¹⁵ Aboc kiti aSuyif fəp ŋanagbətne Etiyən, bawo kəro kən kəŋc-mot pəmə ka melekə.

7

Etiyən nde fəp ya aboc kiti kirin

¹ Kə wəloŋne wəpəŋ wəka kəlo kəpəŋ ka Kanu eyif Etiyən: «Itə teyi ba?»

² Kə Etiyən oloku: «Awəŋc im aŋa, Papa kəm aŋa, Nəcəŋkəl im! Kanu nke debeki dən doŋmot má kəŋawurər Abraham, wətem kosu, nte enayi Mesopotami, ta entadeder kənde Hararj má. ³ Kə Kanu kəloku Abraham: «Məwur atof ŋam, dəŋkom dam, məko nde atof ŋe indekə-mentər' əm má.»

⁴ Kə Abraham owur atof ŋa Kaldi, k'əŋko pənde dare da Hararj. Dəndo, nte defi da kas deŋcepər má, kə Kanu kəŋcepərəne kə atof ŋaŋe nənde oŋ ndekəl má. ⁵ Kanu kənasəŋ fe Abraham ke atof ŋaŋe, ali dəkəcəmbər kəcək, mba kənaleke kə temer kədəsəŋ kə ŋi kəbər kəbənda ka dokom dən kə nkən eŋcepər-e, mba tem tatakə ta entayo wan-e. ⁶ Kə Kanu kəloku Abraham nte: «Kəbənda ka dokom dam kəndeyi decikara atof ŋəloma. Andekə-cəmbər ŋa di dacar, patərəs ŋa meren masar mankəle (400). ⁷ Mba afum aka atof ŋaŋəko ŋandekə-cəmbər ŋa dacar má, in' endekə-bocər ŋa kiti. Kə teŋcepər-e, ŋandewur ŋadekor-kor im nno kəfo kanke.»*

⁸ Nte tətoko teŋcepər má, kə Kanu kəŋcəŋs kiyi kən tetin kə Abraham, ti təyone kəmeŋkərne ka kəkəŋc arkun. Ti disre kə Abraham oŋkom Isiyaka, k'əŋkəŋc kə tataka tən ta camət-maas. Itə Isiyaka enayo sə Yakuba, kə Yakuba òyo sə ti awut ən arkun wəco kə mərəŋ, aŋe ŋayone cas ca cusuŋka wəco kə mərəŋ ca Yisrayel má.

⁹ Nte atem asu, awut a Isiyaka, ŋanayone wəŋc kəŋan Isifu kəraca má, kə ŋaŋcaməs kə nte təŋsəŋe pakekərə kə Misira má. Mba Kanu kəŋayi kə Isifu, ¹⁰ kəŋayac kə pəcuca fəp. Kanu kəŋc-mar Isifu, kəc-səŋ kə kəcərə kəkót nde Firawona wəbe ka Misira fəp kirin. Firawona enasəŋ Isifu dekirin da Misira kə da kəlo kən disre fəp má.

¹¹ Kə dor dərəŋ dende deyi Misira fəp kə atof ŋa Kanahan. Pəcuca pənabək, atem asu ŋaŋc-səto fe yeri. ¹² Kə Yakuba ende pəne a cəgbay cəyi Misira, k'osom təcəkəkə awut ən aŋe ŋantəŋne atem asu má. ¹³ Ta mərəŋ, kə Isifu owurərne awəŋc ən, nte tə kə Firawona əsəto kəcərə oŋ akomene a Isifu. ¹⁴ Kə Isifu osom awəŋc ən a pakere kə kas Yakuba, kəkəne ka afum ən fəp, aŋe ŋaŋc-bəp afum wəco camət-mərəŋ kə kəcəmət (75) má. ¹⁵ Kə Yakuba ontor atof ŋa Misira. Difo enafi, kə atem asu aləma. ¹⁶ K'əŋkekərə cəbel cəŋan Səkem, k'əŋko pawup nde kufu nke

* 7:7 Dəkəcəp 15:13-14

Abraham enawaye p̄sam n̄no kusun̄ka ka Ham̄or k̄ayi m̄o.

¹⁷ Tem nte p̄namar a Kanu k̄elas temer nte k̄analeke Abraham m̄o tenal̄t̄arne. K̄o dokomb̄era dem̄bek, k̄o afum n̄an̄ja ōj k̄ela dam̄ Misira, ¹⁸ han̄ k̄o w̄abe w̄eloma ender p̄nde d̄ebe da at̄of n̄an̄k̄o n̄we enat̄o-c̄ere Isifu m̄o. ¹⁹ W̄abe wakako ender p̄ac-n̄emp̄as, p̄ac-t̄or̄as atem asu. K'ende p̄as̄nje n̄a k̄esak canaka can̄an, nte t̄aj̄s̄nje ta akako n̄antam k̄ayi doru m̄o.

²⁰ Tem t̄at̄oko t' anakom Musa, n̄we enabot Kanu k̄an̄nk̄ m̄o. K'ant̄omp̄ar k̄o yof maas nde k̄elo ka kas disre, ²¹ mba nte t̄oȳo tenat̄oyi men̄e k̄ogbal k̄on m̄o, k̄o wan ka w̄abe ka Misira w̄eran efir k̄o, k'oj̄n̄ko p̄edusum p̄aȳo k̄o wan. ²² K̄ec̄ere k̄ekot f̄ap k' aMisira k' anadusume Musa, k'os̄ot̄o f̄an̄ont̄ar d̄amoloku k̄o d̄am̄oȳo.

²³ Nte Musa as̄ot̄o meren w̄aco man̄k̄ale (40) m̄o, k'ende p̄acem-c̄em̄ne k̄eko-n̄nk̄ aw̄en̄e an̄a, afum a Yisrayel. ²⁴ K̄o Musa ōj̄ko p̄at̄aj̄ne w̄en̄c w̄akin w̄aka Misira p̄ac-cak̄ara, k'ej̄c̄am̄ene w̄en̄c w̄akako an̄c-t̄or̄as m̄o. K'olukse ayek n̄a w̄en̄c, k'endif w̄aMisira. ²⁵ K̄o Musa ej̄c̄em-c̄em̄ne a aw̄en̄c an̄a n̄antam k̄ac-gb̄ek̄ere a Kanu k̄antam kab̄an̄ n̄a k̄o n̄an̄c̄ame k̄o dar̄aj̄-e, mba n̄anac̄ere f̄e ti. ²⁶ D̄ock̄os̄ak, k̄o Musa ōj̄ko p̄eb̄ap aYisrayel mer̄aj̄ n̄ac-sutene, k'eyac n̄a, k'olomp̄as n̄a daco. K'eyif n̄a: «Ta ake t̄o n̄ansutene tante-e? D̄ew̄en̄ca d̄o n̄aȳo!»

²⁷ Mba w̄ako ej̄c-cak̄ara w̄en̄c m̄o, ew̄en Musa p̄ac-yif: «An' os̄aj̄' am̄ k̄aȳone w̄abe k̄o w̄aboc kiti s̄ana daco-e? ²⁸ K̄adif' im̄ k̄o m̄afan̄ ba, p̄am̄o t̄oko m̄andifsa w̄aMisira m̄o?» ²⁹ K̄o moloku mam̄oko m̄os̄nje Musa k̄ayek̄se, k'oj̄n̄ko p̄ande decikara at̄of n̄a Madiyan̄. Difo enakom awut arkun mer̄aj̄.

³⁰ Nte meren w̄aco man̄k̄ale mer̄cep̄ar (40) m̄o, k̄o meleke mowur̄ar Musa nde t̄egbere ta t̄or̄o ta Turisnina d̄am̄emer ma n̄en̄c nde d̄en̄cmar d̄er̄ant̄am m̄o. ³¹ Nte Musa en̄nk̄ ti m̄o, k̄o p̄an̄ciyan̄e k̄o k̄an̄nk̄ ka tes t̄ew̄ey-wey t̄at̄oko, nte ōj̄c-c̄oj̄ne k̄eko-gb̄ek̄ere m̄o, k̄o dim da W̄abe n̄a dender k̄o: ³² «In' of̄o, Kanu ka atem am: Kanu ka Abraham, ka Isiyaka k̄o Yakuba!» Musa p̄ac-yikce, ta ōj̄wose s̄o k̄ogbat̄ne di-e.

³³ K̄o W̄abe oloku k̄o: «M̄awure c̄ofta cam d̄aw̄ecak, bawo k̄efo kan̄ko m̄an̄c̄ame m̄o, k̄efo k̄acem̄pi k̄o. ³⁴ In̄nk̄ p̄acuy pa afum em an̄e n̄ayi Misira m̄o, ine k̄agbis k̄an̄an: In̄tor ideyac n̄a. N̄dek̄al ōj̄, m̄ader isom am Misira.»

³⁵ Musa w̄akako n̄anace a n̄ac-loku: «An' os̄aj̄' am̄ k̄aȳone w̄abe k̄o w̄aboc kiti s̄ana daco-e?» N̄kon Kanu k̄anasom p̄aȳone w̄abe k̄o w̄ayac, k̄aberene ka meleke m̄me menawur̄ar k̄o nde d̄er̄ant̄am m̄o. ³⁶ N̄kon Musa enawurene aYisrayel Misira p̄ac-yo mes m̄ew̄ey-wey k̄o megbek̄ere ma Kanu,

nde k̄aba K̄ayim k̄o nde d̄ategbere, meren m̄me w̄aco man̄k̄ale (40) disre.

³⁷ N̄kon Musa w̄akako yati enaloku aYisrayel: «Kanu k̄andek̄ere nu sayibe p̄am̄o ina, n̄we k̄andeyek-yēk aw̄en̄c anu daco m̄o, p̄asom k̄o n̄no n̄ayi m̄o.» ³⁸ N̄kon Musa, nte afum n̄analōkan̄e nde d̄ategbere m̄o, n̄kon enaȳone s̄o w̄ac̄ep̄arene moloku atem asu daco k̄o meleke m̄me mōj̄c-lok-lok̄ar k̄o nde d̄at̄or̄o ta Turisnina m̄o. K'os̄ot̄o moloku meyi w̄ayen̄, nte t̄aj̄s̄nje s̄ac̄ere mi m̄o.

³⁹ Atem asu n̄anafan̄ f̄e k̄ac̄an̄k̄al k̄o, k̄o n̄aw̄en̄as k̄o. N̄anacem-c̄em̄ne d̄abek̄ac k̄aluks̄arne Misira. ⁴⁰ K̄o atem asu n̄aloku Aruna, «M̄alomp̄ase su mer̄an̄ka, m̄me mendesole su m̄o, bawo Musa n̄we owurene su Misira m̄o, s̄an̄c̄ere f̄e nte t̄as̄ot̄o k̄o m̄o.» ⁴¹ Mata mam̄oko, k̄o n̄alomp̄as ter̄an̄ka ta tura, k̄o n̄al̄on̄ne n̄no ter̄an̄ka kirin̄, k̄o n̄amboce k̄asata yebac ya waca wan̄an. ⁴² Mba k̄o Kanu k̄amber n̄a kumunt, k̄o k̄asake n̄a k̄akor-koru ca ya darēnc. It' an̄cic ti buk ba sayibe-e disre:

«N̄ana aka Yisrayel,

meren w̄aco man̄k̄ale (40) m̄me n̄an̄cep̄arene d̄ategbere m̄o, in' ō n̄an̄c-dife sem k̄al̄on̄ne disre ba?

⁴³ N̄anakek̄ere abal n̄a ter̄an̄ka ta M̄olok

k̄o ter̄an̄ka ta k̄os ka kanu konu Refan̄.

N̄anapat mer̄an̄ka teta k̄ac-tont̄n̄ene ka mi f̄ar kirin̄!

Ti disre k̄ek̄ek̄ere nu k' inder decik̄ara Babil̄on̄ tadar̄aj̄.»

⁴⁴ Atem asu n̄anayo d̄ando d̄ategbere abal n̄a sede n̄ne anam̄en̄k walake wa masar n̄we Kanu k̄anacice Musa m̄o. T̄at̄oko t̄o w̄elok-lok̄ar ka Musa enaloku k̄o a p̄aȳo, a n̄owurene k̄o n̄oko enan̄nk̄ m̄o. ⁴⁵ Nte atem asu n̄as̄ot̄o n̄i m̄o, k̄o n̄an̄kek̄ere nde at̄of n̄ne Kanu k̄anabelas afum f̄ar yan̄an kirin̄ m̄o. Yosuwe p̄aȳone n̄a w̄akirin̄. Abal n̄an̄k̄o n̄enayi di han̄ tem ta Dawuda. ⁴⁶ K̄o Dawuda as̄ot̄o k̄amar ka Kanu, k'ontola s̄o k̄es̄oj̄ k̄o k̄efo n̄ke ōj̄k̄oc̄amb̄ere Kanu ka Yakuba d̄ak̄ayi m̄o. ⁴⁷ Mba Sulemany enader p̄al̄o k̄elo kan̄ko.

⁴⁸ Men̄e nte W̄abe w̄aka darēnc ont̄owose k̄ayi paka disre m̄pe k̄aca ka fum k̄alomp̄as m̄o, p̄am̄o t̄oko sayibe s̄aloku ti m̄o:

⁴⁹ «W̄abe oloku:

«K̄om k̄aȳone d̄oc̄om dem da d̄ebe,

k̄o ant̄of n̄oȳone d̄ak̄ac̄amb̄er dem w̄ecak.

Ake k̄elo k̄o n̄ayi k̄ac̄amb̄er em-e?

K̄efo k̄ere k' inde ic-n̄es̄em-e?

⁵⁰ Baf̄o k̄aca kem k̄alomp̄as m̄ame f̄ap ba?»

⁵¹ N̄ana afum at̄an̄i l̄an̄as, ayo b̄ak̄ac p̄am̄o bilakoro! Han̄ m̄oko n̄ana n̄ayi k̄aw̄en̄as Amera N̄ecem̄pi n̄a Kanu p̄am̄o atem anu!

⁵² Sayibe s̄are atem anu n̄anato-t̄or̄as-e? N̄nadif an̄e n̄anan̄uk̄ene k̄acam k̄ader ka W̄alomp̄u n̄we n̄ana n̄anas̄oj̄ ōj̄ a k̄o andif m̄o. ⁵³ N̄ana an̄e n̄anas̄ot̄o sariye sa Musa

nse meleke ma Kanu menaloku ko mo, mba nanaokotene fe si, namerjkarne fe so si.»

Kadifka Etiyen

⁵⁴ Nte Etiyen onj-c-*lok-*loku** mo, afum ako njanc-ne moloku mamoko mo, pnananjkanekotele na han njanc-njanjarene sek nno eyi mo. ⁵⁵ Mba Amara Njemp*pi* na Kanu njanc-bac Etiyen d*aris*. K'engbatne kom, k'enanjk n*oro* da debeki da Kanu, Yesu pacame kaca kon ketot. ⁵⁶ K'oloku: «Inanj kom k*agbite*, Wan ka fum pacame kaca ketot ka Kanu!»

⁵⁷ Ko afum anje njankule-kule paponj, ko njasun*one* l*ajas*, ko njawetne fap fanan k*ako*-bap Etiyen. ⁵⁸ Ko njambelas ko han ko njawurene ko dare, ko njacacas ko masar. Atajne aka ti njanaboc suma sanjan sa karonj watemp d*antof*, nwe anj-we Sol mo.

⁵⁹ Nte njanc-cacas ko mo, ko Etiyen ontola pac-*loku*: «W*abe* Yesu, maban*aj* amera njem.»

⁶⁰ Nte to ko Etiyen enj*c*ap suwu, k'onjkule-kule: «W*abe*, ta masarsar na kiciya kanke!» Nte elip kaloku tatoko mo, k'engbin kifir.

8

¹ Sol enawose kadif ka Etiyen.

Sol onj-c-toras kalonkane ka alanj Yesu

Dosak dadoko d' anacop ketoras kalonkane ka alanj Yesu d*ando* Yerusalem. Ko alanj fap fanan njasamasar nde taf ya Yude ko Samari, mene asom a Yesu. ² Ko afum alomp aloma njawup Etiyen, ko njambok ko bel-bel.

³ Ko Sol nkan eyefe ketoras ka kalonkane ka alanj Yesu, pac-bere d*awolo* wanjan, pac-wurene na, pac-sumper arkun ko aran, pac-ber na d*abili*.

Filip kacam kon moloku matot ataf na Samari

⁴ Alanj anje njasamasar mo, njanc-cam moloku matot mof*o* fap mme njanc-c*ep*er mo.

⁵ Filip nwe enator dare da Samari mo, enj-cam teta , nwe Kanu kayek-yek kayone W*abe* mo. ⁶ Kanay k'afum ketajne disre njanc-canj*k*el bel-bel toko Filip onj-c-*loku* mo, nte njanc-ne ko njanc-nanj*ko* so megbekare ma Kanu mme onj-c-*yo* mo. ⁷ Yonjk yelec yonj-c-kule-kule kawur afum alar*em* d*aris* aka dare dadoko. Anatamas atorar ko afum alar*em* ako njanafi w*ecak* mo. ⁸ Ko p*abotu* paponj p*embere* dare da Samari.

⁹ Warkun w*eloma* enayi di pac-we ko Simonj. Enawon dare dadoko, pap*one* dure, pac-s*onje* aka Samari cusu kawos, pac-wene so fum w*aponj*. ¹⁰ Afum fap, kayefe wanfet han w*abeki* njanaleas ko, njac-*loku*: «Fum w*akawe* ayone fanontar fa Kanu, fanontar fak*o* anje (F*ap*onj) mo.» ¹¹ Nanacame ko dar*enj*, bawo enawon kawos*as* na cusu teta dureya d*on*. ¹² Mba nte njanalanj moloku ma Filip, nwe enj-c-cam moloku matot ma d*ebe* da Kanu ko tewe ta Yesu Krist mo, k'anj*gat* arkun ko aran d*aromun*. ¹³ Ko Simonj nkan yati elanj moloku ma Filip, k'owose k*agbat*

d*aromun*. K'eng*came* Filip d*antof* tem fap. Nte Simonj enanj megbekare ko mes m*ewey*-w*ey* ma Kanu mme menj-*yi* mo, ko kusu kawos ko.

¹⁴ Nte asom a Yesu njanayi Yerusalem ko njane a aka Samari njawose toloku ta Kanu mo, ko njasom P*iyer* ko Sanj k*ako* di. ¹⁵ Nte P*iyer* ko Sanj njantor dare da Samari mo, ko njantolane na nte tonj*onje* njasot*o* Amara Njemp*pi* na Kanu mo, ¹⁶ bawo han tem tatoko Amara Njemp*pi* njenatorar fe nwe o nwe k*aresna* d*ando*. Mene k*agbat* d*aromun* gbacaram ko njanasot*o* tewe ta Yesu Krist. ¹⁷ Awa P*iyer* ko Sanj njandenar na waca, ko njasot*o* Amara Njemp*pi* na Kanu.

¹⁸ Nte Simonj enanj*ko* a kadenar kaca ka asom a Yesu gbacaram k*anasonj* afum Amara Njemp*pi* mo, k'eng*ker*e na pasam pac-*loku*: ¹⁹ «N*asonj* im ina so ketam! Nwe o nwe indedenar waca mo, wakayi pasot*o* Amara Njemp*pi* na Kanu.»

²⁰ Mba ko P*iyer* oloku ko: «Kanu kasonje m*alece* ko pasam pam, bawo manjcem-cemne kasotene pi k*apoc*e ka Kanu! ²¹ Mena mayo fe daka, mayo fe tofokel nno tes tante disre, bawo abakac nam njolomp fe for ya Kanu kirinj. ²² Maluksarne W*abe* Kanu, m*aletsene* ko, matola ko nte tonj*onje* panajnen' am m*ecem*-cemne m*elec* ma abakac nam mo, ko Kanu kawose ti-e. ²³ Bawo inanj fo m*ecem*-cemne m*elec* ma karaca mentam am, ko ketolomp k*asekat'* am.»

²⁴ Ko Simonj oloku ko: «N*otolan'* em Kanu W*abe*, nte tonj*onje* mame naloku mo ta talom o talom t*asot'* em.»

²⁵ P*iyer* ko Sanj njancam nte njanananj*ko* toko njanane teta Yesu mo, ko njalukus Yerusalem, njac-cam toloku totot ta Kanu s*adare* salar*em* sa Samari.

Filip ko warkun waponj waka ataf na Ecopi

²⁶ Meleke ma W*abe* maloma mender nde Filip eyi mo moc-*loku*: «Mako ntende kaca-ketot, m*asolne* d*apo* deyer-yer nde denyefe Yerusalem doc-tor Kasa mo.» ²⁷ Ko Filip eyefe katin, k'ent*as*. Warkun w*aponj* waka Ecopi enayi pabane ko. Nkan enatamp*er* kacamb*er*-camb*er* ka daka da Kandas, w*abera* waka ataf na Ecopi fap. Enader Yerusalem k*adekor*-koru Kanu. ²⁸ Kalukus k'eng-c-nd*e* nd*oron* p*ande* p*eyeksene* p*on* karonj, pac-karanj paponj buk ba anj*nabi* Esayi. ²⁹ Ko Amara na Kanu njoloku Filip: «M*ac*onje m*elotarne* p*eyeksene* m*pe*.»

³⁰ Ko Filip eyek*se* k*ako* d*ando*, k'ene waka Ecopi nwe pac-karanj buk ba anj*nabi* Esayi. K'eyif ko: «M*anj*c*are* nte mayi k*akaranj* mo ba?»

³¹ Ko w*ac*ep*o* nwe oloku Filip: «C*ake* c' intam ti kac*are*-e, k'intoy*o* nwe entaks' em mo?» K'oloku Filip a p*epese* p*ande* ko k*esak* p*eyeksene* p*on* karonj.

³² Moloku ma kitabu mme enj-c-karaj ma menayone mme:

«K'anjekere ko dakadif pamo ankesiya. Pamō ankesiya njowut nje njontakule-kule wafon waka ni dantof ma, enawani fe kusu.

³³ Owose katore kon banca, k' ambaner ko kanje kon.

An' endetam kalom teta kabenda ka dokom don-e?

Bawo anim kiya kon doru antof njanj karonj.»*

³⁴ Ko warkun wabane nwe eyifne Filip: «lletsen' am, malok' im: Tes ta ana to sayibe saloku tante-e? Ta nkon wesarka ba, ka fum wacuru?» ³⁵ Ko Filip elek moloku k'onjcop damoloku ma kitabu mamako, k'oloku ko toloku totot ta Yesu.

³⁶⁻³⁷ Nte njanasolne dapo njac-ko ma, ko njanko njabop domun. Ko warkun wabane oloku: «Domun do dande: Ak' endeyamas onj kagbat kem daromun teta Kanu-e?»[†] ³⁸ Ko Filip oloku a pacambap peyeksene, ko njantor daromun. ko Filip enjgbat ko daromun teta Kanu. ³⁹ Nte njampe daromun ma, ko Amara Njempi na Wabe Kanu njempene Filip. Ti disre, wabane waka Ecopi nwe enjnk fe ko so, k'osolne dapo dan abakac njobotu disre. ⁴⁰ Ko Filip njnko pnanjknre dare da Asot. K'oloku moloku motat ma Kanu sadare fap nse enjcepap ma, hanj k'njnk pabap dare da Sesari.

9

Kanu kancambap Sol dapo datot (22:3-16; 26:9-20)

¹ Tem tatako Sol pac-benjane kadifat accepse a Wabe Yesu daraj, k'njnk ndena walojne waponj waka kalo kaponj ka Kanu. ² Ko Sol ewer walojne waponj reka teta walo wa dakatola Kanu da aSuyif nde Damas, nte tansone k'embap di akin akin-e, payone arkun payone aran anje njancame dapo da Yesu daraj ma, potam kasumpap na pakekere Yerusalem. ³ Dapo Sol enayi pac-lotarne dare da Damas, gbancana baboko ko pamot peyefe dakom, ko psonj pwanjakra mpe penakel ko ma. ⁴ K'entempene dantof. K'ene dim nde denayif ko: «Sol! Sol! T' ake to mantoras em-e?» ⁵ Ko Sol eyif ko, «Wabe, mana an' ofo-e?»

«Ina, Yesu iyane, nwe mayi kataras ma. ⁶ Mba mayefe, mabere dare, njnko-lok' om toko pamar mayo ma.» ⁷ Ko arkun anje njanasol ko nkon Sol ma njancame, ta njantam kalok-looku-e kanese disre, njac-ne dim mba ta njanjnk fum-e. ⁸ Ko Sol eyefe dantof pamepi for, mba ta njnjnk paka o paka-e. K'asumpap ko kaca, k'ambersene ko dare da Damas. ⁹ K'eyi di mata maas ta njnjnk-e, ofodi peri, ofomun.

¹⁰ Dando dare da Damas wacpse waka Wabe Yesu daraj walo ma enayi di pac-we ko Ananias. Ko Wabe oloku ko knanjk disre: «Ananias!»

K'owose: «Iyi nno, Wabe!»

¹¹ Ko Wabe Yesu oloku ko: «Mako dapo dako anje <Dolompu> ma, mako maten nde kalo ka Yudas fum wako anje Sol ma, waka dare da Taras oyone. Bawo ontola Kanu, ¹² ko Kanu kanamentar ko knanjk disre fum nwe anje Ananias ma paberar ko. K'endenar Sol waca, nte tansone ko so knanjk ma.»

¹³ Mba Ananias olukse: «Wabe, inene afum alaram njac-lom palec mpe fum wakako yo afum am acempi nde Yerusalem ma. ¹⁴ Nno kabo kanje yati ko alohne apoj aSuyif njawure Sol a padesumpap nwe o nwe ombonj tewe tam ma.»

¹⁵ Mba ko Wabe oloku Ananias: «Mako! Bawo fum wakako paka po mpe inayek-yek kakotene tewe tem nno abe a tof ya doru ko aka Yisrayel for kirinj ma. ¹⁶ Ina yati in' endementar Sol pacuy fap pako pamar padecepene teta tewe tem ma.»

¹⁷ Ko Ananias njnko. Nte embap kalo kanjo ma, k'emberre, k'endenar Sol waca. K'oloku: «Sol Wenj im, Wabe Yesu, nwe enawurap am nde dapo nde manasolne nwe-der Damas ma, osom im nte tansoj' am so knanjk, a malare so Amara Njempi na Kanu ma.» ¹⁸ Gbancana baboko, ko ka yonjone ko dafor pamo wokwok, ko for yon yentam so kac-nanj. Ko Sol eyefe, k'osoto kagbat daromun teta Kanu. ¹⁹ Nte elip kadi yeri ma, k'osoto so fanantar.

Sol kacam kon toloku ta Kanu dare da Damas

Ko Sol enjcepene mataka moloma ko accepse a Wabe Yesu ako njanayi dare da Damas ma. ²⁰ K'eyefe kacam katina dawalo wa dakatola Kanu da aSuyif, pac-loku a Yesu Wan ka Kanu oyone. ²¹ Ko panjiane afum fap anje njanc-ne polok-loku pa Sol ma, ko njayif: «Bafō nkōn nde Yerusalem enj-fan kamalak anje njanc-bonj tewe tante ma ba? Bafō kasumpap knanj k'enaderene nno, pakekere na nde alohne apoj njayi ma ba?» ²² Mba Sol pac-yo kayo dam katam pac-sone aSuyif anje njanayi dare da Damas ma kaciyane, kacmentar a Yesu oyone Krist, wabe wayek-yek waka Kanu.

²³ Nte mataka moloma menjcepap ma, aSuyif anje njanayi Damas ma njantone kanim ka Sol. ²⁴ Ko Sol ende pacere tetajne tanjan. ASuyif njanc-bum danj ko pibi dakawur da dare nte tansone njatam kanim ko ma. ²⁵ Mba pibi papoko ko accepse a Wabe Yesu daraj njamber ko dakasaksaka, ko njayokene ko damba da sanja sa dare daraj.

* 8:33 Esayi 53:7 † 8:36-37 Yecibas yaloma anjdenar moloku maloma: Ko Filip oloku: «Ko malanj abakac nam fap-e, santam ti.» Ko waEcopi wabane oloku: «lanj a Yesu Krist oyone Wan ka Kanu.»

Kayi ka Sol Yerusalem

²⁶ Nte Sol embere Yerusalem mo, k'ensɛp kɔnɔŋkɔlɛne aɛpɛsɛ a Wɔbe Yesu darɛŋ. Mba fɛp fɛŋc-nɛsɛ kɔ, ta ŋalan a nkɔn sɔ ɔyɔnɛ wɛɛpɛsɛ waka Yesu darɛŋ-ɛ. ²⁷ Mba kɔ Barnabas ɛlɛk kɔ, kɔ ŋaŋkɔ ndɛ asom a Yesu ŋayi mo. Kɔ Barnabas ɔlɔmɛr ŋa nte Sol ɛnanɔŋk Wɔbe Yesu dɔpɔ, a kɔ Yesu olok-lokɛr kɔ mo, kɔ nte tɛwɛ ta Yesu kɔnasɔŋɛ kɔ kɔbanɛsɛ mo. ²⁸ Sol ŋɔc-kɔ pɛc-der kɔ ŋa dɔndo Yerusalem pɛc-lok-lokɛ kɔlanɛ disrɛ tɛwɛ ta Wɔbe Yesu. ²⁹ Sol pɛc-lok-loku, pɛc-gbɛkɛlɛnɛ kɔ afum aKresi, mba, ŋa sɔ, ŋac-tɛn kɔnim kɔ. ³⁰ Nte awɛŋc alɛŋ ŋaŋcɛrɛ ti mo, kɔ ŋasɔŋɛ Sol kɔtor Sesari, k'ɛlɛk dɔpɔ k'ɔŋkɔ dare da Tarɛs.

³¹ Kɔlɔŋkɛnɛ ka alɛŋ Yesu a atɔf ŋa Yude, atɔf ŋa Kalile kɔ atɔf ŋa Samari, ŋa fɛp ŋanayi pɛforu disrɛ. Alɛŋ Yesu ŋaŋcɛpɛsɛnɛ bɔkɛɛ, ŋayinɛ kɔnɛsɛ ka Wɔbe Kanu disrɛ. Amera Nɛcɛmpi ŋa Kanu ŋɛŋc-marɛs kɔlɔŋkɛnɛ ka alɛŋ Yesu, ti disrɛ ŋaŋc-la kɔla dɛm.

Kotamas ka Eney

³² Piyɛr nwe ɛŋc-cɛpɛr sɔdare sasɔkɔ fɛp mo, ɛnɛdɛr pɛtor sɔ ndɛna afum aɛmpɛi aŋɛ ŋananɛɛ dare da Lida mo. ³³ K'ɔŋkɔ pɛbɔp di fɛm nwe aŋc-we Eney mo, ta ŋɔkɔf-ɛ, pɛfɛntɛrɛ debik mɛrɛn camɛt-maas disrɛ. ³⁴ Kɔ Piyɛr oloku kɔ: «Eney, Yesu Krist ɛntamas ɛm! Mɛyɛfɛ mɔna wɛsɛrka mɛnɛp abik ŋam!» Gbɛŋcana babɔkɔ k'ɛyɛfɛ, k'ɛŋcɛmɛ. ³⁵ Nte aka Lida kɔ aka Sarɔŋ fɛp ŋanɔŋk kɔ mo, kɔ ŋaŋkafɛli mɛra yanjan nno Wɔbe Yesu eyi mo.

Kɔyɛkti ka Tabita defɛ

³⁶ Wɛran wɛɛpɛsɛ ka Wɔbe Yesu darɛŋ wɔlɔma ɛnayi dare da Yope, pac-we kɔ Tabita. Kusu kɔnan disrɛ aŋc-we kɔ sɔ Dorkas, ti tɔyɔnɛ «wɛrɛ». Wɛran wɛkɔkɔ ŋɔc-yɔ mɛs mɔtɔt mɛlarɔm, kɔ kɔmar. ³⁷ Mata mamɔkɔ disrɛ, k'ɛfɛntɛrɛ docu, k'ɛfi. K'ambikɛ kɔbɛl kɔn, k'ampɛnɛ ki ndɛ dukulɔ da kɔlɔ darɛŋc. ³⁸ Nte aɛpɛsɛ a Wɔbe Yesu darɛŋ ŋanɛ a Piyɛr eyi Lida ndɛ dɔlɔtɛrɛnɛ dare da Yope mo, kɔ ŋasom arkun mɛrɛŋ kɔkɔ-lɛtsɛnɛ kɔ: «Ta mɛwɔn kɛɛpɛr ndɛ ndorosu.»

³⁹ Kɔ Piyɛr ɛyɛfɛ kɔ ŋaŋkɔ kɔ asom aŋɛ mɛrɛŋ. Nte ŋambɛrɛ mo, k'ampɛnɛ kɔ ndɛ dukulɔ da kɔlɔ darɛŋc. K'acɔbokɛra fɛp ŋander ŋabɔp kɔ ŋac-bok, ŋac-mɛntɛr kɔ sɛbrumɔs kɔ yamɔs nye Dorkas ɛnalompɛs nte ɛnayi kɔ ŋa mo.

⁴⁰ Kɔ Piyɛr owurɛnɛ afum fɛp ndɛ doru, k'ɛŋcɛp suwu, k'ontola Kanu tɛtɔn. Nte elip mo, k'ɛŋkafɛlɛ ndɛ kɔbɛl kɔyi mo, k'oloku: «Tabita, mɛyɛfɛ!» Awa kɔ Tabita ɛmɛpi fɛr, nte ɛnɔŋk Piyɛr mo, k'ɛyɛfɛ, k'ɛndɛ. ⁴¹ Kɔ Piyɛr ɔsɔŋ kɔ kɔɛa, k'ɛyɛkti kɔ. K'ɛwɛ afum aɛmpɛi kɔ acɔbokɛra, k'ɛmɛntɛr ŋa Tabita pɛyi wɛyɛŋ. ⁴² Kɔ aka dare da Yope fɛp ŋaŋcɛrɛ ti, kɔ alarɛm ŋaŋcɔp kɔlanɛ Wɔbe

Yesu. ⁴³ Kɔ Piyɛr eyi dare da Yope matakɔ mɛlarɛm, ndɛna Simɔŋ wɔlɔma nwe ɛŋc-bɛc kata mo.

10*Kɔwɛ ka Piyɛr ndɛna Kɔrneli*

¹ Wɛrkun wɔlɔma ɛnayi Sesari pac-we kɔ Kɔrneli, pɛyɔnɛ wɔbɛ ka kɔgba ka asɔdar tasar tin (100). Kɔgba kanɔkɔ k'aŋc-we «Kɔgba Itali.» ² Nkɔn kɔ aka kɔlɔ kɔn disrɛ fɛp ŋaŋc-nɛsɛ Kanu, ŋacɛmɛ tɛfanɛ ta ki darɛŋ. Kɔ Kɔrneli ŋɔc-yɔnɛ afum nanɔfɔr, pɛc-tola Kanu tɛm fɛp. ³ Dɔsɔk dɔlɔma dɛc dɔrɔfɔy, k'ɛnɔŋk pɛsɔku pɛs kɔnɔŋk disrɛ, mɛlɛkɛ ma Kanu mɔlɔma mɛbɛrɛ ndɛ kɔlɔ kɔn disrɛ, kɔ mɛwɛ kɔ: «Kɔrneli!»

⁴ K'ɛŋgbɛtɛnɛ mi, kɔ kɔnɛsɛ kɔyi kɔ, k'ɛyif mi: «Acakɛ Wɔbɛ?»

Kɔ mɛlɛkɛ mamɔkɔ moloku kɔ: «Motola mam kɔ kɔyɔnɛ kam afum nanɔfɔr, mɛs mamɔkɔ fɛp mɛmpɛ ndɛ Kanu fɛr kirin, kɔ kɔŋcɛm-cɛmɛnɛ mi. ⁵ Mɛsom oŋ afum dare da Yope ŋakɔwɛn' am fɛm wɔlɔma nwe aŋwɛ Simɔŋ mo, pac-dɛŋɛr kɔ tɛwɛ ta «Piyɛr». ⁶ Nɛna Simɔŋ wɔlɔma eyi, wɛkɔkɔ wɔbɛc kata ɔfɔ, kɔlɔ kɔn kɔyi kɔba kɔsɔk.»

⁷ Nte mɛlɛkɛ mamɔkɔ mɛnalok-lokɛr kɔ mo mɛnɛdelukus, kɔ Kɔrneli ɛwɛ amaras ɔn mɛrɛŋ kɔ wɛsɔdar wɛɛɛmɛ mɛfanɛ ma Kanu darɛŋ wɔlɔma aŋɛ ŋanayi kɔ dɛntɔf mo. ⁸ Nte Kɔrneli elip kɔlɔmɛr asɔdar ɔn mɛs mɔkɔ mɛnɛɛpɛr nkɔn kɔ mɛlɛkɛ dɛɛɔ mo, k'osom ŋa Yope.

⁹ Dɔkɔsɔk, nte ŋanayi dɔpɔ, a ŋac-lɔtɛrɛnɛ dare da Yope mo, kɔ Piyɛr ɛmpɛsɛ akɛr ŋa kɔlɔ kɔn kakɛrɔŋ kɔkɔ-tola Kanu, tɛnatɔŋnɛ dɛŋ dɛc-bɔp. ¹⁰ Kɔ dor dɔyɔ kɔ, k'ɛfan kɛdi yeri. Tɛm tɔkɔ anayi kɔlɔmpɛsɛ kɔ yeri mo, kɔ kɔnɔŋk kɔndɛr kɔ. ¹¹ K'ɛnɔŋk kɔm kɔgbite, paka pɔlɔma mɛpɛ pɛnawurɛnɛ kɔ manta mɔpɔŋ mɛmɛ anasumpɛr mɔŋkubɛt mɔŋkɛlɛ mo, mɔntɔr haŋ kɔ mɛfɛntɛrɛ dɛntɔf. ¹² Sɛm dokom fɛp yɛnayi manta mamɔkɔ disrɛ, kɔyɛfɛ sɛm ya wɛɛɛk mɔŋkɛlɛ, yɛlɛŋɛ-lɛŋɛ haŋ kɔbɔp bɛmp ya darɛŋc. ¹³ Kɔ dim dɔlɔma doloku kɔ: «Piyɛr, Mɛyɛfɛ, mɛdɛf, mɛsɔm!»

¹⁴ Kɔ Piyɛr oloku: «Ala Wɔbɛ! Tɔlɔm o tɔlɔm tɛntasɔŋɛ f'ɛm kɔsɔm paka mɛpɛ sariyɛ sɛmɔnɛ mo.»

¹⁵ Ta mɛrɛŋ kɔ dim ndɛ dolok-lokɛr kɔ sɔ: «Paka mɛpɛ Kanu kɛɛmpɛs mo, ta mɔna mɛyik-yikɛs pi.»

¹⁶ Kɔ tɛyi kɔmaas, pɛwɔn fɛ k'ampɛnɛ dɛkɔm manta mamɔkɔ mɛnɛyɔ sɛm mo.

¹⁷ Kɔ tɛdisrɛ ta kɔnɔŋk kanɔkɔ tɛyi Piyɛr yama-yama. Tɛm tatɔkɔ tɔ asom a Kɔrneli, nte ɛmɛntɛr ŋa kɔlɔ ka Simɔŋ mo, kɔ ŋaŋkɔ ki ndɛ dɛkusunɔka. ¹⁸ Kɔ ŋawɛ, kɔ ŋayif kɔ pɛyɔnɛ fɔ kɔlɔ kanɔkɔ kɔ Simɔŋ nwe andɛŋɛr tɛwɛ ta «Piyɛr» mo eyi-ɛ.

¹⁹ Nte Piyɛr eyi kɛɛɛm-cɛmɛnɛ tɛdisrɛ ta kɔnɔŋk kɔn mo, kɔ Amera ŋa Kanu ŋoloku kɔ:

«Arkun maas ñayi nde dabanƙa ñac-ten am. ²⁰ Mator, nasol nako ko ña, ali kanese ta kay' im, bawo In' osom ña.»

²¹ Ko Piyer ontor k'eyif arkun aje: «Ina nanten, ta ake to nanderene nno-ε?»

²² Ko ñaloku ko: «Korneli, wabe waka asadar tasar tin (100), fum walompu pac-nese Kanu, nwe aSuyif fap ñajcære dotot don ako ñaloku mes mon motot ma, ndaron Kanu kasom meleke mosoku, a pasak su sadew' am pak-canjkal' am nte pamar maloku ko ma.» ²³ Awa ko Piyer emberse ña dekere, k'oson ña dakayi.

Dockosak ko Piyer eyefe, k'ojko ko ña. K'awenƙe alaj a dare da Yope aloma ñajcambor ko. ²⁴ Ko ñambere Sesari dockosak, Korneli pac-kar ña, k'ewe akomene on aloma nde ndaron ko anapa on atot. ²⁵ Kabere ka Piyer, ko Korneli ojko pafayne ko, k'entempene ko wecak dantof. K'ejcære ko suwu. ²⁶ Mba ko Piyer eyekti ko, k'oloku: «Meyefe, ina so fum iyone.»

²⁷ Ñayi kalok-oku ko Korneli, k'emberse k'embap afum alaram ñalokane. ²⁸ Ko Piyer oloku ña: «Ñajcære a amone aSuyif kabot ko acikara, ko poyone fe ti-e, pabere ndaron. Mba Kanu kamentar im a pamar fe a pakule fum o fum a eyik-yik, ko poyone fe ti-e, pamar fe so a pakule fum o fum a osak fe for ya Kanu kirin. ²⁹ It' osone nte masom a pak-w' em ma, k'inder ali ta injcem-cemne-e. Ndekak iyif am, T' ake to mawen' em-ε?»

³⁰ Ko Korneli oloku: «Tasoto mata mankale ic-tola nno nderem, dafay dendeber. K'inajk for yem kirin warƙun walamo paberne yamos yomotar-motar. ³¹ Ko fum wakako oloku: «Korneli, Kanu kamban katola kam, k'ejcem-cemne so kayone kam afum nonofor. ³² Masom fum dare da Yope pak-wen' am Simon nwe andenar tewe ta «Piyer» ma, nde kalo ka Simon, wabac kata, nwe kalo kon kayi kaba kasak ma.» ³³ K'isom katina fum, ko mana masoto abakac njotot kader. Ndekak on sayi fap fosu Kanu for kirin, sadecanjkal moloku mako Wabe osom am kaloku ma.»

Moloku ma Piyer ndena Korneli

³⁴ Awa ko Piyer elek moloku, k'oloku: «Kañce: Injcare on a Kanu kayi fe kasak kin. ³⁵ Mba afum fap daco mana nwe manjese Kanu, macame pelompu daron ma, Kanu kamban am. ³⁶ Kanu kanakene aka Yisrayel toloku, pac-loku ña moloku motot ma paforu mpe Yesu Krist ejkere afum fap ma: Nkon ayone Wabe ka afum fap. ³⁷ Nana najcære tako teyi Yude fap ma, Kalile tenacop, nte Sanj enacam kagbat daromun ma. ³⁸ Kanu kanaby Yesu waka Nasaret Amara Necempi ñon ko fanantar. Nno o nno ejc-cepar ma, ojcyo potot, pac-tamas afum fap aje amera njelc

ñajc-taras ma, bawo Kanu kanayi ko nkon Yesu.

³⁹ Sayone atajne a mes fap mme Yesu enayo nde atof ña aSuyif ko Yerusalem ma. Nkon nwe ñananim, ñacaj ko dakotok ma, ⁴⁰ mba Kanu kanatimi ko tataka ña ta maas. Ko kasaj ko kamentarne, ⁴¹ bafon nno afum fap ñayi ma, mba nno atajne mes aje Kanu kananuykene kayek-yek, ko sana aje sanadi yeri, samun ko nkon nte enayefe afi daco ma. ⁴² K'osom su kaloku afum, samentar a nkon Yesu, nkon o Kanu kajcambor kayone nwe endeboce afum afi ko ayi wajen kiti ma. ⁴³ Sayibe-e fap sanaloku teton: Nwe o nwe egbekar kalaj kon Yesu ma, endesoto nde Kanu kayi ma kajarjnene ka mes mon melece teta tewe ta Yesu.»

Atajone Suyif ñasoto Amara Necempi ña Kanu

⁴⁴ Moloku mamako ma Piyer enayi kaloku, nte Amara Necempi ña Kanu ñenatorar afum ako ñajc-canjkal moloku mon ma. ⁴⁵ Cusu canawos alaj a Kanu, akajce ako ñanader ko Piyer ma, kanajk a kapece ka Amara Necempi kanasamasar kabap haj acikara aje ñantayone aSuyif ma, ⁴⁶ bawo ñajc-ne ña kakor-koru Kanu cusu c' acikara.

Awa ko Piyer ojgbokare: ⁴⁷ «Antam kafatene kagbat afum daromun nno akanje ñasoto Amara Necempi pamso sana ma ba?» ⁴⁸ K'oloku a pagbat akako daromun tewe ta Yesu Krist. Ko ñaletsene Piyer kayi danda mataka moloma.

11

Piyer kasaksar alaj a Yerusalem mes mako menacepar dare da Yope ma

¹ Asom a Yesu ko awenƙe anja alaj aje ñanayi atof ña Yude ma ñane a acikara, aje ñantayone Suyif ma, ñawose toloku ta Kanu. ² Nte Piyer enape Yerusalem ma, ko afum aje anakajc ma ñayefe kernal ko, ³ ñac-loku: «Mambere ndena afum aje antokajc ma, ko mandi yeri ko ña, bawo aSuyif ñanamone ti!»

⁴ Awa ko Piyer eyefe kalomar ña tin tin tin mes mako menacepar ma: ⁵ «Ina, nde dare da Yope inayi, dosak dadoko ic-tola Kanu ko kanajk kander im. Ti disre, k'inajk paka poloma poc-tor powurene ko manta pasumpar pi monkubut mankale, ko pontor kayefe dokom haj nno inaj ma. ⁶ Nte in-agbatne pi disre ma, k'inajk sem ya wecak mankale, sem ya dop, yelije-lije, ko bemp ya dokom. ⁷ K'ine so dim doc-lok' im: «Meyefe Piyer! Madif, masom.»

⁸ K'iloku: «Ala Wabe! Tolom o tolom tentasaje f'em kabere paka potocemp dakusu, mpe Kanu kamone kadi ma.»

⁹ Ko dim nde dajgbokare so kayefe dokom: «Paka mpe Kanu kajcempas ma, ta mana

məloke pi kətə-cemp! 10 Kə teyi kəmaas, pəwon fə kə ca nye fəp yoluluk sə dəkəm.

11 Gbənçana babəkə, kə arkun maas aņe anasom nde nderem kəyefe dare da Sesari mə, ɲander ɲacəme dakusunka ka kələ kəjkə sənayı mə. 12 Kə Amera Ɗecempi ɲolok' im a sasol səkə kə ɲa, ali inese fə. Kə awenç asu aņa alaņ camətətin aņe ɲacəm' em darəņ, kə səjkə səberə ndena Kørneli. 13 Kə Kørneli oloku su nte enanəjk meleke nde ndərən, kə moloku kə: «Məsom fum dare da Yope pakə wen' am Siməņ, wəkə andenər tewe ta «Piyer» mə. 14 Nwe endelok' əm moloku mme mendeyac' əm, kəbəp aka kələ kam disre fəp mə.»

15 Iyi kəlok-loku, kə Amera Ɗecempi ɲa Kanu ɲontorər ɲa pəmə nte ɲenatorər səna sə dəkəcop mə. 16 Awa k'ɲəcem-cəmnə toloku ta Wəbe nte enaloku: «Sanj enagbətə afum domun, mba nəna Amera Ɗecempi ɲa Kanu ɲə nəndəsətənə kəgbət teta Kanu.» 17 Kə pəyənə fə kəpocə kin kayi kə ɲanasətər Kanu pəmə səna aņe səlan Yesu Krist mə-ε, anə inatam kəyənə-ε nte ɲkəyamsər Kanu mə?»

18 Nte ɲane moloku maməkə mə, kə bəkəc yontor ɲa, kə ɲaņkor-koru Kanu, ɲac-loku: «Kanu kəsəņ sə acikərə aņe ɲantəyənə Suyif mə kətam kəsəkər bəkəc, nte tənşəne ɲasətə teceperənə doru nte Kanu kəfanj mə!»

Kəlɔŋkanə ka alaņ Yesu nde dare da Anti-yɔk

19 Nte andif Etiyən mə, k' aņcɔp kətərəs afum alaņ kə tənşəne ɲa kəsamasər. Aloma ɲanakə atəf ɲa Fenisi, aloma ɲakə Sipər, aloma ɲakə haņ Anti-yɔk, ɲaņç-lukse fə nwe o nwe sə toloku ta Kanu mənə aSuyif gbəcərəm. 20 Afum akakə dacə, aloma ɲanayı, aņe ɲanader dare da Anti-yɔk kəyefe ka sədare sa Sipər kə Siren mə, ɲaņç-lok-lokar aka kusu ka Kresi, ɲac-loku ɲa toloku tətət ta Wəbe Yesu. 21 Kəca ka Wəbe Yesu kənayı alaņ akakə kəroņ. Kə afum alarəm ɲayənə alaņ, kə ɲaņkafəli bəkəc yaņan nno Wəbe Yesu eyi mə.

22 Kə moloku maməkə məmberə kəlɔŋkanə ka alaņ Yesu ka Yerusalem dələnəs, k'asom Barnabas Anti-yɔk. 23 Kəberə kən di, nte enadenəjk pətət kə pəbotu mpe Kanu kənayənə alaņ a Anti-yɔk mə, kə pəmbət kə. K'ənğbiņər ɲa kəgbəkər ka Wəbe Yesu mərə yaņan fəp kəlaņ disre. 24 Barnabas fum wətət enayı. Kəlaņ kənayı kə dəbəkəc kə Amera Ɗecempi ɲa Kanu ɲeyi kə sə darəņ. Kə afum alarəm ɲaņcəme dəpə da Wəbe Yesu darəņ.

25 Kə Barnabas ənjkə dare da Tarəs kələk Sol. 26 Nte Barnabas ənəjk Sol mə, k'ənjkəkərə kə Anti-yɔk. Teren tin camcam, ɲac-təņnə kəlɔŋkanə ka alaņ, kə ɲaņtəkə kənay ka

afum. Dəndo Anti-yɔk, difə anacɔp təcək-cəkə kəwe acəpse a Wəbe Yesu darəņ «aka Krist.»*

27 Mata maməkə, kə adəņk a Kanu aloma ɲantor dare da Anti-yɔk kəyefe Yerusalem. 28 Wəkin enayı ɲa dacə pac-we kə Akabus, k'eyefe, kə Amera Ɗecempi ɲəsənçə kə kədəņk a dor dendeysi doru fəp. Dor dadəkə dənader deyi təm nte Kələd enayənə wəbe ka tof ya Rom fəp mə. 29 Kə acəpse a Yesu ɲaņcəm-cəmnə kəfek teta kəmar ka awenç aņa alaņ aņe ɲanayı atəf ɲa Yude mə, nwe o nwe kə nte enatam kəfek mə. 30 Ito ɲanayo: Kə ɲasom Barnabas kə Sol kəkənə ki abeki aņe ɲanayı kəlɔŋkanə ka alaņ a Yude mə.

12

Kədifka Sak, kə kəber ka Piyer dəbili

1 Təm tatəkə tə wəbe wəkə atəf Herodu enatəpsər afum alaņ aloma waca teta kətərəs kəņan. 2 K'endife Sak wenç ka Sanj dakma.

3 Nte Herodu enanəjk a məyə mon maməkə mənç-bət aSuyif mə, k'ənçəm-cəmnə sə kətəp Piyer waca, nte tənşəne pacəņər kə mə. Mataka ma kəsata kəroņ ka aSuyif mənayı: Kəsata ka cacom cətənəņkəl lebin. 4 Nte Herodu osumpər Piyer, k'ember kə dəbili mə, k'əsəņ çəgba maņkələ ca asədar kəbum kən, kəgba o kəgba kənayo asədar maņkələ. Ǝņc-cəm-cəmnə kəbocər Piyer kiti fər ya afum fəp kirin kə kəsata ka Pak kəņcəpər-ε.

5 Aņç-bum Piyer dəbili, mba afum alaņ ɲaņç-tolanə kə bel-bel nno Kanu kəyi mə təm fəp.

Kəwure ka Piyer dəbili

6 Nte dəsək nde Herodu enacəm-cəmnə kəbocər Piyer kiti dəmbəp mə, pibi papəkə, pakotə Piyer gbekce mərəņ, pəfəntərə pəc-dirə asədar mərəņ dacə. Nde dəkumba, asədar ɲanacəme sə dəndo ɲac-bum bili. 7 Gbənçana babəkə, kə wəsom wəkə dareņç, meleke ma Wəbe, mender, kə pəmot pəsəņ pəwančkəra bili disre. Kə meleke mme mentimi Piyer k'oc-sut-sut kə kasək, kə moloku kə: «Məyefe katəna!» Kə gbekce yonkoņe kə dəwaca.

8 Kə meleke moloku kə: «Məlek yamos yam, məberne cəfta cam!» Kə Piyer əyə maməkə fəp. Kə meleke moloku kə sə: «Məberne yi, məcam' em darəņ!» 9 Kə Piyer ençəme meleke mme darəņ. Enacərə fə a kəmar ka meleke kəņkə a kəņçə kə: kənəjk ka dareņç kə nkan enacəm-cəmnə. 10 Nte ɲaņcəpər abum acək-cəkə kə aka mərəņ mə, kə ɲambəp kumba ka fəc nke kənatəfərnə dare mə. Kə kumba kəņgbite ki sərka fər yaņan kirin, kə ɲawur, kə ɲasumpər dəpə dələma. Gbənçana babəkə, kə meleke mesak Piyer.

* 11:26 «Kretiyən», ito təkə kusu ka Kresi «kristianos», ito 'mentər cəBaka «awurenə a Krist.», pəyənə fə ti-ε, «aka Krist.»

11 Nte pândecere Piyer mɔ, k'oloku: «Inçare onj a Wêbe osomna melege mɔn, mede mɛban' im waca wa Herodu disre, kɔ pɔlec pɔkɔ aSuyif nanafan em mɔ fɔp.»

12 Nte ençare ti onj mɔ, k'ɔnkɔ nde kɛlɔ ka Mari, iya waka San, nwe anç-dençar tewe ta «Mark» mɔ, nde afum alarem nanaonjkane nçac-tola Kanu mɔ. 13 Nte Piyer osut-sut kumba ka dɛkɛberɛ mɔ, kɔ wɛyecɛra wɛlɔma pɛc-we kɔ Rodu, ençɔnne kɛkɔ-cɛnkɛl. 14 Kɔ Rodu enepɛl dim da Piyer, mba pɛbotu disre ençbiti fe kumba. K'eyekɛ kɛkɔ-loku afum anç nanafi dɛkɛlɔ mɔ a Piyer ender, k'ençame dɛkumba.

15 Kɔ afum njaloku Rodu: «Mɛna mɛntamne fe!» Mba k'ençbɛc a tɔkɔ oloku mɔ ito teyi. Kɔ njaloku: «Melege mɔn mɔ!»

16 Piyer nkɔn pɛc-sut-sut kɛsut-sut dɛm kumba. Nte njançbiti kumba kɔ njanenç Piyer mɔ, kɔ cusu cawos nja. 17 K'olok-lokɛre nja kɛca a nçançk, k'ɔlɔmar nja nte Wêbe owure kɔ dɛbili mɔ. K'oloku: «Nɔloku ti Sak kɔ awenç asu.» K'owur k'ɔnkɔ kɛfo kɛlɔma.

18 Nte dec dɔsɔk mɔ, kɔ pɛyama-yama pɔpɔn peyi asɔdar daco: Ake 'sɔtɔ Piyer-e, Deke eyi-e? 19 Kɔ Herodu osom a paten Piyer, mba njanençk fe kɔ. K'ombocɛr asɔdar akakɔ njanç-bum Piyer mɔ kiti, kɔ Herodu oloku a padif nja. Nte telip mɔ, kɔ Piyer eyefe atɔf nja Yude, k'ontor dare da Sesari kɛkɔ-cepɛrene di tem tɔlɔma.

Kɛfi ka wêbe Herodu

20 Herodu enayi kɛyefɛrene kɔ aka sɛdare sa Tir kɔ Sidonj. Mba kɛtɔnne disre aka sɛdare sasok nander nɔbɔp Herodu. Nte njaɛp kɛsɔtɛr Balastus nwe enayone wɛtɔmpɛr ka mes ma dukulo dɔn kɛwose kɛyac nja mɔ, kɔ nantola wêbe Herodu pɛforu, bawo nde atɔf njan difo njanç-sɔto yeri.

21 Nte tataka tanjan tɛtɔnne tɛmbɔp mɔ, kɔ Herodu embɛrne yamos yɔn ya dɛbe, pɛnde nde ançbançan nɔn pɛc-lok-lokɛr nja. 22 Tem nte afum fɛp njanç-kule-kule, a nçac-loku: «Bafɔ dim da fum dɔ dande, mba da kanu dɔ!» 23 Gbɛnçana babɔkɔ kɔ melege ma Wêbe mosut kɔ, bawo enayek-yekɛs fe Kanu, kɔ yet yonçop kɛsɔm kɔ, k'efi.

24 Toloku ta Wêbe tɛnç-sam onj kɛsam dɛm tɔc-kɔ kirinj.

25 Barnabas kɔ Sol nte njalip kɛkɔtɛne kɛsɔm kɛnjan nde dare da Yerusalem mɔ, kɔ njalukus, nçac-lekene San, nwe anç-dençar tewe ta «Mark» mɔ.

13

Ayek-yek Barnabas kɔ Sol kɛkɔtɛne ka moloku ma Kanu

1 Kɛlonjkane ka alanj Yesy anç njanayi dare da Antiyok mɔ, sayibe-e kɔ atɛkse njanayi nja daco: Barnabas, Simonj nwe anç-dençar tewe ta «Wêbi» mɔ, Lusiyus waka Siren, Manahç

nwe anadusum kɛfo kin kɔ Herodu wêbe waka topoc tin k'ayer atɔf kɛmançkɛle-e, kɔ Sol. 2 Dɔsɔk dɛlɔma, nte alanj akakɔ njanç-koruru Kanu mɔ, nçac-sun, kɔ Amara Nçempji nja Kanu njaloku: «Nɛcɛmbɛr em kɛsɔk Barnabas kɔ Sol, teta yɛbɛc yɔkɔ inawene nja mɔ.» 3 Nte alanj njalip kɛsun kɔ kɛtola Kanu mɔ, kɔ nandençar Barnabas kɔ Sol waca, kɔ nçasom nja.

Kɛyi ka Barnabas kɔ Sol nde Sipɛr

4 Nte Amara Nçempji nja Kanu nçosom Barnabas kɔ Sol mɔ, kɔ njanor atɔf nja Selusi, dɛndo njanaleç abil kɔ njançali kɛkɔ ka mokuru ma Sipɛr. 5 Nte nambɛre Salamin mɔ, kɔ njançop kalukɛ toloku ta Kanu nde kɛlɔ ka dɛkɛtola Kanu da aSuyif. San enayi di pɛc-mar nja.

6 Nte njançali mokuru hanj dare da Pafɔs mɔ, kɔ nambɔp di fum wɛwɛnçke wɛlɔma pɛc-wene sayibe, mba ta ayɔne si-e. WɛSuyif enayi, pɛc-we kɔ Bar-Yesu. 7 Wɛwɛnçke wɛkakɔ ndena Serkus Polu enayi, nwe enayone wɛkirinj waka sɛdare sa atɔf njançkɔ mɔ. Nkɔn Serkus Polu wɛrkun wɛcempji dɔmp enayi. K'ender k'ewe Barnabas kɔ Sol pɛc-ten kɛnɛne nja toloku ta Kanu. 8 Elimas, ito tatɔkɔ «wɛwɛnçke» kusu kɛnjan, enç-gbɛkɛl moloku ma Barnabas kɔ Sol, pɛc-ten kɛkɛfali kɛlanj ka wɛkirinj Serkus Polu. 9 Mba Sol, nwe anç-we sɔ Pol mɔ, Amara Nçempji njei kɔ daranj, k'ençgbɛtne Elimas. 10 Kɔ Sol oloku kɔ: «Mɛna wɛkakɔ mɛla mowul kɔ yem mɔ, waka amara njeleç, wɛter pɛlompɔ fɛp, mɛfɔsak kɛkɛfali-kɛfali sɛpɔ sa Wêbe Kanu nɛe sɛlomp mɔ ba? 11 Nɛkɛl kɛca ka Wêbe kɛy' ɛm kɛronj: Wɛtɔnçk mɛndeyone! Tem tendɛbɔp, mɛndeyi ta mɛnçk pɛwançkɛra pa dec-e.»

Gbɛnçana babɔkɔ kɔ fɔr yɔyɔ kɔ pafulu kɔ kubump kɛwɛkɛrne kɔ. K'eyefe kɛnanana pɛc-ten kɛca nke kɛnçkɛsumpɛr kɔ kɛsɔle mɔ. 12 Nte wɛkirinj ka dɔtɔf ençk nte tenaçpɛr mɔ, k'ayone wɛlanj. Mɛtɛkse mme enanene Barnabas kɔ Sol teta Wêbe mɔ mɛnabot kɔ dɛbɛkɛc.

Pol kɔ Barnabas dare da Antiyok nde Pisisidi

13 Nte Pol kɔ asol ɛn njaɛfe dare da Pafɔs mɔ, kɔ njaɛkti abɛla kɛkɔ ka Perke, nde atɔf nja Pançili. Kɔ Sanj Mark ençbey nja, k'olukus Yerusalem. 14 Kɔ njaɛfe Perke nçacɛme dɔpɔ danjan daranj hanj Antiyok, atɔf nja Pisisidi. Kɔ njançkɔ kɛlɔ ka dɛkɛtola da Kanu da aSuyif dɔsɔk da kɛnçsɛm, kɔ nçande. 15 Nte alip kɛkaranj Tawureta Musa kɔ Sayibe-e mɔ, kɔ abɛ a kɛlɔ ka dɛkɛtola da Kanu nde njaloku Barnabas kɔ Pol: «Awenç su anja, kɔ nɔyɔ toloku tɛcɛpɛse abɛkɛc nte njançan kɛloku afum mɔ, nɔloku ti.»

16 Kɔ Pol eyefe, k'ondot kɛca, k'oloku: «Arkun a Yisrayel, kɔ nɛna alɔpɛs anç nɛnçnɛse Kanu mɔ, nɛcɛnkɛl! 17 Kanu ka afum akanç,

Kanu ka Yisrayel, kənayək-yek atem asu, kə kəsəŋe ɲa kala tɛm nte ɲanayi decikəra Misira mɔ, kə Kanu kin kanjəkə kəwurene ɲa atəf ɲajəkə fənəntər fa kəca kən. ¹⁸ Kə kələkə ɲa mes mələc manjan nde dətəgbere meren wəco manjələ (40). ¹⁹ Nte Kanu kənim afum a cusunja camət-mərən ɲde atəf ɲa Kana han mɔ, kə kəsən atəf ɲajəkə afum ən nte tənšəne ɲəyone ɲa kə mɔ. ²⁰ Mes maməkə fəp mənawon meren masar manjələ kə wəco kəcamət (450).

Nte tatəkə tənçepər mɔ, kə Kanu kəsən ɲa aboc kiti, anje ɲanatəmpər dəbe da aka Yisrayel mɔ han kəbəp ka tɛm ta aɲnabi Samiyel. ²¹ Kə tɛyefe danda kə aka Yisrayel ɲawer Kanu wəbe. Kə kəsən ɲa Sawul wan ka Kis pəyone ɲa wəbe meren wəco manjələ (40). Fum waka kusunja ka Benyamin enayi. ²² Nte Kanu kəfən Sawul mɔ, kə kəsən ɲa wəbe Dawuda, nwe Kanu kənalokə nte mɔ: «Inənk Dawuda wan ka Yisay, fum əfə nwe səwurene bəkac mɔ, inçəm-cəmne a endeyo mɛfan mem fəp.»*

²³ Kəbənda ka dokombəra da nkən Dawuda, difo Kanu kənasən kəkom ka Yesu Krist kədeyone ka nwe endeyac afum a Yisrayel, pəmɔ nte kənasən ti atem asu temer mɔ. ²⁴ Ta Yesu ɛntader-ɛ, Saɲ ɛnacam kəgbət dəromun, nte tənšəne afum a Yisrayel fəp ɲasəkər bəkac yaɲan yətəfərne Kanu mɔ. ²⁵ Nte Saɲ ɛɲc-ləpəs yəbəc nye Kanu kənasom kə mɔ, ɛɲc-yif: «Pəcəm-cəmne ponu, an' iyone-ɛ? Nwe nənçəm-cəmne a nkən iyone mɔ, bafə nkən iyone de! Mba endeder tadarəŋ tem nwe pəntəmər' im yati kəsikələ cəfta dəwecək mɔ.»

²⁶ Awɛɲc im anja, nənə awut aka dokom da Abraham, kə nənə akə nənjesə Kanu mɔ, sənə ɲə anakere toloku nte tendeyac su mɔ. ²⁷ Mba aka Yerusalem kə abe anjan ɲnacəre fe fum nwe Yesu ɛnayone mɔ. ɲanagbəkəre fe so moloku ma sayibe-e mme anç-karəŋ dəsək o dəsək da kəŋesəm mɔ, mba ɲanader ɲalas moloku maməkə nte ɲanabocər Yesu kiti mɔ. ²⁸ ɲanasətə fe nte o nte təkə pənamar a ɲadife Yesu mɔ, mba ɲantola Pilat kədif kən. ²⁹ Nte ɲalip kəyə mes fəp məkə anacit tetən mɔ, kə ɲantore kə dəkətək kəpəmpəl, kə ɲanjəkə ɲaboc kə dəkufu. ³⁰ Mba Kanu kənayekti kə afum afi daco. ³¹ Kə Yesu owurər mataka mɛlarəm akə ɲanapə kə nkən kəyefe Kalile kəkə ka Yerusalem mɔ. ɲa ɲayone on anje ɲanatəɲne kəyefe ka Yesu afi daco mɔ, ɲa ɲantam so kəlukse ti afum aləma.

³² Kə sənə toloku tətət tatəkə tə səloku nu: Temer mpe anasən atem asu mɔ, ³³ Kanu kələsə su ti bel-bel, sənə dokomene danjan, kəyektə ka Yesu, pəmɔ təkə ançic ti Yabura Dawuda ya mɛrən disre mɔ:

«Wan kem məyone,

bawo in' okom əm kəyefe məkə.»

³⁴ Kanu kənalokə a kəndeyekti kə afi daco, nte tənšəne ta oluksərne pəte mɔ. It' ɛnasənə pəloku:

«Indesən un memər mosoku mme inasən Dawuda mɔ,

memər mme məyone kançə mɔ.»

³⁵ Itə Kanu kəlokene kəfo kələma Yabura Dawuda disre:

«Mafədesak Wəsoku wəkam pəte dəkufu.» †

³⁶ Dawuda nkən ɛnacə tɛfan ta Kanu dətəmp dən disre, k'ɛfəntərə k'ɛfi, k'awup kə nde atem ən kəsək, k'ente dəkufu. ³⁷ Mba fum nwe Kanu kənatimi afi daco mɔ, nkən ɛnate fe.

³⁸ Awɛɲc im anja, nəcərə ti: Teta nkən Yesu t' ançame nu kəŋənene ka kiciya, kiciya nke sariye sa Musa sənətə-tam kəsəkəs nu mɔ. ³⁹ Ti disre, nwe o nwe omboc kəlan kən nno Yesu eyi mɔ, Kanu kəndəsəkəs kə. ⁴⁰ Nəkəmərne nte tənšəne mes məkə sayibe-e ɲançic mɔ ta mɛbəp nu:

⁴¹ «Nəməmən nənə afum anje nəbətər kəfani mɔ!

Nəyi pəciyane disre, nələ!

Bawo ina kəyə k'inder tes tələma kiyi konu doru kançə disre,

tes nte nəntədeləŋ kə fum olok' un ti-ɛ.»

⁴² Dəkəwur danjan, kə afum ɲalətsene ɲa kəder so dəsək da kəŋesəm dəkə dender mɔ kədegbəkəre moloku min mayi. ⁴³ Nte kənay kəsakətene mɔ, aSuyif alarəm kə akə ɲambere dine d' aSuyif mɔ ɲançəpse Pol kə Barnabas kələk-loku kəlan disre. Kə akako ɲasəp kəcəpəs ɲa bəkac teta kəsumpər kəmar ka Kanu.

⁴⁴ Dəsək da kəŋesəm nde dənacəɲc mɔ, kə aka dare fəp ɲaləŋkanə kəkə-cəŋkəl toloku ta Wəbe. ⁴⁵ Nte aSuyif ɲananənk kənay ka afum mɔ, kə ɲayə kəraca kəpən. Kə ɲayefe kəgbəkəl Pol, ɲac-ləməs kə.

⁴⁶ Pol kə Barnabas ɲambançə kəloku ɲa: «Nənə yati pənamar a pacop kəlukse toloku ta Kanu. Mba nte nanabupərə ti, kə nənçəm-cəmne a pəmar fe a nəsətə kəyi wəyən ka doru o doru mɔ, ndəkəl on sənə səndekafələ səkə ndena akə ɲantəyone aSuyif mɔ. ⁴⁷ Bawo Wəbe osom su nte:

«Isən' am kəyone pəwanjəra pa təf, nte tənšəne məkəkəre kəyac ka afum han ɲde cəpəc ca doru fəp çiyi mɔ.»

⁴⁸ Nte afum ɲane ti mɔ, kə pəmbət atəyone Suyif dəbəkac. Kə ɲanjkor-koru toloku ta Wəbe, anje Kanu kənacəmbərə kəyi wəyən ka doru o doru mɔ, kə ɲayone aləŋ.

⁴⁹ Kə toloku ta Wəbe tɛsaməsər dətəf fəp. ⁵⁰ Mba kə aSuyif aləma ɲançbɲinər aran abeki akor-koru Kanu, kə abeki a dare, kə ɲançop kətərəs Pol kə Barnabas teta kəlan kəlan kə

* 13:22 1 Sam. 15:23 † 13:35 Es 55:3

ɲambeləs ɲa dare darəŋ. ⁵¹ Pol kɔ Barnabas ɲaŋkoŋar ɲa kəbof ka wɛcək waŋan, kɔ tɔyɔnɛ sɛde sa kəfati kəŋan kəcəŋkəl toloku ta Kanu, kɔ ɲaŋkɔ Ikoniyon. † ⁵² Pəmbət acɛpsɛ a Yesu darəŋ, kɔ Amera Nɛcɛmpi ɲa Kanu ɲɛnayı kɔ ɲa.

14

Pol kɔ Barnabas nde dare da Ikoniyon

¹ Dəndo dare da Ikoniyon, Pol kɔ Barnabas ɲambere kələ ka dəkətola da aSuyif. Kɔ ɲaloku moloku mɛnəsəŋɛ aSuyif kɔ aKresi alarəm kəlan Yesu mɔ. ² Mba kɔ aSuyif ayenki sɛbomp anɛ ɲambərəs afum atɔyɔnɛ Suyif mɛr kəter ka awɛŋɔ anɛ alan. ³ Ti disrɛ, Pol kɔ Barnabas ɲambələsɛ kiyi kəŋan dəndo dare dadəkɔ. Kɔ ɲalok-lokɛ kəgbəkər mɛra yaŋan tɛta Wəbɛ. Kɔ Wəbɛ ɔsɔŋ ɲa fənɔntər fəyɔnɛ mɛs mɛwɛy-wɛy kɔ mɛgbəkərɛ, pəc-mɛntər sɔ kəŋɛ ka mɛs məkɔ Pol kɔ Barnabas ɲaŋc-cam tɛta kəmar ka Wəbɛ. ⁴ Kɔ kənay ka afum a dare dadəkɔ ɲayərsɛnɛ. Alɔma ɲanayinɛ aSuyif, alɔma ɲayinɛ asom a Yesu. ⁵ Mba, aSuyif kɔ acikərə kəbɔp ka abɛ anɛ ɲanalompəsɛnɛ kəkɔ-tərəs Pol kɔ Barnabas kəcacas kəŋan masar haŋ ɲadif ɲa. ⁶ Ntɛ Pol kɔ Barnabas ɲanɛ ti mɔ, kɔ ɲayɛkɛ kəkɔ-yacnɛ ndɛ Listar kɔ Dɛrbɛ, sɛdare sa atɔf ɲa Likayoni, kɔ səkəsək sayi. ⁷ Dəndo sɔ ɲaŋc-cam toloku tətɔt ta Yesu.

Pol kɔ Barnabas nde dare da Listar

⁸ Fum wələma ɛnayı Listar pəyɔnɛ wəbɛc, wɛcək wɔn wɛnafi. Kəyɛfɛ nɛ ankom kɔ mɔ, ali ɔŋc-kot fɛ. ɛnandɛ, ⁹ pəc-cəŋkəl moloku ma Pol. Kɔ Pol ɛŋgbətɛnɛ kɔ. Ntɛ ɛnəŋk a wəbɛc ɔyɔ kəlan nke kantam kəyac kɔ mɔ, ¹⁰ kɔ Pol oloke kɔ dim dərɔŋ: «Məyɛfɛ! Məcəmɛ wɛcək wam kəroŋ, malomp!» Kɔ wərkun nwɛ oyoknɛ, k'ɛyɛfɛ k'ɛŋcəmɛ kəkɔt.

¹¹ Kɔ kənay ka afum akakɔ ɲanəŋk nɛ Pol ɔyɔ mɔ, kɔ afum kənay ɲampɛnɛ cəbɛbɛ ɲac-loku cəLikayoni: «Canu cəntəŋkələ afum kɔ cəntor nnɔ ndorosu!» ¹² It' ɛnasɔŋɛ ɲawɛ Barnabas «Sus», ɲawɛ Pol nkɔn «Hɛrmɛs», bawo Pol nkɔn ɛŋc-cɛpərənɛ moloku. * ¹³ Wəlɔŋnɛnɛ ka Sus ɛnakɛrɛ mura kɔ yɛnəkəs ndɛ dəkəbɛrɛ da kələ ka dəkəlɔŋnɛ nke kəyi ndɛ dare dakusu mɔ. Pənabas kɔ kəlɔŋnɛ mi, nkɔn kɔ kənay ka afum nnɔ Pol kɔ Barnabas ɲayi mɔ.

¹⁴ Mba nɛ asom a Yesu Barnabas kɔ Pol ɲanɛ ti mɔ, kɔ ɲawal-wali yamos yaŋan, kɔ ɲambərəɛ afum daco ɲac-kulɛ-kulɛ: ¹⁵ «Anapa! Ta akɛ tɔ nəyɔnɛ tante-ɛ? Səna sɔ, afum ɲɔ səyɔnɛ, palompəs su tin tayi pəmɔ nənə. Səlɔk' un toloku tətɔt nɛ tɔŋsɔŋɛ nəsak mɛs

† **13:51** «Kɔ akakɔ ɲaŋkoŋar ɲa kəbof ka wɛcək waŋan,» pəmɔ təkɔ Wəbɛ Yesu ɛnaloku ti acɛpsɛ ɔn darəŋ mɔ: a dare o dare dəkɔ ɲaŋkɔ a tawosɛ kəcəŋkəl toloku ta Kanu mɔ, a ɲaŋkoŋar dare dadəkɔ kəbof ka wɛcək waŋan. Ti t' ɛnɛmɛntər a ɲanacɛpər dare dadəkɔ akɔ antɔwosɛ kəcəŋkəl toloku ta Kanu. * **14:12** Dine da aKresi «Sus» ɛnayɔnɛ wəbɛ ka canu, kɔ «Hɛrmɛs» ɛnayɔnɛ wɛcɛpərənɛ kɔn moloku.

mɛyama-yama mame! Nəkafələr Kanu fər nke kəyi wəyɛŋ mɔ, Kanu nke kəlompəs kɔm, antɔf kɔ kəbɔ, kɔ ca yəkɔ yeyi ki mɔ fəp. ¹⁶ Dɛtɛmp dəkɔ dɛnacɛpər mɔ, Kanu kənaswosɛnɛ afum a tɔf ya doru fəp ɲac-tam kəcəmɛ dərɔ darəŋ dəkɔ ɲaŋfaŋ mɔ. ¹⁷ Ali nɛ nkɔn Kanu kənatɔ-sak kəc-mɛntər' un dətɔt dəmɔyɔ ma Ki mɔ, bawo kəŋc-sɔŋ un wɛcəfən, kəŋc-sɔŋɛ sɔ yɔbɔf yonu kəkɔm pələrəm, kɔ kəŋc-sɔŋ un sɔ yeri yɛlarəm, kɔ kəŋc-las' un sɔ pəbotu dəkəbəkɛ.» ¹⁸ Ali nɛ Pol kɔ Barnabas ɲanaloku moloku maməkɔ mɔ, pəcuca pənayı ɲa kəyamsər ka kənay kəŋkɔ kəlɔŋnɛ cənə nke ɲanafaŋ kəyɔnɛ ɲa mɔ.

¹⁹ Kɔ aSuyif alɔma ɲander kəyɛfɛ Antiyok ɲa Pisidi kɔ Ikoniyon mɔ, kɔ ɲasɛp haŋ kɔ ɲantalər kənay ka afum akakɔ. Ntɛ tɔ kɔ kənay ka afum anɛ ɲayɛfɛ kəcacas Pol. Tɛləpəs kɔ ɲalɔŋəs kɔ haŋ dare kəsək, ɲacɛm-cəmnɛ a efi. ²⁰ Mba nɛ acɛpsɛ a Wəbɛ ɲanadenəŋkər Pol mɔ, k'ɛyɛfɛ, k'oluksərɛnɛ dare. Dəkəsək kɔ ɲaŋkɔ dare da Dɛrbɛ, nkɔn kɔ Barnabas.

Kəlukuks ka Pol kɔ Barnabas Antiyok atɔf ɲa Siri

²¹ Ntɛ Pol kɔ Barnabas ɲambəp dare da Dɛrbɛ kɔ ɲaŋcam dəndo toloku tətɔt ta Yesu. Kɔ ɲasɔtɔ di afum alarəm anɛ ɲanalaj tɛta Yesu mɔ. Ntɛ tɔ kɔ ɲalɛk dərɔ kəlukuks ka Listar, Ikoniyon kɔ Antiyok ɲa Pisidi. ²² Kɔ ɲacɛpəs acɛpsɛ darəŋ bəkɛc, ɲac-gbɔŋar ɲa kəyɛnɛ kəlan, ɲac-loku: «Kɔ sənə, mɛnɛ sɛcɛpərənɛ pəcuy pələrəm a səc-bɛrɛ ndɛ dɛbɛ da Kanu deyi mɔ.» ²³ Kɔ ɲayɛk-yɛkɛ ɲa abeki dəkəlɔŋkanɛ fəp da alan. Ntɛ ɲalip katola Kanu kɔ kəsuy mɔ, Pol kɔ Barnabas ɲasɔŋ ɲa Wəbɛ nwɛ ɲanəgbəkər kəlan mɔ kəbum kəŋan. ²⁴ Kɔ ɲaŋcɛpər dərɔ da atɔf ɲa Pisidi kɔ ɲambərə atɔf ɲa Paŋfili. ²⁵ Ntɛ ɲalip kəlɔku toloku ta Wəbɛ dare da Perke mɔ, kɔ ɲantor dare da Atali.

²⁶ Dəndo Atali, difo Pol kɔ Barnabas ɲanalek abil kɔ ɲaŋcali kəkɔ Antiyok ɲa Siri, dare ndɛ anatolənɛ ɲa kəmar ka Kanu tɛta yɛbɛc nyɛ ɲanalip mɔ. ²⁷ Ntɛ ɲambərə mɔ, kɔ ɲalɔŋka alan a Antiyok fəp, kɔ ɲalɔm təkɔ Kanu kənayɔnɛ ɲa mɔ, kɔ təkɔ nkɔn Kanu kənasɔŋɛ atɔyɔnɛ Suyif kəlan mɔ. ²⁸ Pol kɔ Barnabas ɲawon dəndo dare dadəkɔ kɔ acɛpsɛ a Wəbɛ Yesu darəŋ.

15

Kəbəpsɛnɛ ka alan ndɛ Yerusalɛm

¹ Afum alɔma ɲanayɛfɛ atɔf ɲa Yude, ɲac-təkɛ awɛŋɔ anɛ alan nɛ: Kɔ nənɔyɔ pəkəŋc' un pəmɔ təkɔ tɔyɔ tokur ta Musa toloku ti

mə, Kanu kafədewose kəyac nu. ² Nte Pol kə Barnabas njanḡbekəlene kə arkun akako kəlinene kənan moloku mə, kə njanənjne a nkən Pol kə Barnabas kəbəp ka akin akin arkun akako daco, nako Yerusalem kəkə-nəne moloku maməkə nno asom a Yesu kə abeki a kəlonkane ka alan fər kirin. ³ Kə kəlonkane ka alan a Antiyok njasən nja daka nde pənamar a nayo teta marənt mə. Nte njançepər atəf nja Fenisi kə atəf nja Samari mə, kə njaləmər nja nte atəyone Suyif njanḡkafəli bəkac yanjan nno Wəbe eyi mə, njaç-sənje awenç anja alan fəp pəbotu. ⁴ Nte njanberə Yerusalem mə, kə kəlonkane ka alan, asom a Yesu, kə abeki a kəlonkane njanban nja. Nte tə Pol kə Barnabas njaləm təkə Kanu kənyə fəp kə nja mə.

⁵ Awa kə aFarisi aləma anje njanayone alan mə njaɣefe kə njaloku: «Pəmar pakənç atəyone Suyif, pagbinər nja sə kələləs sariye sa Musa.»

⁶ Asom a Yesu kə abeki a alan aka Yerusalem njanabərsene kəkə-məmən ka tes tatəkə. ⁷ Nte kəḡbekəlene kəwon nja daco mə, kə Piyer eyefe k'oloku: «Arkun, awenç im anja, nənjçərə ti: A pəwon nte Kanu kənyək-yek im nəna daco kəcam ka toloku tətət ta Yesu, nte tənşənje atəyone Suyif njanam kəne ti kə kəlan ti mə. ⁸ Kanu kənjçərə bəkac ya afum, Ki yati kəmentər a kəmban atəyone Suyif, bawo kəsən nja sə Amera Nəcəmpi pəmə səna. ⁹ Ali kəḡbey kafet enḡbey fe su kə atəyone Suyif, bawo kəlan k' əsəkəse nja bəkəc. ¹⁰ Ndekəl on, ta ake tə nəfan kədəkətərə Kanu-ε? Nte nəfan kəsarsər ačepse a Yesu tes tocu nte, kəyefe atem asu han səna yati sənətəm kəsare mə. ¹¹ Mba səlan a andeyac su kəmar ka Wəbe Yesu disre pəmə nja atəyone Suyif.»

¹² Kənan ka afum fəp njanacanj, k'ançanjəl onj moloku ma Barnabas kə Pol. Kə njaləm mes məwey-wey kə meḡbekərə mme Kanu kənasənje nja kəyo atəyone Suyif daco mə. ¹³ Nte njalip kəloku mə, kə Sak endəjər: «Awenç im anja! Nəcənjəl im! ¹⁴ Simən oləm nte təkəkə-cəkə Kanu kənader kəyək-yek təf ya doru fəp daco, afum anje njanəne akən mə. ¹⁵ Itə moloku ma sayibe-e mosolne kə moloku ma Simən pəmə nte ançic ti mə:

¹⁶ «Kə Wəbe oloku: «Kə tante tençepər-ε, indeder sə.

Indeyektı sə abal nja Dawuda nje njanatəmpene mə,

indeyektı samba sa abal njanəkə,

Indecəmbər nji sə njolomp,

¹⁷ nte tənşənje afum aləpəs njanen ina Wəbe mə.

Ey, dətəf fəp nje anakornə tewe tem mə.»

Wəbe oloku tante, nwe onjo mes mme

¹⁸ ançərə tem nte pənawon mə.*

¹⁹ It' əsənje nte, ina Sak, inwose sə a ta patərəs atəyone Suyif anje njanəfərne nno Kanu kəyi mə. ²⁰ Mba pacice nja a njanəmərne

pətə-cəmp mpe pəyefe nno kətola merənkə kəyi mə, kə dalako, kə kəsəm ka sem nje antəfay mə, njanəmərne sə kəmun mecir. ²¹ Kəyefe dətəmp dəkəkə-cəkə, Musa əyo sədare fəp afum anje njaloku tetən mə, bawo ankarən Tawureta tən dəsək o dəsək da kənjesəm nde dəkətola Kanu da aSuyif.»

Areka nəkə anakenə alan atəyone Suyif mə

²² Asom a Yesu kə abeki kəbəp ka kəlonkane ka alan Yesu kər-kər njande njanəmən a pəmar pəyək-yek nja daco afum aləma ako pəmar a pasom Antiyok mə, kəberene ka Pol kə Barnabas. Ti disre kə njanək-yek afum merən anje njanatəmpər delel awenç anja daco mə: Yudas wəkə anç-we sə Barsabas mə, kə Silas. ²³ Kə njasom nja kə areka nje:

«Awenç anu, asom a Yesu kə abeki kə alan njançice nu areka, nəna awenç su anja aka Antiyok, aka Siri, aka Silisi anje njanəyone Suyif mə:

Səyif un! ²⁴ Səne a afum asu aləma anje njanur nno ndorosu mə, njanərəs nu kə njanpempə nu moloku marjan, mme santosom nja mə. ²⁵ Nte sənənene ako sənənənə ti mə, itə sənənək fə pəntese səyək-yek afum, səsom nja nde njanəyi mə, kəberene ka Barnabas kə Pol, anje səmbətər mə, ²⁶ afum anje njançaməs kiyi kənan doru tewe ta Wəbe Yesu Krist mə. ²⁷ Itə səsom Yudas kə Silas nako njalok' un nte teyi areka njanje disre mə.

²⁸ Pənabas Amera Nəcəmpi kə səna sə, a pəntese fe a sənunjar nu mes məkə nənətəm kəsare mə, mēne mes məkə mēmar nu kəsumpər mə: ²⁹ Ta nəsom sem nje alojnene merənka mə, nəbəlene mecir kə sem nje antəfay mə, nəbələnə sə daləkə. Pəmar nəkəmərne mes maməkə fəp. Kanu kəsənje a nətəmmə.»

³⁰ Nte anasak asom anje mə, kə njanurne kəkə Antiyok. Kə njanəkə njanonka di alan, kə njasən nja areka njanəkə. ³¹ K'ankarən nji kə pəmbət nja, bawo areka njanəkə njanəpəs nja bəkəc. ³² Yudas kə Silas anje njanayone sə sayibe-e mə njanç-ḡbinər awenç anja alan kə njanəpəs nja sə bəkək dəmoloku mēlarəm. ³³⁻³⁴ Njanayi dəndo Antiyok han, kə awenç anja alan njanolane nja marənt moforu, kə afum a Antiyok njanak nja kəluku nde asom anja njanəyi mə. ³⁵ Mba tem tatəkə Pol kə Barnabas njanayi Antiyok, kəberene kənan kə afum alarəm aləma, njaç-təkse, njaç-cam sə toloku tətət ta Wəbe.

Pol kə Barnabas njanḡbeyene

³⁶ Nte mataka maləma mənçepər mə, kə Pol oloku Barnabas: «Saluksərne səkə-nənək awenç su anja sədare nse sənadənək toloku ta Wəbe mə, nte tənşənje səçərə nte njanəyi mə, kə təkə njanumpər toloku tatəkə mə. ³⁷ Barnabas nkən enç-fan kəkənene San, wəkə anje sə

* 15:18 Amos 9:11-12

«Mark» mɔ. ³⁸ Mba Pol nkɔn enawose fe ti, enacem-cemne a pamar fe kalekene Mark, bawo dɛndo Panjili Mark enasak na pɛfati kacambɛr na kakɔtene ka yebac yɔkɔ anasom na mɔ. ³⁹ Kɛgbekalene kanjan kanayenjk hanj kɔ tɔsɔnɛ na kɛgbeyene. Nte tɔ kɔ Barnabas elek Mark kɔ njambeke debil kɔ nanjali kɛkɔ Sipɛr. ⁴⁰ Nte Pol enayek-yek Silas mɔ, awenɔc anja alanj nantolane kɔ, njac-tola Wɔbe a pɛbum na kamar kɔn disre, kɔ nanjɔ. ⁴¹ Kɛkɔ kanjan, kɔ nanjali tɔf ya Siri kɔ Silisi, njac-cɛpɛs alanj aka di bɛkɛc.

16

Timote enɔcambɛr Pol kɔ Silas

¹ Pol enabere dare da Derbe, k'ɔnjɔ kɔ sɔ Listɛr. Dɛndo wɛcɛpse Yesu darɛn wɛlɔma enayi pac-we kɔ Timote, kere pɔyɔne wɛSuyif nwe enader pɔlan Yesu mɔ, mba kas pɔyɔne wɛKresi. ² Awenɔc anja alanj aka Listɛr kɔ Ikoniyon njanatɔne kɔyɔ kɔn mes mɔtɔt. ³ Kɔ Pol efanj kɛkɛkɛre Timote, k'elek kɔ k'enjɔnjɔc teta aSuyif ako njanayi atɔf nanjɔkɔ mɔ, bawo fɛp fɛnacare a Timote kas wɛKresi enayi. ⁴ Sɛdare nse njanɔc-cɛpɛr mɔ, njanɔc-lukse moloku mme asom a Yesu kɔ abeki alanj a Yerusalem njanasom na kakɔtene mɔ, nte tɔnsɔnɛ alanj atɔyɔne Suyif njacame mi darɛn mɔ. ⁵ Alɔnjkanɛ alanj njac-cɛpɛs bɛkɛc kɛlanj disre, njac-berene kala dɔsɔk o dɔsɔk.

Pol enasɔtɔ kanɔnjɔ kɔyefe darenc

⁶ Nte Amera Nɛcempi na Kanu njyamse Pol kɔ Silas kɛlɔku tolɔku tɔtɔt ta Kanu atɔf na Asi mɔ, kɔ nanjali atɔf na Firiki kɔ atɔf na Kalat. ⁷ Nte njalɔterne atɔf na Misi mɔ, kɔ njasɛp kɛkɔ atɔf na Bitini, mba Amera na Yesu njenawosene fe na ti. ⁸ Kɔ njasolne atɔf na Misi kɔ njantor dare da Torowas. ⁹ Pibi disre kɔ Pol ɔsɔtɔ kanɔnjɔ kɔyefe ka darenc. Ti disre, wɛka Masedon pɛceme kɔ kɛsɔk pɛc-letsene kɔ: «Mader Masedon, mɛmar su!» ¹⁰ Pol enadesɔtɔ kanɔnjɔ kanjɔ, kɔ sɛnten katina kɛkɔ ka atɔf na Masedon, sɛc-bɔc ti a Kanu kɔwe su kɛkɔ-cam di tolɔku tɔtɔt ta Yesu.

Ludy kɛlanj kɔn Wɔbe Yesu

¹¹ Kɔ sɔyefe Torowas kɔ sɔyeki abela kɔ sɛntefarne kɛkɔ ka Samotiras, dɛckɔsɔk kɔ sɛmberɛ Neyapoli. ¹² Kɔ sɔyefe dɛndo, kɔ sɛnjɔ Filipi, dare dɔpɔnɔ da atɔf na Masedon dɛlɔma nde aka Rom alarɛm njanande mɔ. Kɔ sɛnacɛpɛrene mataka mɛlɔma dare dadɔkɔ.

¹³ Dɔsɔk da kanjesɛm kɔ sɛwur dare dɛkusu kanjɔbɔkɔ kɛsɔk, nde sɛnacem-cemne kɛfo nke sɛntam kɛtola Kanu mɔ. Kɔ sɛnde kɛlɔk-lɔkɛ aran anje njanalɔnjkanɛ di mɔ. ¹⁴ Wɛran wɛlɔma enayi na daco pac-we kɔ Ludy, pɛc-camas caloto ca kare. Pakom kɔ dare da Tiy-atiɛr. Wɛyek-yekɛs Kanu enayi. Pɛc-cɛnjɔkɛl su, kɔ Wɔbe enjɔbiti kɔ abɛkɛc, nte tɔnsɔnɛ kɔ kɛc-ne bel-bel moloku mme Pol njɔc-ɔlɔku mɔ. ¹⁵ Nte anagbɔt kɔ dɛromun teta Kanu mɔ,

Ludy kɔ aka kɛlɔ kɔn disre mɔ, k'ewe su kɔyi nde ndɔran mataka mɛlɔma, pɛc-tola: «Kɔ nanjɔcem-cemne fɔ ilan Wɔbe bel-bel-e, nader nno nderem, nɔyi nno kɔ sɛna.» K'elɛtsene su kɔyi di.

Kɛcanɔr ka Pol kɔ Silas nde bili ba Filipi

¹⁶ Dɔsɔk dɛlɔma sɛc-kɔ dɛkɛtola Kanu da aSuyif, kɔ wɛyɛcɛra wɛcar wɛlɔma ender pɛbɛp su, pɔyɔ njɔnjɔc nje njɔnsɔnɛ kɔ kɛlɔku nte tender mɔ. Wɛyɛcɛra nwe njɔc-sɔtɔne ti abe ɔn pɛsam pɛlarɛm teta kɛlɔku kɔn mes mme mender mɔ. ¹⁷ Kɔ wɛyɛcɛra nwe enɔcɛpse su darɛn Pol kɔ sɛna, pɛc-kule-kule: «Afum akanje acar a Kanu nke kɔyi darenc mɔ njɔ! Dɔpɔ da kɔyɛc dɔ njayi kamentar un!» ¹⁸ Nte wɛyɛcɛra ɔyɔ mɛs mamɔkɔ mata melarɛm mɔ, kɔ tolɔlɔs Pol dis. K'enjɔkafɛle, k'ɔlɔku njɔnjɔ: «Tewe ta Yesu Krist ilok' ɛm, mɛwur wɛyɛcɛra wakawɛ dɛris!» Gbɛnjɔcana babɔkɔ kɔ njɔnjɔ nanjɔkɔ njowur kɔ dɛris.

¹⁹ Nte abe ɔn njanɔnjɔ fɔ tɔsɔtɔne tanjan pɛsam tɔsɔlɛr na mɔ, kɔ njasumpɛr Pol kɔ Silas, kɔ njanɔkɛkɛre na nde abanjɔ na dare daco abe a dare fɔr kirinj. ²⁰ Kɔ njanɔkɔ njamentɛr na aboc kiti, njac-ɔlɔku: «Afum akanje pɔyama-yama pɔ njayi kɛbersene dare dosu. ASuyif njɔ njayɔne, ²¹ anje njayi kɛcam moyɔ manjan mme pamar fe su kɔwose kɔyɔ ka mi, sɛna anje sɔyɔne aka Rom mɔ.» ²² Kɔ kɛnay ka afum njayefe kɔ njanɔceme na dɛbɛkɛc. Kɔ aboc kiti a dare dadɔkɔ njawure na yamos, k'asute na cɛnjɔnjan-gban. ²³ Nte alip kasut na pɛlarɛm mɔ, kɔ njamber na dɛbili, kɔ abe njaloku wɛbum bili a pɛkemarne na bel-bel. ²⁴ Nte wɛbum bili ene moloku mamɔkɔ mɔ, k'embɛr na nde bili mbe njantɔtam kɛwur mɔ, k'ɔnjɔkɔtɛrene na wɛcɛk mɛmbɔnjɔ ma tɔk.

²⁵ Cɛk-cɛk cɛndɛbɛp, Pol kɔ Silas njac-tola Kanu, njac-nɛjas melenj mokor-kore Kanu, kɔ ayi dɛbili njanje sim sɛnan. ²⁶ Gbɛnjɔcana babɔkɔ kɔ antɔf njeyikɛ pɛpɔn, kɔ tɔsɔnɛ kɛlɔ ka bili tantɔf kɛcɛkɛle. ²⁷ Kɔ cumba fɛp cɛnjɔbite, kɔ gbekce fɛp yɔnjɔnɔ. ²⁷ Kɔ wɛbum bili entime, k'enɔnjɔ nte cumba ca bili cɛnjɔbite mɔ, k'ɔwurɛ dakma dɔn pɛc-kɔ kɛdifne, bawo enacem-cemne a afum anje amber dɛbili mɔ njayekse. ²⁸ Kɔ Pol njɔnkule-kule pɛpɔn: «Ta mɛyɔne pɛlec, sɔyi nno fɛp fɔsu!»

²⁹ Kɔ wɛbum bili ewe nenɔc, k'emberɛ katana-katana, k'ɔnjɔkɔ pɛtɛmpɛne fɔr ya Pol kɔ Silas kirinj, pɛr-yikɛ kɛnesɛ disre. ³⁰ K'owurene na nde dorɔr k'eyif na: «Abe, cɛke cɔ pamar iyɔ nte tendeyac im mɔ-e?»

³¹ Pol kɔ Silas njaloku kɔ: «Mɛlanj Wɔbe Yesu, andekɔ-yac ɛm, mɛna kɔ aka kɛlɔ kam disre fɛp.» ³² Kɔ njaloku kɔ tolɔku ta Wɔbe, kɔ afum ako njanayi nde kɛlɔ kɔn mɔ fɛp. ³³ Pibi papɔkɔ kɔ wɛbum bili elek na, k'enjɔkɛkɛre na kɛkɔ-yak gbali yanjan. Wɛbum bili kɔ afum ɔn fɛp njasɔtɔ gbɛnjɔcana babɔkɔ kɛgbɛt

dəromun teta Kanu. ³⁴ K'empəne ɲa nde ndorɔn, k'ɛɲcəmbər amesa, k' ɲawoləs kə aka kələ kən disrɛ pəbotu pa kəlan kən Kanu.

³⁵ Ntɛ dec dəsək mə, kə aboc kiti a dare ɲasom afum aɲan aloma kəkə-loku wəbun bili: «Məsək afum akaɲɛ.» ³⁶ Kə wəbun bili oluksɛ moloku maməkə Pol: «Aboc kiti a dare ɲasom afum nna iyi mə, a isak' un. Awa nəwur nəkənɛ bəkək yoforu.»

³⁷ Mba kə Pol oloku ɲa: «Ntɛ ɲalip oɲ kəsut su fər ya afum kirin mə, ta aɲkiti su-ɛ, sənə aɲɛ sayənɛ aka Rom mə, ɲabər su dəbili. Ndekəl oɲ yək-yək yə ɲandefan kəsək su ba? Tatəkə tɔfɔyi, ɲader ɲa sərka ɲasak su!»

³⁸ Kə asodar ɲaɲkə ɲaluksɛ moloku mme aboc kiti, kə ɲanesɛ ntɛ ɲanane a Pol kə Silas aRom ɲə ɲayənɛ mə. ³⁹ Kə aboc kiti a dare ɲander ɲaletsənɛ Pol kə Silas kəɲaɲnɛ, kə ɲasak ɲa. ɲac-loku a ɲawur dare dandɛ. ⁴⁰ Ntɛ ɲawur dəbili mə, Pol kə Silas ɲaɲkə ndena Ludy. Kə ɲanəɲk awɛɲc aɲa alaj, kə ɲacəpəs ɲa bəkək. Kə ɲasumpər dɔpɔ, kə ɲaɲkə.

17

Pol kə Silas nde dare da Tesaloni

¹ Ntɛ ɲaɲcɛpər Aɲfipoli kə Apoloni mə, kə ɲambɛrɛ dare da Tesaloni, nde aSuyif ɲanayɔ kələ kə dəkətola Kanu mə. ² Kə Pol oɲkə pəmɔ təkə oɲc-yə mə, dəsək deɲesəm maas ɲac-gbəkəlɛnɛ dəyeyicəs yecempi kə ɲa. ³ Pol ɛɲc-mentər ɲa kəsək pɛs dəkɪtabi a pənamar dis dəlɪl Krist, a pədeyɛfɛ afi daco. Pol oɲc-loku ɲa: «Yesu nwe iɲcamər nu tetɔn mə, nkon oyənɛ Krist, wəbɛ nwe Kanu kəyɛk-yek mə.» ⁴ Anasɛp han kə aɲkafəli aloma ɲa daco kə ɲalan ti, kə ɲaɲcəmɛ moloku ma Pol kə Silas darəɲ, kəbər ka akor-koru Kanu aKresi alarəm, kələkənɛ sɔ aran abeki aloma.

⁵ Mba kə aSuyif aka dare da Tesaloni aloma ɲayɔ kəraca. Kə ɲalɔɲka afum alec aloma dɔpɔ daco, kə ɲayɛkti pəyama-yama dare disrɛ. Kə ɲaɲkə ɲamɛpɲɛ kələ ka Yason, ɲac-tɛn Pol kə Silas kəkəkɛrɛ ɲa kənay ka afum fər kirin. ⁶ Ntɛ ɲantənəɲk Pol kə Silas mə, kə ɲalɪɲəs Yason kə awɛɲc aɲa alaj aloma fər ya abɛ a dare kirin. ɲac-kulɛ: «Afum akaɲɛ ɲaɲkafəli-kafəli doru dandɛ fəp mə, ɲayi oɲ nno, ⁷ kə Yason nkon emban ɲa!» Afum akaɲɛ fəp ɲaɲcɛ moloku mme wəbɛ wəka tɔf ya Rom fəp oloku mə, ɲac-loku a wəbɛ wələma eyi, pac-we kə Yesu!» ⁸⁻⁹ It' enasɔɲɛ ɲayɛkti pəyama-yama kənay ka afum daco. Ntɛ abɛ a dare ɲanɛ ti mə, ɲambanɲər Yason kə awɛɲc aɲa alaj pəsam, kə ɲasak ɲa.

Pol kə Silas nde dare da Bere

¹⁰ Pibi papəkə disrɛ kə awɛɲc aɲa alaj ɲasak Pol kə Silas kəkə dare da Bere. Ntɛ ɲambɛrɛ di mə, kə ɲaɲkə ndɛ kələ ka dəkətola Kanu da aSuyif. ¹¹ Akakə ɲanabət mes ɲatas aka Tesaloni, kə ɲaɲcəɲkəl toloku ta Kanu

bel-bel pəbotu disrɛ. ɲac-kəkɛ sɔ kitabu bel-bel dəsək o dəsək kəcərə kə pəyənɛ fɔ moloku min mayi mə kə təkə Pol kə Silas ɲaɲloku ɲa dəkətola Kanu mə. ¹² Kə afum alarəm ɲa daco ɲayənɛ alaj, kələkənɛ aran aKresi aɲɛ ɲanabək dəkəcəmɛ mə, kə arkun alarəm.

¹³ Mba ntɛ aSuyif aka Tesaloni ɲanadecərə a Bere sɔ Pol eyi kəcəm toloku ta Kanu mə, kə ɲander sɔ dəndo kədəyɛkti pəyama-yama ɲabər kənay ka afum mɛr. ¹⁴ Kə awɛɲc aɲa alaj ɲambɛlkər kəkəkɛrɛ Pol kəcə ka dəkəba, mba Silas kə Timote ɲayi dəndo Bere. ¹⁵ Afum aɲɛ ɲanasolɛ Pol mə, ɲanakekərə kə han dare da Atɛn. Dəkəlukuɛ danan kə Pol osom ɲa ndɛ Silas kə Timote ɲayi mə, a ɲabɛlər kə katəna-katəna.

Pol nde dare da Atɛn

¹⁶ Ntɛ Pol ɛɲc-kar Silas kə Timote ndɛ dare da Atɛn mə, kənəɲk ka dare dadəkə delarɛ mɛrəɲka kənabər-bɛrɛ Pol dɛbəkɛ. ¹⁷ Pol ɛɲc-gbəkəlɛnɛ kə aSuyif kə aloma ako ɲanader kəkər-koru ndɛ kələ ka dəkətola Kanu mə, pəc-gbəkəlɛnɛ sɔ dəsək o dəsək kə afum ako ɲaɲc-yi ndɛ abanɲka ɲa dare mə. ¹⁸ Acɛpsɛ mɛtakɛ ma Epikuru kə ma Seno darəɲ aloma ɲander ɲacəɲ kə moloku. Aloma ɲac-loku: «Wəlɔk-loku oɔ wəkawɛ! Cəkɛ c' efan kələku tante?» Akə ɲac-loku: «Wəkawɛ pəwureɲɛ pəmɔ ntɛ endecəm teta canu cəcikərə mə!» ɲanaloku ti bawo toloku tɔtɔt ta Yesu kə kəyɛfɛ kən afi daco kə Pol oɲc-loku.

¹⁹ Awa kə ɲalɛk Pol, kə ɲaɲkɛkərə kə tɛpɛsa mɛrɛ aɲc-we Areyopako mə kəron, kə ɲayif Pol: «Mələku su kətəkɛ kəfu kanɲɛ məyi kələku ta ki mə, ²⁰ bawo moloku mame məyi kələku mə, məyənɛ laɲəs yosu mofu. Səfan kəcərə tɛdisrɛ ta mi.» ²¹ Awa dəməyɔ ma aka dare da Atɛn kə acikərə aɲɛ ɲanayi di mə fəp, ɲaɲc-cɛpərənɛ di tɛm tanan fəp kəc-loku, kə pəyənɛ fɛ ti-ɛ, ɲac-cəɲkəl moloku mofu.

²² Pol pəcəmɛ tɛpɛsa ta Areyopako kəron, k'oloku: «Arkun a dare da Atɛn, inəɲk a afum asumpər dinɛ bel-bel ɲə nəyənɛ. ²³ Ntɛ indenakət dare donu mə, k'inəɲk mɛrəɲka monu, k'ɲɲəkəkɛ aɲgbip ɲonu ɲələma pacic ɲi ntɛ: «Ta kanu nkɛ antɔcərə mə.» Awa tɛs təkə ɲaɲkor-koru ta ɲaɲcərə ti mə, tatəkə yati t' inder kələk' un.

²⁴ Kanu nkɛ kələmpəs doru kə daka ndɛ dɔyɔ mə fəp, nkon nwe oyənɛ Wəbɛ wəka kəm kə antɔf ɔfɔtam kəyi kələ kəron nkɛ alompəsɛ waca wa fum teta kəkər-koru kən mə. ²⁵ Waca wa fum wəfɔtam kəmar Kanu kəyi, pəmɔ ntɛ kəɲfanɲər fum tələm mə. Nkon ompocɛ afum yeyinɛ yanjan doru, kəpənɛ kifir kə katore, kəbər ka ca yələpəs nyɛ fəp. ²⁶ Dəfum wəkin ɔ Kanu kəwure tɔf ya afum aləpəs a doru aɲɛ fəp, ntɛ tənɲɔɲɛ ɲandɛ antɔf fəp kəron mə. Kə Kanu kənanɲkɛnɛ kəcic cələɲcər ca tɔf yayəkə fəp.

Ko kalompas derañ ko ketan teren o teren disre. ²⁷ Kanu kanayo ti nte toñsoñe jatan ko han jnanank ko kabuma-buma disre mo, bawo Kanu kambale fe nwe o nwe. ²⁸ Nte to nane moloku mame: «Nkon osone su kayi doru, nkon osone su kacepe, nkon osone su kayi tante ayi mo.» Ito alenje anu aloma jaloku:

«Kabanda ka dokom da Kanu ko sana so sayi.»

²⁹ Ko payone fo kabanda ka dokom don ko sana so sayi-e, pamar fe a pacem-cemne a Kanu kawurene ko lema, ko gbeti, ko payone fe ti-e, tasar mpe fum enchem-cemne k'empate deceraj don mo. ³⁰ Kanu kanacepsar fe afum ako jnanayi tem nte anatocare mes mo, mba kafan onj afum a doru fap a nasakpar bakac. ³¹ Ko Kanu kamboñe dosak nde kandeke-bocce afum a doru fap kiti kalompu mo. Kanu kanayek-yek fum nwe endeko-bocce kiti kanjo mo, kanasone afum fap kacare wakayi nte kanayekti ko afi daco mo.»

³² Nte njane Pol pac-loku teta kayefe ka defi mo, ko aloma njayefe kafani ko, mba aloma jaloku: «Sendeso-canjkal' am kaloku ka tatoko dosok doloma.» ³³ Ko Pol owur ja daco, k'onjo. ³⁴ Ko afum aloma njasumpar moloku mon ko toñsoñe ja kayone ka alan Yesu, pam Denis waka kagba ka Areyopako, waran woloma pac-we ko Damaris, ko afum aloma.

18

Pol nde dare da Korent

¹ Nte tatoko tenjepar mo, ko Pol eyefe dare da Aten k'onjo Korent. ² K'onjo pabap di wasuyif woloma pac-we ko Akila, nwe anakom dare da Pont mo, pater kac-der atof ja Itali ko waran kon Pirsila, bawo wabe Kalod enaloku a asuyif fap jawur Rom. Ko Pol onjo pabap ja. ³ Nte tenasurene njapanje yebac yin yayi mo, ko eyi ndaranan, jac-bac, jac-lompas cabal. ⁴ Dosok da kanjesam fap Pol enj-gbekalene kalo ka dakotola da asuyif pac-sep damoloku a asuyif ko akresi njawose kacame moloku mon daran.

⁵ Nte Silas ko Timote njanator Masedon mo, ko Pol enjcame onj gbacaram kacam ka toloku tatot, pac-sone asuyif kalan a Yesu ayone wabe nwe Kanu kayek-yek mo. ⁶ Mba nte asuyif njanc-gbekal ko jac-lomsene ko mo, k'onjon-konjar ja yamos yon teta kayenkas kanjan sabomp, k'oloku: «Doru donu deyini nu dawaca! Ko ina, isok ti disre. Ndekaj onj, nda atayone Suyif indeko.»

⁷ Ko Pol eyefe di, k'onjo nda Titi Yusutu wakor-koru Kanu woloma, nwe kalo kon kanasankarene ko kalo ka dakotola da asuyif mo. ⁸ Krispas, wabe ka kalo ka dakotola woloma enalan teta Wabe Yesu ko aka kalo

kon disre fap. Ko akorent alaram nje njanc-canjkal mo jnanayone alan, ko anjbat ja daromun teta Kanu.

⁹ Pibi disre ko Wabe oloku Pol kanank disre: «Ta manese! Malok-loku, ta macanj de, ¹⁰ bawo ina iyi ko mana! Fum o fum ofotap' am kaca kayo 'm tes telec, bawo iyo afum alaram dare dande disre.» ¹¹ Ko Pol eyi ja daco teren tin ko yof camat-tin pac-takse ja toloku ta Kanu.

¹² Tem tatoko to Rom denadas Kaliyon kayone ka wabe nde atof ja Akaya. Ko asuyif aloma njantone kayefarene ko Pol, ko njankeare ko danjiti. ¹³ Ko jaloku: «Fum wakawe, afum nj' efan ja njacame dopo da Kanu daraj, nde denjyane ko nde sariye saloku mo.»

¹⁴ Pol eyefe kako-loku, mba Kaliyon oloku asuyif: «Pac-yone a fum endif, ko payone fe ti, tes telec topanj taloma toyo-e, k'injanjal nu, nana asuyif! ¹⁵ Mba nte payone fo damoloku, damewe, ko payone fe ti, teta sariye sonu nana a sarika so nayi kagbekalene mo, nana nj to tatoko tomoman. Ina intola fe kayone wabocce kiti kanjo.» ¹⁶ Ko Kaliyon embelase ja dandodanjiti. ¹⁷ Ko asuyif njanko njantap Sasten wabe waka kalo ka dakotola Kanu waca, ko njayefe kasut ko dandodanjiti, mba Kaliyon enawe fe ti ali daka.

Pol olukus Antiyok

¹⁸ Ko Pol owon dare da Korent mataka moloma, k'ender palembarne awerj anja alan, k'elek abil kako atof ja Siri, nkon, Pirsila ko Akila. K'ofonne domp nde dare da Senkare komentar ka kalip ka tes nte enaderme teta Kanu mo. ¹⁹ Nte njamberere dare da Efesi mo, ko Pol esak Pirsila ko Akila. Ko Pol onjo kalo ka dakotola da asuyif ko njankekalene ko ja. ²⁰ Dapo akako njantola ko kayi ka dandodare danjan karesna, mba enawose fe. ²¹ K'elembarne ja pac-loku: «Indelukus nno ndoronu ko Kanu kawose-e.» K'elek abil dare da Efesi, ²² k'ontor dare da Sesari nde enacop marant mon mo. K'empere kares Yerusalem kako-yif alan. Nte elip mo, k'ontor dare da Antiyok ja Siri.

²³ Nte tem toloma tenjepar mo, ko Pol onjo k'enjepar atof ja Kalat ko Firiki pac-capas accepse a Yesu bakac fap.

Apols nde sadare sa Efesi ko Korent

²⁴ Wasuyif woloma anj-we Apols, enader Efesi. Dare da Aleksandar* do anakom ko, fum wacare kalok-loku enayi, pacare so kitabu bel-bel. ²⁵ Dapo da Wabe do anatakse ko, ko kasumpar ka mes bel-bel, kanje k'onjo-loke, pac-takse teta Yesu, mba mene kagbat daromun ka Sanj gbacaram ko enacare. ²⁶ K'eyefe kalok-loke kalan disre nde kalo ka dakotola da asuyif. Nte Pirsila ko Akila njane

* 18:24 Aleksandar, dare dopon nde Misira nde afum alaram a doru fap njanko katakas mes.

ko kəlok-loku mo, ko njalek ko ndaranjan, ko namberene ko katəkse kacəre kənjko kənabut ko teta dəpə da Kanu mo.

²⁷ Nte Apəlos enacem-cəmne kəcepər ka Akaya mo, ko awenç anja alanj njanjbinər ko. Ko njancice acəpse a Yesu darənj anje njayi Akaya mo areka, njac-loku njə kəbanj ko bel-bel. Nte embere mo, k'entesə afum aka di, akə kəmar ka Kanu kənasənje kəyone alanj mo. ²⁸ Bawo fanəntər fə Apəlos enç-gbəkəle aSuyif fər ya afum alarəm kirinj pəsənje njə kəcəre dəkətabu a Yesu əyone wəbe nwe Kanu kənayek-yek mo.

19

Pol nde dare da Efesi

¹ Tem nte Apəlos enayi Kərənt mo, ko Pol nwe enacəpər sədare sa kəronj mo, ontər dare da Efesi. K'embəp di acəpse a Wəbe Yesu darənj əloma. ² K'eyif njə: «Nənasəto Amera Nəcempi njə Kanu kəyefe nte nənayone alanj Yesu mo ba?»

Ko njaluksə Pol: «Səntane fe yati teta Amera Nəcempi.»

³ Ko Pol eyif njə sə: «Ko kəgbət dəromun kəre ko nəsəto-ε?»

Ko njaluksə Pol: «Kəgbət ka Sanj.»

⁴ Ko Pol oloku: «Kəgbət dəromun ka Sanj, kəsəkpər mera yati kənayi teta Kanu. Mba Sanj njəc-loku afum a njalanj wəkə endeder nkən tadarənj mo, itə tatəko Yesu.» ⁵ Nte njane moloku maməko mo ko njasəto kəgbət dəromun tewe ta Wəbe Yesu. ⁶ Ko Pol enderənj njə waca, ko Amera Nəcempi njender njə, ko njayefe kəloku cusu nce njantəcəre mo, njac-dənj sə moloku mətət mme Kanu kənasom njə kədənj mo. ⁷ Arkun akakə njəc-bəp wəco ko merənj.

⁸ Ko Pol embere kəlo ka dəkətola da aSuyif, pəc-lok-loke di kəbanje disre hanj yof maas, pəc-gbəkəlene, pəc-səp kəsənje afum kəcəre mes ma dəbe da Kanu. ⁹ Mba nte ayenki səbomp əloma njəc-fati kəlanj mo, njac-fani dəpə da Wəbe nno kənay kəyi mo. Ko Pol əmbəle njə, k' elekenə acəpse a Yesu darənj əloma, ko njawenne kasək, ko njanjlok-lokərene dəsək o dəsək nde dəkətəksə da Tirano. ¹⁰ Tatəko tenawon meren merənj, ko təsənje aSuyif ko aKresi anje njanayi atəf njə Asi mo kəne toloku ta Wəbe.

Awut a Sefa

¹¹ Kanu kənjc-sənje waca wa Pol kəyo mes mēwəy-wəy mme menacuca kənənj mo. ¹² Tənəsənje pəc-bəcəse acuy cəlotə, ko pəyone fe ti-ε kəpol nke kənjbuje nte Pol mo, ko ayə ti-ε, docu dənç-wur wəkəyi, ko yənj yelec yoc-wur sə wəkəyi dərīs.

¹³ Ko aSuyif əloma njənkəs-kəs mofə mələram, ko njatubucne Pol kəbeləs ka yənj yelec nno acuy njayi mo, njac-loku: «Ilok' əm: Məwur wəcuy wəkəwə tewe ta Yesu wəkə

Pol ençcam mo.» ¹⁴ Wəlonje wəpənj wəkə aSuyif wəloma enayi pəc-we ko Sefa. Awut ən atemp camət-merənj njə njənc-yə məyə maməko. ¹⁵ Mba ko njawək kəbeləs njənj njələc-ε, njə njoloku njə: «Yesu, inçəre ko. K'innəpəl sə bel-bel fuma nwe Pol əyone mo, mba nəna, an'ə nəyone-ε?» ¹⁶ Ko fum wəkə njənj njələc njənayi mo enjəbərəne njə kəyefarəne, k'entam njə fəp k'ambəpər-bəpər atemp njə, ko njayeksə fəp fanan dis fos ko njasək kəlo.

¹⁷ ASuyif ko aKresi aka dare da Efesi njəncəre toloku tatəko, ko kənese kəyi njə fəp, ko njələs onj tewe ta Wəbe Yesu. ¹⁸ Afum alarəm anje njanawosə kəlanj Yesu mo, njənc-der njaloku fər ya afum fəp kirinj pələc mpe njənc-yə mo. ¹⁹ Ko afum akə njanayone dure mo, njənc-kere səbuk sənan sa dure ko njəncəf si fər ya afum fəp kirinj. Kəway ka səbuk sasəkə kənabəp merçəmbəl ma gbeti wul wəco kəcamət (50.000). ²⁰ Ti disre kətam ka toloku ta Wəbe kəsam ko kəsəto fanəntər.

Pəyama-yama dare da Efesi

²¹ Nte tençepər mo ko Pol olompəsne kəkə dare da Yerusalem pəc-cəpərene təf wa Masedon ko Akaya. K'oloku: «K'inçkəbere Yerusalem-ε, mēne idekəsə-məmən Rom.»

²² Ko Pol osom Masedon amar ən merənj Timote ko Erasto, mba ko nkən Pol eyi matakə məloma atəf njə Asi.

²³ Tem tatəko tə pəyama-yama pəpənj pənayi Efesi teta dəpə da kəlanj ka Wəbe Yesu. ²⁴ Wəgbec wəloma enayi di, pəc-we ko Demeteri, pəc-tubucne kəlompəs ka wəlo wa terənjka mpe anç-we Artemi mo. Agbəc a wəlo wa gbeti wawəkə njənc-sətəne wi daka dələram. ²⁵ Ko Demeteri olonjka agbəc ko akə njənc-dine yebəc yayəkə mo, k'oloku njə: «Arkun! Nənjəre ti bel-bel a yebəc yayə y' andine. ²⁶ Mba nənjək ko nəne a nno Efesi kəbəp ka atəf njə Asi Pol pampə esəp kəsənje afum alarəm kəlanj hanj pəc-kafali njə mera kəloku a merənjka mme waca wa fum wolompəs mo, bafə canu cə. ²⁷ Moloku maməko mentam kəsənje yebəc yosu kələce. Təsənje sə teta kəlo ka terənjka Artemi təyə sə abəc. Afəde sə pəc-loku a Artemi terənjka a kanu ko, kanu kəran nke afum fəp njənkə-kəru nno atəf njə Asi, ko doru kər-kər mo.»

²⁸ Nte afum njane moloku maməko mo, ko mətəle merçepərər njə, ko njayefe kəkule-kule: «Artemi kanu ka Efesi kəyone kəpənj!» ²⁹ Ko pəyama-yama papəkə posumpər dare fəp, kətənje disre ko afum njambəpsəne abanjka njənan njəpənj. Ko njalinəs asol a Pol Kayus ko Aristarko, anje njanayefe Masedon mo, ko njənkəke. ³⁰ Pol enafanj kəkə-mentərne afum fər kirinj, mba acəpse a Wəbe darənj njanawosəne fe ko ti. ³¹ Abə əloma a atəf njə Asi, anje njanayone anapa a Pol mo, njanasom afum nno eyi mo njac-letsəne ko a ta pəkə dəndə abanjka njənan njəpənj de!

³² Kɔ pɔyama-yama pɔŋcop afum daco, anɛ ɲac-kul-kulene nte, ako ɲac-kul-kulene takɔ. Afum alarɛm ɲa daco ɲanacɔre fe nte o nte anabɔpsɛnɛne ma. ³³ Kanay kanjɔ daco kɔ afum alɔma ɲalɔmɛr Aleksandɛr, nwe aSuyif alɔma ɲanacɔɲas kɛkɔ-lok-loku fɔr ya afum kirinj mɔ. Kɔ Aleksandɛr efek kɛca, pɛfanj kɛlok-loku pɔyacne. ³⁴ Mba nte ɲanadenɛpɛl a Aleksandɛr wɔSuyif ɔyɔne mɔ, kɔ fɔp fɔyɛfe kɛkulɛ-kulɛ hanj dɛ mɛrɛj: «Artemi kanu ka Efesi kɔyɔne kɔpɔnj!»

³⁵ Kɔ wɔbɛ wɛlɔma wɛka di ɛntam kɔtorɛ-tɔrɛ afum bɛkɛc pɛc-loku: «Arkun a Efesi, an' tɔcɔrɛ a dare da Efesi dɔtɔmpɛr kɛbum ka kɛlɔ kɔpɔnj ka kanu kosu Artemi kɔ tɛrɛnjka tɔn mpɛ pontɔr kɔyɛfe darenc mɔ-ɛ?» ³⁶ Fum ɔfɔtam kɛgbɛkɛl tatɔkɔ, pɛmar nɛndɛ nɛcɔnj ka tɛnbɛlkɛr kɔyɔ nte o mɛrɛ. ³⁷ Nte tɔsɔk mɔ, afum anɛ nɛnjkerɛ mɔ ɲalɛsɛr fe kɛlɔ kosu kɔpɔnj, ɲalɔmɛs fe sɔ kanu kosu Artemi. ³⁸ Kɔ Demeteri kɔ awɛnc anja apɔɲne ɔnj yɛbɛc ɲayɔ kɛbɔkɛne tɛta fum-ɛ, dɛkɔbɔc kiti deyɔ kɔ abɔc kiti ɲayi, dɛndɔ pɛmar ɲakɔ ɲabɔkɛne! ³⁹ Kɔ nɔyɔ sɔ tobɔkɛne tɔlɔma-ɛ, andɛkɔ-lɔmpɛs ti pɛmɔ tɔkɔ sariyɛ sɛlɔku ti mɔ ndɛ abɔc kiti ɲanjɔɲkanɛ mɔ. ⁴⁰ Nɛkɛmbɛrɛne, bawo antam kɛbɔɲɛ su kɛsɔɲɛ pɔyama-yama pampɛ kɔyɔ, tɛta mes mamɛ mɛncɛpɛr dɛ mɔkɔ mɔ, bawo ali tolɔku sɛfɔtam kɛsɔtɔ kɛlɔku nte tɔsɔɲɛ afum kɛbɔpsɛne tantɛ mɔ.» Nte wɔbɛ elip kɛlɔku tatɔkɔ mɔ, k'oloku nwe o nwe kɛlukus ndɛ ndrɔn.

20

Pol nde tɔfya Macedon kɔ Kresi

¹ Nte pɔyama-yama pɛsak mɔ, kɔ Pol ɛwɛne acɛpsɛ a Wɔbɛ darɛj, k'ɛɲɛpɛs ɲa bɛkɛc. Nte elip kɛlɛmbɛrɛne ɲa, k'ɔɲjɔ Masedon. ² Nte ɛɲɛpɛr atɔf ɲanjɔkɔ mɔ, k'ɛɲɛpɛs alɔnj bɛkɛc dɛmolɔku mɛlarɛm, k'ɛnder atɔf ɲa Kresi. ³ K'eyi di yɔf maas. Tɛm nte ɛnadɛfanj kɔyɛkti abɛla kɛkɔ ka atɔf ɲa Siri mɔ, k'asɔɲɛ kɔ kɛcɛrɛ a aSuyif ɲantɔɲne kɔyɔ kɔn pɛlɛc, k'ɛɲɛcɛm-cɛmɲɛ kɛluksɛrɛne sɔ dɔpɔ da atɔf ɲa Masedon. ⁴ Afum anɛ ɲanacɛmbɛr kɔ mɔ, ɲanayɔne: Sopateri wan ka Purus wɛka Bere, Aristarko kɔ Sekondu aka Tesaloni, Kayus wɛka Dɛrbɛ, Timote, Tikiko, kɔ Tirofimo aka atɔf ɲa Asi. ⁵ Afum akakɔ ɲanayi su kirinj kɛkɔ, kɔ ɲanjɔ ɲakar su Torowas. ⁶ Kɔ sɔna nte matakɔ ma kɛsata ka cɛcom cɛtɔyɔ lebin mɛncɛpɛr mɔ, kɔ sɛlɛk abil dare da Filipi. Mata kɛcamɔt disrɛ kɔ sɛmbɔp ɲa dare da Torowas, ndɛ sɔnacɛpɛrɛne mata camɔt-mɛrɛj mɔ.

Kɛcɛpɛr kɛlɔpɛs ka Paul dare da Torowas

⁷ Tatakɔ tɔcɔkɔ-cɔkɔ ta tatakɔ tolɔksɛr, kɔ sɛlɔɲkanɛ kɛtɛpi ka kɛcom. Pol nwe pɛnamar kɛkɔ dɔcɔkɔsɔk mɔ eyi kɛlɔk-loku ɲa, k'ɔmbɔlsɛ molɔku hanj cɛk-cɛk. ⁸ Sɛlamp sɛlarɛm sɛnayi dɛndɔ dukulɔ da darenc

dadɔkɔ sɛnalɔɲkanɛ mɔ. ⁹ Wɛtɛmp wɛlɔma pac-we kɔ Eyutik ɛnandɛ binjali ba wunder kɔrɔnj tɛm tatɔkɔ Pol ɔɲc-lok-loku mɔ. Kɔ mɛrɛ mɛngbɔpɛrɛne kɔ, k'ɛntɛmpɛne kɔyɛfe dukulɔ dakɔrɔnj da maas. Anjɔlɛk kɔ, tɛtɔɲne efi. ¹⁰ Kɔ Pol ontɔr, k'ɔɲjɔkɔ pɛsɔpɛne kɔ, k'ɛlɛk kɔ dɔwaca, k'oloku: «Ta pɔyɔ nu yama-yama. Eyi wɔyɛnj!» ¹¹ Nte Pol ɛmpɛ sɔ mɔ, k'ɛntɛpi kɛcom kɛsɔm, k'ɔɲcop sɔ molɔku mɔn hanj dɔsɔka. Nte elip mɔ, k'ɔɲjɔkɔ. ¹² K'anjkerɛ wɛtɛmp wɛkakɔ pɔyɔ wɔyɛnj, kɔ tɔyɔne tɛcɔpsɛ bɛkɛc tɔpɔnj.

Marant kɔyɛfe Torowas hanj Mileto

¹³ Sɔna, sɔnanunjkɛne kɛlɛk abil kɛkɔ dare da Asɔs ndɛ Pol ɛnalɔku a sɛndɛkɔ-lɛk kɔ mɔ, bawo kɔroru k'ɛnafanj kɛkɔ. ¹⁴ Nte ɛnabɔp su Asɔs mɔ, kɔ sɛlɛk kɔ kɛkɔ ka Mitilɛn. ¹⁵ Nte sɔyɛfe kɛcali dɛkɔba dɛndɔ mɔ, kɔ sɛmbɛrɛ dɔcɔkɔsɔk Kiyɔ. Dɔcɔkɔsɔk damɛrɔnj kɔ sɔnjgbuɲɛne Samɔs, tatakɔ ta maas kɔ sɛmbɔp Mileto. ¹⁶ Pol ɛnafanj kɛcɛpɛr dare da Efesi takɔrɔnj ta ɛɲɛcɛmbɛrɛs di-ɛ, nte tɔɲsɔɲɛ ta owon sɔ Asi mɔ. Yerusalem ɛɲɛ-bɛlkɛr kɛbɔp, kɔ tentam kɔyɔ-ɛ, a dɔsɔk da Pantɛkɔt dɛc-bɔp.

¹⁷ Tɛm nte ɛnayi Mileto mɔ, k'osom dare da Efesi kɛkɔ-wɛne kɔ abeki a kɛlɔnkanɛ ka alɔnj aka di. ¹⁸ Nte ɲander kɔwɛ kɔn mɔ, kɔ Pol oloku ɲa nte: «Nɛɲɛcɛrɛ fɔp fonu tɔkɔ isumpɛr nu mɔ, kɛlɛk dɔsɔk dɔcɔkɔ-cɔkɔ ndɛ ɲɛcɛmbɛr kɛcɛk atɔf ɲa Asi mɔ. ¹⁹ Imbɛcɛ Wɔbɛ kɛtorɛ banja disrɛ, ic-bok, ic-tɔrɔ, bawo aSuyif ɲanjɛ-fanj kɔy' em pɛlɛc. ²⁰ Tes o tes tentam kɛtesɛ nu ilɔku nu ti fɔr ya afum kirinj kɛkɔ hanj dɔwɔlɔ wonu disrɛ, ali tin imɛɲkɛr fe nu. ²¹ K'ɲɛgbɔɲɛr sɔ aSuyif kɔ aKresi kɛsɔkɛpɛr bɛkɛc ɲakafɛlɛ nna Kanu kɔyɔ mɔ, ɲagbɛkɛr Wɔbɛ kosu Yesu kɔlanj.

²² Nɛkɛl ɔnj Amɛra ɲa Kanu ɲɛsɛkɔt' im, Yerusalem ɲɛkɔ. ɲɛcɛrɛ fe nte tɔɲkɔ-bɔp im di mɔ, ²³ mɛnɛ Amɛra Nɛcɛmpi ɲa Kanu ɲɔɲlɔk' im dare o dare nte: A kɛtɔrɔ k'inder, pɛbɛr' im dɛbili. ²⁴ Tɛta ina, mɛs ma ina darɛj meyi, tɛfanj ta ina tɔyɔne kɛkɔtɛne kɛsɔm nɛcɛ asom im mɔ, mɛs mɛmɛ Wɔbɛ Yesu olɔk' im kɔyɔ mɔ fɔp m' ifanj kɔyɔ, nte tɔyɔne kɛmɛntɛr sɛdɛ sa tolɔku tɔtɔt kɔ kɛmar ka Kanu mɔ.

²⁵ Nɛkɛl ɔnj intas, ɲɛcɛrɛ a nɛfɔsɔ-ɲanjɛ im, nana fɔp anɛ ɲnacɛpɛr kɛcam dɛbɛ da Kanu mɔ. ²⁶ Ilip kɛlɔku nu molɔku fɔp mɛmɛ Kanu kɛnasom im kɛlɔku nu tɛta kɔyɛc konu mɔ. Kɔ nɛntɔyɔ ɔnj tɔkɔ inatɛks' on mɔ, te mi tɛyɔ fe sɔ ti, ²⁷ bawo ilɔku nu mɛfanj ma Kanu fɔp, ali tin imɛɲkɛr fe nu. ²⁸ Nɛkɛmɛrɛne nana sɛrka kɛbɔp ka alɔnj anɛ ɲayi pɛmɔ yɔcɔl nyɛ Amɛra Nɛcɛmpi ɲa Kanu ɲɔsɔnj nu kɛkɛk mɔ. Nɛkɛmɛrɛne kɛlɔɲkanɛ ka alɔnj a Kanu, mɛcir mɔn yati mɔsɔtɔne ɲa. ²⁹ ɲɛcɛrɛ a k'indɛkɔt-ɛ, afum alɛc ɲandɛtɔrɛs kɛlɔɲkanɛ konu pɛmɔ calma cɔwɛy-wɛy nɛcɛ cɛmbɛrɛ cɛntɔdɛsak yɔcɔl mɔ. ³⁰ K'ɲɛcɛrɛ a

aloma nana daco yati nandeyefe kaloku yem, nte tohsonje acepse alanj nacamne na daranj mo. ³¹ Nade nakemarne, ta napaler a meren mme maas pibi ko dan isak fe kalok' un damenjar a nakembarne!

³² Ndekäl on ison nu Kanu ko toloku ta kənanne kon. Toloku tatoko tentam kəcepas' un bəkac ko kəson on ke, nana anje nayoŋe afum on mo. ³³ Inafanj fe pasam, inafanj fe kema, inafanj fe yamos ya fum. ³⁴ Nana yati nanjare a waca wem wawe w' imbace keten ka yeri yem ko ya afum anje insole mo. ³⁵ Imentər nu a ko manjəbək tatoko-e, mene namar atoyo fanantar. Mac-cem-cemne moloku ma Wəbe Yesu, nkon nwe enaloku: «Kəpocə kəncəpər kasoto.»

³⁶ Nte Pol elip kaloku moloku mamoko mo, k'əncəp suwu ketola Kanu ko na fəp fananj. ³⁷ Afum fəp kəbok disre nanjəpərne Pol dəkilim nac-cup ko, ³⁸ nonofər denananjkanə kayi na nte Pol enaloku a njafso-nənk ko mo. Nte telip mo, ko nanjəcəmbər ko nde dəkətanta.

21

Pol onjko Yerusalem

¹ Nte səmbanərne na mo, ko səyekti abela kəko ka Kos. Dəckəsək ko sanjəpər so hanj Rodu, ko səyefe dəndo ko sanjko dare da Patara. ² Nte səmbəp di abil nje njənc-cali kəba kəko ka ntende atof na Fenisi mo, ko səmbəke nj, ko sanjali. ³ Sanadetfərne Sipər, ko səsak si kəca kəmeriya, ko sanjko kəca ka atof na Siri, ko sanjko səpe dare da Tir nde pənamar abil njotore ca yoko njənyo disre mo. ⁴ Nte sənanəp di acepse a Yesu mo, ko səyi di mata camət-merənj. Kəcənjəs ka Aməra na Kanu disre ko nanjbinər Pol a ta pəpe Yerusalem. ⁵ Nte kiya kosu dəndo kənalip mo, ko sanjko. Ko alanj fəp nanjəcəmbər su, kəyefe aran kəbəp awut hanj ko səwur dare disre, ko sanjko səcap suwu dəndo dəgbəp ketola Kanu. ⁶ Nte sənalembərne na mo, ko səmbəke debil, ko na njalukus ndaranjan.

⁷ Ko səna, kəlapəs kosu kəkot ko səmbəke dare da Tir kəko ka dare da Pətolemay. Nde sənakə səyif awənc asu anja alanj mo, ko sanjəpərne di dəsək din. ⁸ Dəckəsək do sənyefe di kəko dare da Sesari. Dəndo sənabere kəlo ka Filip, wəcam ka toloku totot, nwe enayonə wəkin ka afum camət-merənj anje anayek-yek Yerusalem mo. Ko sanjəpərne dəndo mata camət-merənj. ⁹ Filip enayo awut aran manjəle anje njanato-cəre arkun mo, anje njənc-dənjə moloku mme Kanu kənjə-mar na kəcam mo.

¹⁰ Nte sənyayi di mataka melarəm mo, ko səyibe saloma səntor dare da Sesari kəyefe ka atof na Yude, pac-we ko Akabus. ¹¹ Nte enjəder nno səyi mo, k'elek belet ba Pol, k'onjkotne wəcək ko waca. K'oloku: «Nəcənkəl nte Aməra Njəcmipi na Kanu njoloku mo: Fum nwe

əyo belet bambə mo, tante to abe aSuyif aloma njandekot ko Yerusalem, njaber ko atoyonə Suyif dəwaca.»

¹² Nte səne toloku tatoko ko afum ako njanayi su kəsək mo, ko səletsəne Pol ta pəpe Yerusalem. ¹³ Mba ko Pol olukse su: «Ta ake to nəmbokə, nəsonj' em abəkək kələce-e? Iwosə kəkot kem, iwosə so kəfi kem Yerusalem teta tewə ta Wəbe Yesu.» ¹⁴ Nte anasəp ko anto-tam Pol dəmoloku mo, ko sanjə ko. Ko səntola: «Kanu kəsonjə təfan ta Wəbe teyil!

¹⁵ Nte sanjəpərne mataka mamoko dare da Sesari mo, ko səloməpəne, ko səlek dəpə kəpe ka Yerusalem. ¹⁶ Ko səsol ko acepse a Yesu aloma ko sənder kəyefe ka dare da Sesari. Ko nanjəkəre su nda fum wəloma nwe pənamar səyi ndəron mo, pac-we ko Manasənj. WəSipər enayi, enayonə wəcepse wəka Yesu darənj kəyefe nte pənanəwə mo.

Pol ndena Sak

¹⁷ Kəberə kosu Yerusalem, ko awənc asu anja alanj njasələne su pəbotu disre. ¹⁸ Dəckəsək ko səsol ko Pol, ko sanjko ndena Sak. Ko abeki a kəlonjkanə ka alanj a Yerusalem fəp njambəpəne dəndo. ¹⁹ Ko Pol əfayne na, k'eyefe kəlomar na tin tin tin mes fəp mme Kanu kənamar ko kəyo aSuyif daco mo.

²⁰ Nte njalip kəcənkəl Pol mo, ko njayek-yekəs Kanu. Ko njaloku Pol: «Məməmən, wənc kosu, afum asu wul wəlarəm njayonə alanj Yesu njasumpərne so sariye waca merənj. ²¹ Awa aSuyif aloma njacem-cemne kane a kətəkse kam disre a məloku aSuyif anje njayi afum acuru daco mo a njasək sariye sa Musa: Ta njakənc awut, ta njacəme məyo mokur ma aSuyif darənj. ²² Cəke c' andeyə-e? Bawo njənkə-ne a mənder nno. ²³ Awa məyo toko səndelok' əm mo. Səyo nno arkun manjəle anje njanasənj Kanu temer mo. ²⁴ Mələk nj, nəko kəlo kəpənj ka Kanu, məsəkəsne ko nj. Ko məwosə-e, məlek kəwure pasam pa kəway kənan ka kəlonjne, nte tohsonjə njafonne səbomp mo. Ti disre fəp fəndətam kəcəre a mes məko asənjə na kəlanj tetam mo fəp məyonə fe kanjə, a mənə so yati mələləs teta sariye sa Musa. ²⁵ Nte toyonə ta atoyonə Suyif anje njayonə alanj mo, sənjənk fə pəntəsə kəcice na reka kəboce na tohje: A ta njasəm səm nje alonjənə molom mo, ta njadi mecir, ta njasəm səm nje antofay mera mo, ta njasumpər dalako.»

²⁶ Dəckəsək ko Pol elek afum anje, ko njəncop kəsəkəsne, k'embəre kəlo kəpənj ka Kanu disre, k'onjko pəbohje dəsək nde kəsəkəsne kənan kəndelip mo, ko dəsək nde andəlonjənə nwe o nwe mo.

Kəsumpər ka Pol nde kəlo kəpənj ka Kanu disre

²⁷ Dəkələpəsər da mataka maməkə camət-mərən, nte aSuyif aloma anje naye fe atof na Asi njanəjk Pol kələ kəpən ka Kanu disre mə, kə njampe ne bəkac ya afum fəp, kə njasumpər kə. ²⁸ Nac-kule-kule: «Arkun a Yisrayel, nader namar su! Wəkawe entəkse afum fəp kəfo o kəfo təkə tətətəse afum asu, sariye sosu, kə nno kəfo kanke mə! Ali aKresi embərsene njan nno kələ kəpən ka Kanu, k'eyik-yikəs kəfo kəsoku kanke!» ²⁹ Nanabokene nte bawo təkəkə-cəkə njananəjk Pol kə Tirofimo wəka Efesi njasol dare disre, kə njanəcm-cəmne a Pol enabərsene kə kələ kəpən ka Kanu disre.

³⁰ Kə dare mäl-mäl deyi yama-yama, kə afum naye fe waca fəp kə njasumpər Pol, kə njanjəs kə kəwurene abanjka njan kələ kəpən ka Kanu disre, k'anjanəs cumba katina. ³¹ Nte njanayi kəsəp kədif kə mə, k'anjkə paloku wəbe wəsodar wəRom a pəyama-yama peyi Yerusalem fəp. ³² Gbənčana babəkə kə wəbe wəsodar wəpən nwe elek asodar kə abe njan aloma kə njanekse kəkə di. Nte aSuyif njanəjk asodar anje kə abe njan mə, kə njasak kəsut Pol.

³³ Kə wəbe wəpən wəsodar nwe njanəne, k'osumpər Pol, k'osom a pakote kə gbekce mərən. K'eyif fum nwe əyone mə, kə təkə əyō mə. ³⁴ Kənanay kanjkə daco, aloma nəc-kule nte, akə nəc-kule təkə. Nte enader pəyi onj ta enje təlom o təlom teta pəyama-yama papəkə mə, kə wəbe oloku a pakekəre Pol dəkədire da asodar. ³⁵ Nte Pol embəp dəkusonka mə, kə asodar njanəne kə, bawo njananesene kə pələc pəkə afum njanafan kəyō kə mə. ³⁶ Kənanay ka afum kənacəme Pol darən, nəc-kule: «Pamələk kə!»

Pol kayacne kon damoloku

³⁷ Tem nte anadekə-fan kə kəbərsene dəkədire da asodar mə, kə Pol eyif wəbe wəsodar cəkresi: «Anjos'em kələk' əm tes təloma ba?» Kə wəbe eyif kə: «Mənčəre kəcəp cəkresi ba?» ³⁸ Bafō wəMisira məyone, wəkə entep kəc-sonje pəyama-yama kayi mə, məkere adifət afum wul mankələ (4000) nde dətegbere ba?»

³⁹ Kə Pol oloku: «Awon! Ina, wəSuyif iyone, dare da Tarəs atof njan Silisi ankom im, fum wəka dare dəpən de! Intol' am, məwose ilok-lokər afum.»

⁴⁰ Kə wəbe wəsodar owose kə ti. Kə Pol empe k'ənčəme dəkusonka, k'efek afum kəca. Kə afum fəp njančanj, k'olok-lokər njan cəArame, kusu ka aSuyif aka di.

22

¹ «Awənč im anja, Abek' em anja!» Pol onj-loku, «Nəčənəkəl onj moloku mme iyō məyacne mə.» ² Nte njanə pəc-cəpər njan kusu kənan cəArame mə, kə pənanjkane kəyō yerj.

K'oloku: ³ «WəSuyif iyone, pakom im dare da Tarəs, atof njan Silisi. Mba nno dare dandē d'andusum im nənəna Kamaliyel nwe afum

fəp njančəre mə. Nwe entəks' em bel-bel sariye sa atem asu mə, k'inasumpər sō teta Kanu bel-bel kə abəkac fəp, pəmə tantē pəyi nana sō məkə mə. ⁴ K'inatərəs afum aloma anje njanacəme dəpə da Yesu dandē darən mə han kə nafi. K'injot aran kə arkun, k'imber njan dəbili. ⁵ Wələnne wəpən kə abeki a dətəf fəp njanəne atənne aka ti. Inasətər njan reka kəkene afum em aka Damas, nde njan-kə kəkə-sumpər alanj akə njanayi di mə, ikere njan for ya abe kirinj nde Yerusalem pakə-sut.

Pol ələm təcəme tən dəpə dətət

⁶ Dəpə inayi ic-lətərne Damas, dan pen, gbənčana babəkə, kə pəmot pəpən peyefe darenč kə penkel im pəwanjkəra. ⁷ K'intempene dəntəf, k'ine dim nde dənč-lok' im: «Sol, Sol, ta ake tō məntərs' em-ε?»

⁸ K'iyif: «Wəbe, mənə an'əfə-ε?»

K'olok' im: «Ina, Yesu wəka Nasaret iyone, nwe mənə məyi kətərəs mə.» ⁹ Afum anje sənəsol mə njananəjk pəwanjkəra papəkə bel-bel, mba njanane fe dim da nwe onj-lok-lokər im mə.

¹⁰ K'iyif kə: «Cəke cə pəmar iyō-ε, Wəbe?»

Kə Wəbe olok' im: «Məyefe, məkə dare da Damas, dəndə anjkələk' əm təkə pəmar' əm kəyō mə fəp. ¹¹ Mba nte pəwanjkəra pa pəmot papəkə pənəsən' em kətə-nəjk mə, afum akə sənəsol mə njasumpər im kəca kə njankekər' em han kə imberə Damas.

¹² Mba fum wələma enayi di pac-we kə Ananiyas, pəcəme tefan ta Kanu darən pəmə təkə sariye səluku ti mə. Nwe aSuyif anje njanande di njanacəre kə dətət amera mə. ¹³ Kə Ananiyas ender nno iyi mə, k'ənčəm' em kəsək, k'olok' im: «Sol, wənč im, məluksərne sō kənəjk.» Gbənčana babəkə k'inəjk nkon Ananiyas.

¹⁴ Kə Ananiyas olok' im: «Kanu ka atem asu kəsən əm kəcəre ka tefan tən, mənəjk Wələmpu, mənə sō dim dən, ¹⁵ bawo məndeko-yone kə sedə for ya afum fəp kirinj ta nte kə nte mənə sō mə. ¹⁶ Ndekəl onj ta ake tō məyi kawone-ε? Məyefe məyō pagbət əm dərōmum teta Kanu, payak' əm kiciya kam kəwe ka Wəbe disre.»

Kəsom ka Pol decikəra

¹⁷ Nte ilukus Yerusalem mə, ic-tola nde kələ kəpən ka Kanu, kə kənəjk kənder im kəyefe darenč. ¹⁸ Ti disre, k'inəjk Wəbe Yesu, nwe ənalok' im: «Məkufe məwur Yerusalem, bawo njanəwose kəne sedə səkə məsumpər tetem mə.»

¹⁹ K'iloku kə: «Wəbe, njančəre a njan-kə dəwələ wa dəkətola da aSuyif, ic-sut, ic-bər afum dəbili anje njanalj tetam mə. ²⁰ Nte analon mecir ma sedə sam Etiyen mə, ina wəkawe yati inayi di, kə mes manjan məmboət im. In' enamenjke akakə njanadif kə mə yati yamos.»

²¹ Mba ko Wabe olok' im: «Makò! Pəbəle pə ina indesom əm, nde atəyone Suyif ŋayi mo.»

Pol ko wabe wəsodar wəRom

²² Afum ŋanacəŋkəl ko haŋ tem nte ɛnaloku toloku tatəkò mo, mba ndekəl oŋ ko ŋampene sim ŋac-liku: «Pamələk ko! Ta pasak fum pəmə wəkawe pəyi doru.»

²³ Ko ŋaŋkule-kule, ko ŋaŋbal suma səŋan ko ŋaləm kəbof dareŋc. ²⁴ Ko wabe wəsodar wəRom osom asodar on a pabersene ko dəkadire danjan. K'oloku a pasut Pol nte tənəŋe pəloku-liku, pacəre te təkò əyɔ nte tənəŋe afum kəkule-kule tetən mo. ²⁵ Nte anakot Pol kəkò sut ko mo, ko Pol eyif wabe wəsodar wəkə ɛnayı di mo: «Awos' am kəsut wəkom wəRom nwe antəkiti mo ba?»

²⁶ Nte wabe wəsodar nwe ene toloku tatəkò mo, k'əŋkə pəyif wabe wəsodar wəpəŋ, pəc-liku: «Cəke mändeyo-ɛ? Wəkom wəRom əfo.»

²⁷ Ko wabe wəpəŋ wəsodar wəRom ender k'eyif ko: «Mələk' im kanɛ, wəkom wəRom məyone ba?»

Ko Pol owose: «Eɣ.»

²⁸ Ko wabe wəpəŋ wəsodar wəRom nwe oloku so: «Ina, pəsam pələram p' isətəne kəyone ka wəRom!»

Ko Pol oloku: «Ina, aŋkom em ti kəkome dəm.»

²⁹ Gbəŋcana babəkò, ako pənamar ŋasəŋe Pol kələk-liku mo ŋambəle, ko wabe wəsodar enese, kəcəre a wəkom wəRom yati əsəŋe k'əŋkot.

Pol nde fəɾ ya aboc kiti kirin

³⁰ Dəckəsək wabe wəka asodar nwe pəfan kəcəre tes təkò aSuyif akako ŋambəŋcə Pol mo, k'oloku a pasikəli ko, k'oloku sə aləŋne apon ko aboc kiti aSuyif fəp kələŋkane. Ko wabe ɛŋkɛre Pol k'ɛŋcəmbər ko fəɾ yaŋan kirin.

23

Pol kəyacne kən nde fəɾ ya aboc kiti kirin

¹ Pol pəgbətnə aboc kiti aSuyif aŋe, k'oloku: «Kò ina, awəŋc im aŋa, amera ŋosoku pəs ŋ' inkətəne fəɾ ya Kanu kirin haŋ məkò.» ² Ananiyas wələŋne wəpəŋ oloku ako ŋanayı Pol kəsək mo a ŋafər ko kəca dakanɛa. ³ Ko Pol oloku ko: «Kanu kəndesut' əm, məyone pəmə damba dete nde aŋcəm alom ŋefər mo! Mənde nno məc-kit' im pəmə təkò sariye səluku mo, mba məc-liku a pasut em, təkò sariye səmone mo!»

⁴ Afum ako ŋanayı di mo, ŋaloku: «Wələŋne wəpəŋ ka Kanu məyi sə kələməs ba?»

⁵ Ko Pol olukɛ ɲa: «Awəŋc im aŋa, inɛərə fə a nkən əyone wələŋne wəpəŋ. Itə aŋcic

kitabı disre: «Pəmar fə mələməs wəkirin wəka afum am.»*

⁶ Nte tenayone a aləŋkane ŋanayı kəsək kin aSadisi ko kəŋkə aFarisi mo. Ko Pol ɛyefe k'empene dim dəndo aboc kiti ŋaŋc-yifət ko mo: «Awəŋc im aŋa! Ina sə, wəFarisi iyone, wan ka aFarisi! K'əŋcəmbər im kəkiti-ɛ, kələŋ kem a afi ŋandeyefe defi kəsəŋe ti!»

⁷ Nte Pol oloku moloku maməkò mo, ko kəgbəkələne kəyi aFarisi ko aSadisi daco, ko kəgbeyene kəyi. ⁸ Ko aSadisi ŋaloku a kəyefe defi kəyi fe, məleke meyi fe, yəŋk ko ark-iffin yeyi fə. aFarisi kəca kəŋan, ŋalanəŋ a maməkò fəp meyi doru.

⁹ Ko sim səmpɛ haŋ, ko atəkɛ sariye kəca ka aFarisi ŋayefe ko ŋambupəre pəpəŋ, ŋac-liku: «Səŋəŋk fə nte o nte tɛlɛc nno fum wəkawe eyi mo! Aŋcərə fe: Tələma ŋəŋk, ko pəyone fə ti-ɛ, məleke molok-lokar ko.»

¹⁰ Nte kəgbəkələne kəŋc-cəŋne oŋ kəcəŋne dəm kirin mo, ko wabe wəsodar wəpəŋ enese a ta ŋawatari-watəri Pol, k'oloku asodar a ŋator ŋakə ŋalɛk Pol ŋalukɛ ko nde asodar ŋandire mo.

¹¹ Dəckəsək pibi ko Wabe Yesu ender Pol kəŋəŋk disre, k'oloku: «Məbənɛ! Təkò mənəyən' em sede fəɾ ya aboc kiti nde Yerusaləm mo, məne məkò sə məyən' em si Rom.»

Kəsək kədif ka Pol

¹² Nte dec dəsək mo, k'aSuyif aləma ŋasek kədif Pol, ko ŋantəŋne kəsəŋene temer kətə-di yeri, kətə-mun haŋ ŋac-lip ti. ¹³ Afum aŋe ŋanasek kədif Pol kəŋkə mo, ŋaŋc-ko haŋ ŋacəpər afum wəco mankəle. ¹⁴ Ko ŋaŋkə ŋabəp aləŋne apon ko abeki a dətəf kəkə-loku ŋa: «Səsəŋene temer kətə-di peri ta səntalip kədif Pol-ɛ. ¹⁵ Nəna oŋ ndekəl kəbəp ka aboc kiti aSuyif, nəkə nətola wabe wəsodar pəkere nu Pol pəmə nte nəŋfan kəməməŋ tetən bel-bel mo. Səna səŋcəme səc-kar kədif kən ta ɛntabəp un-ɛ.»

¹⁶ Nte wan ka wəkire ka Pol ene pəc-liku toloku ta kəcəre ko towul pədifɛ pən mo, k'əŋkə nde asodar ŋandire mo, k'embɛre k'oloku ti Pol.

¹⁷ Ko Pol ewe wəsodar wəpəŋ wələma k'oloku ko: «Məsələ wətemp nwe makene ko wabe wəsodar wəRom, bawo ɛfan kəsəŋe ko kəcəre toloku tələma.» ¹⁸ Ko wəsodar wəkako ɛlɛk ko, ko ŋaŋkə ndena wabe wəsodar wəRom.

K'oloku ko: «Kelmani Pol ew' em k'olok' im a ikɛr' am wətemp wəkawe, a ɛfan kəsəŋ' am kəcəre toloku tələm.»

¹⁹ Ko wabe wəsodar wəRom osumpər ko kəca ko ŋawurne kəsək. K'eyif ko: «Ake toloku tə məyɔ nte məfan kələk' im mo-ɛ?»

* 23:5 «Pəmar fə mələməs wəkirin wəka afum am.» Ex. 22:27

²⁰ Kɔ wɛtɛmp nwe oloku: «ASuyif alɔma nɔntanɔne a nɔwer ɛm alna Pol matɔrenɛ nɔ kɔ ndena aboc kiti aSuyif, pɛmɔ nte nɔnɔfɔn kɔyifɔt kɔ nɔmamɛm tetɔn bel-bel mɔ. ²¹ Mba mɛsɛp ta nɔtam ɛm dɛmoloku de! Bawo afum wɛco mɔnjɔkɛ kɔ tɔlɛm nɔ daco nɔyi kɛcɛpɛ Pol towul pɛdifɛ tɔn. Nɔsɔnɛnɛ temer kɛto-di yeri, kɛto-mun ta nɔntanim kɔ-ɛ. Tɛm tante nɔjalip kɛlɔmpɔsne. Kɛwɔsɛ kam gbɛcɛrɛm kɔ nɔyi kɛkar.»

²² Kɔ wɛbɛ wɛsɔdar wɛRom ɛmɛnkɛs wɛtɛmp nwe a ta pɛlɔmɛr sɔ nwe o nwe toloku tatɔkɔ oloku kɔ mɔ, k'ɛsak kɔ, k'ɔnjɔkɔ.

Pol nde fɔr ya wɛbɛ Felikɛs kirinj

²³ Kɔ wɛbɛ wɛsɔdar wɛRom ewe asɔdar ɔn apɔn mɛrɛn, k'oloku nɔ: «Nɛlek asɔdar masar mɛrɛn (200), ayɛksɛnɛ fɛlɛs wɛco camɛt-mɛrɛn, kɔ atɔmpɛr mɔnjɔcɛran masar mɛrɛn (200), nɔlɔmpɔsne kɛkɔ ka Sesari pibi-ana. ²⁴ Nɔlɔmpɔs sɔ fɛlɛs, nte tɔnjɔnɛ pakɛnɛ wɛbɛ Felikɛs Pol pɛyi wɛyɛn mɔ.»

²⁵ Kɔ wɛbɛ wɛsɔdar wɛRom ɛnjɔcɛ Filikɛs areka nɔjɛ nɛnaloku nte mɔ:

²⁶ «Ina, Kolodu Lisiyas, njic' am areka nɔnɔ mɛna wɛbɛ kem Felikɛs, ic-yif ɛm.

²⁷ Wɛrkun wɛkawɛ, aSuyif alɔma nɔlek kɔ njac-kɔ kɛnim. Mba alok' im a wɛkom wɛRom ɔfɔ, it' ɔsɔn ɛm kɛder kɔ asɔdar ɛm kɛbanɔr nɔ kɔ. ²⁸ Nte ifan kɛcɛrɛ tes nte ambɔnjɛ kɔ mɔ, k'intɔrɛnɛ kɔ nde aboc kiti anɔn nɔyi mɔ. ²⁹ K'inɔnjɔk, k'ambɔnjɛ kɔ tes-ɛ, kɛgbɛkɛlɛnɛ kɔ nke kɛnjɔkɔrɛnɛ sariyɛ sɛnjɔn mɔ, mba ali tes ɛlɛsɛr fɛ nte pamar padifɛ kɔ, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, pabɛr kɔ dɛbili mɔ. ³⁰ Nte alok' im kɛsɛk kɛdifɛ ka wɛrkun wɛkawɛ ɔn mɔ, ito inken' am kɔ katina. K'ilokɛnɛ ambɔnjɛ ɔn tes, njakɔ njabokɛnɛ tetɔn nɔnɔ mɛna mɛyi mɔ. Dɛnda ɔfɔ lɔntɔn.»

³¹ K'asɔdar nɔyɔ pɛmɔ tatɔkɔ wɛbɛ kɛnjɔn ɛnasom nɔ mɔ. Kɔ nɔlek Pol kɔ njɔnjɛkɛrɛ kɔ pibi disre han Antipatiri. ³² Dɔckɔsɔk kɔ asɔdar alɔma nɔlɔksɛrɛnɛ nde njandirɛ mɔ, kɔ njasak ayɛksɛnɛ fɛlɛs njakɛkɛrɛ kɔ. ³³ Nte njambɛrɛ Sesari mɔ, kɔ njasɔn areka njɔnjɔkɔ Felikɛs wɛbɛ ka dɔtɔf, kɔ njamentɔr kɔ Pol. ³⁴ Nte wɛbɛ ka dɔtɔf elip kɛkarɔn areka nɔjɛ mɔ, k'eyif Pol wɛka atɔf nɛrɛ nɔyɔnɛ-ɛ. Nte ɛnɛ a wɛka Silisi ɔyɔnɛ mɔ, ³⁵ kɔ wɛbɛ Felikɛs oloku: «Indɛcɔnjɔkɛl ɛm kɔ abɔnjɛ am tes njandedɛr-ɛ.» K'osom a pacanɔr Pol nde bili bɔkɔ bɛnɔyi nde abanjɔka nɔ wɛbɛ Herodu mɔ.

24

Ambɔnjɛ Pol mes

¹ Nte mata kɛcamɛt mɛnjɛpɛr mɔ, kɔ wɛlɔnjɛ wɛpɔn Ananiyas ontɔr kɔ abeki a dɔtɔf alɔma kɔ wɛgbɛkɛlɛnɛ wɛkin pac-we kɔ Tertulu. Kɔ njɔnjɔkɔ njabokɛnɛ nɔnɔ wɛbɛ wɛka dɔtɔf eyi mɔ teta Pol. ² Kɔ wɛbɛ ka dɔtɔf osom k'awe Pol, kɔ Tertulu ɔnjɔp moloku mɔn nte:

«Wɛbɛ, mɛn' ɔsɔnɛ nte sɔyɛnɛ bɛkɛc yɔforu mɔ. Kɛkɔtɛnɛ dɛbɛ kam katɔt, kɔ kɛsɛkɛrɛ ka mes mɔlɔma teta atɔf nɔsɔ nɔnɔ, bawo mɛnɔyay nɔ nte tender mɔ. ³ Wɛbɛ Felikɛs wɛlɛlɛs kɔsu, sɛnjɔsɔtɔ pɛtɔt papɔkɔ tɛm fɛp kɔ mɔfo fɛp. Sɛnjɛk-yeke' am ti. ⁴ Mba nte intɔfan kɛlɛkɛr ɛm tɛm telarɛm mɔ, it' intolan' am kɛcɛnjɔkɛl su abɛkɛc njɔtɔt disre tɛm tɛpic.

⁵ Sɛnjɔkɛcɛ a fum wɛkawɛ wɛbɛrɛs afum daco ɔyɔnɛ, nɔkɔn ɔnjɔnɛ aSuyif fɛp kɛgbɛkɛlɛnɛ doru mɔfo fɛp. Wɛkiriɔn wɛka kɛgba ka afum a Nasaret ɔyɔnɛ. ⁶⁻⁷ ɛnɔfan yati kɛyikɔ-yikɛs kɛlɔ kɛpɔn ka Kanu, itɔ sɛnasumpɛrɛ kɔ. ⁸ Mɛna Wɛbɛ mɛntam kɛyifɔt kɔ, mɛten kɛcɛrɛ kɔ pɛyɔnɛ fɔ a tɔkɔ sɛmbɔnjɛ kɔ mɔ kanjɛ kɔ-ɛ.»

⁹ Kɔ Asuyif nɔjɛ nɔnɔyi di mɔ, njambɔnjɛ Tertulu, kɛc-lɔku: «Itɔ tɛyi yati!»

Pol fɔr ya Felikɛs kirinj

¹⁰ Nte wɛbɛ ka dɔtɔf ɛfɛk Pol kɛca a pɛlɔkɔ-ɔloku mɔ, kɔ Pol oloku nte: «Wɛbɛ, njɔcɛrɛ a mɛren mɛlarɛm mɔ mɛyi atɔf nɔnɔ mɛc-kiti. Kɛlan njɔnjɔkɔ disre k'indɛlɔkɛn' am kɛyɔc kem. ¹¹ Tentɛpɛr fɛ mata wɛco kɔ mɛrɛn nte impɛ dare da Yerusalɛm kɛkɔ-kor-koru Kanu, mɛntam ti kɛyifɔt. ¹² Ambɔp f'ɛm kɛlɔ kɛpɔn ka Kanu, ambɔp f'ɛm dɛkɛlɔ ka dɛkɛtɔla Kanu da aSuyif, ambɔp f'ɛm dare disre sɛc-gbɛkɛlɛnɛ kɔ fum, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, ic-gbɔnjɛr afum kɛyɛfɛrɛnɛ. ¹³ Nɔfɔtam sɔ kɛc-mɛntɛr ɛm kanjɛ ka tes tɔkɔ njambɔnjɛ ɛm mɔ. ¹⁴ Kanjɛ intam kɛwɔsɛ nɔnɔ fɔr yam kirinj a Kanu ka atɛm ɛm k'injɔkɔ-koru, k'injɔcɛmɛ dɔpɔ da Wɛbɛ darɔn nde nɔ njɔnjɛm-cɛmne a yɛm yɔ mɔ. Mba ina ilan nte o nte njɔnjɛ dɛkitabu Tawurɛta Musa kɔ Sayibɛ-ɛ mɔ. ¹⁵ Injɛgbɛkar teta Kanu tɔlɔma amɛra, nte nɔ abɔnjɛ' ɛm mes nɔ sɔ njɔnjɛgbɛkar mɛra mɔ: It' ɔyɔnɛ a Kanu kɛndeyɛkti afi, alɔmpu kɔ atɔlɔmp. ¹⁶ It' ɔsɔnɛ nte ina sɔ njɛpɛ tɛm fɛp kɛkɔtɛnɛ amɛra njɔtɔt fɔr ya Kanu kɔ afum kirinj.

¹⁷ Nte mɛren mɛlarɛm mɛnjɛpɛr mɔ, k'indɛr nɔnɔ Yerusalɛm kɛdemar afum ɛm, k'ilɔnjɛnɛ sɔ domun. ¹⁸ Kɔ njɔnjɔkɔ njɔbɔp im ic-sɔkɛsɛnɛ kɛlɔ kɛpɔn ka Kanu disre, bafɔ afum njɔlɔnjɛnɛ di, bafɔ pac-gbɛkɛlɛnɛ. ¹⁹ Mɛnɛ aSuyif a atɔf nɔ Asi alɔma akɔ njɔnɔyi di mɔ, nɔ njɔ pɛmar kɛder nɔnɔ mɛyi mɔ njac-bɔnjɛ' ɛm mes, kɔ pɛyɔnɛ fɔ a njɔntɔmpɛr ɛm mɛ-ɛ. ²⁰ Kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, afum akanjɛ njaloku tes tɛlɛc nte aboc kiti a kɛlɔ kɛpɔn ka Kanu njɔnanɔnjɔkɛ im nte njɔnakit' im mɔ. ²¹ Mɛnɛ pɛyɔnɛ toloku tɔkɔ inalokɛ dim dɔpɔn, icɛmɛ nɔ daco mɔ de: «Teta kɛdɛyɛfɛ dɛfi nke ilan mɔ, k'anjɛcambɛr' im mɔkɔ kiti nɔnɔ fɔr yam kirinj-ɛ!»

²² Tenabɔp paloku Felikɛs bel-bel mes mɔ dɔpɔ da Wɛbɛ Yesu, k'olukɛsɛ kiti dɔsɔk dɔlɔma, pac-lɔku: «Kɔ wɛbɛ wɛsɔdar wɛRom Lisiyas ɛndɛdɛr-ɛ, indɛmɔmɛn tes tonu.» ²³ Kɔ wɛbɛ ka dɔtɔf oloku wɛsɔdar a pacanɔr

kò, mba ta pəkot kò, ta pəmòne sò afum òn kəmar kò mes mələma.

Pol fər ya Felikəs kò Durusil kirinj

²⁴ Nte mataka mələma mənçepər mò, Felikəs njasol kò wəran kòn, Durusil, wəSuyif enayi, kò nander, kò njasom pako-we Pol. Kò njançənkəl kò kəloku ka kəlanj kòn Yesu Krist. ²⁵ Mba nte Pol enatəfərnene moloku mən teta pələmpu, teta kəsumpərne, kò kiti nke kəndeder mò, kò kənese kəyi Felikəs. K'oloku Pol: «Pəntənjne məkò tantə. Məkò kərəsna. K'indəsətə təm-ε, indəsə w' am.» ²⁶ Felikəs enafotoma a Pol njkəsən kò pəsam. It' njc-soməsə təm fəp, pako-wenε kò Pol njaloku-loku.

²⁷ Kò njayi ti disrε hanj kò meren mərənj mənçepər, k'asəkpər Felikəs dəbe, k'andəs Porsiyus Festus. Mba nte Felikəs enafanj kəbətəs abe aSuyif mera mò, k'esak Pol dəbili.

25

Awe Pol fər ya wəbe wəka təf ya Rom fəp kirinj

¹ Kədəs ka Festus dəcòm da dəbe tataka ta maas, k'eyefε dare da Sesari kəkò ka Yerusalem. ² Alonje apən kò afum ael a dotəf aSuyif njakò njabokene nno eyi mò, teta Pol. ³ Kò njançbəc njac-tola Festus kəmar kənan pakere Pol Yerusalem, mba kò njalompəs towul mpe njantam kədife Pol dəpò mò. ⁴ Kò Festus oloku nj a ançanjər Pol dare da Sesari, a nkòn yati pəmar pəkò di mata maməkò. ⁵ K'enderjər, «Afum acərə kələk-loku anje njayi nu daco mò, njasol kò ina, səkò. Kò fum wəkawe enaləsər tes-ε, njakò njaləm kəbokene kənan dəndo.»

⁶ Festus enacepərəne fe mata camət-maas, kò pəyone fe tī-ε mata wəco Yerusalem, k'olukus dare da Sesari. Dəckəsək k'ende dənkiti, k'osom a pakere Pol. ⁷ Nte Pol ender mò, kò aSuyif anje njanor Yerusalem mò njənkəl kò, kò nambonçε kò mes məpən mələram, mme njanato-tam kəsəkəs mò.

⁸ Pol njc-loku kəyacne kòn: «Ali tes iləsər fe! Inçiya fe sariye sa aSuyif, inçiya fe kələ kəpən ka Kanu, inçiya fe.»

⁹ Festus, nwe enafanj kəbətəs aSuyif mera mò, eyif Pol: «Məfanj kəpe Yerusalem pako-ki' əm di fər yem kirinj ba?»

¹⁰ Kò Pol oloku: «Fər ya dənkiti da Sesar y' inçame kirinj tantε, difo pəmar pakit' im. Ali tes iləsər fe aSuyif, pəmò tatòkò mənə yati mənçərə ti mò. ¹¹ Kò pəyone fò inçiya, kò pəyone fò iyò nte o nte pəmar padif'em m-ε, ifətola a pananjnen' em. Mba kò pəyone fò mes mame ambonç' em məyone fe kançε-ε, pəmar fe nwe o nwe pəsən im nj. Intola ti wəbe wəka təf ya Rom fəp pəkiti' im.»

¹² Awa Festus, nte njalip kəmòmən mes mme kò amar ən mò, k'oloku: «Nte mələku a

Sesar məfanj a pəkiti' əm mò, kəkò kò mənder Rom pəkò-ki' əm.»

Pol fər ya Akripa kò Bernis kirinj

¹³ Nte mataka mələm mənçepər mò, kò wəbe Akripa kò wəkirε kòn Bernis njander dare da Sesari, kədeyif Festus. ¹⁴ Nte njawak di kəwon mò, kò Festus oləmər wəbe nwe teta Pol, pəc-loku: «Felikəs enasak fum wələma dəbili. ¹⁵ Nte inakò Yerusalem mò, alonje apən kò abeki a dotəf aSuyif njanabokene tetən, njac-tola kədif kòn.

¹⁶ K'iloku nj a aRom njafəsən fum kədif ta wəkayi njantatəfərəne kò abonçε ən mes-ε, pəyacne moloku məkò ambonçε kò mò. ¹⁷ It' əsənje nte njatəwon kəderene nno mò. Dəckəsək, k'inde dənkiti, k'isom a pakere fum wəkakò. ¹⁸ Nte abonçε ən mes njander mò, ali tes nambonçε fe kò nte inafətone kò mò. ¹⁹ Njançbəkələne kəgbəkələne dəm teta dine danjan, kò teta Yesu wələma, nwe efi mò, mba kò Pol nkòn oloku a eyi wəyən. ²⁰ Kò ina, nte intəcərə nte indeloku teta mes ma dine danjan mò, k'iyif Pol, kò pəyone njəwose kəkò Yerusalem pako-kiti kò dəndo-ε. ²¹ Mba Pol ontola nte efanj mò: A wəbe kosu wələl pəkiti kò, it' əsənje nte iloku a pacanjər kò hanj ic-tam kəkene kò Sesar wəbe wəka təf ya Rom fəp.»

²² Kò Akripa oloku Festus: «Ina sò, ifanj kəcənkəl fum wəkawe.» Kò Festus oloku: «Alna mənçənkəl kò.»

²³ Dəckəsək Akripa kò wəkirε kòn Bernis njanderene asos njayesne, kò njambərə nde dukulò dəkò ankiti mò, kò abe apən asədar aRom, kò afum ael a dare. Kò Festus osom k'anjere Pol. ²⁴ Awa kò Festus oloku: «Wəbe Akripa, kò nona fəp fonu anje njayi su daco mò, nənənk fum wəkawe, tetən tò aSuyif alarəm akanje njabokene nno iyi mò. Kəyefε Yerusalem hanj nno, njac-kule-kule a pəmar fe pəyi doru. ²⁵ Kò ina, inənk fe nte o nte pəmar a padife kò mò. Mba nte nkòn wəsərka ontola a wəbe kosu wələl pəkiti kò mò, it' inçem-cəmnε kədekene kò Pol wəkawe. ²⁶ Nte intəyò nte o nte tosoku tecice wəbe kosu wələl teta fum wəkawe mò, it' injkerene kò fər yonu kirinj, pənanjkanə mənə wəbe Akripa, njayifət kò nte tənşəje isətò təkò indic mò. ²⁷ Bawo, pəwuren' em kəyi samne, kəsən kelmani pac-kekərə Rom ta məsəkəs kəcic mes məkò ambonçε kò mò-ε.»

26

Pol kəyacne kòn nno Akripa eyi mò

¹ Kò Akripa oloku Pol: «Awos' am kələku-loku tetam.»

Kò Pol ondət kəca kələk moloku kəyacne. ² «Pəmbot im, Wəbe Akripa, kənanjknε məkò ideyacne nno məyi mò mes mme aSuyif aləma nambonç em mò. ³ Mənçərə bel-bel mes mokur anja ma aSuyif kò kəgbəkələne ka mi. Iletsən' am məcənkəl im bel-bel.

⁴ ASuyif fap njançare nte tenayone teyi tem kayefe dowut dem ma, dakacop nte inayi afum em daco Yerusalem ma. ⁵ Njançar' em kayefe nte panawon ma, nantam so kabonç ti, bawo for yanjan yati njanatohne mes ko mayo ma doru dem fap, a caFarisi c' inayi, kagba ka afum ako njananjanke kayenjk mes dine dosu ma. ⁶ Moko ayi kakit' im, bawo injbekar amera temer nte Kanu kanasonj atem asu ma. ⁷ Cusujka cosu nce waco ko meranj canjali tem fap, danj ko pibi, njayo amera kasoto ka kaleke temer kanjo. Wabe, teta kagbekar amera kanjo ko aSuyif jambonç em mes. ⁸ Teta ake to nantofanje kalan a Kanu kantam kayekti fum defi disre-e?

⁹ Ina wakawe yati, inacem-cemne kasimas ko tewe ta Yesu waNasaret sapo fap. ¹⁰ It' enayo Yerusalem, ina wakawe yati inaber afum acempi alarəm dabili kotam disre nke abe a alojne njanasonj im ma. Nte njanç-liku kadif kanjan ma, ina so injç-wose ti. ¹¹ Inç-ko dawalo wa dakotola Kanu da aSuyif fap, ic-toras alan, injç-gbac na kalommas tewe ta Yesu. Pac-tel' em nno njayi ma, injç-belas na han sadare sacuru.»

Pol olom kakafale kon amera

¹² «It' enasone dasak nde indeko dare da Damas ma, kotam ko kasom ka abe a alojne aronj. ¹³ Danj dec-fan kabap, Wabe Akripa, k'inanj dando dapo pawanjara mpe penakel im ko afum ako sanasol ma. Pəmot mpe panayefe dakom ma, poc-mot petas dec. ¹⁴ Ko santempene fap fosu dantof, k'ine dim doclok' im caArame: «Sol, Sol, ta ake to mantoras em-e? Pənjuc' am kabər tefanj ta wabe kam.»

¹⁵ K'iyif: «Wabe, an' ofo-e?»

K'oluks' em: «In' ofo Yesu, nwe mana mayi kotaras ma. ¹⁶ Mba mayefe macame wecak wam karonj. Macare tes nte tosonj' em kawurər am ma: Iyek-yek am kayone ka wabac kem, mayone so wətonne mes moko mananj nno iyi ma ko moko indesə-wurər am ma. ¹⁷ Indebanj am afum am akanje dawaca ko atoyone Suyif nda anje indesom am ma, ¹⁸ kəkə-mepi na for. Nte tonjonje njawur dakəbump njatefərne pawanjara, njawur kotam ka Sentani njayi kotam ka Kanu disre ma. Ko njalan im-e, nandesoto kanjanne ka kiciya kanjan, njasoto dakəcame afum daco anje njayone aka Kanu ma.»

Pol oloku yebac yan

¹⁹ «Ti disre, Wabe Akripa, iyenkar fe kananj nke kaynye darenc ma domp. ²⁰ Mba inacam karesna afum aka Damas ko aka Yerusalem, kabap ka afum aka atof na Yude fap hanj atoyone Suyif. Iloku na kasəkpər bəkac njakafale nno Kanu kayi ma, njayo mayo motot nme menjmentər kasəkpər kanjan bəkac ma. ²¹ Tante tenasone ko aSuyif njasumpər im nde kəb kəronj ka Kanu disre, njac-fan kənim im. ²² Mba kəbum ka Kanu kasənj' em kayi

doru hanj mako, injyone ko wətonne mes mme nno awut ko abeki njayi ma. Ifoloku nte o nte sayibe-e ko Musa njanato-loku ma, ²³ kəcere a Krist endekekare pacucane, k'oyone wayefe wəcəko-cəko defi-e, nkən endecam teta pawanjara nno aSuyif ko atoyone Suyif njayi ma.»

Pol kafanj kon kasone Akripa kalan

²⁴ Nte Pol onç-loku moloku mon meyacnene ma, ko Festus onjukarne: «Pol cəpo matamne fe? Katəkəs kam kalaram kasənj' am kəto-tamne.»

²⁵ Ko Pol oloku: «Daka o daka doyo f'em. In-tamne kenj, Wabe kem wəlel, Festus! Moloku ma kanje ko molompene m' iyi kaloku.

²⁶ Wabe ençare mamoko fap, it' injloke mi kalan disre for yon kirinj. Inçare a mançare mes mamoko fap, bawo menacerər for ya afum kirinj. ²⁷ Məlan sayibe-e ba, Wabe Akripa? Inçare bel-bel a məlan njal!»

²⁸ Ko Akripa oloku Pol: «Ko masəp kəberene pəpic-e, manjonj' em kayone wəlanj Krist.»

²⁹ Ko Pol oloku: «Toyone fo ndekal ko pəyone fe ti-e, tekirinj, intola ko Kanu kawose-e, kayefe mana hanj ako njayi kəcənkəl im moko ma, nəyi pəmo ina, mba ta gbekce yaye yeyi ti de.»

³⁰ Awa wabe ka atof, wabe ka sadare səlarəm, Bernis, kabap ka afum ako njanande ko na ma fap njayefe. ³¹ Nte njanç-wur ma njac-lokene: «Fum wakaweoyo fe nte o nte pəmar padife ko, ko pəyone fe ti-e paber ko dabili ma.»

³² Ko Akripa nkən oloku Festus: «K'antam kasak fum wakawe pəto-yone fo ewe wabe wəka Rom-e.»

27

Anjekare Pol Rom

¹ Nte antəjne onj a səbekə debil kəko ka atof na Itali ma, k'asənj Pol ko afum aloma aka njanayi dabili ma wəsodar wəronj wəloma nwe anç-we Yuliyus ma. Wəbum ka wəbe wəka Rom enayone, k'asom ko kəkəkəs na. ² Ko səmbekə debil kayefe ka dare da Adaramit kəko ka cəgbəp ca Asi ko sənjko səpe. Aristarko wəMasedon wəka dare da Tesaloni enayi su daco.

³ Dəckəsək ko səmbere Sidonj. Yuliyus nwe onç-yo Pol mes motot ma, owose ko kəko ndena anapa on kəkə-tənər na kamar kəlama. ⁴ Nte sayefe dəndo ma, ko səsumpər kəca ka Sipər bawo sənjç-gbofne afef. ⁵ Nte sənjcali kəba nke menç monsjut taf ya Silisi ko Panfili ma, ko sənjko sator dare da Mira, atof na Lisi. ⁶ Dəndo ko wəbe wəsodar osoto dəndo abil nje njanako-yefe dare da Aleksandar kəko ka Itali ma, k'embək su nj disre. ⁷ Mataka melarəm disre sac-kot meten dəkəba. Pəcuca disre pə sənadebap Sinidi, mba nte afef njenato-wose su kəko pəbole ma, ko səsumpər

dowur yanjan disre ko dendetarne ko dakaca. ⁴ Nte aka atof njanoko njanjnk dof dedetarne Pol dakaca mo, ko njalokene: «Fum wakawe taloma wadif afum ayone, bawo entep kac-caffe dakaba, mba Palompu powose fe nkon kayi doru.» ⁵ Mba ko Pol ewes abok nje danenja, ali ta panyu ko-e. ⁶ Afum akako njakar a panjko-kaf ko danda abok njenadetarne mo, ko payone fe ti-e patempene pafi. Nte njankar ko pawon ta njanjnk tolom o tolom tosoto ko mo, ko njasakpar tecem-cemne tanjan, ko njaloku a kanu ko ayone.

⁷ Kefo kanjko kasak antof njonon njenayi di ja fum wabeki wapanj waka mokuru mamoko waloma, pac-we ko Pubiliyu. Nkon enasoj su dakayi dotot mata maas. ⁸ Papa ka Pubiliyu enafantore ta entamne-e, fiba ko kupur yeyi ko. Ko Pol emberer ko, k'ontola Kanu, pac-denjer ko waca, k'entamas ko. ⁹ Ti disre ko acu aka mokuru alapas ako njander so, ko ja so njantamne. ¹⁰ Ko aka dare njalelas su bel-bel, nte sandeyefe kako mo, k'asoj su ca yoko panamar su kayo mo fap.

Pol kabap kon Rom

¹¹ Nte sanjeparene yof maas mo, ko sasoto abil nje nyefe dare da Aleksandar, ko njenjeparene deranj mokuru ma Malit. Abil njanjoko nj' anj-we «Diyoskur.» ¹² Nte samberere dare da Sirakus mo, ko sayi di mata maas. ¹³ Ko sayefe dando, sasolne agber ko sanjko sasumpar dare da Resiyo. Ko afef ja kacakatot nyefe dockosak, mata meranj disre ko sambap dare da Pusol. ¹⁴ Diffo sanabap awenja su anja alanj ako njanatola su kayi di mata camat-meranj mo. Tokot tante to sanakot kabere dare da Rom. ¹⁵ Awenja su anja alanj a dare da Rom anje njanane te tosu mo, njander kafayne su hanj nde makit ma Apiyus, ko nde anj-we Dakayikiya Maas mo. Nte Pol enanj ja mo, k'eyek-yekas Kanu, k'emberene so kacap abakac. ¹⁶ Nte samberere Rom mo, k'awose Pol kayi taciña ko wasodar wako onjbum ko mo.

Pol kacam kon toloku totot ta Kanu Rom

¹⁷ Nte mata maas menjepar mo, ko Pol ewe afum alel aSuyif anje njanayi Rom mo. Nte njambapsene mo, k'oloku ja: «Awenja im anja, ali tes ilasere fe afum asu, ali tes ilasere fe ta mes mosu mokur ma atem asu, mba njanasumpar im nde Yerusalem ko njamber im aRom dawaca. ¹⁸ Nte ayifat im mo, abe akako njanafan kasak im, bawo njanananj fe nte o nte pamar padif' em mo. ¹⁹ Mba aSuyif njawose fe. It' enasoj' em kawe kiti ka wabe ka taf ya Rom fap ta ifanj kabonje afum em tes-e. ²⁰ Tes tatoko tasoj nte ifanj kenanjke nu, isoj nte ti kacere mo, bawo teta kagbekar amera ka afum a Yisrayel kasoj nte amber im gbekce yaye mo.»

²¹ Ko afum alel a Rom njaloku ko: «Ali areka njefet njin sasoto fe kayefe atof ja Yude

tetam. Ali awenja su anja wakin ender fe paloku su pelec pam. ²² Mba safanj fo san' am kalok-loku mana yati toko manjem-cemne mo, bawo sanjere a kagbekalene kayi mofa fap teta kagba nke mayi mo.»

²³ Ko njamboc tataka, ko nte dask dadako dembap mo alaram njander nda Pol kacanjkal ko. Ko Pol enj-mentar ja kasak pes kitabu disre mes ma debe da Kanu fap, kayefe sariye sa Musa kabap yecicas ya Sayibe-e. Kayefe bat-bat hanj dofoy ko Pol enj-sep kasoj nte ja kalan teta Yesu. ²⁴ K'enjakali afum aloma kalanj toko onj-loku mo, mba aloma njalanj fe ti. ²⁵ Nte afum njanj-sakotene kagbekalene disre dando onj-lok-loku mo, ko Pol endenjer nte gbacaram: «Amera Necempi ja Kanu njenalok-loker atem anu bel-bel, dayecicas yecempi ya anjabi Esayi,

²⁶ nte t' enaloku:

«Mako nno afum akanje nyai mo, maloku:

Nandewon kacanjkal, mba nafodene!

Nandewon kagbatne, mba nafodenanj!

²⁷ Bawo bakac ya afum akanje yofatam kane,

njananj lanjas, ko njamep for.

Njac-nese kenanjke for yanjan,

njac-nese kenenene lanjas yanjan.

Njac-nese kacarene mes bakac yanjan.

Njac-nese kaluksarn' em nte tanjoj itamas ja mo.»

²⁸⁻²⁹ Nacere a kenanjne ka Kanu kanjke atayone Suyif nj' anakere ki, ja njandecanjkal ki.»

³⁰ Ko Pol eyi kalo kanjko onj-onj kaway mo meren meranj, diffo ako njanj-fanj kenanj ko mo fap njanj-bap ko. ³¹ Pol pac-cam debe da Kanu, pac-takse afum teta Wabe Yesu Krist kalanj fap disre, ali tes ta ayamsar ko-e.

Sak An'ɔ Sak ɔyɔnɛ-ɛ, t'ake tɔ pɔmar pakarajɛnɛ areka ɔn-ɛ?

Areka nɛfɛt njanɛ nɔyɔnɛ yecicɛs ya moloku ma Kanu, nɛɛ alaj a Krist nɔmbɔtɔr kɛkaraj doru dandɛ fɛp mɔ. Wɛnc ka Yesu, Sak, enacicɛs nɛ nte tɔnsɔnɛ alaj aka Krist nɔcɔpɔs bɛkɛc yanjan, ali tɔyɔnɛ a njanayi dɔpɔcucca. AKresi njanɛkule «Sak», aHebɛru nɔ njakule «Yakuba». Tewe tin tayi tɔ.

Sak enayɔnɛ wɛbeki wɛlɛl acɔkɔ-cɔkɔ a kɔlɔnkɛnɛ ka alaj nde Yerusalem daco. Dɛndo Yerusalem Sak enayi, nte kɛbɔpsɛnɛ kɔpɔnɛ ka abeki kɛnacɔpɔr mɔ. K'ɛmar Paul kɔ Barnabas kɛsɔtɔ ka moloku kɔ mɔkɔt mɔtɔt nte njanagbɛkɛlɛnɛ kɔ aSuyif alɔma teta kɛkɛnc ka atɔyɔnɛ Suyif mɔ. Antam kɛnɔnjɛk mes mamɔkɔ nde buk ba Yɛbɛc ya Asom a Yesu disre, sapitɔr 15.

Nnɔ areka njanɛ disre, Sak enacɔnɔs alaj a Yesu nte tɔnsɔnɛ nɔmentɔr kɛlaj kɛnjan kɔtɔt dɛmɔyɔ mɔtɔt mɔ. Enatɛkɛ alaj tɔkɔ pɔmar nɔtam kɛsumpɔr kɛlaj kɔtɔt kɔ dine dosoku nde Kanu kɛmbɔtɔr mɔ.

Sak enaloku alaj a nɔkɛmbɔrnɛ kɛbɔtɔr ka mes ma doru, k'ɔlɔm tin tin tin tɔkɔ tɔyɔnɛ kɛbɔtɔr ka Kanu kɔ kɛbɔtɔr ka afum alɔma mɔ.

Itɔ areka nɔ Sak nɛɛ nɛyɛnjɛkɛs alaj bɛkɛc hanɛ mata mosu mamɛ ayi mɔ.

Sak

Kɛyif

¹ Ina Sak, wɛcar ka Kanu kɔ Mariki Yesu Krist, incice nu areka njanɛ nɔna afum a Kanu cusunɛka wɛcɔ kɔ mɛrɔnɛ (12) anɛ nɔasamsɔr doru mɔ, inɔyif nu!

Kɛlaj kɔ kɛcɛrɛ

² Awɛnc'im anɛ alaj, kɔ nɛncɛpɛrɛnɛ pucucca pɔlɔm-ɛ, nɛncɛm-cɛmɛnɛ pi pɔbotu disre, ³ bawo nɛncɛrɛ kɔ kɛlaj kɛncɔp kɛwakɛs fɔr kirin-ɛ, kɔnsɔnɛ kɛkar kɛbol-bolu. ⁴ Mba pɔmar kɛkar konu kɛbol-bolu kɛnjɛ kɛtesɛ, kɛlɔpsɔr sɔ, nte tɔsɔnɛ nu kɛbɛk kɛbɛk dɛm ta nte o nte tɔnɔbut kɛlaj konu mɔ. ⁵ Mba kɔ afum alɔma nɔayi nu daco anɛ kɛcɛrɛ kɛkɔt kɛmbut mɔ-ɛ, pɔmar nɛ nɔtola ki Kanu, endɛsɔnɛ nɛ ki. Bawo Kanu kɛmpɔcɛ afum fɛp abɛkɛc nɔtɔt ta kɛnal'ɛm-ɛ. ⁶ Mba mɛnɛ mɛtola Kanu kɛlaj disre ta kɛlaj kam kɛmbut-ɛ! Bawo mɛna nwe mɛntolane kɛnesɛrnɛ disre mɔ, mɛyi pɛmɔ yam ya dakaba, nyɛ afɛf nɛnyɛkti nɛwɛn kɛsɛk mɔ. ⁷ Ta fum wɛkakɔ pɛncɛm-cɛmɛnɛ kɛsɔtɔr paka mɛɛ o mɛɛ yɔpɔcɛ yɔn daco, ⁸ bawo fum

wɛkakɔ ɔntɔmpɔr fɛ tɔyɔ tin, ɔfɔcɛrɛ dɔpɔ nde o nde nɔsumpɔr dɛyɔkɔt yɔn mɔ.

Wɛka daka kɔ wɛtɔyɔ daka

⁹ Pɔmar wɛnc kosu wɛlaj wɛtɔyɔ daka pɔpus, bawo Kanu kɛndɛpɛnɛ kɔ. ¹⁰ Pɔmar wɛka daka pɔpus, bawo Kanu kɛndɛtɔrɛ dɛkɛcɛmɛ dɔn, endɛkɔ-cɛpɔr pɛmɔ pɛlɛnjɛ pa dɛkulum. ¹¹ Kɔ dec dowur-ɛ, nne yowon yowosɛs yika, yɛlɛnjɛ ya yi yɛtɛmpɛnɛ, detes da yi dɔsɔlɛ. Itɔ pɛyi sɔ wɛka daka, nɛsɔlɛ dɛmɔsumpɔr-sumpɔr mɔn.

Pucucca kɔ mɛwakɛs

¹² Pɔbɔt fum nwe embɔr mɛwakɛs mɔ! K'ancɛrɛ kɔ dɛkɛcɛmɛ dɔtɔt-ɛ, nɔkɔ-sɔtɔ kɛway kɛtɔt ka kiyi kɔn doru nke Mariki enasɔnɛ temer kɛsɔnɛ afum anɛ nɔmbɔtɔr kɔ mɔ. ¹³ Ta nwe o nwe pɛwakɛs pɛlɛc mɛɛ mɛfaj mɔn mɛndɛlɔnɛrɛnɛ kɔ mɛc-pɛnɛ kɔ abɛkɛc a pɛlɔku: «Kanu kɛwak kɛsɔnɛ'm kɛciya,» bawo afɔtam kɛsɔnɛ Kanu kɛciya, kɔ nkɔn Kanu kɛfɔsɔnɛ fum o fum kɛbɛrɛ kiciya disre. ¹⁴ Mba nwe o nwe mɛfaj mɔn mɛlɛc mɛnɔlɔnɛrɛnɛ kɔ kɛwakɛs kɛyɔ tes tɛlɛc, mɛc-pɛnɛ kɔ abɛkɛc. ¹⁵ Kɔ mɛfaj mɛlɛc mɛmbɛkɛs-ɛ, mɔkom kiciya, kiciya kɛbɛkɛs kɛkom defi. ¹⁶ Awɛnc'im anɛ anɛ imbɔtɔr mɔ, ta nɛwɔsɛ a pɛtɔnjɛr un, ¹⁷ bawo kapɔcɛ kɛtɔt kɔ kɛtɔnɛ nke o nke dɛrɛnc kɛnyɛfɛ. Kanu Kas nke kɛlɔmpas yomɔtɔr-mɔtɔr ya dɛrɛnc mɔ, otɔrɛ ki, nkɔn Kanu nke kɛntɔsɛkɔpɔr ali kɛmɛpɔr ka fɔr mɔ. ¹⁸ Bawo tatakɔ t'ɛnafaj ti k'ɔnɔkɔmɛ su sɔ ta mɛrɔnɛ tolɔku ta kance, nte tɔnsɔnɛ pɛyɔnɛ yɛbanɔs yɔcɔkɔ-cɔkɔ ya yɔlɔmpɛs yɔn daco mɔ.

Mɛnɛ fum wɛtɔt pɛyɔ mɔyɔ mɔtɔt!

¹⁹ Nɛcɛrɛ tante bel-bel awɛnc'im anɛ: Pɔmar nwe o nwe pɛcɛlɛk kɛcɛnjɛkɛl, ta pɛbɛlɛkɛr kɛlɔk-ɔlɔku, pɛc-won kɛtɛlɛ kɔ, ²⁰ bawo mɛtɛlɛ mɛfɔsɔnɛ kɛlɔmp fɔr ya Kanu kirinɛ. ²¹ Nɛlɔnɛ pɛyɔk-yɔk fɛp kɔ mes mɛlɛc fɛp mɛnɛ nɛc-yɔ mɔ, nɛbanɛ waca mɛrɔnɛ tolɔku nte anatɔp nu. Tolɔku nte tentam kɛyɛc kɛyi konu doru mɔ. ²² Nɛcɛmɛ tolɔku darɔnɛ, ta nɛyɔnɛ acɛnjɛkɛl gbɛcɛrɛm anɛ nɔantɔnjɛkɛrnɛ mɔ! ²³ Nwe o nwe edɛcɛnjɛkɛl tolɔku ta nɔkɔt ti mɔ, owurɛnɛ fum nwe endɛmɔmɛnnɛ kɛro dɛmɛm mɔ. ²⁴ K'ɛlɔp kɛmɔmɛnnɛ bel-bel-ɛ, pɛkɔ, pɛpɛlɛrnɛ katɔna alulu* nɔn tɔkɔ nɛyina mɔ. ²⁵ Mɛna nwe mɛnjɛkɔcɛ sariyɛ sɛtɔnɛ sɛtɔt nɛsɛ sɛsɛkɛlɛ afum mɔ, mɛsumpɔr si bel-bel, bafɔ mɛyɔnɛ wɛcɛnjɛkɛl ka si gbɛcɛrɛm nwe ɛmpɔlɛr mɔ de, mba wɛcɛnjɛkɛl nwe ɛncɛmɛ mes mɔyɔ mɔtɔt ma si darɔnɛ bel-bel mɔ. Pɔbɔt fum nwe ɛncɛmɛ si darɔnɛ mɔ. ²⁶ Kɔ fum ɛncɛm-cɛmɛnɛ kɛyɔnɛ wɛka dine ta ɛnjɛkɛmbɛrnɛ kɛlɔku-ɔlɔku-ɛ, abɛkɛc nɔn nɛyi kɛnɛmpɔs, dine dɔn dɔsɔk fɛ. ²⁷ Dine dosoku nde dɛntɔyɔ ali tɛbɛlɛk ta pɛbir-bir nde fɔr ya Kanu

* 1:24 «Alulu» = «andulu»

Papa koso kirinj mo dɔyɔne nte: Nəgbekere awut anje akere ko akas anja nafi mo, ko aran anje awos anja nafi mo dəpucuca panjan. Nəkembərne mes melec ma doru fəp.

2

Ta nəcəmene fum

¹ Awenc'im anja, ko nalan Mariki kosu Yesu Krist nwe debeki don dembek mo-ε, ta nəcəmene afum! ² Ko fum embere nde kəlo ka dəkətola donu Kanu pəberne kurunde ka kema datelər pəberne yamos yətət, wəloma wətəyo daka sɔ pəbere pəberne yamos yelɛc-ε, ³ nənjafəli fər nno wəberne yamos yətət eyi mo. Nəloku ko: «Məna, mənde nno dəcəm dətət nde!» Mba nəloku wətəyo daka: «Məna, məcəme nde», ko pəyone fe ti-ε, nəloku ko: «Mənde nde datəgbekələ pəkə.» ⁴ Ko nəyo tətəkə-ε, bafə nəmbocne tətəkə kiti ba? Pəmar fe nu kəyo ti! ⁵ Nəcənkəl awenc'im anja anje imbətər mo: Kanu kəyək-yek atəyo daka doru dandə nte nantam kəkək kəlanj mo, njasətə ke ka dəbe da Kanu nke enasənj temer kəsən anje nambətər ko mo. ⁶ Mba nənə, nafər-fərəs atəyo daka! Bafə aka daka akakə nantərəs un, bafə nja njankekərə nu dabə kəkə-canər nu ba? ⁷ Bafə nja njanlomas tewe tətət ta Mariki ba? ⁸ Ko pəyone a nəcəme sariye sa abe darən pəmə təkə yecicas yosoku yoloku ti mo: Məbətər wenc əm pəmə mənə sərka-ε! Ko nəyo nte, nəyo bel-bel. ⁹ Mba ko nəncəmene afum-ε, nənciya təm tətəkə, sariye samar kəsumpər un aciya, bawo nələləs fe si. ¹⁰ Ko fum encəme sariye fəp darən mba pəciya toloku tin gbonj ta si-ε, sariye samar kəsumpər'am bawo nələləs fe si fəp. ¹¹ Bawo nwe enaloku: «Ta məsumpər dalakə!» mo, enaloku sɔ: «Ta mədif fum!» Ti disrε, ko məsək kəsumpər dalakə mba mədif fum-ε, pəmar sariye səsumpər'am, bawo nələləs fe si. ¹² Pəmar nələk-łoku ko nəyo pəmə afum anje anjə-kitine sariye nse səsən afum akakə kəsikələ mo. ¹³ Afədəkə-yone nənəfər fum nwe ɔntəyone akə nənəfər mo, bawo nənəfər detam kiti.

Kəlanj ko məyo

¹⁴ Ake dəkəcəme dɔ tətəkə dɔyo-ε, awenc'im anja, fum kəc-łoku: «[lan]» mba k'ontə kəc-mentər ti dəməyo mətət-ε? Kəlanj kanjə kəntam kəyəc ko ba? ¹⁵ Ko wenc'am wərkun ko pəyone fe ti, wenc'am wəran pəyi ta ɔyo yamos, ta ɔyo yeri yon ya dəsək-ε, ¹⁶ mba ko nələmbərne nja: «Kanu kəsolə nu! Kanu kəsən nu yamos yətət! Kanu kəsən nu yeri yelərəm!» ta nəsən nja ca yəkə yombut nja mo-ε, ake dəkəcəme dɔ təyo-ε? ¹⁷ Itə kəlanj nke kəntəmentərne dəmes məyo mətət mo kəlanj kəfi ko kəyone. ¹⁸ Mba fum wəloma pəloku: «Məna məyo kəlanj, ko ina iyə mes məyo mətət.» Ina ic-yif nja: «Məmentər'im

kəke cɔ kəlanj kəntam kəyi ta mes məyo mətət meyi-ε. Ko pəyone ina-ε, dəmes məyo mətət mem injmentər kəlanj.» ¹⁹ Məna məlanj a Kanu kin ko. Məyo ti bel-bel. Itə yonj yelanj sɔ, mba yeyi kəyikcəne kənese. ²⁰ Məntamne fe ba? Məfanj kəcərə, a kəlanj nke kəntəsəl ko mes məyo mətət mo kəyo fe dəkəcəme ba? ²¹ Ak'enasənje Kanu kələm bembə bosu Abraham wəlompū-ε? Teta mes mən məyo, bawo enasən wan kən Siyaka nde dengbir teta kələnje. ²² Mənənj kəlanj kən ko mes mən məyo mətət menasumpərəne: Dəmes məyo mətət kəlanj kənjmentərne kənaləpsər teta təyo tən tətət təkə ɔyo mo. ²³ Tante tɔ yecicas yenalərə, kəc-łoku: «Abraham enalanj Kanu, ko Kanu kələm ko wəlompū teta kəlanj kən.» K'awe ko wanapa ka Kanu. ²⁴ Nənənj ti ɔn, Kanu kəfanənj dolompū da fum teta kəlanj kən gbəcərəm, mba kəməmən sɔ mes mən məyo mətət. ²⁵ It'enayi sɔ teta Rahabu wəran wəyama-yama, bafə dəmes mən məyo mətət Kanu kənaləm ko wəlompū, nte wəran nwe enabanj asom aka Yisrayel mo, k'ənəkəfələ k'ementər nja dəpə dələma mo ba? ²⁶ Itə pəyi sɔ dis nde dəntəsəl ko ni mo defi, kəlanj nke kəntəsəl ko mes məyo mətət mo kəfi.

3

Kəcəmbər temer

¹ Awenc'im anja, ta nəwosə kəla kəyone ka atəkse, bawo sənə anje səntəkse mo, andekə-boce su kiti nke kəndekə-yenj katas ka afum alpəs akə mo. ² Anciya fəp fosu məyo melarəm. Ko fum ɔntə kəc-ciya dətəkə ɔnloku mo, fum wəlompū ɔf, nwe entam kəcəmbər dis don fəp təkə ɔnfanj mo. ³ Anjəbəmas fəles fεc dəcusu nte tənənje yecəme tefanj tosu darən mo, antam kəsolə dis dayi fəp. ⁴ Nəcəm-cəmnə sɔ cibil cəpən; ko afef njeɔn njewen ci-ε, njas njeft njanfəli nji, wəgbək pəkəkərə nji nno o nno nfanj mo. ⁵ Temer sɔ, paka pefet pɔ pəyone dərīs, mba pentam kəpus kəyone ka paka pəkə pənənje mes məpən kəyefe mo. Nəcəm-cəmnə nenc defet nde dentam kəcɔf kulum kəpən mo! ⁶ Temer ta fum sɔ nenc dɔ! Paka pələc pɔ mpe peyi su dərīs mo, pi penyik-yikəs dis dosu fəp. Pi pendikəc nenc da yahanama kəyi kosu doru fəp. ⁷ Fum entam kəcəmbər sem ya doru tefanj tən: Sem ya dop fəp, bəmp, yelinje-lijə ko sem ya dəkəba. Ayi kəcəmbər sem ya doru fəp tefanj ta fum, k'əcəmbər yi tefanj tən. ⁸ Mba fum ɔftam kəcəmbər temer tefanj tən: Paka pələc pɔ ko peyi kəkəfələ-kəfələ təm fəp, pələre məkəl* tɛp mme mən dif mo. ⁹ Pi pɔ sənkor-kore nwe ɔyone Mariki ko Papa mo, mba sɔ pi səntolanə pələc afum anje Kanu kəlompəs njawurəne ko nkən mo. ¹⁰ Moloku ma kəkər-koru ko ma kətolanə awenc'im anja pələc kusu kin kanjə

* 3:8 məkəl = məkən

kò moŋwur. Awenc'im aña, pəmar fe teyi tatəko de! ¹¹ Kəlamp kin kəfəsəŋ domun dobotu kə dodokət. ¹² Awenc'im aña, akomp ŋeyi nŋe ŋoŋkom mantambənc mə ba? Kə pəyone fe ti, alembəra ŋoŋkom comp ba? Kəlamp ka domun dodokət kəfətam kəsəŋ domun dobotu.

Kəcərə nke kəyefe darenc mə

¹³ Fum eyi nu daco nwe encəm-cəmnə kəsək domp, pəyo sə kəcərə kəkət mə ba? Pəmar wəkəkə pəmentər ti dāmes mən mətət mosumpər, pəbətə mi amera kə kəcərə kəkət. ¹⁴ Mba kə nəntəmpər bəkək yelare kəraca kədokət kə amera ŋa kələkne-ε, nəsak kəpuse kəcərə konu mes, nəc-yemsene kance. ¹⁵ Kəcərə kəkət kanjo bafə darenc kəyefe, mba nno dantəf kanjo kəyefe dəkəcem-cəmnə ka fum kə ka yəŋk. ¹⁶ Bawo nno o nno kəraca kə amera ŋa kələkne ŋeŋyi mə, pəyama-yama kə məyo mələc fəp meŋyi di. ¹⁷ Mba kəcərə kəkət nke kəyefe darenc mə, kənuŋkənə kə kəncemp, kə teyefe dānda kə kəyo pəforu, dərənc, kəcəŋkəl moloku ma afum, kələ nənəfor kə məyo mətət, kəfəyer fum, kəfəfənsər fum kəbət. ¹⁸ Pəmə fum nwe əmbəf meŋgben mətət dantəf k'əsəto yetel yətət mə, atən pəforu aŋe ŋambəf pəforu disre mə, ŋandesəto yetel ya dolompu.

4

Kəbətər ka ca ya doru

¹ Deke kəwan kələrəm kə deke kəgbeklene kələrəm kəyefe nu daco-ε, kə pəntəyone dāməfəŋ mələc mme moŋsutene dis donu fəp disre mə? ² Nəfəŋ ta nəsəto-ε. Nədif fum, kə nəyone afum kəraca, mba nəfətam kəsəto nte o nte. Nəberene kəcəp kələrəm kə kəwan kələrəm, mba nəyo fe, bawo nəntola fe Kanu. ³ Nəntola Kanu ta nəsəto-ε, bawo bəkək yeləc yo nəntolane, nte təŋsəŋe nətam kəsəto kələsar-ləsər teta məfəŋ monu mə. ⁴ Asumpər dalako! Nəncərə fe a kəyone wanapa ka doru dandə kəyone wəterene ka Kanu ba? Məna nwe məŋfəŋ kəyone wanapa ka pələc pa doru mə, məsəŋene kəyone ka wəterene ka Kanu. ⁵ Yecicəs yosoku yolok-loku fe samne, kəc-loku: «Fəŋ haŋ kə amera nŋe ənəbər su mə ŋembas kə.» ⁶ Mba kəmar ka kəbət amera nke əsəŋ su mə kəmbək, itə Yecicəs yoloku: «Kanu kəntefərne alekne, mba atələkne ŋə Kanu kəŋsəŋ kəmar ka kəbət kən amera.» ⁷ Itə pəmar nəyi Kanu dərəŋ, kə nəyənəkər ŋəŋk ŋeləc səbomp-ε, ŋeŋyeksər nu pəbələ. ⁸ Nələtərne Kanu, ki sə kəŋlötərne nu. Nəsəkəsne waca nənə aciya! Məsəkəsne abəkək məna nwe o nwe məntəmpər pəcəm-cəmnə pin mə! ⁹ Nəŋaŋne telər kəyi konu pucuca, nənde kəbal ka pi, nəbok! Kəsəl konu kəsəkpər kəyone nu kəbok ka kəbal, pəbotu ponu

pəyone nu kəmənəncə. ¹⁰ Nətore banca nno Mariki eyi mə, k'əndepene nu.

Ta məyemsene wenc əm wəlan

¹¹ Awenc'im aña, ta nəyemsene! Nwe ənyemsene wenc, kə pəyone fe ti-ε, pəkiti kə mə, sariye s'eyi kəyemsene, sariye s'eyi kəkiti. Kə məŋkiti sariye, ta məyone fum nwe encəme si dərəŋ mə-ε, wəboc kiti ka si məyone. ¹² Bawo Kanu sona kəsəŋ su sariye, ki kəntam kəboc kiti. Kanu sona kəntam kəyac, kə pəyone fe ti-ε, kəmələk. An'ə məna məyone oŋ-ε, məna nwe məŋkiti wəndə kam mə?

Ta mələkne

¹³ Nəcəŋkəl'im, ndəkəl oŋ nənə aŋe nəŋloku: «Məko kə pəyone fe ti alna dare nde do səŋkə, səko-cəpərəne di teren tin, səŋkə-caməs, səsəto pəsəm pələrəm.» ¹⁴ Ta nəncərə təkə doru donu deŋyi nu alna mə! Doru donu dowurəne kibi nke kəntuf təm tepic kəsəkə sə mə. ¹⁵ Mba nte tə pəmar nəloku: «Kə Mariki efaŋ ti-ε, səŋyi doru, səyo nte kə pəyone fe ti-ε təkə.» ¹⁶ Mba nəyək-yekəsne kə nəlom. Kəlom fəp mes mələc mə kəyone. ¹⁷ Kə fum encərə təkə aŋyo pətət ta aŋyo pi-ε, wəkəkə əyo tes telec.

5

Kəbeŋne ka aka daka

¹ Ndəkəl oŋ nəcəŋkəl'im, nənə aka daka! Nəbok nəsəŋe-səŋe teta pəcu y mpe pendebəp nu mə! ² Daka donu dente, yet yəsəm yamos yonu. ³ Kəma konu kə gbeti bonu yosumpər mərka. Mərka mme məŋkə-yone sede nse səndəkə-sumpər nu kiti mə, mərka məc-səm dis donu pəmə nenc mə. Mataka melpəs mame nəwətas daka. ⁴ Nənəŋk! Kəway nke nənəgbək abəcə anu dale mə, kəŋkule. Kəbokene ka atel anu kəŋkə kəberə Mariki ma əsədar a darenc dələnəs. ⁵ Nənəcəpərəne doru donu kəsəto daka delarəm disre kə nəŋəcəpərər tefəŋ tonu. Bəkək yonu yənəmbərə pəmə nte əsəŋəs pəcol yeri pətəf teta dəsək nde aŋkə-fay pi mə. ⁶ Nənəbok kiti nəsəŋe padif fum wəlompu, nwe əntəgbekəl nu mə.

Kəkar kə katola

⁷ Nəŋaŋne nəkar awenc'im aña alaŋ, haŋ Mariki pəc-der. Nənəŋk təkə wəbifti dale eŋkar yetel yətət ya antəf mə: Encərə a mēne wəcafəŋ ka mələfe kə wəka dərəŋ delpəs pətuf kərəsna. ⁸ Nəna sə, nəŋaŋne nəkar, nəyənək bəkək, bawo kəder ka Mariki kələtərne. ⁹ Ta nəbokərəne, awenc'im aña alaŋ, nte təŋsəŋe ta Mariki eŋkiti nu mə. Wəkiti əlötərne, pəmbələ fe sə pəberə! ¹⁰ Awenc'im aña alaŋ, nəcəm-cəmnə sayibe-ε aŋe ŋanalok-loke tewə ta Mariki mə. Nətubucne kəkar kəbol-bolu ka aŋe ŋanabər pucuca mə. ¹¹ Nənəŋk təkə səntam kəloku

a pæmbæt aŋe ŋanabær pucuca mɔ. Nənanə pæc-loku kəkar kəbol-bolu ka Yobu, nəncərə təkɔ Mariki ɛnəyɔnɛ kɔ tɛlpəs mɔ. Mariki ɛla nənfɔr k'ombət amera. ¹² Pənaŋkanɛ, awɛnc'im aŋa, ta nədɛrmɛ darenc, ta nədɛrmɛ antɔf, ta nədɛrəm kədərəm nkɛ o nkɛ. Mba «Ey» ŋonu ŋɔyɔnɛ «Ey», «Ala» ŋonu ŋɔyɔnɛ «Ala», ntɛ tɔŋsɔŋɛ ta nəntɛmpɛnɛ kiti dɛntɔf mɔ. ¹³ Fum eyi nu dacɔ nwɛ eyi pəcuca mɔ ba? Pəmar pətola Kanu. Fum eyi pəbotu nu dacɔ ba? Pəleŋəs kəkɔr-koru. ¹⁴ Fum wətətamne eyi nu dacɔ ba? Pəmar fum wəkakɔ pəwɛ abeki a kəlonkanɛ ka alaŋ, ŋatola Kanu tɛtɔn, ŋabɔy kɔ moro mɛpic dərɔmp tɛwɛ ta Mariki. ¹⁵ Kɔ fum ontola Kanu kɔ kəlaŋ-ɛ, kətola kɔn kəndɛsɔŋɛ

wətətamne kətamne. Mariki ɛŋyɛkti kɔ pəcəmbær, k'ɛnəyɔ mɛs mɛlɛc-ɛ, Kanu kəndɛŋaŋnɛnɛ kɔ mi. ¹⁶ Nəsəksərənɛ kiciya konu, nətolanɛnɛ, ntɛ tɔŋsɔŋɛ nətamnɛ mɔ. Kətola ka fum wəlɔmpu kəyɔ fənɔntər nɛ fəntam kəsəkɔr mɛs mɔ. ¹⁷ Eli fum ɛnəyi pəmə sənə. Pəc-tola pəyɛŋki fəp wəcəfən kətɔdɛr, kɔ wəcəfən ɔntɔtuf haŋ mɛrɛn maas kɔ yof camət-tin. ¹⁸ Kɔ Eli ontola sɔ Kanu, kɔ wəcəfən ɔntuf sɔ, kɔ antɔf ŋəsɔŋ sɔ yokom. ¹⁹ Awɛnc'im aŋa, kɔ wəkin ɛŋgbaymɛ kance-ɛ, wəlɔma ɛntam kəliŋərnɛ kɔ pəsɔlnɛnɛ kɔ dɔpɔ da kance. ²⁰ Wəkakɔ pəcərə ntɛ: Nwɛ ɔŋsɔlnɛnɛ wəciya dɔpɔ da Kanu mɔ, ɛndɛyac kɔ defɪ, pəkufun mɛs mɛlɛc mɛlarəm.